

ព្រះ
វិន័យបិដក
និង
សេចក្តីប្រៀបធៀបភាសាខ្មែរ
វិនយបិដក បរិវារ
ទុតិយភាគ
១៣

ខន្ធកបុច្ឆា ឯកុត្តរិកៈ ទុកោសថាទិបុច្ឆាវិសជ្ជនា

អត្តវាសេបកវណ្ណៈ តាថាសង្គណិកៈ

និងអធិកវណ្ណភេទ ជាដើម

ពោះពុម្ពលើកទី ២

ការផ្សាយរបស់ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ

ព. ស. ២៥០១

(១) ឧបសម្បន្នំ បុច្ឆិស្សំ សន្ធិនាន្តំ សន្ធិទ្វេសំ
សម្មុក្កដ្ឋបនាន្តំ កតំ អាបត្តិយោ ។

ឧបសម្បន្នំ វិស្សជ្ជិស្សំ សន្ធិនាន្តំ សន្ធិទ្វេសំ
សម្មុក្កដ្ឋបនាន្តំ ទ្វេ អាបត្តិយោ ។

(២) ឧភោសង្ឃំ បុច្ឆិស្សំ សន្ធិនាន្តំ សន្ធិទ្វេសំ
សម្មុក្កដ្ឋបនាន្តំ កតំ អាបត្តិយោ ។

ឧភោសង្ឃំ វិស្សជ្ជិស្សំ សន្ធិនាន្តំ សន្ធិទ្វេសំ
សម្មុក្កដ្ឋបនាន្តំ តិស្សោ អាបត្តិយោ ។

(៣) វិស្សជ្ជបនាយិកំ បុច្ឆិស្សំ សន្ធិនាន្តំ សន្ធិទ្វេសំ
សម្មុក្កដ្ឋបនាន្តំ កតំ អាបត្តិយោ ។

វិស្សជ្ជបនាយិកំ វិស្សជ្ជិស្សំ សន្ធិនាន្តំ សន្ធិទ្វេសំ
សម្មុក្កដ្ឋបនាន្តំ ឯកា អាបត្តិ ។

ខុទ្ទកប្បុប្ផា

(១) ខុទ្ទកនិកាយសម្បាទនក្កៈ ដែលប្រកបដោយទានៈ (ហេតុដែលទ្រង់បញ្ញត្តសិក្ខាបទ)ប្រកបដោយទុក្ខសៈ (សំដែងអំពីបុគ្គលជាដើម) អាបត្តិរបស់បទទុក្កដ(១) មានប៉ុន្មាន ?

ខុទ្ទកនិកាយសម្បាទនក្កៈ ដែលប្រកបដោយទានៈ ប្រកបដោយទុក្ខសៈ អាបត្តិរបស់បទទុក្កដ មាន ៤ ?

(២) ខុទ្ទកនិកាយបោសថក្ខន្ធកៈ ដែលប្រកបដោយទានៈ ប្រកបដោយទុក្ខសៈ អាបត្តិរបស់បទទុក្កដ មានប៉ុន្មាន ?

ខុទ្ទកនិកាយបោសថក្ខន្ធកៈ ដែលប្រកបដោយទានៈ ប្រកបដោយទុក្ខសៈ អាបត្តិរបស់បទទុក្កដ មាន ៣ ?

(៣) ខុទ្ទកនិកាយវស្សូបនាយិកក្ខន្ធកៈ ដែលប្រកបដោយទានៈ ប្រកបដោយទុក្ខសៈ អាបត្តិរបស់បទទុក្កដ មានប៉ុន្មាន ?

ខុទ្ទកនិកាយវស្សូបនាយិកក្ខន្ធកៈ ដែលប្រកបដោយទានៈ ប្រកបដោយទុក្ខសៈ អាបត្តិរបស់បទទុក្កដ មាន ១ ?

---

១ បទដែលព្រះអង្គទ្រង់ហាមមិនឲ្យភិក្ខុឆ្លងបរមម្បាទានលើបុគ្គលមានអាយុមិនគ្រប់ ២០ ឆ្នាំ ជាដើម ។

(๖) បភារណាំ បុព្ពិសឃ្ឃំ សន្និធានំ សន្និទ្ទេសំ ស-
មុក្កដ្ឋបធានំ កតំ អាបត្តិយោ ។

បភារណាំ វិសឃ្ឃដ្ឋិសឃ្ឃំ សន្និធានំ សន្និទ្ទេសំ សមុក្កដ្ឋ-
បធានំ តំសេឃ្ឃា អាបត្តិយោ ។

(៥) ចម្មសញ្ញត្តំ បុព្ពិសឃ្ឃំ សន្និធានំ សន្និទ្ទេសំ
សមុក្កដ្ឋបធានំ កតំ អាបត្តិយោ ។

ចម្មសញ្ញត្តំ វិសឃ្ឃដ្ឋិសឃ្ឃំ សន្និធានំ សន្និទ្ទេសំ ស-
មុក្កដ្ឋបធានំ តំសេឃ្ឃា អាបត្តិយោ ។

(៦) កេសដ្ឋំ បុព្ពិសឃ្ឃំ សន្និធានំ សន្និទ្ទេសំ ស-
មុក្កដ្ឋបធានំ កតំ អាបត្តិយោ ។

កេសដ្ឋំ វិសឃ្ឃដ្ឋិសឃ្ឃំ សន្និធានំ សន្និទ្ទេសំ សមុក្កា-
ដ្ឋបធានំ តំសេឃ្ឃា អាបត្តិយោ ។

(៧) កបិនកំ បុព្ពិសឃ្ឃំ សន្និធានំ សន្និទ្ទេសំ ស-
មុក្កដ្ឋបធានំ កតំ អាបត្តិយោ ។

កបិនកំ វិសឃ្ឃដ្ឋិសឃ្ឃំ សន្និធានំ សន្និទ្ទេសំ ស-
មុក្កដ្ឋបធានំ ឧត្តិ តត្ត អាបត្តិ ។

(๔) ខ្ញុំនឹងសួរបវារណាខន្ធកៈ ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស អាបត្តិរបស់បទទ្រព្ធ មានប៉ុន្មាន ។

ខ្ញុំនឹងឆ្លើយបវារណាខន្ធកៈ ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស អាបត្តិរបស់បទទ្រព្ធ មាន ៣ ។

(៥) ខ្ញុំនឹងសួរចម្មសញ្ញុត្ត (ចម្មក្ខន្ធកៈ) ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស អាបត្តិរបស់បទទ្រព្ធ មានប៉ុន្មាន ។

ខ្ញុំនឹងឆ្លើយចម្មសញ្ញុត្ត ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស អាបត្តិរបស់បទទ្រព្ធ មាន ៣ ។

(៦) ខ្ញុំនឹងសួរកេសដ្ឋក្ខន្ធកៈ ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស អាបត្តិរបស់បទទ្រព្ធ មានប៉ុន្មាន ។

ខ្ញុំនឹងឆ្លើយកេសដ្ឋក្ខន្ធកៈ ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស អាបត្តិរបស់បទទ្រព្ធ មាន ៣ ។

(៧) ខ្ញុំនឹងសួរកឋិនក្ខន្ធកៈ ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស អាបត្តិរបស់បទទ្រព្ធ មានប៉ុន្មាន ។

ខ្ញុំនឹងឆ្លើយកឋិនក្ខន្ធកៈ ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស ឯអាបត្តិរបស់បទទ្រព្ធ មិនមានក្នុងកឋិនក្ខន្ធកៈនោះទេ ។

(๘) ចីវរសញ្ញុត្តំ បុព្វេសន្និ សន្ធានំ សន្ធេនេសំ សមុក្កដ្ឋបនានំ កតំ អាបត្តិយោ ។

ចីវរសញ្ញុត្តំ វិសន្ធិសន្និ សន្ធានំ សន្ធេនេសំ សមុក្កដ្ឋបនានំ តំសេ្ន អាបត្តិយោ ។

(៩) ចម្មយ្យកំ បុព្វេសន្និ សន្ធានំ សន្ធេនេសំ សមុក្កដ្ឋបនានំ កតំ អាបត្តិយោ ។

ចម្មយ្យកំ វិសន្ធិសន្និ សន្ធានំ សន្ធេនេសំ សមុក្កដ្ឋបនានំ ឯកា អាបត្តិ ។

(១០) កោសម្ពិកំ បុព្វេសន្និ សន្ធានំ សន្ធេនេសំ សមុក្កដ្ឋបនានំ កតំ អាបត្តិយោ ។

កោសម្ពិកំ វិសន្ធិសន្និ សន្ធានំ សន្ធេនេសំ សមុក្កដ្ឋបនានំ ឯកា អាបត្តិ ។

(១១) កម្មក្ខន្ធកំ បុព្វេសន្និ សន្ធានំ សន្ធេនេសំ សមុក្កដ្ឋបនានំ កតំ អាបត្តិយោ ។

កម្មក្ខន្ធកំ វិសន្ធិសន្និ សន្ធានំ សន្ធេនេសំ សមុក្កដ្ឋបនានំ ឯកា អាបត្តិ ។

(๘) ខ្ញុំនឹងសួរចីវរសញ្ញាត្ត (ចីវរក្ខន្ធកៈ) ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស អាបត្តិរបស់បទទ្រព្ធ មានប៉ុន្មាន ?

ខ្ញុំនឹងឆ្លើយចីវរសញ្ញាត្ត ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស អាបត្តិរបស់បទទ្រព្ធ មាន ๓ ?

(๙) ខ្ញុំនឹងសួរចមេឡ្យក្ខន្ធកៈ ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស អាបត្តិរបស់បទទ្រព្ធ មានប៉ុន្មាន ?

ខ្ញុំនឹងឆ្លើយចមេឡ្យក្ខន្ធកៈ ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស អាបត្តិរបស់បទទ្រព្ធ មាន ๑ ?

(๑๐) ខ្ញុំនឹងសួរកោសម្ពិកក្ខន្ធកៈ ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស អាបត្តិរបស់បទទ្រព្ធ មានប៉ុន្មាន ?

ខ្ញុំនឹងឆ្លើយកោសម្ពិកក្ខន្ធកៈ ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស អាបត្តិរបស់បទទ្រព្ធ មាន ๑ ?

(๑๑) ខ្ញុំនឹងសួរកម្មក្ខន្ធកៈដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស អាបត្តិរបស់បទទ្រព្ធ មានប៉ុន្មាន ?

ខ្ញុំនឹងឆ្លើយកម្មក្ខន្ធកៈ ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស អាបត្តិរបស់បទទ្រព្ធ មាន ๑ ?

(๑๒) ទារិកាសិក្ខំ បុច្ឆិស្សំ សដ្ឋិទានំ សដ្ឋិខន្ធសំ
សមុក្កដ្ឋបទានំ កតិ អាបត្តិយោ ។

ទារិកាសិក្ខំ វិស្សជ្ជិស្សំ សដ្ឋិទានំ សដ្ឋិខន្ធសំ ស-
មុក្កដ្ឋបទានំ ឯកា អាបត្តិ ។

(๑๓) សមុច្ចយំ បុច្ឆិស្សំ សដ្ឋិទានំ សដ្ឋិខន្ធសំ
សមុក្កដ្ឋបទានំ កតិ អាបត្តិយោ ។

សមុច្ចយំ វិស្សជ្ជិស្សំ សដ្ឋិទានំ សដ្ឋិខន្ធសំ ស-
មុក្កដ្ឋបទានំ ឯកា អាបត្តិ ។

(๑๔) សមដំ បុច្ឆិស្សំ សដ្ឋិទានំ សដ្ឋិខន្ធសំ ស-
មុក្កដ្ឋបទានំ កតិ អាបត្តិយោ ។

សមដំ វិស្សជ្ជិស្សំ សដ្ឋិទានំ សដ្ឋិខន្ធសំ សមុក្ក-
ដ្ឋបទានំ ទ្វេ អាបត្តិយោ ។

(๑๕) ខុទ្ទកវត្ថុកំ បុច្ឆិស្សំ សដ្ឋិទានំ សដ្ឋិខន្ធសំ
សមុក្កដ្ឋបទានំ កតិ អាបត្តិយោ ។

ខុទ្ទកវត្ថុកំ វិស្សជ្ជិស្សំ សដ្ឋិទានំ សដ្ឋិខន្ធសំ ស-
មុក្កដ្ឋបទានំ តិស្សោ អាបត្តិយោ ។

(๑๒) ខ្ញុំនឹងសូរបរៀសិក្ខាបទ: ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស អាបត្តិរបស់បទទុក្កដ្ឋ មានប៉ុន្មាន ?

ខ្ញុំនឹងឆ្លើយបរៀសិក្ខាបទ: ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស អាបត្តិរបស់បទទុក្កដ្ឋ មាន ๑ ?

(๑๓) ខ្ញុំនឹងសូរសមុច្ចយក្ខន្ធក: ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស អាបត្តិរបស់បទទុក្កដ្ឋ មានប៉ុន្មាន ?

ខ្ញុំនឹងឆ្លើយសមុច្ចយក្ខន្ធក: ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស អាបត្តិរបស់បទទុក្កដ្ឋ មាន ๑ ?

(๑๔) ខ្ញុំនឹងសូរសមថក្ខន្ធក: ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស អាបត្តិរបស់បទទុក្កដ្ឋ មានប៉ុន្មាន ?

ខ្ញុំនឹងឆ្លើយសមថក្ខន្ធក: ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស អាបត្តិរបស់បទទុក្កដ្ឋ មាន ๒ ?

(๑๕) ខ្ញុំនឹងសូរខុទ្ទកវត្ថុក្ខន្ធក: ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស អាបត្តិរបស់បទទុក្កដ្ឋ មានប៉ុន្មាន ?

ខ្ញុំនឹងឆ្លើយខុទ្ទកវត្ថុក្ខន្ធក: ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស អាបត្តិរបស់បទទុក្កដ្ឋ មាន ៣ ?

(๑๖) សេនាសនំ បុច្ឆិស្សំ សនិទានំ សនិទ្ទេសំ សមុក្កដ្ឋបទានំ កតិ អាបត្តិយោ ។

សេនាសនំ វិស្សជ្ជិស្សំ សនិទានំ សនិទ្ទេសំ សមុក្កដ្ឋបទានំ តិស្សោ អាបត្តិយោ ។

(๑๗) សង្ឃភេទំ បុច្ឆិស្សំ សនិទានំ សនិទ្ទេសំ សមុក្កដ្ឋបទានំ កតិ អាបត្តិយោ ។

សង្ឃភេទំ វិស្សជ្ជិស្សំ សនិទានំ សនិទ្ទេសំ សមុក្កដ្ឋបទានំ ទ្វេ អាបត្តិយោ ។

(๑๘) សមាចារំ បុច្ឆិស្សំ សនិទានំ សនិទ្ទេសំ សមុក្កដ្ឋបទានំ កតិ អាបត្តិយោ ។

សមាចារំ វិស្សជ្ជិស្សំ សនិទានំ សនិទ្ទេសំ សមុក្កដ្ឋបទានំ ឯកា អាបត្តិ ។

(๑๙) ឋបនំ បុច្ឆិស្សំ សនិទានំ សនិទ្ទេសំ សមុក្កដ្ឋបទានំ កតិ អាបត្តិយោ ។

ឋបនំ វិស្សជ្ជិស្សំ សនិទានំ សនិទ្ទេសំ សមុក្កដ្ឋបទានំ ឯកា អាបត្តិ ។

(១៦) ខ្ញុំនឹងសួរសេនាសនក្ខន្ធក: ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស អាបត្តិរបស់បទទ្រព្ជ មានប៉ុន្មាន ។

ខ្ញុំនឹងឆ្លើយសេនាសនក្ខន្ធក: ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស អាបត្តិរបស់បទទ្រព្ជ មាន ៣ ។

(១៧) ខ្ញុំនឹងសួរសង្ឃភេទក្ខន្ធក: ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស អាបត្តិរបស់បទទ្រព្ជ មានប៉ុន្មាន ។

ខ្ញុំនឹងឆ្លើយសង្ឃភេទក្ខន្ធក: ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស អាបត្តិរបស់បទទ្រព្ជ មាន ២ ។

(១៨) ខ្ញុំនឹងសួរសមាចារ (វត្តក្ខន្ធក:) ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស អាបត្តិរបស់បទទ្រព្ជ មានប៉ុន្មាន ។

ខ្ញុំនឹងឆ្លើយសមាចារ ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស អាបត្តិរបស់បទទ្រព្ជ មាន ១ ។

(១៩) ខ្ញុំនឹងសួរឋាតិមោក្ខដ្ឋបនក្ខន្ធក: ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស អាបត្តិរបស់បទទ្រព្ជ មានប៉ុន្មាន ។

ខ្ញុំនឹងឆ្លើយឋាតិមោក្ខដ្ឋបនក្ខន្ធក: ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស អាបត្តិរបស់បទទ្រព្ជ មាន ១ ។

(២០) តិក្ខត្តុំ ខ្វស្សុំ បុច្ឆិស្សុំ សនិទានំ សនិទ្ទេ-
សំ សមុក្កដ្ឋបទានំ កតិ អាបត្តិយោ ។

តិក្ខត្តុំ ខ្វត្តក្ខត្តុំ វិស្សជ្ជិស្សុំ សនិទានំ សនិទ្ទេសំ
សមុក្កដ្ឋបទានំ ទ្វេ អាបត្តិយោ ។

(២១) បញ្ចសតិកំ បុច្ឆិស្សុំ សនិទានំ សនិទ្ទេ-
សំ សមុក្កដ្ឋបទានំ កតិ អាបត្តិយោ ។

បញ្ចសតិកំ វិស្សជ្ជិស្សុំ សនិទានំ សនិទ្ទេសំ
សមុក្កដ្ឋបទានំ ឆត្តិ តត្ត[1] អាបត្តិ ។

(២២) សត្តសតិកំ បុច្ឆិស្សុំ សនិទានំ សនិទ្ទេ-
សំ សមុក្កដ្ឋបទានំ កតិ អាបត្តិយោ ។

សត្តសតិកំ វិស្សជ្ជិស្សុំ សនិទានំ សនិទ្ទេសំ
សមុក្កដ្ឋបទានំ ឆត្តិ តត្ត[2] អាបត្តិតិ ។

ខន្ធកបុច្ឆា[3] និដ្ឋិតា បឋមា ។

តស្សុទ្ទានំ

(២៣) ឧបសម្បទុទ្ទោសញ្ច[4]

វិស្សជ្ជនា បរិវារណា[5]

១-២ ឆ. ម. ន តតមា ។ ៣ ឆ. ខន្ធកបុច្ឆាវារ ។ ៤ ឆ. ម. ឧបសម្បទុ-
ទ្ទោសញ្ច ។ ៥ ឆ. ម. វិស្សជ្ជនាយិកបរិវារណា ។

(៤០) ខុំនឹងសួរកិរិយាខន្ធកៈ ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស អាបត្តិរបស់បទទុក្រិដ្ឋ មានប៉ុន្មាន ។

ខុំនឹងឆ្លើយកិរិយាខន្ធកៈ ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស អាបត្តិរបស់បទទុក្រិដ្ឋ មាន ២ ។

(៤១) ខុំនឹងសួរបញ្ចសតិកក្ខន្ធកៈ ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស អាបត្តិរបស់បទទុក្រិដ្ឋ មានប៉ុន្មាន ។

ខុំនឹងឆ្លើយបញ្ចសតិកក្ខន្ធកៈ ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស អាបត្តិរបស់បទទុក្រិដ្ឋ មិនមានក្នុងបញ្ចសតិកក្ខន្ធកៈនោះទេ ។

(៤២) ខុំនឹងសួរសត្តសតិកក្ខន្ធកៈ ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស អាបត្តិរបស់បទទុក្រិដ្ឋ មានប៉ុន្មាន ។

ខុំនឹងឆ្លើយសត្តសតិកក្ខន្ធកៈ ដែលប្រកបដោយនិទាន ប្រកបដោយនិទ្ទេស អាបត្តិរបស់បទទុក្រិដ្ឋ មិនមានក្នុងសត្តសតិកក្ខន្ធកៈនោះទេ ។

ចប់ ខន្ធកបុច្ឆា ទី ១ ។

ទុតិយ គឺ បញ្ហាវឿងនៃពាក្យសួរអំពីខន្ធកៈនោះ

(៤៣) (ខន្ធកៈ ២២ គឺ) ឧបសម្បទាខន្ធកៈ ១ ឧបោសថក្ខន្ធកៈ ១ វស្សូបនាយិកក្ខន្ធកៈ ១ បវារណាខន្ធកៈ ១

ចម្មកៃសដ្ឋកមិជា

ចីវរំ ចមេ្ឈយ្យកេន ច

កោសម្ពិកច្ឆកំ កម្មំ

ចារិកាសិសមុច្ចយោ

សមថា ខុទ្ទកា សេដា

សង្ឃកេនសមាចរ[1] ។

ឋបនំ កិក្ខុនីនញ្ច

បញ្ចសត្តសកេន ចាតិ ។

---

១ ម. សង្ឃកេវ សមាចរេ ។

ចម្មក្ខន្ធក: ๑ កេសជ្ជក្ខន្ធក: ๑ កឋិនក្ខន្ធក: ๑ ចីវរក្ខន្ធក: ๑ ចម្បេយ្យក្ខន្ធក: ๑ គោសម្ពិកក្ខន្ធក: ๑ កម្មក្ខន្ធក: ๑ បរិវាសិក-ក្ខន្ធក: ๑ សម្មុជ្ជយក្ខន្ធក: ๑ សមថក្ខន្ធក: ๑ ខុទ្ទកវត្តុក្ខន្ធក: ๑ សេនាសនក្ខន្ធក: ๑ សង្ឃភេទក្ខន្ធក: ๑ សមាចារ គឺវត្ត-ក្ខន្ធក: ๑ ។ ជាតិមោក្ខជ្ឈបនក្ខន្ធក: ๑ តិក្ខុនីខន្ធក: ๑ បញ្ចសតិ-កក្ខន្ធក: ๑ សត្តសតិកក្ខន្ធក: ๑ ។

---

[២៤] អាបត្តិកាក ឆម្នា ជានិតព្វា ។ អនាបត្តិ-
កាក ឆម្នា ជានិតព្វា ។ អាបត្តិ ជានិតព្វា ។ អនាបត្តិ
ជានិតព្វា ។ លហុកា អាបត្តិ ជានិតព្វា ។ តរុកា
អាបត្តិ ជានិតព្វា ។ សាវសេសា អាបត្តិ ជានិតព្វា ។
អនវសេសា អាបត្តិ ជានិតព្វា ។ ទុដ្ឋុល្លា អាបត្តិ ជា-
និតព្វា ។ អទុដ្ឋុល្លា អាបត្តិ ជានិតព្វា ។ សប្បដិកម្មា
អាបត្តិ ជានិតព្វា ។ អប្បដិកម្មា អាបត្តិ ជានិតព្វា ។
ទេសនាគាមិនី អាបត្តិ ជានិតព្វា ។ អទេសនាគាមិនី
អាបត្តិ ជានិតព្វា ។ អន្ធកវិន្ទា អាបត្តិ ជានិតព្វា ។

ឯកុត្តរិកៈ

(៤៤) កិក្ខុត្រូវស្គាល់ធម៌ ដែលធ្វើឲ្យមានអាបត្តិ[1] ។ កិក្ខុត្រូវស្គាល់ធម៌ដែលធ្វើមិនឲ្យមានអាបត្តិ[2] ។ កិក្ខុត្រូវស្គាល់អាបត្តិ[3] ។ កិក្ខុត្រូវស្គាល់អនាបត្តិ[4] ។ កិក្ខុត្រូវស្គាល់លហុកាបត្តិ(អាបត្តិស្រាល) ។ កិក្ខុត្រូវស្គាល់គរុកាបត្តិ (អាបត្តិធ្ងន់) ។ កិក្ខុត្រូវស្គាល់សាវសេសាបត្តិ (លើកតែអាបត្តិបារាជិកចេញ) ។ កិក្ខុត្រូវស្គាល់អនវសេសាបត្តិ (អាបត្តិបារាជិក) ។ កិក្ខុត្រូវស្គាល់ទុដ្ឋុល្លាបត្តិ គឺ អាបត្តិ ២ កងខាងដើម ។ កិក្ខុត្រូវស្គាល់អទុដ្ឋុល្លាបត្តិ គឺអាបត្តិ ៥ កងខាងចុង ។ កិក្ខុត្រូវស្គាល់អាបត្តិសំដែងចេញបាន ។ កិក្ខុត្រូវស្គាល់អាបត្តិសំដែងចេញមិនបាន ។ កិក្ខុត្រូវស្គាល់អាបត្តិដែលជាទេសនាគាមិនី ។ កិក្ខុត្រូវស្គាល់អាបត្តិដែលមិនមែនជាទេសនាគាមិនី ។ កិក្ខុត្រូវស្គាល់អាបត្តិ ដែលធ្វើនូវសេចក្តីអន្តរាយ[5] ។

---

១ អដ្ឋកថា ថា សមុដ្ឋាននៃអាបត្តិ ៦ ហៅថា ធម៌ធ្វើឲ្យមានអាបត្តិ ព្រោះភិក្ខុដែលត្រូវអាបត្តិនោះ ដោយសមុដ្ឋាន ៦ នេះឯង ។ ២ សមថៈទាំង ៧ ហៅថា ធម៌ធ្វើមិនឲ្យមានអាបត្តិ ។ ៣ គឺត្រូវស្គាល់អាបត្តិដែលមានក្នុងសិក្ខាបទនោះៗ នឹងក្នុងវិភង្គ ។ ៤ គឺត្រូវស្គាល់អនាបត្តិដោយន័យថា បើភិក្ខុមិនត្រេកអរក៏មិនមានអាបត្តិ ដូច្នេះដាច់ដើម ។ ៥ អាបត្តិណាដែលភិក្ខុក្លែងកន្លងហើយ តែងធ្វើសេចក្តីអន្តរាយដល់ឈានសូម្បីនឹងព្រះនិព្វាន អាបត្តិនោះឈ្មោះថា ធ្វើសេចក្តីអន្តរាយ ។

អនន្តរាយិកា អាបត្តិ ជានន្តិ ។ សារជ្ជប្បញ្ចត្តិ អា-

បត្តិ ជានន្តិ ។ អនារជ្ជប្បញ្ចត្តិ អាបត្តិ ជានន្តិ ។

កិរិយតោ សមុដ្ឋិតា អាបត្តិ ជានន្តិ ។ អកិរិយតោ

សមុដ្ឋិតា អាបត្តិ ជានន្តិ ។ កិរិយាកិរិយតោ ស-

មុដ្ឋិតា អាបត្តិ ជានន្តិ ។ បុញ្ញាបត្តិ ជានន្តិ ។

អបុញ្ញាបត្តិ ជានន្តិ ។ បុញ្ញាបត្តីនំ អន្តរាបត្តិ ជានន្តិ,

តិ, ។ អបុញ្ញាបត្តីនំ អន្តរាបត្តិ ជានន្តិ ។ នេសជ្ជិតា

តណាទុបតា អាបត្តិ ជានន្តិ ។ នេសជ្ជិតា ន តណា-

កិកុត្រូវស្គាល់អាបត្តិ ដែលមិនធ្វើទុំវិសេចក្តីអន្តរាយ[1] ។ កិកុត្រូវស្គាល់អាបត្តិ ដែលជាសាវជ្ជប្បញ្ញត្តិ[2] ។ កិកុត្រូវស្គាល់អាបត្តិដែលជាអនវជ្ជប្បញ្ញត្តិ[3] ។ កិកុត្រូវស្គាល់អាបត្តិ ដែលតាំងឡើងអំពីការធ្វើ (ដូចយ៉ាងបាចដីកាបត្តិ) ។ កិកុត្រូវស្គាល់អាបត្តិ ដែលតាំងឡើងអំពីការមិនធ្វើ (ដូចជាកិកុត្រូវអាបត្តិព្រោះមិនអធិដ្ឋានចីវរ) ។ កិកុត្រូវស្គាល់អាបត្តិដែលតាំងឡើងអំពីការធ្វើនឹងការមិនធ្វើ (ដូចកងកុដិការសិក្ខាបទ) ។ កិកុត្រូវស្គាល់អាបត្តិខាងដើម គឺអាបត្តិដែលកិកុត្រូវមុន ។ កិកុត្រូវស្គាល់អាបត្តិខាងចុង គឺអាបត្តិដែលត្រូវបន្ទាប់គ្នាមក ។ កិកុត្រូវស្គាល់អាបត្តិជាបច្ច័យនៃអាបត្តិខាងដើម[4] ។ កិកុត្រូវស្គាល់អាបត្តិជាបច្ច័យនៃអាបត្តិខាងចុង[5] ។ កិកុត្រូវស្គាល់អាបត្តិដែលខ្ជិនសំដែងហើយ ជាអាបត្តិគួរដល់តំរិយោគប់ គឺជាត់ចុះចេញបាន ។ កិកុត្រូវស្គាល់អាបត្តិ

---

๑ អាបត្តិដែលជាបណ្ណត្តិវជ្ជៈ បើភិក្ខុកន្ទេងដោយមិនដឹង ក៏មិនធ្វើសេចក្តីអន្តរាយដល់សូធិនឹងព្រះនិព្វានឡើយ ។ ๒ សាវជ្ជប្បញ្ញត្តិ គឺអាបត្តិដែលជាលោកវជ្ជៈ ។ ๓ អនវជ្ជប្បញ្ញត្តិ គឺអាបត្តិជាបណ្ណត្តិវជ្ជៈ ។ ๔ អាបត្តិជាបច្ច័យនៃមូលវិសុទ្ធិ គឺបរិសុទ្ធ ព្រោះមូលាយបដិកស្សនៈ ។ ๕ អាបត្តិជាបច្ច័យនៃអគ្ឃវិសុទ្ធិ គឺបរិសុទ្ធព្រោះបានទទួលអគ្ឃសមោធាន តែក្នុងអដ្ឋកថាថា កុរុន្ទី ពន្យល់ថា អាបត្តិជាបច្ច័យនៃអាបត្តិខាងដើមនោះ គឺអាបត្តិដែលភិក្ខុត្រូវក្នុងបរិវាស ឯអាបត្តិជាបច្ច័យនៃអាបត្តិខាងចុងនោះ គឺភិក្ខុត្រូវក្នុងវេលាប្រព្រឹត្តមានត្ត ។

ឆុបតា អាបត្តិ ជានិតព្ពា ។ បញ្ញត្តិ ជានិតព្ពា ។ អ-
ឆុប្បញ្ញត្តិ ជានិតព្ពា ។ អនុប្បន្នប្បញ្ញត្តិ ជានិតព្ពា ។
សព្ពន្តប្បញ្ញត្តិ ជានិតព្ពា ។ បទេសប្បញ្ញត្តិ ជានិតព្ពា ។
សាធារណប្បញ្ញត្តិ ជានិតព្ពា ។ អសាធារណប្បញ្ញត្តិ
ជានិតព្ពា ។ ឯកតោបញ្ញត្តិ ជានិតព្ពា ។ ឧភតោ-
បញ្ញត្តិ ជានិតព្ពា ។ ឋុល្លវជ្ជា អាបត្តិ ជានិតព្ពា ។
អឋុល្លវជ្ជា អាបត្តិ ជានិតព្ពា ។ តំហិប្បដិសញ្ញុត្តា
អាបត្តិ ជានិតព្ពា ។ ន តំហិប្បដិសញ្ញុត្តា អាបត្តិ ជានិ-
តព្ពា ។ ធិយតា អាបត្តិ ជានិតព្ពា ។ អធិយតា អា-
បត្តិ ជានិតព្ពា ។ អាធិករេ បុគ្គលោ ជានិតព្ពោ ។
អជាធិករេ បុគ្គលោ ជានិតព្ពោ ។ អធិច្ឆាបត្តិកោ
បុគ្គលោ ជានិតព្ពោ ។ អកិច្ឆាបត្តិកោ បុគ្គលោ ជា-
និតព្ពោ ។ ឋោនកោ បុគ្គលោ ជានិតព្ពោ ។ ចុនិតកោ
បុគ្គលោ ជានិតព្ពោ ។ អឆម្មឋោនកោ បុគ្គលោ ជា-
និតព្ពោ ។ អឆម្មចុនិតកោ បុគ្គលោ ជានិតព្ពោ ។

ដែលខ្លួនសំដែងហើយ តែមិនគួរដល់កិរិយាកាប់(ដាក់ធុរៈចេញបាន) ។ កិក្ខុ
ត្រូវស្គាល់បញ្ញត្តិ ។ កិក្ខុត្រូវស្គាល់អនុបញ្ញត្តិ ។ កិក្ខុត្រូវស្គាល់អនុប្ប-
ន្នបញ្ញត្តិ ។ កិក្ខុត្រូវស្គាល់សព្ពត្ថបញ្ញត្តិ ។ កិក្ខុត្រូវស្គាល់បទេសបញ្ញ-
ត្តិ ។ កិក្ខុត្រូវស្គាល់សាធារណបញ្ញត្តិ ។ កិក្ខុត្រូវស្គាល់អសាធារណប្ប-
ញ្ញត្តិ ។ កិក្ខុត្រូវស្គាល់ឯកតោបញ្ញត្តិ ។ កិក្ខុត្រូវស្គាល់ទុកតោបញ្ញត្តិ ។
កិក្ខុត្រូវស្គាល់អាបត្តិមានទោសធ្ងន់ ។ កិក្ខុត្រូវស្គាល់អាបត្តិមិនមានទោស
ធ្ងន់ ។ កិក្ខុត្រូវស្គាល់អាបត្តិដែលបដិសំយុត្តដោយគ្រហស្ថ ។ កិក្ខុត្រូវ
ស្គាល់អាបត្តិដែលមិនបដិសំយុត្តដោយគ្រហស្ថ ។ កិក្ខុត្រូវស្គាល់អាបត្តិ
ដែលទៀង គឺអនន្តរិយកម្ម ៥ ។ កិក្ខុត្រូវស្គាល់អាបត្តិដែលមិនទៀង គឺ
ក្រៅអំពីអនន្តរិយកម្ម ។ កិក្ខុត្រូវស្គាល់បុគ្គល ដែលធ្វើទុសខាងដើម
បញ្ញត្តិ (អាទិកម្មិកបុគ្គល) ។ កិក្ខុត្រូវស្គាល់បុគ្គលដែលមិនធ្វើទុស
ខាងដើមបញ្ញត្តិ (អនុបញ្ញត្តិការកបុគ្គល) ។ កិក្ខុត្រូវស្គាល់បុគ្គលអ្នក
ត្រូវអាបត្តិមិនបានជានិច្ច (ត្រូវអាបត្តិមួយ ។) ។ កិក្ខុត្រូវស្គាល់បុគ្គលអ្នក
ត្រូវអាបត្តិរឿយ ។ (ត្រូវជានិច្ច) ។ កិក្ខុត្រូវស្គាល់បុគ្គលអ្នកចោទ ។
កិក្ខុត្រូវស្គាល់បុគ្គលដែលគេចោទ ។ កិក្ខុត្រូវស្គាល់បុគ្គលអ្នកចោទមិន
ត្រូវតាមធម៌ ។ កិក្ខុត្រូវស្គាល់បុគ្គលដែលគេចោទមិនត្រូវតាមធម៌ ។

ឯកតរំកំ ឧត្តរនយាបិ

ធម្មចោទនកោ បុគ្គលោ ជានិតព្ពោ ។ ធម្មចុទិតកោ បុគ្គលោ ជានិតព្ពោ ។ និយតោ បុគ្គលោ ជានិតព្ពោ ។ អនិយតោ បុគ្គលោ ជានិតព្ពោ ។ អភព្វាបត្តិកោ បុគ្គលោ ជានិតព្ពោ ។ អភព្វាបត្តិកោ បុគ្គលោ ជានិតព្ពោ ។ ទុក្កិដ្ឋកោ បុគ្គលោ ជានិតព្ពោ ។ អទុក្កិដ្ឋកោ បុគ្គលោ ជានិតព្ពោ ។ ជាសិតកោ បុគ្គលោ ជានិតព្ពោ ។ អជាសិតកោ បុគ្គលោ ជានិតព្ពោ ។ សមានសំវាសកោ បុគ្គលោ ជានិតព្ពោ ។ ជាជាសំវាសកោ បុគ្គលោ ជានិតព្ពោ ។ បបទំ ជានិតព្វន្តិ ។

ឯកកំ និដ្ឋិតំ ។

តស្សុទ្ទានំ

(២៥) កតា អាបត្តិ លហុកា

សារេសេសា ច ទុដ្ឋុល្លា

បដិកម្មេនេសជា ច

ឯកុត្តរិកៈ ឧទ្ទានគាថា

កិកុ្ខត្រូវស្គាល់បុគ្គលអ្នកចោទត្រូវតាមធម៌ ។ កិកុ្ខត្រូវស្គាល់បុគ្គលដែលគេចោទត្រូវតាមធម៌ ។ កិកុ្ខត្រូវស្គាល់និយតបុគ្គល (ដែលប្រកបដោយម៉ច្ចត្ត-និយតធម៌ ឬសម្មត្តនិយតធម៌) ។ កិកុ្ខត្រូវស្គាល់អនិយតបុគ្គល ។ កិកុ្ខត្រូវស្គាល់បុគ្គលដែលគួរដល់អាបត្តិ គឺពួកសាវ័ក ។ កិកុ្ខត្រូវស្គាល់បុគ្គលដែលមិនគួរដល់អាបត្តិ គឺព្រះពុទ្ធនឹងព្រះបច្ចេកពុទ្ធ ។ កិកុ្ខត្រូវស្គាល់បុគ្គលដែលសង្ឃធ្វើទុក្ខបនីយកម្ម ។ កិកុ្ខត្រូវស្គាល់បុគ្គលដែលសង្ឃមិនបានធ្វើទុក្ខបនីយកម្ម ។ កិកុ្ខត្រូវស្គាល់បុគ្គលដែលសង្ឃឲ្យវិនាសចេញហើយ ។ កិកុ្ខត្រូវស្គាល់បុគ្គលដែលសង្ឃមិនបានឲ្យវិនាសចេញ ។ កិកុ្ខត្រូវស្គាល់បុគ្គលមានសំវាសស្មើគ្នា ។ កិកុ្ខត្រូវស្គាល់បុគ្គលមានសំវាសផ្សេង ។ គ្នា ។ កិកុ្ខត្រូវស្គាល់វិធីបញ្ឈប់ឆាតិមោក្ខ ។

ចប់ ឯកកៈ (ពួកមួយ) ។

ឧទ្ទាន គឺបញ្ជីរឿងនៃឯកកៈ (ពួកមួយ) នោះដូច្នេះ

(៦៩) ហេតុដែលធ្វើឲ្យមានអាបត្តិ ១ លហុកាបត្តិ ១ សាវសេសាបត្តិ ១ ទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ១ អាបត្តិដែលគួរសំដែងចេញបាន ១ អាបត្តិដែលជាទេសនាគាមិនី ១ អាបត្តិដែលធ្វើ

អន្តរាវដ្ឋកិរិយា[๑]

កិរិយាកិរិយា[๒] បុញ្ជា

អន្តរា គណនូបគា

បញ្ញត្តានុប្បន្នា[๓] សព្ពា

សាធារណា ច ឯកតោ

ទុដ្ឋុល្លា តិវិធា និយតា ច

អាទិអនិច្ចតោ គោ

អធម្មធម្មនិយតោ

អកញ្ចេ ក្តិត្តិសតោ ។

សមានំ បឋមញ្ចេវ

ទុដ្ឋានំ ឯកតោ[๔] ឥតិ ។

(๒๖) អត្តាបត្តិ សញ្ញាវិមោក្ខា អត្តាបត្តិ ន សញ្ញាវិមោក្ខា ។ អត្តាបត្តិ លទ្ធសមាបត្តិកស្ស អត្តាបត្តិ ន លទ្ធសមាបត្តិកស្ស ។ អត្តាបត្តិ សទ្ធម្មប្បដិសញ្ញុត្តា អត្តាបត្តិ អសទ្ធម្មប្បដិសញ្ញុត្តា ។

---

๑ ឧ. ម. អន្តរាវដ្ឋិកិរិយំ ។ ๒ ឧ. កិរិយាកិរិយបុញ្ជា ។ ម. កិរិយាកិរិយំ បុញ្ជា ។ ๓ ឧ. បញ្ញត្តិ អនានុប្បន្នា ។ ๔ ឧ. ម. ឯកកេ ។

សេចក្តីអន្តរាយ ១ អាបត្តិដែលជាសាវជ្ជប្បញ្ញត្តិ ១ អាបត្តិដែលតាំងឡើងអំពីការធ្វើ ១ អាបត្តិដែលតាំងឡើងអំពីការធ្វើនឹងការមិនធ្វើ ១ អាបត្តិខាងដើម ១ អាបត្តិជាបន្ទោះ ១ អាបត្តិគួរដល់តិរិយោពាទ ១ បញ្ញត្តិ ១ អនុប្បញ្ញត្តិ ១ អនុប្បន្នប្បញ្ញត្តិ ១ សព្វត្ថប្បញ្ញត្តិ ១ សាធារណប្បញ្ញត្តិ ១ អសាធារណប្បញ្ញត្តិ ១ ឯកតោបញ្ញត្តិ ១ ឧភតោបញ្ញត្តិ ១ អាបត្តិដែលបដិសំយុត្តដោយគ្រហស្ថ ១ អាបត្តិទៀត ១ អាទិកម្មិកបុគ្គល ១ បុគ្គលអ្នកត្រូវអាបត្តិមិនជានិច្ច ១ បុគ្គលអ្នកចោទ ១ បុគ្គលអ្នកចោទមិនតាមធម៌ ១ ចោទតាមធម៌ ១ និយតបុគ្គល ១ បុគ្គលមិនគួរដល់អាបត្តិ ១ បុគ្គលដែលសង្ឃធ្វើទុក្ខប្បនីយកម្ម ១ បុគ្គលដែលសង្ឃឲ្យវិនាស ១ បុគ្គលមានសំវាសស្មើគ្នា ១ វិធីបញ្ឈប់ឧបាតិមោក្ខ ១ នេះជាទុកានុក្កមណិកមួយ ។ ។

(៤៦) អាបត្តិជាសញ្ចាវិមោក្ខ (សចិត្តកៈ) កំមាន អាបត្តិជានោសញ្ចាវិមោក្ខ (អចិត្តកៈ) កំមាន ។ អាបត្តិត្រូវដល់តិកៈដែលបានសមាបត្តិកំមាន អាបត្តិត្រូវដល់តិកៈដែលមិនបានសមាបត្តិកំមាន ។ អាបត្តិដែលប្រកបនឹងព្រះសទ្ធម្មកំមាន អាបត្តិដែលប្រកបនឹងអសទ្ធម្មកំមាន ។

ឯកត្តរិកំ ទុកំ សបរិក្ខារបញ្ចង្គិសញ្ញត្តាទិកា

អត្ថាបត្តិ សបរិក្ខារបដិសញ្ញត្តា អត្ថាបត្តិ បរបរិក្ខារប-
ដិសញ្ញត្តា ។ អត្ថាបត្តិ សបុក្កលបដិសញ្ញត្តា អត្ថាបត្តិ
បរបុក្កលបដិសញ្ញត្តា ។ អត្ថិ សង្ឃំ កណាឡោ ករុកំ
អាបត្តឹ អាបជ្ជតិ អត្ថិ មុសា កណាឡោ លហុកំ អា-
បត្តឹ អាបជ្ជតិ ។ អត្ថិ មុសា កណាឡោ ករុកំ អាបត្តឹ
អាបជ្ជតិ អត្ថិ សង្ឃំ កណាឡោ លហុកំ អាបត្តឹ អា-
បជ្ជតិ ។ អត្ថាបត្តិ ភូមិកតោ អាបជ្ជតិ នោ វេហាសក-
តោ អត្ថាបត្តិ វេហាសកតោ អាបជ្ជតិ នោ ភូមិកតោ ។
អត្ថាបត្តិ ឯក្ខមណ្ឌោ អាបជ្ជតិ នោ បរិសណ្ឌោ អត្ថាបត្តិ
បរិសណ្ឌោ អាបជ្ជតិ នោ ឯក្ខមណ្ឌោ ។ អត្ថាបត្តិ អា-
ទិយណ្ឌោ អាបជ្ជតិ អត្ថាបត្តិ អនាទិយណ្ឌោ អាបជ្ជតិ ។
អត្ថាបត្តិ សមាទិយណ្ឌោ អាបជ្ជតិ អត្ថាបត្តិ ន សមា-
ទិយណ្ឌោ អាបជ្ជតិ ។ អត្ថាបត្តិ ភកភេណ្ឌោ អាបជ្ជតិ
អត្ថាបត្តិ ន ភកភេណ្ឌោ អាបជ្ជតិ ។ អត្ថាបត្តិ ទេណ្ឌោ
អាបជ្ជតិ អត្ថាបត្តិ ន ទេណ្ឌោ អាបជ្ជតិ ។ អត្ថាបត្តិ
បដិក្កណ្ឌោ អាបជ្ជតិ អត្ថាបត្តិ ន បដិក្កណ្ឌោ
អាបជ្ជតិ ។ អត្ថាបត្តិ បរិភោគេន អាបជ្ជតិ អត្ថាបត្តិ

ឯកត្តរិកៈ ទុកៈ (ពួកពីរ) អាបត្តិដែលប្រកបនឹងគ្រឿងបរិក្ខារជារើម

អាបត្តិដែលប្រកបនឹងគ្រឿងបរិក្ខារបស់ខ្លួនក៏មាន អាបត្តិដែលប្រកបនឹងគ្រឿងបរិក្ខារបស់បុគ្គលដទៃក៏មាន ។ អាបត្តិដែលប្រកបនឹងបុគ្គលគឺខ្លួនឯងក៏មាន ។ អាបត្តិដែលប្រកបនឹងបុគ្គល គឺអ្នកដទៃក៏មាន ។ ភិក្ខុនិយាយពាក្យសច្ចៈត្រូវគុំកាបត្តិក៏មាន ភិក្ខុនិយាយពាក្យមុសាត្រូវលហុកាបត្តិក៏មាន ។ ភិក្ខុនិយាយពាក្យមុសាត្រូវគុំកាបត្តិក៏មាន ។ ភិក្ខុនិយាយពាក្យសច្ចៈត្រូវលហុកាបត្តិក៏មាន ។ ភិក្ខុនៅលើផែនដីត្រូវអាបត្តិក៏មាន នៅលើអាកាសមិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន នៅលើអាកាសត្រូវអាបត្តិ នៅលើផែនដីមិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន ។ ភិក្ខុដើរចេញទៅត្រូវអាបត្តិ ដើរចូលមកមិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន ដើរចូលមកត្រូវអាបត្តិ ដើរចេញទៅមិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន ។ ភិក្ខុកាន់យកត្រូវអាបត្តិក៏មាន មិនកាន់យកត្រូវអាបត្តិក៏មាន ។ភិក្ខុសមាទាន (វត្ត) ត្រូវអាបត្តិក៏មាន មិនសមាទាន(វត្ត) ត្រូវអាបត្តិក៏មាន ។ ភិក្ខុឆ្លើត្រូវអាបត្តិក៏មាន មិនឆ្លើត្រូវអាបត្តិក៏មាន ។ ភិក្ខុឲ្យត្រូវអាបត្តិក៏មាន មិនឲ្យត្រូវអាបត្តិក៏មាន ។ ភិក្ខុទទួលត្រូវអាបត្តិក៏មាន មិនទទួលត្រូវអាបត្តិក៏មាន ។ ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិព្រោះបរិភោគក៏មាន ត្រូវ

น ปริโภเคน อาปชฺชติ ฯ อตฺถาปตฺติ วตฺตุ อาปชฺชติ
โน ธิวา อตฺถาปตฺติ ธิวา อาปชฺชติ โน วตฺตุ ฯ อตฺถาปตฺติ
อรุณุคฺเค อาปชฺชติ อตฺถาปตฺติ น อรุณุคฺเค อาปชฺชติ ฯ
อตฺถาปตฺติ ธิญฺญโต อาปชฺชติ อตฺถาปตฺติ น ธิญฺญโต
อาปชฺชติ ฯ อตฺถาปตฺติ ชานนฺโต อาปชฺชติ อตฺถาปตฺติ
น ชานนฺโต อาปชฺชติ ฯ อตฺถาปตฺติ ชาเรนฺโต อาปชฺชติ
อตฺถาปตฺติ น ชาเรนฺโต อาปชฺชติ ฯ

[๒๗] เทฺว ทฺวาเรสฺวา ชาตุทฺเทสิโก จ ปณฺณา-
สิโก จ[๑] ฯ เทฺว ปกาเรสฺวา ชาตุทฺเทสิโก จ ปณฺณา-
สิโก จ ฯ เทฺว กมฺมานิ อปโลเกนกมฺมญฺจ ญตฺติ-
กมฺมญฺจ ฯ อปกาเรปิ เทฺว กมฺมานิ ญตฺติทุติยกมฺมญฺจ ญตฺติ-
จตุตฺถกมฺมญฺจ ฯ เทฺว กมฺมวตฺถูนิ อปโลเกนกมฺมสฺส
วตฺถุ ญตฺติกมฺมสฺส วตฺถุ ฯ อปกาเรปิ เทฺว กมฺมวตฺถูนิ ญตฺติ-
ทุติยกมฺมสฺส วตฺถุ ญตฺติจตุตฺถกมฺมสฺส วตฺถุ ฯ เทฺว
กมฺมโทสา อปโลเกนกมฺมสฺส โทสา ญตฺติ-
กมฺมสฺส โทสา ฯ อปเรปิ เทฺว กมฺมโทสา ญตฺติทุ-
ติยกมฺมสฺส โทสา ญตฺติจตุตฺถกมฺมสฺส โทสา ฯ

๑ ชาตุทฺเทสิโย จ ปณฺณาสิโย ชาติ ปาฬิยา โยเชตพฺพา ทิสฺสติ ฯ

អាបត្តិព្រោះមិនបរិភោគក៏មាន ។ កិក្ខុត្រូវអាបត្តិតែក្នុងវេលាយប់ មិនត្រូវ
អាបត្តិក្នុងវេលាថ្ងៃក៏មាន ត្រូវអាបត្តិតែក្នុងវេលាថ្ងៃ មិនត្រូវក្នុងវេលាយប់
ក៏មាន កិក្ខុត្រូវអាបត្តិក្នុងពេលអរុណរះក៏មាន ត្រូវអាបត្តិក្នុងពេលអរុណ
មិនទាន់រះក៏មាន ។ កិក្ខុកាត់ត្រូវអាបត្តិក៏មាន មិនកាត់ត្រូវអាបត្តិក៏មាន ។
កិក្ខុបិទបាំងត្រូវអាបត្តិក៏មាន មិនបិទបាំងត្រូវអាបត្តិក៏មាន ។ កិក្ខុទ្រទ្រង់
ត្រូវអាបត្តិក៏មាន មិនទ្រទ្រង់ត្រូវអាបត្តិក៏មាន ។

(២៧) ឧបោសថមាន ២ យ៉ាង គឺ ចាតុទ្ទសីឧបោសថ ១ បណ្ណរសី
ឧបោសថ ១ ។ បវារណាមាន ២ យ៉ាង គឺ ចាតុទ្ទសីបវារណា ១ បណ្ណ-
រសីបវារណា ១ ។ កម្មមាន ២ យ៉ាង គឺ អបលោកនកម្ម ១ ញត្តិកម្ម ១ ។
កម្មមាន ២ យ៉ាងដទៃទៀត គឺ ញត្តិទុតិយកម្ម ១ ញត្តិចតុត្ថកម្ម ១ ។ ទី
កើតនៃកម្មមាន ២ យ៉ាង គឺ ទីកើតនៃអបលោកនកម្ម ១ ទីកើតនៃញត្តិ-
កម្ម ១ ។ ទីកើតនៃកម្មមាន ២ យ៉ាងដទៃទៀត គឺទីកើតនៃញត្តិទុតិយកម្ម ១
ទីកើតនៃញត្តិចតុត្ថកម្ម ១ ។ ទោសរបស់កម្មមាន ២ យ៉ាង គឺទោសនៃ
អបលោកនកម្ម ១ ទោសនៃញត្តិកម្ម ១ ។ ទោសរបស់កម្មមាន ២ យ៉ាង
ដទៃទៀត គឺ ទោសនៃញត្តិទុតិយកម្ម ១ ទោសនៃញត្តិចតុត្ថកម្ម ១ ។

ទ្វេ កម្មសម្បត្តិយោ អបលោកនកម្មស្ស សម្បត្តិ ញត្តិកម្មស្ស សម្បត្តិ ។ អបរាបិ ទ្វេ កម្មសម្បត្តិយោ ញត្តិទុតិយកម្មស្ស សម្បត្តិ ញត្តិចតុត្ថកម្មស្ស សម្បត្តិ ។ ទ្វេ ជាជាសំវាសកភូមិយោ អត្តជា ឯ អត្តាជំ ជាជាសំវាសកំ កវេតិ សមត្តោ ឯ ឆំ សង្ឃោ ឧក្ខិបតិ អនុស្សរេ ឯ អប្បដិកម្មេ ឯ អប្បដិនិស្សគ្គេ ឯ ។ ទ្វេ សមានសំវាសកភូមិយោ អត្តជា ឯ អត្តានំ សមានសំវាសកំ កវេតិ សមត្តោ ឯ ឆំ សង្ឃោ ឧក្ខិត្តំ ឧសាវេតិ អនុស្សរេ ឯ អប្បដិកម្មេ ឯ អប្បដិនិស្សគ្គេ ឯ ។

(២៨) ទ្វេ ចាវជិកា កិក្ខូនញ្ច កិក្ខុនីនញ្ច ។ ទ្វេ សង្ឃាទិសេសា ទ្វេ ថុល្លច្ចយា ទ្វេ ចាចិត្តិយា ទ្វេ ចាដិទេសនីយា ទ្វេ ទុក្កដា ទ្វេ ទុព្ភាសិតា កិក្ខូនញ្ច កិក្ខុនីនញ្ច សត្ត អាបត្តិយោ សត្ត អាបត្តិក្ខន្ធា ។ ទ្វីហាការេហិ សង្ឃោ កិច្ចតិ កម្មេន ឯ សលាកគ្គាហេន ឯ ។

សម្បត្តិរបស់កម្មមាន ២ យ៉ាង គឺ សម្បត្តិនៃអបលោកនកម្ម ១ សម្បត្តិនៃញត្តិកម្ម ១ ។ សម្បត្តិរបស់កម្មមាន ២ យ៉ាងដទៃទៀត គឺ សម្បត្តិនៃញត្តិទុតិយកម្ម ១ សម្បត្តិនៃញត្តិចតុត្ថកម្ម ១ ។ ភូមិនៃកិក្ខុមានសំវាសផ្សេង ។ គ្នាមាន ២ យ៉ាង គឺ កិក្ខុធ្វើខ្លួនឲ្យមានសំវាសផ្សេងគ្នា ដោយខ្លួនឯង ១ សង្ឃព្រមព្រៀងគ្នាលើកវត្តកិក្ខុនោះ ព្រោះមិនឃើញអាបត្តិក្តី ព្រោះមិនសំដែងអាបត្តិក្តី ព្រោះមិនលះបង់ (ទិដ្ឋិអាក្រក់) ក្តី ១ ។ ភូមិនៃកិក្ខុមានសំវាសស្មើគ្នាមាន ២ យ៉ាង គឺ កិក្ខុធ្វើខ្លួនឲ្យមានសំវាសស្មើគ្នា ដោយខ្លួនឯង ១ សង្ឃព្រមព្រៀងគ្នាសូត្រទុសារណកម្ម បំពោះកិក្ខុដែលសង្ឃលើកវត្តហើយនោះ ព្រោះមិនឃើញអាបត្តិក្តី ព្រោះមិនសំដែងអាបត្តិក្តី ព្រោះមិនលះបង់ (ទិដ្ឋិអាក្រក់) ក្តី ១ ។

[២៨] ជាតដកមាន ២ យ៉ាងគឺ ជាតដករបស់ពួកកិក្ខុ ១ ជាតដករបស់ពួកកិក្ខុនី ១ ។ សង្ឃាទិសេសមាន ២ ថុល្លច្ចយមាន ២ បាចិត្តិយៈមាន ២ បាដិទេសនីយៈមាន ២ ទុក្កដមាន ២ ទុព្ភាសិតមាន ២ គឺរបស់កិក្ខុ ១ របស់កិក្ខុនី ១ រួមជាអាបត្តិ ៧ គឺ ដងនៃអាបត្តិទាំង ៧ ។ សង្ឃវិបកម្មាយ ដោយអាការ ៤ គឺ ដោយកម្ម ១ ដោយការចាប់ស្មាក ១ ។

(២៩) ទ្វេ បុគ្គលា ន ឧបសម្បាទេតព្វា អន្ធានហិ តោ អន្ធហិ តោ ។ អយមេកោ ទ្វេ បុគ្គលា ន ឧបសម្បាទេតព្វា វត្តុំ លភតិ តោ ការណា ទុក្កដតោ ។ អយមេកោ ទ្វេ បុគ្គលា ន ឧបសម្បាទេតព្វា អបរិបូរកេ បរិបូរកេ[1] តោ ច យាចតិ ។ ទ្វិន្នំ បុគ្គលានំ និស្សាយ ន វត្តព្ពំ អលជ្ជិស្ស ច ពាលស្ស ច ។ ទ្វិន្នំ បុគ្គលានំ ន និស្សាយោ ទាតព្ពោ[2] អលជ្ជិស្ស ច លជ្ជិ តោ ច ន យាចតិ ។ ទ្វិន្នំ បុគ្គលានំ និស្សាយោ ទាតព្ពោ ពាលស្ស ច លជ្ជិស្ស ច យាចតិ ។ ទ្វេ បុគ្គលា អកព្ភា អាបត្តិ អាបជ្ជិតុំ ពុទ្ធា ច បច្ចេកពុទ្ធា ច ។ ទ្វេ បុគ្គលា កព្ភា អាបត្តិ អាបជ្ជិតុំ តិក្ខា ច តិក្ខិន្ទ្រិយោ ច ។ ទ្វេ បុគ្គលា អកព្ភា សញ្ចិច្ច អាបត្តិ អាបជ្ជិតុំ តិក្ខា ច តិក្ខិន្ទ្រិយោ ច អរិយបុគ្គលា ។ ទ្វេ បុគ្គលា កព្ភា សញ្ចិច្ច អាបត្តិ អាបជ្ជិតុំ តិក្ខា ច តិក្ខិន្ទ្រិយោ ច បុថុជ្ជនា ។ ទ្វេ បុគ្គលា អកព្ភា សញ្ចិច្ច សាតិសារំ វត្តុំ អជ្ឈាចរិតុំ តិក្ខា ច តិក្ខិន្ទ្រិយោ ច អរិយបុគ្គលា ។ ទ្វេ បុគ្គលា កព្ភា សញ្ចិច្ច សាតិសារំ វត្តុំ អជ្ឈាចរិតុំ តិក្ខា ច តិក្ខិន្ទ្រិយោ ច បុថុជ្ជនា ។

---

១ ឱ. ម. សបរិបូរកេ ។ ២ ឱ. ម. និស្សយោ ន ទាតព្ពោ ។

(២៩) បុគ្គលដែលកឋិនមិនត្រូវឱ្យឧបសម្បទាមាន ២ ពួក គឺ បុគ្គលសាបសូន្យចាកកាល ១ បុគ្គលសាបសូន្យចាកអវយវៈ ១ ។ បុគ្គលដែលកឋិនមិនត្រូវឱ្យឧបសម្បទា មាន ២ ពួកដទៃទៀត គឺ បុគ្គលជាវត្ថុវិបត្តិ ១ បុគ្គលជាប់ធ្វើអំពើអាក្រក់ ១ ។ បុគ្គលដែលកឋិនមិនត្រូវឱ្យឧបសម្បទា មាន ២ ពួកដទៃទៀត គឺ បុគ្គលមាន(បរិក្ខារ)មិនគ្រប់គ្រាន់ ១ បុគ្គលមាន(បរិក្ខារ)គ្រប់គ្រាន់ហើយ តែមិនសូម(ឧបសម្បទា) ១ ។ កឋិនមិនត្រូវនៅអាស្រ័យនឹងបុគ្គល ២ ពួក គឺ បុគ្គលជាអលជ្ជី ១ បុគ្គលពាល ១ ។ កឋិនមិនត្រូវឱ្យនិស្សយដល់បុគ្គល ២ ពួកគឺ បុគ្គលជាអលជ្ជី ១ បុគ្គលជាលជ្ជី តែមិនបានសូម ១ ។ កឋិនត្រូវឱ្យនិស្សយដល់បុគ្គល ២ ពួក គឺ បុគ្គលលួងំ ១ បុគ្គលជាលជ្ជីហើយបានសូម ១ ។ បុគ្គលដែលមិនគួរត្រូវអាបត្តិមាន ២ គឺ ព្រះពុទ្ធ ១ ព្រះបច្ចេកពុទ្ធ ១ ។ បុគ្គលដែលគួរនឹងត្រូវអាបត្តិមាន ២ គឺ កឋិនុ ១ កឋិនី ១ ។ បុគ្គលមិនគួរនឹងត្រូវអាបត្តិ ព្រោះភ្លេចមាន ២ គឺ កឋិនុ ១ កឋិនី ១ ដែលជាអរិយបុគ្គល ។ បុគ្គលដែលគួរនឹងត្រូវអាបត្តិ ព្រោះភ្លេចមាន ២ គឺ កឋិនុ ១ កឋិនី ១ ដែលជាបុថុជ្ជន ។ បុគ្គលមិនគួរនឹងប្រព្រឹត្តកន្ធវត្តុ ដែលប្រកបដោយទោសយ៉ាងធំ ព្រោះភ្លេចមាន ២ គឺ កឋិនុ ១ កឋិនី ១ ដែលជាព្រះអរិយបុគ្គល ។ បុគ្គលគួរនឹងប្រព្រឹត្តកន្ធវត្តុ ដែលប្រកបដោយទោសយ៉ាងធំ ព្រោះភ្លេចមាន ២ គឺ កឋិនុ ១ កឋិនី ១ ដែលជាបុថុជ្ជន ។

(๓๐) ទ្វេ បដិក្កោសនា ការយេន ឯ បដិក្កោសតិ ឯកាយ ឯ បដិក្កោសតិ ។ ទ្វេ ឯសុរាណា អត្ថិ បុគ្គលោ អប្បត្តោ ឯសុរាណំ តញ្ច សង្ឃោ ឯសុរេតិ ឯកច្ចោ សុឯសុរាតោ ឯកច្ចោ ទុដ្ឋឯសុរាតោ ។ ទ្វេ ឱសារណា អត្ថិ បុគ្គលោ អប្បត្តោ ឱសារណំ តញ្ច សង្ឃោ ឱសារេតិ ឯកច្ចោ សោសារាតោ ឯកច្ចោ ទោសារាតោ ។ ទ្វេ បដិញ្ញា ការយេន ឯ បដិជានាតិ ឯកាយ ឯ បដិជានាតិ ។ ទ្វេ បដិក្ខហា ការយេន ឯ បដិក្ខណ្ហាតិ ការយប្បដិពន្ធេន ឯ បដិក្ខណ្ហាតិ ។ ទ្វេ បដិក្ខេបា ការយេន ឯ បដិក្ខិបតិ ឯកាយ ឯ បដិក្ខិបតិ ។ ទ្វេ ឧបយាតិកា សិក្ខូបយាតិកា ច ភោគូបយាតិកា ច ។ ទ្វេ ចោទនា ការយេន ឯ ចោទេតិ ឯកាយ ឯ ចោទេតិ ។

ឯកុត្តរិកៈ ទុកៈ ការហាមឃាត់មានពីរយ៉ាងជាដើម

(๓๐) ការហាមឃាត់មាន ๒ យ៉ាង គឺ ហាមឃាត់ដោយកាយ ๑ ហាមឃាត់ដោយវាចា๑ ។ ការសូត្រនិស្សារណាកម្មមាន ๒ យ៉ាង គឺបុគ្គលមិនដល់នូវនិស្សារណាកម្មទៅឡើយ តែបើសង្ឃសូត្រនិស្សារណាកម្មចំពោះបុគ្គលនោះ បុគ្គលពួកខ្លះឈ្មោះថាសង្ឃសូត្រនិស្សារណាកម្មហើយដោយល្អ ๑ បុគ្គលពួកខ្លះឈ្មោះថាសង្ឃសូត្រនិស្សារណាកម្មដោយអាក្រក់ ๑ ។ ការសូត្រឧសារណាកម្មមាន ๒ យ៉ាង គឺ បុគ្គលមិនទាន់ដល់នូវឧសារណាកម្មទៅឡើយ តែបើសង្ឃសូត្រឧសារណាកម្ម ចំពោះបុគ្គលនោះ បុគ្គលពួកខ្លះឈ្មោះថាសង្ឃសូត្រឧសារណាកម្មហើយដោយល្អ ๑ បុគ្គលខ្លះឈ្មោះថាសង្ឃសូត្រឧសារណាកម្មហើយដោយអាក្រក់ ๑ ។ ការប្តេជ្ញាមាន ๒ យ៉ាង គឺ ប្តេជ្ញាដោយកាយ ๑ ប្តេជ្ញាដោយវាចា ๑ ។ ការឧទ្ទូលមាន ๒ យ៉ាង គឺ ឧទ្ទូលដោយកាយ ๑ ឧទ្ទូលដោយវត្ថុដែលជាប់នឹងកាយ ๑ ។ ការឃាត់មាន ๒ យ៉ាង គឺ ឃាត់ដោយកាយ ๑ ឃាត់ដោយវាចា ๑ ។ ការបៀតបៀនមាន ๒ យ៉ាង គឺ បៀតបៀនសង្ឃ๑ បៀតបៀនគ្រឿងបរិភោគ (ជារបស់សង្ឃ ឬបុគ្គល) ๑ ។ ការចោទមាន ๒ យ៉ាង គឺ ចោទដោយកាយ ๑ ចោទដោយវាចា ๑ ។

[๓๑] ទ្វេ កាមិនសទ្ធ បលិពោធា អាវាសបលិ-
ពោធោ ច ចីវរបលិពោធោ ច ។ ទ្វេ កាមិនសទ្ធ
អបលិពោធា អាវាសាបលិពោធោ ច ចីវរាបលិពោធោ
ច ។ ទ្វេ ចីវរានិ តហាបតិកញ្ច បំសុកូលិកញ្ច ។ ទ្វេ
បត្តា អយោបត្តោ ច មត្តិកាបត្តោ ច ។ ទ្វេ មណ្ឌលា-
និ តិបុមយញ្ច សីសមយញ្ច[1] ។ ទ្វេ បត្តសទ្ធ អធិដ្ឋា-
នា កាយេន វា អធិដ្ឋេតិ វាចាយ វា អធិដ្ឋេតិ ។
ទ្វេ ចីវរសទ្ធ អធិដ្ឋានា កាយេន វា អធិដ្ឋេតិ វាចាយ
វា អធិដ្ឋេតិ ។ ទ្វេ វិកប្បនា សម្មុខាវិកប្បនា ច
បរម្មុខាវិកប្បនា ច ។ ទ្វេ វិនយា តិក្ខុនញ្ច តិក្ខុនិ-
នញ្ច ។ ទ្វេ វេនយិកា បញ្ញត្តញ្ច បញ្ញត្តានុលោមញ្ច ។
ទ្វេ វិនយសទ្ធ សល្លេខា អកប្បិយេ សេតុឃាតោ
កប្បិយេ បត្តកាវិតា ។

[๓๒] ទ្វីហាកាវេហិ អាបត្តិ អាបជ្ជតិ កាយេន
វា អាបជ្ជតិ វាចាយ វា អាបជ្ជតិ ។ ទ្វីហាកាវេហិ

---

๑ ឧ. ម. តិបុមយំ សីសមយំ ។

(៣១) បលិពោធនៃកឋិនមាន ៤ យ៉ាង គឺ អាវាសបលិពោធ ១ ចីវរបលិពោធ ១ ។ ការមិនមានបលិពោធនៃកឋិនមាន ៤ យ៉ាង គឺ មិនមានបលិពោធនឹងអាវាស ១ មិនមានបលិពោធនឹងចីវរ ១ ។ ចីវរមាន ៤ យ៉ាង គឺ គហបតីចីវរ ១ បំសុកូលចីវរ ១ ។ ចុត្រមាន ៤ យ៉ាង គឺ ចុត្រដៃក ១ ចុត្រជើ ១ ។ មណ្ឌលគឺជើងចុត្រមាន ៤ យ៉ាង គឺ ជើងចុត្រដែលគេធ្វើដោយសំណប៉ាហាំង ១ ធ្វើដោយសំណកត់ ១ ។ ការអធិដ្ឋានចុត្រមាន ៤ យ៉ាង គឺ អធិដ្ឋានដោយកាយ ១ អធិដ្ឋានដោយវាចា ១ ។ ការអធិដ្ឋានចីវរមាន ៤ យ៉ាង គឺ អធិដ្ឋានដោយកាយ ១ អធិដ្ឋានដោយវាចា ១ ។ ការវិកប្បមាន ៤ យ៉ាង គឺ វិកប្បក្នុងទីចំពោះមុខ ១ វិកប្បក្នុងទីកំបាំងមុខ ១ ។ វិន័យមាន ៤ យ៉ាង គឺ វិន័យរបស់ពួកភិក្ខុ ១ របស់ពួកភិក្ខុនី ១ ។ អត្ថរបស់វិន័យមាន ៤ យ៉ាង គឺ បញ្ញត្តិ ១ បញ្ញត្តានុលោម (គឺ មហាបទេស ៤) ១ ។ សេចក្តីផ្សះផ្សានៃវិន័យមាន ៤ យ៉ាង គឺ សម្ងាប់នូវបច្ចុប្បន្នក្នុងអភិប្បាយវត្ថុ ១ ការធ្វើនូវប្រមាណក្នុងអភិប្បាយវត្ថុ ១ ។

(៣២) ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិដោយអាការ ៤ យ៉ាង គឺ ត្រូវដោយកាយ ១ ត្រូវដោយវាចា ១ ។ ភិក្ខុចេញចាកអាបត្តិដោយអាការ ៤ យ៉ាង គឺ ចេញ

អាបត្តិយោ វុដ្ឋាតិ តាយេន ឯ វុដ្ឋាតិ ឯថាយ ឯ វុដ្ឋាតិ ។ ទ្វេ បរិវាសា បដិច្ឆន្នបរិវាសោ ច អប្បដិច្ឆន្នបរិវាសោ ច ។ អបរេបិ ទ្វេ បរិវាសា សុទ្ធន្តបរិវាសោ ច សមោធានបរិវាសោ ច ។ ទ្វេ មានត្តា បដិច្ឆន្នមានត្តញ្ច អប្បដិច្ឆន្នមានត្តញ្ច [(១)] ។ អបរេបិ ទ្វេ មានត្តា បក្ខមានត្តញ្ច សមោធានមានត្តញ្ច ។ ទ្វិន្នំ បុគ្គលានំ វត្តិច្ឆេទោ ចារិត្តសិក្ខស្ស ច មានត្តចារិត្តសិក្ខស្ស ច ។

[៣៣] ទ្វេ អនាទរិយានិ បុគ្គលាធិដ្ឋានានិ ធម្មាធិដ្ឋានានិ ។ ទ្វេ លោលាធិ ជាតិមយញ្ច ខារិមយញ្ច [(២)] ។ អបរានិបិ ទ្វេ លោលាធិ សាមុទ្ទញ្ច តាឡាលោលាញ្ច ។ អបរានិបិ ទ្វេ លោលាធិ សិន្ធវញ្ច ខុទ្ទិនញ្ច ។ អបរានិបិ ទ្វេ លោលាធិ ភេមតកញ្ច បក្ខលូតកញ្ច ។ ទ្វេ បរិតោតា អព្ភន្តរបរិតោតោ ច

---

១ ម. បដិច្ឆន្នមានត្តំ អប្បដិច្ឆន្នមានត្តំ ។ ២ ម. ការមយញ្ច ។

ចាកដោយកាយ ១ ចេញចាកដោយវាចា ១ ។ បរិវាសមាន ២ យ៉ាង គឺ បដិច្ឆន្នបរិវាស ១ អប្បដិច្ឆន្នបរិវាស ១ ។ បរិវាសមាន ២ យ៉ាងដទៃទៀត គឺ សុទ្ធន្តបរិវាស ១ សមោធានបរិវាស ១ ។ មានត្តមាន ២ យ៉ាង គឺ បដិច្ឆន្នមានត្ត ១ អប្បដិច្ឆន្នមានត្ត ១ ។ មានត្តមាន ២ យ៉ាងដទៃទៀត គឺ បក្ខមានត្ត ១ សមោធានមានត្ត ១ ។ ការដាក់ពាក្យរបស់បុគ្គល ២ ពួក គឺ ភិក្ខុកំពុងនៅបរិវាស ១ ភិក្ខុកំពុងប្រព្រឹត្តមានត្ត ១ ។

(៣៣) ការមិនអើពើមាន ២ យ៉ាង គឺ មិនអើពើនឹងបុគ្គល ១ មិនអើពើនឹងធម៌ ១ ។ អំបិលមាន ២ ប្រភេទ គឺ អំបិលកើតឯង ១ អំបិលកើតអំពីជាតិដីប្រៃ ១ ។ អំបិលមាន ២ យ៉ាងដទៃទៀត គឺបំបិលកើតពីទឹកសមុទ្រ ១ អំបិលខ្មៅ ១ ។ អំបិលមាន ២ យ៉ាងដទៃទៀត គឺអំបិលសិន្ធវៈ (អំបិលមានសម្បុរសដូរលើភ្នំ) ១ អំបិលឧព្ភិទៈ (អំបិលដុះជាពន្លក ។ ល្អើងពីផែនដី) ១ ។ អំបិល ២ យ៉ាងដទៃទៀត គឺ អំបិលឈ្មោះរោមកៈ (អំបិលកើតកន្ធរោមដនបទ) ១ អំបិលឈ្មោះបក្ខលូកៈ (អំបិលកើតពីទឹកក្នុងដែលធ្វើអំពីស្មូវដំណើប) ១ ។ បរិភោគមាន ២ គឺ អព្ភន្តរបរិភោគ

ពាហិរបរិភោគោ ច ។ ទ្វេ អត្ថាសា ហរិតោ ច អត្ថាសោ ទុក្ខដ្ឋោ ច អត្ថាសោ ។ ទ្វីហាការេហិ បេសុញ្ញំ ហោតិ បិយកម្យស្ស ច គេធាធិប្បាយស្ស ច ។ ទ្វីហាការេហិ តណាភោជនំ បសវតិ ឆិទ្ទនតោ ច វិញ្ញត្តិតោ ច ។ ទ្វេ វស្សូបគាយិកា បុរិមិកា ច បច្ឆិមិកា ច ។ ទ្វេ អធម្មិកានិ ទាតិមោក្ខដ្ឋបនានិ ។ ទ្វេ ធម្មិកានិ ទាតិមោក្ខដ្ឋបនានិ[1] ។

[๓๔] ទ្វេ បុគ្គលា ពាលា យោ ច អនាគតំ ភារំ វហតិ យោ ច អាគតំ ភារំ ន វហតិ ។ ទ្វេ បុគ្គលា បណ្ឌិតា យោ ច អនាគតំ ភារំ ន វហតិ យោ ច អាគតំ ភារំ វហតិ ។ អបរេបិ ទ្វេ បុគ្គលា ពាលា យោ ច អកប្បិយេ កប្បិយសញ្ញី យោ ច កប្បិយេ អកប្បិយសញ្ញី ។ ទ្វេ បុគ្គលា បណ្ឌិតា យោ ច អកប្បិយេ អកប្បិយសញ្ញី យោ ច កប្បិយេ កប្បិយសញ្ញី ។ អបរេបិ ទ្វេ បុគ្គលា ពាលា យោ ច

---

๑ ទ្វេ ទាតិមោក្ខដ្ឋបនានិ អធម្មិកានិ ទាតិមោក្ខដ្ឋបនានិ ធម្មិកានិ ទាតិមោក្ខដ្ឋបនានីតិ កត្ថចិ ទោត្តកេ ទិស្សតិ ។

(បរិភោគសេបចូលគេ) ๑ ភាវហិរបរិភោគ (ប្រើប្រាស់ខាងក្រៅ) ๑ ។ ការដេរមាន ๒ យ៉ាង គឺ ដេរយ៉ាងថោកខាប ๑ ដេរយ៉ាងទុតិដ្ឋ ๑ ។ ការញុះញង់តើតដោយអាការ ๒ យ៉ាង គឺ ប័ងដើម្បីឲ្យគេស្រឡាញ់ខ្លួន ๑ ប័ងដើម្បីបំបែកគ្នា ๑ ។ តិក្ខុទទួលគណភោជនបានដោយអាការ ๒ យ៉ាង គឺ ដោយគេនិមន្ត ๑ ដោយការសូមគេ ๑ ។ ការចូលវស្សាមាន ๒ យ៉ាង គឺបុរិមិកាវស្សា ๑ បច្ឆិមិកាវស្សា ๑ ។ ការឃាត់ហាមចាត់មោក្ខ ដែលមិនប្រកបដោយធម៌មាន ๒ យ៉ាង ។ ការឃាត់ហាមចាត់មោក្ខដែលប្រកបដោយធម៌មាន ๒ យ៉ាង ។

(๓๔) បុគ្គលពាលមាន ๒ ពួក គឺបុគ្គលដែលនាំភារៈ (កិច្ចមានអាបត្តានាបត្តិជាដើម) មិនទាន់មានមក ๑ បុគ្គលដែលមិននាំភារៈដែលមានមកហើយ ๑ ។ បុគ្គលជាបណ្ឌិតមាន ๒ ពួក គឺ បុគ្គលដែលមិននាំភារៈមិនទាន់មកដល់ ๑ បុគ្គលដែលនាំភារៈមានមកហើយ ๑ ។ បុគ្គលពាលមាន ๒ ពួកដទៃទៀត គឺ បុគ្គលមានសេចក្តីសំគាល់ក្នុងអកប្បិយវត្ថុ ថាជាកប្បិយវត្ថុ ๑ បុគ្គលមានសេចក្តីសំគាល់ក្នុងកប្បិយវត្ថុ ថាជាអកប្បិយវត្ថុ ๑ ។ បុគ្គលជាបណ្ឌិតមាន ๒ ពួក គឺ បុគ្គលមានសេចក្តីសំគាល់ ក្នុងអកប្បិយវត្ថុ ថាជាអកប្បិយវត្ថុ ๑ បុគ្គលមានសេចក្តីសំគាល់ ក្នុងកប្បិយវត្ថុ ថាជាកប្បិយវត្ថុ ๑ ។ បុគ្គលពាលមាន ๒ ពួកដទៃទៀត គឺ បុគ្គល

អនាបត្តិយោ អាបត្តិសញ្ញី យោ ច អាបត្តិយោ អនាបត្តិសញ្ញី ។ ទ្វេ បុគ្គលា បណ្ឌិតា យោ ច អាបត្តិយោ អាបត្តិសញ្ញី យោ ច អនាបត្តិយោ អនាបត្តិសញ្ញី ។ អបរេបិ ទ្វេ បុគ្គលា ពាលា យោ ច អធម្មេ ធម្មសញ្ញី យោ ច ធម្មេ អធម្មសញ្ញី ។ ទ្វេ បុគ្គលា បណ្ឌិតា យោ ច អធម្មេ អធម្មសញ្ញី យោ ច ធម្មេ ធម្មសញ្ញី ។ អបរេបិ ទ្វេ បុគ្គលា ពាលា យោ ច អវិនយេ វិនយសញ្ញី យោ ច វិនយេ អវិនយសញ្ញី ។ ទ្វេ បុគ្គលា បណ្ឌិតា យោ ច អវិនយេ អវិនយសញ្ញី យោ ច វិនយេ វិនយសញ្ញី ។

(៣៥) ទ្វិន្នំ បុគ្គលានំ អាសវា វឌ្ឍន្តិ យោ ច ន ក្កុក្កុច្ចាយិតព្ពំ ក្កុក្កុច្ចាយតិ យោ ច ក្កុក្កុច្ចាយិតព្ពំ ន ក្កុក្កុច្ចាយតិ ។ ទ្វិន្នំ បុគ្គលានំ អាសវា ន វឌ្ឍន្តិ យោ ច ន ក្កុក្កុច្ចាយិតព្ពំ ន ក្កុក្កុច្ចាយតិ យោ ច

មានសេចក្តីសំគាល់ក្នុងអនាបត្តិ ថាជាអាបត្តិ ๑ បុគ្គលមានសេចក្តីសំគាល់ក្នុងអាបត្តិ ថាជាអនាបត្តិ ๑ ។ បុគ្គលជាបណ្ឌិតមាន ๒ ពួក គឺបុគ្គលមានសេចក្តីសំគាល់ក្នុងអាបត្តិ ថាជាអាបត្តិ ๑ បុគ្គលមានសេចក្តីសំគាល់ក្នុងអនាបត្តិ ថាជាអនាបត្តិ ๑ ។ បុគ្គលពាលមាន ๒ ពួកដទៃទៀត គឺបុគ្គលមានសេចក្តីសំគាល់ ក្នុងសភាវៈមិនមែនធម៌ ថាជាធម៌ ๑ មានសេចក្តីសំគាល់ ក្នុងសភាវៈជាធម៌ ថាមិនមែនធម៌ ๑ ។ បុគ្គលជាបណ្ឌិតមាន ๒ ពួកគឺបុគ្គលមានសេចក្តីសំគាល់ក្នុងសភាវៈមិនមែនធម៌ ថាមិនមែនជាធម៌ ๑ បុគ្គលមានសេចក្តីសំគាល់ក្នុងសភាវៈជាធម៌ ថាជាធម៌ ๑ ។ បុគ្គលពាលមាន ๒ ពួកដទៃទៀត គឺ បុគ្គលមានសេចក្តីសំគាល់ក្នុងសភាវៈមិនមែនវិន័យថាជាវិន័យ ๑ បុគ្គលមានសេចក្តីសំគាល់ក្នុងសភាវៈជាវិន័យ ថាមិនមែនវិន័យ ๑ ។ បុគ្គលជាបណ្ឌិតមាន ๒ ពួក គឺ បុគ្គលមានសេចក្តីសំគាល់ក្នុងសភាវៈមិនមែនជាវិន័យ ថាមិនមែនជាវិន័យ ๑ បុគ្គលមានសេចក្តីសំគាល់ ក្នុងសភាវៈជាវិន័យ ថាជាវិន័យ ๑ ។

(๓๕) អាសវៈទាំងឡាយតែងចំរើនដល់បុគ្គល ๒ ពួក គឺ បុគ្គលដែលសង្វរយ៉ាចំពោះហេតុដែលមិនគួរសង្វរយ៉ា ๑ បុគ្គលដែលមិនសង្វរយ៉ាចំពោះហេតុដែលគួរសង្វរយ៉ា ๑ ។ អាសវៈទាំងឡាយរមែងមិនចំរើនដល់បុគ្គល ๒ ពួក គឺ បុគ្គលដែលមិនសង្វរយ៉ាចំពោះហេតុដែលមិនគួរសង្វរយ៉ា ๑

ក្កុក្កុច្ចាយ័ត្តំ ក្កុក្កុច្ចាយតិ ។ អបរេសម្បិ ទ្វិន្នំ បុគ្គលានំ អាសវា វឌ្ឍន្តិ យោ ច អកប្បិយេ កប្បិយសញ្ញី យោ ច កប្បិយេ អកប្បិយសញ្ញី ។ ទ្វិន្នំ បុគ្គលានំ អាសវា ន វឌ្ឍន្តិ យោ ច អកប្បិយេ អកប្បិយសញ្ញី យោ ច កប្បិយេ កប្បិយសញ្ញី ។ អបរេសម្បិ ទ្វិន្នំ បុគ្គលានំ អាសវា វឌ្ឍន្តិ យោ ច អនាបត្តិយា អាបត្តិសញ្ញី យោ ច អាបត្តិយា អនាបត្តិសញ្ញី ។ ទ្វិន្នំ បុគ្គលានំ អាសវា ន វឌ្ឍន្តិ យោ ច អនាបត្តិយា អនាបត្តិសញ្ញី យោ ច អាបត្តិយា អាបត្តិសញ្ញី ។ អបរេសម្បិ ទ្វិន្នំ បុគ្គលានំ អាសវា វឌ្ឍន្តិ យោ ច អធម្មេ ធម្មសញ្ញី យោ ច ធម្មេ អធម្មសញ្ញី ។ ទ្វិន្នំ បុគ្គលានំ អាសវា ន វឌ្ឍន្តិ យោ ច អធម្មេ អធម្មសញ្ញី យោ ច ធម្មេ ធម្មសញ្ញី ។ អបរេសម្បិ ទ្វិន្នំ បុគ្គលានំ អាសវា វឌ្ឍន្តិ យោ ច អវិនយេ វិនយសញ្ញី យោ ច វិនយេ អវិនយសញ្ញី ។ ទ្វិន្នំ បុគ្គលានំ អាសវា ន

សង្ឃ័យចំពោះហេតុដែលគួរសង្ស័យ ១ ។ អាសវៈទាំង៣ឲ្យកើតឡើងចំពោះដល់បុគ្គល ២ ពួកដទៃទៀត គឺបុគ្គលមានសេចក្តីសំគាល់ក្នុងអកប្បិយវត្ថុ ថាជាកប្បិយវត្ថុ ១ បុគ្គលមានសេចក្តីសំគាល់ក្នុងកប្បិយវត្ថុថាជាអកប្បិយវត្ថុ ១ ។ អាសវៈទាំង៣ឲ្យកើតមិនចំពោះដល់បុគ្គល ២ ពួក គឺ បុគ្គលមានសេចក្តីសំគាល់ក្នុងអកប្បិយវត្ថុ ថាជាអកប្បិយវត្ថុ ១ បុគ្គលមានសេចក្តីសំគាល់ក្នុងកប្បិយវត្ថុ ថាជាកប្បិយវត្ថុ ១ ។ អាសវៈទាំង៣ឲ្យកើតចំពោះដល់បុគ្គល ២ ពួកដទៃទៀត គឺបុគ្គលមានសេចក្តីសំគាល់ក្នុងអនាបត្តិ ថាជាអាបត្តិ ១ បុគ្គលមានសេចក្តីសំគាល់ក្នុងអាបត្តិថាជាអនាបត្តិ ១ ។ អាសវៈទាំង៣ឲ្យកើតមិនចំពោះដល់បុគ្គល ២ ពួក គឺ បុគ្គលមានសេចក្តីសំគាល់ក្នុងអនាបត្តិថាជាអនាបត្តិ ១ បុគ្គលមានសេចក្តីសំគាល់ក្នុងអាបត្តិ ថាជាអាបត្តិ ១ ។ អាសវៈទាំង៣ឲ្យកើតចំពោះដល់បុគ្គល ២ ពួកដទៃទៀត គឺ បុគ្គលមានសេចក្តីសំគាល់ក្នុងសភាវៈមិនមែនធម៌ ថាជាធម៌ ១ បុគ្គលមានសេចក្តីសំគាល់ក្នុងសភាវៈជាធម៌ ថាមិនមែនជាធម៌ ១ ។ អាសវៈទាំង៣ឲ្យកើតមិនចំពោះដល់បុគ្គល ២ ពួក គឺបុគ្គលមានសេចក្តីសំគាល់ក្នុងសភាវៈមិនមែនធម៌ ថាមិនមែនជាធម៌ ១ បុគ្គលមានសេចក្តីសំគាល់ក្នុងសភាវៈជាធម៌ ថាជាធម៌ ១ ។ អាសវៈទាំង៣ឲ្យកើតចំពោះដល់បុគ្គល ២ ពួកដទៃទៀត គឺ បុគ្គលមានសេចក្តីសំគាល់ក្នុងសភាវៈមិនមែនវិន័យ ថាជាវិន័យ ១ បុគ្គល

ឯកុត្តរិកំ ទុកំ នត្ថាគតាថា

វុច្ចន្តុំ យោ ច អវិនេយ្យ អវិនេយ្យសញ្ញី យោ ច វិនេយ្យ
វិនេយ្យសញ្ញី ។

ទុកំ និដ្ឋិតំ (១) ។

តិសង្គហោ

(ក្រ៦) សញ្ញា លទ្ធា ច សទ្ធម្មា
បរិក្ខារា ច បុគ្គលា
សង្ខំ ភូមិ និក្ខមន្តោ
អាទិយន្តោ សមាទិយំ
ករោន្តោ នេន្តោ កល្យាន្តោ
បរិភោគេន រត្តិ ច
អុណ្ណា និទ្ទំ ឆានេន្តោ
ជារេន្តោ ច ឧទោសថា
បវារណា កម្មាបវ

---

១ ឧ. ម. ទុកា និដ្ឋិតា ។

ឯកត្តរិកៈ ទុកៈ ឧទ្ទានគាថា

មានសេចក្តីសំគាល់ក្នុងសភាវៈជានិយ័ ថាមិនមែនជានិយ័ ១ ។ អាសវៈ
ទាំង៣ប្រាយ រមែងមិនចំរើនដល់បុគ្គលពីរពួក គឺបុគ្គលមានសេចក្តីសំគាល់
ក្នុងសភាវៈមិនមែននិយ័ ថាមិនមែននិយ័ ១ បុគ្គលមានសេចក្តីសំគាល់
ក្នុងសភាវៈជានិយ័ ថាជានិយ័ ១ ។

ចប់ ទុកៈ (ពួកពីរ ៗ) ។

ឧទ្ទានគឺបញ្ជីរឿងនៃទុកៈ (ពួកពីរ ៗ) នោះ ដូចម្តេះ

(៣៦)អាបត្តិជាសញ្ញាវិមោក្ខ១ អាបត្តិនៃកិក្ខុដលបានសមា-
បត្តិ ១ អាបត្តិប្រកបដោយព្រះសទ្ធម្ម ១ អាបត្តិប្រកបដោយ
បរិក្ខារ១ អាបត្តិប្រកបដោយបុគ្គល ១ កិក្ខុនិយាយពាក្យសច្ចៈ
ត្រូវអាបត្តិ១ កិក្ខុនៅលើផែនដីត្រូវអាបត្តិ ១ កិក្ខុចេញទៅត្រូវ
អាបត្តិ១ កិក្ខុកាន់យកត្រូវអាបត្តិ ១ កិក្ខុសមាទានត្រូវអាបត្តិ១
កិក្ខុឆ្លើត្រូវអាបត្តិ ១ កិក្ខុកាលឲ្យត្រូវអាបត្តិ ១ កិក្ខុកាលទទួល
ត្រូវអាបត្តិ ១ កិក្ខុត្រូវអាបត្តិព្រោះបរិភោគ ១ ត្រូវអាបត្តិក្នុង
វេលាយប់ ១ ត្រូវអាបត្តិក្នុងវេលាអរុណរះ ១ កិក្ខុកាត់
ត្រូវអាបត្តិ១ កិក្ខុបិទបាំងត្រូវអាបត្តិ ១ កិក្ខុទ្រទ្រង់ត្រូវអា-
បត្តិ ១ ឧបោសថ ១ បវារណា ១ កម្ម ១ កម្មដទៃទៀត ១

วัตฺ อมฺหก ธาตา จ
อมฺหก ธาตู จ สมฺปตฺตี
ญาติ สมาธิเมว จ
ญาณมฺปิ สงฺฆา ถุลฺลจฺจยํ[๑]
ญาเปตฺวา ญาเปนฺเตน
ทุกฺกฏา ภาสิตาปฺปหาเร[๒]
สตฺต อาปตฺติกฺขนฺธา[๓]
กาตพฺพา อุปสมฺปทา
ตาเยว อมฺหาเร ทุเว
ธ วตฺตพฺพา ธ ญาตพฺพา
อภิญฺญาภิญฺญาเยว จ
สงฺเฆน สาตีสาภ จ
ปฏิกฺกาสา ธิสฺสาณา
ฑิสาณา ปฏิญฺญา จ
ปฏิกฺกมฺมา ปฏิกฺกิตา
อุปชฺฌาตี ชาธนา จ

---

๑ ฉ. ถุลฺลจฺจยํ ฯ ๒ ฉ. ทุกฺกฏสิกา เวรี ฯ ๓ ฉ. ม. สตฺต อาปตฺติกฺขนฺธา จ ฯ

វត្ថុនៃកម្ម ๑ វត្ថុនៃកម្មដទៃទៀត ๑ ទោសនៃកម្ម ๑ ទោសនៃកម្មដទៃទៀត ๑ សម្បត្តិនៃកម្ម ๒ យ៉ាង ๑ កូមនៃកថ្កុមាន សំវាសផ្សេងៗគ្នា ๑ កូមនៃកថ្កុមានសំវាសស្មើគ្នា ๑ បាដិក ๑ សង្ឃាទិសេស ๑ ថុល្លច្ចយ ๑ បាចិត្តិយៈ ๑ បាដេសនីយៈ ๑ ទុក្កដ ๑ ទុព្ភាសិត ๑ រួមជាកងនៃអាបត្តិ ๗ សង្ឃបែកគ្នា ๑ កថ្កុមិនត្រូវឲ្យឧបសម្បទា ๑ មិនត្រូវឲ្យឧបសម្បទាចំពោះបុគ្គលពីរពួកដទៃទៀត ๑ កថ្កុមិនត្រូវអាស្រ័យនៅ ๑ មិនត្រូវឲ្យនិស្ស័យ ๑ បុគ្គលមិនគួរនឹងត្រូវអាបត្តិ ๑ បុគ្គលគួរត្រូវអាបត្តិព្រោះកែង ๑ បុគ្គលគួរនឹងត្រូវអាបត្តិព្រោះប្រព្រឹត្តកន្ទុងវត្ថុដែលប្រកបដោយទោសយ៉ាងធំ ๑ ការហាមឃាត់ ๑ ការសូត្រនិស្សារណាកម្ម ๑ ការសូត្រឧសារណាកម្ម ๑ ការប្តេជ្ញា ๑ ការទទួល ๑ ការឃាត់ ๑ ការបៀតបៀន ๑ ការចោទ ๑

កកបិជា ច ឧរុវេ តជា

ចីវរា បត្តមណ្ឌលា

អធិដ្ឋាជា តថា ឧរុវេ[1]

វិកប្បជា ច វិនយោ

វេនយិកា សល្លេក្ខកា[2]

អាបជ្ជតិ ច វុដ្ឋាតិ

បវារាសាបវេ ឧរុវេ[3]

ទ្វេ មានត្តា អបវេ ច

វត្តិច្ឆេជោ អជានវិ

ទ្វេ លោណា តយោ អបវេ

បវារោតា អក្កោសជា[4]

បេសុញ្ញំ ច តណា វស្សំ[5]

បឋមា ភារកប្បិយោ

អជាបត្តិ អធម្មេ[6] ច

វិនយេ អាសវេ តថាតិ ។

---

១ ឧ. ម. តថេវ ទ្វេ ។ ២ ឧ. វេនយិកា ច សល្លេខា ។ ៣ ឧ. ម. អបវេ ទ្វេ ។ ៤ ឧ. ម. បវារោតក្កោសេន ច ។ ៥ ឧ.ម. វស្សេ ។ ម. បេសុញ្ញេ ច តណា វស្សេ ។ ៦ ឧ. ម. អធម្មធម្មេ ។

បលិពោធនៃកឋិន ๔ យ៉ាង១ មិនមានបលិពោធនៃកឋិន ๔ យ៉ាងដូចគ្នា១ ចីវរ១ បាត្រនឹងដើងទ្រូបាត្រ១ ការអធិដ្ឋានបាត្រ ๒ យ៉ាង១ ការអធិដ្ឋានចីវរ ๒ យ៉ាងដូចគ្នា១ ការវិកប្ប ๑ វិនិយ ๑ អត្ថនៃវិនិយ ๑ សេចក្តីផ្សេងៗ (នៃវិនិយ)១ កឋិនត្រូវអាបត្តិ (ដោយអាការ ๒ យ៉ាង)១ ចេញចាកអាបត្តិ (ដោយអាការ ๒ យ៉ាង)១ បរិវាស ๒ យ៉ាង ๑ បរិវាស ๒ យ៉ាងដទៃទៀត១ មានត្ត ๒ យ៉ាង១ មានត្ត ๒ យ៉ាងដទៃទៀត ๑ ការដាច់ពត្រី ๑ សេចក្តីមិនអើពើ ๑ អំបិល ๒ យ៉ាងមាន ๓ ពួកគឺទៅទៀត១ ការបរិភោគ ๑ ការដេរ១ បេសុញ្ញ១ ការទទួលគណភោជន១ ការចូលវស្សា១ ការបញ្ជូនចីវរបាតិមោក្ខ១ បុគ្គលពាលនាំការៈ ๑ កឋិយវត្ត១ អនាបត្តិ១ អធម្មកម្ម១ វិនយកម្ម១ អាសវៈតាំង ๓ ឆ្នាយ ๑ ฯ

(๓๗) អត្ថាបត្តិ តិដ្ឋន្តេ ភគវតិ អាបជ្ជតិ ឆោ បរិនិព្វុតេ អត្ថាបត្តិ បរិនិព្វុតេ ភគវតិ អាបជ្ជតិ ឆោ តិដ្ឋន្តេ អត្ថាបត្តិ តិដ្ឋន្តេបិ ភគវតិ អាបជ្ជតិ បរិនិព្វុតេ-បិ ។ អត្ថាបត្តិ កាលេ អាបជ្ជតិ ឆោ វិកាលេ អត្ថា-បត្តិ វិកាលេ អាបជ្ជតិ ឆោ កាលេ អត្ថាបត្តិ កាលេ ចេវ អាបជ្ជតិ វិកាលេ ច ។ អត្ថាបត្តិ រត្តិំ អាបជ្ជតិ ឆោ ទិវា អត្ថាបត្តិ ទិវា អាបជ្ជតិ ឆោ រត្តិំ អត្ថាបត្តិ រត្តិញ្ចេវ អាបជ្ជតិ ទិវា ច ។ អត្ថាបត្តិ ឧសវាសេ្ឋ អាបជ្ជតិ ឆោ ឆឧឧសវាសេ្ឋ អត្ថាបត្តិ ឆឧឧសវាសេ្ឋ អាបជ្ជតិ ឆោ ឧសវាសេ្ឋ អត្ថាបត្តិ ឧសវាសេ្ឋ ចេវ អាបជ្ជតិ ឆឧឧសវាសេ្ឋ ឃ ។ អត្ថាបត្តិ បញ្ចវាសេ្ឋ អាបជ្ជតិ ឆោ ឆឧបញ្ចវាសេ្ឋ អត្ថាបត្តិ ឆឧបញ្ចវាសេ្ឋ អាបជ្ជតិ ឆោ បញ្ចវាសេ្ឋ អត្ថាបត្តិ បញ្ចវាសេ្ឋ ចេវ អាបជ្ជតិ ឆឧបញ្ចវាសេ្ឋ ច ។ អត្ថាបត្តិ កុសលចិត្តេ អាបជ្ជតិ ឆោ អកុសលចិត្តេ អត្ថាបត្តិ អកុសល-

(๓๗) កិក្ខុត្រូវអាបត្តិតែកុដិកាលដែលព្រះមានព្រះភាគគង់នៅ កាលដែលព្រះអង្គបរិនិព្វានហើយមិនត្រូវក៏មាន កិក្ខុត្រូវអាបត្តិតែកុដិកាលដែលព្រះមានព្រះភាគបរិនិព្វានហើយ កាលដែលព្រះអង្គគង់នៅទៀតមិនត្រូវក៏មាន កិក្ខុត្រូវអាបត្តិទាំងកុដិកាលដែលព្រះអង្គគង់នៅ ទាំងកុដិកាលដែលព្រះអង្គបរិនិព្វានហើយក៏មាន ។ កិក្ខុត្រូវអាបត្តិតែកុដិកាលមិនត្រូវកុដិវិកាលក៏មាន កិក្ខុត្រូវអាបត្តិតែកុដិវិកាល មិនត្រូវកុដិកាលក៏មាន កិក្ខុត្រូវអាបត្តិទាំងកុដិកាល ទាំងកុដិវិកាលក៏មាន ។ កិក្ខុត្រូវអាបត្តិតែកុដិវេលាយប់ មិនត្រូវកុដិវេលាថ្ងៃក៏មាន ត្រូវអាបត្តិតែកុដិវេលាថ្ងៃ មិនត្រូវកុដិវេលាយប់ក៏មាន ត្រូវអាបត្តិទាំងវេលាយប់ ទាំងវេលាថ្ងៃក៏មាន ។ កិក្ខុមានវស្សា ១០ ត្រូវអាបត្តិ មានវស្សាខ្វះពី ១០ មិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន កិក្ខុមានវស្សាខ្វះពី ១០ ត្រូវអាបត្តិ មានវស្សា ១០ មិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន ទាំងកិក្ខុមានវស្សា ១០ ទាំងកិក្ខុមានវស្សាខ្វះពី ១០ ត្រូវអាបត្តិក៏មាន ។ កិក្ខុមានវស្សា ៥ ត្រូវអាបត្តិ មានវស្សាខ្វះពី ៥ មិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន កិក្ខុមានវស្សាខ្វះពី ៥ ត្រូវអាបត្តិ មានវស្សាគ្រប់ ៥ មិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន ទាំងកិក្ខុមានវស្សា ៥ ទាំងកិក្ខុមានវស្សាខ្វះពី ៥ ត្រូវអាបត្តិក៏មាន ។ កិក្ខុមានចិត្តជាកុសលត្រូវអាបត្តិ មានចិត្តជា

ចិត្តោ អាបជ្ជតិ ឧោ កុសលចិត្តោ អត្តាបត្តិ អព្យាកត-
ចិត្តោ អាបជ្ជតិ ។ អត្តាបត្តិ សុខវេទនាសមង្គី អាបជ្ជ-
តិ អត្តាបត្តិ ទុក្ខវេទនាសមង្គី អាបជ្ជតិ អត្តាបត្តិ
អទុក្ខមសុខវេទនាសមង្គី អាបជ្ជតិ ។

(๓๘) តីណិ ភោទនានិ ឧដ្ឋេន សុតេន បរិ-
សង្កាយ ។ តយោ សលាកគ្គាហា កូឌប្បតោ វិវដតោ
សកណ្ណជប្បតោ ។ តយោ បដិក្ខេបា មហាបុតា
អសន្តុដ្ឋតា អសល្លេខតា ។ តយោ អនុញ្ញាតា អប្បិ-
ច្ឆតា សន្តុដ្ឋតា សល្លេខតា ។ អបរេបិ តយោ បដិក្ខេ-
បា មហាបុតា អសន្តុដ្ឋតា អមត្តញ្ញុតា ។ តយោ
អនុញ្ញាតា អប្បិច្ឆតា សន្តុដ្ឋតា មត្តញ្ញុតា ។ តិស្សោ
បញ្ញត្តិយោ បញ្ញត្តិ អនុបញ្ញត្តិ អនុបន្នបញ្ញត្តិ ។
អបរាបិ តិស្សោ បញ្ញត្តិយោ សព្ពត្ថបញ្ញត្តិ បទេ-
សបញ្ញត្តិ សាធារណបញ្ញត្តិ ។ អបរាបិ តិស្សោ
បញ្ញត្តិយោ អសាធារណបញ្ញត្តិ ឯកតោបញ្ញត្តិ ឧភ-
តោបញ្ញត្តិ ។

អកុសលមិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន កិកូមានចិត្តជាអកុសលត្រូវអាបត្តិ មានចិត្តជាកុសល មិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន កិកូមានចិត្តជាអព្យាក្រឹតត្រូវអាបត្តិក៏មាន ។ កិកូមានចិត្តប្រកបដោយសុខវេទនាត្រូវអាបត្តិក៏មាន មានចិត្តប្រកបដោយទុក្ខវេទនាត្រូវអាបត្តិក៏មាន មានចិត្តប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនា ត្រូវអាបត្តិក៏មាន ។

(៣៨) ហោទនាវត្ថុ (វត្ថុជាគ្រឿងហោទ) មាន ៣ យ៉ាង គឺ ដោយឃើញ ១ ឮ ១ រង្កៀស ១ ។ ការចាប់ស្វាកមាន ៣ យ៉ាង គឺ គូឡ្ហកៈ (ស្វាកបិទ)១ វិវដ្តកៈ (ស្វាកបើក)១ សកណ្ណជប្បកៈ (ការរឿបជិតត្រចៀកជាស្វាក)១ ។ បំពាមមាន ៣ យ៉ាង គឺ សេចក្តីប្រាថ្នាធំ ១ សេចក្តីមិនសន្តោស ១ សេចក្តីមិនផ្សះផ្សង់ចិត្ត ១ ។ អនុញ្ញាតមាន ៣ យ៉ាង គឺ សេចក្តីប្រាថ្នាតិច១ សេចក្តីសន្តោស១ សេចក្តីផ្សះផ្សង់ចិត្ត១ ។ បំពាមមាន ៣ យ៉ាងដទៃទៀត គឺសេចក្តីប្រាថ្នាធំ១ សេចក្តីមិនសន្តោស ១ សេចក្តីមិនដឹងប្រមាណ១ ។ អនុញ្ញាតមាន ៣ យ៉ាង គឺ សេចក្តីប្រាថ្នាតិច១ សេចក្តីសន្តោស១ សេចក្តីដឹងប្រមាណ១ ។ បញ្ញត្តិមាន ៣ យ៉ាង គឺ បញ្ញត្តិ១ អនុប្បញ្ញត្តិ១ អនុប្បន្នប្បញ្ញត្តិ១ ។ បញ្ញត្តិមាន ៣ យ៉ាងដទៃទៀត គឺ សព្វត្ថប្បញ្ញត្តិ១ បទេសប្បញ្ញត្តិ១ សាធារណប្បញ្ញត្តិ១ ។ បញ្ញត្តិមាន ៣ យ៉ាងដោយទៃក្រៃទៀត គឺ អសាធារណប្បញ្ញត្តិ១ ឯកតោបញ្ញត្តិ១ ទុកតោបញ្ញត្តិ ១ ។

(๓๙) អត្តាបត្តិ ពាលោ អាបជ្ជតិ នោ បណ្ឌិតោ អត្តាបត្តិ បណ្ឌិតោ អាបជ្ជតិ នោ ពាលោ អត្តាបត្តិ ពាលោ ចេវ អាបជ្ជតិ បណ្ឌិតោ ច ។ អត្តាបត្តិ គារយ្ហេ អាបជ្ជតិ នោ ដ្ឋានេ អត្តាបត្តិ ដ្ឋានេ អាបជ្ជតិ នោ គារយ្ហេ អត្តាបត្តិ គារយ្ហេ ចេវ អាបជ្ជតិ ដ្ឋានេ ច ។ អត្តិ គារយ្ហេ កម្មតិ នោ ដ្ឋានេ អត្តិ ដ្ឋានេ កម្មតិ នោ គារយ្ហេ អត្តិ គារយ្ហេ ចេវ កម្មតិ ដ្ឋានេ ច ។ អត្តាបត្តិ ខោមន្តេ អាបជ្ជតិ នោ ច តម្ហេ នោ ច វាសេ អត្តាបត្តិ តម្ហេ អាបជ្ជតិ នោ ច ខោមន្តេ នោ ច វាសេ អត្តាបត្តិ វាសេ អាបជ្ជតិ នោ ច តម្ហេ នោ ច ខោមន្តេ ។ អត្តាបត្តិ សង្ឃេ អាបជ្ជតិ នោ គណេ នោ បុគ្គលេ អត្តាបត្តិ គណេ អាបជ្ជតិ នោ សង្ឃេ នោ បុគ្គលេ អត្តាបត្តិ បុគ្គលេ អាបជ្ជតិ នោ សង្ឃេ នោ គណេ ។ អត្តិ សង្ឃសេ កម្មតិ ន គណសេ ន បុគ្គលសេ អត្តិ គណសេ កម្មតិ ន សង្ឃសេ ន បុគ្គលសេ អត្តិ បុគ្គលសេ កម្មតិ ន សង្ឃសេ ន គណសេ ។

[๖๔] ភិក្ខុពាលត្រូវអាបត្តិ ភិក្ខុជាបណ្ឌិតមិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន ភិក្ខុជាបណ្ឌិតត្រូវអាបត្តិ ភិក្ខុពាលមិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន ភិក្ខុពាលក្តីជាបណ្ឌិតក្តី ត្រូវអាបត្តិក៏មាន ។ ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិក្នុងកាឡបក្ខ (រនោច) មិនត្រូវក្នុងជុណ្ហបក្ខ (ខែភ្លឺ) ក៏មាន ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិក្នុងជុណ្ហបក្ខ មិនត្រូវក្នុងកាឡបក្ខក៏មាន ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិពាំនាំងក្នុងកាឡបក្ខ ពាំនាំងក្នុងជុណ្ហបក្ខក៏មាន។ សេចក្តីអនុញ្ញាតគួរតែក្នុងកាឡបក្ខ មិនគួរក្នុងជុណ្ហបក្ខក៏មាន គួរតែក្នុងជុណ្ហបក្ខ មិនគួរក្នុងកាឡបក្ខក៏មាន គួរពាំនាំងក្នុងកាឡបក្ខ ពាំនាំងជុណ្ហបក្ខក៏មាន ។ ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិតែកន្លងហោមន្តរដ្ឋា មិនត្រូវក្នុងគឹម្ហរដ្ឋូវពាំនាំងមិនត្រូវអាបត្តិក្នុងវស្សានរដ្ឋូវក៏មាន ត្រូវអាបត្តិក្នុងគឹម្ហរដ្ឋូវ មិនត្រូវអាបត្តិ ក្នុងហោមន្តរដ្ឋូវ មិនត្រូវអាបត្តិក្នុងវស្សានរដ្ឋូវផងក៏មាន ត្រូវអាបត្តិក្នុងវស្សានរដ្ឋូវ មិនត្រូវអាបត្តិក្នុងគឹម្ហរដ្ឋូវផង មិនត្រូវអាបត្តិក្នុងហោមន្តរដ្ឋូវផងក៏មាន ។ សង្ឃត្រូវអាបត្តិ គណៈមិនត្រូវអាបត្តិ បុគ្គលមិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន គណៈត្រូវអាបត្តិ សង្ឃមិនត្រូវអាបត្តិ បុគ្គលមិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន បុគ្គលត្រូវអាបត្តិ សង្ឃមិនត្រូវអាបត្តិ គណៈមិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន ។ សេចក្តីអនុញ្ញាតគួរដល់សង្ឃ មិនគួរដល់គណៈ មិនគួរដល់បុគ្គលក៏មាន គួរដល់គណៈ មិនគួរដល់សង្ឃ មិនគួរដល់បុគ្គលក៏មាន គួរដល់បុគ្គល មិនគួរដល់សង្ឃ មិនគួរដល់គណៈក៏មាន ។

[๔๐] តំសេ្ស ឆាទនា វត្តុំ ឆាទេតំ នោ អាបត្តុំ អាបត្តិ ឆាទេតំ នោ វត្តុំ វត្តុកេ្កវ ឆាទេតំ អាបត្តិកេ្ក ។ តំសេ្ស បដិច្ឆាទិយោ ឧត្តាយរប្បដិច្ឆាទិ ខុទកប្បដិច្ឆាទិ វត្តប្បដិច្ឆាទិ ។ តីណិ បដិច្ឆន្នានិ វមន្តំ នោ វិវដានិ មាតុគ្គាមោ បដិច្ឆន្នោ វមតំ នោ វិវដោ ព្រាហ្មណានំ មន្តា បដិច្ឆន្នា វមន្តិ នោ វិវដា មិច្ឆាទិដ្ឋិ បដិច្ឆន្នា វមតំ នោ វិវដា ។ តីណិ វិវដានិ វិភេចន្តិ នោ បដិច្ឆន្នានិ បន្ទមណ្ឌលំ វិវដំ វិភេចតំ នោ បដិច្ឆន្នំ សុរិយមណ្ឌលំ វិវដំ វិភេចតំ នោ បដិច្ឆន្នំ កថាកតប្ប-វេទិតោ ធម្មវិនយោ វិវដោ វិភេចតំ នោ បដិច្ឆន្នោ ។ តយោ សេ្តាសនក្កាហា បុរិមកោ បច្ចិមកោ អន្ត-ភមុត្តកោ ។

[๔๑] អត្តាបត្តិ តិលាតោ អាបជ្ជតំ នោ អតិលា-តោ អត្តាបត្តិ អតិលាតោ អាបជ្ជតំ នោ តិលាតោ-អត្តាបត្តិ តិលាតោ ចេវ អាបជ្ជតំ អតិលាតោ ច ។

(๔๐) ការបិទចាំងមាន ៣ យ៉ាងគឺ កិក្ខុបិទចាំងវត្ថុ មិនបិទចាំងអាបត្តិ១ បិទចាំងអាបត្តិ មិនបិទចាំងវត្ថុ១ បិទចាំងទាំងវត្ថុ ទាំងអាបត្តិ១ ។ គ្រឿងបិទចាំងមាន៣ យ៉ាងគឺ គ្រឿងបិទចាំងគឺផ្ទះជាទីការពារកាយ ១ គ្រឿងបិទចាំងគឺទឹក១ គ្រឿងបិទចាំងគឺសម្លុត់ ១ ។ វត្ថុ ៣ យ៉ាងដែលបិទចាំងទុកទើបប្រព្រឹត្តទៅស្រួល តែបើកឡើងប្រព្រឹត្តទៅមិនស្រួល គឺ មាតុគ្រាមមានវត្ថុបិទចាំងទើបប្រព្រឹត្តទៅស្រួល តែមិនមានវត្ថុបិទចាំងប្រព្រឹត្តទៅមិនស្រួល ១ មន្តរបស់ពួកព្រាហ្មណ៍បិទចាំងទុកទើបប្រព្រឹត្តទៅស្រួល បើកឡើងប្រព្រឹត្តទៅមិនស្រួល ១ មិច្ឆាទិដ្ឋិបិទចាំងទុកទើបប្រព្រឹត្តទៅស្រួល តែបើកឡើងប្រព្រឹត្តទៅមិនស្រួល១ ។ វត្ថុ៣ យ៉ាងបើកចេញទើបរុងរឿង បិទទុកមិនរុងរឿងឡើយ គឺ មណ្ឌលព្រះចន្ទបើកឡើងទើបរុងរឿង តែបិទចាំងទុកមិនរុងរឿង១ មណ្ឌលព្រះអាទិត្យបើកឡើងទើបរុងរឿង តែបិទចាំងទុកមិនរុងរឿង ១ ធម្មវិន័យដែលតថាគតសំដែងហើយបើកឡើងទើបរុងរឿង បិទចាំងទុកមិនរុងរឿង ១ ។ ការកាន់យកសេនាសនៈមាន ៣ យ៉ាងគឺ បុរិមកៈ១ បច្ឆិមកៈ១ អន្តរាមុត្តកៈ១ ។

(๔๑) កិក្ខុឈឺត្រូវអាបត្តិ កិក្ខុឥតឈឺមិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន កិក្ខុមិនឈឺត្រូវអាបត្តិ កិក្ខុឈឺមិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន ទាំងកិក្ខុឈឺ ទាំងកិក្ខុមិនឈឺត្រូវអាបត្តិក៏មាន ។

(๔๒) តីណិ អធម្មិកានិ ចាតិមោក្ខុទ្ទេសានិ ។ តីណិ ធម្មិកានិ ចាតិមោក្ខុទ្ទេសានិ ។ តយោ បរិវាសា បដិច្ឆន្នបរិវាសោ អប្បដិច្ឆន្នបរិវាសោ សុទ្ធន្តបរិវាសោ ។ តយោ មានត្តា បដិច្ឆន្នមានត្តំ អប្បដិច្ឆន្នមានត្តំ បក្ខមានត្តំ ។ តយោ ចារិវាសិកសង្ឃ តិក្ខុត្តោ រត្តិច្ឆេទា សមាវាសោ វិប្បវាសោ អញ្ញត្រេចនា ។

(๔๓) អត្តាបត្តិ អញ្ញេ អាបជ្ជតិ នោ ពហិ អត្តាបត្តិ ពហិ អាបជ្ជតិ នោ អញ្ញេ អត្តាបត្តិ អញ្ញេ ចេវ អាបជ្ជតិ ពហិ ច ។ អត្តាបត្តិ អញ្ញេសីមាយ អាបជ្ជតិ នោ ពហិសីមាយ អត្តាបត្តិ ពហិសីមាយ អាបជ្ជតិ នោ អញ្ញេសីមាយ អត្តាបត្តិ អញ្ញេសីមាយ ចេវ អាបជ្ជតិ ពហិសីមាយ ច ។

(๔๔) តីហាការេហិ អាបត្តិំ អាបជ្ជតិ កាយេន អាបជ្ជតិ វាចាយ អាបជ្ជតិ កាយេន វាចាយ អាបជ្ជតិ ។ អបរេហិបិ តីហាការេហិ អាបត្តិំ អាបជ្ជតិ សង្ឃមជ្ឈគណមជ្ឈបុគ្គលសង្ឃសន្តិកេ ។ តីហាការេហិ អាបត្តិំ យោ វុដ្ឋាតិ កាយេន វុដ្ឋាតិ វាចាយ វុដ្ឋាតិ កាយេន

(៤២) ការបញ្ញត្តប់ប៉ាតិមោក្ខមិនប្រកបដោយធម៌ មាន ៣ យ៉ាង ។ ការបញ្ញត្តប់ប៉ាតិមោក្ខប្រកបដោយធម៌មាន ៣ យ៉ាង ។ បរិវាសមាន ៣ យ៉ាង គឺ បដិច្ឆន្នបរិវាស ១ អប្បដិច្ឆន្នបរិវាស ១ សុទ្ធន្តបរិវាស ១ ។ មានត្តមាន៣យ៉ាងគឺ បដិច្ឆន្នមានត្ត១ អប្បដិច្ឆន្នមានត្ត១ បក្ខមានត្ត ១ ។ ការដាច់រាត្រីរបស់ភិក្ខុដែលនៅបរិវាសមាន ៣ យ៉ាង គឺ ការនៅរួម ១ ការមិននៅរួម ១ ការមិនបានប្រាប់ ១ ។

(៤៣) ភិក្ខុនៅខាងក្នុងត្រូវអាបត្តិ នៅខាងក្រៅមិនត្រូវកំមាន នៅខាងក្រៅត្រូវអាបត្តិ នៅខាងក្នុងមិនត្រូវកំមាន ត្រូវអាបត្តិទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅកំមាន ។ ភិក្ខុនៅខាងក្នុងសីមាត្រូវអាបត្តិ នៅខាងក្រៅសីមាមិនត្រូវអាបត្តិកំមាន នៅខាងក្រៅសីមាត្រូវអាបត្តិ នៅខាងក្នុងសីមា មិនត្រូវអាបត្តិកំមាន ត្រូវអាបត្តិ ទាំងខាងក្នុងសីមាទាំងខាងក្រៅសីមាកំមាន ។

(៤៤) ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិដោយអាការ ៣ យ៉ាង គឺ ត្រូវដោយកាយ១ ត្រូវដោយវាចា ១ ត្រូវដោយកាយនឹងវាចា ១ ។ ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិដោយអាការ ៣ យ៉ាងដទៃទៀត គឺត្រូវក្នុងកណ្តាលសង្ឃ ១ ត្រូវក្នុងកណ្តាលគណៈ ១ ត្រូវក្នុងសំណាក់នៃបុគ្គល ១ ។ ភិក្ខុចេញចាកអាបត្តិដោយអាការ ៣ យ៉ាង គឺ ចេញចាកដោយកាយ១ ចេញចាកដោយវាចា ១ ចេញចាក

ភាយ វុដ្ឋាតិ ។ អបរេហិបិ តីហាការេហិ អាបត្តិយា វុដ្ឋាតិ សង្ឃមជ្ឈេ គណមជ្ឈេ បុគ្គលស្ស សន្តិកេ ។ តីណិ អធម្មិកានិ អម្ហ្យវិនយស្ស ធានានិ ។ តីណិ ធម្មិកានិ អម្ហ្យវិនយស្ស ធានានិ ។

(៤៥) តីហង្គេហិ សមន្នាគតស្ស កិក្ខុនោ អាកង្ខមានោ សង្ឃោ តជ្ជនីយកម្មំ ករេយ្យ កណ្ហនការ-. ណោ ហោតិ កលហការណោ វិវាទការណោ កស្សុការ-ណោ សង្ឃេ អធិករណការណោ ពាលោ ហោតិ អព្យត្តោ អាបត្តិពហុលោ អនបទានោ តិហិសំសដ្ឋោ វិហរតិ អនន្តុលោមិកេហិ តិហិសំសគ្គេហិ ។ តីហង្គេហិ សមន្នាគតស្ស កិក្ខុនោ អាកង្ខមានោ សង្ឃោ តជ្ជនីយកម្មំ ករេយ្យ កណ្ហនការណោ ហោតិ ។បេ។ សង្ឃេ អធិករណការណោ ពាលោ ហោតិ អព្យត្តោ អាបត្តិពហុលោ អនបទានោ តិហិសំសដ្ឋោ វិហរតិ អនន្តុលោមិកេហិ តិហិសំសគ្គេហិ ។ តីហង្គេហិ សមន្នាគតស្ស កិក្ខុនោ អាកង្ខមានោ សង្ឃោ បញ្ចកម្ម-យកម្មំ ករេយ្យ កណ្ហនការណោ ហោតិ ។បេ។ សង្ឃេ

ដោយកាយនឹងវាចា ๑ ๗ កិរិយាចេញចាកអាបត្តិដោយអាការ ๓ យ៉ាង ដូចខ្លះទៀត គឺ ចេញចាកកុដិកណ្តាលសង្ឃ ๑ កុដិកណ្តាលគណៈ ๑ កុដិសំណាក់នៃបុគ្គល ๑ ๗ ការឱ្យអម្ពូវិនិច្ឆ័យ មិនប្រកបដោយធម៌ មាន ๓ យ៉ាង ๗ ការឱ្យអម្ពូលវិនិច្ឆ័យប្រកបដោយធម៌ មាន ๓ យ៉ាង ๗

(๔๙) កាលបើសង្ឃប្រុងថ្នា គប្បីធ្វើឥដ្ឋនិយកម្មដល់កិរិយាដែលប្រកបដោយអង្គ ๓ គឺ កិរិយាជាអ្នកបង្កហេតុ បង្កដំណោះ បង្កវិវាទ បង្កតិរច្ឆានកថា បង្កអធិករណ៍កុដិសង្ឃ ๑ ជាមនុស្សល្ងង់មិនឈ្លាសវៃ ច្រើនដោយអាបត្តិមិនមានការកំណត់អាបត្តិ ๑ ជាបុគ្គលនៅច្របូកច្របល់ដោយគ្រហស្ថ ដោយការច្របូកច្របល់មិនសមគួរ ๑ ๗ កាលបើសង្ឃប្រុងថ្នា គប្បីធ្វើនិយស្សកម្មដល់កិរិយាដែលប្រកបដោយអង្គ ๓ គឺ កិរិយាអ្នកបង្កហេតុ ๗ បេ ๗ បង្កអធិករណ៍កុដិសង្ឃ ๑ ជាមនុស្សល្ងង់មិនឈ្លាសវៃ ច្រើនដោយអាបត្តិ មិនមានការកំណត់អាបត្តិ ๑ ជាអ្នកនៅច្របូកច្របល់ដោយគ្រហស្ថ ដោយការច្របូកច្របល់មិនសមគួរ ๑ ๗ កាលបើសង្ឃប្រុងថ្នា គប្បីធ្វើបព្វាជនីយកម្មដល់កិរិយាដែលប្រកបដោយអង្គ ๓ គឺ កិរិយាអ្នកបង្កហេតុ ๗ បេ ๗ ជា

อธิการณาการเกา ๓าเลา เหาติ อฏฺฐเฺว อาปตฺติ-
หุเลา อนปฺปาเต กุลทูสเกา เหาติ ฉาปสมา-
๓าเร[๑] ฯ ตีหาเฺเหหิ สมฺปนฺนสฺส ภิกฺขุโน
อาคนฺตุมาเน สเชฺช ปฏิสาราณียกมฺมํ กาเรยฺย
กมฺมาธิการเกา เหาติ ฯ เป ฯ สเชฺช อธิการณา-
รเกา ๓าเลา เหาติ อฏฺฐเฺว อาปตฺติหุเลา อนปฺปา-
เน ตีหิ[๒] อกฺกาสิเตน ปริภาสิเตน ฯ ตีหาเฺเหหิ สม-
ปนฺนสฺส ภิกฺขุโน อาคนฺตุมาเน สเชฺช อาปตฺติยา
อทสฺสเน อุกฺขิปนียกมฺมํ กาเรยฺย กมฺมาธิการเกา
เหาติ ฯ เป ฯ สเชฺช อธิการณาการเกา ๓าเลา
เหาติ อฏฺฐเฺว อาปตฺติหุเลา อนปฺปาเน อาปตฺตึ
อาปชฺชิตฺวา น ปฏินิเตติ อาปตฺติ ปฏินิสฺสชฺชิตุ ฯ ตีหาเฺเหหิ
สมฺปนฺนสฺส ภิกฺขุโน อาคนฺตุมาเน สเชฺช อาปตฺติ-
ยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺขิปนียกมฺมํ กาเรยฺย กมฺมาธิการา-
รเกา เหาติ ฯ เป ฯ สเชฺช อธิการณาการเกา
๓าเลา เหาติ อฏฺฐเฺว อาปตฺติหุเลา อนปฺปาเน

---

๑ คีเก ปนาเยปิยเกาตฺตเก ฉาปสมาจาเร ทิสฺสนฺติ เอเว สุยฺยนฺติ ๓าติ ฉาสิ ทิสฺสติ ฯ ๒ ฉ. ตีหิ ฯ

អ្នកបង្កអធិករណ៍ក្នុងសង្ឃ ១ ជាមនុស្សល្ងង់មិនឈ្លាសវៃ ច្រើនដោយ
អាបត្តិ មិនមានការកំណត់អាបត្តិ ១ ជាអ្នកទ្រុស្តត្រកូល ជាអ្នកមាន
មារយាទអាក្រក់ ១ ។ កាលបើសង្ឃប្រុងថ្នា គប្បីធ្វើបដិសារណីយកម្ម
ដល់ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៣ គឺ ភិក្ខុជាអ្នកបង្កហេតុ ។ បេ ។ អ្នកបង្កអធិក-
រណ៍ក្នុងសង្ឃ ១ ជាមនុស្សល្ងង់មិនឈ្លាសវៃ ច្រើនដោយអាបត្តិ មិន
មានការកំណត់អាបត្តិ ១ ដេរគម្រាមគ្រហស្ថ ១ ។ កាលបើសង្ឃប្រុងថ្នា
គប្បីធ្វើទុក្ខបនីយកម្ម ដល់ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៣ ព្រោះមិនឃើញ
អាបត្តិ គឺភិក្ខុជាអ្នកបង្កហេតុ ។ បេ ។ ជាអ្នកបង្កអធិករណ៍ក្នុងសង្ឃ ១ ជា
មនុស្សល្ងង់មិនឈ្លាសវៃ ច្រើនដោយអាបត្តិ មិនមានការកំណត់អាបត្តិ ១
ត្រូវអាបត្តិហើយមិនប្រាថ្នាដើម្បីឃើញអាបត្តិ ១ ។ កាលបើសង្ឃប្រុងថ្នា
គប្បីធ្វើទុក្ខបនីយកម្ម ដល់ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៣ ព្រោះមិនសំដែង
អាបត្តិ គឺ ភិក្ខុជាអ្នកបង្កហេតុ ។ បេ ។ ជាអ្នកបង្កអធិករណ៍ក្នុងសង្ឃ ១
ជាមនុស្សល្ងង់មិនឈ្លាសវៃ ច្រើនដោយអាបត្តិ មិនមានការកំណត់អាបត្តិ ១

អាបត្តឹ អាបជ្ជិត្វា ន ឥច្ឆតិ អាបត្តឹ បដិកាតុំ ។ តីហាន្តេហិ សមគ្គាគតស្ស កិក្ខុនោ អាកង្ខមានោ សង្ឃោ ចាបិកាយ ទិដ្ឋិយោ អប្បដិនិស្សគ្គេ ឧក្ខេបនីយកម្មំ ការេយ្យ កល្លានការាកោ ហោតិ ។ បេ ។ សង្ឃេ អធិករណការាកោ ពាលោ ហោតិ អព្យត្តោ អាបត្តិពហុលោ អនបទានោ ន ឥច្ឆតិ ចាបិកំ ទិដ្ឋិ បដិនិស្សជ្ជិតុំ ។ តីហាន្តេហិ សមគ្គាគតស្ស កិក្ខុនោ អាកង្ខមានោ សង្ឃោ អាគាឌ្ហាយ ចេតេយ្យ កល្លានការាកោ ហោតិ កលហការាកោ វិវាទការាកោ ភណ្ឌនការាកោ សង្ឃេ អធិករណការាកោ ពាលោ ហោតិ អព្យត្តោ អាបត្តិពហុលោ អនបទានោ តិហិសំសង្ឃោ វិហរតិ អនុលោមិកេហិ តិហិសំសគ្គេហិ ។ តីហាន្តេហិ សមគ្គាគតស្ស កិក្ខុនោ កម្មំ ការេតព្ពំ អលជ្ជី ច ហោតិ ពាលោ ច អបគតត្តោ ច ។ អបរេហិបិ តីហាន្តេហិ សមគ្គាគតស្ស កិក្ខុនោ កម្មំ ការេតព្ពំ អនិស្សិលេ សីលវិបន្នោ ហោតិ អជ្ឈាចារេ

ត្រូវអាបត្តិហើយ មិនប្រាថ្នាដើម្បីសំដែងអាបត្តិចេញ ๑ ។ កាលបើសង្ឃប្រាថ្នា គប្បីធ្វើឧក្ខេបនីយកម្ម ព្រោះមិនលះបង់ទិដ្ឋិអាក្រក់ចេញ ដល់កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ๓ គឺ កិក្ខុជាអ្នកបង្កហេតុ ។ បេ ។ ជាអ្នកបង្កអធិករណ៍ក្នុងសង្ឃ ๑ ជាមនុស្សល្ងង់មិនឈ្លាសវៃ ច្រើនដោយអាបត្តិ មិនមានការកំណត់អាបត្តិ ๑ មិនប្រាថ្នានឹងលះបង់ទិដ្ឋិអាក្រក់ចេញ ๑ ។ កាលបើសង្ឃប្រាថ្នា គប្បីលែងលក ដើម្បីសេចក្តីមាំមួន[1] ដល់កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ๓ គឺ កិក្ខុជាអ្នកបង្កហេតុ បង្កដំណោះ បង្កវិវាទ បង្កតិរច្ឆានកថា បង្កអធិករណ៍ក្នុងសង្ឃ ๑ ជាមនុស្សល្ងង់មិនឈ្លាសវៃ ច្រើនដោយអាបត្តិ មិនមានការកំណត់អាបត្តិ ๑ ជាអ្នកនៅច្រឡូកច្រឡំដោយគ្រហស្ថដោយការច្រឡូកច្រឡំមិនសមគួរ ๑ ។ សង្ឃគប្បីធ្វើកម្ម ដល់កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ๓ គឺ កិក្ខុជាអ្នកឥតមានខ្មាស ๑ កិក្ខុល្ងង់ ๑ មិនមែនជាបកតត្ត ๑ ។ សង្ឃគប្បីធ្វើកម្ម ដល់កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ๓ ដទៃទៀត គឺ កិក្ខុជាអ្នកមានសីលវិបត្តិក្នុងអធិសីល ๑ មានអាចារវិបត្តិក្នុងអជ្ឈាចារ ๑

---

๑ អដ្ឋកថាពន្យល់ថា បើសង្ឃត្រូវការកាត់គប្បីធ្វើឧក្ខេបនីយកម្មបន្តែមដាក់កិក្ខុនៃសង្ឃជាន ជាក់កម្មមានតជ្ជនីយកម្មជាដើមហើយ មិនបំពេញវត្ត (តាមអាជ្ញាសង្ឃ) ។

អាចារវិបន្នោ ហោតិ អតិនិដ្ឋុរិយោ និដ្ឋុរិបន្នោ ហោតិ ។ អបរេហិបិ តីហង្គេហិ សមន្នាគតស្ស កិក្ខុនោ កម្មំ កាតព្ពំ កាយិកេន ឧវេន សមន្នាគតោ ហោតិ វាចសិកេន ឧវេន សមន្នាគតោ ហោតិ កាយិកវាចសិកេន ឧវេន សមន្នាគតោ ហោតិ ។ អបរេហិបិ តីហង្គេហិ សមន្នាគតស្ស កិក្ខុនោ កម្មំ កាតព្ពំ កាយិកេន អជាចារេន សមន្នាគតោ ហោតិ វាចសិកេន អជាចារេន សមន្នាគតោ ហោតិ កាយិកវាចសិកេន អជាចារេន សមន្នាគតោ ហោតិ ។ អបរេហិបិ តីហង្គេហិ សមន្នាគតស្ស កិក្ខុនោ កម្មំ កាតព្ពំ កាយិកេន ឧបឃាតិកេន សមន្នាគតោ ហោតិ វាចសិកេន ឧបឃាតិកេន សមន្នាគតោ ហោតិ កាយិកវាចសិកេន ឧបឃាតិកេន សមន្នាគតោ ហោតិ ។ អបរេហិបិ តីហង្គេហិ សមន្នាគតស្ស កិក្ខុនោ កម្មំ កាតព្ពំ កាយិកេន មិច្ឆាជីវេន សមន្នាគតោ ហោតិ វាចសិកេន មិច្ឆាជីវេន សមន្នាគតោ ហោតិ

មានទិដ្ឋិវិបត្តិ ក្នុងអតិទិដ្ឋ ១ ។ សង្ឃកម្មធ្វើកម្ម ដល់កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៣ ដោយខ្វែកខ្វៃត គឺ កិក្ខុជាអ្នកប្រកបខានលែ្សងដោយកាយ ១ ជាអ្នកប្រកបខានលែ្សង ដោយវាចា ១ ជាអ្នកប្រកបខានលែ្សង ដោយកាយនឹងវាចា ១ ។ សង្ឃកម្មធ្វើកម្ម ដល់កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៣ ដោយខ្វែកខ្វៃត គឺ កិក្ខុជាអ្នកប្រកបដោយមារយាទមិនមានសណ្តាប់ធ្នាប់ដោយកាយ ១ ជាអ្នកប្រកបដោយមារយាទ មិនមានសណ្តាប់ធ្នាប់ដោយវាចា ១ ជាអ្នកប្រកបដោយមារយាទ មិនមានសណ្តាប់ធ្នាប់ដោយកាយនឹងវាចា ១ ។ សង្ឃកម្មធ្វើកម្ម ដល់កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៣ ដោយខ្វែកខ្វៃត គឺ កិក្ខុជាអ្នកប្រកបដោយការបៀតបៀនដោយកាយ ១ ជាអ្នកប្រកបដោយការបៀតបៀនដោយវាចា ១ ជាអ្នកប្រកបដោយការបៀតបៀនដោយកាយនឹងវាចា ១ ។ សង្ឃកម្មធ្វើកម្ម ដល់កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៣ ដោយខ្វែកខ្វៃត គឺ កិក្ខុជាអ្នកប្រកបដោយមិច្ឆាជីវៈដោយកាយ ១ ជាអ្នកប្រកបដោយមិច្ឆាជីវៈដោយវាចា ១ ជាអ្នកប្រកបដោយ

កាយិកកាឧសំកេន មិច្ឆាជីវេន សមុដ្ឋាតតោ ហោតិ ។
អបរេហិបិ តីហាន្តេហិ សមុដ្ឋាតតស្ស កិក្ខុនោ កម្មំ
កាតព្ពំ អាបត្តិ អាបន្នោ កម្មកតោ ឧបសម្ប្បា-
នេតិ ឧំសុយំ នេតិ សាមណេរំ ឧបដ្ឋាបេតិ ។
អបរេហិបិ តីហាន្តេហិ សមុដ្ឋាតតស្ស កិក្ខុនោ
កម្មំ កាតព្ពំ យោយ អាបត្តិយោ សន្ទិដ្ឋេ កម្មំ
កតំ ហោតិ តំ អាបត្តិ អាបជ្ជតិ អញ្ញំ វា
តាឧំសិកំ តតោ វា ចាបិដ្ឋតរំ ។ អបរេហិបិ តី-
ហាន្តេហិ សមុដ្ឋាតតស្ស កិក្ខុនោ កម្មំ កាតព្ពំ
ពុទ្ធស្ស អវណ្ណំ ភាសតិ ធម្មស្ស អវណ្ណំ ភាសតិ
សង្ឃស្ស អវណ្ណំ ភាសតិ ។ តីហាន្តេហិ សមុដ្ឋា-
តតស្ស កិក្ខុនោ សន្ទិដ្ឋេ ឧភោសុំ បាបេន្តស្ស
អលំ កិក្ខុ មា ភណ្ឌនំ មា កលហំ មា វិគ្គហំ មា
វិវាទន្តិ ចិមន្តិត្វា សន្ទិដ្ឋេ ឧភោសុំ តោ
អលជ្ជី ច ហោតិ ពាលោ ច អបគតត្តោ ច ។
តីហាន្តេហិ សមុដ្ឋាតតស្ស កិក្ខុនោ សន្ទិដ្ឋេ បភវាលំ
បាបេន្តស្ស អលំ កិក្ខុ មា ភណ្ឌនំ មា កលហំ

មិច្ឆាដឹរៈដោយកាយនឹងវាចា ១ ។ សង្ឃកម្មធ្វើកម្ម ដល់កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៣ ដោយទៀកទៀត គឺ កិក្ខុត្រូវអាបត្តិហើយ សង្ឃបានធ្វើកម្ម ហើយនៅតែឲ្យឧបសម្បទា (ដល់កុលបុត្រ)១ ឲ្យនិស្ស័យ (ដល់កុលបុត្រ)១ ឲ្យសាមណេរបម្រើខ្លួន ១ ។ សង្ឃកម្មធ្វើកម្ម ដល់កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៣ ដោយទៀកទៀត គឺ កម្មដែលសង្ឃធ្វើហើយដោយអាបត្តិណា កិក្ខុត្រូវអាបត្តិដដែលនោះ ១ ឬត្រូវអាបត្តិដទៃប្រហែលគ្នានឹងអាបត្តិនោះ ១ ឬអាបត្តិដែលធ្ងន់ជាងអាបត្តិនោះទៅទៀត ១ ។ សង្ឃកម្មធ្វើកម្មដល់កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៣ ដោយទៀកទៀត គឺ កិក្ខុពោលតិះដៀលព្រះពុទ្ធ ១ ពោលតិះដៀលព្រះធម៌ ១ ពោលតិះដៀលព្រះសង្ឃ ១ ។ កាលបើមានកិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៣ គឺ កិក្ខុមិនមានអៀនខ្មាស ១ កិក្ខុពាល ១ មិនមែនជាបកតត្ត ១ មកបញ្ឈប់នូវទោសថា កុងកណ្ណាលដំនុំសង្ឃ ។ ត្រូវហាមប្រាមដោយពាក្យថា ម្នាលកិក្ខុ មិនគួរទេ កុំបង្កហេតុ កុំឈ្លោះ កុំប្រកាន់ផ្សែងគ្នា កុំទាស់ទែងគ្នាដូចេះរួចហើយសឹមធ្វើទោសថា ។ កាលបើកិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៣ គឺ កិក្ខុដែលមិនមានអៀនខ្មាស ១ កិក្ខុពាល ១ មិនមែនជាបកតត្ត ១ មកបញ្ឈប់ថាវាណាកុងកណ្ណាលដំនុំសង្ឃ ។ ត្រូវហាមប្រាមដោយពាក្យថា ម្នាលកិក្ខុ មិនគួរទេ អ្នកកុំបង្កហេតុ កុំឈ្លោះ

มา วิกฺกมา มา วิกาเรน ชิมหฺเน สงฺฆเน ปหาตพฺพา อสฺสาติ จ เหตา ตาเยว ปหาตพฺพตฺตา จ ฯ ตีหากาเรหิ สมฺปาตสฺส กิจฺจโต ฉ กาจิ สงฺฆสมฺปตฺติ ฉาตพฺพา อสฺสาติ จ เหตา ตาเยว ปหาตพฺพตฺตา จ ฯ ตีหากาเรหิ สมฺปาตสฺส กิจฺจา สงฺฆา ฉ เวหาสกฏฺเฐ[๑] อสฺสาติ จ เหตา ตาเยว ปหาตพฺพตฺตา จ ฯ ตีหากาเรหิ สมฺปาตสฺส กิจฺจ ฉ กาสฺสปสฺส ปฐมเกสฺสาเน ปาปเณ อสฺสาติ จ เหตา ตาเยว ปหาตพฺพตฺตา จ ฯ ตีหากาเรหิ สมฺปาตสฺส กิจฺจโต ฉ วิสฺสาย ฉ วิกฺกมา อสฺสาติ จ เหตา ตาเยว ปหาตพฺพตฺตา จ ฯ ตีหากาเรหิ สมฺปาตสฺส กิจฺจโต ฉ สมฺปยุตฺตา ฉ ฉาตพฺพา อสฺสาติ จ เหตา ตาเยว ปหาตพฺพตฺตา จ ฯ ตีหากาเรหิ สมฺปาตสฺส กิจฺจโต ฉ ชิกาสา[๒] กาภิเปตสฺส ฉาลา ชิกาสกมฺมา กาตุ อสฺสาติ จ เหตา ตาเยว ปหาตพฺพตฺตา จ ฯ ตีหากาเรหิ สมฺปาตสฺส กิจฺจโต ฉ สาวชฺชา ฉาตพฺพา

๑ ว. ม. สงฺฆา ฉ เวหาสกฏฺเฐ ฯ ๒ ว. ม. ชิกาสกมฺมา ฯ

ខ្លែយចិឆក បរិវារៈ

គ្នា កុំប្រកាន់ផ្សែងគ្នា កុំខាស់ខែងគ្នា ដូច្នេះរួចហើយសឹមបវារណា ។
សង្ឃសម្មតិណាមួយ សង្ឃមិនត្រូវឲ្យដល់កឋិនដែលប្រកបដោយអង្គ ៣ គឺ
កឋិនជាអ្នកមិនមានខ្មាស ១ កឋិនល្ងង់ ១ មិនមែនជាបកតត្ត ១ ។ កឋិនប្រកប
ដោយអង្គ៣ មិនត្រូវស្តីពោលរកសង្ឃ គឺ កឋិនជាអ្នកមិនមានខ្មាស ១ កឋិ
ល្ងង់ ១ មិនមែនជាបកតត្ត១ ។ កឋិនដែលប្រកបដោយអង្គ ៣ សង្ឃមិន
ត្រូវដំកល់ទុកក្នុងកំណែងផ្សែងណាមួយ គឺ កឋិនជាអ្នកមិនមានខ្មាស ១
កឋិនល្ងង់ ១ មិនមែនជាបកតត្ត ១ ។ កឋិនមិនត្រូវអាស្រ័យនៅនឹងកឋិ
ដែលប្រកបដោយអង្គ ៣ គឺ កឋិនជាអ្នកមិនមានខ្មាស ១ កឋិនល្ងង់ ១
មិនមែនជាបកតត្ត១ ។ កឋិនមិនត្រូវឲ្យនិស្សយដល់កឋិនដែលប្រកបដោយ
អង្គ ៣គឺ កឋិនជាអ្នកមិនមានខ្មាស១ កឋិនល្ងង់ ១ មិនមែនជាបកតត្ត ១ ។
កឋិនមិនត្រូវធ្វើទុកាសកម្មដល់កឋិន ដែលមកសូមទុកាស ដែលប្រកបដោយ
អង្គ ៣ គឺ កឋិនជាអ្នកមិនមានខ្មាស ១ កឋិនល្ងង់ ១ មិនមែនជាបក_
តត្ត ១ ។ កឋិនមិនត្រូវដឿស្តាប់ពាក្យរបស់កឋិនដែលប្រកបដោយអង្គ ៣

អលជ្ជី ច ហោតិ ពាលោ ច អបកតត្តោ ច ។ តីហាន្តេហិ សមង្គាគតស្ស កិញ្ចាបោ វិនយោ ន បុច្ឆិតព្ពោ អលជ្ជី ច ហោតិ ពាលោ ច អបកតត្តោ ច ។ តីហាន្តេហិ សមង្គាគតេន កិញ្ចាបា វិនយោ ន បុច្ឆិតព្ពោ អលជ្ជី ច ហោតិ ពាលោ ច អបកតត្តោ ច ។ តីហាន្តេហិ សមង្គាគតស្ស កិញ្ចាបោ វិនយោ ន វិស្សជ្ជេតព្ពោ អលជ្ជី ច ហោតិ ពាលោ ច អបកតត្តោ ច ។ តីហាន្តេហិ សមង្គាគតេន កិញ្ចាបា វិនយោ ន វិស្សជ្ជេតព្ពោ អលជ្ជី ច ហោតិ ពាលោ ច អបកតត្តោ ច ។ តីហាន្តេហិ សមង្គាគតស្ស កិញ្ចាបោ អនុយោគោ ន ទាតព្ពោ អលជ្ជី ច ហោតិ ពាលោ ច អបកតត្តោ ច ។ តីហាន្តេហិ សមង្គាគតេន កិញ្ចាបា សង្ឃី វិនយោ ន សាកច្ឆិតព្ពោ អលជ្ជី ច ហោតិ ពាលោ ច អបកតត្តោ ច ។ តីហាន្តេហិ សមង្គាគតេន កិញ្ចាបា ន ឧបសម្បាទេតព្ពំ ន និស្សយោ ទាតព្ពោ ន សាមណេរោ ឧបដ្ឋាបេតព្ពោ អលជ្ជី ច ហោតិ ពាលោ ច អបកតត្តោ ច ។

គឺ កិក្ខុជាអ្នកមិនមានខ្មាស ១ កិក្ខុល្ងង់ ១ មិនមែនជាបកតត្ត ១ ។ កិក្ខុមិនត្រូវសួរវិនិច្ឆ័យចំពោះកិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៣ គឺ កិក្ខុជាអ្នកមិនមានខ្មាស ១ កិក្ខុល្ងង់ ១ មិនមែនជាបកតត្ត ១ ។ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៣ មិនត្រូវសួរវិនិច្ឆ័យ (នឹងកិក្ខុណាមួយ) គឺ កិក្ខុជាអ្នកមិនមានខ្មាស ១ កិក្ខុល្ងង់ ១ មិនមែនជាបកតត្ត ១ ។ កិក្ខុមិនត្រូវដោះស្រាយវិនិច្ឆ័យចំពោះកិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៣ គឺ កិក្ខុជាអ្នកមិនមានខ្មាស ១ កិក្ខុល្ងង់ ១ មិនមែនជាបកតត្ត ១ ។ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៣ មិនត្រូវដោះស្រាយវិនិច្ឆ័យនឹងកិក្ខុណាមួយ គឺ កិក្ខុជាអ្នកមិនមានខ្មាស ១ កិក្ខុល្ងង់ ១ មិនមែនជាបកតត្ត ១ ។ កិក្ខុមិនត្រូវឲ្យការសាកសួរដល់កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៣ គឺ កិក្ខុជាអ្នកមិនមានខ្មាស ១ កិក្ខុល្ងង់ ១ មិនមែនជាបកតត្ត ១ ។ កិក្ខុមិនត្រូវសាកច្ចាវិនិច្ឆ័យជាមួយនឹងកិក្ខុ ដែលប្រកបដោយអង្គ ៣ គឺ កិក្ខុជាអ្នកមិនមានខ្មាស ១ កិក្ខុល្ងង់ ១ មិនមែនជាបកតត្ត ១ ។ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៣ មិនត្រូវឲ្យឧបសម្បទា មិនត្រូវឲ្យនិស្ស័យ មិនត្រូវឲ្យសាមណេរបម្រើខ្លួន គឺ កិក្ខុជាអ្នកមិនមានខ្មាស ១ កិក្ខុល្ងង់ ១ មិនមែនជាបកតត្ត ១ ។

(๒๖) ตโยปิ ทฺเวปิ สงฺฆกมฺมานิ ปญฺจหากาเรหิ วิปชฺชนฺติ. เกนจิ สามคฺคิยา ทฺเวปิ สงฺฆกมฺมานิ วิปชฺชนฺติ ฯ อปโรปิ ตโยปิ ทฺเวปิ สงฺฆกมฺมานิ สเจฺฉ ทฺเวปิ สงฺฆกมฺมานิ ตณฺหาย ทฺเวปิ สงฺฆกมฺมานิ ปุคฺคลเว ทฺเวปิ สงฺฆกมฺมานิ วิปชฺชนฺติ ฯ อปโรปิ ตโยปิ ทฺเวปิ สงฺฆกมฺมานิ สุตฺตุทฺเทเส[๑] จาริตฺตวาริตฺเตปิ อธิฏฺฐานุเทเสปิ ฯ ตีหากาเรหิ ปริวาโร ทฺเวปิ สงฺฆกมฺมานิ ปญฺจหากาเรหิ สามคฺคิปริวาโร ฯ อปโรปิ ตีหากาเรหิ ปริวาโร สเจฺฉ ปริวาโร ตณฺหาย ปริวาโร ปุคฺคลเว ปริวาโร ฯ อปโรปิ ตีหากาเรหิ ปริวาโร เตวาจิกา ปริวาโร ทฺวาจิกา ปริวาโร สมานวสฺสิกา ปริวาโร ฯ ตโยปิ อาจริยกา อนฺเตวาสิกา สทฺธมฺมปฺปหายิโน ยาว จ อรฺญฺญวาริโน อรฺญฺญวาริปฺปฏิกฺเขปา ยาว จ สุทฺธิ อรฺญฺญวาริ สุทฺธิ อรฺญฺญวาริยนฺติ[๒] ตาวนฺติ อมฺหากเมว อรฺญฺญวาริยนฺติ อนุชานามิ ตโยปิ ชายมฺปติกา ปริวาสาธิฏฺฐานาย ปริวาสาธิฏฺฐิตา ภิกฺขู ตสฺมึ อาวาเส ตีหากาเรหิ สามคฺคิยา ปริวาสาธิฏฺฐานาย สงฺโฆ ตีหากาเรหิ สามคฺคิยา ปริวาสาธิฏฺฐิตา ภิกฺขู ตีหากาเรหิ สามคฺคิยา อพฺภานาย ตีหากาเรหิ สามคฺคิยา อพฺภิตา ภิกฺขู ตีหากาเรหิ สามคฺคิยา ปฏิกมฺมาย ตีหากาเรหิ สามคฺคิยา ปฏิกตา ภิกฺขู ตีหากาเรหิ สามคฺคิยา ปาปิกาย ทิฏฺฐิยา อปฺปฏินิสฺสคฺคาย ตีหากาเรหิ สามคฺคิยา ปฏินิสฺสฏฺฐปาปิกา ทิฏฺฐิ ตีหากาเรหิ สามคฺคิยา ปาปิกาย สีลวิปตฺติยา อปฺปฏินิสฺสคฺคาย ตีหากาเรหิ สามคฺคิยา ปฏินิสฺสฏฺฐปาปิกา สีลวิปตฺติ ตีหากาเรหิ สามคฺคิยา ปาปิกาย อาจารวิปตฺติยา อปฺปฏินิสฺสคฺคาย ตีหากาเรหิ สามคฺคิยา ปฏินิสฺสฏฺฐปาปิกา อาจารวิปตฺติ ตีหากาเรหิ สามคฺคิยา ปาปิกาย ทิฏฺฐิวิปตฺติยา อปฺปฏินิสฺสคฺคาย ตีหากาเรหิ สามคฺคิยา ปฏินิสฺสฏฺฐปาปิกา ทิฏฺฐิวิปตฺติ ตีหากาเรหิ สามคฺคิยา ปาปิกาย อาชีววิปตฺติยา อปฺปฏินิสฺสคฺคาย ตีหากาเรหิ สามคฺคิยา ปฏินิสฺสฏฺฐปาปิกา อาชีววิปตฺติ ตีหากาเรหิ สามคฺคิยา ปาปิกาย อาจารวิปตฺติยา ปฏินิสฺสคฺคาย ตีหากาเรหิ สามคฺคิยา ปฏินิสฺสฏฺฐา อาจารวิปตฺติ ตีหากาเรหิ สามคฺคิยา ปาปิกาย ทิฏฺฐิวิปตฺติยา ปฏินิสฺสคฺคาย ตีหากาเรหิ สามคฺคิยา ปฏินิสฺสฏฺฐา ทิฏฺฐิวิปตฺติ ตีหากาเรหิ สามคฺคิยา ปาปิกาย อาชีววิปตฺติยา ปฏินิสฺสคฺคาย ตีหากาเรหิ สามคฺคิยา ปฏินิสฺสฏฺฐา อาชีววิปตฺติ ตีหากาเรหิ สามคฺคิยา ปาปิกาย ปฏินิสฺสคฺคาย ตีหากาเรหิ สามคฺคิยา ปฏินิสฺสฏฺฐา ปาปิกา ทิฏฺฐิ ตีหากาเรหิ สามคฺคิยา ปาปิกาย ปฏินิสฺสคฺคาย ตีหากาเรหิ สามคฺคิยา ปฏินิสฺสฏฺฐา ปาปิกา ทิฏฺฐิ ตีหากาเรหิ สามคฺคิยา ปาปิกาย สีลวิปตฺติยา ปฏินิสฺสคฺคาย ตีหากาเรหิ สามคฺคิยา ปฏินิสฺสฏฺฐา สีลวิปตฺติ ตีหากาเรหิ สามคฺคิยา ปาปิกาย อาจารวิปตฺติยา ปฏินิสฺสคฺคาย ตีหากาเรหิ สามคฺคิยา ปฏินิสฺสฏฺฐา อาจารวิปตฺติ ตีหากาเรหิ สามคฺคิยา ปาปิกาย ทิฏฺฐิวิปตฺติยา ปฏินิสฺสคฺคาย ตีหากาเรหิ สามคฺคิยา ปฏินิสฺสฏฺฐา ทิฏฺฐิวิปตฺติ ตีหากาเรหิ สามคฺคิยา ปาปิกาย อาชีววิปตฺติยา ปฏินิสฺสคฺคาย ตีหากาเรหิ สามคฺคิยา ปฏินิสฺสฏฺฐ

[៤៥] ទុច្ចរិតមាន ៣ យ៉ាង គឺ កាយទុច្ចរិត ១ វចីទុច្ចរិត ១ មនោទុច្ចរិត ១ ។ ទុច្ចរិតមាន ៣ យ៉ាងដទៃទៀត គឺ សង្ឃទុច្ចរិត ១ គណទុច្ចរិត ១ បុគ្គលទុច្ចរិត ១ ។ ទុច្ចរិតមាន ៣ យ៉ាងដទៃទៀត គឺ សុត្តន្តទុច្ចរិត ១ វិនយទុច្ចរិត ១ អភិធម្មទុច្ចរិត ១ ។ បវារណាមាន ៣ យ៉ាង គឺ កាយបវារណា ១ វចីបវារណា ១ មនោបវារណា ១ ។ បវារណាមាន ៣ យ៉ាងដទៃទៀត គឺ សង្ឃបវារណា ១ គណបវារណា ១ បុគ្គលបវារណា ១ បវារណាមាន ៣ យ៉ាង ដោយឧទ្ទេសទៀត គឺ តេវាចិកបវារណា ១ ទ្វេវាចិកបវារណា ១ សមានវស្សិកបវារណា ១ ។ បុគ្គលឈមមុខទៅកាន់អបាយ ទៅកាន់នរក មាន ៣ ពួក គឺ បុគ្គលមិនមែនជាអ្នកប្រព្រឹត្តព្រហ្មចារ្យ តែប្តេជ្ញាថាជាអ្នកប្រព្រឹត្តព្រហ្មចារ្យ ១ បុគ្គលចោទព្រហ្មចារីបុគ្គលដ៏បរិសុទ្ធ ដែលជាអ្នកប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ដ៏បរិសុទ្ធដោយអព្រហ្មចរិយធម៌មិនមានមូល ១ បុគ្គលណាមួយមានវាទៈយ៉ាងនេះមានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ទោសក្នុងកាមគុណមិនមានដូច្នេះ បុគ្គលនោះតែងដល់នូវការសេពគប់នូវការមោទនាឡាយ ១ ព្រោះមិនលះលទ្ធិនេះចេញ ។ មូលនៃអកុសលមាន ៣ យ៉ាង គឺ លោភៈជាមូលនៃអកុសល ១ ទោសៈ

---

១ អដ្ឋកថា សំដែងយកព្រះវិណាស្រេច ។

អកុសលម្ហលំ មោហោ អកុសលម្ហលំ ។ តីណិ កុសលម្ហលានិ អលោភោ កុសលម្ហលំ អទោសោ កុសលម្ហលំ អមោហោ កុសលម្ហលំ ។ តីណិ ទុច្ច-រិតានិ កាយទុច្ចរិតំ វចីទុច្ចរិតំ មនោទុច្ចរិតំ ។ តីណិ សុចរិតានិ កាយសុចរិតំ វចីសុចរិតំ មនោសុចរិតំ ។ តយោ អត្តវាសេ បដិច្ច ភគវតា កុលេសុ តិកភោជនំ បញ្ញត្តំ ទុម្មង្គំ បុត្តលានំ និក្ខមាយ បេសលានំ កិក្ខូនំ ផាសុវិហារាយ មា ចាបិច្ចា បក្កំ និស្សាយ សង្ឃំ កិន្តេយ្យុំ កុលានុទ្ទយតាយ ច ។ តីមានិ អសទ្ធម្មេហិ អភិភូតោ បរិយោនិដ្ឋចិត្តោ នេវនត្តោ អាចាយិកោ នេរយិកោ កប្បដ្ឋោ អតេកិច្ឆោ ចាបិច្ច-តា ចាបមិត្តតា ឱរមត្តកេន វិសេសាធិគមេន អន្តរា វោសានំ អាបាទិ ។ តិស្សោ សម្មតិយោ ទណ្ឌសម្មតិ សិក្ខាសម្មតិ ទណ្ឌសិក្ខាសម្មតិ ។ តិស្សោ ចាតុកា ឆុវដ្ឋានិយោ អសង្គមនីយោ វច្ចចាតុកា បស្សាវចាតុកា

ជាមូលនៃអកុសល ១ មោហៈជាមូលនៃអកុសល ១ ។ មូលនៃកុសល
មាន ៣ យ៉ាង គឺ អលោភៈជាមូលនៃកុសល១ អទោសៈជាមូលនៃកុសល១
អមោហៈជាមូលនៃកុសល ១ ។ ទុច្ចរិតមាន ៣ យ៉ាង គឺ កាយទុច្ចរិត១
វចីទុច្ចរិត ១ មនោទុច្ចរិត ១ ។ សុចរិតមាន ៣ យ៉ាង គឺ កាយ-
សុចរិត ១ វចីសុចរិត ១ មនោសុចរិត ១ ។ ព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់បញ្ញត្តតិកកោដនសិក្ខាបទក្នុងត្រកូលចាំដឡាយ ព្រោះអាស្រ័យ
អំណាចប្រយោជន៍ ៣ យ៉ាង គឺ ដើម្បីផ្គួញ់ផ្គង់បុគ្គលឥតខ្មាស ១
ដើម្បីទៅសប្បាយដល់ភិក្ខុអ្នកមានសីលជាទីស្រឡាញ់ ដោយទ្រង់ត្រិះ
រិះថា ភិក្ខុប្រាថ្នាលាភក៏ចាំដឡាយកុំខំលាយសង្ឃព្រោះអាស្រ័យពួក ១
ដើម្បីអនុគ្រោះដល់ត្រកូល ១ ។ ទេវទត្តត្រូវអសទ្ធម្ម ៣ ប្រការ គ្រប
សង្កត់រួបរឹតចិត្តហើយក៏ទៅកាន់អបាយ ទៅកាន់នរក តាំងនៅអស់កល្ប
កែវ្ងនលែងបាន (អសទ្ធម្ម ៣ ប្រការនោះ គឺ) សេចក្តីប្រាថ្នាលាភក ១
មានមិត្រលាមក ១ ទេវទត្តនោះ បានសម្រេចគុណវិសេសត្រឹមជាន់ឈាប
តែដល់នូវសេចក្តីសាបសូន្យក្នុងចន្លោះវិញ ១ ។ សម្មតិមាន ៣ យ៉ាង គឺ
ទណ្ឌសម្មតិ ១ សិក្ខាសម្មតិ ១ ទណ្ឌសិក្ខាសម្មតិ ១ ។ ទ្រនាប់
ដើងដែលសម្រាប់ដំតល់ទុកជានិច្ច មិនត្រូវធ្វើឲ្យឃ្លាតចាកកន្លែងមាន ៣
គឺ ទ្រនាប់សម្រាប់បន្ទោបង់វច្ចៈ ១ ទ្រនាប់សម្រាប់បន្ទោបង់បស្សាវៈ ១

អាចរយនចាឧុកា ។ តំសេដ្ឋា ចាឧយំសនំយោ សក្ខរ
កាឧលា សមុទ្ទផេណាកោតំ[1] ។

តំតំ ឧទ្ទិដ្ឋំ[2] ។

តេសដ្ឋុត្តរំ

(៤៧) តំដន្តេ កាលេ រត្តិំ ច
ឧស បញ្ច ច កុសលា[3]
វេឧនា ចោឧនាវត្ថូ
សលាកា ទ្វេ បដិក្កិចា
បញ្ញត្តិ អបរេ ទ្វេ ច
ពាលោ កាលេ ច កប្បតិ
ហេមន្តេ សង្ឃោ សង្ឃស្ស
ឆាឧនា ច បដិច្ឆទិំ[4]
បដិច្ឆន្នា វិវដ្ដា ច
សេនាសនតិលាយេនា

---

១ ម. សមុទ្ទផេណកោតំ ។ ២ ម. តំតា ឧទ្ទិដ្ឋា ។ ៣ ម. ទស បញ្ច កុសលេន ។ ៤ ម. បដិច្ឆាទិ ។

ទ្រនាប់សម្រាប់ដំរះអាបមន៍ ១ ។ ទ្រនាប់សម្រាប់ជូតដើង មាន ៣ គឺ ទ្រនាប់ថ្ម ១ ទ្រនាប់ក្បឿង ១ ទ្រនាប់អណ្តាតសមុទ្រ ១ ។

ចប៉ាតិកៈ (ពួកបី) ។

ទុកាន គឺបញ្ហារឿងនៃតិកៈ (ពួកបី ។) នោះដូច្នេះ

(៤៧) កិក្ខុត្រូវអាបត្តិក្នុងកាលដែលព្រះមានព្រះភាគគង់ព្រះជន្មនៅ ១ កិក្ខុត្រូវអាបត្តិក្នុងកាលគួរ ១ ក្នុងកត្រី ១ កិក្ខុមានវស្សា ១០ ត្រូវអាបត្តិ ១ មានវស្សា ៥ ក៏ត្រូវអាបត្តិ ១ មានកុសលចិត្តក៏ត្រូវអាបត្តិ ១ ប្រកបដោយវេទនាត្រូវអាបត្តិ ១ ភោគនវត្តុ ១ ការចាប់ស្ងាក ១ ការយាត់មានពីរលើក ១ បញ្ហត្តិ ១ បញ្ហត្តិពីរលើកដដែរទៀត ១ កិក្ខុពាលត្រូវអាបត្តិកំមាន ១ កិក្ខុត្រូវអាបត្តិក្នុងកាឡប័ក្ខ ១ ការបួលវស្សាគួរក្នុងកាឡប័ក្ខ ១ កិក្ខុត្រូវអាបត្តិក្នុងហេមន្តរដូវក៏មាន ១ សង្ឃត្រូវអាបត្តិ ១ ទោសថនធំបវារណាគួរដល់សង្ឃ ១ ការបិទចុំដ ១ គ្រឿងបិទចុំដ ១ វត្តដែលបិទចុំដខុក ១ វត្តុដែលបើកឡើង ១ ការកាន់យកសេនាសនៈ ១ កិក្ខុឈឺត្រូវ

ឯកុត្តរិកំ តតិយំ ឧទ្ទានគាថា

ជាតិមោក្ខូបរិវាសា[1]

មានត្តា ចារិវាសិកា

អន្ធោ អន្ធោ ច សីមាយ

អាបជ្ជតិ បុគ្គលវេ

វុដ្ឋាតិ អបរេ ទេវ

អម្ពដ្ឋរិនយោ ទុវេ

តជ្ជនិយោ និយស្សា ច

បព្ពាជបនីសារណី[2]

អនុសាសនាបនីកម្មេ

អនិស្សរេ ច និដ្ឋិយោ

អាគន្ត្វាកម្មានិសីលេ

ឧក្ខិត្តាចារយោតិកា

អាបត្តិបច្ចា តានិសិកា

អវណ្ណារោសនេន ច

បរិវាសោ សម្មតិ ច

ភិក្ខោរបច្ចក្ខេន[3] ច

ន វត្តព្ពំ ន ឆាតព្ពំ

---

១ ឧ. ម. ជាតិមោក្ខំ បរិវាសំ ។ ២ ឧ. បព្ពាជនីយបនីសារណី ។ ៣ ឧ. ភិក្ខោ-
របច្ចេកេន ។

អាបត្តិ ១ បញ្ញប់ប្បាតិមោក្ខ ១ បរិវាស ១ មានត្ត ១ ភិក្ខុកំ-
ពុងនៅបរិវាស ១ ភិក្ខុនៅខាងក្នុងត្រូវអាបត្តិ ១ ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិ
ខាងក្នុងសីមា ១ ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិដោយអាការ ៣ ដទៃទៀត ១
ភិក្ខុចេញចាកអាបត្តិដោយអាការ ៣ ដទៃទៀត ១ ការឲ្យ
អុបសម្បទា ៤ យ៉ាង ១ សង្ឃធ្វើតជ្ជនីយកម្ម ១ និយស្សកម្ម ១
បព្វាជនីយកម្ម ១ បដិសារណីយកម្ម ១ សង្ឃធ្វើទុក្ខបនីយកម្ម
ព្រោះមិនឃើញអាបត្តិ ១ ព្រោះមិនសំដែងអាបត្តិ ១ ព្រោះមិន
លះបង់ទិដ្ឋិអាក្រក់ ១ សង្ឃលើលកដើម្បីសេចក្តីមាំមួន ១
សង្ឃគប្បីធ្វើកម្មដល់ភិក្ខុ ១ អធិសីល ១ លើង ១ ភិក្ខុមាន
មារយាទមិនមានសណ្តាប់ធ្នាប់ ១ ការបៀតបៀន ១ មិច្ឆាជីវៈ ១
ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិហើយនៅតែឲ្យឧបសម្បទា ១ ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិ
ប្រហែលនឹងអាបត្តិមុននោះ ១ ភិក្ខុតិះដៀលព្រះរតនត្រ័យ ១
ហាមទោសថ ១ ហាមបវារណា ១ សង្ឃសម្មតិ ១ ភិក្ខុ
លួងមិនគប្បីស្តីរកសង្ឃ ១ សង្ឃមិនត្រូវដំកល់ភិក្ខុលួង
ទុកក្នុងតំណែងផ្សេងណាមួយ ១ មិនត្រូវឲ្យនិស្ស័យ ១

ทุกฺกาสุ ฉ กฺวาปิ ตถา

ฉ กฺวาปิ สาวชฺชนิยฺ

ฉ ปุจฺฉิตพฺพกา ทุเว

ฉ วิสฺสชฺเช ทุเว เจว

อนุโยคมฺหิ เทฺว ฉเฉ

สากจฺฉา อุปสมฺปทา

นิสฺสยฺ สามเณโร[๑] จ

ทุเวสชฺตกา ตีณิ

ปวารณาตกา ตโย

อาชฺชายิกา อกุสลา

กุสลา จวีเสน[๒] จ

ตกฺกาเวชฺชสฺสนฺเต

สมฺมตี ชาทุเกน จ

ชาฉนฺนวีสกา เจว

ทุฏฺฐานิ ตกฺกาเก ฉฉนฺเน ฯ

---

๑ ฉ. ม. สามเณเร จ ฯ ๒ ฉ. ม. จวิตา ทุเว ฯ

វិនយបិដក បរិវារៈ

មិនត្រូវបើកទុកាសឲ្យ១ មិនត្រូវដឿស្តាប់ពាក្យ១ មិនត្រូវសួរ
វិន័យមានពីរលើក ១ មិនត្រូវឆ្លើយវិន័យមានពីរលើក ១ មិន
ត្រូវឲ្យការសាកសួរ ១ មិនត្រូវសាកច្ចាវិន័យ ១ មិនត្រូវឲ្យ
ឧបសម្បទា ១ មិនត្រូវវិនិស្ឆ័យ ១ មិនត្រូវឲ្យសាមណេរ
បំរើខ្លួន ១ ឧបោសថមាន ៣ យ៉ាង ១ បវារណាមាន ៣
យ៉ាង ១ ជន ៣ ពួកទៅកាន់អបាយ ១ អកុសលមូល ១
កុសលមូល ១ ទុច្ចរិតនឹងសុចរិត ១ តិកកោជនសិក្ខាបទ ១
ទៅទត្តត្រូវអសទ្ធម្មគ្រប់សង្កត់ ១ សម្មតិ ១ ទ្រនាប់ដើង ១
ទ្រនាប់សម្រាប់ដួតដើង ១ ពាក្យដែលពោលមកនេះ ជា
ឧទ្ទានកណ្ឌតិកបទ ។

(๔๘) អត្ថាបត្តិ សកភាចាយ អាបជ្ជតិ បរភាចាយ វុដ្ឋាតិ អត្ថាបត្តិ បរភាចាយ អាបជ្ជតិ សកភាចាយ វុដ្ឋាតិ អត្ថាបត្តិ សកភាចាយ អាបជ្ជតិ សកភាចាយ វុដ្ឋាតិ អត្ថាបត្តិ បរភាចាយ អាបជ្ជតិ បរភាចាយ វុដ្ឋាតិ ។ អត្ថាបត្តិ កាយេន អាបជ្ជតិ ភាចាយ វុដ្ឋាតិ អត្ថាបត្តិ ភាចាយ អាបជ្ជតិ កាយេន វុដ្ឋាតិ អត្ថាបត្តិ កាយេន អាបជ្ជតិ កាយេន វុដ្ឋាតិ អត្ថាបត្តិ ភាចាយ អាបជ្ជតិ ភាចាយ វុដ្ឋាតិ ។ អត្ថាបត្តិ បសុត្តោ អាបជ្ជតិ បដិពុទ្ធោ វុដ្ឋាតិ អត្ថាបត្តិ បដិពុទ្ធោ អាបជ្ជតិ បសុត្តោ វុដ្ឋាតិ អត្ថាបត្តិ បសុត្តោ អាបជ្ជតិ បសុត្តោ វុដ្ឋាតិ អត្ថាបត្តិ បដិពុទ្ធោ អាបជ្ជតិ បដិពុទ្ធោ វុដ្ឋាតិ ។ អត្ថាបត្តិ អចិត្តកោ អាបជ្ជតិ សចិត្តកោ វុដ្ឋាតិ អត្ថាបត្តិ សចិត្តកោ អាបជ្ជតិ អចិត្តកោ វុដ្ឋាតិ អត្ថាបត្តិ អចិត្តកោ អាបជ្ជតិ អចិត្តកោ វុដ្ឋាតិ អត្ថាបត្តិ សចិត្តកោ អាបជ្ជតិ សចិត្តកោ វុដ្ឋាតិ ។ អត្ថាបត្តិ អាបជ្ជន្តោ ទេសេតិ ទេសយន្តោ អាបជ្ជតិ អត្ថាបត្តិ អាបជ្ជន្តោ វុដ្ឋាតិ

ឯកុត្តរិកៈ ចតុក្កៈ ការត្រូវនិងការចេញចាកអាបត្តិដាំដើម

(៤៩) កិក្ខុត្រូវអាបត្តិដោយវាចារបស់ខ្លួន ចេញចាកអាបត្តិដោយវាចារបស់អ្នកដទៃក៏មាន កិក្ខុត្រូវអាបត្តិដោយវាចារបស់អ្នកដទៃ ចេញចាកអាបត្តិដោយវាចារបស់ខ្លួនក៏មាន ត្រូវអាបត្តិដោយវាចារបស់ខ្លួន ចេញចាកអាបត្តិដោយវាចារបស់ខ្លួនក៏មាន ត្រូវអាបត្តិដោយវាចារបស់អ្នកដទៃ ចេញចាកអាបត្តិដោយវាចារបស់អ្នកដទៃក៏មាន ។ កិក្ខុត្រូវអាបត្តិដោយកាយ ចេញចាកអាបត្តិដោយវាចាក៏មាន ត្រូវអាបត្តិដោយវាចា ចេញចាកអាបត្តិដោយកាយក៏មាន ត្រូវអាបត្តិដោយកាយ ចេញចាកអាបត្តិដោយកាយក៏មាន ត្រូវអាបត្តិដោយវាចា ចេញចាកអាបត្តិដោយវាចាកមាន ។ កិក្ខុដេកលក់ត្រូវអាបត្តិ ភ្ញាក់ឡើងចេញចាកអាបត្តិក៏មាន ភ្ញាក់ឡើងត្រូវអាបត្តិ ដេកលក់ទៅវិញចេញចាកអាបត្តិក៏មាន ដេកលក់ត្រូវអាបត្តិ ដេកលក់ចេញចាកអាបត្តិក៏មាន ភ្ញាក់ឡើងត្រូវអាបត្តិ ភ្ញាក់ឡើងចេញចាកអាបត្តិក៏មាន ។ កិក្ខុមិនមានចិត្តត្រូវអាបត្តិ ប្រកបដោយចិត្តចេញចាកអាបត្តិក៏មាន កិក្ខុប្រកបដោយចិត្តត្រូវអាបត្តិ មិនមានចិត្តចេញចាកអាបត្តិក៏មាន កិក្ខុមិនមានចិត្តត្រូវអាបត្តិ មិនមានចិត្តចេញចាកអាបត្តិក៏មាន កិក្ខុប្រកបដោយចិត្តត្រូវអាបត្តិ ប្រកបដោយចិត្តចេញចាកអាបត្តិក៏មាន ។ កិក្ខុត្រូវអាបត្តិហើយសំដែង កំពុងតែសំដែងត្រូវអាបត្តិទៀតក៏មាន កិក្ខុត្រូវអាបត្តិហើយចេញចាកអាបត្តិ កំពុងចេញចាកអាបត្តិ ត្រូវអាបត្តិ

វុដ្ឋហន្តោ អាបជ្ជតិ ។ អត្តាបត្តិំ កម្មេន អាបជ្ជតិ អកម្មេន វុដ្ឋាតិ អត្តាបត្តិំ អកម្មេន អាបជ្ជតិ កម្មេន វុដ្ឋាតិ អត្តាបត្តិំ កម្មេន អាបជ្ជតិ កម្មេន វុដ្ឋាតិ អត្តាបត្តិំ អកម្មេន អាបជ្ជតិ អកម្មេន វុដ្ឋាតិ ។

[๖๙] ចត្តារោ អនរិយវោហារា អនិដ្ឋេ និដ្ឋាវនិតា អស្សុតេ សុតវាទិតា អមុតេ មុតវាទិតា អវិញ្ញាតេ វិញ្ញាតវាទិតា ។ ចត្តារោ អរិយវោហារា អនិដ្ឋេ អនិដ្ឋាវនិតា អស្សុតេ អស្សុតវាទិតា អមុតេ អមុតវាទិតា អវិញ្ញាតេ អវិញ្ញាតវាទិតា ។ អបរេបិ ចត្តារោ អនរិយវោហារា និដ្ឋេ អនិដ្ឋាវនិតា សុតេ អស្សុតវាទិតា មុតេ អមុតវាទិតា វិញ្ញាតេ អវិញ្ញាតវាទិតា ។ ចត្តារោ អរិយ-

ទៀតក៏មាន ។ កិក្ខុត្រូវអាបត្តិដោយកម្ម ចេញចាកអាបត្តិដោយមិនមែនកម្ម ក៏មាន កិក្ខុត្រូវអាបត្តិដោយមិនមែនកម្ម ចេញចាកអាបត្តិដោយកម្មក៏មាន កិក្ខុត្រូវអាបត្តិដោយកម្ម ចេញចាកអាបត្តិដោយកម្មក៏មាន កិក្ខុត្រូវអាបត្តិដោយមិនមែនកម្ម ចេញចាកអាបត្តិដោយមិនមែនកម្មក៏មាន ។

(๔๙) អនរិយវោហារ (វោហារមិនប្រសើរ) មាន ๔ គឺ ការពោលថាបានឃើញក្នុងហេតុដែលខ្លួនមិនបានឃើញ ๑ ការពោលថាបានឮក្នុងហេតុដែលខ្លួនមិនបានឮ ๑ ការពោលថាបានពាល់ត្រូវក្នុងហេតុដែលខ្លួនមិនបានពាល់ត្រូវ ๑ ការពោលថាដឹងច្បាស់ក្នុងហេតុដែលខ្លួនមិនដឹងច្បាស់ ๑ ។ អរិយវោហារ (វោហារដ៏ប្រសើរ)មាន ๔ គឺ ការពោលថាមិនបានឃើញក្នុងហេតុដែលខ្លួនមិនបានឃើញ ๑ ការពោលថាមិនបានឮក្នុងហេតុដែលខ្លួនមិនបានឮ ๑ ការពោលថាមិនបានពាល់ត្រូវក្នុងហេតុដែលខ្លួនមិនបានពាល់ត្រូវ ๑ ការពោលថាមិនបានដឹងច្បាស់ក្នុងហេតុដែលខ្លួនមិនបានដឹងច្បាស់ ๑ ។ អនរិយវោហារមាន ๔ ដូចទៀត គឺ ការពោលថាមិនបានឃើញក្នុងហេតុដែលខ្លួនបានឃើញ ๑ ការពោលថាមិនបានឮក្នុងហេតុដែលខ្លួនបានឮ ๑ ការពោលថាមិនបានពាល់ត្រូវក្នុងហេតុដែលខ្លួនពាល់ត្រូវ ๑ ការពោលថាមិនបានដឹងច្បាស់ក្នុងហេតុដែលខ្លួនដឹងច្បាស់ ๑ ។ អរិយវោហារមាន ๔ គឺ ការពោលថា

ភេទោភាវ ឥត្ថេ ឥត្ថិភាវតា ឃុតេ ឃុតភាវតា មុតេ
មុតភាវតា វិញ្ញាតេ វិញ្ញាតភាវតា ។ ចត្តារោ ចារិត្តា
កិក្ខុនំ កិក្ខុនីហិ សាធារណា ។ ចត្តារោ ចារិត្តា
កិក្ខុនីនំ កិក្ខូហិ អសាធារណា ។ ចត្តារោ បរិក្ខារា
អត្ថិ បរិក្ខារោ រក្ខិតព្វោ គោបេតព្វោ មមាយិតព្វោ
បរិភុញ្ជិតព្វោ អត្ថិ បរិក្ខារោ រក្ខិតព្វោ គោបេតព្វោ
ន មមាយិតព្វោ បរិភុញ្ជិតព្វោ អត្ថិ បរិក្ខារោ រក្ខិ-
តព្វោ គោបេតព្វោ ន មមាយិតព្វោ ន បរិភុញ្ជិតព្វោ
អត្ថិ បរិក្ខារោ ន រក្ខិតព្វោ ន គោបេតព្វោ ន មមា-
យិតព្វោ ន បរិភុញ្ជិតព្វោ ។

(៥០) អត្ថាបត្តិ សម្មុខា អាបជ្ជតិ បរម្មុខា វុដ្ឋាតិ
អត្ថាបត្តិ បរម្មុខា អាបជ្ជតិ សម្មុខា វុដ្ឋាតិ អត្ថាបត្តិ
សម្មុខា អាបជ្ជតិ សម្មុខា វុដ្ឋាតិ អត្ថាបត្តិ បរម្មុខា
អាបជ្ជតិ បរម្មុខា វុដ្ឋាតិ ។ អត្ថាបត្តិ អជានន្តោ អា-
បជ្ជតិ ជានន្តោ វុដ្ឋាតិ អត្ថាបត្តិ ជានន្តោ អាបជ្ជតិ

បានឃើញក្នុងហេតុដែលខ្លួនបានឃើញ ๑ ការពោលថាបានឮក្នុងហេតុដែលខ្លួនបានឮ ๑ ការពោលថាបានពាល់ត្រូវក្នុងហេតុដែលខ្លួនបានពាល់ត្រូវ ๑ ការពោលថាបានដឹងច្បាស់ក្នុងហេតុដែលខ្លួនបានដឹងច្បាស់ ๑ ។ ភាវៈដ៏ការបត្តិពាំង ๔ របស់កិក្ខុ សាធារណ៍ទៅដល់ពួកកិក្ខុនីផង ។ ភាវៈដ៏ការបត្តិពាំង ๔ របស់កិក្ខុនី មិនបានសាធារណ៍ទៅដល់ពួកកិក្ខុផងទេ ។ បរិក្ខារ ๔ គឺបរិក្ខារដែលកិក្ខុគួរក្សា គួរគ្រប់គ្រង គួរប្រកាន់ថាជារបស់អាត្មាអញ គួរប្រើប្រាស់ក៏មាន បរិក្ខារដែលកិក្ខុគួរក្សា គួរគ្រប់គ្រង មិនគួរប្រកាន់ថាជារបស់អាត្មាអញ តែគួរប្រើប្រាស់ក៏មាន បរិក្ខារដែលកិក្ខុគួរក្សា គួរគ្រប់គ្រង តែមិនគួរប្រកាន់ថាជារបស់អាត្មាអញ មិនគួរប្រើប្រាស់ក៏មាន បរិក្ខារដែលកិក្ខុមិនគួរក្សា មិនគួរគ្រប់គ្រង មិនគួរប្រកាន់ថាជារបស់អាត្មាអញ មិនគួរប្រើប្រាស់ក៏មាន ។

(๙๐) កិក្ខុត្រូវអាបត្តិក្នុងទីបំពោះមុខ ចេញចាកអាបត្តិក្នុងទីកំបាំងមុខក៏មាន ត្រូវអាបត្តិក្នុងទីកំបាំងមុខ ចេញចាកអាបត្តិក្នុងទីបំពោះមុខក៏មាន ត្រូវអាបត្តិក្នុងទីបំពោះមុខ ចេញចាកអាបត្តិក្នុងទីបំពោះមុខក៏មាន ត្រូវអាបត្តិក្នុងទីកំបាំងមុខ ចេញចាកអាបត្តិក្នុងទីកំបាំងមុខក៏មាន ។ កិក្ខុកាលមិនដឹងត្រូវអាបត្តិ កាលដឹងចេញចាកអាបត្តិក៏មាន កាលដឹងត្រូវអាបត្តិ

អជានន្តោ វុច្ចតិ អត្តាបត្តិ ជានន្តោ អាបជ្ជតិ ជានន្តោ វុច្ចតិ អត្តាបត្តិ អជានន្តោ អាបជ្ជតិ អជានន្តោ វុច្ចតិ ។

[៥១] ចតូហាការេហិ អាបត្តិ អាបជ្ជតិ កាយេន អាបជ្ជតិ វាចាយ អាបជ្ជតិ កាយេន វាចាយ អាបជ្ជតិ កម្មវាចាយ អាបជ្ជតិ ។ អបរេហិបិ ចតូហាការេហិ អាបត្តិ អាបជ្ជតិ សង្ឃមជ្ឈេ គណមជ្ឈេ បុគ្គលស្ស សន្តិកេ លិង្គចាតុការេន ។ ចតូហាការេហិ អាបត្តិយា វុច្ចតិ កាយេន វុច្ចតិ វាចាយ វុច្ចតិ កាយេន វាចាយ វុច្ចតិ កម្មវាចាយ វុច្ចតិ ។ អបរេហិបិ ចតូហាការេហិ អាបត្តិយា វុច្ចតិ សង្ឃមជ្ឈេ គណមជ្ឈេ បុគ្គលស្ស សន្តិកេ លិង្គចាតុការេន ។ សហ បដិលាភេន បុរិមំ ជហាតិ[1] បច្ឆិមេ បតិដ្ឋាតិ វិញ្ញត្តិយោ បដិប្បស្សម្ភន្តិ បណ្ណត្តិយោ និរុជ្ឈន្តិ ។ សហ បដិលាភេន បច្ឆិមំ ជហាតិ បុរិមេ បតិដ្ឋាតិ វិញ្ញត្តិយោ បដិប្បស្សម្ភន្តិ បណ្ណត្តិយោ និរុជ្ឈន្តិ ។ ចតស្សោ ចោទនា សីលវិបត្តិយោ ចោទេតិ អាចារវិបត្តិយោ ចោទេតិ

---

១ ឱ. ម. ជហតិ ។

កាលមិនដឹងចេញចាកអាបត្តិក៏មាន កាលដឹងត្រូវអាបត្តិ កាលដឹងចេញចាកអាបត្តិក៏មាន កាលមិនដឹងត្រូវអាបត្តិ កាលមិនដឹងចេញចាកអាបត្តិក៏មាន ។

(៥១) ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិដោយអាការ ៤ យ៉ាង គឺ ត្រូវដោយកាយ ១ ដោយវាចា ១ ដោយកាយនឹងវាចា ១ ដោយកម្មវាចា ១ ។ ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិដោយអាការ ៤ យ៉ាងដទៃទៀត គឺ ត្រូវក្នុងកណ្តាលដំខ្ទុំសង្ឃ ១ ក្នុងកណ្តាលគណៈ ១ ក្នុងសំណាក់នៃបុគ្គល ១ ដោយក្បាយភេទ ១ ។ ភិក្ខុចេញចាកអាបត្តិដោយអាការ ៤ យ៉ាង គឺ ចេញចាកដោយកាយ ១ ចេញចាកដោយវាចា ១ ចេញចាកដោយកាយនឹងវាចា ១ ចេញចាកដោយកម្មវាចា ១ ។ ភិក្ខុចេញចាកអាបត្តិដោយអាការ ៤ យ៉ាងដទៃទៀត គឺ ចេញចាកអាបត្តិក្នុងកណ្តាលដំខ្ទុំសង្ឃ ១ ក្នុងកណ្តាលគណៈ ១ ក្នុងសំណាក់នៃបុគ្គល ១ ដោយក្បាយភេទ ១ ។ ភិក្ខុលះបង់បុរិមភេទ (ភេទប្រុស) ព្រមទាំងការបានចំពោះភេទ (ថ្មី) ឋិតនៅក្នុងបច្ឆិមភេទ (ភេទស្រី) រំញ័រគ្រឿងទាំងឡាយក៏ស្ងប់រម្ងាប់ទៅ បណ្តាគ្រឿងទាំងឡាយក៏រលត់ជាត់ទៅ ។ ភិក្ខុនីលះបង់បច្ឆិមភេទព្រមទាំងការបានចំពោះភេទ (ថ្មី) ឋិតនៅក្នុងបុរិមភេទ រំញ័រគ្រឿងទាំងឡាយក៏ស្ងប់រម្ងាប់ជាត់ទៅ បណ្តាគ្រឿងទាំងឡាយក៏រលត់ទៅ ។ ការចោទមាន ៤ យ៉ាង គឺ ចោទដោយសីលវិបត្តិ ១ ចោទដោយអាចារវិបត្តិ ១

ឧដ្ឋវិបត្តិយោ ចោទេតិ អាជីវវិបត្តិយោ ចោទេតិ ។ ចត្តារោ បរិវាសា បដិច្ឆន្នបរិវាសោ អប្បដិច្ឆន្នបរិវាសោ សុទ្ធន្តបរិវាសោ សមោធានបរិវាសោ ។ ចត្តារោ មានត្តា បដិច្ឆន្នមានត្តំ អប្បដិច្ឆន្នមានត្តំ បក្ខមានត្តំ សមោធានមានត្តំ ។ ចត្តារោ មានត្តចារិកេ ភិក្ខុ រត្តិច្ឆេទា សហវាសោ វិប្បវាសោ អនារោចនា ឯតេ តយោ ចរតិ ។ ចត្តារោ សាមុក្កំសា ។ ចត្តារោ បដិក្កមិតព្ពរត្តិយោ យាវកាលិកំ យាមកាលិកំ សត្តាហកាលិកំ យាវជីវិកំ ។ ចត្តារិ មហាវិកដានិ ភូតោ មុត្តំ ជាវិកា មត្តិកា ។ ចត្តារិ កម្មានិ អបលោកនកម្មំ ញត្តិកម្មំ ញត្តិទុតិយកម្មំ ញត្តិចតុត្ថកម្មំ ។ អបរានិបិ ចត្តារិ កម្មានិ អធម្មេន វគ្គកម្មំ អធម្មេន សមគ្គកម្មំ ធម្មេន វគ្គកម្មំ ធម្មេន សមគ្គកម្មំ ។ ចតស្សោ វិបត្តិយោ សីលវិបត្តិ អាចារវិបត្តិ ឧដ្ឋវិបត្តិ អាជីវវិបត្តិ ។ ចត្តារិ អធិករណានិ វិវាទាធិករណំ អនុវាទាធិករណំ អាបត្តាធិករណំ កិច្চាធិករណំ ។ ចត្តារោ បរិសទូសកា ភិក្ខុ ទុស្សីលោ ចាបធម្មោ បរិសទូសនោ

ឯកុត្តរិកៈ ចតក្កៈ បរិវាស ៤ ដាងមើម

ពោធដោយទិដ្ឋិវិបត្តិ ១ ពោធដោយអាជីវវិបត្តិ ១ ។ បរិវាសមាន ៤ យ៉ាង គឺ បដិច្ឆន្នបរិវាស ១ អប្បដិច្ឆន្នបរិវាស ១ សុទ្ធន្តបរិវាស ១ សមោធានបរិវាស ១ ។ មានត្តមាន៤យ៉ាង គឺ បដិច្ឆន្នមានត្ត ១ អប្បដិច្ឆន្នមានត្ត ១ បក្ខមានត្ត ១ សមោធានមានត្ត ១ ។ ការដែលជាចំពាក់ត្រឹមរបស់តិក្ខុអ្នកប្រព្រឹត្តមានត្តមាន ៤ យ៉ាងគឺ ការនៅរួម ១ ការមិននៅរួម ១ ការមិនប្រាប់ ១ ប្រព្រឹត្តវត្តក្នុងទីមិនគ្រប់គណៈសង្ឃ ១ ។ គ្រឿងអាង (មហាបទេស) មាន ៤ ។ គ្រឿងបរិភោគដែលតិក្ខុទទួលប្រគេនមាន ៤ គឺយាវកាលិក ១ យាមកាលិក ១ សត្តាហកាលិក ១ យាវជីវិក ១ ។ ថ្នាំមហាវិកដ៍មាន ៤ គឺ គូថៈ ១ មូត្រ ១ ផេះ ១ ដី ១ ។ កម្មមាន ៤ គឺ អបលោកនកម្ម ១ ញត្តិកម្ម ១ ញត្តិទុតិយកម្ម ១ ញត្តិចតុត្ថកម្ម ១ ។ កម្ម ៤ យ៉ាងជាទៃទៀត គឺ កម្មជាពួកមិនប្រកបដោយធម៌ ១ កម្មព្រមព្រៀងគ្នាមិនប្រកបដោយធម៌ ១ កម្មជាពួកប្រកបដោយធម៌ ១ កម្មព្រមព្រៀងគ្នាពាំងប្រកបដោយធម៌ ១ ។ វិបត្តិមាន ៤ គឺ សីលវិបត្តិ ១ អាចារវិបត្តិ ១ ទិដ្ឋិវិបត្តិ ១ អាជីវវិបត្តិ ១ ។ អធិករណ៍មាន ៤ គឺ វិវាទាធិករណ៍ ១ អនុវាទាធិករណ៍ ១ អាបត្តាធិករណ៍ ១ កិច្ចាធិករណ៍ ១ ។ អ្នកញុំាងបរិសទ្យទ្យៃអាក្រក់មាន ៤ គឺ តិក្ខុទ្រុស្តសីលមានធម៌ដ៏លាមក ចាត់ជាអ្នកញុំាងបរិសទ្យទ្យៃអាក្រក់ ១

กิกฺขุนี ขุสฺสีลา จาปชฺฌา ปริสทูสกา อุภาสโก ขุสฺสีลา จาปชฺฌา ปริสทูสโก อุภาสิกา ขุสฺสีลา จาปชฺฌา ปริสทูสกา ฯ ตตฺถาปิ ปริสโสภณา กิกฺขู สีลวา กลฺยาณชฺฌา ปริสโสภณา กิกฺขุนี สีลวตี กลฺยาณชฺฌา ปริสโสภณา อุภาสโก สีลวา กลฺยาณชฺฌา ปริสโสภณา อุภาสิกา สีลวตี กลฺยาณชฺฌา ปริสโสภณา ฯ

(๘๒) อตฺถาปตฺติ อาคจฺฉติ อาปชฺชติ โน อาคจฺฉติ อตฺถาปตฺติ อาคจฺฉติ อาปชฺชติ โน อาคจฺฉติ อตฺถาปตฺติ อาคจฺฉติ เจว อาปชฺชติ อาคจฺฉติ จ อตฺถาปตฺติ เจว อาคจฺฉติ อาปชฺชติ โน อาคจฺฉติ ฯ อตฺถาปตฺติ คจฺฉติ อาปชฺชติ โน อาคจฺฉติ อตฺถาปตฺติ อาคจฺฉติ อาปชฺชติ โน คจฺฉติ อตฺถาปตฺติ คจฺฉติ เจว อาปชฺชติ อาคจฺฉติ จ อตฺถาปตฺติ เจว คจฺฉติ อาปชฺชติ โน อาคจฺฉติ ฯ

កិក្ខុនីទ្រុស្តសីលមានធម៌ដ៏លាមក ចាត់ជាអ្នកញុំាងឆបរិសេវ្យឲ្យអាក្រក់ ១ ។ចុាសកទ្រុស្តសីល មានធម៌ដ៏លាមក ចាត់ជាអ្នកញុំាងឆបរិសេវ្យឲ្យអាក្រក់ ១ ។ចុាសិកាទ្រុស្តសីលមានធម៌ដ៏លាមក ចាត់ជាអ្នកញុំាងឆបរិសេវ្យឲ្យអាក្រក់ ១ ។ អ្នកញុំាងឆបរិសេវ្យឲ្យល្អមាន ៤ គឺ កិក្ខុមានសីលមានធម៌ល្អ ចាត់ជាអ្នកញុំាងឆបរិសេវ្យឲ្យល្អ ១ កិក្ខុនីមានសីលមានធម៌ល្អ ចាត់ជាអ្នកញុំាងឆបរិសេវ្យឲ្យល្អ ១ ។ចុាសកមានសីលមានធម៌ល្អ ចាត់ជាអ្នកញុំាងឆបរិសេវ្យឲ្យល្អ ១ ។ចុាសិកាមានសីលមានធម៌ល្អ ចាត់ជាអ្នកញុំាងឆបរិសេវ្យឲ្យល្អ ១ ។

(៥៦) អាគន្តុកកិក្ខុត្រូវអាបត្តិ អាវាសិកកិក្ខុមិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន អាវាសិកកិក្ខុត្រូវអាបត្តិ អាគន្តុកកិក្ខុមិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន ។ ពាំងអាគន្តុកកិក្ខុ ពាំងអាវាសិកកិក្ខុត្រូវអាបត្តិក៏មាន ពាំងអាគន្តុកកិក្ខុ ពាំងអាវាសិកកិក្ខុមិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន ។ គមិកកិក្ខុត្រូវអាបត្តិ អាវាសិកកិក្ខុមិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន អាវាសិកកិក្ខុត្រូវអាបត្តិ គមិកកិក្ខុមិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន ។ ពាំងគមិកកិក្ខុ ពាំងអាវាសិកកិក្ខុត្រូវអាបត្តិក៏មាន ពាំងគមិកកិក្ខុ ពាំងអាវាសិកកិក្ខុមិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន ។

[๗๓] អត្ថិ វត្តុជានត្តតា ចេ អាបត្តិជានត្តតា អត្តាបត្តិជានត្តតា ចេ វត្តុជានត្តតា អត្ថិ វត្តុជានត្តតា ចេវ អាបត្តិជានត្តតា ច អត្ថិ នេវ វត្តុជានត្តតា ចេ អាបត្តិជានត្តតា ។ អត្ថិ វត្តុសភាគតា ចេ អាបត្តិសភាគតា អត្ថិ អាបត្តិសភាគតា ចេ វត្តុសភាគតា អត្ថិ វត្តុសភាគតា ចេវ អាបត្តិសភាគតា ច អត្ថិ នេវ វត្តុសភាគតា ចេ អាបត្តិសភាគតា ។

[๗๔] អត្តាបត្តិ ឧបដ្ឋាយោ អាបជ្ជតិ ចេ សន្ធិវិហារិកោ អត្តាបត្តិ សន្ធិវិហារិកោ អាបជ្ជតិ ចេ ឧបដ្ឋាយោ អត្តាបត្តិ ឧបដ្ឋាយោ ចេវ អាបជ្ជតិ សន្ធិវិហារិកោ ច អត្តាបត្តិ នេវ ឧបដ្ឋាយោ អាបជ្ជតិ ចេ សន្ធិវិហារិកោ ។ អត្តាបត្តិ អាចរិយោ អាបជ្ជតិ ចេ អន្តេវាសិកោ អត្តាបត្តិ អន្តេវាសិកោ អាបជ្ជតិ ចេ អាចរិយោ អត្តាបត្តិ អាចរិយោ ចេវ អាបជ្ជតិ អន្តេវាសិកោ ច អត្តាបត្តិ នេវ អាចរិយោ អាបជ្ជតិ ចេ អន្តេវាសិកោ ។

ឯកុត្តរិកៈ ចតុក្កៈ សេចក្តីផ្សេងគ្នាដោយវត្ថុជាដើម

(๙๓) សេចក្តីផ្សេងគ្នាដោយវត្ថុ តែមិនផ្សេងគ្នាដោយអាបត្តិក៏មាន ផ្សេងគ្នាដោយអាបត្តិ តែមិនផ្សេងគ្នាដោយវត្ថុក៏មាន ផ្សេងគ្នាដោយវត្ថុផង ផ្សេងគ្នាដោយអាបត្តិផងក៏មាន មិនផ្សេងគ្នាដោយវត្ថុ មិនផ្សេងគ្នាដោយអាបត្តិក៏មាន ។ សភាវៈមានចំណែកស្មើគ្នាដោយវត្ថុ តែមិនមានចំណែកស្មើគ្នាដោយអាបត្តិក៏មាន មានចំណែកស្មើគ្នាដោយអាបត្តិ តែមិនមានចំណែកស្មើគ្នាដោយវត្ថុក៏មាន មានចំណែកស្មើគ្នាដោយវត្ថុ មានចំណែកស្មើគ្នាដោយអាបត្តិក៏មាន មិនមានចំណែកស្មើគ្នាដោយវត្ថុ មិនមានចំណែកស្មើគ្នាដោយអាបត្តិក៏មាន ។

(๙๔) ចបជ្ឈាយ៍ត្រូវអាបត្តិ សទ្ធិវិហារិកមិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន សទ្ធិវិហារិកត្រូវអាបត្តិ ចបជ្ឈាយ៍មិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន ទាំងចបជ្ឈាយ៍ទាំងសទ្ធិវិហារិកត្រូវអាបត្តិក៏មាន ទាំងចបជ្ឈាយ៍ ទាំងសទ្ធិវិហារិក មិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន ។ អាចារ្យត្រូវអាបត្តិ អន្តេវាសិកមិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន អន្តេវាសិកត្រូវអាបត្តិ អាចារ្យមិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន ទាំងអាចារ្យ ទាំងអន្តេវាសិកត្រូវអាបត្តិក៏មាន ទាំងអាចារ្យ ទាំងអន្តេវាសិកមិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន ។

[៥៥] ចត្តារោ បច្ចយា អនាបត្តិវស្សច្ឆេទស្ស សង្ឃោ វា កម្មំ សង្ឃំ វា កម្មំ បុគ្គលំ វា កម្មំ ទុតិយកម្មស្ស ចតុត្ថកម្មស្ស ទ្វេ បុគ្គលា ទ្វេ កម្មានិ ទ្វេ កម្មវត្ថូនិ ទ្វេ អាបត្តិយោ វា អាបត្តិយា វា

(๕๕) ហេតុនៃការដាច់រសព្វៃតមិនត្រូវអាបត្តិមាន ๔ យ៉ាង គឺ សង្ឃបែកគ្នា ๑ កិច្ចពាំងឆ្ងាយក្រាបថ្វាយទំលាយសង្ឃ ๑ មានអន្តរាយដល់ជីវិត ๑ មានអន្តរាយដល់ព្រហ្មចារ្យ ๑ ។ វិបីទុច្ចរិតមាន ๔ យ៉ាង គឺ មុសាវាទ ๑ បិសុណាវាទ ๑ ផរុសវាទ ๑ សម្ផប្បលាបៈ ๑ ។ វិបីសុចរិតមាន ๔ យ៉ាងគឺ សច្চវាចា (និយាយពាក្យពិត) ๑ អបិសុណាវាចា (មិនន័យាយពាក្យស៊ីកសៀត) ๑ សណ្ហវាចា (និយាយពាក្យពីរោះ) ๑ មន្តភាសា (និយាយពាក្យគួរដល់ប្រមាណ) ๑ ។

(๕๖) កិច្ចកាន់យកទ្រព្យគេដោយខ្លួនឯង ត្រូវគប្បីប្រើគេឲ្យកាន់យក ត្រូវលហុកាបត្តិក៏មាន កាន់យកទ្រព្យគេដោយខ្លួនឯង ត្រូវលហុកាបត្តិ ប្រើគេឲ្យកាន់យក ត្រូវគប្បីកាបត្តិក៏មាន កាន់យកទ្រព្យគេដោយខ្លួនឯងក្តី ប្រើគេឲ្យកាន់យកក្តី ត្រូវគប្បីកាបត្តិក៏មាន កាន់យកទ្រព្យគេដោយខ្លួនឯងក្តី ប្រើគេឲ្យកាន់យកក្តី ត្រូវលហុកាបត្តិក៏មាន ។ បុគ្គលគួរដល់ការអភិវាទ មិនគួរដល់ការក្រោកទទួលក៏មាន បុគ្គលគួរដល់ការក្រោកទទួល មិនគួរដល់ការអភិវាទក៏មាន បុគ្គលគួរដល់ការអភិវាទផង គួរដល់ការក្រោកទទួលផងក៏មាន បុគ្គលមិនគួរដល់ការអភិវាទ មិនគួរដល់ការក្រោកទទួលក៏មាន ។ បុគ្គលគួរដល់អាសនៈ មិនគួរដល់ការអភិវាទក៏មាន បុគ្គលគួរដល់ការអភិវាទ មិនគួរដល់អាសនៈក៏មាន បុគ្គល

អាសន្នាវយោ ចេវ អតិវិនន្នាវយោ ច អត្ថិ បុគ្គលោ
នេវ អាសន្នាវយោ នោ អតិវិនន្នាវយោ ។

[๔๗] អត្ថាបត្តិ កាលេ អាបជ្ជតិ នោ វិកាលេ
អត្ថាបត្តិ វិកាលេ អាបជ្ជតិ នោ កាលេ អត្ថាបត្តិ
កាលេ ចេវ អាបជ្ជតិ វិកាលេ ច អត្ថាបត្តិ នេវ
កាលេ អាបជ្ជតិ នោ វិកាលេ ។ អត្ថិ បដិក្ខេហិតំ
កាលេ កប្បតិ នោ វិកាលេ អត្ថិ បដិក្ខេហិតំ វិកាលេ
កប្បតិ នោ កាលេ អត្ថិ បដិក្ខេហិតំ កាលេ ចេវ
កប្បតិ វិកាលេ ច អត្ថិ បដិក្ខេហិតំ នេវ កាលេ កប្បតិ
នោ វិកាលេ ។ អត្ថាបត្តិ បច្ចន្តិមេសុ ជនបទេសុ
អាបជ្ជតិ នោ មជ្ឈិមេសុ អត្ថាបត្តិ មជ្ឈិមេសុ ជនបទេ-
សុ អាបជ្ជតិ នោ បច្ចន្តិមេសុ អត្ថាបត្តិ បច្ចន្តិមេសុ
ចេវ ជនបទេសុ អាបជ្ជតិ មជ្ឈិមេសុ ច អត្ថាបត្តិ
នេវ បច្ចន្តិមេសុ ជនបទេសុ អាបជ្ជតិ នោ មជ្ឈិមេសុ ។
អត្ថិ បច្ចន្តិមេសុ ជនបទេសុ កប្បតិ នោ មជ្ឈិមេសុ
អត្ថិ មជ្ឈិមេសុ ជនបទេសុ កប្បតិ នោ បច្ចន្តិមេសុ អត្ថិ
បច្ចន្តិមេសុ ចេវ ជនបទេសុ កប្បតិ មជ្ឈិមេសុ ច អត្ថិ

គួរដល់អាសនៈផង គួរដល់ការអភិវាទផងក៏មាន បុគ្គលមិនគួរដល់អាសនៈ មិនគួរដល់ការអភិវាទក៏មាន ។

[๕๗] កិក្ខុត្រូវអាបត្តិតែកងកាល មិនត្រូវក្នុងវិកាលក៏មាន ត្រូវអាបត្តិតែកងវិកាល មិនត្រូវកងកាលក៏មាន ត្រូវអាបត្តិទាំងកងកាល ទាំងកងវិកាលក៏មាន មិនត្រូវអាបត្តិទាំងកងកាល ទាំងកងវិកាលក៏មាន ។ វត្ថុដែលកិក្ខុទទួលប្រគេនហើយ គួរតែកងកាល មិនគួរកងវិកាលក៏មាន វត្ថុដែលកិក្ខុទទួលប្រគេនហើយ គួរកងវិកាល មិនគួរកងកាលក៏មាន វត្ថុដែលកិក្ខុទទួលប្រគេនហើយ គួរកងកាលផង គួរកងវិកាលផងក៏មាន វត្ថុដែលកិក្ខុទទួលប្រគេនហើយ មិនគួរកងកាល មិនគួរកងវិកាលក៏មាន ។ កិក្ខុត្រូវអាបត្តិតែកងបច្ចន្តិមជនបទ មិនត្រូវកងមជ្ឈិមជនបទក៏មាន ត្រូវអាបត្តិតែកងមជ្ឈិមជនបទ មិនត្រូវកងបច្ចន្តិមជនបទក៏មាន ត្រូវអាបត្តិទាំងកងបច្ចន្តិមជនបទ ទាំងកងមជ្ឈិមជនបទក៏មាន មិនត្រូវអាបត្តិទាំងកងបច្ចន្តិមជនបទ ទាំងកងមជ្ឈិមជនបទក៏មាន ។ វត្ថុគួរតែកងបច្ចន្តិមជនបទ មិនគួរកងមជ្ឈិមជនបទក៏មាន គួរតែកងមជ្ឈិមជនបទ មិនគួរកងបច្ចន្តិមជនបទក៏មាន គួរទាំងកងបច្ចន្តិមជនបទ ទាំងកងមជ្ឈិមជនបទក៏មាន

នេវ បច្ចុដ្ឋមេសុ ជនបទេសុ កម្បតិ នោ មជ្ឈិមេសុ ។ អត្តាបត្តិ អន្តោ អាបជ្ជតិ នោ ពហិ អត្តាបត្តិ ពហិ អាបជ្ជតិ នោ អន្តោ អត្តាបត្តិ អន្តោ ចេវ អាបជ្ជតិ ពហិ ច អត្តាបត្តិ នេវ អន្តោ អាបជ្ជតិ នោ ពហិ ។ អត្តាបត្តិ អន្តោសីមាយ អាបជ្ជតិ នោ ពហិសីមាយ អត្តាបត្តិ ពហិសីមាយ អាបជ្ជតិ នោ អន្តោសីមាយ អត្តាបត្តិ អន្តោសីមាយ ចេវ អាបជ្ជតិ ពហិសីមាយ ច អត្តាបត្តិ នេវ អន្តោសីមាយ អាបជ្ជតិ នោ ពហិសីមាយ ។ អត្តាបត្តិ តាមេ អាបជ្ជតិ នោ អរញ្ញេ អត្តាបត្តិ អរញ្ញេ អាបជ្ជតិ នោ តាមេ អត្តាបត្តិ តាមេ ចេវ អាបជ្ជតិ អរញ្ញេ ច អត្តាបត្តិ នេវ តាមេ អាបជ្ជតិ នោ អរញ្ញេ ។

[៥៨] ចតស្សោ ភោជនា វត្ថុសង្ខស្សោ អាបត្តិ-សង្ខស្សោ សំវាសបរិដ្ឋេភោ សាមីចិបរិដ្ឋេភោ ។ ចត្តារោ បុព្ពកិច្ចា [1] ។ ចត្តារោ បត្តកល្លា ។ ចត្តារិ អនញ្ញាតាចិត្តិយានិ ។ ចតស្សោ កិក្ខុសម្មុតិយោ ។ ចត្តារិ អកតិកមជានិ ឆឌ្ឌកតិ កច្ចតិ នោសាកតិ កច្ចតិ

---

១ បុព្ពករណាតិ កត្តព្ពំ ហោតីតិ ទិស្សតិ ។

មិនគួរពាំងក្នុងបច្ចន្តិមជនបទ មិនគួរពាំងក្នុងមជ្ឈិមជនបទក៏មាន ។ កិក្ខុ
នៅខាងកន្ត្រៃអាបត្តិ នៅខាងក្រៅមិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន នៅខាងក្រៅ
ត្រូវអាបត្តិ នៅខាងកន្ត្រៃមិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន នៅខាងកន្ត្រៃក៏ត្រូវអាបត្តិ នៅ
ខាងក្រៅក៏ត្រូវអាបត្តិក៏មាន នៅខាងកន្ត្រៃក៏មិនត្រូវអាបត្តិ នៅខាងក្រៅក៏
មិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន ។ កិក្ខុនៅខាងកន្ត្រៃសីមាត្រូវអាបត្តិ នៅខាក្រៅសីមា
មិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន នៅខាងក្រៅសីមាត្រូវអាបត្តិ នៅខាងកន្ត្រៃសីមាមិន
ត្រូវអាបត្តិក៏មាន នៅខាងកន្ត្រៃសីមាក៏ត្រូវអាបត្តិ នៅខាងក្រៅសីមាក៏
ត្រូវអាបត្តិក៏មាន នៅខាងកន្ត្រៃសីមាក៏មិនត្រូវអាបត្តិ នៅខាងក្រៅសីមាក៏
មិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន ។ កិក្ខុនៅកន្លែស្រុកត្រូវអាបត្តិ នៅកន្លែព្រៃមិនត្រូវ
អាបត្តិក៏មាន នៅកន្លែព្រៃត្រូវអាបត្តិ នៅកន្លែស្រុកមិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន
នៅកន្លែស្រុកក៏ត្រូវអាបត្តិ នៅកន្លែព្រៃក៏ត្រូវអាបត្តិក៏មាន នៅកន្លែស្រុក
ក៏មិនត្រូវអាបត្តិ នៅកន្លែព្រៃក៏មិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន ។

(៥៨) ការពោទមាន ៤ យ៉ាង គឺបង្អួលចំពោះវត្ថុ ១ បង្អួលចំពោះ
អាបត្តិ ១ ឃាត់សំវាស ១ ឃាត់សាមីចិកម្ម ១ ។ បុព្វកិច្ចមាន ៤ ។ កម្ម
មានកាលដ៏គួរមាន ៤ ។ អនញ្ញាជ្ញាចិត្តិយៈមាន ៤ ។ កិត្តិសម្ចុតិមាន ៤ ។
ការលុះអគតិមាន ៤ គឺ លុះទៅខាងឆន្ទាគតិ ១ លុះទៅខាងទោសាគតិ ១

ឯកុត្តរិកំ ចតុក្កំ ចតុនាគតំគមនាទីនំ

មោហាគតំ តច្ឆតិ អយោគតំ តច្ឆតិ ។ បត្តារំ នាគ
តំគមនារំ ន ឆឌ្ឌាគតំ តច្ឆតិ ន នោសាគតំ តច្ឆតិ ន
មោហាគតំ តច្ឆតិ ន អយោគតំ តច្ឆតិ ។ ចតូហាឡ្ហេហិ
សមដ្ឋាគតោ អលដ្ឋិ កិក្ខិ សង្ខ្យំ កិច្ឆតិ ឆឌ្ឌាគតំ
តច្ឆឡ្ហោ នោសាគតំ តច្ឆឡ្ហោ មោហាគតំ តច្ឆឡ្ហោ
អយោគតំ តច្ឆឡ្ហោ ។ ចតូហាឡ្ហេហិ សមដ្ឋាគតោ បេ-
សលោ កិក្ខិ កិច្ចំ សង្ខ្យំ សមក្ខំ ភវេតិ ន ឆឌ្ឌាគតំ
តច្ឆឡ្ហោ ន នោសាគតំ តច្ឆឡ្ហោ ន មោហាគតំ តច្ឆ-
ឡ្ហោ ន អយោគតំ តច្ឆឡ្ហោ ។ ចតូហាឡ្ហេហិ សមដ្ឋា-
គតស្ស កិក្ខិយោ វិនយោ ន បុច្ឆិតព្ពោ ឆឌ្ឌាគតំ
តច្ឆតិ នោសាគតំ តច្ឆតិ មោហាគតំ តច្ឆតិ អយោ-
គតំ តច្ឆតិ ។ ចតូហាឡ្ហេហិ សមដ្ឋាគតេន កិក្ខិយា
វិនយោ ន បុច្ឆិតព្ពោ ឆឌ្ឌាគតំ តច្ឆតិ នោសាគតំ តច្ឆតិ
មោហាគតំ តច្ឆតិ អយោគតំ តច្ឆតិ ។ ចតូហាឡ្ហេហិ
សមដ្ឋាគតស្ស កិក្ខិយោ វិនយោ ន វិស្សជ្ជេតព្ពោ
ឆឌ្ឌាគតំ តច្ឆតិ នោសាគតំ តច្ឆតិ មោហាគតំ តច្ឆតិ

លុះទៅខាងមោហាគតិ ១ លុះទៅខាងភយាគតិ ១ ។ ការមិនលុះអគតិ មាន ៤ គឺ មិនលុះទៅខាងឆន្ទាគតិ ១ មិនលុះទៅខាងទោសាគតិ ១ មិនលុះទៅខាងមោហាគតិ ១ មិនលុះទៅខាងភយាគតិ ១ ។ អលជ្ជីកុក្កុដែលប្រកបដោយអង្គ ៤ គឺ លុះទៅខាងឆន្ទាគតិ ១ លុះទៅខាងទោសាគតិ ១ លុះទៅខាងមោហាគតិ ១ លុះទៅខាងភយាគតិ ១ រមែងចំឡាយនូវសង្ឃ ។ កិក្ខុមានសីលដាច់ស្រឡាញ់ប្រកបដោយអង្គ ៤ គឺ មិនលុះទៅខាងឆន្ទាគតិ ១ មិនលុះទៅខាងទោសាគតិ ១ មិនលុះទៅខាងមោហាគតិ ១ មិនលុះទៅខាងភយាគតិ ១ រមែងធ្វើសង្ឃដែលបែកគ្នាហើយ ឲ្យព្រមព្រៀងគ្នាវិញ ។ កិក្ខុមិនគួរសួរវិនិច្ឆ័យចំពោះកិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៤ គឺ កិក្ខុលុះទៅខាងឆន្ទាគតិ ១ លុះទៅខាងទោសាគតិ ១ លុះទៅខាងមោហាគតិ ១ លុះទៅខាងភយាគតិ ១ ។ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៤ គឺ កិក្ខុលុះទៅខាងឆន្ទាគតិ ១ លុះទៅខាងទោសាគតិ ១ លុះទៅខាងមោហាគតិ ១ លុះទៅខាងភយាគតិ ១ ក៏មិនគួរសួរវិនិច្ឆ័យដែរ ។ កិក្ខុមិនគួរដោះស្រាយវិនិច្ឆ័យចំពោះកិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៤ គឺ កិក្ខុលុះទៅខាងឆន្ទាគតិ ១ លុះទៅខាងទោសាគតិ ១ លុះទៅខាងមោហាគតិ ១ លុះទៅខាង

ភយោភតឺ ភច្ចតំ ។ ចតូហង្គេហិ សមន្នាភតេន ភិក្ខុ-
ណា វិនយោ ន វិសារជ្ជតាឡ្ហោ ឆឡ្ភាភតឺ ភច្ចតំ ឌោសា-
ភតឺ ភច្ចតំ មោហាភតឺ ភច្ចតំ ភយោភតឺ ភច្ចតំ ។ ច-
តូហង្គេហិ សមន្នាភតាសរ្ស ភិក្ខុណោ អនុយោភោ ន
ឌាតាឡ្ហោ ឆឡ្ភាភតឺ ភច្ចតំ ឌោសាភតឺ ភច្ចតំ មោហា-
ភតឺ ភច្ចតំ ភយោភតឺ ភច្ចតំ ។ ចតូហង្គេហិ សមន្នា-
ភតេន ភិក្ខុណា សទ្ធឺ វិនយោ ន សាភច្ឆិតាឡ្ហោ ឆឡ្ភា-
ភតឺ ភច្ចតំ ឌោសាភតឺ ភច្ចតំ មោហាភតឺ ភច្ចតំ
ភយោភតឺ ភច្ចតំ ។

(៥៩) អត្ថាបត្តិ តំលាណោ អាបជ្ជតំ ណោ អតំ-
លាណោ អត្ថាបត្តិ អតំលាណោ អាបជ្ជតំ ណោ តំលាណោ
អត្ថាបត្តិ តំលាណោ ណេវ អាបជ្ជតំ អតំលាណោ ច
អត្ថាបត្តិ ណេវ តំលាណោ អាបជ្ជតំ ណោ អតំលាណោ។

(៦០) ចត្តារិ អធម្មិភាឌិ ឌាតំមោក្ខុដ្ឋបឌាឌិ ។
ចត្តារិ ឆម្មិភាឌិ ឌាតំមោក្ខុដ្ឋបឌានីតំ ។

ចតុក្កំ និដ្ឋិតំ ។

កយាគតំ ១ ។ កិច្ចុដែលប្រកបដោយអង្គ ៤ គឺ កិច្ចុលុះទៅខាងឆន្ទាគតំ ១ លុះទៅខាងទោសាគតំ ១ លុះទៅខាងមោហាគតំ ១ លុះទៅខាងកយាគតំ ១ ក៏មិនត្រូវដោះស្រាយវិន័យ ។ កិច្ចុមិនត្រូវឲ្យការសាកសួរ ចំពោះកិច្ចុដែលប្រកបដោយអង្គ ៤ គឺ កិច្ចុលុះទៅខាងឆន្ទាគតំ ១ លុះទៅខាងទោសាគតំ ១ លុះទៅខាងមោហាគតំ ១ លុះទៅខាងកយាគតំ ១ ។ កិច្ចុមិនត្រូវសាកច្ចាវិន័យជាមួយនឹងកិច្ចុ ដែលប្រកបដោយអង្គ ៤ គឺ កិច្ចុលុះទៅខាងឆន្ទាគតំ ១ លុះទៅខាងទោសាគតំ ១ លុះទៅខាងមោហាគតំ ១ លុះទៅខាងកយាគតំ ១ ។

(៥៩) កិច្ចុឈឺត្រូវអាបត្តិ មិនឈឺមិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន មិនឈឺត្រូវអាបត្តិ ឈឺមិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន ឈឺត្រូវអាបត្តិ មិនឈឺក៏ត្រូវអាបត្តិក៏មាន ឈឺមិនត្រូវអាបត្តិ មិនឈឺមិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន ។

(៦០) ការបញ្ឈប់នូវបាតិមោក្ខមិនប្រកបដោយធម៌មាន ៤ យ៉ាង ។ ការបញ្ឈប់នូវបាតិមោក្ខប្រកបដោយធម៌ មាន ៤ យ៉ាង ។

តតិយវគ្គោ

(៦១) សរភង្គាយ កាយេន
បសុត្តោ ច អចិត្តតោ
អាបជ្ជន្តោ ច កម្មេន
ភៃហាក ចតុភៃ តថា
តំក្ខណំ តំក្ខណីនញ្ច
បរិក្ខារេ ច សម្ភវា
អជានកាយេ មជ្ឈ ច
វុដ្ឋាតិ ឧរិតោ[1] តថា
បដិលាភា[2] ច ភោគេ ច
បរិវាសា ច វុដ្ឋតិ
មានត្តចារិកា ចាបិ
សមុក្កំសា បដិក្កមា[3]
មហាវិតក្កកម្មានំ
បុរេ កម្មវិបត្តិយោ
អធិការេ ច ឧស្សន្នា ច

---

១ ឱ. ម. ឧរិតោ ។ ២ ឱ. ម. បដិលាភេន ។ ៣ ឱ. ម. បដិគ្គហា ។

ឯកុត្តរិកៈ ចតុក្កៈ ឧទ្ទានគាថា

ឧទ្ទាន គឺបញ្ញើរឿងនៃចតុក្កៈ (ពួកបួន ។) នោះដូចខ្មែ

(៦១) កិក្ខុត្រូវអាបត្តិដោយវាចារបស់ខ្លួន ១ ដោយកាយ ១ ដោយលក់ត្រូវអាបត្តិ ១ មិនមានចិត្តក្តៅត្រូវអាបត្តិ ១ ត្រូវអាបត្តិកំពុងសំដែងអាបត្តិ ១ ត្រូវអាបត្តិដោយកម្ម ១ អនរិយវោហារមាន ៤ យ៉ាង ១ អរិយវោហារមាន ៤ យ៉ាង ដូចគ្នា ១ ប្បារាជិក ៤ របស់កិក្ខុ ខ្លួនទៅតាំងពួកកិក្ខុ តាំងពួកកិក្ខុនី ១ កិក្ខុគួរវេរ្ជ្ជបរិក្ខារខ្មែក ១ នៅក្នុងទីចំពោះមុខត្រូវអាបត្តិ ១ កិក្ខុមិនដឹងត្រូវអាបត្តិ ១ ត្រូវអាបត្តិដោយកាយ ១ ត្រូវអាបត្តិក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃ ១ ចេញចាកអាបត្តិដោយអាការ ៤ យ៉ាង មាន ២ លើក ១ លះបង់បុរាណភេទព្រមតាំងការបានភេទថ្មី ១ ការពោទ ១ បរាជ័យ ១ កិក្ខុប្រព្រឹត្តមានគ្គ ១ គ្រឿងអាង ១ គ្រឿងបរិភោគដែលកិក្ខុទទួលប្រគេន ១ ថ្នាំមហាវិកដ ១ កម្ម ៤ យ៉ាងដទៃទៀត ១ វិបត្តិ ១ អធិករណ៍ ១ បុគ្គលអ្នកញ៉ាំង

សោភណោភគ្គវោតេន ច

ភមិតោ វគ្គមានត្តា

សភាគុបដ្ឋាយេន[1] ច

អាចរិយោ បច្ចយោ ភ

ឧច្ចរិតំ សុចរិតំ[2]

អាធិយត្តោ បុគ្គលោ ច

អរហា អាសនេន ច

តាលេ ច ភព្ពតំ ចេវ

បច្ចន្តិមេសុ[3] ភព្ពតំ

អត្តោ អត្តា ច សីមាយ

តាមេ ច ភោគជាយ ច

បុព្ពភិក្ខុំ បត្តភាវំ

អនញ្ញតា ច សម្មតិ[4]

អតតំ ជាតតំ ចេវ

អលជ្ជិ បេសលេន ច

---

๑ ឧ. ម. សភាគុបដ្ឋាយេន ។ ๒ ឧ. សុចរិតំ ។ ๓ ឧ. ម. បច្ចន្តិមេ ច ។ ๔ ឧ. ម. អនញ្ញា សម្មតិយា ច ។

នៃយមិឝក បរិវារៈ

បរិសេវ្យទ្វៃរេក្រៃក់ ១ កិក្ខុញ្ចាំងបរិសេវ្យទ្វៃល្អ ១ អាគន្តុកកិក្ខុ
ត្រូវអាបត្តិ ១ គមិកកិក្ខុត្រូវអាបត្តិ ១ សការៈផ្សែងគ្នាដោយ
វត្ថុ ១ សការៈស្មើគ្នាដោយវត្ថុ ១ ឧបជ្ឈាយ៍ត្រូវអាបត្តិ ១
អាចារ្យត្រូវអាបត្តិ ១ ហេតុនៃការដាច់វិសភាគមិនត្រូវអាប-
ត្តិ ១ ទុច្ចរិត ១ សុចរិត ១ កិក្ខុកាន់យកទ្រព្យគេត្រូវអាបត្តិ ១
បុគ្គលគួរដល់ការអភិវាទ ១ បុគ្គលគួរដល់អាសនៈ ១ វត្ថុដែល
កិក្ខុទទួលប្រគេនគួរភក្ខាកាល ១ កិក្ខុត្រូវអាបត្តិតែកង៏បច្ចុទ្ធិ-
មជនបទ ១ វត្ថុដែលគួរតែកង៏បច្ចុទ្ធិមជនបទ ១ ត្រូវអាបត្តិ
តែកង៏ខាង៏កង៏ ១ ត្រូវអាបត្តិតែកង៏សីមា ១ ត្រូវអាបត្តិតែ
កង៏ស្រែក ១ ការៈចោទ ១ បុព្វកិច្ច ១ កម្មមានកាលដ៏គួរ ១
អនញ្ញាបាចិត្តិយៈ ១ សម្មតិ ១ អគតិ ១ មិនគួរដល់ន្ទូវ
អគតិ ១ អលជ្ជីកិក្ខុ ១ កិក្ខុមានសីលជាទីស្រឡាញ់ ១

បុច្ឆិតញ្ច ទុវេ ចេវ

វិស្សជ្ជេយ្យ តថា ទុវេ

អនុយោគោ ច សាកច្ឆា

តំលាភោ ឋបនេន ចាតិ ។

(๖๒) បញ្ច អាបត្តិយោ ។ បញ្ច អាបត្តិក្ខន្ធា ។ បញ្ច វិនីតវត្ថូនិ ។ បញ្ច កម្មានិ អនន្តរកានិ ។ បញ្ច បុគ្គលា និយតា ។ បញ្ច ឆេទនកា អាបត្តិយោ ។ បញ្ចហាការេហិ អាបត្តិ អាបជ្ជតិ ។ បញ្ចបត្តិយោ មុសាវាទប្បច្ចយោ ។ បញ្ចហាការេហិ កម្មំ ន ឧបេតិ សយំ វា កម្មំ ន ករោតិ បរំ វា ធាវ្សេតិ ឆន្ទំ វា ចារិត្តំ វា ន នេតិ ករយិរមានេ កម្មេ បដិក្កោសតិ ករោតិ វា បន កម្មេ អធម្មេនដ្ឋេ ហោតិ ។ បញ្ចហាការេហិ កម្មំ ឧបេតិ សយំ វា កម្មំ ករោតិ បរំ វា អាវ្សេតិ ឆន្ទំ វា ចារិត្តំ វា នេតិ ករយិរមានេ កម្មេ ន បដិក្កោសតិ ករោតិ វា បន កម្មេ ធម្មេនដ្ឋេ ហោតិ ។ បញ្ច

ភិក្ខុមិនគួរសួរវិនិច្ឆ័យបំពោះភិក្ខុ ២ ពួក ១ មិនគួរដោះស្រាយវិនិច្ឆ័យបំពោះភិក្ខុ ២ ពួកជួបគ្នា ១ ភិក្ខុមិនត្រូវឲ្យការសាកសួរ ១ មិនត្រូវសាកច្ចា ១ ភិក្ខុឈឺត្រូវអាបត្តិ ១ ការបញ្ឈប់បាតិមោ ១ ។

(៦២) អាបត្តិមាន ៥ យ៉ាង ។ កងនៃអាបត្តិមាន ៥ យ៉ាង ។ វិនីតវត្ថុ (វត្ថុដែលព្រះមានព្រះភាគបានដម្រះហើយ) មាន ៥ យ៉ាង ។ អនន្តរកកម្ម (កម្មដែលឲ្យផលក្នុងអត្តភាពជាបន្ទាប់) មាន ៥ យ៉ាង ។ និយតបុគ្គល (បុគ្គលដែលទៀង) មាន ៥ពួក ។ ឆេទនកាបត្តិ (អាបត្តិដែលមានការកាត់ជាវិនយកម្ម) មាន ៥យ៉ាង ។ ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិដោយអាការ ៥យ៉ាង ។ អាបត្តិ ៥ យ៉ាង មានមុសាវាទជាបច្ច័យ ។ ភិក្ខុមិនគួរដល់សង្ឃកម្មដោយអាការ ៥ យ៉ាង គឺមិនធ្វើកម្មដោយខ្លួនឯង១ មិនអាធនាភិក្ខុឯទៀត ១ មិនឲ្យឆន្ទៈ ១ មិនឲ្យបារិសុទ្ធិ ១ ហាមឃាត់កម្មដែលសង្ឃកំពុងធ្វើ ឬមានសេចក្តីយល់ឃើញថាមិនត្រូវតាមធម៌ក្នុងកម្មដែលសង្ឃបានធ្វើរួចហើយ ១ ។ ភិក្ខុគួរដល់កម្មដោយអាការ ៥ យ៉ាង គឺភិក្ខុធ្វើកម្មដោយខ្លួនឯង ១ អាចធនាភិក្ខុឯទៀត ១ ឲ្យឆន្ទៈ ១ ឲ្យបារិសុទ្ធិ ១ មិនហាមឃាត់កម្មដែលសង្ឃកំពុងធ្វើ ឬមានសេចក្តីយល់ឃើញថាត្រូវតាមធម៌ក្នុងកម្មដែលសង្ឃបានធ្វើរួចហើយ ១ ។ ធម៌ ៥ យ៉ាងតែងសម្រេច

ปิณฺฑาจาริกสฺส ภิกฺขุโน ภตฺตปฏิ อาทีนวทสฺสาวี
ตณฺหาโรทนํ ปรมฺปรโรทนํ อนธิฏฺฐานํ อาทิกปฺปตา ฯ
ปญฺหาเวฏฺฐิ สมฺปตฺตคโต ภิกฺขุ อุสฺสงฺกิตปริสงฺกิโต(๑)
โหติ ฆาปภิกฺขุปิ อกปฺปิยมฺปิ เวสิยาโคจโร ฯ
โหติ วิธวาโคจโร ฯ โหติ ถุลฺลกุมาริโคจโร ฯ
โหติ ปณฺฑกโคจโร ฯ โหติ ภิกฺขุนีโคจโร
ฯ โหติ ฯ ปญฺ โสตาปนฺนสฺส สกทาคามิสฺส-
โสตาปนฺนสฺส อนาคามิสฺส สกทาคามิสฺส อรหโต
วาสนา อปฺปวาสา มปฺปวาสา สุสุการวาสา สูกรวาสา ภตฺตก-
วาสา ฯ ปญฺ ทฺวยตาย ญาตทฺวยตา โภคทฺวยตา
ภตกทฺวยตา สีลทฺวยตา ทิฏฺฐิทฺวยตา ฯ ปญฺ สมฺปทา
ญาตสมฺปทา โภคสมฺปทา อาโรคสมฺปทา สีล-
สมฺปทา ทิฏฺฐิสมฺปทา ฯ ปญฺ ทิสฺสมานปฏิปทิสฺสนฺติยา
อุปชฺฌายสฺส อุปชฺฌาโย ปกฺกนฺโต ฆ โหติ วิพฺภนฺโต
ฆ กาลกโต ฆ ปกฺขสงฺกนฺโต ฆ อาณตฺติยา
ปญฺหมี ฯ ปญฺ ปุคฺคลา ธ อุปสมฺปาเทตพฺพ อนุชานามี-

๑ สงฺกิตปริสงฺกิโตติ กตฺถจิ โปตฺถเกสุ ทิสฺสติ ฯ

ដល់កិក្ខុជាអ្នកប្រព្រឹត្តបិណ្ឌបាតិកង្គធុតង្គ គឺត្រាច់ទៅក្នុងត្រកូលដោយមិនបាច់លាកិក្ខុផងគ្នា ១ ឆាន់តណាកោជនបាន ១ ឆាន់បរម្បរកោជនបាន ១ មិនអធិដ្ឋានចីវរកើបាន ១ មិនរំកិលចីវរកើបាន ១ ។ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ទុកជាកិក្ខុបាប ឬជាកិក្ខុមានធម៌មិនបានតម្រេក ក៏គួរឲ្យគេរង្កៀសសង្វាយបាន គឺការត្រាច់ទៅក្នុងលំនៅស្រីផ្តាមាស ១ ការត្រាច់ទៅក្នុងលំនៅស្រីមេម៉ាយ ១ ការត្រាច់ទៅក្នុងលំនៅស្រីក្រមុំចាស់ ១ ការត្រាច់ទៅក្នុងលំនៅមនុស្សខ្ទើយ ១ ការត្រាច់ទៅក្នុងលំនៅកិក្ខុនី ១ ។ ប្រេងមាន ៥ យ៉ាង គឺប្រេងល្ង ១ ប្រេងស្ពៃ ១ ប្រេងស្រគំ ១ ប្រេងល្មុងខ្មៃ ១ ប្រេងក្ងាញ់ ១ ។ ក្ងាញ់មាន ៥ យ៉ាងគឺ ក្ងាញ់ក្ងាយ៉ុំ ១ ក្ងាញ់ត្រី ១ ក្ងាញ់ឆ្នាម ១ ក្ងាញ់ជ្រូក ១ ក្ងាញ់ឈ្ង ១ ។ សេចក្តីវិនាសមាន ៥ យ៉ាង គឺវិនាសញាតិ ១ វិនាសភោគៈ ១ វិនាសព្រោះរោគ ១ វិនាសសីល ១ វិនាសព្រោះទិដ្ឋិ ១ ។ សេចក្តីបរិបូណ៌មាន ៥ យ៉ាង គឺបរិបូណ៌ដោយញាតិ ១ បរិបូណ៌ដោយភោគៈ ១ បរិបូណ៌ដោយសេចក្តីមិនមានរោគ ១ បរិបូណ៌ដោយសីល ១ បរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ ១ ។ ការរម្ងាប់និស្ស័យចាកឧបដ្ឋាយ៍មាន ៥ យ៉ាង គឺឧបដ្ឋាយ៍ចៀសចេញទៅ ១ សឹកចេញទៅ ១ ស្លាប់ទៅ ១ ទៅបួសពួក (តិរ្ថីយ) ១ ឧបដ្ឋាយ៍បណ្តេញចាកនិស្ស័យ ១ ជាគំរប់ ៥ ។ បុគ្គលដែលមិនគួរឲ្យឧបសម្បទា មាន ៥ ពួកគឺបុគ្គលខ្វះខាត

តោ អច្ចន្តមេតោ វត្តវិបន្នោ ការណាឧក្កដតោ អបរិបូ-
រោ ។ បញ្ច បំសុកូលានិ សោសានិកានំ អាបណិកានំ[1]
ឧទ្ធុមាតកាយិកានំ ឧបចិកាយិកានំ[2] អត្ថិ ន ឥច្ឆំ ។ អប-
រានិបិ បញ្ច បំសុកូលានិ គោខាយិកានំ អជិកាយិកានំ[3]
ថូបចីវរំ អកិសេកិកានំ តតប្បដិយោគានំ ។ បញ្ច អវ-
ហារា ថេយ្យាវហារោ បសយ្ហាវហារោ បរិគតប្បាវហារោ
បដិច្ឆន្នាវហារោ កុសាវហារោ ។ បញ្ច មហាចោរ
សន្តោ សំវិជ្ជមានា លោកស្មិំ ។ បញ្ច អរិសុជ្ឈ-
ន័យានិ ។ បញ្ច អវេភង្គិយានិ ។ បញ្ចាបត្តិយោ កា-
យតោ សមុដ្ឋហន្តិ ន វាចតោ ន ចិត្តតោ ។ បញ្ចា-
បត្តិយោ កាយតោ ច វាចតោ ច សមុដ្ឋហន្តិ
ន ចិត្តតោ ។ បញ្ចាបត្តិយោ ទេសនាគាមិនិ-
យោ ។ បញ្ច សង្ឃា ។ បញ្ច ចាតិមោក្ខុទ្ទេសា ។

---

១ ឧ. ម. ចាបណិកំ ។ ២ ម. ឧទ្ធុមាតកាយិកំ ឧបចិកាយិកំ ។ ៣ ម. គោខាយិកំ អជិកាយិកំ ។

កាល (មានឆ្នាំមិនគ្រប់ខែ) ១ បុគ្គលខ្វះខាតអាយុ: (បានជាប់ដែរជាដើម) ១ បុគ្គលជាវត្ថុវិបត្តិ (មានខ្វួយជាដើម) ១ បុគ្គលធ្វើអំពើអាក្រក់ បានដល់អកតញ្ញុបុគ្គល ៨យ៉ាង (មានថេយ្យសំវាសជាដើម) ១ បុគ្គលមានចិត្តទន់ជ្រាវមិនគ្រប់ ១ ។ សំពត់បំសុកូលមាន ៥ យ៉ាង គឺសំពត់ដែលធ្លាក់ចុះក្នុងព្រៃស្មសាន ១ សំពត់ដែលធ្លាក់ចុះទៀបពន្លារ ១ សំពត់ដែលកណ្តុរកាត់ ១ សំពត់ដែលកណ្តៀរកោរ ១ សំពត់ដែលភ្លើងឆេះ ១ ។ សំពត់បំសុកូលមាន ៥ យ៉ាងដទៃទៀត គឺសំពត់ដែលគោទំពាស៊ី ១ សំពត់ដែលពពែទំពាស៊ី ១ សំពត់ដែលគេរុំដុំបូកធ្វើពលិកម្ម ១ សំពត់ដែលគេចោលត្រង់កន្លែងអាងសេកស្តុប ១ សំពត់ដែលគេទៅកាន់ព្រៃស្មសានលុះត្រឡប់មកវិញហើយគេផ្លាស់ចោល ១ ។ ការលួចមាន ៥ យ៉ាង គឺលួចដោយបញ្ឆោត ១ លួចដោយកំហែង ១ លួចដោយកំណត់ទ្រព្យនឹងទីកន្លែង ១ លួចដោយបំបិទបំបាំង ១ លួចដោយផ្លាស់ប្តូរស្មាក ១ ។ មហោរ ៥ ពួក រមែងមាននៅក្នុងលោក ។ វត្ថុដែលកិក្ខុមិនគួរលេះបង់ មាន ៥ ពួក ។ វត្ថុដែលកិក្ខុមិនគួរបែកមាន ៥ ពួក ។ អាបត្តិ ៥ យ៉ាងតាំងឡើងអំពីកាយ មិនបានតាំងឡើងអំពីវាចានឹងចិត្ត ។ អាបត្តិ ៥ យ៉ាងតាំងឡើងអំពីកាយនឹងវាចា មិនបានតាំងឡើងអំពីចិត្ត ។ អាបត្តិ ៥ កងជាទេសនាគាមិនី ។ សង្ឃមាន ៥ ពួក ។ ឋានៈមានក្នុងលោកមាន ៥ យ៉ាង ។

สาฬุยปญฺโฉ เสสุ ฉนฺนมฺปิ เสสานํ วินยกมฺมานญฺเจว ฉณฺณญฺจ อุปสมฺปทานญฺจ ฯ ปญฺจนฺนํ สีมา ลภิตพฺพา ฯ ปญฺจ ลกฺขณานิ ฯ ยาวตติยเก ปญฺจ อาปตฺติโย ฯ ปญฺจหากาเรหิ อธิฏฺฐานสีเสน อาปตฺติ ลหุกาปตฺติ ฯ ปญฺจหากาเรหิ อธิฏฺฐานสีเสน อาปตฺติ ถุลฺลจฺจยสฺส ฯ ปญฺจหากาเรหิ อธิฏฺฐานสีเสน อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส ฯ ปญฺจ อกปฺปิยานิ น ปริภุญฺชิตพฺพานิ อธิฏฺฐานญฺจ โหติ อาธิเตยฺยญฺจ โหติ อกปฺปิยญฺจ โหติ อปฺปฏิคฺคหิตญฺจ โหติ อกตาติริตฺตญฺจ โหติ ฯ ปญฺจ กปฺปิยานิ ปริภุญฺชิตพฺพานิ อธิฏฺฐานญฺจ โหติ วิธิเตยฺยญฺจ โหติ กปฺปิยญฺจ โหติ ปฏิคฺคหิตญฺจ โหติ กตาติริตฺตญฺจ โหติ ฯ ปญฺจ ฐานานิ อปฺปญฺญานิ ปุถุปญฺญสมฺมตานิ โลกสฺส[1] มชฺฌานิ สมชฺฌานิ สณฺฐานานิ ทุสฺสณฺฐานานิ จิตฺตกมฺมานิ ฯ ปญฺจ ทุปฺปญฺญา ทุปฺปฏิวิโนทิยา ทุปฺปญฺญา ภเวา ทุปฺปฏิวิโนทิยา ทุปฺปญฺญา

---

๑ ม. โลกสฺมึ ฯ

គណៈសង្ឃមានវិនយកម្មជាគំរប់ ៤ គួរឲ្យឧបសម្បទាកុលបុត្តិបដិបត្តិបដិបត្តិ
ពួក ។ អានិសង្សក្នុងការគ្រាលកឋិនមាន ៤ យ៉ាង ។ កម្មមាន ៤ យ៉ាង ។
អាបត្តិ ៤ យ៉ាងត្រូវក្នុងខណៈដែលសង្ឃសូត្រសមុដ្ឋានកម្មជាគំរប់ ៣
ដងចប់ ។ កិក្ខុកាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនបានឲ្យដោយអាការ ៤ យ៉ាង ត្រូវ
អាបត្តិបារាជិក ។ កិក្ខុកាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនបានឲ្យដោយអាការ ៤
យ៉ាងត្រូវអាបត្តិថុល្លច្ចយ ។ កិក្ខុកាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនបានឲ្យដោយ
អាការ ៤ យ៉ាងត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។ របស់ដែលជាអកប្បិយៈមាន ៤ យ៉ាងកិក្ខុ
មិនគួរឆាន់ គឺរបស់ដែលគេមិនបានឲ្យ ១ របស់ដែលកិក្ខុមិនស្គាល់ជាក់
លាក់ ១ របស់ដែលមិនគួរ ១ របស់ដែលមិនបានទទួលប្រគេន ១ របស់
ដែលកិក្ខុមិនបានធ្វើវិនយកម្ម ១ ។ របស់ដែលជាកប្បិយៈមាន ៤ យ៉ាង
កិក្ខុគួរឆាន់ គឺរបស់ដែលគេបានឲ្យ ១ របស់ដែលកិក្ខុស្គាល់ជាក់លាក់ ១
របស់ដែលគួរ ១ របស់ដែលបានទទួលប្រគេន ១ របស់ដែលកិក្ខុបានធ្វើ
វិនយកម្ម ១ ។ ទាន ៤ យ៉ាងមិនមែនជាបុណ្យទេ តែសត្វលោកសន្មតថាជាបុណ្យ
គឺឲ្យទឹកស្រវឹង ១ ឲ្យមហោស្រព ១ ឲ្យស្រី (ដល់បុរស) ១ ឲ្យគោឈ្មោល
(ដល់គោញី) ១ ឲ្យរូបគំនូរ (ដែលប្រកបដោយមេ-
ថុន) ១ ។ សការៈ ៤ យ៉ាងដែលកើតឡើងហើយ មិនងាយនឹងបន្ទោបង់
បេញបាន គឺ រាគៈកើតឡើងហើយ មិនងាយនឹងបន្ទោបង់បេញបាន ១

នោសោ ឧប្បដិវិនោទិយោ ឧប្បន្នោ មោឃោ ឧប្បដិវិ-
នោទិយោ ឧប្បន្នំ បដិភាណំ ឧប្បដិវិនោទិយំ ឧប្បន្នំ កម្ម-
យចិត្តំ ឧប្បដិវិនោទិយំ ។ បញ្ចាធិសំសា សម្មជ្ជនិយា
សកចិត្តំ បសីទតិ បរចិត្តំ បសីទតិ ទេវតា អត្តមនា
ហោន្តិ បសាទិកសំវត្តនិយំ កម្មំ ឧបចិនតិ(១) កាយស្ស
ភេទា បរម្មរណា សុគតិ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជតិ ។
អបរេបិ បញ្ចាធិសំសា សម្មជ្ជនិយា សកចិត្តំ បសីទតិ
បរចិត្តំ បសីទតិ ទេវតា អត្តមនា ហោន្តិ សត្ថុសា-
សនំ កតំ ហោតិ បច្ចិមា ជនតា និជ្ឈត្តកតំ អាបជ្ជតិ ។

(๖๓) បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ វិនយធរោ
ពាលោត្វេវ សង្ខំ គច្ឆតិ អត្តនោ អាសយវិយត្តំ ន
ទុក្ខណ្ហាតិ បរស្ស អាសយវិយត្តំ ន ទុក្ខណ្ហាតិ អត្ត-
នោ អាសយវិយត្តំ អនុក្កហេត្វា បរស្ស អាសយវិយត្តំ
អនុក្កហេត្វា អធម្មេន តោរេតិ អប្បដិញ្ញាយ ។ បញ្ច-
ហង្គេហិ សមន្នាគតោ វិនយធរោ បណ្ឌិតោត្វេវ សង្ខំ

---

๑ កម្មំ ឧបចិតន្តិ កត្តរិ ឯតន្តកេ ទិស្សតិ ។

ទោសៈកើតឡើងហើយ មិនងាយនឹងបន្ទោបង់ចេញបាន ๑ មោហៈកើត
ឡើងហើយ មិនងាយនឹងបន្ទោបង់ចេញបាន ๑ បដិឃាណ(សេចក្តីឈ្លាស)
កើតឡើងហើយ មិនងាយនឹងបន្ទោបង់ចេញបាន ๑ ចិត្តរបស់បុគ្គលដែល
ប្រាថ្នានឹងដើរចេញទៅកើតឡើងហើយ មិនងាយនឹងបន្ទោបង់ចេញបាន๑ ฯ
អានិសង្សការបោសមាន ๕ យ៉ាង គឺចិត្តរបស់ខ្លួនក៏ជ្រះថ្លា ๑ ចិត្តរបស់អ្នក
ដទៃក៏ជ្រះថ្លា ๑ ពួកទេវតាតែងពេញចិត្ត ๑ អ្នកបោសរមែងសន្សំនូវការ
ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីជ្រះថ្លា ๑ លុះដល់បែកធ្លាយពាងកាយ ខាងមុខ
អំពីសេចក្តីស្លាប់ ក៏រមែងទៅកើតក្នុងសុគតិ សួគ៌ ទេវលោក ๑ ฯ
អានិសង្សការបោសមាន ๕ យ៉ាងដទៃទៀត គឺចិត្តរបស់ខ្លួនជ្រះថ្លា ๑ ចិត្ត
របស់អ្នកដទៃក៏ជ្រះថ្លា ๑ ពួកទេវតាតែងពេញចិត្ត ๑ ឈ្មោះថាធ្វើតាមសា-
សនារបស់ព្រះសាស្តា ๑ ប្រជុំជនជាខាងក្រោយនឹងយកតម្រាប់តាម ๑ ฯ

(๖๓) វិនយធរដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ ដល់នៅការពាប់ថាជា
បុគ្គលពាល គឺមិនរៀនទីកំណត់ការសារបស់ខ្លួន ๑ មិនរៀនទីកំណត់
ការសារបស់ជាតិដទៃ ๑ លុះមិនរៀនទីកំណត់ការសារបស់ខ្លួនហើយក៏កាត់
សេចក្តីដោយមិនត្រូវតាមធម៌ ๑ លុះមិនរៀនទីកំណត់ការសារបស់ជាតិ
ដទៃហើយ ក៏កាត់សេចក្តីដោយមិនត្រូវតាមធម៌ ๑ កាត់សេចក្តីមិនត្រូវ
តាមពាក្យប្តេជ្ញា ๑ ฯ វិនយធរដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ ដល់នៅការពាប់ថា

กตฺถจิ อตฺถโต ภาสปริยนฺโต ทุกฺกฏฺฐาจิ ปาสฺส ภาส-
ปริยนฺโต ทุกฺกฏฺฐาจิ อตฺถโต ภาสปริยนฺโต ทุกฺกโฏตฺตา
ปาสฺส ภาสปริยนฺโต ทุกฺกโฏตฺตา ฉมฺเน ภาเวติ ป-
ฏิญฺญาย ฯ อปเรหิปิ ปญฺหาเวฬหิ สมฏฺฐาเตา วินย-
ยเก ตาโลเตฺว สนฺโต กตฺถจิ อาปตฺติ ฉ ชาตาจิ
อาปตฺติยา มูลํ ฉ ชาตาจิ อาปตฺติสมุทยํ ฉ
ชาตาจิ อาปตฺติเภทกรณ ฉ ชาตาจิ อาปตฺติเภทตามิธี
ปฏิปทนฺ ฉ ชาตาจิ ฯ ปญฺหาเวฬหิ สมฏฺฐาเตา
วินยยเก ปณฺเหาเตเตฺว สนฺโต กตฺถจิ อาปตฺติ ชาตาจิ
อาปตฺติยา มูลกรณ ชาตาจิ อาปตฺติสมุทยกรณ ชาตาจิ
อาปตฺติเภทกรณ ชาตาจิ อาปตฺติเภทตามิธี ปฏิปทนฺ
ชาตาจิ ฯ อปเรหิปิ ปญฺหาเวฬหิ สมฏฺฐาเตา
วินยยเก ตาโลเตฺว สนฺโต กตฺถจิ อธิกรณกรณ ฉ
ชาตาจิ อธิกรณสฺส มูลกรณ ฉ ชาตาจิ อธิกรณ-
สมุทยกรณ ฉ ชาตาจิ อธิกรณเภทกรณ ฉ ชาตาจิ
อธิกรณเภทตามิธี ปฏิปทนฺ ฉ ชาตาจิ ฯ ปญฺ-
หาเวฬหิ สมฏฺฐาเตา วินยยเก ปณฺเหาเตเตฺว สนฺโต

វិនយបិដក បរិវារៈ

ជាបណ្ឌិត គឺរៀនទីកំណត់កាសាវបស់ខ្លួន ១ រៀនទីកំណត់កាសាវបស់ជាតិដទៃ ១ លុះរៀនទីកំណត់កាសាវបស់ខ្លួនហើយ ទើបកាត់សេចក្តីដោយត្រូវតាមធម៌ ១ លុះរៀនទីកំណត់កាសាវបស់ជាតិដទៃហើយ ទើបកាត់សេចក្តីដោយត្រូវតាមធម៌ ១ កាត់សេចក្តីត្រូវតាមពាក្យប្តេជ្ញា ១ ។ វិនយធរប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត ដល់នូវការពាល់ថាជាបុគ្គលពាល គឺមិនស្គាល់អាបត្តិ ១ មិនស្គាល់មូលរបស់អាបត្តិ ១ មិនស្គាល់ហេតុដែលកើតអាបត្តិ ១ មិនស្គាល់សេចក្តីរលត់អាបត្តិ ១ មិនស្គាល់បដិបទាឲ្យដល់នូវសេចក្តីរលត់អាបត្តិ ១ ។ វិនយធរដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដល់នូវការពាល់ថាជាបណ្ឌិត គឺស្គាល់អាបត្តិ ១ ស្គាល់មូលរបស់អាបត្តិ ១ ស្គាល់ហេតុដែលកើតអាបត្តិ ១ ស្គាល់សេចក្តីរលត់អាបត្តិ ១ ស្គាល់បដិបទាឲ្យដល់នូវសេចក្តីរលត់អាបត្តិ ១ ។ វិនយធរប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត ដល់នូវការពាល់ថាជាបុគ្គលពាល គឺមិនស្គាល់អធិករណ៍ ១ មិនស្គាល់មូលរបស់អធិករណ៍ ១ មិនស្គាល់ហេតុដែលកើតអធិករណ៍ ១ មិនស្គាល់សេចក្តីរលត់អធិករណ៍ ១ មិនស្គាល់បដិបទា ឲ្យដល់នូវសេចក្តីរលត់អធិករណ៍ ១ ។ វិនយធរប្រកបដោយអង្គ ៥ ដល់នូវការពាល់ថាជាបណ្ឌិត

តច្ឆតំ អធិការណំ ជានាតិ អធិការណសមុទយំ ជានាតិ
អធិការណនិរោធំ ជានាតិ អធិការណនិរោធគាមិនិំ បដិបទំ ជានាតិ ។ អបរេហិបិ
បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ វិនយធរោ ពាលោត្វេវ សង្ខំ
គច្ឆតិ វត្តុំ ន ជានាតិ និទានំ ន ជានាតិ បញ្ញត្តិំ ន
ជានាតិ អនុបញ្ញត្តិំ ន ជានាតិ អនុសន្ធិវចនបថំ ន
ជានាតិ ។ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ វិនយធរោ
បណ្ឌិតោត្វេវ សង្ខំ គច្ឆតិ វត្តុំ ជានាតិ និទានំ ជានាតិ
បញ្ញត្តិំ ជានាតិ អនុបញ្ញត្តិំ ជានាតិ អនុសន្ធិវច-
នបថំ ជានាតិ ។ អបរេហិបិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគ-
តោ វិនយធរោ ពាលោត្វេវ សង្ខំ គច្ឆតិ ញត្តិំ ន ជានាតិ
ញត្តិយា ការណំ ន ជានាតិ ន បុព្វកុសលោ ហោតិ
ន អបរកុសលោ ហោតិ អការណញ្ញូ ច ហោតិ ។
បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ វិនយធរោ បណ្ឌិតោត្វេវ
សង្ខំ គច្ឆតិ ញត្តិំ ជានាតិ ញត្តិយា ការណំ ជានាតិ

ឯកុត្តរិកៈ បញ្ចកៈ អង្គ ៥ របស់និន័យធរ

គឺស្គាល់អធិករណ៍ ១ ស្គាល់មូលរបស់អធិករណ៍ ១ ស្គាល់ហេតុដែលកើតអធិករណ៍ ១ ស្គាល់សេចក្តីរលត់អធិករណ៍ ១ ស្គាល់បដិបទាឲ្យដល់នូវសេចក្តីរលត់អធិករណ៍ ១ ។ និន័យធរដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត ដល់នូវការពាល់ថាជាបុគ្គលពាល គឺមិនស្គាល់វត្ថុ ១ មិនស្គាល់និទាន ១ មិនស្គាល់បញ្ញត្តិ ១ មិនស្គាល់អនុបញ្ញត្តិ ១ មិនស្គាល់គន្ថន៍នៃពាក្យដែលតគ្នា ១ ។ និន័យធរដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដល់នូវការពាល់ថាជាបណ្ឌិត គឺស្គាល់វត្ថុ ១ ស្គាល់និទាន ១ ស្គាល់បញ្ញត្តិ ១ ស្គាល់អនុបញ្ញត្តិ ១ ស្គាល់គន្ថន៍នៃពាក្យដែលតគ្នា ១ ។ និន័យធរដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត ដល់នូវការពាល់ថាជាបុគ្គលពាល គឺមិនស្គាល់ញត្តិ ១ មិនស្គាល់កិរិយាធ្វើញត្តិ ១ មិនឈ្វាសកន្ធកៈក្នុងខាងដើម ១ មិនឈ្វាសកន្ធកៈក្នុងខាងចុង ១ មិនស្គាល់កាលគួរ ១ ។ និន័យធរដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដល់នូវការពាល់ថាជាបណ្ឌិត គឺស្គាល់ញត្តិ ១ ស្គាល់កិរិយាធ្វើញត្តិ ១

ปุพฺพกุสลา เหเตน อปรกุสลา เหเตน ตาลฏฺ-
ฐ เหเตน ฯ อปเรหิปิ ปญฺหาเนหิ สมฏฺ-
ฐตาย วินยฏเก ภาเวตพฺพา สงฺขิ กฏฺฐตฺ อาปตฺ-
ฐาปตฺตึ ฐ ฐาฐาตฺ ลหุกครุกตฺ อาปตฺตึ ฐ ฐาฐาตฺ
สาวเสสาฐวเสสตฺ อาปตฺตึ ฐ ฐาฐาตฺ ฐุฏฺฐลฺ-
ฐุฏฺฐลตฺ อาปตฺตึ ฐ ฐาฐาตฺ อาจริยปรมฺปรา เฆ
ปฐสฺส ฐ สุกฺกปกฺขาตา เหเตน ฐ สุมฐสกตา
ฐ สุปฐาวาตา ฯ ปญฺหาเนหิ สมฏฺฐกตาย วิฐ-
ยฏเก ปฐฺฐาตาย สงฺขิ กฏฺฐตฺ อาปตฺฐาปตฺตึ
ฐาฐาตฺ ลหุกครุกตฺ อาปตฺตึ ฐาฐาตฺ สาวเส-
สาฐวเสสตฺ อาปตฺตึ ฐาฐาตฺ ฐุฏฺฐลฺฐุฏฺฐลตฺ อาปตฺตึ
ฐาฐาตฺ อาจริยปรมฺปรา เฆ ปฐสฺส สุกฺกปกฺขาตา
เหเตน สุมฐสกตา สุปฐาวาตา ฯ อปเรหิปิ
ปญฺหาเนหิ สมฏฺฐกตาย วินยฏเก ภาเวตพฺพา
สงฺขิ กฏฺฐตฺ อาปตฺฐาปตฺตึ ฐ ฐาฐาตฺ ลหุ-
กครุกตฺ อาปตฺตึ ฐ ฐาฐาตฺ สาวเสสาฐวเสสตฺ
อาปตฺตึ ฐ ฐาฐาตฺ ฐุฏฺฐลฺฐุฏฺฐลตฺ อาปตฺตึ ฐ ฐาฐาตฺ

វិនយបិដក បរិវារៈ

ឈ្មោសក្តដ្ឋកថ្ចខាងដើម ១ ឈ្មោសក្តដ្ឋកថ្ចខាងចុង ១ ស្គាល់គាលគួរ ១ ។
វិនយធរដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត ដល់នូវការពាល់ថាជាបុគ្គលពាល គឺមិនស្គាល់អាបត្តិនឹងអនាបត្តិ ១ មិនស្គាល់លហុកាបត្តិនឹងគរុកាបត្តិ ១ មិនស្គាល់សាវសេសាបត្តិនឹងអនវសេសាបត្តិ ១ មិនស្គាល់ទុដ្ឋុល្លាបត្តិនឹងអទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ១ វិនយធរនោះមិនរៀនតំណអាចារ្យ ហើយនឹងមិនយកចិត្តទុកជាក់មិនពិចារណាដោយល្អ ១ ។ វិនយធរដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដល់នូវការពាល់ថាជាបណ្ឌិត គឺស្គាល់អាបត្តិនឹងអនាបត្តិ ១ ស្គាល់លហុកាបត្តិនឹងគរុកាបត្តិ ១ ស្គាល់សាវសេសាបត្តិនឹងអនវសេសាបត្តិ ១ ស្គាល់ទុដ្ឋុល្លាបត្តិនឹងអទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ១ វិនយធរនោះបានរៀនតំណអាចារ្យ ហើយនឹងយកចិត្តទុកជាក់ពិចារណាដោយល្អ ១ ។ វិនយធរដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀតដល់នូវការពាល់ថាជាបុគ្គលពាល គឺមិនស្គាល់អាបត្តិនឹងអនាបត្តិ ១ មិនស្គាល់លហុកាបត្តិនឹងគរុកាបត្តិ ១ មិនស្គាល់សាវសេសាបត្តិនឹងអនវសេសាបត្តិ ១ មិនស្គាល់ទុដ្ឋុល្លាបត្តិនឹងអទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ១

ទុតយោធំ ទោ បធសុ្ស ធាតិមោក្ខាធំ វិត្ថារេធ ធ
ស្សាគតានំ[1] ហោន្តំ ធ សុវិភត្តានំ ធ សុប្បវត្តីធំ ធ
សុវិនិច្ឆិតានំ សុត្តសោ អនុព្យញ្ជនសោ ។ បញ្ចហង្គេ-
ហិ សមន្នាគតោ វិនយធរោ បណ្ឌិតោត្វេវ សង្ខំ
គច្ឆតិ អាបត្តានាបត្តិ ជានាតិ លហុកគរុកំ អាបត្តិ
ជានាតិ សាវសេសានវសេសំ អាបត្តិ ជានាតិ ទុដ្ឋ-
ល្លាទុដ្ឋុល្លំ អាបត្តិ ជានាតិ ទុតយោធំ ទោ បធសុ្ស ធា-
តិមោក្ខាធំ វិត្ថារេធ ស្សាគតានំ ហោន្តំ សុវិភត្តានំ
សុប្បវត្តីធំ សុវិនិច្ឆិតានំ សុត្តសោ អនុព្យញ្ជនសោ ។
អបរេហិបិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ វិនយធរោ ពា-
លោត្វេវ សង្ខំ គច្ឆតិ អាបត្តានាបត្តិ ធ ជានាតិ ល-
ហុកគរុកំ អាបត្តិ ធ ជានាតិ សាវសេសានវសេសំ
អាបត្តិ ធ ជានាតិ ទុដ្ឋុល្លាទុដ្ឋុល្លំ អាបត្តិ ធ ជានាតិ
អធិករណោ ច ធ វិនិច្ឆយកុសលោ ហោតិ ។ បញ្ច-
ហង្គេហិ សមន្នាគតោ វិនយធរោ បណ្ឌិតោត្វេវ ស-
ង្ខំ គច្ឆតិ អាបត្តានាបត្តិ ជានាតិ លហុកគរុកំ
អាបត្តិ ជានាតិ សាវសេសានវសេសំ អាបត្តិ ជានាតិ

---

๑ ម. ឃ. ឋាតិមោក្ខានំ ធ វិត្ថារេធ សុវិភត្តានំ ។

វិន័យធរនោះមិនបានចេះចាំបាតិមោក្ខ ទាំងពីរយ៉ាងដោយពិស្តារ មិនចេះ
ចែកបទភាជនៈដោយប្រពៃ មិនបានចាំស្អាត់រត់មាត់ដោយប្រពៃ មិនចេះ
កាត់សេចក្តីដោយប្រពៃតាមសុត្តៈគឺ១ន្តកៈនឹងបរិវារៈតាមអនុព្យញ្ជនៈគឺអក្ខរៈ
នឹងបទ ១ ។ វិនយធរដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដល់នូវការរាប់ថាជាបណ្ឌិត
គឺស្គាល់អាបត្តិនឹងអនាបត្តិ ១ ស្គាល់លហុកាបត្តិនឹងគរុកាបត្តិ ១ ស្គាល់
សាវសេសាបត្តិនឹងអនវសេសាបត្តិ ១ ស្គាល់ទុដ្ឋុល្លាបត្តិនឹងអទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ១
វិន័យធរនោះបានចេះចាំបាតិមោក្ខ ទាំងពីរយ៉ាងដោយពិស្តារ ចេះចែក
បទភាជនៈដោយប្រពៃ បានចាំស្អាត់រត់មាត់ដោយប្រពៃ ចេះកាត់សេចក្តី
ដោយប្រពៃតាមសុត្តៈ តាមអនុព្យញ្ជនៈ ១ ។ វិន័យធរដែលប្រកបដោយ
អង្គ ៥ ដទៃទៀត ដល់នូវការរាប់ថាជាបុគ្គលពាល គឺមិនស្គាល់អាបត្តិនឹង
អនាបត្តិ ១ មិនស្គាល់លហុកាបត្តិនឹងគរុកាបត្តិ ១ មិនស្គាល់សាវសេសាបត្តិ
នឹងអនវសេសាបត្តិ ១ មិនស្គាល់ទុដ្ឋុល្លាបត្តិនឹងអទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ១ ជាអ្នកមិន
ឈ្លាសក្នុងការកាត់សេចក្តីក្នុងអធិករណ៍ ១ ។ វិន័យធរដែលប្រកបដោយ
អង្គ ៥ ដល់នូវការរាប់ថាជាបណ្ឌិត គឺ ស្គាល់អាបត្តិនឹងអនាបត្តិ ១ ស្គាល់
លហុកាបត្តិនឹងគរុកាបត្តិ ១ ស្គាល់សាវសេសាបត្តិនឹងអនវសេសាបត្តិ ១

ทุฏฺฐุลฺลาทุฏฺฐุลฺลํ อาปตฺตึ ฌานาตฺ อติกฺกมเณ จ วิเนยฺย-
กุสเลา เหาตฺ ฯ

(๖๔) ปญฺ อารญฺญกา มนฺตฺตา เมาหูหตฺตา
อารญฺเญกา เหาตฺ ตาปิโญ ๙ปฺปาปกเตา อารญฺเญกา
เหาตฺ อุมฺมาทา จิตฺตเขฺตา อารญฺเญกา เหาตฺ วณฺณิเตา[๑]
ตุเขฺตา ตุฏฺฐสาวเกหีตฺ อารญฺเญกา เหาตฺ อปิจ
อปฺปิจฺเฉญฺเว นิสฺสาย สนฺตุฏฺเฐญฺเว นิสฺสาย สลฺเล-
เขญฺเว นิสฺสาย ปวิเวกญฺเว นิสฺสาย ๙ธมฺมฏฺฐิตญฺเว
นิสฺสาย อารญฺเญกา เหาตฺ ฯ ปญฺ ปิณฺฑาตฺตา ฯ
ปญฺ ปํสุกูลิกา ฯ ปญฺ รุกฺขมูลิกา ฯ ปญฺ
เสาสานิกา ฯ ปญฺ อพฺโภกาสิกา ฯ ปญฺ เนสชฺชิกา ฯ

๑ ฉ.ม. วณฺณิตาตฺ ฯ

ស្គាល់ខុដុល្លាបត្តិនឹងអខុដុល្លាបត្តិ ១ ជាអ្នកឈ្លោសក្នុងការគាត់សេចក្តី ក្នុងអធិករណ៍ ១ ។

(៦៤) កិក្ខុអ្នកប្រព្រឹត្តអារញ្ញកធុតង្គ (កិក្ខុអ្នកនៅក្នុងព្រៃជាវត្ត) មាន ៥ ពួក គឺ កិក្ខុប្រព្រឹត្តអារញ្ញកធុតង្គ ដោយសេចក្តីលន់សេចក្តីរង្កើង ១ កិក្ខុប្រព្រឹត្តអារញ្ញកធុតង្គ មានសេចក្តីប្រាថ្នាលាភក្រៃលក្រៃលប់ ដោយសេចក្តីប្រាថ្នា ១ កិក្ខុប្រព្រឹត្តអារញ្ញកធុតង្គ ព្រោះសេចក្តីឆ្កួតទឹងអណ្តែតអណ្តូងចិត្ត ១ កិក្ខុប្រព្រឹត្តអារញ្ញកធុតង្គដោយគិតថា កិក្ខុអ្នកប្រព្រឹត្តអារញ្ញកធុតង្គ ព្រះពុទ្ធនឹងពុទ្ធសាវ័កតែងសរសើរ ១ ម្យ៉ាងទៀត កិក្ខុប្រព្រឹត្តអារញ្ញកធុតង្គ ព្រោះអាស្រ័យសេចក្តីប្រាថ្នាតិចផង អាស្រ័យសេចក្តីសន្តោសផង អាស្រ័យការដុសខាត់ចិត្តផង អាស្រ័យសេចក្តីស្ងាត់កាយស្ងាត់ចិត្តផង អាស្រ័យសេចក្តីប្រតិបត្តិដែលមានប្រយោជន៍ផង ១ ។ កិក្ខុអ្នកប្រព្រឹត្តបិណ្ឌបាតិកធុតង្គ មាន ៥ ពួក ។ កិក្ខុអ្នកប្រព្រឹត្តបំសុកូលិកធុតង្គ មាន ៥ ពួក ។ កិក្ខុអ្នកប្រព្រឹត្តរុក្ខមូលិកធុតង្គ មាន ៥ ពួក ។ កិក្ខុអ្នកប្រព្រឹត្តសោសានិកធុតង្គ មាន ៥ ពួក ។ កិក្ខុអ្នកប្រព្រឹត្តអព្ភោកាសិកធុតង្គ មាន ៥ ពួក ។ កិក្ខុអ្នកប្រព្រឹត្តនេសជ្ជិកធុតង្គ មាន ៥ ពួក ។ កិក្ខុអ្នកប្រព្រឹត្តសបទានចារិកធុតង្គ មាន ៥ ពួក ។ កិក្ខុអ្នកប្រព្រឹត្តនេសជ្ជិកធុតង្គ មាន ៥ ពួក

បញ្ច យជាសន្តតិកោ ។ បញ្ច ឃកោសជំកោ ។ បញ្ច
ខលុបច្ឆាភត្តិកោ ។ បញ្ច បត្តបិណ្ឌិកោ បច្ឆត្តា មោ
ឡ្ហាត្តា បត្តបិណ្ឌិកោ ហោតិ ចាបិច្ឆោ ឥច្ឆាបកតោ
បត្តបិណ្ឌិកោ ហោតិ ឧម្មាឆា ចិត្តក្ខេឆា បត្តបិណ្ឌិកោ
ហោតិ វណ្ណិតោ ពុទ្ធេហិ ពុទ្ធសាវកេហីតិ បត្តបិណ្ឌិកោ
ហោតិ អបិច អប្បិច្ឆញ្ញេវ ជំសន្ធាយ សន្តុដ្ឋិញ្ញេវ
ជំសន្ធាយ សល្លេខញ្ញេវ ជំសន្ធាយ បវិវេកញ្ញេវ ជំសន្ធាយ
ឥធមត្ថិតញ្ញេវ ជំសន្ធាយ បត្តបិណ្ឌិកោ ហោតិ ។

(៦៥) បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតេន ភិក្ខុនា ជា-
ជំសន្ធិតេន វត្តព្ពំ ឧចោសឋំ ន ជានាតិ ឧចោសឋកម្មំ ន
ជានាតិ ចាតិមោក្ខំ ន ជានាតិ ចាតិមោក្ខុទ្ទេសំ ន
ជានាតិ ឆនបញ្ហាវេយ្យា ហោតិ ។ បញ្ចហង្គេហិ ស-
មន្នាគតេន ភិក្ខុនា អជំសន្ធិតេន វត្តព្ពំ ឧចោសឋំ ជា-
ជានាតិ ឧចោសឋកម្មំ ជានាតិ ចាតិមោក្ខំ ជានាតិ ចា-
តិមោក្ខុទ្ទេសំ ជានាតិ បញ្ហាវេយ្យា ភ ហោតិ អតិវេ

ឯកុតរកៈ បញ្ចកៈ អង្គ ๕ របស់ភិក្ខុមិនត្រូវនៅដោយឥតនិស្ស័យ ទំនងគួរនៅដោយឥតនិស្ស័យ

ភិក្ខុអ្នកប្រព្រឹត្តយថាសន្ថតិកធុតង្គ មាន ๕ ពួក ។ ភិក្ខុអ្នកប្រព្រឹត្តឯកាសនិកធុតង្គ មាន ๕ ពួក ។ ភិក្ខុអ្នកប្រព្រឹត្តខលុបច្ឆាកត្តិកធុតង្គ មាន ๕ ពួក ។ ភិក្ខុអ្នកប្រព្រឹត្តបត្តបិណ្ឌិកធុតង្គ មាន ๕ ពួក គឺភិក្ខុប្រព្រឹត្តបត្តបិណ្ឌិកធុតង្គ ដោយសេចក្តីល្ងង់សេចក្តីវង្វេង ๑ ភិក្ខុប្រព្រឹត្តបត្តបិណ្ឌិកធុតង្គមានសេចក្តីប្រាថ្នាលាភមកផ្សំផ្សែបដោយសេចក្តីប្រាថ្នា ๑ ភិក្ខុប្រព្រឹត្តបត្តបិណ្ឌិកធុតង្គ ព្រោះសេចក្តីឆ្គងសេចក្តីអណ្តែតអណ្តូងចិត្ត ๑ ភិក្ខុប្រព្រឹត្តបត្តបិណ្ឌិកធុតង្គដោយគិតថា ភិក្ខុអ្នកប្រព្រឹត្តបត្តបិណ្ឌិកធុតង្គ ព្រះពុទ្ធនិងព្រះពុទ្ធសាវ័កតែងសរសើរ ๑ មួយ៉ាងទៀត ភិក្ខុប្រព្រឹត្តបត្តបិណ្ឌិកធុតង្គ ព្រោះអាស្រ័យសេចក្តីប្រាថ្នាតិចផង អាស្រ័យសេចក្តីសន្តោសផង អាស្រ័យការដុសខាត់ចិត្តផង អាស្រ័យសេចក្តីស្ងាត់កាយស្ងាត់ចិត្តផង អាស្រ័យសេចក្តីប្រតិបត្តិដែលមានប្រយោជន៍ផង ๑ ។

(๖๕) ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ មិនត្រូវនៅដោយឥតនិស្ស័យទេ គឺ ភិក្ខុមិនស្គាល់ទុកោសថ (ថ្ងៃទុកោសថ) ๑ មិនស្គាល់ទុកោសថកម្ម ๑ មិនបេះបាតិមោក្ខ ๑ មិនចេះទុទ្ទេសរបស់បាតិមោក្ខ ๑ មានវស្សាមិនគ្រប់ប្រាំ ๑ ។ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ ទើបគួរនៅដោយឥតនិស្ស័យបាន គឺភិក្ខុស្គាល់ទុកោសថ ๑ ស្គាល់ទុកោសថកម្ម ๑ បេះបាតិមោក្ខ ๑ បេះទុទ្ទេសរបស់បាតិមោក្ខ ๑ មានវស្សាគ្រប់ប្រាំ ឬមាន

ភេទបញ្ញត្តិ ឯ ។ អបរេហិ បិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្ន-
គតេន ភិក្ខុនា ជានិតព្ពំ បឋមំ ឧ ជានិតព្ពំ
បឋមាបត្តិ ឧ ជានិតព្ពំ ទុតិយំ ឧ ជានិតព្ពំ
ទុតិយាបត្តិ ឧ ជានិតព្ពំ តតិយំ ឧ ជានិតព្ពំ
តតិយាបត្តិ ឧ ជានិតព្ពំ ឧទ្ទេសំ ឧ ជានិតព្ពំ
ឧទ្ទេសបញ្ញត្តិ ហោតិ ។ បញ្ចហង្គេហិ សមន្ន-
គតេន ភិក្ខុនា អនិសិតេន វត្តព្ពំ
បឋមំ ជានិតព្ពំ បឋមាបត្តិ ជានិតព្ពំ ទុតិយំ
ជានិតព្ពំ ទុតិយាបត្តិ ជានិតព្ពំ តតិយំ
ជានិតព្ពំ តតិយាបត្តិ ជានិតព្ពំ ឧទ្ទេសំ ជានិតព្ពំ
ឧទ្ទេសបញ្ញត្តិ ឯ ហោតិ
អតិរេកបញ្ញត្តិ ឯ ។ អបរេហិ បិ បញ្ចហង្គេហិ ស-
មន្នាគតេន ភិក្ខុនា ជានិតព្ពំ អាបត្តាធិករណំ
ជានិតព្ពំ លហុកាករុកំ អាបត្តិ ឧ ជានិតព្ពំ សាវសេសាន-
វសេសំ អាបត្តិ ឧ ជានិតព្ពំ ទុដ្ឋុល្លាទុដ្ឋុល្លំ អាបត្តិ ឧ
ជានិតព្ពំ ឧទ្ទេសបញ្ញត្តិ ហោតិ ។ បញ្ចហង្គេហិ សមន្ន-
គតេន ភិក្ខុនា អនិសិតេន វត្តព្ពំ អាបត្តាធិករណំ ជានិ-
តព្ពំ លហុកាករុកំ អាបត្តិ ជានិតព្ពំ សាវសេសានវសេសំ
អាបត្តិ ជានិតព្ពំ ទុដ្ឋុល្លាទុដ្ឋុល្លំ អាបត្តិ ជានិតព្ពំ បញ្ច-
វសេសាបត្តិ ឯ ហោតិ អតិរេកបញ្ញត្តិ ឯ ។ បញ្ចហង្គេហិ

វស្សាលើសអំពីប្រាំឡើងទៅ ១ ។ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ៥ដទៃទៀត
ក៏មិនត្រូវនៅដោយឥតនិស្ស័យដែរ គឺកិក្ខុមិនស្គាល់បវារណា (ថ្ងៃបវារ-
ណា) ១ មិនស្គាល់បវារណាកម្ម ១ មិនចេះបាតិមោក្ខ ១ មិនចេះខន្ធកៈ
របស់បាតិមោក្ខ ១ មានវស្សាមិនគ្រប់ប្រាំ ១ ។ កិក្ខុដែលប្រកបដោយ
អង្គ ៥ ទើបគួរនៅដោយឥតនិស្ស័យបាន គឺកិក្ខុស្គាល់បវារណា ១
ស្គាល់បវារណាកម្ម ១ ចេះបាតិមោក្ខ ១ ចេះខន្ធកៈរបស់បាតិមោក្ខ ១
មានវស្សាគ្រប់ប្រាំ ឬមានវស្សាលើសអំពីប្រាំឡើងទៅ ១ ។ កិក្ខុដែល
ប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត ក៏មិនត្រូវនៅដោយឥតនិស្ស័យដែរ គឺ
កិក្ខុមិនស្គាល់អាបត្តិនឹងអនាបត្តិ ១ មិនស្គាល់លហុកាបត្តិនឹងគរុកាបត្តិ ១
មិនស្គាល់សាវសេសាបត្តិ នឹងអនវសេសាបត្តិ ១ មិនស្គាល់ទុដ្ឋុល្លាបត្តិ
នឹងអទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ១ មានវស្សាមិនគ្រប់ប្រាំ ១ ។ កិក្ខុដែលប្រកបដោយ
អង្គ ៥ ទើបគួរនៅដោយឥតនិស្ស័យបាន គឺកិក្ខុស្គាល់អាបត្តិនឹងអនាបត្តិ ១
ស្គាល់លហុកាបត្តិនឹងគរុកាបត្តិ ១ ស្គាល់សាវសេសាបត្តិ នឹងអនវសេ-
សាបត្តិ ១ ស្គាល់ទុដ្ឋុល្លាបត្តិនឹងអទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ១ មានវស្សាគ្រប់ប្រាំ ឬ
មានវស្សាលើសអំពីប្រាំឡើងទៅ ១ ។ កិក្ខុនីដែលប្រកបដោយអង្គ ៥

សមដ្ឋានតាយ កិក្ខនិយោ ឆានិសង្ឃតាយ វត្តព្ពំ ទុទោ-
សចំ ន ជានាតិ ទុទោសចរិតម្បិ ន ជានាតិ ចាតិមោក្ខំ
ន ជានាតិ ចាតិមោក្ខុទ្ទេសំ ន ជានាតិ ឆនបញ្ចវស្សា
ហោតិ ។ បញ្ចហង្គេហិ សមដ្ឋានតាយ កិក្ខនិយោ អ-
និសង្ឃតាយ វត្តព្ពំ ទុទោសចំ ជានាតិ ទុទោសចរិតម្បិ
ជានាតិ ចាតិមោក្ខំ ជានាតិ ចាតិមោក្ខុទ្ទេសំ ជានាតិ
បញ្ចវស្សា វា ហោតិ អតិរេកបញ្ចវស្សា វា ។ អបរេហិបិ
បញ្ចហង្គេហិ សមដ្ឋានតាយ កិក្ខនិយោ ឆានិសង្ឃតាយ
វត្តព្ពំ បវារណំ ន ជានាតិ បវារណាកម្បិ ន ជានាតិ
ចាតិមោក្ខំ ន ជានាតិ ចាតិមោក្ខុទ្ទេសំ ន ជានាតិ
ឆនបញ្ចវស្សា ហោតិ ។ បញ្ចហង្គេហិ សមដ្ឋានតាយ
កិក្ខនិយោ អនិសង្ឃតាយ វត្តព្ពំ បវារណំ ជានាតិ បវា-
រណាកម្បិ ជានាតិ ចាតិមោក្ខំ ជានាតិ ចាតិមោក្ខុ-
ទ្ទេសំ ជានាតិ បញ្ចវស្សា វា ហោតិ អតិរេកបញ្ចវស្សា
វា ។ អបរេហិបិ បញ្ចហង្គេហិ សមដ្ឋានតាយ កិក្ខុ-
និយោ ឆានិសង្ឃតាយ វត្តព្ពំ អាបត្តានាបត្តិ ន ជានាតិ
លហុកគរុកំ អាបត្តិ ន ជានាតិ សាវសេសានវសេសំ
អាបត្តិ ន ជានាតិ ទុដ្ឋុល្លាទុដ្ឋុល្លំ អាបត្តិ ន ជានាតិ

ឯកត្តូរកៈ បញ្ចកៈ អង្គ ៥ របស់កុំគួនដែលឥតនិស្សយ នឹងមិនត្រូវនៅដោយឥតនិស្សយ

មិនត្រូវនៅដោយឥតនិស្សយ ៥ គឺកិក្ខុមិនស្គាល់ទោសថ ១ មិនស្គាល់ទោសថកម្ម ១ មិនបេះបាតិមោក្ខ ១ មិនបេះទុទ្ទេសរបស់បាតិមោក្ខ ១ មានវស្សាមិនគ្រប់ប្រាំ ១ ។ កិក្ខុនីដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ទើបគួរនៅដោយឥតនិស្សយបាន គឺ កិក្ខុនីស្គាល់ទោសថ ១ ស្គាល់ទោសថកម្ម ១ បេះបាតិមោក្ខ ១ បេះទុទ្ទេសរបស់បាតិមោក្ខ ១ មានវស្សាគ្រប់ប្រាំ ឬមានវស្សាលើសអំពីប្រាំឡើងទៅ ១ ។ កិក្ខុនីដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត ក៏មិនត្រូវនៅដោយឥតនិស្សយដែរ គឺ កិក្ខុនីមិនស្គាល់បវារណា ១ មិនស្គាល់បវារណាកម្ម ១ មិនបេះបាតិមោក្ខ ១ មិនបេះទុទ្ទេសរបស់បាតិមោក្ខ ១ មានវស្សាមិនគ្រប់ប្រាំ ១ ។ កិក្ខុនីដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ទើបគួរនៅដោយឥតនិស្សយបាន គឺកិក្ខុនីស្គាល់បវារណា ១ ស្គាល់បវារណាកម្ម ១ បេះបាតិមោក្ខ ១ បេះទុទ្ទេសរបស់បាតិមោក្ខ ១ មានវស្សាគ្រប់ប្រាំ ឬមានវស្សាលើសអំពីប្រាំឡើងទៅ ១ ។ កិក្ខុនីដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត ក៏មិនត្រូវនៅដោយឥតនិស្សយដែរ គឺ កិក្ខុនីមិនស្គាល់អាបត្តិនឹងអនាបត្តិ ១ មិនស្គាល់លហុកាបត្តិនឹងគរុកាបត្តិ ១ មិនស្គាល់សាវសេសាបត្តិនឹងអនវសេសាបត្តិ ១ មិនស្គាល់ទុដ្ឋុល្លាបត្តិនឹង

ឧឆបញ្ចវស្សា ហោតិ ។ បញ្ចហេដ្ឋិមា សមណ្ឌតាយ តិក្ខិណិយា អរិសុទ្ធិយា វត្តុំ អាបត្តាធម្មំ ជានាតិ លហុកគរុកំ អាបត្តឹ ជានាតិ សារសេសាធម្មំ អាបត្តឹ ជានាតិ ទុដ្ឋុល្លាទុដ្ឋុល្លំ អាបត្តឹ ជានាតិ បញ្ច-វស្សា ឯ ហោតិ អតិរេកបញ្ចវស្សា ឯ ។

[๖๖] បញ្ច អានិសង្សា អធិសាធិកេ អត្តាបិ អត្តានំ ឧបវទតិ អនុវិច្ចបិ វិញ្ញូ គរហន្តិ ទាយកោ កិត្តិសទ្ទោ អព្ភុគ្គច្ឆតិ សម្ផន្ទោ កាលំ ករោតិ កា-យស្ស ភេទា បរម្មរណា អបាយំ ទុគ្គតឹ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបជ្ជតិ ។ បញ្ចានិសំសា ធិសាធិកេ អត្តាបិ អត្តានំ ន ឧបវទតិ អនុវិច្ចបិ វិញ្ញូ បសំសន្តិ កល្យា-ណោ កិត្តិសទ្ទោ អព្ភុគ្គច្ឆតិ អសម្ផន្ទោ កាលំ ករោ-តិ កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា សុគតឹ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជតិ ។ អបរេបិ បញ្ច អានិសង្សា អធិសាធិកេ

អនុដ្ឋលាបត្តិ ๑ មានវស្សាមិនគ្រប់ប្រាំ ๑ ។ កិកូនដែលប្រកបដោយអង្គ៩ ទើបគួរនៅដោយឥតនិស្សយបាន គឺកិកូនីស្គាល់អាបត្តិនឹងអនាបត្តិ ๑ ស្គាល់លហុកាបត្តិនឹងគរុកាបត្តិ ๑ ស្គាល់សាវសេសាបត្តិនឹងអនវសេសាបត្តិ ๑ ស្គាល់ទុដ្ឋុល្លាបត្តិនឹងអទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ๑ មានវស្សាគ្រប់ប្រាំ ឬមានវស្សាលើសអំពីប្រាំឡើងទៅ ๑ ។

(๖๖) អំពើមិនជាទីញុំាងសេចក្តីជ្រះថ្លាឲ្យកើត រមែងមានទោស ๙ យ៉ាង គឺខ្លួនឯងតិះដៀលខ្លួនឯង ๑ អ្នកប្រាជ្ញសង្កេតមើលហើយតែងតិះដៀល ๑ កិត្តិសព្ទអាក្រក់ រមែងផ្សាយទៅ๑ បុគ្គលនោះមានសេចក្តីវង្វេងឆ្គួមរណកាល ๑ លុះំលាងកាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ រមែងទៅកើតក្នុងកំណើតតិរច្ឆាន ប្រេត អសុរកាយ នរក ๑ ។ អំពើដែលញុំាងសេចក្តីជ្រះថ្លាឲ្យកើត រមែងមានអានិសង្ស ๙ គឺខ្លួនឯងតិះដៀលខ្លួនឯងមិនបាន ๑ អ្នកប្រាជ្ញសង្កេតហើយតែងសរសើរ ๑ កិត្តិសព្ទល្អ រមែងផ្សាយទៅ ๑ បុគ្គលនោះមិនមានសេចក្តីវង្វេងឆ្គួមរណកាល ๑ លុះំលាងកាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ រមែងទៅកើតក្នុងសុគតិ សួគ៌ទេវលោក ๑ ។ អំពើមិនជាទីញុំាងសេចក្តីជ្រះថ្លាឲ្យកើត រមែងមានទោស ๙ យ៉ាងដូចនៃ

អប្បសទ្ទោ អប្បសីទដ្ឋំ បសន្នោ បសន្នាកំ ឯកង្គោ អញ្ញតរំ
ហោតិ សត្ថុសាសនំ អភតំ ហោតិ បច្ចិមា ជនតា
ទិដ្ឋានុគតិំ អាបជ្ជតិ ចិត្តមស្ស អប្បសីទតិ ។ បញ្ចាទិ-
សំសា ចាសាទិកោ អប្បសទ្ទោ បសីទដ្ឋំ បសន្នាកំ
តិយ្យោភាវោ ហោតិ សត្ថុសាសនំ ភតំ ហោតិ បច្ចិមា
ជនតា ទិដ្ឋានុគតិំ អាបជ្ជតិ ចិត្តមស្ស បសីទតិ ។ បញ្ច
អាទីនវា កុលុបកោ អនាមន្តាចារោ អាបជ្ជតិ រហោនិ-
សជ្ជាយ អាបជ្ជតិ បដិច្ឆន្នេ អាសនេ អាបជ្ជតិ មាតុ-
គាមស្ស ឧត្តរិឆប្បញ្ចវាចាហិ ធម្មំ ទេសេន្តោ អាបជ្ជតិ
គាមសន្តិប្បតិបុណ្ណោ ច វិហរតិ ។ បញ្ច អាទីនវា
កុលុបកស្ស តិក្ខិនោ អតិវេលំ កុលេសុ សំសដ្ឋស្ស
វិហរតោ មាតុគាមស្ស អតិល្លាទស្សនំ ទស្សនេ សតិ
សំសគ្គោ សំសគ្គេ សតិ វិស្សាសោ វិស្សាសេ សតិ

ទៀត គឺពួកជនដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាក៏មានជ្រះថ្លា ១ ជនពួកខ្លះដែលជ្រះថ្លាស្រាប់ហើយ ក៏បែរជាបាត់ជ្រះថ្លាទៅវិញ ១ ឈ្មោះថាមិនធ្វើតាមពាក្យប្រដៅរបស់ព្រះសាស្តា ១ ប្រជុំជនជាខាងក្រោយ រមែងយកតម្រាប់តាម ១ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះក៏មិនជ្រះថ្លា ១ ។ អំពើដែលញុំាងសេចក្តីជ្រះថ្លាឲ្យតើតរមែងមានអានិសង្ស ៥ យ៉ាង គឺពួកជនដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាក៏ជ្រះថ្លាឡើង ១ ពួកជនដែលជ្រះថ្លាស្រាប់ហើយ ក៏ធឹងរឹតតែជ្រះថ្លាឡើង ១ ឈ្មោះថាធ្វើតាមពាក្យប្រដៅរបស់ព្រះសាស្តា ១ ប្រជុំជនជាខាងក្រោយរមែងយកតម្រាប់តាម ១ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះក៏ជ្រះថ្លា ១ ។ កិក្ខុអ្នកចៅកាន់ត្រកូលរមែងមានទោស ៥ យ៉ាង គឺត្រូវអាបត្តិព្រោះមិនបានប្រាប់កិក្ខុដែលមាននៅក្នុងអាវាសហើយត្រេចចៅ ១ ត្រូវអាបត្តិព្រោះអង្គុយក្នុងទីស្ងាត់ ១ ត្រូវអាបត្តិក្នុងអាសនៈដែលកំបុំង ១ សំដែងធម៌ដល់មាតុគ្រាមលើសជាងប្រាំ ប្រាំមួយម៉ាត់ឡើងទៅត្រូវអាបត្តិ ១ មានសេចក្តីត្រិះរិះជាច្រើនក្នុងកាមគុណ ១ ។ កិក្ខុអ្នកចូលចៅកាន់ត្រកូលនៅច្រឡូកច្រឡំក្នុងត្រកូលហួសវេលា រមែងមានទោស ៥ យ៉ាង គឺក្រឡេកមើលមាតុគ្រាមរឿយៗ ១ កាលបើមើលហើយនឹងមានសេចក្តីជាប់ដំពាក់ ១ កាលបើមានសេចក្តីជាប់ដំពាក់ហើយនឹងតើតសេចក្តីស្និទ្ធស្នាល ១ កាល

ឯតានេ[1] ឯតស្ស ចត្តារេ កត្តុនោ ចាដកង្គំ អនកតោ ឯ ព្រហ្មចរិយំ ចរិស្សតិ អញ្ញតរំ ឯ សំកិលិដ្ឋំ អាបត្តឹ អាបជ្ជិស្សតិ សិក្ខំ ឯ បច្ចក្ខាយ ហីនាយាវត្តិស្សតិ ។

(៦៧) បញ្ច ឥដ្ឋានិ ឥមស្ស ឥដ្ឋំ ខន្ធឥដ្ឋំ ធាតុឥដ្ឋំ អត្តឥដ្ឋំ ឥដ្ឋឥដ្ឋញ្ចេវ បញ្ចមំ ។ បញ្ចហិ សមណការេហិ ឥលំ បរិភុញ្ជិតព្ពំ អត្តបរិចិតំ សត្តបរិចិតំ ឧភយបរិចិតំ អឥដ្ឋំ និព្ពុតឥដ្ឋញ្ចេវ បញ្ចមំ ។

(៦៨) បញ្ច វិសុទ្ធិយោ និទានំ ឧទ្ទិសិត្វា អវសេសំ សុត្តេន សាវេតព្ពំ អយំ បឋមា វិសុទ្ធិ និទានំ ឧទ្ទិសិត្វា ចត្តារិ ចាតដិកានិ ឧទ្ទិសិត្វា អវសេសំ សុត្តេន សាវេតព្ពំ អយំ ទុតិយា វិសុទ្ធិ និទានំ ឧទ្ទិសិត្វា ចត្តារិ ចាតដិកានិ ឧទ្ទិសិត្វា តេរស សង្ឃាទិសេសេ ឧទ្ទិសិត្វា អវសេសំ សុត្តេន សាវេតព្ពំ អយំ តតិយា

---

๑ ឯតាវតេតិ កិលេសានំ អត្តោ ឯតរណត្តំ អដ្ឋកថា ។

បើមានសេចក្តីសុទ្ធស្មាលហើយ នឹងកើតមានពាគៈ គ្រប់សង្កត់ចិត្ត ១ ទោសជាតនេះតែងកើតមាន ប៉ពោះតែកិក្ខុដែលមានចិត្ត ត្រូវពាគៈគ្រប់សង្កត់ហើយ គឺកិក្ខុនោះនឹងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ទាំងសេចក្តីអផ្សុក ឬនឹងត្រូវអាបត្តិដែលសៅហ្មងឯណានីមួយ ឬនឹងពោលលាសិក្ខាត្រឡប់មកកាន់តេទគ្រហស្ថវិញ ១ ។

(៦៧) ពួជមាន ៥ យ៉ាង គឺពួជឫសឬមើម ១ ពួជដើម ១ ពួជថ្នាំង ១ ពួជត្រួយឬបុង ១ រួមពួជគ្រាប់ ១ ផង ជាគំរប់ ៥ ។ ផ្លែឈើដែលកិក្ខុគួរឆាន់បានដោយសមណកប្បមាន ៥ យ៉ាង គឺផ្លែឈើដែលគេសម្រែចដោយភ្លើង ១ គេសម្រែចដោយសស្ត្រា ១ គេសម្រែចដោយក្រចក ១ ផ្លែឈើដែលគ្មានគ្រាប់ ១ ផ្លែឈើដែលគេយកគ្រាប់ចេញ ១ ជាគំរប់ ៥ ។

(៦៨) វិសុទ្ធិមាន ៥ គឺសំដែងនូវនិទានហើយសូត្រនូវទុទ្ទេសដែលសល់អំពីនិទាននោះដោយសុតបទ នេះជាវិសុទ្ធិទី ១ សំដែងនូវនិទានរួចសំដែងនូវបាពជិកទាំង ៨ ហើយសូត្រនូវទុទ្ទេសដែលសល់អំពីបាពជិកនោះដោយសុតបទ នេះជាវិសុទ្ធិទី ២ សំដែងនូវនិទានហើយសំដែងនូវបាពជិកទាំង ៨ រួចសំដែងនូវសង្ឃាទិសេសទាំង ១៣ ហើយសូត្រនូវទុទ្ទេសដែលសល់អំពីសង្ឃាទិសេសនោះដោយសុតបទ នេះជាវិសុទ្ធិទី ៣

វិសុទ្ធិ ឯធានំ ទុទ្ធិសិត្វា ចត្តារិ ចាភដិកានិ ទុទ្ធិសិត្វា តេរស សង្ឃាទិសេសេ ទុទ្ធិសិត្វា ទ្វេ អនិយតេ ទុទ្ធិ-សិត្វា អវសេសំ សុតេន សាវេតព្ពំ អយំ ចតុត្ថា វិ-សុទ្ធិ ។ វិត្ថារេនេវ បញ្ចមី ។ អបរាបិ បញ្ច វិសុទ្ធិយោ សុត្តន្តេសោ ចាវិសុទ្ធិទុចោសកោ អធិដ្ឋានទុចោសកោ សាមគ្គីទុចោសកោ បវារណាយេវ បញ្ចមា[1] ។

(៦៩) បញ្ចង្គសំសគ្គា វិនយធរេ អត្តនោ សីលក្ខ-ន្ធោ សុក្កុត្តោ ហោតិ សុរក្ខិតោ កុក្កុច្ចប្បកតានំ បដិ-សរណំ ហោតិ វិសារទោ សង្ឃមជ្ឈេ វោហរតិ បច្ចត្ថិ-កេ សហធម្មេន សុនិគ្គហិតំ និគ្គណ្ហាតិ សទ្ធម្មដ្ឋិតិយា បដិបន្នោ ហោតិ ។ បញ្ច អធម្មិកានិ ចាតិមោក្ខុដ្ឋ-បនានិ ។ បញ្ច ធម្មិកានិ ចាតិមោក្ខុដ្ឋបនានីតិ ។

បញ្ចកំ និដ្ឋិតំ ។

---

๑ ម. អធិដ្ឋានទុចោសកោ បវារណា សាមគ្គីទុចោសកោ យេវ បញ្ចមេ ។

សំដែងនូវនិទានហើយសំដែងនូវបាចិត្តិយ ๔ សំដែងនូវសង្ឃាទិសេស ๑๓ រួចសំដែងអនិយ័ត ๒ ហើយសូត្រនូវខន្ធកៈដែលសល់ អំពីអនិយ័តនោះដោយសុតបទ នេះជាវិសុទ្ធិ ๔ ។ (ការសំដែង)ដោយពិស្តារ ចាត់ជាវិសុទ្ធិ ๕ ។ វិសុទ្ធិ ๕ យ៉ាងដទៃទៀត គឺ ខ្មាសចិត្តដែលកិក្ខុធ្វើដោយសំដែងបាតិមោក្ខ ๑ ខ្មាសចិត្តដែលកិក្ខុធ្វើដោយប្រាប់បាតិវិសុទ្ធិ ๑ ខ្មាសចិត្តដែលកិក្ខុធ្វើដោយអធិដ្ឋាន ๑ ខ្មាសចិត្តដែលកិក្ខុធ្វើដោយសេចក្តីព្រមព្រៀងគ្នា ๑ បវារណា ๑ ជាគំរប់ ๕ ។

(๔) កិក្ខុអ្នកទ្រទ្រង់វិន័យ តែងបានអានិសង្ស ๕ ប្រការ គឺសិល្ខន្ធរបស់ខ្លួន ឈ្មោះថាកិក្ខុនោះបានគ្រប់គ្រងរក្សាដោយល្អ ๑ កិក្ខុនោះតែងជាទីពឹងនៃពួកកិក្ខុដែលមានសេចក្តីសង្ស័យជាប្រក្រតី ๑ កិក្ខុនោះជាអ្នកភ្ញៀវក្នុងនិយាយកថាកណ្តាលដំនុំសង្ឃ ๑ កិក្ខុនោះរមែងសង្គ្រោះសង្គ្រិនដោយល្អនូវពួកសត្រូវដោយសហធម៌ គឺសិក្ខាបទដែលព្រះមានព្រះភាគទ្រង់បញ្ញត្តទុក ๑ កិក្ខុនោះឈ្មោះថាជាអ្នកប្រតិបត្តដើម្បីញុំាងព្រះសទ្ធម្មឲ្យតាំងនៅមាំ ๑ ។ ការបញ្ជាប់បាតិមោក្ខដែលមិនប្រកបដោយធម៌មាន ๕ ប្រការ ។ ការបញ្ជាប់បាតិមោក្ខប្រកបដោយធម៌មាន ๕ ប្រការ ។

តស្សុទ្ទានំ

(๗๐) អាបត្តិ អាបត្តិទ្វន្ទា
វិនីតានន្តរេន ច
បុគ្គលា ឆេទនា ចេវ
អាបជ្ជតិ ច បច្ចយា
ន ឧបេតិ ឧបេតិ ច
កម្មន្តុស្សគ្គិ តេលេ ច[๑]
វស្សសតសមฺหา[๒]
បស្សទ្ធិ បុគ្គលេន ច
សោសានិ តោទាយិតញ្ច
ថេយฺយំ ចោរេ ច វុច្ចតិ
អារិស្សជ្ជិ អវេកច្ចិ
កាយតោ កាយចិតោ
ឧេសនា សង្ឃឧទ្ទេសា[๓]
បច្ចុដ្ឋិ កបិនេន ច
កម្មានិ យាវតតិយំ

---

๑ ម. តេលញ្ច ។ ๒ ម. វស្សសតំ សមฺហ ។ ម. វស្សសតា សមฺហ ។
๓ ម. សង្ឃឧទ្ទេសំ ។

ទុតិយភាគ គឺបញ្ជីរឿងនៃបញ្ចកៈ (ពួកប្រាំ ៗ) នោះដូចខ្លះ

(៧០) និយាយអំពីអាបត្តិ ១ កងនៃអាបត្តិ ១ វិនីតវត្ថុ ១ អានត្តិកកម្ម ១ និយតបុគ្គល ១ អាបត្តិមានកំរៃកាត់ជា វិនយកម្ម ១ កិក្ខុត្រូវអាបត្តិ ១ អាបត្តិមានមុសាវាទជាបច្ច័យ ១ កិក្ខុមិនគួរដល់កម្ម ១ កិក្ខុដែលគួរដល់កម្ម ១ ធម៌ ៥ យ៉ាង តែងសម្រេចដល់កិក្ខុអ្នកប្រព្រឹត្តបិណ្ឌបាត ១ កិក្ខុដែលគួរឲ្យ គេរង្គៀសសង្ឃ័យ ១ ប្រែធ ១ ខ្លាញ់ ១ សេចក្តីវិនាស ១ សម្បទា ១ រម្ងាប់ចាកនិស្ស័យ ១ បុគ្គល ១ សំពត់បំសុកូល ឈ្មោះសោសានិក ១ សំពត់បំសុកូលឈ្មោះគោឃាយិ ១ ការលួច ១ មហាចោរ ១ វត្ថុដែលកិក្ខុមិនគួរលះបង់ ១ វត្ថុ ដែលកិក្ខុមិនគួរចែក ១ អាបត្តិតាំងឡើងអំពីកាយ ១ អាបត្តិតាំង ឡើងអំពីកាយនឹងវាចា ១ អាបត្តិជាទេសនាគាមិនី ១ សង្ឃ ១ ទុទ្ធសរបស់ជាតិមោក្ខ ១ ឲ្យឧបសម្បទាក្នុងបច្ចន្តប្រទេស ១ អានិសង្សក្រមិន ១ សង្ឃកម្ម ១ អាបត្តិជាយាវតតិយក ១

ចាតជិកជុល្លុក្កជំ[1]

អកបវ្ជយំ កបវ្ជយញ្ច

អបុញ្ញា ទុវិនោធិយោ[2]

សម្ផប្បលិ អបរេ ច

កាសំ អាបត្តិមេវ ច

អធិករណំ វត្ថុំ[3] ញត្តិ

អាបត្តិ ទុកយោធំ ច

លហុកជ្ជមកា ឆតេ

កណ្ហាសុក្កា វិជានថ

អរញ្ញំ[4] បិណ្ឌាចារញ្ច

បំសុវុក្ខសុសានិកា[5]

អញ្ញាកាសោ[6] ចីវរញ្ច

សបទានោ និសជ្ជកោ

សន្តិទ្ធលុបច្ឆាបិ

បត្តបិណ្ឌិកមេវ ច

---

๑ ម. ចារជិជុល្លទុក្កដំ ។ ๒ ខ. ម. ទុវិនោទយោ ។ ๓ ម. វត្តុ ។ ๔ ម. អរញ្ញ ។ ๕ ខ. ម. បំសុវុក្ខសោសានិកា ។ ๖ ខ. អញ្ញាកាសេ ។

លួចត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ១ លួចត្រូវអាបត្តិថុល្លច្ច័យ ១ លួចត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ១ វត្ថុមិនគួរធាន់ ១ វត្ថុគួរធាន់ ១ ទានមិនមែនជាបុណ្យ ១ ធម៌មិនដាយនឹងបន្ទោបង់បាន ១ អានិសង្សបោស ១ អានិសង្សបោសដទៃទៀត ១ វិន័យធរមិនរៀននឹងរៀនទីតំណត់ភាសា ១ មិនស្គាល់នឹងស្គាល់អាបត្តិ ១ មិនស្គាល់នឹងស្គាល់អធិករណ៍ ១ មិនស្គាល់នឹងស្គាល់វត្ថុ ១ មិនស្គាល់នឹងស្គាល់ញត្តិ ១ មិនស្គាល់នឹងស្គាល់អាបត្តិ ១ មិនចេះនឹងចេះបាតិមោក្ខទាំងពីរ ១ ស្គាល់លហុកាបត្តិនឹងគរុកាបត្តិ ១ ជាគំរប់ ៨ អ្នកចាំងឡាយចូរដឹងនូវធម៌ (ដែលជាអង្គរបស់វិន័យធរ) ចាំង ៨ នេះ ឋាជាធម៌ខ្មៅនឹងស (អាក្រក់នឹងល្អ ឬមិនចេះនឹងចេះ) រឿងភិក្ខុប្រព្រឹត្តអារញ្ញកធុតង្គ ១ បិណ្ឌបាតិកធុតង្គ ១ បំសុកូលិកធុតង្គ ១ រុក្ខមូលិកធុតង្គ ១ សោសានិកធុតង្គ ១ អព្ភោកាសិកធុតង្គ ១ តេចីវរិកធុតង្គ ១ សបទានចារិកធុតង្គ ១ នេសជ្ជិកធុតង្គ ១ យថាសន្ថតិកធុតង្គ ១ ខលុបច្ឆាភត្តិកធុតង្គ ១ បត្តបិណ្ឌិកធុតង្គ ១

ទុតោ សចេ បរិវាសំ

អាបត្តាជាបត្តិំ ច

កត្វា សុក្កបក្ខេ ឯតេ

តំ ទុតិយទិវសេ តេ តស្ស

អថា សាធុកថា សាធុ

តថេវ អបរេ ទុវេ

ភិក្ខុសង្ឃេ អតិរេកំ

ពីជំ សមណាកប្បិ ច

វិសុទ្ធិ អបរេ ទេវ

វិនយោធម្មិកោ(๑) ច

ធម្មិកោ ច តថា វុត្តោ

ឯដ្ឋិតោ សុភូបញ្ចកោតិ(๒) ។

(๗๑) ឆ អតារវោ ។ ឆ តារវោ ។ ឆ វិនីតវត្ថុនិ ។ ឆ សាមីចិយោ ។ ឆ អាបត្តិសមុដ្ឋានា ។ ឆ ឆេទនកោ អាបត្តិយោ ។ ឆមានត្តារហោ អាបត្តី អាបជ្ជតិ ។ ឆ

---

๑ ម. វិនយោធម្មិកេន ច ។ ๒ ម. សុភបញ្ចកោតិ ។

ទុដ្ឋោសថ ๑ បារាវណា ๑ អាបត្តិនឹងអនាបត្តិ ๑ ធម៌ទាំងនេះ មានចំណែកភ្នៅនឹងសង្ឃាទិសេស (អាត្រកន់នឹងល្អ) ធម៌ទាំងអម្បាលនោះ មានដល់កិក្ខុនីដូចជាកិក្ខុដែរ រឿងទោសនៃអំពើមិនជាទីញុំាងសេចក្តីជ្រះថ្លាឲ្យកើត ๑ អានិសង្សនៃអំពើដែលញុំាងសេចក្តីជ្រះថ្លាឲ្យកើត ๑ ទោសនឹងអានិសង្សនៃអំពើទាំងពីរដែរនៃទៀត ๑ ធម៌ទាំងនេះមានចំណែកភ្នៅនឹងសង្ឃាទិសេសដូចគ្នាដែរ រឿងទោសដែលមានក្នុងកិក្ខុអ្នកបួលទៅតាន់ត្រកូល ๑ ទោសកិក្ខុដែលទៅប្រឡូកប្រឡំក្នុងត្រកូលហួសវេលា ๑ អំពីពូជ ๑ ផ្លែឈើដែលកិក្ខុគួរឆាន់បានដោយសមណកប្ប ๑ វិសុទ្ធិ ๑ វិសុទ្ធិដទៃទៀត ๑ អានិសង្សនៃកិក្ខុអ្នកទ្រទ្រង់វិនយ ๑ បញ្ឈប់ចាតិមោក្ខមិនប្រកបដោយធម៌ ๑ បញ្ឈប់ចាតិមោក្ខប្រកបដោយធម៌ ๑ ធម៌ទាំងនេះព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ហើយ ថាមានចំណែកភ្នៅនឹងសង្ឃាទិសេសដូចគ្នា ចប់បញ្ចកសុទ្ធិ តែប៉ុណ្ណោះ ។

(๗๑) អគារវៈមាន ๖ យ៉ាង ។ គារវៈមាន ๖ យ៉ាង ។ វិនីតវត្ថុមាន ๖ យ៉ាង ។ សិក្ខាបទដែលមានពាក្យថាប្រព្រឹត្តដោយសមគួរមាន ๖ ។ សមុដ្ឋាននៃអាបត្តិមាន ๖ យ៉ាង ។ អាបត្តិដែលមានតិរោកាត់ជាវិនយកម្មមាន ๖ ។ កិក្ខុត្រូវអាបត្តិដោយអាការ ๖ យ៉ាង ។ កិក្ខុអ្នកទ្រទ្រង់វិនយ

អាធិសេសោ វិនយធរោ ។ ឆ បរមាធំ ។ ឆារត្តំ តិចីវរេន
វិប្បវសិតព្ពំ ។ ឆ ចីវរាធំ ។ ឆ រជនាធំ ។ ឆ អាបត្តិយោ
កាយតោ ច ចិត្តតោ ច សមុដ្ឋហន្តិ ន វាចតោ ។
ឆ អាបត្តិយោ វាចតោ ច ចិត្តតោ ច សមុដ្ឋហន្តិ ន
កាយតោ ។ ឆ អាបត្តិយោ កាយតោ ច វាចតោ ច
ចិត្តតោ ច សមុដ្ឋហន្តិ ។ ឆ កម្មាធំ ។ ឆ វិវាទមូលា-
ធំ ។ ឆ អនុវាទមូលាធំ ។ ឆ សាវសេសាយ ឆម្មា[1] ។
ទិយសោ ឆ វិនត្តិយោ សុតតវិនត្តិយា តិវិធំ ឆ វិនត្តិ-
យោ ។ ឆ ឯសុយ្យប្បដិប្បស្សទ្ធិយោ អាចរិយម្ហា ។ ឆ
ឧបាសេ អនុប្បញ្ញត្តិយោ ។ វិប្បកតចីវរំ អាធាយ
បក្កមតិ ។ វិប្បកតចីវរំ សមាធាយ បក្កមតិ ។

(๗๒) ឆហង្គេហិ សមន្នាគតេន ភិក្ខុនា ឧប-
សម្បាទេតព្ពំ និស្សយោ ទាតព្ពោ សាមណេរោ ឧ-
បដ្ឋាបេតព្ពោ អសេក្ខេន សីលក្ខន្ធេន សមន្នាគតោ
ហោតិ អសេក្ខេន សមាធិក្ខន្ធេន សមន្នាគតោ ហោតិ

---

๑ ឥទំ ឆាឃរូបំ អតិរេកំ វិយ ទិស្សតិ ឧត្តានេ អនាគតត្តា ។ ឧភោបិយឃោត្តកេបិ ន
ទិស្សតិ ។

តែងបានអានិសង្ស ៦ ប្រការ ។ សិក្ខាបទដែលមានទីកំណត់មាន ៦ ។ កិក្ខុគួរនៅប្រាសចាកត្រៃចីវរបានត្រឹម ៦ រាត្រី ។ ចីវរមាន ៦ យ៉ាង ។ ទឹកជ្រលក់មាន ៦ យ៉ាង ។ អាបត្តិ ៦ យ៉ាងតាំងឡើងតែអំពីកាយនឹងចិត្ត មិនបានតាំងឡើងអំពីវាចា ។ អាបត្តិ ៦ យ៉ាងតាំងឡើងតែអំពីវាចានឹងចិត្ត មិនបានតាំងឡើងអំពីកាយ ។ អាបត្តិ ៦ យ៉ាងតាំងឡើងអំពីកាយវាចានឹងចិត្ត ។ សង្ឃកម្មមាន ៦ យ៉ាង ។ វិវាទមូល(ដើមហេតុវិវាទ)មាន ៦ យ៉ាង ។ អនុវាទមូល(ដើមហេតុនៃការចោទប្រកាន់)មាន ៦ យ៉ាង ។ សាតណីយធម៌មាន ៦ យ៉ាង ។ បណ្តាយ ៦ ចំអាម ទទឹង ៦ ចំអាម ដោយចំអាមព្រះសុគត ។ ការរម្ងាប់នូវវិវាទមាន ៦ យ៉ាង ។ អនុបញ្ញត្តិក្នុងនហានសិក្ខាបទមាន ៦ លើក ។ កិក្ខុកាន់យកចីវរដែលធ្វើមិនទាន់ស្រេចហើយចៀសចេញទៅ ។ កិក្ខុប្រមូលយកចីវរដែលធ្វើមិនទាន់ស្រេចហើយចៀសចេញទៅ ។

(៧៦) កិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៦ គួរឲ្យឧបសម្បទា គួរឲ្យនិស្ស័យ គួរឲ្យសាមណេរបម្រើខ្លួនបាន គឺកិក្ខុប្រកបដោយកងសីលជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ១ ប្រកបដោយកងសមាធិជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ១ ប្រកបដោយ

អាសវក្ខយបញ្ញាឱរុទ្ធេ សមុច្ឆេទតោ ហោតិ អាសវក្ខយ
ឫទ្ធិក្ខន្ធេ សមុច្ឆេទតោ ហោតិ អាសវក្ខយឫទ្ធិបាទ-
ណាទិសច្ឆរុក្ខន្ធេ សមុច្ឆេទតោ ហោតិ ទិសាសោឞ្ឋ ភ
ហោតិ អតិរេកទិសាសោឞ្ឋ ភ ។ អបរេហិបិ ឆហាត្តេហិ
សមុច្ឆេទតោ តិក្ខន្ធា ឧបសមប្បាទេតព្ពំ ឯសុយ្យោ
ធាតុយា សាមណេរោ ឧបជ្ឈាបេតុយា អត្តនា អាសវក្ខយ
សីលក្ខន្ធេ សមុច្ឆេទតោ ហោតិ បរំ អាសវក្ខយ សីល-
ក្ខន្ធេ សមាទបេតា អត្តនា អាសវក្ខយ សមាធិក្ខន្ធេ
សមុច្ឆេទតោ ហោតិ បរំ អាសវក្ខយ សមាធិក្ខន្ធេ សមាទ-
បេតា អត្តនា អាសវក្ខយ បញ្ញាក្ខន្ធេ សមុច្ឆេទតោ
ហោតិ បរំ អាសវក្ខយ បញ្ញាក្ខន្ធេ សមាទបេតា អត្តនា អ-
សវក្ខយឫទ្ធិក្ខន្ធេ សមុច្ឆេទតោ ហោតិ បរំ អាសវក្ខ
យឫទ្ធិក្ខន្ធេ សមាទបេតា អត្តនា អាសវក្ខយឫទ្ធិបាទ-
ណាទិសច្ឆរុក្ខន្ធេ សមុច្ឆេទតោ ហោតិ បរំ អាសវក្ខ យឫទ្ធិ-
បាទណាទិសច្ឆរុក្ខន្ធេ សមាទបេតា ទិសាសោឞ្ឋ ភ ហោតិ
អតិរេកទិសាសោឞ្ឋ ភ ។ អបរេហិបិ ឆហាត្តេហិ សមុច្ឆ-
តោតេន តិក្ខន្ធា ឧបសមប្បាទេតព្ពំ ឯសុយ្យោ ធាតុយា

ខ្ទេះបិណ្ឌ បរិវារៈ

កឋិបញ្ញាជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ១ ប្រកបដោយកឋិមុត្តិជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ១ ប្រកបដោយកឋិញ្ញាណទស្សនៈ (បច្ចវេក្ខណញ្ញាណ)ជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ១ មានវស្សា ១០ ឬមានវស្សាលើសអំពី ១០ ឡើងទៅ ១ ។ កិកូដែលប្រកបដោយអង្គ ៦ ដទៃទៀត ក៏គួរឲ្យឧបសម្បទា គួរឲ្យនិស្សយ គួរឲ្យសាមណេរបម្រើខ្លួនបាន គឺប្រកបដោយកឋសីលជារបស់អសេក្ខបុគ្គលដោយខ្លួនឯង ចាំឆដឹកនាំអកដទៃ (ឲ្យប្រកប) ក្នុងកឋសីលជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ១ ប្រកបដោយកឋសមាធិជារបស់អសេក្ខបុគ្គលដោយខ្លួនឯង ចាំឆដឹកនាំអ្នកដទៃក្នុងកឋសមាធិជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ១ ប្រកបដោយកឋបញ្ញាជារបស់អសេក្ខបុគ្គលដោយខ្លួនឯង ចាំឆដឹកនាំអ្នកដទៃក្នុងកឋបញ្ញាជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ១ ប្រកបដោយកឋិមុត្តិជារបស់អសេក្ខបុគ្គលដោយខ្លួនឯង ចាំឆដឹកនាំអ្នកដទៃក្នុងកឋិមុត្តិជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ១ ប្រកបដោយកឋិញ្ញាណទស្សនៈជារបស់អសេក្ខបុគ្គលដោយខ្លួនឯង ចាំឆដឹកនាំអ្នកដទៃក្នុងកឋិញ្ញាណទស្សនៈ ជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ១ មានវស្សា ១០ ឬមានវស្សាលើសអំពី ១០ ឡើងទៅ ១ ។ កិកូដែលប្រកបដោយអង្គ ៦ ដទៃទៀត ក៏គួរឲ្យឧបសម្បទា គួរឲ្យនិស្សយ

សាមណេរោ ឧបជ្ឈាបេតព្ពោ សទ្ធោ ហោតិ ហិរិមា ហោតិ ឱត្តប្បី ហោតិ អារទ្ធវីរិយោ ហោតិ ឧបដ្ឋិតស្សតិ ហោតិ ឧសារសេ្ឋ ភ ហោតិ អតិរេកឧសារសេ្ឋ ភ ។ អបរេ-ហិបិ ឆហង្គេហិ សមន្នាគតេន កិក្ខុនា ឧបសម្បាទេតព្ពំ និស្សយោ ទាតព្ពោ សាមណេរោ ឧបជ្ឈាបេតព្ពេន អធិ-សីលេ សីលវិបន្នោ ហោតិ ន អជ្ឈាចារេ អាចារវិបន្នោ ហោតិ ន អតិតិដ្ឋិយា ទិដ្ឋិវិបន្នោ ហោតិ ពហុស្សុតោ ហោតិ បញ្ញវា ហោតិ ឧសារសេ្ឋ ភ ហោតិ អតិរេកឧស-ារសេ្ឋ ភ ។ អបរេហិបិ ឆហង្គេហិ សមន្នាគតេន កិក្ខុនា ឧបសម្បាទេតព្ពំ និស្សយោ ទាតព្ពោ សាមណេរោ ឧ-បជ្ឈាបេតព្ពោ បដិពលោ ហោតិ អន្តេវាសិំ ភ សទ្ធិវិហារិំ ភ តិលានំ ឧបដ្ឋាតុំ ភ ឧបដ្ឋាបេតុំ ភ ឧប្បន្នំ អនភិរតិំ វូបកាសេតុំ ភ វូបកាសាបេតុំ ភ ឧប្បន្នំ កុក្កុច្ច-ធម្មោ វិនោទេតុំ ភ វិនោទាបេតុំ ភ អាបត្តឹ ជានាតិ អាបត្តិយា វុដ្ឋានំ ជានាតិ ឧសារសេ្ឋ ភ ហោតិ អតិ-រេកឧសារសេ្ឋ ភ ។ អបរេហិបិ ឆហង្គេហិ សមន្នា-គតេន កិក្ខុនា ឧបសម្បាទេតព្ពំ និស្សយោ ទាតព្ពោ

គួរឲ្យសាមណេរបម្រើខ្លួនបាន គឺជាភិក្ខុមានសេចក្តីដឿត្រូវ ១ មានសេចក្តីខ្មាសបាប ១ មានសេចក្តីក្រែងខ្មាចបាប ១ ប្រារព្ធសេចក្តីព្យាយាម ១ មានសតិខ្ជាប់ខ្ជួន ១ មានវស្សា ១០ ឬមានវស្សាលើសអំពី ១០ ឡើងទៅ ១ ។ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៦ ដទៃទៀត ក៏គួរឲ្យទុបសម្បទា គួរឲ្យនិស្ស័យ គួរឲ្យសាមណេរបម្រើខ្លួនបាន គឺភិក្ខុមិនវិបត្តិចាកសីលក្នុងអធិសីល ១ មិនវិបត្តិចាកមារយោទក្នុងអជ្ឈាចារៈ ១ មិនវិបត្តិចាកទិដ្ឋិក្នុងអតិទិដ្ឋិ ១ ជាអ្នកចេះដឹងច្រើន ១ មានប្រាជ្ញា ១ មានវស្សា ១០ ឬមានវស្សាលើសអំពី ១០ ឡើងទៅ ១ ។ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៦ ដទៃទៀត ក៏គួរឲ្យទុបសម្បទា គួរឲ្យនិស្ស័យ គួរឲ្យសាមណេរបម្រើខ្លួនបាន គឺភិក្ខុជាអ្នកអាចនឹងបម្រើ ឬប្រើគេឲ្យបម្រើនូវអន្តេវាសិកក្តី សទ្ធិវិហារិកក្តីដែលមានជម្ងឺ ១ អាចនឹងបំបាត់ឬប្រើគេឲ្យបំបាត់នូវសេចក្តីអផ្សុកដែលកើតឡើង ១ អាចនឹងបន្ទោបង់ឬប្រើគេឲ្យបន្ទោបង់តាមធម៌នូវសេចក្តីសង្ស័យដែលកើតឡើង ១ ស្គាល់អាបត្តិ ១ ស្គាល់ការចេញចាកអាបត្តិ ១ មានវស្សា ១០ ឬមានវស្សាច្រើនជាង ១០ ឡើងទៅ ១ ។ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៦ ដទៃទៀត ក៏គួរឲ្យទុបសម្បទា គួរឲ្យនិស្ស័យ គួរឲ្យ

សាមណេរេ ឧបដ្ឋាបេតព្ពោ បដិពលោ ហោតិ អន្តេវាសឹ
ក សទ្ធិវិហារឹ ក អភិសមាចារិកាយ សិក្ខាយ សិក្ខា-
បេតុំ អាធិព្រហ្មចរិយកាយ សិក្ខាយ វិនេតុំ អភិធម្មេ
វិនេតុំ អភិវិនយេ វិនេតុំ ឧប្បន្នំ ឯឡិកតំ ធម្មតោ វិវេចេតុំ
ឧសារេស្សា ក ហោតិ អភិវេកេ ឧសារេស្សា ក ។ អបរេហិ-
បិ ឆហាឡេហិ សមន្នាគតេន ភិក្ខុនា ឧបសម្បាទេតព្ពំ
ឯសុយោ ឯាតព្ពោ សាមណេរេ ឧបដ្ឋាបេតព្ពោ អា-
បត្តឹ ជានាតិ អនាបត្តឹ ជានាតិ លហុកំ អាបត្តឹ ជានាតិ
ភរុកំ អាបត្តឹ ជានាតិ ឧភយានិ ខោ បនស្ស ឯាតិ-
មោក្ខានិ វិត្ថារេន ស្វាគតានិ ហោន្តិ សុវិភត្តានិ សុប្ប-
វត្តីនិ សុវិនិច្ឆិតានិ សុត្តសោ អនុព្យញ្ជនសោ ឧសារេស្សា
ក ហោតិ អភិវេកេ ឧសារេស្សា ក ។

(៧៣) ឆ អធម្មិកានិ ឯាតិមោក្ខុដ្ឋបនានិ ។ ឆ
ធម្មិកានិ ឯាតិមោក្ខុដ្ឋបនានីតិ ។

ឆក្កំ និដ្ឋិតំ ។

សាមណេរបម្រើខ្លួនបាន គឺកិក្ខុជាអ្នកអាចឲ្យអន្តេវាសិក ឬសទ្ធិវិហារិក សិក្ខាក្នុងអភិសមាចារិកាសិក្ខាបាន ១ អាចឲ្យនានក្នុងអាទិព្រហ្មចរិយកាសិក្ខា ១ អាចឲ្យនានក្នុងអភិធម្ម ១ អាចឲ្យនានក្នុងអភិវិនយ ១ អាចដោះតាមធម្មតាទិដ្ឋិខុសដែលកើតឡើង ១ មានវស្សា ១០ ឬមានវស្សាច្រើនជាង ១០ ឡើងទៅ ១ ។ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៦ ដ៏ទៃទៀត ក៏គួរឲ្យឧបសម្បទា គួរឲ្យនិស្ស័យ គួរឲ្យសាមណេរបម្រើខ្លួនបាន គឺកិក្ខុស្គាល់អាបត្តិ ១ ស្គាល់អនាបត្តិ ១ ស្គាល់លហុកាបត្តិ ១ ស្គាល់គរុកាបត្តិ ១ កិក្ខុនោះចេះឃាតិមោក្ខទាំងពីរដោយពិស្តារ ចេះចែកបទភាជនៈដោយប្រពៃ ចាំស្អាត់រត់មាត់ដោយប្រពៃ កាត់សេចក្តីដោយប្រពៃ តាមសុត្តៈ គឺខន្ធកៈនិងបរិវារៈ តាមអនុព្យញ្ជនៈ គឺអក្ខរៈនិងបទ ១ មានវស្សា ១០ ឬមានវស្សាច្រើនជាង ១០ ឡើងទៅ ១ ។

(៧៣) ការបញ្ឈប់ឃាតិមោក្ខមិនប្រកបដោយធម៌មាន ៦ ។ ការបញ្ឈប់ឃាតិមោក្ខប្រកបដោយធម៌មាន ៦ ។

តស្សុទ្ទានំ

(๗๘) អតារកា តារកា ច
វិដេតា សាមិចីបិ ច
សមុដ្ឋានា ឆេទនា ចេវ
អកាកាធិសំសេន ច
បរមាធំ ច ឆារត្តំ
ចីវរំ រជនាធំ ច[๑]
កាយតោ ចិត្តតោ ចាបិ
វាចតោ ចិត្តតោបិ ច[๒]
កាយវាចាចិត្តតោ ច
កម្មវិវាទមេវ ច
អនុវាទា ទិយសោ ច
តិវិធំ ឯសុយេន ច
អនុប្បញ្ញត្តិ អាទាយ
សមាទាយ តថេវ ច
អសេខា សមាទបេតា

๑-๒ វិ. ធ ๗

ឯកុត្តរិកៈ ឆក្កៈ ឧទ្ទានគាថា

ឧទ្ទាន គឺបញ្ជីរឿងនៃឆក្កៈនោះដូច្នេះ

(๗๔) និយាយអំពីអគារៈ ๑ គារៈ ๑ វិនីតវត្ថុ ๑ សិក្ខាបទ ដែលមានពាក្យថាប្រព្រឹត្តដោយសមគួរ ๑ សមុដ្ឋាននៃអាបត្តិ ๑ អាបត្តិមានកិរិយាកាត់ជាវិនយកម្ម ๑ អាការដែលត្រូវអាបត្តិ ๑ អានិសង្ស ๑ សិក្ខាបទដែលមានទីកំណត់ ๑ នៅច្រាសចាកត្រៃចីវរ ๖ រាត្រី ๑ ចីវរ ๑ ទឹកជ្រលក់ ๑ អាបត្តិតាំងឡើងតែអំពីកាយនឹងចិត្ត ๑ អាបត្តិតាំងឡើងតែអំពីវាចានឹងចិត្ត ๑ អាបត្តិតាំងឡើងអំពីកាយនឹងវាចានឹងចិត្ត ๑ សង្ឃកម្ម ๑ វីរៈទម្ងូល ๑ អនុវាទម្ងូល ๑ ប្រមាណបណ្តាយនឹងប្រមាណទទឹង ๑ ការរម្ងាប់ចាកនិស្ស័យ ๑ អនុប្បញ្ញត្តិ ๑ កិក្ខុកាន់យកចីវរដែលធ្វើមិនទាន់ស្រេចហើយចៀសចេញទៅ ๑ កិក្ខុប្រមូលយកចីវរដែលធ្វើមិនទាន់ស្រេចហើយចៀសចេញទៅ ๑ កិក្ខុដឹកនាំអ្នកដទៃកុងនឹសីលជារបស់អសេក្ខបុគ្គលជាដើម ๑ កិក្ខុមានសេចក្តីដឿត្រូវ ๑

សង្ឃោ អដ្ឋសីលេន ច

តំលាភតំសមាចារំ

អាបត្តាធម្មធម្មិកាតំ ។

(๗๘) សត្ត អាបត្តិយោ ។ សត្ត អាបត្តិក្ខន្ធា ។ សត្ត វិនីតវត្ថូនិ ។ សត្ត សាមីចិយោ ។ សត្ត អធម្មិកា បដិញ្ញាតករណា ។ សត្ត ធម្មិកា បដិញ្ញាតករណា ។ សត្តន្នំ អធាបត្តិ សត្តាហករណីយេន កត្តុំ ។ សត្តាធិសំសា វិនយធរេ ។ សត្ត បរមានិ ។ សត្ត អរុណុក្ខមនេ ឧសុក្កិយំ ហោតិ ។ សត្ត សមថា ។ សត្ត កម្មានិ ។ សត្ត អាមកធញ្ញានិ ។ តិវិធំ សត្តន្នភ ។ សត្ត គណាភោជនេ អនុប្បញ្ញត្តិយោ ។ ភេសជ្ជានិ បដិក្ខេត្វា សត្តាហបរមំ សន្និធិការកំ បរិភុញ្ជិតព្ពានិ ។ ភេតចីវរំ អាទាយ បក្កមតិ ។ ភេតចីវរំ

កិក្ខុប្រកបដោយអធិសីល ១ កិក្ខុអាចបម្រើកូនសិស្សដែលមានជម្ងឺបាន ១ កិក្ខុអាចបង្រៀនកូនសិស្សក្នុងអភិសមាចារិកាសិក្ខា ១ កិក្ខុស្គាល់អាបត្តិ ១ បញ្ឈប់ចាត់មោក្ខមិនប្រកបដោយធម៌ ១ បញ្ឈប់ចាត់មោក្ខប្រកបដោយធម៌ ១ ។

(៧៩) អាបត្តិមាន ៧ យ៉ាង ។ កងនៃអាបត្តិមាន ៧ ។ វិនីតវត្ថុមាន ៧ យ៉ាង ។ សិក្ខាបទដែលមាន ពាក្យថាប្រព្រឹត្តដោយសមគួរមាន ៧ ។ សមថៈឈ្មោះបដិញ្ញាតករណៈ មិនប្រកបដោយធម៌មាន ៧ យ៉ាង ។ សមថៈឈ្មោះបដិញ្ញាតករណៈប្រកបដោយធម៌មាន ៧ យ៉ាង ។ កិក្ខុ៧ដោយសត្តាហកិច្ចមិនត្រូវអាបត្តិ ព្រោះអាស្រ័យបុគ្គល ៧ ពួក ។ កិក្ខុអ្នកទ្រទ្រង់វិនយតែងបានអានិសង្ស ៧ យ៉ាង ។ សិក្ខាបទដែលមានទំកំណត់មាន ៧ យ៉ាង ។ វត្ថុដែលជាទិស្សគ្គិយៈក្នុងខណៈអុណោះទៀងមាន ៧ យ៉ាង ។ សមថៈមាន ៧ យ៉ាង ។ សង្ឃកម្មមាន ៧ យ៉ាង ។ ស្រូវស្រែមាន ៧ ប្រការ ។ ភាគទេយ្យធម៌កុដិ ៧ ចំអាម (ត្រូវរៀសខាងក្នុងជញ្ជាំង) ។ អន្តរាយិកធម៌ក្នុងគណកោជនសិក្ខាបទមាន ៧ លើក ។ កេសដ្ឋៈ (ដែលជាសត្តាហកាលិក) កិក្ខុត្រូវទទួលសន្សំទុកធាន់បានតែត្រឹម ៧ ថ្ងៃ ។ កិក្ខុកាន់យកចីវរដែលធ្លើស្រេចហើយចៀសចេញ៧ ។ កិក្ខុប្រមូលយកចីវរ

សមាធាយ បក្កមតិ ។ តិក្ខុសទ្ធ ន ហោតិ អាបត្តិ ទដ្ឋព្ពា ។ តិក្ខុសទ្ធ ហោតិ អាបត្តិ ទដ្ឋព្ពា ។ តិក្ខុសទ្ធ ហោតិ អាបត្តិ បដិកាតព្ពា ។ សត្ត អធម្មិកានិ ថាតិមោក្ខុដ្ឋបនានិ ។ សត្ត ធម្មិកានិ ថាតិមោក្ខុដ្ឋបនានិ ។

(៧៦) សត្តហង្គេហិ សមន្នាគតោ តិក្ខុ វិនយធរោ ហោតិ អាបត្តី ជានាតិ អនាបត្តី ជានាតិ លហុកំ អាបត្តិ ជានាតិ គរុកំ អាបត្តិ ជានាតិ សីលវា ហោតិ ថាតិមោក្ខសំវរសំវុតោ វិហរតិ អាចារគោចរសម្បន្នោ អណុមត្តេសុ វជ្ជេសុ ភយទស្សាវី សមាទាយ សិក្ខតិ សិក្ខាបទេសុ ចតុន្នំ ឈានានំ អភិចេតសិកានំ ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារានំ និកាមលាភី ហោតិ អកិច្ឆលាភី អកសិរលាភី អាសវានញ្ច ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិំ បញ្ញាវិមុត្តិំ ទិដ្ឋេ វ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ។ អបរេហិបិ សត្តហង្គេហិ

ដែលធ្លាស្រេចហើយចៀសចេញ ៧ ។ អាបត្តិដែលមិនមានដល់ភិក្ខុ បណ្តិតគប្បីឃើញ ។ អាបត្តិដែលមានដល់ភិក្ខុ តំបណ្តិតគប្បីឃើញ ។ អាបត្តិដែលមានដល់ភិក្ខុ បណ្តិតគប្បីរម្ងាប់ចេញ ។ **ការបញ្ឈប់ចាតិមោក្ខដែលមិនប្រកបដោយធម៌មាន ៧ យ៉ាង ។ ការបញ្ឈប់ចាតិមោក្ខដែលប្រកបដោយធម៌មាន ៧ យ៉ាង ។**

(៧៦) ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៧ បានឈ្មោះថាជាវិនយធរ គឺ ស្គាល់អាបត្តិ ១ ស្គាល់អនាបត្តិ ១ ស្គាល់លហុកាបត្តិ ១ ស្គាល់គរុកាបត្តិ ១ ជាអ្នកមានសីលនឹងសង្រួមក្នុងចាតិមោក្ខសំវរៈ បរិបូណ៌ដោយអាចារៈនឹងគោចរៈ ឃើញភ័យក្នុងទោសសូម្បីបន្តិចបន្តួច ហើយសមាទានសិក្សាក្នុងសិក្ខាបទ ១ ជាអ្នកបានដូចសេចក្តីប្រាថ្នា បានដោយមិនលំបាក បានដោយធំដូលាយ នូវឈានទាំង ៤ ដែលអាស្រ័យនូវចិត្តដ៏ថ្លៃថ្នា ជាឈានទាំងឡាយនៅជាសុខ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ១ បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវចេតោវិមុត្តិនឹងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈព្រោះអស់អាសវៈហើយដោយបញ្ញាខ្លួនឯង ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ (ដោយឥរិយាបថទាំង ៤) ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ១ ។ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៧ ដទៃទៀត បាន

សមន្តភទ្រោ ភិក្ខុ វិនយធរោ ហោតិ អាបត្តិ ជានាតិ
អនាបត្តិ ជានាតិ លហុកំ អាបត្តិ ជានាតិ គរុកំ
អាបត្តិ ជានាតិ ពហុស្សុតោ ហោតិ សុតធរោ សុត-
សន្និចយោ យេ តេ ធម្មា អាទិកល្យាណា មជ្ឈេ-
កល្យាណា បរិយោសានកល្យាណា សាត្ថំ សព្យញ្ជនំ
កេវលបរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធំ ព្រហ្មចរិយំ អភិវទន្តិ តថារូ-
បាស្ស ធម្មា ពហុស្សុតា ហោន្តិ ធតា វចសា បរិចិតា
មនសានុបេក្ខិតា ទិដ្ឋិយា សុប្បដិវិទ្ធា ចតុន្នំ ឈានានំ
អភិចេតសិកានំ ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារានំ និកាមលាភី
ហោតិ អកិច្ឆលាភី អកសិរលាភី អាសវានញ្ច ខយា
អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិំ បញ្ញាវិមុត្តិំ ទិដ្ឋេ វ ធម្មេ សយំ
អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ។ អបរេហិបិ
សត្តហង្គេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ វិនយធរោ ហោតិ
អាបត្តិ ជានាតិ អនាបត្តិ ជានាតិ លហុកំ អាបត្តិ
ជានាតិ គរុកំ អាបត្តិ ជានាតិ ឧភយានិ ខោ បនស្ស
ថាតិមោក្ខានិ វិត្ថារេន ស្វាគតានិ ហោន្តិ សុវិភត្តានិ
សុប្បវត្តីនិ សុវិនិច្ឆិតានិ សុត្តសោ អនុព្យញ្ជនសោ

ឈ្មោះថាជាវិន័យធរ គឺស្គាល់អាបត្តិ ១ ស្គាល់អនាបត្តិ ១ ស្គាល់លហុកាបត្តិ ១ ស្គាល់គរុកាបត្តិ ១ ជាអ្នកចេះដឹងច្រើន ទ្រទ្រង់នូវពុទ្ធវចនៈ សន្សំនូវពុទ្ធវចនៈ ធម៌ដែលពីរោះខាងដើម ពីរោះកណ្តាល ពីរោះខាងចុង ប្រកាសនូវព្រហ្មចរិយៈ ព្រមទាំងអត្ថនឹងព្យញ្ជនៈ ដ៏ពេញបរិបូណ៌ បរិសុទ្ធគ្រប់គ្រាន់ទាំងអស់ ធម៌ដែលមានសភាពដូច្នោះ ក៏ក្នុងនោះបានចេះដឹងច្រើន បានទ្រទ្រង់ បានចាំស្តាត់រត់មាត់ បានបួលចិត្តឲ្យសំលាស់ បានយល់ជ្រាលជ្រៅដោយទិដ្ឋិ គឺបញ្ញា ១ ជាអ្នកបានដូចសេចក្តីប្រាថ្នា បានដោយមិនលំបាក បានដោយងាយស្រួលឯង នូវឈានទាំង ៤ ដែលអាស្រ័យនូវចិត្តដ៏ថ្លៃថ្លា ជាឈាននាំឲ្យនៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន ១ បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវចេតោវិមុត្តិនឹងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់អាសវៈហើយដោយបញ្ញាខ្លួនឯង ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ (ដោយឥរិយាបថទាំង ៤) ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ១ ។ ក៏ក្នុងដែលប្រកបដោយអង្គ ៧ ដូចនេះឯង បានឈ្មោះថាជាវិន័យធរ គឺស្គាល់អាបត្តិ ១ ស្គាល់អនាបត្តិ ១ ស្គាល់លហុកាបត្តិ ១ ស្គាល់គរុកាបត្តិ ១ ក៏ក្នុងនោះចេះចាំបាតិមោក្ខទាំងពីរដោយពិស្តារ ចេះចែកបទភាជនៈដោយប្រពៃ ចាំស្តាត់រត់មាត់ដោយប្រពៃ ចេះកាត់សេចក្តីដោយប្រពៃតាមសុត្តៈគឺខន្ធកៈនឹងបរិវារៈតាមអនុព្យញ្ជនៈគឺអក្ខរៈនឹងបទ ១

ចតុន្នំ ឈានានំ អាភោគេ សតិ តាវ ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារាធិ-
ដ្ឋានាទិលក្ខណោ អភិញ្ញាបាទកោ ចតុត្ថជ្ឈានសង្ខាតោ អាសវក្ខយ-
ញាណត្ថាយ បទដ្ឋានភូតោ អភិញ្ញាបាទកចតុត្ថជ្ឈានសង្ខាតោ អាស-
វក្ខយញាណត្ថាយ បទដ្ឋានភូតោ ទិព្ពចក្ខុញាណត្ថាយ បទដ្ឋានភូតោ
ទិព្ពសោតធាតុញាណត្ថាយ បទដ្ឋានភូតោ បុព្ពេនិវាសានុស្សតិញាណ-
ត្ថាយ បទដ្ឋានភូតោ ចេតោបរិយញាណត្ថាយ បទដ្ឋានភូតោ ឥទ្ធិវិធ-
ញាណត្ថាយ បទដ្ឋានភូតោ ចតុត្ថជ្ឈានសង្ខាតោ អាសវក្ខយញាណត្ថាយ
បទដ្ឋានភូតោ ចតុត្ថជ្ឈានសង្ខាតោ ទិព្ពចក្ខុញាណត្ថាយ បទដ្ឋានភូតោ
ចតុត្ថជ្ឈានសង្ខាតោ ទិព្ពសោតធាតុញាណត្ថាយ បទដ្ឋានភូតោ ចតុត្ថ-
ជ្ឈានសង្ខាតោ បុព្ពេនិវាសានុស្សតិញាណត្ថាយ បទដ្ឋានភូតោ ចតុត្ថ-
ជ្ឈានសង្ខាតោ ចេតោបរិយញាណត្ថាយ បទដ្ឋានភូតោ ចតុត្ថជ្ឈានសង្ខាតោ
ឥទ្ធិវិធញាណត្ថាយ បទដ្ឋានភូតោ ចតុត្ថជ្ឈានសង្ខាតោ ទិព្ពចក្ខុញាណ-
ត្ថាយ បទដ្ឋានភូតោ ចតុត្ថជ្ឈានសង្ខាតោ ទិព្ពសោតធាតុញាណត្ថាយ
បទដ្ឋានភូតោ ចតុត្ថជ្ឈានសង្ខាតោ បុព្ពេនិវាសានុស្សតិញាណត្ថាយ
បទដ្ឋានភូតោ ចតុត្ថជ្ឈានសង្ខាតោ ចេតោបរិយញាណត្ថាយ បទដ្ឋាន-
ភូតោ ចតុត្ថជ្ឈានសង្ខាតោ ឥទ្ធិវិធញាណត្ថាយ បទដ្ឋានភូតោ ចតុត្ថ-
ជ្ឈានសង្ខាតោ ទិព្ពចក្ខុញាណត្ថាយ បទដ្ឋានភូតោ ចតុត្ថជ្ឈានសង្ខាតោ
ទិព្ពសោតធាតុញាណត្ថាយ បទដ្ឋានភូតោ ចតុត្ថជ្ឈានសង្ខាតោ បុព្ពេនិ-
វាសានុស្សតិញាណត្ថាយ បទដ្ឋានភូតោ ចតុត្ថជ្ឈានសង្ខាតោ ចេតោបរិយ-
ញាណត្ថាយ បទដ្ឋានភូតោ ចតុត្ថជ្ឈានសង្ខាតោ ឥទ្ធិវិធ

ជាអ្នកបានដួចសេចក្តីប្រុងប្រយ័ត្ន បានដោយមិនលំបាក បានដោយងាយ
ស្រួលយានទាំង៤ ដែលអាស្រ័យនូវចិត្តដ៏ថ្លៃថ្លា ជាយានទាំងឡាយនៅជាសុខ
ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ១ បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវចេតោវិមុត្តិ ទីបញ្ញាវិមុត្តិដែលមិន
មានអាសវៈ ព្រោះអស់អាសវៈហើយដោយបញ្ញាខ្លួនឯង ហើយសម្រេច
សម្រាន្តនៅ (ដោយឥរិយាបថទាំង៤) ក្នុងបច្ចុប្បន្ន១ ។ កិរិយាដែលប្រកប
ដោយអង្គ ៧ ដទៃទៀត បានឈ្មោះថាជាវិន័យធរ គឺស្គាល់អាបត្តិ ១
ស្គាល់អនាបត្តិ ១ ស្គាល់លហុកាបត្តិ ១ ស្គាល់គរុកាបត្តិ ១ រលឹកឃើញនូវ
ចំណែកទន្ទឹងដែលធ្លាប់អាស្រ័យនៅក្នុងកាលមុនមានប្រើនប្រការ គឺរលឹក
ឃើញ ១ ជាតិខ្លះ ២ ជាតិខ្លះ ៣ ជាតិខ្លះ ៤ ជាតិខ្លះ ៥ ជាតិខ្លះ ។ បេ ។
១០ ជាតិខ្លះ ២០ ជាតិខ្លះ ៣០ ជាតិខ្លះ ៤០ ជាតិខ្លះ ៥០ ជាតិខ្លះ
១០០ ជាតិខ្លះ ១០០០ ជាតិខ្លះ ១០០០០០ (១ សែន) ជាតិខ្លះ
សំវដ្តកប្បជាប្រើនខ្លះ វិវដ្តកប្បជាប្រើនខ្លះ សំវដ្តវិវដ្តកប្បជាប្រើនខ្លះ ថា
អាត្មាអញកើតក្នុងទីឯណោះ មានឈ្មោះយ៉ាងនោះ មានគោត្រយ៉ាងនោះ
មានសម្បុរយ៉ាងនោះ មានអាហារយ៉ាងនោះ ទទួលសុខទុក្ខយ៉ាងនោះ
មានអាយុកំណត់ប៉ុណ្ណោះ លុះអាត្មាអញច្យុតពីទីនោះហើយទៅកើត
ក្នុងទីឯណោះទៀត ដែលអាត្មាអញបានកើតក្នុងទីនោះ មានឈ្មោះយ៉ាង
នោះ មានគោត្រយ៉ាងនោះ មានសម្បុរយ៉ាងនោះ មានអាហារយ៉ាងនោះ

ឱវាទេ ឧក្កច្ចនិសំវរោ ឱវាយេបវាយេន្តោ សោ តតោ ចុតោ ឥធូបបន្នោតិ ឥតិសោ ការំ សុត្តេសុ អនេកវិហិតំ ឬទ្ធិដ្ឋានំ អនុស្សរតិ ទិព្ពេន ចក្ខុនា វិសុទ្ធេន អតិក្កន្តមានុសកេន សត្តេ បស្សតិ ចវមានេ ឧបបជ្ជមានេ ហីនេ បណីតេ សុវណ្ណេ ទុព្វណ្ណេ សុគតេ ទុគ្គតេ យថាកម្មូបគេ សត្តេ បជានាតិ ឥមេ វត ភោន្តោ សត្តា កាយទុច្ចរិតេន សមន្នាគតា វចីទុច្ចរិតេន សមន្នាគតា មនោទុច្ចរិតេន សមន្នាគតា អរិយានំ ឧបវាទកា មិច្ឆាទិដ្ឋិកា មិច្ឆាទិដ្ឋិកម្មសមាទានា តេ កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា អបាយំ ទុគ្គតិំ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបន្នា ឥមេ វា បន ភោន្តោ សត្តា កាយសុចរិតេន សមន្នាគតា វចីសុចរិតេន សមន្នាគតា មនោសុចរិតេន សមន្នាគតា អរិយានំ អនុបវាទកា សម្មាទិដ្ឋិកា សម្មាទិដ្ឋិកម្មសមាទានា តេ កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា សុគតិំ សគ្គំ លោកំ ឧបបន្នាតិ ឥតិ ទិព្ពេន ចក្ខុនា វិសុទ្ធេន អតិក្កន្តមានុសកេន

ខន្ធសុខទុក្ខយ៉ាងនោះ មានពាយុកំណាត់ប៉ុណ្ណោះ លុះពីតាមកាច្យុតចាកទីនោះហើយទើបបានមកកើតក្នុងទីនេះ កិក្ខុនោះរលឹកនូវបុព្វេណាកខន្ធដែលធ្លាប់អាស្រ័យនៅក្នុងកាលមុនមានប្រើនប្រការ ព្រមទាំងអាការព្រមទាំងឧទ្ទេសដោយប្រការដូច្នេះ ១ កិក្ខុនោះមានចក្ខុទិព្វដ៏បរិសុទ្ធកន្ទុងហួសចក្ខុរបស់មនុស្សធម្មតា បានឃើញពួកសត្វដែលច្យុតដែលកើត ជាសត្វថោកថាបខ្លះ ខ្ពស់ខ្លះ មានសម្បុរល្អខ្លះ មានសម្បុរអាក្រក់ខ្លះ មានគតិល្អខ្លះ មានគតិអាក្រក់ខ្លះ ដឹងច្បាស់នូវពួកសត្វដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមកម្មរបស់ខ្លួនថា អើហ្ន៎ សត្វពួកនេះប្រកបដោយកាយទុច្ចរិត ប្រកបដោយវចីទុច្ចរិត ប្រកបដោយមនោទុច្ចរិត ជាអ្នកតិះដៀលព្រះអរិយបុគ្គល ជាអ្នកយល់ខុស ប្រកាន់ស៊ប់នូវអំពើតាមសេចក្តីយល់ខុស សត្វពួកនោះលុះមានរាងកាយបែកធ្លាយទៅ ខាងមុខអំពីសេចក្តីស្លាប់ រមែងទៅកើតក្នុងកំណើតគតិវិញ្ញាន ប្រេត អសុរកាយ នរក មយ៉ាងទៀតថា អើហ្ន៎ សត្វពួកនេះ ប្រកបដោយកាយសុចរិត ប្រកបដោយវចីសុចរិត ប្រកបដោយមនោសុចរិត ជាអ្នកមិនតិះដៀលព្រះអរិយបុគ្គល ជាអ្នកយល់ត្រូវ ប្រកាន់ស៊ប់នូវកម្មតាមសេចក្តីយល់ត្រូវ សត្វពួកនោះ លុះមានរាងកាយបែកធ្លាយទៅខាងមុខអំពីសេចក្តីស្លាប់ រមែងទៅកើតក្នុងសុគតិ ឋានសួគ៌ទេវលោក កិក្ខុនោះមានចក្ខុទិព្វ ដ៏បរិសុទ្ធ កន្ទុងហួសចក្ខុ របស់មនុស្សធម្មតា

សត្តេ បសដ្ឋតំ ចវមានេ ឧបបជ្ជមានេ បរិនេ បណីតេ
សុវណ្ណេ ទុព្ពណ្ណេ សុគតេ ទុគ្គតេ យថាកម្មូបគេ
សត្តេ បជានាតិ អាសវានញ្ច ខយេ អញាសវំ ចេតោ-
វិមុត្តិំ បញ្ញាវិមុត្តិំ ទិដ្ឋេ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា
ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ។ សត្តហង្គេហិ សមន្នាគតោ
វិនយធរោ សោភតិ អាបត្តិំ ជានាតិ អនាបត្តិំ ជានាតិ
លហុកំ អាបត្តិំ ជានាតិ គរុកំ អាបត្តិំ ជានាតិ សីលវា
ហោតិ ។ បេ ។ សមាធាយ សិក្ខតិ សិក្ខាបទេសុ
ចតុន្នំ ឈានានំ អភិចេតសិកានំ ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារ-
នំ និកាមលាភី ហោតិ អកិច្ឆលាភី អកសិរលាភី
អាសវានញ្ច ខយេ អញាសវំ ចេតោវិមុត្តិំ បញ្ញាវិមុត្តិំ
ទិដ្ឋេ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ
វិហរតិ ។ អបរេហិបិ សត្តហង្គេហិ សមន្នាគតោ វិន-
យធរោ សោភតិ អាបត្តិំ ជានាតិ អនាបត្តិំ ជានាតិ
លហុកំ អាបត្តិំ ជានាតិ គរុកំ អាបត្តិំ ជានាតិ
ពហុស្សុតោ ហោតិ ។ បេ ។ និដ្ឋិយា សុប្បដិវិទ្ធា

បានឃើញពួកសត្វដែលច្យុតដែលកើត ជាសត្វថោកទាបខ្លះ ឧត្តមខ្លះ មានសម្បុរល្អខ្លះ មានសម្បុរអាក្រក់ខ្លះ មានគតិល្អខ្លះ មានគតិអាក្រក់ខ្លះ ដឹងច្បាស់នូវពួកសត្វ ដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមកម្មរបស់ខ្លួន ដោយប្រការដូច្នេះ ๑ បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវចេតោវិមុត្តិនឹងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់អាសវៈហើយដោយបញ្ញាខ្លួនឯង ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ (ដោយឥរិយាបថទាំង ๔) ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ๑ ឥន្ទ្រិយធរដែលប្រកបដោយអង្គ ๗ រមែងល្អ គឺស្គាល់អាបត្តិ ๑ ស្គាល់អនាបត្តិ ๑ ស្គាល់លហុកាបត្តិ ๑ ស្គាល់គរុកាបត្តិ ๑ ជាអ្នកមានសីល ๑ ฯ បេ ฯ សមាធានសិក្ខាក្នុងសិក្ខាបទទាំងឡាយ ๑ ជាអ្នកបានដូចសេចក្តីប្រាថ្នា ក្នុងជ្ឈានដោយមិនលំបាក បានដោយងួលយូរ នូវឈានទាំង ๔ ដែលអាស្រ័យនូវចិត្តដ៏ថ្លថ្លា ជាឈាននាំឲ្យទៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន ๑ បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវចេតោវិមុត្តិនឹងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់អាសវៈហើយដោយបញ្ញាខ្លួនឯង ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ (ដោយឥរិយាបថទាំង ๔) ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ๑ ฯ ឥន្ទ្រិយធរដែលប្រកបដោយអង្គ ๗ ដទៃទៀតរមែងល្អ គឺស្គាល់អាបត្តិ ๑ ស្គាល់អនាបត្តិ ๑ ស្គាល់លហុកាបត្តិ ๑ ស្គាល់គរុកាបត្តិ ๑ ជាអ្នកបេះចាំប្រើន ฯ បេ ฯ បានយល់ដ្រាលដ្រៅ

ចតុន្នំ ឈានានំ អាកិញ្ចញ្ញាយតនសមាបត្តិយា ទុតិយជ្ឈានសមាបត្តិយា តតិយជ្ឈានសមាបត្តិយា ចតុត្ថជ្ឈានសមាបត្តិយា អាកាសានញ្ចាយតនសមាបត្តិយា វិញ្ញាណញ្ចាយតនសមាបត្តិយា អាកិញ្ចញ្ញាយតនសមាបត្តិយា នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសមាបត្តិយា សញ្ញាវេទយិតនិរោធ

ដោយទិដ្ឋិគឺបញ្ញា ១ ជាអ្នកបានដូចសេចក្តីប្រថ្នា បានដោយមិនលំបាក បានដោយធំទូលាយ នូវឈានទាំង ៤ ដែលអាស្រ័យនូវចិត្តដ៏ថ្លៃថ្លា ជាឈាននាំឲ្យនៅជាសុខក្នុងទិដ្ឋធម្មបច្ចុប្បន្ន ១ បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវបេតោវិមុត្តិ នឹងបញ្ញាវិមុត្តិដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់អាសវៈហើយដោយបញ្ញាខ្លួនឯង ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ (ដោយឥរិយាបថទាំង ៤) ក្នុងទិដ្ឋធម្មបច្ចុប្បន្ន ១ ។ វិនិយឆរប្រកបដោយអង្គ ៧ ដទៃទៀត គឺសេចក្តីរម៉ែងល្អ គឺស្គាល់អាបត្តិ ១ ស្គាល់អនាបត្តិ ១ ស្គាល់លហុកាបត្តិ ១ ស្គាល់គរុកាបត្តិ ១ កិរិយានោះចេះចាំបាតិមោក្ខទាំងពីរដោយពិស្តារ ចេះចែកបទភាជនៈដោយប្រពៃ ចាំស្ទាត់រត់មាត់ដោយប្រពៃ ចេះគាត់សេចក្តីដោយប្រពៃ តាមសុត្តៈគឺខន្ធកៈនឹងបរិវារៈ តាមអនុព្យញ្ជនៈគឺអក្ខរៈនឹងបទ ១ ជាអ្នកបានដូចសេចក្តីប្រថ្នា បានដោយមិនលំបាក បានដោយធំទូលាយ នូវឈានទាំង ៤ ដែលអាស្រ័យនូវចិត្តដ៏ថ្លៃថ្លា ជាឈាននាំឲ្យនៅជាសុខក្នុងទិដ្ឋធម្មបច្ចុប្បន្ន ១ បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវបេតោវិមុត្តិនឹងបញ្ញាវិមុត្តិដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់អាសវៈហើយដោយបញ្ញាខ្លួនឯង ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ (ដោយឥរិយាបថទាំង ៤) ក្នុងទិដ្ឋធម្មបច្ចុប្បន្ន ១ ។ វិនិយឆរដែលប្រកបដោយអង្គ ៧ ដទៃទៀត

សមង្គាគតោ វិនយធរោ សោភតិ អាបត្តិំ ជានាតិ អ-
នាបត្តិំ ជានាតិ លហុកំ អាបត្តិំ ជានាតិ គរុកំ អាបត្តិំ
ជានាតិ អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ អនុស្សរតិ ។ បេ ។
ទិព្វេន ចក្ខុនា វិសុទ្ធេន អតិក្កន្តមានុសកេន សត្តេ
បស្សតិ ចវមានេ ឧបបជ្ជមានេ ហីនេ បណីតេ សុ-
វណ្ណេ ទុព្វណ្ណេ សុគតេ ទុក្កតេ យថាកម្មូបគេ សត្តេ
បជានាតិ ។ បេ ។ អាសវានញ្ច ខយា អនាសវំ ចេ-
តោវិមុត្តិំ បញ្ញាវិមុត្តិំ ទិដ្ឋេ វ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា
សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ។

(៧៧) សត្ត អសទ្ធម្មា អស្សទ្ធោ ហោតិ អហិរិកោ
ហោតិ អនោត្តប្បី ហោតិ អបស្សុតោ ហោតិ កុសីតោ
ហោតិ មុដ្ឋស្សតិ ហោតិ ទុប្បញ្ញោ ហោតិ ។ សត្ត
សទ្ធម្មា សទ្ធោ ហោតិ ហិរិមា ហោតិ ឱត្តប្បី ហោតិ
ពហុស្សុតោ ហោតិ អារទ្ធវីរិយោ ហោតិ ឧបដ្ឋិតស្សតិ
ហោតិ បញ្ញវា ហោតីតិ ។

រមែងល្អ គឺស្គាល់អាបត្តិ១ ស្គាល់អនាបត្តិ១ ស្គាល់លហុកាបត្តិ១ ស្គាល់គរុកាបត្តិ ១ រលឹកឃើញនូវបំណែកខន្ធ ដែលធ្លាប់អាស្រ័យនៅក្នុងកាលមុនមានប្រើនប្រការ ១ ។បេ។ មានចក្ខុទិព្វដ៏បរិសុទ្ធកន្លងហួសចក្ខុរបស់មនុស្សធម្មតា ឃើញពួកសត្វដែលច្យុតដែលកើត ជាសត្វថោកថាបខ្លះ ។ត្តមខ្លះ មានសម្បុរល្អខ្លះ មានសម្បុរអាក្រក់ខ្លះ មានគតិល្អខ្លះ មានគតិអាក្រក់ខ្លះ ដឹងច្បាស់នូវពួកសត្វដែលប្រព្រឹត្តទៅ តាមកម្មរបស់ខ្លួន ១ ។ បេ ។ បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវចេតោវិមុត្តិ ឧទ្ធបញ្ញាវិមុត្តិដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់អាសវៈហើយដោយបញ្ញាខ្លួនឯង ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ (ដោយឥរិយាបថទាំង៤) ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ១ ។

(៧៧) អសទ្ធម្មមាន ៧ យ៉ាង គឺបុគ្គលមិនមានសទ្ធា១ មិនខ្មាសបាប ១ មិនស្អែងនឹងបាប ១ ចេះដឹងតិច ១ ខ្ជិលច្រអូស ភ្លេចស្មារតី ១ ឥតប្រាជ្ញា ១ ។ ព្រះសទ្ធម្មមាន ៧ យ៉ាង គឺបុគ្គលមានសទ្ធា ១ ខ្មាសបាប ១ ស្អែងនឹងបាប ១ ចេះដឹងច្រើន ១ ប្រារព្ធព្យាយាម ១ មានស្មារតីខ្ជាប់ខ្ជួន ១ មានប្រាជ្ញា ១ ។

ចប សត្តកៈ (ពួកប្រាំពីរ) ។

តិសរណគមនំ

[๗๘] អាយស្មតោ អាយស្មតោ ក្កណ្ណស្ស
វិនីតា សាមំ ចិបិ ច
អជ្ជតគ្គេ ច ជីវិតំ ច
អញ្ញតរញ្ញ ច សត្ថារំ
អាជីវសមសមេន ច
ក្កម្មា អាមក្កជញ្ញា ច
តិរិយំ តណាភោជនេ
សត្ថារហបរមាយ
សមាធាយ តថេវ ច
ជ ហោតំ ហោតំ ហោតំ ច
អជ្ជតគ្គេជីវិតំ[1] ច
ចត្តារោ វិនយកម
ចតុភិក្ក ច សោតណ
សត្ត ថេវ អសទ្ធម្មា
សត្ត សទ្ធម្មនេសិតាតិ[2] ។

---

๑ ម. អជ្ជតគ្គេ ជីវិតានិ ច ។ ๒ សទ្ធម្មា ទេសិតាតិបិ ។

នៃយបិដក បរិវារៈ

ទុតិយភាន តឹបញ្ជីរឿងនៃសត្តកៈ(ពួកប្រាំពីរ)នោះដូចខ្លះ
(៧៨) និយាយអំពីអាបត្តិ ១ កងនៃអាបត្តិ ១ វិនីតវត្ថុ ១
សិក្ខាបទមានពាក្យថាប្រព្រឹត្តដោយសមគួរ ១ បដិញ្ញាតករណៈមិនប្រកបដោយធម៌ ១ បដិញ្ញាតករណៈប្រកបដោយធម៌ ១
ទៅដោយសត្តាហកិច្ចមិនមានអាបត្តិ ១ អានិសង្សវិនិយធរ ១
សិក្ខាបទដែលមានទីតំណត់ ១ វត្ថុជានិសគ្គិយៈក្នុងៗណៈ
ដែលអរុណរះឡើង ១ សមថៈ ១ កម្ម ១ ស្រុវស្រៃស់ ១
ខ្លាតទទឹងកុដិ ១ អនុប្បញ្ញត្តិក្នុងគណកោដនសិក្ខាបទ ១
កេសដ្ឋៈកិក្ខុគួរទទួលខុតធាន់ចានតំណត់៧ថ្ងៃ ១ កិក្ខុកាន់យកចីវរដែលសម្រេចហើយចៀសចេញ៧ ១ កិក្ខុប្រមូលយកចីវរដែលសម្រេចហើយចៀសចេញ៧ ១ អាបត្តិមិនមានដល់កិក្ខុ ១ អាបត្តិមានដល់កិក្ខុ ១ អាបត្តិដែលមានដល់កិក្ខុបណ្តិតគប្បីរម្ងាប់ចេញ ១ បញ្ឈប់ចាតិមោក្ខមិនប្រកបដោយធម៌ ១
បញ្ឈប់ចាតិមោក្ខប្រកបដោយធម៌ ១ កិក្ខុដែលចានឈ្មោះថាជាវិនិយធរ ៤ ពួក ១ កិក្ខុ៤ពួកដែលល្អ ១ អសទ្ធម្ម ៧
ប្រការ ១ ព្រះសទ្ធម្ម ៧ ប្រការ ដែលព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់ទេសនាហើយ ១ ។

(๗๙) អដ្ឋានិសំសេ សម្បស្សមានេន ន សោ
តព្ពោ អាបត្តិយោ អនស្សនេ ទុក្កដបតិតព្ពោ ។ អដ្ឋានិ-
សំសេ សម្បស្សមានេន បរេសំបិ សទ្ធាយ សា អា-
បត្តិ នេសេតព្ពា ។ អដ្ឋ យោវតតិយកា ។ អដ្ឋហា-
ការេហិ ភុលាដិ ទ្វេសតិ ។ អដ្ឋ មាតិកា ចីវរស្ស
ទុប្បាទាយ ។ អដ្ឋ មាតិកា ភេបិនស្ស ទុព្ភរាយ ។
អដ្ឋ ថាតានិ ។ អដ្ឋហិ អសទ្ធម្មេហិ អតិក្កមតោ បរិ-
យោនិជ្ឈិតស្ស នេរយិកស្ស អាថាយិកោ នេរយិកោ
តិរច្ឆានោ អវេតិកិច្ចោ ។ អដ្ឋ លោកធម្មា ។ អដ្ឋ
តុច្ឆម្មា ។ អដ្ឋ ថានានេសនីយោ ។ អដ្ឋង្គិកោ មុសា-
វាទោ ។ អដ្ឋ ទុច្ចោសនាជ្ឈានិ ។ អដ្ឋ ទ្វេធាយ្យជ្ឈានិ ។
អដ្ឋ តិត្ថិយវត្តានិ ។ អដ្ឋ អច្ឆរិយោ អព្ភុតា ធម្មា ម-
ហាសមុទ្ទេ ។ អដ្ឋ អច្ឆរិយោ អព្ភុតា ធម្មា ឥមស្មិំ
ធម្មវិនយេ ។ អដ្ឋ អនតិរិត្តា ។ អដ្ឋ អតិរិត្តា ។ អដ្ឋ-
មេ អរុណុគ្គមនេ ឯសុក្កិយំ ហោតិ ។ អដ្ឋ ថាវរដិ-
តា ។ អដ្ឋមំ វត្ថុំ បរិបូរេត្តិ ជានេតព្ពា ។ អដ្ឋមំ វត្ថុំ
បរិបូរេន្តិយោ នេសិតាបិ អនេសិតាបិ[1] ហោតិ ។

---

๑ ឱ. ម. ទេសិតំបិ អទេសិតំបិ ។

ឯកុត្តរិកៈ អដ្ឋកៈ អានិសង្ស ៨ ប្រការជាដើម

(๗๙) កាលបើភិក្ខុបានឃើញច្បាស់នូវអានិសង្ស ៨ ប្រការហើយ មិនត្រូវលើកវត្តភិក្ខុនោះ ព្រោះមិនឃើញអាបត្តិទេ្បីយ ។ កាលបើភិក្ខុបានឃើញនូវអានិសង្ស ៨ ប្រការហើយ ត្រូវសំដែងអាបត្តិនោះចេញដោយសេចក្តីដឿីពាក្យភិក្ខុឯទៀត ។ សិក្ខាបទជាយាវតតិយកាមាន ៨ ។ ភិក្ខុទ្រុស្តត្រកូលដោយប្រការ ៨ យ៉ាង ។ មាតិកា ៨ យ៉ាងនាំឲ្យតើតបីវរ ។ មាតិកា ៨ យ៉ាងនាំឲ្យដោះតបិន ។ ទឹកបានមាន ៨ យ៉ាង ។ ទេវទូតត្រូវអសទ្ធម្ម ៨ ប្រការគ្របសង្កត់ហើយ មានចិត្តគឺអសទ្ធម្មរួបរឹតហើយ កំឡុកត់ទៅក្នុងទីមិនចំរើន ឡុកត់ទៅនរក តាំងនៅអស់ ១ កប្ប រកអ្នកណាតែមិនកើត ។ លោកធម៌មាន ៨ ប្រការ ។ គរុធម៌មាន ៨ ប្រការ ។ ជាដំទេសនីយសិក្ខាបទមាន ៨ ។ មុសាវាទប្រកបដោយអង្គ ៨ ។ អង្គរបស់ទេវោសថមាន ៨ ។ អង្គរបស់ភិក្ខុដែលជាទូត (អ្នកទទួលបម្រើ) មាន ៨ ។ វត្តរបស់ពួកតិរ្ថិយមាន ៨ ។ ធម៌ជាអស្ចារ្យចំឡែកក្នុងមហាសម្ពុទ្ធមាន ៨ ។ ធម៌ជាអស្ចារ្យចំឡែកក្នុងធម៌វិន័យនេះមាន ៨ ។ អនតិត្តកោដនមាន ៨ ។ អតិត្តកោដនមាន ៨ ។ វត្តុដែលជានិស្សគ្គិយៈក្នុងខណៈអុណារេឡើងជាគំរប់ ៨ ។ បាចិត្តិសិក្ខាបទមាន ៨ ។ ភិក្ខុនីធ្លើវត្តុទី ៨ ឲ្យពេញ សង្ឃត្រូវឲ្យវិនាស ។ អាបត្តិដែលភិក្ខុនីធ្លើវត្តុទី ៨ ឲ្យពេញ សំដែងចេញបានក៏មាន សំដែងចេញមិនបានក៏មាន ។

អដ្ឋកថិកា ឧបសម្បន្នា ។ អដ្ឋដ្ឋំ បច្ចុដ្ឋាតព្ពំ ។ អដ្ឋដ្ឋំ អាសនំ ទាតព្ពំ ។ ឧភោសិកា អដ្ឋ វាចេ យោជេ ។ អដ្ឋហាវ្ហេហិ សមដ្ឋាតតោ កិក្ខុ កិក្ខុនោវាទកោ សម្ម ដ្ឋាតព្ពោ ។ អដ្ឋានិសំសា វិនយធរេ ។ អដ្ឋ បរមាតិ ។ តស្សុទ្ទានំ យសិកាកម្មកតេន កិក្ខុនា អដ្ឋសុ ធម្មេ សុ សម្មាវត្តិតព្ពំ ។ អដ្ឋ អធម្មិកាតិ ចាតិមោក្ខុដ្ឋបនា តិ ។ អដ្ឋ អធម្មិកាតិ ចាតិមោក្ខុដ្ឋបនានីតិ ។

អដ្ឋកំ និដ្ឋិតំ ។

តស្សុទ្ទានំ

(๘๐) ន សោ កិក្ខុ បរេសម្បិ
យោវតតិយទ្ទសនា[1] ។
មាតិកា កម្មវិភង្គោ
ចាបិ អតិក្កមេន ច
សោ កធម្មោ តុរធម្មោ
ចាដិទេសនិយោ មុសា
ឧភោសថោ ច ទ្វូតង្គោ

---

๑ ម. យោវតតិយំ ទ្ទសនា ។

ទបសម្បទាប្រកបដោយកម្មវាចា ๘ លើក ។ ត្រូវគ្រោតទៅទទួលបុគ្គល ๘ ពួក ។ ត្រូវឲ្យអាសនៈដល់បុគ្គល ๘ ពួក ។ ទុបាសិកាបានសួមពរជាំង ๘ ប្រការ ។ កិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ๘ សង្ឃគួរសន្មតឲ្យជាអ្នកប្រដៅកិក្ខុនី ។ អានិសង្សវិន័យធរមាន ๘ ។ សិក្ខាបទដែលមានទីតំណត់មាន ๘ ។ កិក្ខុដែលសង្ឃធ្វើតស្បៃបាបិយសិកាកម្មហើយ គួរប្រព្រឹត្តដោយប្រពៃ កុងធម៌ជាំង ๘ ប្រការ ។ ការបញ្ឈប់ចាតិមោក្ខដែលមិនប្រកបដោយធម៌មាន ๘ ។ ការបញ្ឈប់ចាតិមោក្ខដែលប្រកបដោយធម៌មាន ๘ ។

ចប់ អដ្ឋកៈ (ពួកឆ្នាំបី) ។

ទុកាន គឺបញ្ជីរឿងនៃអដ្ឋកៈ(ពួកឆ្នាំបី)នោះដូច្នេះ

(๘๐) និយាយអំពីកិក្ខុមិនត្រូវលើកវត្ថុកិក្ខុនោះ ๑ កិក្ខុគួរសំដែងអាបត្តិដោយដៀពាក្យកិក្ខុឯទៀត ๑ សិក្ខាបទជាយាវតតិយកា ๑ កិក្ខុទ្រុស្តត្រកូល ๑ ។ មាតិកានាំឲ្យកើតបីវារ ๑ មាតិកានាំឲ្យដោះកឋិន ๑ ទឹកបាន ๑ ទៅទត្តត្រូវអាសន្នបុគ្គលសង្ឃត់ ๑ លោកធម៌ ๑ គារុធម៌ ๑ ជាដំទេសនីយសិក្ខាបទ ๑ មុសាវាទ ๑ ទុបាសថ ๑ អង្គរបស់កិក្ខុជាទូត ๑

ឯកត្តរកំ ទវកំ ទវាឃាតវត្តអាទីនំ

អដ្ឋំសុកោ សម្មុដ្ឋញ្ច

អត្តនោ អនត្ថាយ

អតិវត្តំ ឯសប្បដិយំ

ចារាជិកដ្ឋមំ វត្ថុំ

អនេសិត្វបសម្បទា

បច្ចុដ្ឋាបាសនញ្ចេវ

វុឌ្ឍាឧបាសកេន ច

អាឯសំសា បរមាឯ

អដ្ឋឆម្នេសុ វត្តនា

អឆម្ភីកោ ឆម្ភីកោ ច

អដ្ឋកោ សុប្បកាសិតាតិ ។

(๘๑) ទវ អាឃាតវត្ថុឯ ។ ទវ អាឃាតបដិវិនយោ ។ ទវ វិនីតវត្ថុឯ ។ ទវ បឋមាបត្តិកោ ។ ទវមាសដ្ឋោ កិដ្ឋតិ ។ ទវ បណីតភោជនាឯ ។ ទវមំសេមាឧក្កដំ ។ ទវ ចាតុមោក្ខុនេសោ ។ ទវ បរមាឯ ។ ទវ តណ្ហាមូលកោ ឆម្មា ។ ទវវិឆមានា ។ ទវ ចីវរកឯ

វត្តតិរ័យ១ ធម៌ជាអស្ចារ្យចំណែកកុសលមហាសមុទ្ទ១ អនតិវត្តិ-
កោដ្ឋ១ អតិវត្តកោដ្ឋ១ និស្សគ្គិយវត្ត១ ឃាតដិតស័ក្ខា-
បទ១ កិកូនីធ្លើវត្តុទី ๘ ឲ្យពេញ ๑ អាបត្តិដែលកិកូនីសំដែង
មិនបាន១ ចបសម្បទា១ ការក្រោកទទួល១ ឲ្យអាសនៈ១
ចបាសិកាសូមពរ១ កិត្តិដែលសង្ឃគួរសន្មតឲ្យប្រដៅកិកូនី ๑
អានិសង្សវិនៃយធរ ๑ សិក្ខាបទដែលមានទីណាត់ ๑ កិកូគួរ
ប្រព្រឹត្តក្នុងធម៌ ๘ ប្រការ ๑ បញ្ឈប់ឃាតិមោក្ខមិនប្រកប
ដោយធម៌១ បញ្ឈប់ឃាតិមោក្ខប្រកបដោយធម៌១ ពួកធម៌ប្រាំ-
បី ។ (នេះ) ព្រះសម្មុទ្ទទ្រង់សំដែងទុកមកដោយល្អហើយ ។

[๘๑] អាឃាតវត្ថុ គឺវត្ថុជាទីតើតនៃគំនុំមាន ๙ ។ ធម៌សម្រាប់
កំចាត់នូវគំនុំមាន ๙ ។ វិនីតវត្ថុមាន ๙ ។ អាបត្តិជាបឋមាបត្តិកា (ដែល
ត្រូវជាដម្បូង)មាន ๙ ។ សង្ឃវិបត្តិគ្នាដោយធម៌ ๙ ប្រការ ។ កោដន
ចត្តមាន ๙ យ៉ាង ។ កិកូត្រូវទុក្កដព្រោះធាន់សាច់ ๙ យ៉ាង ។ ទន្លេស
របស់ឃាតិមោក្ខិមាន ๙ ។ សិក្ខាបទដែលមានទីកំណាត់មាន ๙ ។ ធម៌
ដែលមានតណ្ហាជាមូលមាន ๙ ។ មានះមាន ๙ ប្រការ ។ ចីវរ ๙ ប្រការ

อนิฏฐาทิตาทิ ฯ เอว ปิยาทิมิ ฉ วิภาคมิ ฯ ปิยเสวา เอว วิเนตพฺพา สุตเตวิเนตพฺพา ฯ เอว อนฺตฺ-ตาทิ อาทาทิ ฯ เอว อนฺตฺตา ปฏิกฺขิตฺตา ฯ เอว อ-นฺตฺตา ปริโภตา ฯ ตีณิ นฺตฺตาทิ ฆาทิ ฯ ตโย นฺตฺตา ปฏิกฺขิตฺตา ฯ ตโย นฺตฺตา ปริโภ-ตา ฯ เอว อนฺตฺตา สญฺญิโย ฯ เอว นฺตฺตา สญฺญิโย ฯ อนฺตฺตาโย โย เอวาทิ ฯ นฺตฺตาโย โย เอวาทิ ฯ เอว อนฺตฺตาทิ ฆาติโตหิกฺขุปช-ฌาทิ ฯ เอว นฺตฺตาทิ ฆาติโตหิกฺขุปชฌาทิตฺถ ฯ

ธาตุ ติฏฺฐิตุ ฯ

ตสฺสุทฺธานํ

[๘๒] อายาตวตฺตุวิธยา[๑]
วิธิตา ปปาเทน จ
กิฏฺฐิตุ จ ปณีตญฺ
มิสฺสุทฺธสปรามาทิ จ

๑ ฉ. อายาตวตฺตุธิ วิธยา ฯ

កិក្ខុគួរវេជ្ជាន ។ បីវារៈ ៤ ប្រការ កិក្ខុមិនគួរវិកប្ប ។ បណ្តាយ (បីវារព្រះសុគត) ៤ បំអាម ដោយចំអាមព្រះសុគត ។ ទានដែលមិនប្រកបដោយធម៌មាន ៤ យ៉ាង ។ ការទទួលដែលមិនប្រកបដោយធម៌មាន ៤ យ៉ាង ។ បរិភោគដែលមិនប្រកបដោយធម៌មាន ៤ យ៉ាង ។ ទានដែលប្រកបដោយធម៌មាន ៣ យ៉ាង ។ ការទទួលដែលប្រកបដោយធម៌មាន ៣ យ៉ាង ។ បរិភោគដែលប្រកបដោយធម៌មាន ៣ យ៉ាង ។ ការពន្យល់ ឬបញ្ជាក់ដែលមិនប្រកបដោយធម៌មាន ៤ យ៉ាង ។ ការពន្យល់ ឬបញ្ជាក់ដែលប្រកបដោយធម៌មាន ៤ យ៉ាង ។ នវកៈមាន ២ ក្នុងកម្មដែលមិនប្រកបដោយធម៌ ។ នវកៈមាន ២ ក្នុងកម្មដែលប្រកបដោយធម៌ ។ ការបញ្ឈប់បាតិមោក្ខដែលមិនប្រកបដោយធម៌មាន ៤ ។ ការបញ្ឈប់បាតិមោក្ខដែលប្រកបដោយធម៌មាន ៤ ។

ចប់ នវកៈ (ពួកថ្មីបួន ៗ) ។

ឧទ្ទាន គឺបញ្ជីរឿងនៃនវកៈ (ពួកថ្មីបួនៗ) នោះដូចខ្លះ

(៨២) និយាយអំពីវត្ថុជាទីតើតគំនុំ ១ ធម៌សម្រាប់កំចាត់គំនុំ ១ វិនីតវត្ថុ ១ អាបត្តិជាបឋមាបត្តិកា ១ សង្ឃវិបត្តិ ១ កោជនទុត្តម ១ កិក្ខុត្រូវទុក្កដព្រោះធាន់សាប់ ១ ទុទ្ធសរបស់បាតិមោក្ខ ១ សិក្ខាបទដែលមានទីកំណត់ ១ ធម៌ដែល

តណ្ហា មាតា អនិដ្ឋាតា
វិតក្កេ្ប ច វិនត្តិយោ
ឧភា បដិក្កូលា ភោគា
តិវិធា បុន ធម្មិកា
អធម្មធម្មសញ្ញត្តិ[1]
ទុវេ ទ្វេ នវកានិ ច
ចាតិមោក្ខុដ្ឋបនានិ
អធម្មធម្មិកានិ ចាតិ[2] ។

(៨៣) ទស អាឃាតវត្ថូនិ ។ ទស អាឃាតប្បដិ-
វិនយា ។ ទសវិធតវត្ថូនិ ។ ទសវត្ថុកា មិច្ឆាទិដ្ឋិ ។
ទសវត្ថុកា សម្មាទិដ្ឋិ ។ ទស អន្តគ្គាហិកា ទិដ្ឋិ ។
ទស មិច្ឆត្តា ។ ទស សម្មត្តា ។ ទស អកុសលកម្ម-
បថា ។ ទស កុសលកម្មបថា ។ ទស អធម្មិកា
សលាកគ្គាហា ។ ទស ធម្មិកា សលាកគ្គាហា ។
សាមណេរានំ ទស សិក្ខាបទានិ ។ ទសហង្គេហិ
សមន្នាគតោ សាមណេរោ ជាសេតព្ពោ ។

---

១ ឱ. អធម្ម ធម្មសញ្ញត្តិ ។ ម. អធម្មធម្មបញ្ញត្តិ ។ ២ ឱ. ចាតិមោក្ខុដ្ឋបនានិ ច អធម្មិកា ធម្មិកានិ ចាតិ ។

មានតណ្ហាជាមូល ๑ មានះ ๑ អធិដ្ឋាន ๑ វិតប្ប ๑ ចំអាម
ព្រះសុគត ๑ ទាន ๑ ការទទួល ๑ ការបរិភោគ ๑ ទាន
នឹងការទទួលនឹងការបរិភោគ ដែលប្រកបដោយធម៌មាន ๓
ប្រការ ๑ ពន្យល់ឬបញ្ជាក់មិនប្រកបដោយធម៌ ๑ ពន្យល់ឬ
បញ្ជាក់ប្រកបដោយធម៌ ๑ នវកៈពីរពួក ๒ ដង ๑ ការបញ្ឈប់
ចាតិមោក្ខមិនប្រកបដោយធម៌ ๑ ការបញ្ឈប់ចាតិមោក្ខប្រកប
ដោយធម៌ ๑ ។

(๘๓) វត្ថុជាទីកើតគំនុំមាន ๑๐ ។ ធម៌សម្រាប់កំចាត់នូវគំនុំមាន
๑๐ ។ វិនីតវត្ថុមាន ๑๐ ។ មិច្ឆាទិដ្ឋិមានវត្ថុ ๑๐ ។ សម្មាទិដ្ឋិមានវត្ថុ
๑๐ ។ ទិដ្ឋិឈ្មោះអន្តគ្គាហិកាមាន ๑๐ ។ មិច្ឆត្តធម៌មាន ๑๐ ។ សម្មត្ត-
ធម៌មាន ๑๐ ។ អកុសលកម្មបថមាន ๑๐ ។ កុសលកម្មបថមាន ๑๐ ។
ការចាប់ស្វាគដែលមិនប្រកបដោយធម៌មាន ๑๐ ។ ការចាប់ស្វាគដែល
ប្រកបដោយធម៌មាន ๑๐ ។ សិក្ខាបទរបស់សាមណេរមាន ๑๐ ។ សាម-
ណេរប្រកបដោយអង្គ ๑๐ គួរឲ្យវិនាស ។

(๘๔) ទសហង្គេហិ សមន្នាគតោ វិនយធរោ ពាលោត្វេវ សង្ខំ គច្ឆតិ អត្តនោ ភាសបរិយន្តំ ន ជានាតិ បរស្ស ភាសបរិយន្តំ ន ជានាតិ អត្តនោ ភាសបរិយន្តំ អនុក្កហេត្វា បរស្ស ភាសបរិយន្តំ អនុក្កហេត្វា អធម្មេន ការេតិ អប្បដិញ្ញាយ អាបត្តិំ ន ជានាតិ អាបត្តិយា មូលំ ន ជានាតិ អាបត្តិសមុទយំ ន ជានាតិ អាបត្តិនិរោធំ ន ជានាតិ អាបត្តិនិរោធគាមិនិំ បដិបទំ ន ជានាតិ ។ ទសហង្គេហិ សមន្នាគតោ វិនយធរោ បណ្ឌិតោត្វេវ សង្ខំ គច្ឆតិ អត្តនោ ភាសបរិយន្តំ ជានាតិ បរស្ស ភាសបរិយន្តំ ជានាតិ អត្តនោ ភាសបរិយន្តំ ជានិត្វា បរស្ស ភាសបរិយន្តំ ជានិត្វា ធម្មេន ការេតិ បដិញ្ញាយ អាបត្តិំ ជានាតិ អាបត្តិយា មូលំ ជានាតិ អាបត្តិសមុទយំ ជានាតិ អាបត្តិនិរោធំ ជានាតិ អាបត្តិនិរោធគាមិនិំ បដិបទំ ជានាតិ ។ អបរេហិបិ ទសហង្គេហិ សមន្នាគតោ វិនយធរោ ពាលោត្វេវ

(៧៤) វិនីយធរដែលប្រកបដោយអង្គ ១០ ដល់នូវការពាល់ថាជាបុគ្គលពាល គឺមិនរៀនទីកំណត់ការសាវបស់ខ្លួន ១ មិនរៀនទីកំណត់ការសាវបស់ជាតិដទៃ ១ លុះមិនរៀនទីកំណត់ការសាវបស់ខ្លួនហើយកាត់សេចក្តីមិនត្រូវតាមធម៌ ១ លុះមិនរៀនទីកំណត់ការសាវបស់ជាតិដទៃហើយកាត់សេចក្តីមិនត្រូវតាមធម៌ ១ កាត់សេចក្តីមិនត្រូវតាមពាក្យប្តេជ្ញា ១ មិនស្គាល់អាបត្តិ ១ មិនស្គាល់មូលនៃអាបត្តិ ១ មិនស្គាល់ហេតុឲ្យកើតអាបត្តិ ១ មិនស្គាល់សេចក្តីរលត់នៃអាបត្តិ ១ មិនស្គាល់បដិបទាឲ្យដល់នូវសេចក្តីរលត់នៃអាបត្តិ ១ ។ វិនីយធរដែលប្រកបដោយអង្គ ១០ ដល់នូវការពាល់ថាជាបណ្ឌិត គឺរៀនទីកំណត់ការសាវបស់ខ្លួន ១ រៀនទីកំណត់ការសាវបស់ជាតិដទៃ ១ លុះរៀនទីកំណត់ការសាវបស់ខ្លួនហើយកាត់សេចក្តីត្រូវតាមធម៌ ១ លុះរៀនទីកំណត់ការសាវបស់ជាតិដទៃហើយកាត់សេចក្តីត្រូវតាមធម៌ ១ កាត់សេចក្តីត្រូវតាមពាក្យប្តេជ្ញា ១ ស្គាល់អាបត្តិ ១ ស្គាល់មូលនៃអាបត្តិ ១ ស្គាល់ហេតុឲ្យកើតអាបត្តិ ១ ស្គាល់សេចក្តីរលត់នៃអាបត្តិ ១ ស្គាល់បដិបទាឲ្យដល់នូវសេចក្តីរលត់នៃអាបត្តិ ១ ។ វិនីយធរដែលប្រកបដោយអង្គ ១០ ដទៃទៀត ក៏ដល់នូវការពាល់ថាជាបុគ្គលពាល

សង្ខំ គច្ឆតិ អធិការណំ ន ជានាតិ អធិការណស្ស មូលំ ន ជានាតិ អធិការណសមុទយំ ន ជានាតិ អធិការណនិរោធំ ន ជានាតិ អធិការណនិរោធគាមិនិ បដិបទំ ន ជានាតិ វត្តុំ ន ជានាតិ និទានំ ន ជានាតិ បញ្ញត្តិំ ន ជានាតិ អនុប្បញ្ញត្តិំ ន ជានាតិ អនុសន្ធិវចនបថំ ន ជានាតិ ។ ឧសហាជ្ជេហិ សមន្នាគតោ វិនយធរោ បណ្ឌិតោត្វេវ សង្ខំ គច្ឆតិ អធិការណំ ជានាតិ អធិការណស្ស មូលំ ជានាតិ អធិការណសមុទយំ ជានាតិ អធិការណនិរោធំ ជានាតិ អធិការណនិរោធគាមិនិ បដិបទំ ជានាតិ វត្តុំ ជានាតិ និទានំ ជានាតិ បញ្ញត្តិំ ជានាតិ អនុប្បញ្ញត្តិំ ជានាតិ អនុសន្ធិវចនបថំ ជានាតិ ។ អបរេហិបិ ឧសហាជ្ជេហិ សមន្នាគតោ វិនយធរោ ពាឡោត្វេវ សង្ខំ គច្ឆតិ ញត្តិំ ន ជានាតិ ញត្តិយា ការណំ ន ជានាតិ ន បុព្វកុសលោ ហោតិ ន អបរកុសលោ ហោតិ អកាលញ្ញូ ច ហោតិ អាបត្តានាបត្តិំ ន ជានាតិ លហុកគរុកំ អាបត្តិំ ន ជានាតិ

គឺមិនស្គាល់អធិករណ៍ ១ មិនស្គាល់មូលនៃអធិករណ៍ ១ មិនស្គាល់ហេតុឲ្យ
កើតអធិករណ៍ ១ មិនស្គាល់សេចក្តីរលត់នៃអធិករណ៍ ១ មិនស្គាល់បដិ-
បទាឲ្យដល់នូវសេចក្តីរលត់នៃអធិករណ៍ ១ មិនស្គាល់វត្ថុ ១ មិនស្គាល់
និទាន ១ មិនស្គាល់បញ្ញត្តិ ១ មិនស្គាល់អនុបញ្ញត្តិ ១ មិនស្គាល់គន្ថ-
ពាក្យដែលជាប់តគ្នា ១ ។ វិន័យធរដែលប្រកបដោយអង្គ ១០ ដល់នូវ
ការពោលថាជាបណ្ឌិតគឺស្គាល់អធិករណ៍ ១ ស្គាល់មូលនៃអធិករណ៍ ១ ស្គាល់
ហេតុឲ្យកើតអធិករណ៍ ១ ស្គាល់សេចក្តីរលត់អធិករណ៍ ១ ស្គាល់បដិ-
បទាឲ្យដល់នូវសេចក្តីរលត់អធិករណ៍ ១ ស្គាល់វត្ថុ ១ ស្គាល់និទាន ១
ស្គាល់បញ្ញត្តិ ១ ស្គាល់អនុបញ្ញត្តិ ១ ស្គាល់គន្ថ-ពាក្យដែលជាប់តគ្នា ១ ។
វិន័យធរដែលប្រកបដោយអង្គ ១០ ដទៃទៀតក៏ដល់នូវការពោលថាជាបុគ្គល
ពាល គឺមិនស្គាល់ញត្តិ ១ មិនស្គាល់ការធ្វើញត្តិ ១ មិនឈ្លាស
ក្នុងកិច្ចខាងដើម ១ មិនឈ្លាសក្នុងកិច្ចខាងចុង ១ មិនស្គាល់កាល ១
មិនស្គាល់អាបត្តិនឹងអនាបត្តិ ១ មិនស្គាល់លហុកាបត្តិ នឹងគរុកាបត្តិ ១

សារាសេសានរាសេសំ អាបត្តឹ ន ជានាតិ ទុដ្ឋុល្លាទុដ្ឋុល្លំ
អាបត្តឹ ន ជានាតិ អាចរិយបរម្បរា ខោ បនស្ស ន
សុក្ខមិតា ហោតិ ន សុមនសិកតា ន សុបធារិតា ។
ឧសមាន្តេហិ សមន្នាគតោ វិនយធរោ បណ្ឌិតោត្វេវ
សង្ខំ គច្ឆតិ ញត្តឹ ជានាតិ ញត្តិយា ការណំ ជានាតិ
បុព្វកុសលោ ហោតិ អបរកុសលោ ហោតិ កា-
លញ្ញូ ច ហោតិ អាបត្តានាបត្តឹ ជានាតិ លហុកាគរុកំ
អាបត្តឹ ជានាតិ សារាសេសានរាសេសំ អាបត្តឹ ជានាតិ
ទុដ្ឋុល្លាទុដ្ឋុល្លំ អាបត្តឹ ជានាតិ អាចរិយបរម្បរា ខោ
បនស្ស សុក្ខមិតា ហោតិ សុមនសិកតា សុបធារិ-
តា ។ អបរេហិបិ ឧសមាន្តេហិ សមន្នាគតោ វិនយធរោ
បណ្ឌិតោត្វេវ សង្ខំ គច្ឆតិ អាបត្តានាបត្តឹ ន ជានាតិ
លហុកាគរុកំ អាបត្តឹ ន ជានាតិ សារាសេសានរា-
សេសំ អាបត្តឹ ន ជានាតិ ទុដ្ឋុល្លាទុដ្ឋុល្លំ អាបត្តឹ
ន ជានាតិ ឧភយានិ ខោ បនស្ស ជាតិមោក្ខានិ
វិត្ថារេន ន ស្វាគតានិ ហោន្តិ ន សុវិភត្តានិ ន
សុប្បវត្តីនិ ន សុវិនិច្ឆិតានិ សុត្តសោ អនុព្យញ្ជនសោ

មិនស្គាល់សាវសេសាបត្តិនឹងអនវសេសាបត្តិ ១ មិនស្គាល់ទុដ្ឋុល្លាបត្តិនឹងអទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ១ វិនីយធរនោះមិនរៀនតំណអាចារ្យ ទាំងមិនយកចិត្តទុកដាក់មិនពិចារណាដោយល្អ ១ ។ វិនីយធរដែលប្រកបដោយអង្គ ១០ ដល់នូវការពាប់ថាជាបណ្ឌិត គឺស្គាល់ញត្តិ ១ ស្គាល់ការធ្វើញត្តិ ១ ឈ្មោះសកវាចាដើម ១ ឈ្មោះសកវាចាចុង ១ ស្គាល់កាល ១ ស្គាល់អាបត្តិនឹងអនាបត្តិ ១ ស្គាល់លហុកាបត្តិនឹងគរុកាបត្តិ ១ ស្គាល់សាវសេសាបត្តិនឹងអនវសេសាបត្តិ ១ ស្គាល់ទុដ្ឋុល្លាបត្តិ នឹងអទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ១ វិនីយធរនោះបានរៀនតំណអាចារ្យទាំងបានយកចិត្តទុកដាក់ បានពិចារណាដោយល្អ ១ ។ វិនីយធរដែលប្រកបដោយអង្គ ១០ ដូចខ្លៃត កំដល់នូវការពាប់ថាជាបុគ្គលពាល គឺមិនស្គាល់អាបត្តិនឹងអនាបត្តិ ១ មិនស្គាល់លហុកាបត្តិនឹងគរុកាបត្តិ ១ មិនស្គាល់សាវសេសាបត្តិនឹងអនវសេសាបត្តិ ១ មិនស្គាល់ទុដ្ឋុល្លាបត្តិនឹងអទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ១ វិនីយធរនោះមិនចេះចាំបាតិមោក្ខទាំងពីរដោយពិស្តារ មិនចេះចែកចាយគាថា: ដោយប្រពៃ មិនបានចាំស្ទាត់រត់មាត់ដោយប្រពៃ មិនចេះគាត់សេចក្តីដោយប្រពៃ តាបសុត្តៈគឺទន្ធកៈនឹងបរិវារៈ តាមអនុព្យញ្ជនៈគឺអក្ខរៈនឹងបទ ១

អាបត្តានាបត្តិំ ន ជានាតិ លហុកគរុកំ អាបត្តិំ ន ជានាតិ សាវសេសានវសេសំ អាបត្តិំ ន ជានាតិ ទុដ្ឋុល្លាទុដ្ឋុល្លំ អាបត្តិំ ន ជានាតិ អធិករណោ ច ន វិនិច្ឆយកុសលោ ហោតិ ។ ឧសមាន្តេហិ សមញ្ញាតគោ វិនយធរោ បណ្ឌិតោត្វេវ សង្ខំ គច្ឆតិ អាបត្តានាបត្តិំ ជានាតិ លហុកគរុកំ អាបត្តិំ ជានាតិ សាវសេសានវសេសំ អាបត្តិំ ជានាតិ ទុដ្ឋុល្លាទុដ្ឋុល្លំ អាបត្តិំ ជានាតិ ឧភយានិ ខោ បនស្ស ថាតិមោក្ខានិ វិត្ថារេន ស្វាគតានិ ហោន្តិ សុវិភត្តានិ សុប្បវត្តីនិ សុវិនិច្ឆិតានិ សុត្តសោ អនុព្យញ្ជនសោ អាបត្តានាបត្តិំ ជានាតិ លហុកគរុកំ អាបត្តិំ ជានាតិ សាវសេសានវសេសំ អាបត្តិំ ជានាតិ ទុដ្ឋុល្លាទុដ្ឋុល្លំ អាបត្តិំ ជានាតិ អធិករណោ ច វិនិច្ឆយកុសលោ ហោតិ ។

(៨៥) ឧសមាន្តេហិ សមញ្ញាតគោ កិត្តិំ ឧញ្ញាហិកាយ សម្មន្និតព្ពោ ។ ឧស អត្តាសេ បដិច្ច តជាតគេន សាវកានំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ។ ឧស អាទីនវា ភគវន្តេបុរេប្បវេសនេ ។ ឧស ឆានវត្តនិ ។ ឧស វតជាតិ ។

មិនស្គាល់អាបត្តិនឹងអនាបត្តិ ១ មិនស្គាល់លហុកាបត្តិនឹងគរុកាបត្តិ ១ មិនស្គាល់សាវសេសាបត្តិនឹងអនវសេសាបត្តិ ១ មិនស្គាល់ទុដ្ឋុល្លាបត្តិនឹងអទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ១ មិនឈ្លាសក្នុងការវិនិច្ឆ័យអធិករណ៍ ១ ។ វិន័យធរប្រកបដោយអង្គ ១០ ដល់នូវការរាប់អានថាជាបណ្ឌិត គឺស្គាល់អាបត្តិនឹងអនាបត្តិ ១ ស្គាល់លហុកាបត្តិនឹងគរុកាបត្តិ ១ ស្គាល់សាវសេសាបត្តិនឹងអនវសេសាបត្តិ ១ ស្គាល់ទុដ្ឋុល្លាបត្តិនឹងអទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ១ វិន័យធរនោះចេះចាំជាតិមោក្ខ ចាំដោយពិស្តារ ចេះចែកបទភាជនៈដោយប្រពៃ ចាំស្ទាត់រត់មាត់ដោយប្រពៃ ចេះកាត់សេចក្តីដោយប្រពៃ តាមសុត្តៈ តាមអនុព្យញ្ជនៈ ១ ស្គាល់អាបត្តិនឹងអនាបត្តិ ១ ស្គាល់លហុកាបត្តិនឹងគរុកាបត្តិ ១ ស្គាល់សាវសេសាបត្តិនឹងអនវសេសាបត្តិ ១ ស្គាល់ទុដ្ឋុល្លាបត្តិនឹងអទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ១ ឈ្លាសក្នុងការវិនិច្ឆ័យអធិករណ៍ ១ ។

(៨៥) ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ១០ សង្ឃគួរសន្មតដោយឧញ្ញាហិកាកម្ម[1] ។ ព្រះតថាគតអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ចាំង ១០ ទើបបញ្ញត្តសិក្ខាបទដល់សាវ័កចាំងឡាយ ។ ទោសក្នុងការចូលទៅក្នុងព្រះកដរាំងមាន ១០ យ៉ាង ។ ទានវត្ថុមាន ១០ យ៉ាង ។ រតនៈមាន ១០ យ៉ាង ។

---

១ ឧញ្ញាហិកាកម្មនេះ លោកបានពោលទុកក្នុងសមថក្ខន្ធកៈរួចហើយ ។

ឧសវត្តោ កំក្ខុសង្ឃោ ។ ឧសវត្តេន តស្មោន ឧប-
សម្បាទេតព្ពំ ។ ឧស បំសុកូលានំ ។ ឧស ចីវរ-
ជារណានំ[1] ។ ឧសាមាបរមំ អតិរេកចីវរំ ជារេតព្ពំ ។
ឧស សុក្កានំ ។ ឧស ឧទ្ទិស្សោ ។ ឧស កវិយោយោ ។
វេសាលិយំ[2] ឧស វគ្គិនំ ធីបេន្តិ ។ ឧស បុក្កលា
អវន្តិយោ ។ ឧស អក្កោសវគ្គិនំ ។ ឧសហាការេហិ
បេសុញ្ញំ ឧបសំហរតិ ។ ឧស សេនាសនានំ ។
ឧស វារេន យោចីសុ ។ ឧស អធម្មិកានំ ទានំ-
មោក្ខូជបជានំ ។ ឧស ធម្មិកានំ ទានំមោក្ខូជ-
បជានំ ។ ឧសានិសំសា យោគុយោ ។ ឧស មំសា
អកបប្បិយោ ។ ឧស បរមានំ ។ ឧសវស្សេន កំក្ខុជា
ព្យត្តេន បដិពលេន បញ្ហាជេតព្ពំ ឧបសម្បាទេតព្ពំ
និស្សយោ ទាតព្ពោ សាមណេរោ ឧបដ្ឋាបេតព្ពោ ។
ឧសវស្សាយ កំក្ខុនិយោ ព្យត្តាយ បដិពលាយ
បញ្ហាជេតព្ពំ ឧបសម្បាទេតព្ពំ និស្សយោ ទាតព្ពោ

---

១ ឧ. ម. ចីវរធារណា ។ ២ ឧ. ម. វេសាលិយោ ។

កិច្ចសង្ឃមានពួក ១០ ។ គណៈសង្ឃពួក ១០ គួរឲ្យឧបសម្បទាបាន ។ សំពត់បំសុកូលមាន ១០ យ៉ាង ។ ការទ្រទ្រង់ចីវរមាន ១០ យ៉ាង ។ អតិរេកចីវរ កិច្ចត្រូវប្រើប្រាស់បាន កំណត់ត្រឹម ១០ ថ្ងៃ ។ ទឹកសុក្កៈមាន ១០ យ៉ាង ។ ស្រីមាន ១០ ពួក ។ ភរិយាមាន ១០ ពួក ។ វដ្ដបុគ្គល កិច្ចចាំឆ្លាយសំដែងវត្តចាំឆ ១០ ប្រការ ក្នុងក្រុងវេសាលី ។ អវន្ទិយបុគ្គលមាន ១០ ពួក ។ អក្កោសវត្ថុមាន ១០ យ៉ាង ។ កិច្ចនាំពាក្យព្រះញាណដោយអាការ ១០ ។ សេនាសនៈមាន ១០ យ៉ាង ។ ជនចាំឆ្លាយបានសូមពរចាំឆ ១០ ។ ការបញ្ឈប់បាតិមោក្ខដែលមិនប្រកបដោយធម៌មាន ១០ ។ ការបញ្ឈប់បាតិមោក្ខដែលប្រកបដោយធម៌មាន ១០ ។ អានិសង្សបវរមាន ១០ យ៉ាង ។ សាច់ដែលកិច្ចមិនគួរឆាន់មាន ១០ យ៉ាង ។ សិក្ខាបទដែលមានទីកំណត់មាន ១០ ។ កិច្ចមានវស្សាគ្រប់ ១០ ដែលឈ្មោះប្រតិពលទើបគួរឲ្យបព្វជ្ជា គួរឲ្យឧបសម្បទា គួរឲ្យនិស្ស័យ គួរឲ្យសាមណេរបម្រើខ្លួន ។ កិច្ចនីមានវស្សាគ្រប់ ១០ ដែលឈ្មោះប្រតិពលទើបគួរឲ្យបព្វជ្ជា គួរឲ្យឧបសម្បទា គួរឲ្យនិស្ស័យ

សាមណេរំ ឧបដ្ឋាបេតព្ពា ។ ឧសវសប្បាយ តិត្ថិយោ ព្យត្តាយ បដិពលាយ វុដ្ឋាបនសម្មតិ សាធិតព្ពា ។ ឧសវសប្បាយ តិហិតតាយ សិក្ខា ទាតព្ពាតិ ។

ទសកំ និដ្ឋិតំ ។

តស្សុទ្ទានំ

[៨៦] អាយាតវិនយោ[1] វុត្តោ
មិច្ឆា សម្មា ច អន្តិក្កា
មិច្ឆត្តា ចេវ សម្មត្តា
អកុសលា កុសលាបិ ច
សលាកាគច្ឆនច្ឆា ច
សាមណេរេ ច ឆាសនា
ភាសាធិការណាញ្ចេវ
ញត្តិ លហុកមេវ ច
លហុកា តរុកា ឯតេ

---

១ ឧ. ម. អាយាតំ វិនយំ ។

គួរឲ្យសាមណេរបម្រើខ្លួនបាន ។ កិក្ខុនីដែលឈ្មោះប្រតិពល មានវស្សាគ្រប់ ១០ ទើបគួរត្រេកអរនឹងការសន្ទនឲ្យបំបួសគេបាន ។ កិក្ខុនីគប្បីឲ្យសិក្ខា[1]ដល់ស្រីគិហិគតា[2] មានវស្សាគ្រប់ ១០ ។

ចប់ ទសកៈ (ពួកដប់ៗ) ។

ឧទ្ទាន គឺបញ្ជីរឿងនៃទសកៈ (ពួកដប់ ។) នោះដូចខ្លះ

(៨៦) និយាយអំពីវត្ថុជាទីតើតគំនុំ ១ ធម៌សម្រាប់កំចាត់គំនុំ ១ វិនីតវត្ថុ ១ មិច្ឆាទិដ្ឋិ ១ សម្មាទិដ្ឋិ ១ អន្តគ្គាហិកាទិដ្ឋិ ១ មិច្ឆត្តធម៌ ១ សម្មត្តធម៌ ១ អកុសលកម្មបថ ១ កុសលកម្មបថ ១ ការចាប់ស្លាកមិនប្រកបដោយធម៌ ១ ការចាប់ស្លាកប្រកបដោយធម៌ ១ សិក្ខាបទរបស់សាមណេរ ១ សាមណេរដែលគួរឲ្យវិនាស ១ ទីកំណត់កាសា ១ អធិករណ៍ ១ ញត្តិ ១ លហុកាបត្តិ ១ លហុកាបត្តិមួយ៉ាងទៀត ១ គរុកាបត្តិ ១ អ្នកចាំឆ្ងាយ ចូរដឹងធម៌ចាំអម្បាលនេះ ថាជាធម៌

---

១ សិក្ខាក្នុងទីនេះសំដៅយកធម៌ ៦ ប្រការដែលសាមណេរត្រូវសិក្សាអស់ ២ ឆ្នាំទៅទៀត ។

២ ស្រីដែលល្មមមានប្តីហើយទើបចូលបួសជាសាមណេរីបាន ។

ឧត្តរាសុត្តោ វិជាឧជ

ឧញ្ញាហិតោ ច សិក្ខា ច

អន្តេបុរ ច វត្ថុ

រតនំ ឧសវាក្តោ ច

តថេវ ឧបសម្បទា

បំសុកូលជារណា ច

ឧសាហាសុក្តំ ឥត្តិយោ

ភរិយោ ឧស វត្ថុ

អវជ្ជំយក្តោសេន ច

បេសុញ្ញក្តោ(១) សេជា ច

វាជំ ច អធម្មិកា

ធម្មិកា យោតុ មំសា ច

បរមា តិក្ខុ តិក្ខុជំ

វុដ្ឋាបជា តិហិតតា

ឧសតោ សុប្បតោសិតានំ ។

---

១ ឧ. បេសុញ្ញ ។ ម. បេសុញ្ញ ចេវ សេនានំ ។

ខែយបិឯក បរិវារៈ

មានចំណែកខ្លាំងនឹង ស កិក្ខុដែលសង្ឃត្រូវសន្ទុះដោយទុព្ភាហិកាកម្ម ១ ព្រះតថាគតទ្រង់បញ្ញត្តសិក្ខាបទ ១ ទោសក្នុងការចូលទៅក្នុងព្រះកដាំង ១ ទានវត្ថុ ១ រតនៈ ១ សង្ឃពួកដប់ ១ ការឲ្យឧបសម្បទាដោយសង្ឃពួក ១០ ដូចគ្នា ១ សំពត់បំសុកូល ១ ការប្រើប្រាស់ចីវរ ១ អតិរេកចីវរ គួរប្រើប្រាស់បានត្រឹមតែកំណត់ ១០ ថ្ងៃ ១ ទឹកសុក្កៈ ១០ យ៉ាង ១ ស្រី ១០ ពួក ១ ភរិយា ១០ ពួក ១ វត្ថុ ១០ យ៉ាង ១ អវន្ទិយបុគ្គល ១ អក្កោសវត្ថុ ១ កិក្ខុនាំការញុះញង់ ១ សេនាសនៈ ១ ការសូមពរ ១ ការបញ្ឈប់ឫទ្ធិមោក្ខដែលមិនប្រកបដោយធម៌ ១ ការបញ្ឈប់ឫទ្ធិមោក្ខប្រកបដោយធម៌ ១ អានិសង្សបបរ ១ សាច់មិនគួរឆាន់ ១ សិក្ខាបទដែលមានទីកំណត់ ១ កិក្ខុដែលគួរឲ្យបព្វជ្ជាដើម ១ កិក្ខុនីដែលគួរឲ្យបព្វជ្ជាដើម ១ កិក្ខុនីគួរត្រេកអរនឹងការសន្ទុះបព្វជ្ជា ១ ស្រីគិហិគតា ១ ធម៌ពួកដប់ៗ នេះព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់សំដែងហើយ ដោយប្រពៃ ។

(๘๗) ឯកាទស បុគ្គលា អនុបសម្បន្នា ន ឧប-
សម្បាទេតព្វា ឧបសម្បន្នា ឆាសេតព្វា ។ ឯកាទស
ឆាទុកា អកប្បិយា ។ ឯកាទស បត្តា អកប្បិយា ។
ឯកាទស ចីវរានិ អកប្បិយានិ ។ ឯកាទស យាវត-
តិយកា ។ តិក្ខត្តុនីនំ ឯកាទស អន្តរយិកា ធម្មា
បុច្ឆិតព្វា ។ ឯកាទស ចីវរានិ អធិដ្ឋាតព្វានិ ។ ឯកាទ-
ស ចីវរានិ នវិកប្បេតព្វានិ ។ ឯកាទសេ អរណ្ហុក្ក-
មនេ ន៑ិស្សគ្គិយំ ហោតិ ។ ឯកាទស កណ្ឌិកា កប្ប-
យា ។ ឯកាទស វីថា កប្បិយា ។ ឯកាទស បម-
ាណិយោ អកប្បិយា ។ ឯកាទស បមាណិយោ កប្បិយា ។
ឯកាទស ន៑ិស្សយប្បដិប្បស្សទ្ធិយោ ។ ឯកាទស បុគ្គ-
លា អាន៑ិយោ ។ ឯកាទស បរមានិ ។ ឯកាទស
វារានិ យាចិតុំ ។ ឯកាទស សីមាទោសា ។ អក្កោស-
កបរិភាសកេ បុគ្គលេ ឯកាទស អាទីនវា ឆាដ-
កភ្លូ ។ មេត្តាយ ចេតោវិមុត្តិយា អាសេវិតាយ ភាវិតា-
យ ពហុលីកតាយ យានីកតាយ វត្ថុកតាយ អនុដ្ឋិ-
តាយ បរិចិតាយ សុសមារទ្ធាយ ឯកាទសានិសំសា

ឯកុត្តរិកៈ ឯកទសកៈ បុគ្គល ๑๑ ដងដើម

(๘๗) បុគ្គល๑๑ ពួក បើនៅជាអនុបសម្បន្ននៅឡើយ កិក្ខុមិនត្រូវ
ឲ្យឧបសម្បទា ទុកជាបានឧបសម្បទារួចហើយ កិក្ខុត្រូវឲ្យវិនាសចេញ ។
ទ្រនាប់ដើងដែលកិក្ខុមិនគួរប្រើប្រាស់ មាន ๑๑ យ៉ាង ។ ជាត្រដែលកិក្ខុមិន
គួរប្រើប្រាស់ មាន ๑๑ យ៉ាង ។ ចីវរដែលកិក្ខុមិនគួរប្រើប្រាស់ មាន ๑๑
យ៉ាង ។ អាបត្តិ ជាយោគតិយកា មាន ๑๑ ។ អន្តរាយិកធម៌ ๑๑ ប្រការ
របស់ពួកកិក្ខុនី កិក្ខុត្រូវសួរ ។ ចីវរដែលកិក្ខុគួរអធិដ្ឋាន មាន ๑๑ យ៉ាង ។
ចីវរដែលកិក្ខុមិនគួរវិកប្ប មាន ๑๑ យ៉ាង ។ វត្ថុដែលជានិស្សគ្គិយៈ កុង
ពេលអរុណរះឡើងជាគំរប់ ๑๑ ។ ឡេវកុំដែលជាកប្បិយៈ (គួរប្រើប្រាស់
បាន) មាន ๑๑យ៉ាង ។ ក្រវិលកុំដែលជាកប្បិយៈមាន ๑๑ យ៉ាង ។ ផែន
ដីជាអកប្បិយៈ (កិក្ខុមិនគួរដីក) មាន๑๑ យ៉ាង ។ ផែនដីជាកប្បិយៈមាន
๑๑យ៉ាង ។ សេចក្តីរម្ងាប់ហេតុនិស្ស័យ មាន ๑๑ ប្រការ ។ អវិនិយបុគ្គល
មាន๑๑ ពួក ។ សិក្ខាបទមានទីកំណត់មាន๑๑ ។ ពួកជនបានសូមពរ ๑๑
ប្រការ ។ ទោសរបស់សីមា មាន ๑๑ ប្រការ ។ ទោស ๑๑ ប្រការ រមែង
តើតប្រាកដដល់បុគ្គលជាអ្នកដេរនឹងជាអ្នកគម្រាម ។ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ
ដែលបុគ្គលធ្វើឲ្យច្បាស់ហើយ ចំរើនហើយ ធ្វើឲ្យត្រាស់ត្រៃលហើយ ធ្វើឲ្យ
ជួចជាយានជំនិះហើយ ធ្វើឲ្យជាទីនៅហើយ ឲ្យតាំងនៅញឹកញាយហើយ
សន្សំទុកមិនឲ្យបាត់ប្រាស់ដោយល្អហើយ នឹងមានអានិសង្ស๑๑ ប្រការ

ទានំ สุขំ สุขตฺถิ สุขំ បដิคฺคณฺหาติ ๆ ตาทิสกัง สุขิตัง បสฺสติ មនุสฺสานំ មิយោ ហោតិ អមនุสฺสានំ មิយោ ហោតិ เทวตา รกฺขนฺติ ตาสฺส អตฺถิ ภาวิสំ ภ สตฺถุ ภ ภาคยตา ลาภี ฌานานំ จตุนฺนំ สมาธิยตา ทุขวาณฺณา วิปฺปสีทติ อสมฺโมหา ปุพฺพ กาลกิริยาติ ๆ ตสฺมา ติหาติ ปุพฺพเปตพลานิ อินฺทฺริยานิ ปาตุภวนฺติ สติพลานิ ธมฺมวิจยพลานิ วิริยพลานิ ปีติพลานิ ปสฺสทฺธิพลานิ สมาธิพลานิ ญาณพลานิ ๆ

ตสฺมา ติหาติ ปุพฺพเปตพลานิ อินฺทฺริยานิ ปาตุภวนฺติ ๆ

กตมานิ ปุพฺพเปตพลานิ อินฺทฺริยานิ ปาตุภวนฺติ ๆ

(๘๘) ตาสเมตฺถา ทานุกา จ

ปตฺตา จ จีวรานิ จ

ตตฺถา ปุจฺฉิตฺถา จ

อนิฏฺฐาเนวิกปฺปนา

ជាពិតប្រាកដ គឺបុគ្គលនោះដេកលក់ជាសុខ ១ ក្រាក់ឡើងជាសុខ ១ មិនឃើញសុបិនអាក្រក់ ១ ជាទីស្រឡាញ់របស់ពួកមនុស្ស ១ ជាទីស្រឡាញ់របស់ពួកអមនុស្ស ១ ពួកទេវតាតែងរក្សា ១ ភ្លើងក្តី ថ្នាំពិសក្តី គ្រឿងសស្ត្រាវុធក្តី ក៏មិនប៉ះពាល់ដល់បុគ្គលនោះ ១ ចិត្តបុគ្គលនោះ រមែងចូលកាន់សមាធិដោយរួសរាន់ ១ បុគ្គលនោះមានពណ៌សម្បុរមុខស្រស់បស់ ១ បុគ្គលនោះមិនបានវង្វេង ធ្វើមរណកាល ១ កាលបើមិនបានត្រាស់ដឹងនូវគុណធម៌ជាន់ខ្ពស់ទេ ជាអ្នកបានទៅកើតកន្លែងព្រហ្មលោក ១ មេត្តាចេតោវិមុត្តិដែលបុគ្គលធ្វើឲ្យច្រើនហើយ ចំរើនហើយ ធ្វើឲ្យ ស្គាស់ត្រៃលហើយ ធ្វើឲ្យដូចជាយានដំនិះហើយ ធ្វើឲ្យជាទីនៅហើយ ឲ្យតាំងនៅញឹកញាយហើយ សន្សំទុកមិនឲ្យបាត់ ប្រារព្ធដោយល្អហើយ អានិសង្ស ១១ ប្រការនេះនឹងកើតប្រាកដ ។

ចប់ ឯកាទសកៈ (ពួកធម៌មួយ ។) ។

ឧទ្ទាន គឺបញ្ជីរឿងនៃឯកាទសកៈ (ពួកដប់មួយ ។) នោះដូចខ្លះ

(៨៨) និយាយអំពីទុបសម្បន្នដែលសង្ឃគួរឲ្យវិនាស ១ ទ្រនាប់ដើង ១ ឫត្រ ១ បីវរ ១ អាបត្តិ ជាយាវតតិយកា ១ អន្តរាយិកធម៌ដែលវិនិយធរត្រូវសួរ ១ បីវរគួរអធិដ្ឋាន ១ បីវរ

ឯកុត្តរកំ ឯកាទសកំ ឧត្តរនយេ

អនុណា តណ្ហាតិកា វីតា
អភព្ពាយោ ច ភព្ពាយំ
ឯសច្ឆយោវន្ទិយោ ចេវ
បរមាឯ វាឯ ច
សីមាឆោសា ច អក្កោសា
មេត្តាយេកាឧសា តតាតិ ។

ឯកុត្តរកំ ទ្វាទសកំ ។

តស្សុទ្ទានំ

(៨៩) ឱភាសា ច ឧកា ចេវ
តិកា ច ចតុបញ្ចកា
ឆសត្តដ្ឋនវកា ច
ទសឯកាឧសាឯ ច
ហិតាយ សព្ពសត្តានំ
ញាតឆម្មេន តាទិនា
ឯកុត្តរិកា វិមលា
មហាវិរេន ទេសិតាតិ ។

ឯកុត្តរិកៈ ឯកាទសកៈ ឧទ្ទានគាថា

គួរវិតប្ប ១ វត្តជានិសង្សគ្គិយៈក្នុងវេលាអរុណរះឡើង ១ ឡៅកុំ ១ ក្រវែលកុំ ១ ដីជាអកប្បិយៈ ១ ដីជាកប្បិយៈ ១ សេចក្តីរម្ងាប់ចាកនិស្ស័យ ១ អវន្ទិយបុគ្គល ១ សិក្ខាបទដែលមានទីកំណត់ ១ ការសូមពរ ១ ទោសរបស់សីមា ១ ការដេរ ១ អានិសង្សមេត្តាមាន ១១ ប្រការ ១ ។

ចប់ ឯកុត្តរិកៈ (ការស្រង់យកសេចក្តីតាំងពីពួកមួយៗ ឡើងទៅ) ។

ឧទ្ទាននៃឯកុត្តរិកៈនោះដូច្នេះ

(៨៩) ពួកធម៌មួយ ១ ពួកធម៌ពីរ ១ ពួកធម៌បី ១ ពួកធម៌បួន ១ ពួកធម៌ប្រាំ ១ ពួកធម៌ប្រាំមួយ ១ ពួកធម៌ប្រាំពីរ ១ ពួកធម៌ប្រាំបី ១ ពួកធម៌ប្រាំបួន ១ ពួកធម៌ដប់ ១ ពួកធម៌ដប់មួយ ១ ឈ្មោះថា ឯកុត្តរិកៈ ជារបស់ប្រាសចាកមន្ទិលដែលព្រះពុទ្ធជាគាទិបុគ្គលទ្រង់ត្រាស់ដឹងនូវធម៌ ទ្រង់ប្រកបដោយសេចក្តីព្យាយាមច្រើន ទ្រង់សំដែងទុកមក ដើម្បីប្រយោជន៍ ដល់សត្វសត្វទាំងពួង ។

ទុកោសលាទិប្បញ្ហាវិសជ្ជនា

[៩០] ទុច្ចោសច្ចកម្មស្ស កោ អានិ សំ មជ្ឈ កឹ បរិយោសានំ ។ បហារណាកម្មស្ស កោ អានិ សឹ មជ្ឈ កឹ បរិយោសានំ ។ តជ្ជនីយកម្មស្ស ។ បេ ។ និយស្សកម្មស្ស ។ បេ ។ បព្ពាជនីយកម្មស្ស ។ បេ ។ បដិសារណីយកម្មស្ស ។ បេ ។ ទុក្កដនីយកម្មស្ស ។ បេ ។ បរិវាសទានស្ស ។ បេ ។ មូលាយ បដិកស្សនាយ ។ បេ ។ មានត្តទានស្ស ។ បេ ។ អព្ភានស្ស ។ បេ ។ ទុបសម្បទាកម្មស្ស កោ អានិ សឹ មជ្ឈ កឹ បរិយោសានំ ។ តជ្ជនីយកម្មស្ស បដិប្បស្សទ្ធិយោ កោ អានិ សឹ មជ្ឈ កឹ បរិយោសានំ ។ និយស្សកម្មស្ស បដិប្បស្សទ្ធិយោ ។ បេ ។ បព្ពាជនីយកម្មស្ស បដិប្បស្សទ្ធិយោ ។ បេ ។ បដិសារណីយកម្មស្ស បដិប្បស្សទ្ធិយោ ។ បេ ។ ទុក្កដនីយកម្មស្ស បដិប្បស្សទ្ធិយោ កោ អានិ សឹ មជ្ឈ កឹ បរិយោសានំ ។ សតិវិនយស្ស កោ អានិ សឹ មជ្ឈ កឹ បរិយោសានំ ។ បេ ។ អមូឡ្ហវិនយស្ស ។ បេ ។ តស្សបាបិយសិ-

បុព្វារិសដ្ឋនាអំពីទុច្ចោសចិកម្មជាដើម

(៩០) ទុច្ចោសចិកម្ម មានអ្វីជាខាងដើម មានអ្វីជាកណ្តាល មានអ្វីជាទីបំផុត ។ បវារណាកម្ម មានអ្វីជាខាងដើម មានអ្វីជាកណ្តាល មានអ្វីជាទីបំផុត ។ តជ្ជនីយកម្ម ។ បេ ។ និយស្សកម្ម ។ បេ ។ បព្វាជនីយកម្ម ។ បេ ។ បដិសារណីយកម្ម ។ បេ ។ ទុក្កដនីយកម្ម ។ បេ ។ បរិវាសទាន (ការឲ្យបរិវាស) ។ បេ ។ មូលាយបដិកស្សនា ។ បេ ។ មានត្តទាន ។ បេ ។ អព្ភាន ។បេ ។ ឧបសម្បទាកម្ម មានអ្វីជាខាងដើម មានអ្វីជាកណ្តាល មានអ្វីជាទីបំផុត ។ ការមិនធ្វើតជ្ជនីយកម្ម មានអ្វីជាខាងដើម មានអ្វីជាកណ្តាល មានអ្វីជាទីបំផុត ។ ការមិនធ្វើនិយស្សកម្ម ។ បេ ។ ការមិនធ្វើបព្វាជនីយកម្ម ។ បេ ។ ការមិនធ្វើបដិសារណីយកម្ម ។ បេ ។ ការមិនធ្វើទុក្កដនីយកម្ម មានអ្វីជាខាងដើម មានអ្វីជាកណ្តាល មានអ្វីជាទីបំផុត ។ សតិវិនយ មានអ្វីជាខាងដើម មានអ្វីជាកណ្តាល មានអ្វីជាទីបំផុត ។ បេ ។ អមូឡ្ហវិនយ ។ បេ ។ តស្សបាបិយសិកា

ភាយ ។បេ។ តំណាវត្ថារភសទ្ធ ។បេ។ កិត្តិឆោភនភ-
សម្មតិយោ ។បេ។ តិចីវរវេ អវិប្បវាសសម្មតិយោ
។បេ។ សន្ថតសម្មតិយោ ។បេ។ រូបិយបដិគ្គហសម្មតិយោ
។បេ។ សាដិយគ្គាហាបភសម្មតិយោ ។បេ។ បត្តគ្គា-
ហាបភសម្មតិយោ ។បេ។ ឧណ្ណាសម្មតិយោ ។បេ។
សិក្ខាសម្មតិយោ ។បេ។ ឧណ្ណាសិក្ខាសម្មតិយោ ភោ
អាធិ ភឹ មជ្ឈ ភឹ បរិយោសានំ ។

(៩១) ឧភោសថភម្មសទ្ធ ភោ អាធិ ភឹ មជ្ឈ ភឹ
បរិយោសានន្តិ ។ ឧភោសថភម្មសទ្ធ សាមគ្គី អាធិ
ភរិយោ មជ្ឈ ធិដ្ឋានំ បរិយោសានំ ។ បវារណាភម្មសទ្ធ
ភោ អាធិ ភឹ មជ្ឈ ភឹ បរិយោសានន្តិ ។ បវារណា-
ភម្មសទ្ធ សាមគ្គី អាធិ ភរិយោ មជ្ឈ ធិដ្ឋានំ បរិយោ-
សានំ ។ តជ្ជនីយភម្មសទ្ធ ភោ អាធិ ភឹ មជ្ឈ ភឹ
បរិយោសានន្តិ ។ តជ្ជនីយភម្មសទ្ធ វត្តុ ច បុគ្គលោ ច
អាធិ ញត្តិ មជ្ឈ ភម្មវាចា បរិយោសានំ ។ និយសទ្ធ-
ភម្មសទ្ធ ។ បេ ។ បញ្ញត្តនីយភម្មសទ្ធ បដិសារណីយ-
ភម្មសទ្ធ ឧក្ខេបនីយភម្មសទ្ធ បរិវាសទានសទ្ធ មូលាយ

ฯ បេ ฯ តិណវត្ថារកៈ ฯ បេ ฯ ការសន្នតិកិក្ខុឲ្យជាអ្នកប្រដៅភិក្ខុនី ฯ បេ ฯ ការសន្នតិកិក្ខុឲ្យនៅប្រាសចាកត្រៃចីវរ ฯ បេ ฯ ការសន្នតិសន្តិ ฯ បេ ฯ ការសន្នតិកិក្ខុឲ្យជាអ្នកចោលរូបិយៈ ฯ បេ ฯ ការសន្នតិកិក្ខុឲ្យជាអ្នកប្រគល់សាដក ฯ បេ ฯ ការសន្នតិកិក្ខុឲ្យជាអ្នកប្រគល់ជាគ្រូ ฯ បេ ฯ ការសន្នតិឈើច្រត់ ฯ បេ ฯ ការសន្នតិសង្រែក ฯបេฯ ការសន្នតិឈើច្រត់នឹងសង្រែក មានអ្វីជាមានដើម មានអ្វីជាកណ្តាល មានអ្វីជាទីបំផុត ฯ

(๙๑) សួរថា ឧបោសថកម្ម មានអ្វីជាមានដើម មានអ្វីជាកណ្តាល មានអ្វីជាទីបំផុត ฯ ឆ្លើយថា ឧបោសថកម្ម មានសេចក្តីព្រមព្រៀងជាមានដើម មានការឆ្លើជាកណ្តាល មានការចប់ជាទីបំផុត ฯ បវារណាកម្ម មានអ្វីជាមានដើម មានអ្វីជាកណ្តាល មានអ្វីជាទីបំផុត ฯ បវារណាកម្ម មានសេចក្តីព្រមព្រៀងជាមានដើម មានការឆ្លើជាកណ្តាល មានការចប់ជាទីបំផុត ฯ តជ្ជនីយកម្ម មានអ្វីជាមានដើម មានអ្វីជាកណ្តាល មានអ្វីជាទីបំផុត ฯ តជ្ជនីយកម្ម មានវត្ថុនឹងបុគ្គលជាមានដើម មានញត្តិជាកណ្តាល មានកម្មវាចាជាទីបំផុត ฯ និយស្សកម្ម ฯ បេ ฯ បព្វាជនីយកម្ម បដិសារណីយកម្ម ឧក្ខេបនីយកម្ម បរិវាសទាន មូលាយ-

បដិគ្គាសច្ឆាយ មាឧត្តរាសច្ឆ អញ្ញាឧសច្ឆ តោ អាឧ កឹ មជ្ឈ កឹ បរិយោសានន្តំ ។ អញ្ញាឧសច្ឆវត្តុ ច បុត្តលោ ច អាឧ ញត្តិ មជ្ឈ កម្មវាចា បរិយោសានំ ។ ឧបសម្បទាកម្មសច្ឆ តោ អាឧ កឹ មជ្ឈ កឹ បរិយោសានន្តំ ។ ឧបសម្បទាកម្មសច្ឆ បុត្តលោ អាឧ ញត្តិ មជ្ឈ កម្មវាចា បរិយោសានំ ។ តជ្ជនីយកម្មសច្ឆ បដិប្បស្សទ្ធិយា តោ អាឧ កឹ មជ្ឈ កឹ បរិយោសានន្តំ ។ តជ្ជនីយកម្មសច្ឆ បដិប្បស្សទ្ធិយា សម្ភាវត្តនា អាឧ ញត្តិ មជ្ឈ កម្មវាចា បរិយោសានំ ។ ឩយសច្ឆកម្មសច្ឆ ។ បេ ។ បព្ភាជនីយកម្មសច្ឆ បដិសារណីយកម្មសច្ឆ ឧក្ខេបនីយកម្មសច្ឆ បដិប្បស្សទ្ធិយា តោ អាឧ កឹ មជ្ឈ កឹ បរិយោសានន្តំ ។ ឧក្ខេបនីយកម្មសច្ឆ បដិប្បស្សទ្ធិយា សម្ភាវត្តនា អាឧ ញត្តិ មជ្ឈ កម្មវាចា បរិយោសានំ ។ សតិវិនយសច្ឆ តោ អាឧ កឹ មជ្ឈ កឹ បរិយោសានន្តំ ។ សតិវិនយសច្ឆ វត្តុ ច បុត្តលោ ច អាឧ ញត្តិ មជ្ឈ កម្មវាចា បរិយោសានំ ។ អមូឍវិនយសច្ឆ ។ បេ ។ តស្សច្ឆាបត្តិយា សតិ តោ យំ ឯណាវត្តារកសច្ឆ

ប្បដិកស្សនា មានគុណាន អញ្ញាន មានអ្វីជាខាងដើម មានអ្វីជាកណ្តាល មានអ្វីជាទីបំផុត ។ អញ្ញាន មានវត្ថុនឹងបុគ្គលជាខាងដើម មានញត្តិជាកណ្តាល មានកម្មវាចាជាទីបំផុត ។ ឧបសម្បទាកម្ម មានអ្វីជាខាងដើម មានអ្វីជាកណ្តាល មានអ្វីជាទីបំផុត ។ ឧបសម្បទាកម្ម មានបុគ្គលជាខាងដើម មានញត្តិជាកណ្តាល មានកម្មវាចាជាទីបំផុត ។ ការរម្ងាប់តជ្ជនីយកម្ម មានអ្វីជាខាងដើម មានអ្វីជាកណ្តាល មានអ្វីជាទីបំផុត ។ ការរម្ងាប់តជ្ជនីយកម្ម មានការប្រព្រឹត្តិវត្តដោយល្អជាខាងដើម មានញត្តិជាកណ្តាល មានកម្មវាចាជាទីបំផុត ។ ការរម្ងាប់នីយសត្រកម្ម ។ បេ ។ បព្វាជនីយកម្ម បដិសារណីយកម្ម ឧក្ខេបនីយកម្ម មានអ្វីជាខាងដើម មានអ្វីជាកណ្តាល មានអ្វីជាទីបំផុត ។ ការរម្ងាប់ឧក្ខេបនីយកម្ម មានការប្រព្រឹត្តិវត្តដោយល្អជាខាងដើម មានញត្តិជាកណ្តាល មានកម្មវាចាជាទីបំផុត ។ សតិវិនយ មានអ្វីជាខាងដើម មានអ្វីជាកណ្តាល មានអ្វីជាទីបំផុត ។ សតិវិនយមានវត្ថុនឹងបុគ្គលជាខាងដើម មានញត្តិជាកណ្តាល មានកម្មវាចាជាទីបំផុត ។ អមូឡ្ហវិនយ ។ បេ ។ តស្សបាបិយសិកា តិណវត្ថារកៈ ការសន្ធិ

ตตฺถ ฉนฺนาทิกสมฺมุติยา ตาวตเกหิ อาปตฺติสมฺมุติยา สนฺตสมฺมุติยา ปริยนฺตกสมฺมุติยา สาติสยตฺถาปกสมฺมุติยา ปตฺตตฺถาปกสมฺมุติยา ธญฺญสมฺมุติยา สลากสมฺมุติยา ธญฺญสลากสมฺมุติยา เจติ อาทิ กึ มญฺญา กึ ปริยาสาทนตฺถิ ฯ ธญฺญสลากสมฺมุติยา วตฺถุ จ ปุคฺคลา จ อาทิ ญตฺติ มญฺญากมฺมวาจา ปริยาสาทิ ฯ

កំកូឲ្យជាអ្នកប្រដៅកំកូន ការសន្មតិកំកូឲ្យនៅប្រាសចាកត្រៃបិដក ការសន្មតិសន្ដឹត ការសន្មតិកំកូឲ្យជាអ្នកចោលរូបិយៈ ការសន្មតិកំកូឲ្យជាអ្នកប្រគល់សាដក ការសន្មតិកំកូឲ្យជាអ្នកប្រគល់ជាត្រ ការសន្មតិឈើច្រត់ ការសន្មតិសង្រែក ការសន្មតិឈើច្រត់នឹងសង្រែក មានអ្វីជាខាងដើម មានអ្វីជាកណ្ដាល មានអ្វីជាទីបំផុត ។ ការសន្មតិឈើច្រត់នឹងសង្រែកមានវត្ថុនឹងបុគ្គលជាខាងដើម មានញត្តិជាកណ្ដាល មានកម្មវាចាជាទីបំផុត ។

អត្ថវសេបករណំ

[៤២] ឥស អត្ថវសេ បដិច្ចតជាតេន សាវកានំ
សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ។ សង្ឃសុដ្ឋុតាយ សង្ឃជាសុតាយ
ទុម្មញ្ជំ បុគ្គលានំ និក្ខមាយ បេសលានំ ភិក្ខូនំ
ជាសុវិហារាយ និដ្ឋធម្មិកានំ អាសវានំ សំវរាយ សម្ប-
រាយិកានំ អាសវានំ បដិឃាតាយ អប្បសន្នានំ
បសាទាយ បសន្នានំ ភិយ្យោភាវាយ សទ្ធម្មដ្ឋិតិយា
វិនយានុគ្គហាយ ។

[៤៣] យំ សង្ឃសុដ្ឋុតំ សង្ឃជាសុយំ សង្ឃជាសុ
តំ ទុម្មញ្ជំ បុគ្គលានំ និក្ខមាយ យំ ទុម្មញ្ជំ បុគ្គលានំ
និក្ខមាយ តំ បេសលានំ ភិក្ខូនំ ជាសុវិហារាយ

បកអរណៈសំដែងអំពីអំណាចប្រយោជន៍

(៨២) ព្រះតថាគតទ្រង់បញ្ញត្តសិក្ខាបទដល់សាវ័កទាំងឡាយព្រោះ
អាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍១០ យ៉ាង ។ គឺ ដើម្បីសេចក្តីល្អដល់សង្ឃ១
ដើម្បីនៅសប្បាយដល់សង្ឃ១ ដើម្បីសង្កត់សង្កិនបុគ្គលទាំងឡាយដែល
មិនមានសេចក្តីអៀនខ្មាស ១ ដើម្បីនៅជាសុខស្រួល ដល់ភិក្ខុទាំងឡាយ
ដែលមានសីលជាទីស្រឡាញ់ ១ ដើម្បីការពារនូវអាសវធម៌ទាំងឡាយក្នុង
បច្ចុប្បន្ន ១ ដើម្បីកំចាត់បង់នូវអាសវធម៌ទាំងឡាយក្នុងបរលោក ១ ដើម្បី
ញុំាងបុគ្គលទាំងឡាយដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាឲ្យជ្រះថ្លាឡើង ១ ដើម្បីញុំាង
បុគ្គលទាំងឡាយដែលជ្រះថ្លាហើយឲ្យរឹងតឹងតែជ្រះថ្លាឡើង១ ដើម្បីតំកល់
នៅមាំនៃព្រះសទ្ធម្ម ១ ដើម្បីអនុគ្រោះដល់វិន័យ ១ ។

(៨៣) អំណាចប្រយោជន៍ណាដែលជាសេចក្តីល្អដល់សង្ឃ អំ-
ណាចប្រយោជន៍នោះ ឈ្មោះថា សប្បាយដល់សង្ឃ អំណាចប្រយោជន៍
ណាសប្បាយដល់សង្ឃ អំណាចប្រយោជនោះ ឈ្មោះថា(ប្រព្រឹត្តទៅ)
ដើម្បីសង្កត់សង្កិនបុគ្គលទាំងឡាយ ដែលមិនមានសេចក្តីអៀនខ្មាស
អំណាចប្រយោជន៍ណា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីសង្កត់សង្កិនបុគ្គល
ទាំងឡាយ ដែលមិនមានសេចក្តីអៀនខ្មាស អំណាចប្រយោជន៍នោះ
ឈ្មោះថា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីនៅជាសុខស្រួល ដល់ភិក្ខុទាំងឡាយ ដែល

យំ វេសលានំ តិត្ថិនំ ជាសុវិយាភាយ តំ ទិដ្ឋធម្ម-

កាធំ អាសវានំ សំវរាយ យំ ទិដ្ឋធម្មិកាធំ អាស-

វានំ សំវរាយ តំ សម្បរាយិកាធំ អាសវានំ បដិ-

ឃាតាយ យំ សម្បរាយិកាធំ អាសវានំ បដិឃាតា-

យ តំ អម្បសន្នានំ បសាទាយ យំ អម្បសន្នានំ

បសាទាយ តំ បសន្នានំ តិយ្យោភាវាយ យំ បសន្នានំ

តិយ្យោភាវាយ តំ សទ្ធម្មដ្ឋិតិយា យំ សទ្ធម្មដ្ឋិតិយា

តំ វិនយានុគ្គហាយ ។

មានសីលជាទីស្រឡាញ់ អំណាចប្រយោជន៍ណា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីនៅជាសុខស្រួលដល់តគ្គំពាំងឡាយ ដែលមានសីលជាទីស្រឡាញ់ អំណាចប្រយោជន៍នោះ ឈ្មោះថា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីរកពាំងអាសវធម៌ពាំងឡាយក្នុងបច្ចុប្បន្ន អំណាចប្រយោជន៍ណា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីរកពាំងនូវអាសវធម៌ពាំងឡាយក្នុងបច្ចុប្បន្ន អំណាចប្រយោជន៍នោះ ឈ្មោះថា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីកំចាត់បង់នូវអាសវធម៌ពាំងឡាយក្នុងបរលោក អំណាចប្រយោជន៍ណា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីកំចាត់បង់នូវអាសវធម៌ពាំងឡាយក្នុងបរលោក អំណាចប្រយោជន៍នោះ ឈ្មោះថា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីញុំាងបុគ្គលពាំងឡាយ ដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាឲ្យជ្រះថ្លាឡើង អំណាចប្រយោជន៍ណា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីញុំាងបុគ្គលពាំងឡាយ ដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាឲ្យជ្រះថ្លាឡើង អំណាចប្រយោជន៍នោះ ឈ្មោះថា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីញុំាងបុគ្គលពាំងឡាយ ដែលជ្រះថ្លាហើយឲ្យរឹងរឹតតែជ្រះថ្លាឡើង អំណាចប្រយោជន៍ណា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីញុំាងបុគ្គលពាំងឡាយដែលជ្រះថ្លាហើយឲ្យរឹងរឹតតែជ្រះថ្លាឡើង អំណាចប្រយោជន៍នោះ ឈ្មោះថា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីតម្កល់នៅមាំនៃព្រះសទ្ធម្ម អំណាចប្រយោជន៍ណា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីតម្កល់នៅមាំនៃព្រះសទ្ធម្ម អំណាចប្រយោជន៍នោះ ឈ្មោះថា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីអនុគ្រោះដល់វិនយ ។

(๙๔) យំ សង្ឃសុដ្ឋុ តំ សង្ឃជាសុ យំ

សង្ឃសុដ្ឋុ តំ ធម្មញ្ញំ បុត្តលានំ ឯកគ្គហាយ យំ

សង្ឃសុដ្ឋុ តំ បេសលានំ ភិក្ខូនំ ជាសុវិហារាយ យំ

សង្ឃសុដ្ឋុ តំ ឯដ្ឋធម្មិកានំ អាសវានំ សំវរាយ យំ

សង្ឃសុដ្ឋុ តំ សម្បរាយិកានំ អាសវានំ បដិឃា-

តាយ យំ សង្ឃសុដ្ឋុ តំ អប្បសន្នានំ បសាទាយ

យំ សង្ឃសុដ្ឋុ តំ បសន្នានំ ភិយ្យោភាវាយ

(๙๔) អំណាចប្រយោជន៍ណា ដែលជាសេចក្តីល្អដល់សង្ឃ អំណាចប្រយោជន៍នោះ ឈ្មោះថាសប្បាយដល់សង្ឃ អំណាចប្រយោជន៍ណា ដែលជាសេចក្តីល្អដល់សង្ឃ អំណាចប្រយោជន៍នោះ ឈ្មោះថា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីសង្កត់សង្កិននូវបុគ្គលទាំងឡាយ ដែលមិនមានសេចក្តីអៀនខ្មាស អំណាចប្រយោជន៍ណា ដែលជាសេចក្តីល្អដល់សង្ឃ អំណាចប្រយោជន៍នោះ ឈ្មោះថា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីនៅជាសុខស្រួលដល់ភិក្ខុទាំងឡាយដែលមានសីលជាទីស្រទាញ់ អំណាចប្រយោជន៍ណា ដែលជាសេចក្តីល្អដល់សង្ឃ អំណាចប្រយោជន៍នោះ ឈ្មោះថា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីរាំងនូវអាសវធម៌ទាំងឡាយក្នុងបច្ចុប្បន្ន អំណាចប្រយោជន៍ណា ដែលជាសេចក្តីល្អដល់សង្ឃ អំណាចប្រយោជន៍នោះ ឈ្មោះថា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីកំចាត់បង់នូវអាសវធម៌ទាំងឡាយក្នុងបរលោក អំណាចប្រយោជន៍ណា ដែលជាសេចក្តីល្អដល់សង្ឃ អំណាចប្រយោជន៍នោះ ឈ្មោះថា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីញុំាងបុគ្គលទាំងឡាយ ដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាឲ្យជ្រះថ្លាឡើង អំណាចប្រយោជន៍ណា ដែលជាសេចក្តីល្អដល់សង្ឃ អំណាចប្រយោជន៍នោះ ឈ្មោះថា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីញុំាងបុគ្គលទាំងឡាយ ដែលជ្រះថ្លាហើយឲ្យតាំងនៅតែជ្រះថ្លាឡើង

យំ សង្ឃសុដ្ឋុ តំ សន្ធម្មដ្ឋិតិយោ យំ សង្ឃសុដ្ឋុ តំ
វិនយោ ឧក្កញ្ញាយ ។

(៨៥) យំ សង្ឃជាសុ តំ ឧម្មគ្គំនំ បុគ្គលានំ និគ្គ-
ហាយ យំ សង្ឃជាសុ តំ បេសលានំ ភិក្ខូនំ ជាសុវិហា-
រាយ យំ សង្ឃជាសុ តំ និដ្ឋធម្មិកានំ អាសវានំ សំវ-
រាយ យំ សង្ឃជាសុ តំ សម្បរាយិកានំ អាសវានំ បដិ-
ឃាតាយ យំ សង្ឃជាសុ តំ អប្បសន្នានំ បសាទាយ

អំណាចប្រយោជន៍ណា ដែលជាសេចក្តីល្អដល់សង្ឃ អំណាចប្រយោជន៍នោះ ឈ្មោះថា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីតំកល់នៅមាំនៃព្រះសទ្ធម្ម អំណាចប្រយោជន៍ណា ដែលជាសេចក្តីល្អដល់សង្ឃ អំណាចប្រយោជន៍នោះ ឈ្មោះថា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីអនុគ្រោះដល់វិនយ ។

(៨៥) អំណាចប្រយោជន៍ណា ដែលជាសេចក្តីសប្បាយដល់សង្ឃ អំណាចប្រយោជន៍នោះ ឈ្មោះថា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីសង្កត់សង្កិនបុគ្គលពាលទាំងឡាយ ដែលមិនមានសេចក្តីអៀនខ្មាស អំណាចប្រយោជន៍ណា ដែលជាសេចក្តីសប្បាយដល់សង្ឃ អំណាចប្រយោជន៍នោះឈ្មោះថា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីនៅជាសុខស្រួលដល់ភិក្ខុពាលទាំងឡាយ ដែលមានសីលជាទីស្រឡាញ់ អំណាចប្រយោជន៍ណា ដែលជាសេចក្តីសប្បាយដល់សង្ឃ អំណាចប្រយោជន៍នោះ ឈ្មោះថា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីពាំនូវអាសវធម៌ទាំងឡាយក្នុងបច្ចុប្បន្ន អំណាចប្រយោជន៍ណា ដែលជាសេចក្តីសប្បាយដល់សង្ឃ អំណាចប្រយោជន៍នោះ ឈ្មោះថា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីកំចាត់បង់នូវអាសវធម៌ទាំងឡាយក្នុងបរលោក អំណាចប្រយោជន៍ណា ដែលជាសេចក្តីសប្បាយដល់សង្ឃ អំណាចប្រយោជន៍នោះ ឈ្មោះថា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីញុំាងបុគ្គលពាលទាំងឡាយ ដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាឲ្យជ្រះថ្លាឡើង អំណាចប្រយោជន៍ណា

យំ សង្ឃោ សុតំ បសន្នោ អាយស្មាកាយ យំ

សង្ឃោ សុតំ សទ្ធម្មដ្ឋិតិយា យំ សង្ឃោ សុតំ

វិនយោធុព្ពហាយ យំ សង្ឃោ សុតំ សង្ឃសុដ្ឋុ ។

(៨៦) យំ ធុម្មន្តំ បុគ្គលោ ឯត្តហាយ ។ បេ ។

យំ បេសលោ កិក្ខុ ជាសុវិហារាយ ។ បេ ។

យំ ឯជ្ជឆម្មិកោ អាសវោ សំវរាយ ។ បេ ។ យំ

សម្បរាយិកោ អាសវោ បដិឃាតាយ ។ បេ ។ យំ

ដែលជាសេចក្តីសប្បាយដល់សង្ឃ អំណាចប្រយោជន៍នោះ ឈ្មោះថា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីញុំាងបុគ្គលទាំងឡាយ ដែលជ្រះថ្លាហើយឲ្យជ្រះថ្លាតែ តែជ្រះថ្លាឡើង អំណាចប្រយោជន៍ណា ដែលជាសេចក្តីសប្បាយដល់ សង្ឃ អំណាចប្រយោជន៍នោះឈ្មោះថា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីតំកល់នៅមាំ នៃព្រះសទ្ធម្ម អំណាចប្រយោជន៍ណា ដែលជាសេចក្តីសប្បាយដល់ សង្ឃ អំណាចប្រយោជន៍នោះ ឈ្មោះថា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីអនុគ្រោះ ដល់វិន័យ អំណាចប្រយោជន៍ណា ដែលជាសេចក្តីសប្បាយដល់សង្ឃ អំណាចប្រយោជន៍នោះ ឈ្មោះថាជាសេចក្តីល្អដល់សង្ឃ ។

[៨៦] អំណាចប្រយោជន៍ណា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីសង្កត់ សង្កិនន្ទូវបុគ្គលទាំងឡាយ ដែលមិនមានសេចក្តីអៀនខ្មាស ។ បេ ។ អំណាចប្រយោជន៍ណា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីនៅជាសុខស្រួលដល់ភិក្ខុ ទាំងឡាយដែលមានសីលជាទីស្រឡាញ់ ។ បេ ។ អំណាចប្រយោជន៍ ណា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីកាំងនូវអាសវធម៌ទាំងឡាយ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ បេ ។ អំណាចប្រយោជន៍ណា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីកំចាត់បង់នូវ អាសវធម៌ទាំងឡាយក្នុងបរលោក ។ បេ ។ អំណាចប្រយោជន៍ណា

អប្បសទ្ធានំ បសាទាយ ។ បេ ។ យំ បសន្នានំ
តិរិយ្យាភាវាយ ។ បេ ។ យំ សទ្ធម្មដ្ឋិតិយា ។ បេ ។ យំ
វិនយានុគ្គហាយ តំ សង្ឃសុដ្ឋុ យំ វិនយានុគ្គហាយ តំ
សង្ឃផាសុ យំ វិនយានុគ្គហាយ តំ ធម្មន្វយំ បុគ្គ-
លរំ និគ្គហាយ យំ វិនយានុគ្គហាយ តំ ទេសលាភំ
តិក្ខិំ ដាសុវិហារាយ យំ វិនយានុគ្គហាយ តំ និដ្ឋ-
ធម្មិតាំ អាសវានំ សំវរាយ យំ វិនយានុគ្គហាយ តំ

(ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីញុំាងជនភាំងឲ្យភ្ញាយ ដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាឲ្យជ្រះថ្លា ឬទើង ។ បេ ។ អំណាចប្រយោជន៍ណា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីញុំាងជនដែលជ្រះថ្លាហើយឲ្យរឹងរឹតតែជ្រះថ្លាឡើង ។ បេ ។ អំណាចប្រយោជន៍ណា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីតំកល់នៅមាំនៃព្រះសទ្ធម្ម ។ បេ ។ អំណាចប្រយោជន៍ណា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីអនុគ្រោះដល់វិនយ អំណាចប្រយោជន៍នោះ ឈ្មោះថា ជាសេចក្តីល្អដល់សង្ឃ អំណាចប្រយោជន៍ណា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីអនុគ្រោះដល់វិនយ អំណាចប្រយោជន៍នោះ ឈ្មោះថា ជាសេចក្តីសប្បាយដល់សង្ឃ អំណាចប្រយោជន៍ណា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីអនុគ្រោះដល់វិនយ អំណាចប្រយោជន៍នោះ ឈ្មោះថា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីសង្កត់សង្កិនទូវបុគ្គលភាំងឲ្យ ដែលមិនមានសេចក្តីអៀនខ្មាស អំណាចប្រយោជន៍ណា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីអនុគ្រោះដល់វិនយ អំណាចប្រយោជន៍នោះ ឈ្មោះថា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីនៅជាសុខស្រួលដល់ភិក្ខុភាំងឲ្យ ដែលមានសីលជាទីស្រឡាញ់ អំណាចប្រយោជន៍ណា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីអនុគ្រោះដល់វិនយ អំណាចប្រយោជន៍នោះ ឈ្មោះថា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីរកាំងទូវអាសវធម៌ភាំងឲ្យក្នុងបច្ចុប្បន្ន អំណាចប្រយោជន៍ណា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីអនុគ្រោះដល់វិនយ អំណាចប្រយោជន៍នោះ ឈ្មោះថា (ប្រព្រឹត្តទៅ)

สมฺภวยิ์ตาธิ์ อาสวานิ์ ปชิ์ฆาตาย ยิ์ วิธยาธุกฺต-

หาย ตำ อปฺปสฺสาทำ ปสาทาย ยิ์ วิธยาธุกฺตหาย

ตำ ปสฺสาทำ กิเยฺรกาภาย ยิ์ วิธยาธุกฺตหาย ตำ

สทฺธมฺมฏิ์ติยา ฯ

[๙๗] อตฺถสำ ธมฺมสำ เญ ช นิรุตฺติสาธิ์

ปฏิภาเณ ญาณสาธิ์ อตฺถวเส ปกรเณติ ฯ

อตฺถวเสปกรณำ นิฏฺฐิตำ ฯ

มหาวคฺโค นิฏฺฐิโต ฯ

ដើម្បីកាត់បង់នូវការសង្ស័យក្នុងបរិសោក អំណាចប្រយោជន៍ណា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីអនុគ្រោះដល់វិន័យ អំណាចប្រយោជន៍នោះ ឈ្មោះថា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីញុំាងជនពាំងឆ្ងាយ ដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាឲ្យជ្រះថ្លាឡើង អំណាចប្រយោជន៍ណា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីអនុគ្រោះដល់វិន័យ អំណាចប្រយោជន៍នោះ ឈ្មោះថា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីញុំាងជនពាំងឆ្ងាយ ដែលជ្រះថ្លាហើយឲ្យតាំងនៅតែជ្រះថ្លាឡើង អំណាចប្រយោជន៍ណា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីអនុគ្រោះដល់វិន័យ អំណាចប្រយោជន៍នោះ ឈ្មោះថា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីតំកល់នៅមាំនៃព្រះសទ្ធម្ម ។

[៩៧] ក្នុងបករណៈស្មើដែងអំណាចប្រយោជន៍ (នេះ) បណ្ឌិតត្រូវដឹងថាមានអត្ថ ១ រយ ធម៌ ១ រយ និរុត្តិ ៤ រយ និងញាណ ៤ រយ ។

ចប់ បករណៈ អំពីអំណាចប្រយោជន៍ ។

ចប់ មហាវគ្គ (ពួកធំៗ) ។

តត្ថុទ្ទានំ

(๙๘) បឋមំ អជ្ជ បុច្ឆាយ

បច្ចយេសុ បុនជ្ជ ច

កិត្តិនំ សោឧស្សា ឯតេ

កិត្តិនីនញ្ច សោឧស្ស

បេយ្យាលអន្តរភេទា

ឯកុត្តរិកមេវ ច

បការណាត្ថវិសិកា

មហាវគ្គស្ស សង្គហោតិ ។

បករណៈ អំពីអំណាចប្រយោជន៍ មហាវគ្គ ឧទ្ទានគាថា

ឧទ្ទានគឺបញ្ជីរឿងនៃបករណៈអំពីអំណាចប្រយោជន៍នោះដូច្នេះ

(៤៨)មុនដំបូងនិយាយអំពីបុព្វាក្នុងវារៈ ៨ យ៉ាង ១ តមកទៀត

និយាយអំពីវិសជ្ជនាក្នុងវារៈ ៨ យ៉ាង ក្នុងបច្ច័យទាំងឡាយ១

និយាយអំពីវារៈ ១៦ របស់តិក្ខុទាំងឡាយ ១ និយាយអំពីវារៈ

១៦ របស់តិក្ខុនីទាំងឡាយ ១ និយាយអំពីប្រភេទជាបន្ទុះនៃ

បេយ្យាលៈ ១ និយាយអំពីការស្រង់សេចក្តីមួយៗ ឡើងវិ៧១

និយាយអំពីបវារណា ១ និយាយអំពីអំណាចប្រយោជន៍ ១

និយាយអំពីការប្បរួមសេចក្តីដែលជាពួកធំ ។ ១ ។

(៩៩) ឯកំសំ ចីវរំ កត្វា
បក្កណ្ហាតុរាន អញ្ញតរំ
អាសីសមានរូបោ[1]វ
កាសុ ភូំ ឧបសង្កមតោ[2] ។
ទ្វីសុ វិនយេសុ បញ្ញត្តា
ខុទ្ទកំ អាគច្ឆន្តិ ខុទ្ទោសថេសុ
កតំ តេ សិក្ខាបទា ហោន្តិ
កតីសុ ឧគវេសុ បញ្ញត្តា ។
កច្ចនោ តេ ខុម្មច្ចោ
យោនិសោ បរិប្បុច្ឆសិ
តក្ខ តេ អហមក្ខិសុំ
យថាបិ កុសលោ តថា ។
ទ្វីសុ វិនយេសុ បញ្ញត្តា[3]
ខុទ្ទកំ អាគច្ឆន្តិ ខុទ្ទោសថេសុ
អញ្ញាញ្ញសតានិ តេ ហោន្តិ
សត្តសុ ឧគវេសុ បញ្ញត្តា ។

---

១ ម. អាសិសមានរូបោ វ ។ ២-៣ ម. យេ បញ្ញត្តា ។

គាថាសង្គណិក:[1]

[៩៩] ព្រះសម្ពាសម្ពុទ្ធទ្រង់ត្រាស់សួរព្រះខបាលត្ថេរដ៏មានអាយុថា អ្នកឆ្មើចីវរឆៀងស្មាម្ខាង រួចប្រណមអញ្ជលីឆ្ពោះហាក់ដូចជាមានបំណង (អ្វីមួយ) មកកុដិនេះដើម្បីអ្វី ។ ព្រះខបាលត្ថេរ ក្រាបបង្គំទូលសួរថា សិក្ខាបទតាំងឡាយណាដែលព្រះអង្គបានបញ្ញត្តទុកក្នុងវិនយតាំងពីរ តែងមកកាន់ខ្នើសរាល់ៗថ្ងៃខបោសថ សិក្ខាបទតាំងនោះមានប៉ុន្មានទ្រង់បញ្ញត្តក្នុងនគរណា ខ្លះ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់តបថា អ្នកមានប្រាជ្ញាមោះមុតល្អហើយ អ្នកសួរដោយខបាយ ព្រោះហេតុនោះ តថាគតនឹងប្រាប់អ្នក តាមខំនងដែលតថាគតជាអ្នកឈ្លាសវៃ ។ សិក្ខាបទតាំងឡាយណា ដែលតថាគតបញ្ញត្តទុកក្នុងវិនយតាំងពីរ តែងមកកាន់ខ្នើសរាល់ៗថ្ងៃខបោសថ សិក្ខាបទនោះ មាន ៣៥០ សិក្ខាបទ តថាគតបញ្ញត្តក្នុងនគរតាំង ៧ ។

---

១ អដ្ឋកថា ហៅថា បឋមគាថាសង្គណិក: (គាថាឆ្លុកឆ្លាស់ដាគំប្លង) ។

[๑๐๐] កតមេសុ សត្តសុ ឧតរេសុ បញ្ញត្តា ។
ឥង្ឃ មេ ត្វំ[๑] ព្យាករណំ ។
តវ[๒] វចនបថំ ឯសាមយិត្វា
បដិបជ្ជេម ហិតាយ នោ សិយា ។
វេសាលិយោ ភវតមោ
សារត្តិយោ ច អាឡវិយោ
កោសម្ពិយោ ច សង្កេសុ
ភគ្គេសុ ចេវ បញ្ញត្តា ។

[๑๐๑] កតំ វេសាលិយោ បញ្ញត្តា
កតំ ភវតមោ កតា
សារត្តិយោ កតំ ហោន្តិ[๓]
កតំ អាឡវិយោ កតា
កតំ កោសម្ពិយោ បញ្ញត្តា
កតំ សង្កេសុ វុច្ចន្តិ
កតំ ភគ្គេសុ បញ្ញត្តា
តំ មេ អក្ខាហិ បុច្ឆតោ ។

---

๑ ឆ. ម. តំ ។ ๒ ឆ. ម. តំ ។ ๓ បញ្ញត្តា ។

(១០០) ព្រះ។ ចុលសេត្ថេរក្រាបបង្គំទូលសួរថា សិក្ខាបទដែលទ្រង់បញ្ញត្តក្នុងនគរទាំង ៧ នោះតើ នគរណាខ្លះ ។ សូមព្រះអង្គជោះស្រាយនូវប្រស្នានោះ របស់ខ្ញុំព្រះអង្គ យើងខ្ញុំទាំងឡាយនឹងពិចារណា នូវគន្លងពាក្យរបស់ព្រះអង្គ ហើយប្រតិបត្តិតាម ការប្រតិបត្តិតាមនោះនឹងជាប្រយោជន៍ដល់យើងខ្ញុំទាំងឡាយ ។ ឯសិក្ខាបទទាំងឡាយ ដែលតថាគតបញ្ញត្ត (ក្នុងនគរទាំង ៧ នោះ) គឺ នគរវេសាលី ១ ភគ្គនគរ ១ សាវត្ថី ១ អាឡវី ១ កោសម្ពី ១ ដែនសក្កៈ ១ ដែនកគ្គៈ ១ ។

(១០១) ព្រះ។ ចុលសេត្ថេរក្រាបបង្គំទូលសួរថា សិក្ខាបទប៉ុន្មានដែលទ្រង់បញ្ញត្ត ក្នុងនគរវេសាលី សិក្ខាបទប៉ុន្មានដែលទ្រង់បញ្ញត្ត ក្នុងនគរភគ្គនគរ សិក្ខាបទប៉ុន្មានដែលទ្រង់បញ្ញត្ត ក្នុងនគរសាវត្ថី សិក្ខាបទប៉ុន្មានដែលទ្រង់បញ្ញត្ត ក្នុងនគរអាឡវី សិក្ខាបទប៉ុន្មានដែលទ្រង់បញ្ញត្ត ក្នុងនគរកោសម្ពី សិក្ខាបទប៉ុន្មានដែលទ្រង់បញ្ញត្ត ក្នុងដែនសក្កៈ សិក្ខាបទប៉ុន្មានដែលទ្រង់បញ្ញត្ត ក្នុងភគ្គជនបទ ខ្ញុំព្រះអង្គសួរនូវសេចក្តីណា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោសប្រាប់សេចក្តីនោះ ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ។

ฉสฺสุ วิสาลวียา ปญฺญตฺตา
ฆนวาลิสา[๑] ภยภีรุเก กตา
ฉฑฺฑนตีณสิ สตานิ
สพฺเพ สาวตฺถิยา กตา
ฉ อาฬาหนิยา ปญฺญตฺตา
เอฬ โกสมฺพิยา กตา
เอฬ สงฺกสฺสุ วิฏฺฐิ
ตโย กณฺเฑสุ ปญฺญตฺตา ฯ
โย วิสาลวียา ปญฺญตฺตา
โส สุณิสาหิ ยถากฑ[๒] ฯ
เมณฺฑกสิงฺคิ วิกฺกมฺหาตฺถวิ[๓]
อสิวิเสกญฺจ กาฬกณฺณิ
ภูมิ ปรมฺปรภตฺตุ
ฉฑฺฑโทณาน อเจลเกน
ทิฏฺฐธมฺมิกสุ ฉ อาฬาหนา
ฉสเต วิสาลวียา กตา ฯ
โย ภยภีรุเก ปญฺญตฺตา

---

๑ ฉ. ฉกวิสิ ฯ ม. ฉกวิสิ ฯ ๒ ฉ. ม. ยถากฑิ ฯ ๓ ฉ. เมณฺฑกสิงฺคิวิกฺกมฺหาตฺถวิ ฯ ม. เมณฺฑกสิงฺคิวิกฺกเม อตฺถวิเสเก ฯ

ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា តថាគតបញ្ញត្តសិក្ខាបទ ១០ ក្នុងនគរ
វេសាលី តថាគតបញ្ញត្តសិក្ខាបទ ៤១ ក្នុងនគររាជគ្រឹះ តថាគត
បញ្ញត្តសិក្ខាបទចំនួនអស់ ៤៤ ក្នុងនគរសាវត្ថី តថាគតបញ្ញត្ត
សិក្ខាបទ ៦ ក្នុងនគរអាឡវី តថាគតបញ្ញត្តសិក្ខាបទ ៨ ក្នុង
នគរកោសម្ពី តថាគតបញ្ញត្តសិក្ខាបទ ៨ ក្នុងដែនសក្កៈ តថា-
គតបញ្ញត្តសិក្ខាបទ ៣ ក្នុងដែនភគ្គៈ ។ សិក្ខាបទចំនួនច្បាយ
ណាដែលតថាគតបញ្ញត្ត ក្នុងនគរវេសាលី អ្នកចូរប្រែងស្តាប់
សិក្ខាបទចំនួននោះដូចសំដែងតទៅនេះ ។ មេថុនធម្មសិក្ខា-
បទ ១ មនុស្សវិគ្គហសិក្ខាបទ ១ ឧត្តរិមនុស្សធម្មសិក្ខាបទ ១
អតិរេកសិក្ខាបទ[1] ១ កាឡកសិក្ខាបទ ១ ភូតគាមសិក្ខាបទ ១
បរម្បរភោគ្គសិក្ខាបទ ១ ទន្តបោណសិក្ខាបទ ១ អចេលក-
សិក្ខាបទ ១ កិក្ខុនីសុអក្កោសកសិក្ខាបទ ១ ចំនួន ១០ សិក្ខា-
បទនេះ តថាគតបញ្ញត្ត ក្នុងនគរវេសាលី ។ សិក្ខាបទចំនួន
ច្បាយណា ដែលតថាគតបញ្ញត្ត ក្នុងនគររាជគ្រឹះ អ្នកចូរប្រែង

---

១ បឋមកឋិនសិក្ខាបទ ។

តេ សុណោមហំ យថាភតំ ។

អនិច្ចានានំ ភវតមោ

ទុ្វ ច អនុទ្ទំសនា

ទុ្វបិ ច កោធា អន្តរាសកំ

រូបិយំ សុត្តំ ឧជ្ឈាបនកោធ ច

ចាចិតមិណ្ហំ តណ្ហាភោជនំ វិកាលេ

ចារិត្តំ ឆ្ហានំ ឆនវីស

ចីវរំ ធត្វា ភិសភាសន្តិ

ឯតេ ភវតមោ ភតា ។

តិរក្ខច្ចវិយោ តត្ថេវ[1]

ឆន្ទនាទេន ឯភវីសតិ ។

យេ សារត្តិយោ បញ្ញត្តា

តេ សុណោមហំ យថាភតំ ។

ចាភជិភានិ ចត្តារិ

---

១ ខ. តថេវ ។

ស្តាប់សិក្ខាបទ៣ំដ៏នោះដូចសំដែងតទៅនេះ ។ អទិន្នាទាន-
សិក្ខាបទ ១ (សញ្ចិច្ចសិក្ខាបទ[1] ១) អនុទ្ធំសនសិក្ខាបទ
៣ំដ៏ពីរ កេទសិក្ខាបទ៣ំដ៏ពីរ អន្តរោសកសិក្ខាបទ[2] ១ រូប-
យសិក្ខាបទ ១ សុត្តវិញ្ញត្តិសិក្ខាបទ ១ ទដ្ឋាបនកសិក្ខាបទ ១
ជាតិតបំណ្ឌសិក្ខាបទ[3] ១ គណភោជនសិក្ខាបទ ១ វិកាល-
ភោជនសិក្ខាបទ ១ ចារិត្តសិក្ខាបទ ១ នហានសិក្ខាបទ ១
ឧនវីសសិក្ខាបទ ១ ចីវរទានសិក្ខាបទ[4] ១ អៅសាសន្តិ-
សិក្ខាបទ[5] ១ សិក្ខាបទ៣ំដ៏នេះ តថាគតបញ្ញត្ត ក្នុងនគរាជ-
ក្រឹះ ។ តិវគ្គសិក្ខាបទ ១ ចាវកសិក្ខាបទ ១ ឆន្នទានសិក្ខា-
បទ[6] ១ (សិក្ខាបទ៣ំដ៏នេះរួមពីលើមកត្រូវជា) ២១ សិក្ខាបទ
តថាគតបញ្ញត្ត ក្នុងក្រុងរាជក្រឹះនោះដែរ ។ សិក្ខាបទ៣ំដ៏ឆ្ងាយ
ណា ដែលតថាគតបញ្ញត្ត ក្នុងក្រុងសាវត្ថី អ្នកចូលប្រុងស្តាប់
សិក្ខាបទ៣ំដ៏នោះដូចសំដែងតទៅនេះ ។ ចាតដំកសិក្ខាបទ ៤

---

១ ក្នុងទីនេះមានកំណត់ថា សិក្ខាបទដែលទ្រង់បញ្ញត្តក្នុងក្រុងរាជក្រឹះ ២១ សិក្ខាបទ តែជាន
រាប់តាមបាលីទៅឃើញតែ ២០ សិក្ខាបទ លះពិនិត្យមើលក្នុងមហាវិភង្គឃើញថា សញ្ចិច្ច-
សិក្ខាបទនេះ ក៏ទ្រង់បញ្ញត្តក្នុងក្រុងរាជក្រឹះដែរ ។ ២ ចីវរប្បដិគ្គហណសិក្ខាបទ ។ ៣ បរិដ្ឋាបន-
សិក្ខាបទ ។ ៤ ទិយ្យធម្មសិក្ខាបទ ។ ៥ កុសេសុនិមន្តិតសិក្ខាបទ ។ ៦ ប៉ស់សិក្ខាបទខាងចុងនេះ
ជាសិក្ខាបទភិក្ខុនី ។

សង្ឃាទិសេសា ភវន្តុ សោឡ្ស
អនិយតា ទ្វេ[1] ខោ ឆិន្ទ
ឯសុប្បតិយា បតុត្តឹសតំ[2]
ឆប្បញ្ចាសសតញ្ចេវ
ទុទ្ទកានិ បរូឡ្ហវេ[3]
ទស តារយ្ហា ទ្វេសត្តតិ សេខិយា[4] ។
ឆឆ្ឌនីលា សតាធិ សព្ពេ សារត្តិយា កតា ។
យេ អាទ្យវិយា បញ្ញត្តា
តេ សុណោមាហំ យថាកថំ ។
តុដិកោសិយសេយ្យា ច
ខណាវេ តច្ច នេវតេ
សប្បាណកញ្ច សិក្ខន្ទិ
ឆ ឯតេ អាទ្យវិយា កតា ។
យេ កោសម្ពិយា បញ្ញត្តា
តេ សុណោមាហំ យថាកថំ ។

---

១ ម. អនិយតា ច ទ្វេ ហោន្តិ ។ ២ ចតុវីសតីតិ ឧ.ម.ភោត្តុកេ ទិស្សតិ ។ ចតុត្តឹសតីតិ អត្ថចិ ភោត្តុកេ ទិស្សតិ ។ យុត្តតរមេវេតំ ។ មហាវីរេហេ បន សព្ពេសំ សិក្ខាបទានំ បមាណំ អម្ហេហិ វិចិនិតំ ។ តស្មា ហិ ចតុត្តឹសប្បមាណានំ ទិស្សត្តិយសិក្ខាបទានិ សារត្តិយំ បញ្ញត្តានិ ហោន្តិ ។ ៣ ឧ. ម. បរូឡ្ហន្តិ ។ ៤ ម. ទសយេវ ច តារយ្ហា ទ្វេសត្តតិ ច សេខិយេ ។

សង្ឃាទិសេសសិក្ខាបទ ១៦ អនិយតសិក្ខាបទ ២ និស្សគ្គិយ-
សិក្ខាបទ ៣៤[1] សិក្ខាបទ ១៥៦ ដែលតថាគតហៅថា ទុកៈ-
សិក្ខាបទ គារយ្ហសិក្ខាបទ ១០ នឹងសេក្ខិយវត្ត ៧២ ។ រួមទាំង
អស់ត្រូវជាសិក្ខាបទ ២៩៤ ដែលតថាគតបញ្ញត្ត ក្នុងនគរសា-
វត្ថី ។ សិក្ខាបទទាំងឡាយណា ដែលតថាគតបញ្ញត្ត ក្នុងនគរ
អាឡវី ចូរអ្នកប្រុងស្តាប់សិក្ខាបទទាំងនោះ ដូចសំដែងតទៅ
នេះ ។ កុដិការសិក្ខាបទ ១ គោសិយសិក្ខាបទ ១ បឋមសហ-
សេយ្យសិក្ខាបទ ១ បឋមវិញ្ញាណសិក្ខាបទ ១ ភូតគាមសិក្ខាបទ ១
សប្បាណកសិក្ខាបទ ១ សិក្ខាបទទាំង ៦ នេះ តថាគតបញ្ញត្តក្នុង
នគរអាឡវី ។ សិក្ខាបទណា ដែលតថាគតបញ្ញត្តក្នុងនគរកោ-
សម្ពី ចូរអ្នកប្រុងស្តាប់សិក្ខាបទទាំងនោះ ដូចសំដែងតទៅនេះ ។

---

១ ឃើញក្នុងគម្ពីរនវុបនំងគម្ពីរភូមាថា ២៤ ។ ឃើញក្នុងគម្ពីរ (ស្ទឹកវែត) ខុះថា ៣៤ ។ ពាក្យថា ៣៤ នេះគួរជាង ។ ឱ្យតែចំនួនសិក្ខាបទទាំងអស់ក្នុងមហាវិភង្គ យើងយកនង្រើសរើសរួចហើយ ។ សេចក្តីពិតថា ក្នុងមហាវិភង្គនោះ មាននិស្សគ្គិយសិក្ខាបទចំនួន ៣៤ ដែលព្រោះមានព្រះភាគទ្រង់បញ្ញត្តក្នុងក្រុងសាវត្ថី ។

គាថាសង្គណិកំ បញ្ញាបារណំ

មហាវិហារេ នោវចសុំ

អញ្ញំ ទ្វារំ សុភយ ច

អនាទរិយំ សហាធម្មោ ច

បយោគានេន អដ្ឋមំ ។

យេ សង្កេសុ បញ្ញត្តា

តេ សុណោមាំ យថាកថំ ។

ឱទ្យកលោមានិ បត្តោ ច

ឱភនោមិ ច[1] កេសញ្ច

ស្វជិ អារញ្ញកោ ចេវ

ឆ ឱតេ កាមិលវត្តវេ[2] ។

ឱធកេ សុទ្ធិយោ ឱភនា

តិក្ខត្តិសុ បវុច្ចតិ ។

យេ កត្តេសុ បញ្ញត្តា

តេ សុណោមាំ យថាកថំ ។

សមាធមាត្វា វិសិទ្ធត្តិ

សាមិសេន សសិត្តកំ ។

ចាភជិកាធិ ចត្តារិ

---

១ ខ. ម. ឱភនោ ចេវ ។ ២ កាម័លវត្តុកេតិ កត្តចិ ចោត្តកេ ទិស្សតិ ។

មហល្លកសិក្ខាបទ[1] ១ ខុទ្ទកជាតកសិក្ខាបទ ១ រញ្ញាវទក-
សិក្ខាបទ ១ មហល្លកសិក្ខាបទ[2] ១ សុរាបានសិក្ខាបទ ១
អនាទរិយសិក្ខាបទ ១ សហធម្មិកសិក្ខាបទ ១ សុរុសុរុការក-
សិក្ខាបទ ១ ជាគំរប់ ៨ ។ សិក្ខាបទគាំងឡាយណា
ដែលតថាគតបញ្ញត្ត ក្នុងដែនសក្កៈ ចូរអ្នកប្រជុំស្តាប់សិក្ខាបទ
គាំងនោះ ដូចសំដែងតទៅនេះ ។ ឯឡកលោមធោវនប
សិក្ខាបទ ១ បត្តសិក្ខាបទ[3] ១ ឧវាទសិក្ខាបទ[4] ១ តេសដ្ឋ-
សិក្ខាបទ[5] ១ សូចិឃរសិក្ខាបទ ១ អារញ្ញកសេនាសន-
សិក្ខាបទ ១ គាំង ៦ សិក្ខាបទនេះ តថាគតបញ្ញត្ត ក្នុងក្រុង
កបិលព័ស្តុ ។ ទុតិយសុទ្ធិយសិក្ខាបទទីឆ ឧបសង្កមន-
សិក្ខាបទ ក្នុងកិកូនីវែកដ្ឋ តថាគតបញ្ញត្ត (ក្នុងដែនសក្កៈ
ដែរ) ។ សិក្ខាបទគាំងឡាយណា[5] ដែលតថាគតបញ្ញត្ត
ក្នុងដែនកគ្គៈ ចូរអ្នកប្រជុំស្តាប់សិក្ខាបទគាំងនោះ ដូចសំដែង
តទៅនេះ ។ ជោតិសមាទហនវិសុទ្ធសិក្ខាបទ ១ សាបិ-
សសិក្ខាបទ ១ សសិត្តកសិក្ខាបទ ១ ។ បាកដិកសិក្ខាបទ ៤

---

១ ក្នុងតេរសកណ្ឌ (សង្ឃាទិសេស) ។ ២ ក្នុងចាតុត្តិយកណ្ឌ (ភូតគាមវគ្គ) ។ ៣ ឆ ន-
បញ្ចពន្ធនសិក្ខាបទ ។ ៤ ភិក្ខុនូបស្សយសិក្ខាបទ ។ ៥ មហានាមសិក្ខាបទ ។

สงฺฆาฬิสงฺขาฬิ ภาชนฺ สตฺต
นิสฺสคฺคิยานิ อฏฺ
ทฺเวสตานิ จ ทุกฺกฏา[๑]
เยฺ ตาวญฺหา ตายา เสขา ฉปญฺญาส
ฉสุ นกเรสุ ปญฺญตฺตา
ตุทฺเทสนิทฺทฺเทสา
ฉหานตีหิ สตานิ
สเพฺ สาวตฺถิยา ตถา
โกตมเนน ยสสฺสินา[๒] ฯ

(๑๐๒) ยนฺ หิ อปุจฺฉิมฺหา อกิตฺตยี โน[๓]
ตนฺ[๔] พฺยากตนฺ อนญฺญถา ฯ
อญฺญนฺ ปุจฺฉาม[๕] ตทินฺทฺริยพฺยตฺติ ฯ
ปุริโส ลมฺพโต จามิ
สาวเสสนฺ อนวเสสนฺ
นิชฺฌตฺตญฺ อนิชฺฌตฺตนฺ

---

๑ ฉ. ม. ทฺวตฺตึส ทุทฺทา ฯ ๒ ฉ. ม. การุณิเกน ตุทฺเทน โกตมเนน ยสสฺสิ-นา ฯ ๓ ม. ยนฺนู ปุจฺฉิมฺหา อกิตฺตยิเนา ฯ ๔ ม. ตนฺ ตนฺ ฯ ๕ ฉ. ม. ปุจฺฉามิ ฯ

សង្ឃាទិសេសសិក្ខាបទ៧ និសគ្គិយសិក្ខាបទ៨ ទុក្កដសិក្ខាបទ ៣២ បាដិទេសនីយសិក្ខាបទ ២ សេក្ខិយសិក្ខាបទ ៣ តាំង ៥៦ សិក្ខាបទ (នេះ) ព្រះពុទ្ធដែលជាអាទិច្ចពន្ធុ ទ្រង់បញ្ញត្ត ក្នុងនគរតាំង ៦ សិក្ខាបទតាំងអស់មាន ២៧៤ ព្រះគោតមដ៏មានយសទ្រង់បញ្ញត្ត ក្នុងនគរសាវត្ថី ។

[១០៤] ខ្ញុំព្រះអង្គបានសួរហើយនូវប្រស្នាណា ព្រះអង្គក៏បានសំដែងហើយដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ (ទៀត) ពាក្យណាដែលខ្ញុំព្រះអង្គ បានទូលសួរហើយ ព្រះអង្គក៏បានព្យាករពាក្យនោះដោយមិនមានលើសខ្វះ ។ ខ្ញុំព្រះអង្គសូមសួរនូវប្រស្នាដោយឡែកទៀត សូមទ្រង់សំដែងនូវប្រស្នានោះមក ។ សូមសួរថា គារុកាបត្តិក្តី លហុកាបត្តិក្តី សាវសេសាបត្តិក្តី អនវសេសាបត្តិក្តី ទុដ្ឋុល្លាបត្តិក្តី អទុដ្ឋុល្លាបត្តិក្តី តិត្ថិយាធិដ្ឋាយ

គាថាសង្គណិកំ យោវតតិយកាទិពុទ្ធវរណ៌

យេ ច យោវតតិយកា

សាជារណំ អសាជារណំ

វិបត្តិយោ ច យេមហា សមវេមហា សម្ភវំ

សព្ពាធិ ខេតាធិ វិយោគភេមហា ។

មាន្ត្រ ភាក្យ សុណោម តេ ។

ឯកគ្គចិត្តសា យេ តវុតា

អនុត្តរ អនវសេសសា

យេ តវុតា តេ ពុជ្ឈន្តា

យេ ពុជ្ឈន្តា សា សីលវិបត្តិ ។

ចាភជិតំ សង្ឃាធិសេសោ

សីលវិបត្តិតិ វុច្ចតិ ។

ថុល្លច្ចយំ ចាចិត្តិយំ

ចាដិទេសនីយំ ទុក្កដំ

ទុព្ភាសិតំ យោចាយ

អត្ថាសតិ ហាសព្ភាធិបព្ភាយោ ។

អយំ សា អាចារវិបត្តិសម្ភតា ។

គាថាសង្ខេបនិង: ការទ្រទ្រង់ព្យាករណ៍អាបត្តិ ៣ នៃអាបត្តិជាវេតតិយកាជាដើម

ដែលត្រូវអាបត្តិជា យាវតតិយកាក្តី (សិក្ខាបទ) ដែលជាសាធារណប្បញ្ញត្តិក្តី ជាអសាធារណប្បញ្ញត្តិក្តី បែកគ្នាទាំងឡាយតែងរម្ងាប់ ដោយសមថៈទាំងឡាយណាក្តី សូមព្រះអង្គព្យាករនូវពាក្យទាំងឡាយមានអាបត្តិជាដើមនេះ ។ ហ៎ យើងទាំងឡាយនឹងស្តាប់នូវព្រះពុទ្ធដីការបស់ព្រះអង្គ ។ អាបត្តិទាំងឡាយ ដែលចាត់ជាគរុកាបត្តិមាន ៣១[1] អាបត្តិទាំងឡាយ ដែលចាត់ជាអនវសេសាបត្តិមាន ៩ មកក្នុងទីនេះ អាបត្តិទាំងឡាយណា ជាគរុកាបត្តិក្តី អាបត្តិទាំងនោះ ហៅថា ទ្វុដ្ឋល្លាបត្តិ អាបត្តិទាំងឡាយណា ជាទ្វុដ្ឋល្លាបត្តិ អាបត្តិទាំងនោះហៅថា សីលវិបត្តិ ។ ចារដិកាបត្តិនឹងសង្ឃាទិសេសាបត្តិ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទ្រង់ហៅថា សីលវិបត្តិ ។ ថុល្លច្ចយាបត្តិ បាចិត្តិយាបត្តិ បាដិទេសនីយាបត្តិ ទុក្កដាបត្តិ នឹងទុព្ភាសិតាបត្តិ ដូចយ៉ាងនេះក្តី មានសេចក្តីប្រែប្រួលនឹងសីលទេឯណោះហើយដែរ ។ អាបត្តិទាំងនេះ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទ្រង់ត្រាស់ថាជាអាចារវិបត្តិ ។

---

១ រាប់យកចារដិកាបត្តិរបស់ភិក្ខុ ៤ របស់ភិក្ខុនី ៤ ទាំងរាប់សង្ឃាទិសេសាបត្តិរបស់ភិក្ខុ ១៣ របស់ភិក្ខុនី ១០ មកបូកផ្សំគ្នា ត្រូវជាគរុកាបត្តិមាន ៣១ ។

(๑๐๓) វិបរីតេនិដ្ឋី កល្យាណំ

អសន្ទម្ហេហិ បុរក្ខតា

អញ្ញាចិក្ខន្តិ សម្ពុទ្ធំ

ទុប្បញ្ញា មោហមាគតា

អយំ សា និដ្ឋិវិបត្តិសម្បតា ។

(๑๐๔) អាជីវហេតុ អាជីវការណា ចាបិច្ចោ ឥច្ចា-
បកតោ អសន្តំ អភូតំ ឧត្តរិមនុស្សធម្មំ ឧល្លបតិ អា-
ជីវហេតុ អាជីវការណា សញ្ចរិត្តំ សមាបជ្ជតិ អាជីវ-
ហេតុ អាជីវការណា យោ តេ វិហារេ វសតិ សោ
តិក្ខ្ត្តុំ អរហាតិ កណាតិ អាជីវហេតុ អាជីវការណា
តិក្ខ្ត្តុំ បណីតភោជនានិ អត្តនោ អត្ថាយ វិញ្ញាបេត្វា
ភុញ្ជតិ អាជីវហេតុ អាជីវការណា តិក្ខ្ត្តុំ បណី-
តភោជនានិ អត្តនោ អត្ថាយ វិញ្ញាបេត្វា ភុញ្ជតិ
អាជីវហេតុ អាជីវការណា តិក្ខ្ត្តុំ សូបំ វា ឱទនំ វា
អភិហារោ អត្តនោ អត្ថាយ វិញ្ញាបេត្វា ភុញ្ជតិ ។
អយំ សា អាជីវវិបត្តិសម្បតា ។

(១០៣) តិក្ខុំ តាំងក្បាយ ដែលអសទ្ធម្មបរិតៈ ជាអ្នកអាប់ក្រាជ្ញា ដែលមោហៈបិទបាំង ប្រកាន់ទិដ្ឋិខុស តែងពោលបង្កាច់ន្ទូវព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធនេះ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទ្រង់ត្រាស់ថា ជាទិដ្ឋិវិបត្តិ ។

(១០៤) តិក្ខុំមានសេចក្តីក្រោធអាក្រក់ លុះក្នុងអំណាចសេចក្តីក្រោធ ពោលអួតនូវគុណមនុស្សធម្ម ដែលមិនមាន (ក្នុងខ្លួន) ដែលមិនពិត ព្រោះហេតុតែអាជីវៈ ព្រោះដំណើរអាជីវៈ ជាតិក្ខុប្រព្រឹត្តិនិយាយដឹកនាំបុរសឲ្យស្ត្រី ដឹកនាំស្ត្រីឲ្យបុរស ព្រោះហេតុតែអាជីវៈ ព្រោះដំណើរអាជីវៈ តិក្ខុពោលថា តិក្ខុណានៅក្នុងវិហាររបស់អ្នក តិក្ខុនោះឯងជាព្រះអរហន្ត ព្រោះហេតុតែអាជីវៈ ព្រោះដំណើរអាជីវៈ តិក្ខុសូមបណីតភោជនតាំងក្បាយ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ខ្លួនមកបរិភោគ ព្រោះហេតុតែអាជីវៈ ព្រោះដំណើរអាជីវៈ តិក្ខុនីសូមបណីតភោជនតាំងក្បាយ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ខ្លួនយកមកបរិភោគ ព្រោះហេតុតែអាជីវៈ ព្រោះដំណើរអាជីវៈ តិក្ខុដែលមិនមានជម្ងឺ សូមសំឡត្តី ឫយត្តី ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ខ្លួនយកមកបរិភោគ ព្រោះហេតុតែអាជីវៈ ព្រោះដំណើរអាជីវៈ ។ នេះព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទ្រង់ត្រាស់ថាជា អាជីវវិបត្តិ ។

[๑๐๕] ปกาเสสฺ យោវតតិយกา

តេ សุเขนาหิ យថากเมฺ

ทุกฺขิตฺวานุวตฺตกา

អฏฺ យោវតតិយกา

អริเยา จณฺหกาลี จ

สเมฺ តេ យោវតតិយกา ฯ

[๑๐๖] กติ เวทนากาเม กติ เวทนากาเม กติ
ทุกฺขลนกาเม กติ អនញฺญาตญฺญสฺสามีติตฺตยาเม กติ กิริย-
สมฺมติโย กติ สามีจิโย กติ បរមาเม

กติ ជานิตฺวา បញฺญตฺตา

พุทฺเธนาทิจฺจพนฺธุนา ฯ

[๑๐๕] បុគ្គល ๑๑ រូប (ត្រូវអាបត្តិក្នុងខណៈដែលសង្ឃសូត្រសមនុភាសនកម្ម) ចប់ ជាគំរប់ ๓ ដង ចូរអ្នកប្រុងស្តាប់នូវសេចក្តីនៃបុគ្គលទាំងនោះ ដូចសំដែងឥឡូវនេះ គឺ ទុក្កដាបត្តិកក្នុងមួយពួក កក្នុងដែលត្រូវអាបត្តិក្នុងខណៈដែលសង្ឃសូត្រសមនុភាសនកម្ម) ចប់ ជាគំរប់ ๓ ដង ๘ រូប អវដ្ឋកក្នុងមួយរូប ចណ្ឌកាលីកក្នុងមួយរូប បុគ្គលទាំងប៉ុណ្ណោះ (ត្រូវអាបត្តិក្នុងខណៈដែលសង្ឃសូត្រសមនុភាសនកម្ម) ចប់ ជាគំរប់ ๓ ដង ។

[๑๐๖] សួរថា ព្រះពុទ្ធដែលជាអាទិច្ចពន្ធុទេវបញ្ញត្តថា សិក្ខាបទដែលមានកិរិយាកាត់ចេញជាវិនយកម្ម មានប៉ុន្មាន សិក្ខាបទដែលមានកិរិយាបំបែកចេញជាវិនយកម្ម មានប៉ុន្មាន សិក្ខាបទដែលមានកិរិយាកាយចេញជាវិនយកម្ម មានប៉ុន្មាន អនញ្ញាបាចិត្តិយសិក្ខាបទ គឺបាចិត្តិយៈដែលមានពាក្យថាមិនមែនហេតុដូចៃ មានប៉ុន្មាន សិក្ខាបទដែលនិយាយពីការសន្តិកក្នុ មានប៉ុន្មាន សិក្ខាបទដែលនិយាយពីសាមីចិកម្ម មានប៉ុន្មាន សិក្ខាបទដែលនិយាយពីកំណត់ មានប៉ុន្មាន

សិក្ខាបទដែលមានពាក្យថាដឹង មានប៉ុន្មាន ។

ฉ ฉេទ្ទនកាឝំ ឯកំ ភេទនវំ ឯកំ ខុទ្ទាសឝកំ
ចត្តារិ អនញ្ញាចិត្តិយានិ ចតាសេ្ស កិក្ខុសម្មតិយោ
សត្តសាមីចិយោ ចុទ្ទស បរមានិ

សោឡ្ឍស ជានន្តិ បញ្ញត្តា
ពុទ្ធេនាទិចុ្ចន្នេនា ។

(๑๐๗) វីសំ ទ្វេ សតានិ កិក្ខុនំ សិក្ខាបទានិ
ខុទ្ទេសំ អាគច្ឆន្តិ ខុទោសថេសុ តីណិ សតានិ ចត្តារិ
កិក្ខុនីនំ សិក្ខាបទានិ ខុទ្ទេសំ អាគច្ឆន្តិ ខុទោសថេសុ។

ឆ ចត្តារ្យេស[1]កិក្ខុនំ
កិក្ខុនីហិ អសាធារណា
សត្ត តីសា ច កិក្ខុនីនំ
កិក្ខូហិ អសាធារណា
សត្ត សត្តតិ ឆ ចេវ
ខុកិក្ខុំ អសាធារណា
សត្ត សត្តតិ ចត្តារិ
ខុកិក្ខុំ សមសិក្ខាតា ។

---

๑ ម. ឆបញ្ចវីសា ។

ឆ្លើយថា ព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចពន្ធុទ្រង់បញ្ញត្តថា សិក្ខាបទដែលមានតំរិយាគាត់ចេញជាវិនយកម្ម មាន ៦ សិក្ខាបទដែលមានតំរិយាបំបែកចេញជាវិនយកម្ម មាន ១ សិក្ខាបទដែលមានតំរិយាកកាយចេញជាវិនយកម្ម មាន ១ អនញ្ញាបិត្តិយសិក្ខាបទ មាន ៤ សិក្ខាបទដែលនិយាយពីការសន្និតិកុ្ខ មាន ៤ សិក្ខាបទដែលនិយាយពីសាមីចិកម្ម មាន ៧ សិក្ខាបទដែលនិយាយពីកំណត់ មាន ១៤

សិក្ខាបទដែលមានពាក្យថាជាដើម មាន ១៦ ។

(១០៧) សិក្ខាបទរបស់តិកុ្ខ មាន ២២០ ដែលមកតាន់ទុទ្ធេសពាល់ ។ ថ្ងៃទុទ្ធេសថ សិក្ខាបទតិកុ្ខនី មាន ៣០៤ ដែលមកតាន់ទុទ្ធេសពាល់ ។ ថ្ងៃទុទ្ធេសថ ។

សិក្ខាបទ ៤៦ របស់តិកុ្ខ មិនបានទួរទៅដល់ពួកតិកុ្ខនី សិក្ខាបទ ១៣០ របស់តិកុ្ខនី មិនបានទួរទៅដល់ពួកតិកុ្ខ បូករួមត្រូវជា ១៧៦ សិក្ខាបទ ជាសិក្ខាបទមិនទួរទៅដល់បុគ្គលទាំងពីរពួក គឺតិកុ្ខនីតិកុ្ខមីទេ សិក្ខាបទ ១៧៤ ដែលបុគ្គលទាំងពីរពួកត្រូវសិក្សាស្មើគាគ្នា ។

(១០៨) វីសំ ខ្វេ សតានំ
កិក្ខូនំ សិក្ខាបទានំ
ខុទ្ទេសំ អាគច្ឆន្តិ ខុទោសថេសុ
តេ សុណោហិ យថាកថំ ។
ចាតុទ្ទិសានំ ចត្តារិ
សង្ឃាទិសេសានំ ភវន្តិ តេរស
អនិយតានំ ខ្វេ ហោន្តិ
និស្សគ្គិយានំ តឹសេវ
ខ្វេនវុតិ ច បាចិត្តិយា
ចត្តារោ បាដិទេសនីយា
បញ្ចសត្តតិ សេក្ខិយា

វីសំ ខ្វេ សតានំ ចិមេ ហោន្តិ កិក្ខូនំ សិក្ខាបទានំ ខុទ្ទេសំ អាគច្ឆន្តិ ខុទោសថេសុ ។

(១០៩) តីណិ សតានំ ចត្តារិ
កិក្ខុនីនំ សិក្ខាបទានំ
ខុទ្ទេសំ អាគច្ឆន្តិ ខុទោសថេសុ

គាថាសង្គណិក: ការទ្រទ្រង់ព្យាករណ៍សិក្ខាបទ ២២០

(១០៨) សិក្ខាបទរបស់តិក្ខុ មាន ២២០ តែងមកកាន់ទុទ្ធសកនិថ្ងៃទុទ្ធោសថចាំនឿយ ចូរអ្នកប្រុងស្តាប់សិក្ខាបទចាំងនោះ ដូចសំដែងតទៅនេះ ។ ចាតុដក ៤ សង្ឃាទិសេស ១៣ អនិយត ២ និស្សគ្គិយ: ៣០ ទុទ្ធក:(ចាបិត្តិយ:) ៩២ ចាដិទេសនីយ:៤ សេក្ខិយ: ៧៥ ចាំង ២២០ នេះជាសិក្ខាបទរបស់តិក្ខុ តែងមកកាន់ទុទ្ធសពល់ ។ ថ្ងៃទុទ្ធោសថ ។

(១០៩) សិក្ខាបទ របស់ពួកតិក្ខុនី មាន ៣០៤ តែងមកកាន់ ទុទ្ធសពល់ ។ ថ្ងៃទុទ្ធោសថ

តេ សុណោមហំ យថាភតំ ។

ភោវាទិតាឯ អជ្ជ

សង្ឃាធិសេសាឯ ភវន្តំ សន្តាសេ

ឯសុទ្ធិយាឯ តំសោ

សង្ឃំ សជ្ជឺ ច ឆ ចេវ

ទុដ្ឋកាឯ បរុច្ឆន្តំ

អជ្ជ ចាដេនេសនីយោ

បញ្ចសន្តំ សេក្ខិយោ តីណិ សតានិ ចត្តារិ ចមេ ខោ អន្តំ កត្តុកាមេន សិក្ខាបទានិ ទុទ្ទេសំ អាគច្ឆន្តំ ទុទ្ទេសេសុ ។

(๑๑๐) តេ ចត្តាឡីស[1] កត្តុកាមេ

កត្តុកាមហំ អសាធារណា

តេ សុណោមហំ យថាភតំ ។

ឆ សង្ឃាធិសេសា ទ្វីហំ អនិយតេហំ

អជ្ជ ឯសុទ្ធិយោ ទ្វានស តេហំ

តេ ខោ អន្តំ វីសតិ ទ្វេវីសតិ ទុដ្ឋកា

---

๑ ម. ឆបញ្ញាសំ ។

ចូរអ្នកប្រុងស្តាប់នូវសិក្ខាបទទាំងនោះ ដូចសំដែងតទៅនេះ ។

ឱ្យពាជិត ៨ សង្ឃាទិសេស ១៧ និស្សគ្គិយៈ ៣០ ខុទ្ទកៈ

(ឱ្យបិត្តិយៈ) ១០០ ឱ្យដំទេសនីយៈ ៨ សេក្ខិយៈ ៧៥ ទាំង

៣០៤ នេះ ជាសិក្ខាបទរបស់ពួកភិក្ខុនី ដែលមកកាន់

ខុទ្ទេសរាល់ ។ ថ្ងៃទុបោសថ ។

(១១០) សិក្ខាបទរបស់ពួកភិក្ខុ មាន ៤១ ដែលមិនឱ្យ

ដូចជាសិក្ខាបទរបស់ពួកភិក្ខុនី ចូរអ្នកប្រុងស្តាប់សិក្ខាបទទាំងនោះ ដូច

សំដែងតទៅនេះ ។ សង្ឃាទិសេស ៦ រំលងត ២ ត្រូវជា ៨

សិក្ខាបទ និស្សគ្គិយៈ ១២ ទៀត ត្រូវជា ២០ បិក្ខាបទ ខុទ្ទកៈ ៤២

ចត្តារេ ចាដិទេសនីយា

ឆចត្តាឥ្យាស[๑] ចិមេ ភោន្តេ កិក្ខុំ កិក្ខុនិយោ អសាធារណា ។

(๑๑๑) សតំ តីសា កិក្ខុនីនំ

កិក្ខូហិ អសាធារណា

តេ សុណោហិ យថាតថំ ។

ចារិត្តកាឯ ចត្តារិ

សន្ថម្ហា ឧស ឯសុរេ

ឯសុក្តិយោឯ ទ្វាឧស

ឆន្នវុតិ ច ខុទ្ទកា

អជ្ជ ចាដិទេសនីយោ

សតំ តីសា ចិមេ ភោន្តេ កិក្ខុនីនំ កិក្ខូហិ អសាធារណា ។

(๑๑๒) សតំ សត្តតិ ឆ ចេវ

ខុតិដ្ឋំ អសាធារណា

តេ សុណោហិ យថាតថំ ។

---

๑ ម. ឆបិត្តារីសា ។

ตติยสังฆาทิเสส: การชักพาคฤหัสถ์สิกขาบทที่สองฝ่ายอสาธารณะ:

นิฏฐิตา ทุติยสิกฺขาปทวณฺณนา ฯ

อิมสฺมึ ปน สิกฺขาปเท ๔ ตึส ๔๖ อิมานิ สิกฺขาปทานิ ปาฬิยา ภิกฺขูนเยว ปญฺญตฺตานิ ภิกฺขุนีนเยว ปญฺญตฺตานิ ภิกฺขูนญฺจ ภิกฺขุนีนญฺจ ปญฺญตฺตานิ ฯ

(๑๑๑) *สิกฺขาปทานิ ปาฬิยา ภิกฺขูนเยว ปญฺญตฺตานิ ตีณิ จ สตานิ ตึส จ ภิกฺขูนญฺจ ภิกฺขุนีนญฺจ ปญฺญตฺตานิ ตีณิ จ สตานิ ตึส จ ตานิ ปน สพฺพานิปิ ปฏิกฺขิปิตฺวา ปฏิกฺขิปิตฺวา อนุชานนฺเตน ภควตา ปาฬิยา ภิกฺขูนเยว ปญฺญตฺตานิ ๔ ปาราชิกานิ เตรส สงฺฆาทิเสสา ทส นิสฺสคฺคิยานิ ทฺเว ปาจิตฺติยสตานิ ฉ ปาฏิเทสนียานิ ฉ สตานิ ตีณิ ทุกฺกฏานิ ตีณิ สตานิ ตีณิ สิกฺขาปทานิ

ចាតុមាសិនិយា បុណ្ណមិយា

សង្ឃាដិសេសានំ ភិក្ខូនំ សោឡស

អធិយតានំ ទ្វេ ទោសានិ

ឯសុក្កវិយោ ចតុវីសតិ

សតំ អដ្ឋារស ចេវ

ទុក្កដានំ បញ្ចទសានិ

ទ្វាទស ចាដិទេសនីយោ

សតំ សត្តតិ ច ចេវមេ ទោសានិ ឯកស្មិំ អសាធារណេ ។

(๑๑๓) សតំ សត្តតិ ចត្តារិ

ឯកស្មិំ សមសិក្ខាតា

តេ សុណោមហំ យថាតថំ ។

ចាតុមាសិនិយា ចត្តារិ

សង្ឃាដិសេសានំ ភិក្ខូ សត្ត

ឯសុក្កវិយានំ អដ្ឋារស

វិនយបិដក បរិវារៈ

ចាកជំពក ៤ សង្ឃាទិសេស ១៦ អនិយត ២ និស្សគ្គិយៈ ២៤

ទុក្កដៈ ១១៨ បាដិទេសនីយៈ ១២ ទាំង ១៧៦ នេះមិនបាន

ទូទៅដល់បុគ្គលទាំងពីរពួកទេ ។

(១១៣) សិក្ខាបទដែលបុគ្គលទាំងពីរពួកត្រូវសិក្សាស្មើភាគ

គ្នា មាន ១៧៤ ចូរអ្នកប្រុងស្តាប់សិក្ខាបទទាំងនោះ ដូច

សំដែងតទៅនេះ ។ ចាកជំពក ៤ សង្ឃាទិសេស ៧ និស្សគ្គិយៈ ១៨

សមសត្តតិ ទុតិយកា

បញ្ចសត្តតិ សេក្ខិយា

សត្ត សត្តតិ ចត្តារិ ចិមេ បេយ្យាលេ ទុកតិកេ សមសីតិកាតា។

(๑๑๔) អដ្ឋារ ទាភដីតា យេ

ទ្វាទសធា តាលវត្ថុសមូបមា

បណ្ណាបលាសោ បុថុសីលា

សីសច្ឆិន្នោវ[1] សោ ឆវោ

តាលោវ មត្ថកច្ឆិន្នោ

អភាវុន្ទ្រិ ភវន្តិ តេ ។

(๑๑๕) តេវីសំ[2] សង្ឃាទិសេសា

ទ្វេ អនិយតា ទ្វេចត្តាឥប្ប័ស និស្សគ្គិយា

អដ្ឋាសីតិសតំ ទាចិត្តិយា

ឆាទស ទាដិទេសនីយា

បញ្ចសត្តតិ សេក្ខិយា

---

๑ ម. សីសច្ឆិន្នោ ប ។ ๒ ម. តេវីសតិ ។

ខុទ្ទក៖ ៧០ គត់ សេក្ខិយ៖ ៧៩ ដែលបុគ្គលចាំងពីរពួក ត្រូវសិក្សាស្មើគាគគ្នា ។

(๑๑๔) បុគ្គល គឺ កិក្ខុនីឆកិក្ខុនីចាំងឡាយណា ត្រូវអាបត្តិ ចាកដប់ចាំង ៨ ហើយ បុគ្គលចាំងនោះ ជាអ្នកមានកិត្តិសព្ទ អាក្រក់ មិនបានលួតលាស់ចំរើនឡើងទេ ដូចនោះឧបមាដូច ដើមស្នោតដែលគេគាស់រំលើង ដូចស្វឹកឈើខ្ចុំ (ដែលជ្រុះ ចាកទង) ដូចថ្នាន់ (ដែលបែកដាច់ពីគ្នា) ដូចមនុស្ស កំបុតក្បាល ដូចដើមស្នោតកំបុតក ។

(๑๑๕) សង្ឃាទិសេស ๒๓ អនិយត ๒ និស្សគ្គិយ៖ ๒๒ បាចិត្តិយ៖ ๑๘๘ បាដិទេសនីយ៖ ๑๒ សេក្ខិយ៖๗๕

តីហិ សមាធីហិ បម្មុដ្ឋំ

សម្មុខា វ បដិញ្ញាយ

តំណវត្ថារកេន ច ។

(๑๑๖) ទ្វេ ខុទ្ទោសកា ទ្វេ មហារណា

ចត្តារិ កម្មានិ ជីនេន ទេសិតា

បញ្ចវ ខុទ្ទេសា ចត្តារោ ភវន្តិ អនញ្ញថា

អាបត្តិក្ខន្ធា ច ភវន្តិ សត្ត ។

(๑๑๗) អធិករណានំ ចត្តារិ

សត្តហិ សមាធីហិ សម្មន្តិ

ទ្វីហិ ចតូហិ តីហិ

កិច្ចំ វា កេន សម្មតិ ។

(๑๑๘) ចាតវិកត្តិ យំ វុត្តំ

តំ សុណោហិ យថាតថំ ។

ចុតោបរន្ធោ កជ្ជោ ច

សន្ធម្មេហិ និរន្តរោ

សំវាសោបិ ច ញត្តិ ឆន្ទំ

នេនេតំ តីហិ វុច្ចតិ ។

រម្ងាប់ដោយសមថៈ ៣ យ៉ាង គឺ សម្មុខាវិនយ ១ បដិញ្ញាតករណៈ ១ តិណវត្ថារកៈ ១ ។

(១១៦) ទោសចមាន ៤ យ៉ាង បវារណាមាន ៤ យ៉ាង សង្ឃកម្មមាន ៤ យ៉ាង ដែលព្រះដ៏ន្រួសព្រៃន់សំដែងទុកមក ទុទ្ទេស (របស់ភិក្ខុ) មាន ៥ ទុទ្ទេស (របស់ភិក្ខុនី) មាន ៤ មិនមានក្រៅពីនេះទៀតទេ ឯកងនៃអាបត្តិមាន ៧ ។

(១១៧)អធិករណ៍ ៤ យ៉ាង រម្ងាប់ដោយសមថៈ៧ គឺរម្ងាប់ដោយសមថៈ ២ ខ្នះ ៤ ខ្នះ ៣ ខ្នះ ឯតិច្ចាធិករណ៍ រម្ងាប់ដោយសមថៈ ១ ។

(១១៨) សិក្ខាបទណា ដែលតថាគតហៅថា ចាវាដិក ចូរអ្នកប្រុងស្តាប់សិក្ខាបទនោះ ដូចសំដែង តទៅនេះ ។ បុគ្គលដែលឃ្លាតខុសក្នុងតំរុត ចាកព្រះសទ្ធម្មចំរើនឡាយហើយ សំវាសមិនមានក្នុងបុគ្គលនោះទេ ព្រោះហេតុនោះ សិក្ខាបទនុ៎ះ តថាគតហៅថា ចាវាដិក ។

គាថាសង្គណិកំ សង្ឃាទិសេសាបត្តំអាទយោ

(១១៩) សង្ឃាធិសេសេតំ យំ វុត្តំ
តំ សុណោហិ យថាកតំ ។
សង្ឃោ នេតំ បរិវាសំ
ម្ហលាយ បដិកស្សតិ
មានត្តំ នេតំ អត្ថតិ
នោនេតំ ឆតិ វុច្ចតិ ។

(១២០) អនិយតោតំ យំ វុត្តំ
តំ សុណោហិ យថាកតំ ។
អនិយតោ ន និយតោ
អនេកំសិកតំ បទំ
តិណ្ណោមញ្ញតរំ ឋានំ
អនិយតោតិ បវុច្ចតិ ។

(១២១) ឋុល្លច្ចយដ្ឋិ យំ វុត្តំ
តំ សុណោហិ យថាកតំ ។
ឯកស្ស ម្ហលេ យោ នេសតិ

គាថាសង្គណិកៈ អាបត្តិមានអាបត្តិសង្ឃាទិសេសជាដើម

(๑๑๙) សិក្ខាបទណា ដែលគថាគតហៅថា សង្ឃាទិ-
សេស ចូរអ្នកប្រុងស្តាប់សិក្ខាបទនោះ ដូចសំដែងតទៅ
នេះ ។ សង្ឃឲ្យបរិវាសទាញមក ជាក់ក្នុងមូលាបត្តិ ឲ្យមានត្តៈ
ឲ្យអព្ភានព្រោះហេតុនោះ សិក្ខាបទនុ៎ះ គថាគតហៅថា
សង្ឃាទិសេស ។

(๑๒๐) សិក្ខាបទណា ដែលគថាគតហៅថា អនិយត
ចូរអ្នកប្រុងស្តាប់សិក្ខាបទនោះ ដូចសំដែងតទៅនេះ ។ ពាក្យ
ថា អនិយត បានសេចក្តីថា មិនទៀង មានចំណែកមិនតែមួយ
ទេ បណ្តាអាបត្តិ៣ យ៉ាង (វិនិច្ឆយនគប្បីកាត់តាម)
អាបត្តិណាមួយ ដែលគថាគតហៅថា អនិយត ។

(๑๒๑) សិក្ខាបទណា ដែលគថាគតហៅថា ថុល្ល-
ច្ចយ ចូរអ្នកប្រុងស្តាប់សិក្ខាបទនោះ ដូចសំដែងតទៅ
នេះ ។ កិកូណាសំដែង (អាបត្តិ) ក្នុងទីដ៏តនៃកិកូមួយរូប

យោ ច តំ បដិក្កណ្ហាតិ

អច្ចយោ តេន សោ ឧច្ចតិ

តេនេតំ តតិ វុច្ចតិ ។

(๑๒๒) ឯសុទ្ធិយន្តិ យំ វុត្តំ

តំ សុណោហិ យថាកតំ ។

សង្ឃមជ្ឈេ គណមជ្ឈេ

បកតត្តេសុ បកតោ

ឯសុទ្ធន្តិត្វា យំ នេសតិ

តេនេតំ តតិ វុច្ចតិ ។

(๑๒๓) ទាចិត្តិយន្តិ យំ វុត្តំ

តំ សុណោហិ យថាកតំ ។

ទាតេតំ កុសលំ ធម្មំ

អរិយមគ្គំ អបរជ្ឈតិ

ចិត្តសមោហនដ្ឋានំ

តេនេតំ តតិ វុច្ចតិ ។

(๑๒๔) ទាដិនេសនីយន្តិ យំ វុត្តំ

តំ សុណោហិ យថាកតំ ។

ឬកំកិត្តុណាទទួលអាបត្តិនោះ ទោស (របស់កិត្តុអ្នកទទួល)មិនមែនមានដូចជាកិត្តុអ្នកសំដែងនោះឡើយ ព្រោះហេតុដូច្នោះ សិក្ខាបទ+នុ៎ះ ទើបតថាគតហៅថា ថុល្លច្ចយ ។

(๑๒๒) សិក្ខាបទណា ដែលតថាគតហៅថា និស្សគ្គិយៈ ចូរអ្នកប្រុងស្តាប់សិក្ខាបទនោះ ដូចសំដែងតទៅនេះ។ កិត្តុលះបង់ (វត្ថុណាមួយ) ក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃ ឬកណ្តាលគណៈ ពុំនោះសោតចំពោះបុគ្គលមួយរូប ក្នុងពីជាមួយគ្នា រួចហើយទើបសំដែងអាបត្តិចេញ ព្រោះហេតុដូច្នោះ សិក្ខាបទ+នុ៎ះតថាគតហៅថា និស្សគ្គិយៈ ។

(๑๒๓) សិក្ខាបទណា ដែលតថាគតហៅថា បាចិត្តិយៈ ចូរអ្នកប្រុងស្តាប់សិក្ខាបទនោះ ដូចសំដែងតទៅនេះ។ សិក្ខាបទណាញុំងកុសលធម៌ឲ្យធ្លាក់ចុះ ប្រទូស្តចំពោះអរិយមគ្គ ជាហេតុធ្វើចិត្តឲ្យវង្វេង ព្រោះហេតុដូច្នោះ សិក្ខាបទ+នុ៎ះតថាគតហៅថា បាចិត្តិយៈ ។

(๑๒๔) សិក្ខាបទណា ដែលតថាគតហៅថា បាដិទេសនីយៈ ចូរអ្នកប្រុងស្តាប់សិក្ខាបទនោះ ដូចសំដែងតទៅនេះ។

កិកុ អញ្ញាតកោ សង្ឃោ
កិច្ចា លទ្ធាយ គោតមំ
សាមំ តហោត្វា កុញ្ជេយ្យ
គារយ្ហន្តិ បរុច្ចតិ ។
ឯមន្តជាសុ កុញ្ជរោ
ឆឌ្ឌយ ភៅសាសតិ តត្ត កិកុនី
អនភិរតោ តហិំ កុញ្ជេ
គារយ្ហន្តិ បរុច្ចតិ ។
សង្ឃាចិត្តំ ករំ កច្ឆ
អប្បគោតំ អនាឌ្ឍិយំ
អកិលាសោ តហិំ កុញ្ជេ
គារយ្ហន្តិ បរុច្ចតិ ។
យោ ចេ អរញ្ញេ វិហរេច្ច
សាសង្កេ សភយានកេ
អវិជិតំ តហិំ កុញ្ជេ
គារយ្ហន្តិ បរុច្ចតិ ។
កិកុនី អញ្ញាកិកោ សង្ឃោ

ភាវៈបង្គំណកៈ អបត្តិជាតិទេសនីយៈដាតាយ្លៈ

កិក្ខុមិនមែនជាញាតិទទួលភោជនខ្លួនឯង (អំពីដៃកិក្ខុនី) ដែលរកឃាន់ដោយកម្រ ហើយបរិភោគ សិក្ខាបទ+ នុ៎ះ តថាគតហៅថា តាយ្លៈ (ឃាដិទេសនីយៈ)។ កិក្ខុកំពុងឆាន់កឋិនដែលគេនិមន្ត បើមានកិក្ខុនីបង្គាប់គេឲ្យចាត់ចែង (ភោជន) តាមសេចក្តីពេញចិត្ត (ខ្លួន) ក្នុងទីនោះ ហើយកិក្ខុមិនហាមឃាត់ ចេះតែឆាន់កឋិនទីនោះ សិក្ខាបទ+ នុ៎ះ តថាគតហៅថា តាយ្លៈ។ កិក្ខុមិនមានជម្ងឺ ទៅកាន់ត្រកូលដែលមានចិត្តសទ្ធា តែមានភោគៈតិច ដែលគេមិនមានសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយ ហើយបរិភោគក្នុងផ្ទះនៃត្រកូលនោះ សិក្ខាបទ+ នុ៎ះ តថាគតហៅថា តាយ្លៈ។ បើកិក្ខុ (មិនមានជម្ងឺ) នៅក្នុងវិត្រៃ ដែលប្រកបដោយរង្គៀស ប្រកបដោយភ័យ (ទទួលខាទនីយភោជនីយាហារ) ដែលគេមិនបានឲ្យដំណឹងជាមុន ហើយបរិភោគក្នុងទីនោះ សិក្ខា-បទ+ នុ៎ះ តថាគតហៅថា តាយ្លៈ។ កិក្ខុនីមិនមែនជាញាតិ ទៅ

យំ បរេសំ មមាយិតំ
សម្ភរេ តេលវំ មធុ ផាណិតំ
មច្ចុមំសំ អនោបេ ខីរំ ទធិ
សយំ វិញ្ញាបេយ្យ កត្ថចិ
តាវយ្ជីវត្តា សុតសស្ស សាសនេ ។

(๑๒๕) ទុក្កដន្តិ យំ វុត្តំ
តំ សុណោហិ យថាកថំ ។
អបរទ្ធំ វិរទ្ធញ្ច
ខលិតំ យញ្ច ទុក្កដំ
យំ មនុស្សា ករេ ចាបំ
អាវិ ភ យនិ ភ រហោ
ទុក្កដន្តិ បវេទេន្តិ
តេនេតំ ឥតិ វុច្ចតិ ។

(๑๒๖) ទុព្ភាសិតន្តិ យំ វុត្តំ
តំ សុណោហិ យថាកថំ ។
ទុព្ភាសិតំ ទុរក្ខដ្ឋំ
សង្កិលិដ្ឋញ្ច យំ បនំ

សូមវាត្តដែលពួកជនដទៃ តែងពាប់អានថាជារបស់អញ នោះ ដាទឹកដោះថ្លាក្តី ប្រេងក្តី ទឹកឃ្មុំក្តី ទឹកអំពៅក្តី ត្រីសាច់ក្តី ទឹកដោះស្រស់ ឬទឹកដោះជូរក្តី ដោយខ្លួនឯង កិក្ខុនី (នោះ) ដល់ហើយនូវសេចក្តីតិះដៀល ក្នុងសាសនាព្រះសុគត គឺ ត្រូវបាជិទេសនីយៈ ។

(១៤៥) សិក្ខាបទណា ដែលតថាគតហៅថា ខុទ្ទកៈ ចូរអ្នកប្រុងស្តាប់សិក្ខាបទនោះ ដូចសំដែងតទៅនេះ ។ អំពើ អាក្រក់ណា នោះខុសក្តី ធ្ងន់ធ្ងក្តី ភ្លាំងភ្លាត់ក្តី មនុស្សត្រូវ អំពើបាបណាមួយ នោះតង្រឹចំពោះមុខក្តី តង្រឹតំបាំងមុខក្តី អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយតែងហៅថា អំពើអាក្រក់ ព្រោះហេតុ ដូច្នោះ សិក្ខាបទនុ៎ះ តថាគតហៅថា ខុទ្ទកៈ ។

(១៤៦) សិក្ខាបទណា ដែលតថាគតហៅថា ខុទ្ទានុសិត ចូរអ្នកប្រុងស្តាប់សិក្ខាបទនោះ ដូចសំដែងតទៅនេះ ។ បទ ណាដែលបុគ្គលពោលអាក្រក់ក្តី ភ្លាំងភ្លាត់ក្តី សៅហ្មងក្តី

គាថាសង្គណិកំ សេក្ខិយសិក្ខាបទំ

យញ្ហ វិញ្ញូ ករហន្តិ
តេនេតំ ឥតិ វុច្ចតិ ។

(๑๒๗) សេក្ខិយន្តិ យំ វុត្តំ
តំ សុណោហិ យថាតថំ ។
សេក្ខស្ស សិក្ខមានស្ស
ឧជុមគ្គានុសារិនោ
អានិ ចេតំ ចរណាញ្ហ
មុខំ សញ្ញមសំវរោ
សិក្ខា ឯតាធិសា ឧត្តំ
តេនេតំ ឥតិ វុច្ចតិ ។
ឆន្នមតិវស្សតិ
វិវដំ ឯតិវស្សតិ
តស្មា ឆន្នំ វិវរេថ
ឯវន្តំ ឯតិវស្សតិ ។
តតិ មិតានំ បវនំ

ជាថាសង្ខតពាក្យ: សេក្ខិយសិក្ខាបទ

អ្នកប្រាជ្ញតាំងក្បាយតែងតិះដៀលនូវបទ (តាំងនោះ) ណា មួយ ព្រោះហេតុដូច្នោះ សិក្ខាបទ+ទុំ តថាគតហៅថា ទុព្ភាសិត ។

(១២៧) សិក្ខាបទណា ដែលតថាគតហៅថា សេក្ខិយៈ ប្បរអ្នកប្រុងស្តាប់សិក្ខាបទនោះ ដូចសំដែងតទៅនេះ ។ ការប្រព្រឹត្តិជាដើមអាទិ+ទុំក្តី សេចក្តីសង្រួមប្រយ័ត្នមុខមាត់ក្តី រមែងជារបស់បុគ្គល ដែលសិក្សាហើយ ដែលកំពុងសិក្សា កំពុងប្រព្រឹត្តតាមលំអានផ្លូវត្រង់ តែការសិក្សាប្រាកដដូច្នោះ មិនមាន ព្រោះហេតុដូច្នោះ សិក្ខាបទ+ទុំ តថាគតហៅថា សេក្ខិយៈ ។ កិក្ខុដែលបិទបាំង (មូលបត្តិ) ទុក នឹងត្រូវប្តូរត្រូវអាបត្តិថ្មីទៀត កិក្ខុដែលបើក (ប្រាប់មូលបត្តិ) នឹងមិនត្រូវអាបត្តិថ្មីទៀតឡើយ ព្រោះហេតុដូច្នោះ គួរបើកនូវមូលបត្តិដែលខ្លួនបិទបាំងទុក ឆ្លើយយ៉ាងនេះទើបបាន មិនត្រូវអាបត្តិថ្មីនោះទៀត ។ ព្រៃជាដំណើរបស់ពួកម្រឹគ

อาสวานญฺจ ขยาติ ขีณาสโว

วิหาสิ ตสฺมา ขีณาสวนฺติ ปิ

อิทญฺหิ อรหาโต ตสฺสาธิวจนนฺติ ปิ ฯ

คาถาสงฺคณิกาย อฏฺฐกถาย ฯ

อสฺสุทฺธานนฺ

[๑๒๘] สตฺตนฺนเมวาสุ ปญฺญตฺติ

วิปตฺติ จตุเกปิ จ

ทิฏฺฐิ ทิฏฺฐิมนญฺญา

สาสนา สาสนา

สาสนนฺ อนุกฺกมาย

ยถาสงฺคณิกาย อฏฺฐกถาย ฯ

នៃយមិឯក បរិវារៈ

គាថាសង្ខាដំណើរបស់ពួកបគ្គឺ សេចក្តីនិទានសង្ខាដំណើរបស់
សង្ឃតធម៌ទាំង ៣ ឃ្លាយ ព្រះនិព្វានជាដំណើរបស់ព្រះអរហន្ត ។

ចប់ គាថាសង្គណិកៈ (គាថាធ្លុកធ្លាស់គ្នា) ។

ឧទ្ទាន គឺបញ្ជីរឿងនៃគាថាសង្គណិកៈនោះដូច្នេះ

(១៦៨) សំដែងអំពីសិក្ខាបទទាំង ៣ ឃ្លាយ ដែលទ្រង់បញ្ញត្តក្នុង
នគរទាំង ២ ពាំងពីរ ១ សំដែងអំពីវិបត្តិ ៤ យ៉ាង របស់កិក្ខុនីទាំង
កិក្ខុនី ១ សំដែងអំពីសិក្ខាបទជាសាធារណៈនឹងអសាធារណៈ
របស់ពួកកិក្ខុនីទាំងកិក្ខុនី ១ គាថាសង្គណិកៈ (គាថាធ្លុកធ្លាស់គ្នា)
នេះ លោកសំដែង ដើម្បីអនុគ្រោះដល់ព្រះសាសនា ។

អធិការណោវាទំ

(១២៩) ចត្តារិ អធិការណានិ វិវាទាធិការោ អនុវាទាធិការោ អាបត្តាធិការោ កិច្ចាធិការោ ។ ឥមានិ ចត្តារិ អធិការណានិ ។ ឥមេសំ ចតុន្នំ អធិការណានំ កតិ ខុន្ធោ ជា ។ ឥមេសំ ចតុន្នំ អធិការណានំ ឆ ខុន្ធោ ជា វិវាទាធិការោ សត្ត ខុន្ធោ ជា អនុវាទាធិការោ សត្ត ចត្តារោ ខុន្ធោ ជា អាបត្តាធិការោ សត្ត តយោ ខុន្ធោ ជា កិច្ចាធិការោ សត្ត ទ្វេ ខុន្ធោ ជោ ។ ឥមេសំ ចតុន្នំ អធិការណានំ ឥមេ ឆ ខុន្ធោ ជា ។ វិវាទាធិការោ ខុន្ធោ ដេន្តោ កតិ សមថេ ខុន្ធោ ដេតិ អនុវាទាធិការោ ខុន្ធោ ដេន្តោ កតិ សមថេ ខុន្ធោ ដេតិ អាបត្តាធិការោ ខុន្ធោ ដេន្តោ កតិ សមថេ ខុន្ធោ ដេតិ កិច្ចាធិការោ ខុន្ធោ ដេន្តោ កតិ សមថេ ខុន្ធោ ដេតិ ។ វិវាទាធិការោ ខុន្ធោ ដេន្តោ ទ្វេ សមថេ ខុន្ធោ ដេតិ អនុវាទាធិការោ ខុន្ធោ ដេន្តោ ចត្តារោ សមថេ ខុន្ធោ ដេតិ អាបត្តាធិការោ ខុន្ធោ ដេន្តោ តយោ សមថេ ខុន្ធោ ដេតិ កិច្ចាធិការោ ខុន្ធោ ដេន្តោ ឯកំ សមថំ ខុន្ធោ ដេតិ ។

អធិករណភេទ

(១២៩) អធិករណ៍មាន ៤ យ៉ាង គឺ រ៉ាគាធិករណ៍ ១ អនុរ៉ាគាធិ-
ករណ៍ ១ អាបត្តាធិករណ៍ ១ កិច្ចាធិករណ៍ ១ ។ នេះហៅថា អធិករណ៍
៤ យ៉ាង ។ អធិករណ៍ទាំង ៤ យ៉ាងនេះ មានការសើរើ គឺហាមយាត់
ប៉ុន្មានយ៉ាង ។ អធិករណ៍ទាំង៤យ៉ាងនេះ មានការសើរើ ១០ យ៉ាង គឺ
រ៉ាគាធិករណ៍ មានការសើរើ ២ យ៉ាង អនុរ៉ាគាធិករណ៍ មានការសើរើ ២
យ៉ាង អាបត្តាធិករណ៍ មានការសើរើ ៣ យ៉ាង កិច្ចាធិករណ៍ មានការ
សើរើតែ ១ ។ អធិករណ៍ទាំង៤ យ៉ាងនេះ មានការសើរើទាំង ១០ នេះ
ឯង ។ កាលបើសើរើរ៉ាគាធិករណ៍ តែងសើរើនូវសមថៈប៉ុន្មាន កាល
បើសើរើអនុរ៉ាគាធិករណ៍ តែងសើរើនូវសមថៈប៉ុន្មាន កាលបើសើរើ
អាបត្តាធិករណ៍ តែងសើរើនូវសមថៈប៉ុន្មាន កាលបើសើរើកិច្ចាធិករណ៍
តែងសើរើនូវសមថៈប៉ុន្មាន ។ កាលបើសើរើរ៉ាគាធិករណ៍ តែងសើរើនូវ
សមថៈ ២ យ៉ាង កាលបើសើរើអនុរ៉ាគាធិករណ៍ តែងសើរើនូវសមថៈ ២
យ៉ាង កាលបើសើរើអាបត្តាធិករណ៍ តែងសើរើនូវសមថៈ ៣ យ៉ាង កាល
បើសើរើកិច្ចាធិករណ៍ តែងសើរើនូវសមថៈ ១ យ៉ាង ។

(๑๓๐) กตเม ทฺเว ปณฺณตฺติโย กตเม ทฺเว ปณฺณตฺติโย ภิกฺขุปณฺณตฺติ ภิกฺขุนีปณฺณตฺติ ภิกฺขุปณฺณตฺติ กตเม ทฺเว ปณฺณตฺติโย ภิกฺขุปณฺณตฺติ

(១៣០) ការសើរើមានប៉ុន្មាន កិត្តុបានន្តូវការសើរើ ដោយអាការប៉ុន្មាន បុគ្គលដែលប្រកបដោយអង្គប៉ុន្មាន ទើបសើរើអធិករណ៍បាន បុគ្គលប៉ុន្មានពួក កាលសើរើអធិករណ៍ទៅហើយ ត្រូវអាបត្តិ (ខ្លួនឯង) ។ ការសើរើមាន ១២ យ៉ាង កិត្តុបានន្តូវការសើរើ ដោយអាការ ១០ យ៉ាង បុគ្គលដែលប្រកបដោយអង្គ ៤ ទើបសើរើន្តូវអធិករណ៍បាន បុគ្គល ៤ ពួក កាលបើសើរើអធិករណ៍ទៅហើយ តែងត្រូវអាបត្តិ(ខ្លួនឯងវិញ) ។ ការសើរើទាំង១២ នោះ ដូចម្តេច? ។ ការសើរើទាំង១២នោះ គឺ កម្មដែលសង្ឃមិនទាន់ធ្វើ ១ កម្មដែលសង្ឃធ្វើមិនត្រឹមត្រូវ ១ កម្មដែលសង្ឃត្រូវធ្វើជាថ្មីទៀត ១ កម្មដែលសង្ឃមិនទាន់សម្រេច ១ កម្មដែលសង្ឃសម្រេចហើយមិនត្រឹមត្រូវ ១ កម្មដែលសង្ឃត្រូវសម្រេចជាថ្មីទៀត ១ កម្មដែលសង្ឃមិនទាន់វិនិច្ឆ័យ ១ កម្មដែលសង្ឃវិនិច្ឆ័យហើយ មិនត្រឹមត្រូវ ១ កម្មដែលសង្ឃត្រូវវិនិច្ឆ័យជាថ្មីទៀត ១ កម្មដែលសង្ឃមិនទាន់បានរម្ងាប់ ១ កម្មដែលសង្ឃរម្ងាប់ហើយមិនត្រឹមត្រូវ ១ កម្មដែលសង្ឃត្រូវរម្ងាប់ជាថ្មីទៀត[1] ១ ។ កិត្តុបានន្តូវការសើរើ ដោយអាការ ១០ (នោះ)

---

១ ការសើរើ ទី ១-២-៣ បានចំពោះតែអនុវាទាធិករណ៍ ទី ៤-៥-៦ បានចំពោះតែវិវាទាធិករណ៍ ទី ៧-៨-៩ បានចំពោះតែអាបត្តាធិករណ៍ ទី ១០-១១-១២ បានចំពោះតែកិច្ចាធិករណ៍ ។ ម្យ៉ាងទៀត ការសើរើទាំង ១២ (នេះ) លោកពោលថាបានចំពោះតែអធិករណ៍មួយ ៗ ក៏បាន ។ អដ្ឋកថា ។

បសវតិ។ តត្ថ ជាតកំ អដ្ឋកថាសំ ឧក្កោដេតិ តត្ថ ជាតកំ វុបសន្តំ អដ្ឋកថាសំ ឧក្កោដេតិ អត្តភាវេ អដ្ឋកថាសំ ឧក្កោដេតិ អត្តភាវេ វុបសន្តំ អដ្ឋកថាសំ ឧក្កោដេតិ តត្ថ កតំ អដ្ឋកថាសំ ឧក្កោដេតិ តត្ថ កតំ វុបសន្តំ អដ្ឋកថាសំ ឧក្កោដេតិ សតិវិនយំ ឧក្កោដេតិ អមូឡ្ហវិនយំ ឧក្កោដេតិ តស្សបាបិយសិកំ ឧក្កោដេតិ តិណវត្ថារកំ ឧក្កោដេតិ។ ឥមេហិ ឧបសាកាវេហិ ឧក្កោដនំ បសវតិ។ កតមេហិ ចតូហាង្គេហិ សមន្នាគតោ បុគ្គលោ អដ្ឋកថាសំ ឧក្កោដេតិ។ ធម្មាគតឹ កច្ឆន្តោ អដ្ឋកថាសំ ឧក្កោដេតិ នោសាគតឹ។ បេ។ មោហាគតឹ ទោសាគតឹ កច្ឆន្តោ អដ្ឋកថាសំ ឧក្កោដេតិ។ ឥមេហិ ចតូហាង្គេហិ សមន្នាគតោ បុគ្គលោ អដ្ឋកថាសំ ឧក្កោដេតិ។ កតមេ ចត្តារោ បុគ្គលា អដ្ឋកថាសំ ឧក្កោដេន្តា អាបត្តឹ អាបជ្ជន្តិ។ តនហុបសម្បជ្ជោ ឧក្កោដេតិ ឧក្កោដកំ ជាតិភត្តិយំ អាគន្តុកោ ឧក្កោដេតិ ឧក្កោដកំ ជាតិភត្តិយំ ការកោ ឧក្កោដេតិ ឧក្កោដកំ ជាតិភត្តិយំ

អធិករណភេទ ការបានន្ទូការសើរើ ១០ យ៉ាងដាំដើម

ដូចម្តេចខ្លះ ។ ភិក្ខុសើរើន្ទូវអធិករណ៍ដែលកើតក្នុងឆ័ទនោះ ១ សើរើន្ទូវ
អធិករណ៍ដែលកើតក្នុងឆ័ទនោះ ហើយរម្ងាប់ទៅវិញ ១ សើរើន្ទូវអធិករណ៍
ក្នុងទីពាក់កណ្តាលផ្លូវ ១ សើរើន្ទូវអធិករណ៍ដែលស្ងប់រម្ងាប់ហើយ ក្នុងទី
ពាក់កណ្តាលផ្លូវ ១ សើរើន្ទូវអធិករណ៍ដែលដល់ហើយក្នុងទីនោះ ១ សើរើ
ន្ទូវអធិករណ៍ដែលដល់ក្នុងទីនោះ ហើយស្ងប់រម្ងាប់ ១ សើរើន្ទូវសតិវិនយ ១
សើរើន្ទូវអមូឍវិនយ ១ សើរើន្ទូវតស្សបាបិយសិកា ១ សើរើន្ទូវតិណ-
វត្ថារកៈ ១ ។ ភិក្ខុបានន្ទូវការសើរើ ដោយអាការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។
បុគ្គលដែលប្រកបដោយអង្គ ៤ ដូចម្តេចខ្លះ ទើបសើរើន្ទូវអធិករណ៍ ។
បុគ្គលលុះឆន្ទាគតិ ១ ទើបសើរើន្ទូវអធិករណ៍ លុះទោសាគតិ ១ ។ បេ ។
លុះមោហាគតិ ១ លុះភយាគតិ ១ ទើបសើរើន្ទូវអធិករណ៍ ។ បុគ្គល
ដែលប្រកបដោយអង្គ ៤ ប្រការនេះឯង ទើបសើរើន្ទូវអធិករណ៍ ។ បុគ្គល
៤ ពួក ដូចម្តេចខ្លះ កាលបើសើរើន្ទូវអធិករណ៍ តែងត្រូវអាបត្តិ (ខ្លួនឯង
វិញ) ។ បុគ្គលទើបនឹងបានឧបសម្បទាក្នុងថ្ងៃនោះ សើរើ ត្រូវទុក្កដនក-
ប្បាចិត្តិយ : ១ បុគ្គលដែលទើបមកថ្មីសើរើ ត្រូវទុក្កដនកប្បាចិត្តិយ : ១ បុគ្គល
ជាអ្នកធ្វើការ (រម្ងាប់អធិករណ៍នោះ។) សើរើ ត្រូវទុក្កដនកប្បាចិត្តិយ : ១

ឆឌ្ឍនាយកោ ទុក្កដេនេវ ទុក្កដេ ឆ ទុក្កដេ ឆ ចតុក្កំ ។ ឯមេ ចត្តារោ បុគ្គលា អធិការណា ទុក្កដេ អាបត្តី អាបជ្ជន្តិ ។

(๑๙๑) វិវាទាធិការណំ កឹំ ឯនាទំ កឹំ សមុទយំ កឹំ ជាតិកំ កឹំ បភវំ កឹំ សម្ភារំ កឹំ សមុដ្ឋានំ ។ អនុវាទាធិការណំ កឹំ ឯនាទំ កឹំ សមុទយំ កឹំ ជាតិកំ កឹំ-បភវំ កឹំ សម្ភារំ កឹំ សមុដ្ឋានំ ។ អាបត្តាធិការណំ កឹំ-ឯនាទំ កឹំ សមុទយំ កឹំ ជាតិកំ កឹំ បភវំ កឹំ សម្ភារំ កឹំ សមុដ្ឋានំ ។ កិច្ចាធិការណំ កឹំ ឯនាទំ កឹំ សមុទ-យំ កឹំ ជាតិកំ កឹំ បភវំ កឹំ សម្ភារំ កឹំ សមុដ្ឋានំ ។ វិ-វាទាធិការណំ វិវាទឯនាទំ វិវាទសមុទយំ វិវាទជាតិកំ វិវាទបភវំ វិវាទសម្ភារំ វិវាទសមុដ្ឋានំ ។ អនុវាទាធិការ-ណំ អនុវាទឯនាទំ អនុវាទសមុទយំ អនុវាទជាតិកំ អនុវាទបភវំ អនុវាទសម្ភារំ អនុវាទសមុដ្ឋានំ ។ អា-

วินยปิฎก ปริวาร:

บุคคลผู้ควรให้ฉันทะ: สังฆเถระ ควรให้ฉันทะแก่ภิกษุ: ๑ ๆ บุคคล ๓ พวกนี้ คือ ภิกษุผู้เป็นอธิกรณ์ ๑ ผู้ควรอาบัติ (ของตน) ๑ ๆ

(๑๓๑) วิวาทาธิกรณ์ มีอยู่ด้วยเครื่องประกอบให้ถึงมูล มีอยู่ด้วยเหตุให้เกิดขึ้น มีอยู่ด้วยกำเนิด มีอยู่ด้วยเงื่อน มีอยู่ด้วยอัตถุปปัตติ ๆ อนุวาทาธิกรณ์ มีอยู่ด้วยเครื่องประกอบให้ถึงมูล มีอยู่ด้วยเหตุให้เกิดขึ้น มีอยู่ด้วยกำเนิด มีอยู่ด้วยเงื่อน มีอยู่ด้วยอัตถุปปัตติ ๆ อาปัตตาธิกรณ์ มีอยู่ด้วยเครื่องประกอบให้ถึงมูล มีอยู่ด้วยเหตุให้เกิดขึ้น มีอยู่ด้วยกำเนิด มีอยู่ด้วยเงื่อน มีอยู่ด้วยอัตถุปปัตติ ๆ กิจจาธิกรณ์ มีอยู่ด้วยเครื่องประกอบให้ถึงมูล มีอยู่ด้วยเหตุให้เกิดขึ้น มีอยู่ด้วยกำเนิด มีอยู่ด้วยเงื่อน มีอยู่ด้วยอัตถุปปัตติ ๆ วิวาทาธิกรณ์ มีเสียงกล่าวว่าเป็นเครื่องประกอบให้ถึงมูล มีเสียงกล่าวว่าเป็นเหตุให้เกิดขึ้น มีเสียงกล่าวว่าเป็นกำเนิด มีเสียงกล่าวว่าเป็นเงื่อน มีเสียงกล่าวว่าเป็นอัตถุปปัตติ ๆ อนุวาทาธิกรณ์ มีการโจทว่าเป็นเครื่องประกอบให้ถึงมูล มีการโจทว่าเป็นเหตุให้เกิดขึ้น มีการโจทว่าเป็นกำเนิด มีการโจทว่าเป็นเงื่อน มีการโจทว่าเป็นอัตถุปปัตติ ๆ อาปัตตาธิกรณ์ มีอาบัติ

បត្តាធិករណា អាបត្តិនិទានេ អាបត្តិសមុទយេ អាបត្តិ-
ជាតិយំ អាបត្តិប្បភេទេ អាបត្តិសម្ភេទេ អាបត្តិសមុដ្ឋានេ ។
កិច្ចាធិករណំ កិច្ចនិទានេ កិច្ចសមុទយេ កិច្ចជាតិយំ
កិច្ចប្បភេទេ កិច្ចសម្ភេទេ កិច្ចសមុដ្ឋានេ ។ វិវាទាធិករណំ
កិរិនិទានេ កិរិសមុទយេ កិរិជាតិយំ កិរិបភេទេ កិរិសម្ភេទេ
កិរិសមុដ្ឋានេ ។ អនុវាទាធិករណំ ។ បេ ។ អាបត្តាធិ-
ករណំ កិច្ចាធិករណំ កិរិនិទានេ កិរិសមុទយេ កិរិជា-
តិយេ កិរិបភេទេ កិរិសម្ភេទេ កិរិសមុដ្ឋានេ ។ វិវាទាធិករណំ
ហេតុនិទានេ ហេតុសមុទយេ ហេតុជាតិយំ ហេតុប្បភេទេ
ហេតុសម្ភេទេ ហេតុសមុដ្ឋានេ ។ អនុវាទាធិករណំ ។បេ ។
អាបត្តាធិករណំ កិច្ចាធិករណំ ហេតុនិទានេ ហេតុ-
សមុទយេ ហេតុជាតិយំ ហេតុប្បភេទេ ហេតុសម្ភេទេ ហេ-
តុសមុដ្ឋានេ ។ វិវាទាធិករណំ កិរិនិទានេ កិរិសមុទយេ

ជាគ្រឿងប្រគល់ឲ្យនូវផល មានអាបត្តិជាហេតុឲ្យកើតឡើង មានអាបត្តិជាកំណើត មានអាបត្តិជាដែន មានអាបត្តិជាអង្គ មានអាបត្តិជាសមុដ្ឋាន ។ កិច្ចាធិករណ៍ មានកិច្ចដែលសង្ឃត្រូវធ្វើជាគ្រឿងប្រគល់ឲ្យនូវផល មានកិច្ចដែលសង្ឃត្រូវធ្វើជាហេតុឲ្យកើតឡើង មានកិច្ចដែលសង្ឃត្រូវធ្វើជាកំណើត មានកិច្ចដែលសង្ឃត្រូវធ្វើជាដែន មានកិច្ចដែលសង្ឃត្រូវធ្វើជាអង្គ មានកិច្ចដែលសង្ឃត្រូវធ្វើជាសមុដ្ឋាន ។ វិវាទាធិករណ៍ មានអ្វីជាគ្រឿងប្រគល់ឲ្យនូវផល មានអ្វីជាហេតុឲ្យកើតឡើង មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាដែន មានអ្វីជាអង្គ មានអ្វីជាសមុដ្ឋាន ។ អនុវាទាធិករណ៍ ។បេ។ អាបត្តាធិករណ៍ កិច្ចាធិករណ៍ មានអ្វីជាគ្រឿងប្រគល់ឲ្យនូវផល មានអ្វីជាហេតុឲ្យកើតឡើង មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាដែន មានអ្វីជាអង្គ មានអ្វីជាសមុដ្ឋាន ។ វិវាទាធិករណ៍ មានហេតុជាគ្រឿងប្រគល់ឲ្យនូវផល មានហេតុជាហេតុឲ្យកើតឡើង មានហេតុជាកំណើត មានហេតុជាដែន មានហេតុជាអង្គ មានហេតុជាសមុដ្ឋាន ។ អនុវាទាធិករណ៍ ។បេ។ អាបត្តាធិករណ៍ កិច្ចាធិករណ៍ មានហេតុជាគ្រឿងប្រគល់ឲ្យនូវផល មានហេតុជាហេតុឲ្យកើតឡើង មានហេតុជាកំណើត មានហេតុជាដែន មានហេតុជាអង្គ មានហេតុជាសមុដ្ឋាន ។ វិវាទាធិករណ៍ មានអ្វីជាគ្រឿងប្រគល់ឲ្យនូវផល មានអ្វីជាហេតុឲ្យកើតឡើង

កតិជាតិកំ កតិបការំ កតិសម្ភារំ កតិសមុដ្ឋានំ ។ អនុភា-
ធាធិការណា ។បេ។ អាបត្តាធិការណា កតិហាធិការណំ
កតិនិទានំ កតិសមុទយំ កតិជាតិកំ កតិបការំ កតិសម្ភារំ
កតិសមុដ្ឋានំ ។ វិភាធាធិការណំ បច្ចយនិទានំ បច្ចយ-
សមុទយំ បច្ចយជាតិកំ បច្ចយបការំ បច្ចយសម្ភារំ
បច្ចយសមុដ្ឋានំ ។ អនុភាធាធិការណំ ។បេ។ អាបត្តា-
ធិការណំ កតិហាធិការណា បច្ចយនិទានំ បច្ចយសមុទយំ
បច្ចយជាតិកំ បច្ចយបការំ បច្ចយសម្ភារំ បច្ចយ-
សមុដ្ឋានំ ។

(១៣២) ចតុន្នំ អធិការណានំ កតិ មូលានិ កតិ
សមុដ្ឋានា ។ ចតុន្នំ អធិការណានំ តេត្តឹសមូលានិ តេ-
ត្តឹស សមុដ្ឋានា ។ ចតុន្នំ អធិការណានំ កតមានិ
តេត្តឹស មូលានិ ។ វិភាធាធិការណាសទ្ធ ភ្ជាធសមូលានិ
អនុភាធាធិការណាសទ្ធ ចុទ្ធស មូលានិ អាបត្តាធិការណា-
សទ្ធ ឆមូលានិ កតិហាធិការណាសទ្ធ ឯកំ មូលំ សង្ខេប្បេ ។
ចតុន្នំ អធិការណានំ ឥមានិ តេត្តឹស មូលានិ ។
ចតុន្នំ អធិការណានំ កតមេ តេត្តឹស សមុដ្ឋានា ។

មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាដែន មានអ្វីជាអង្គ មានអ្វីជាសមុដ្ឋាន ។ អនុរាធាធិករណ៍ ។ បេ ។ អាបត្តាធិករណ៍ កិច្ចាធិករណ៍ មានអ្វីជាគ្រឿងប្រគល់ឲ្យនូវផល មានអ្វីជាហេតុឲ្យកើតឡើង មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាដែន មានអ្វីជាអង្គ មានអ្វីជាសមុដ្ឋាន ។ វិវាទាធិករណ៍ មានបច្ច័យជាគ្រឿងប្រគល់ឲ្យនូវផល មានបច្ច័យជាហេតុឲ្យកើតទើង មានបច្ច័យជាកំណើត មានបច្ច័យជាដែន មានបច្ច័យជាអង្គ មានបច្ច័យជាសមុដ្ឋាន ។ អនុរាធាធិករណ៍ ។បេ។ អាបត្តាធិករណ៍ កិច្ចាធិករណ៍ មានបច្ច័យជាគ្រឿងប្រគល់ឲ្យនូវផល មានបច្ច័យជាហេតុឲ្យកើតឡើង មានបច្ច័យជាកំណើត មានបច្ច័យជាដែន មានបច្ច័យជាអង្គ មានបច្ច័យជាសមុដ្ឋាន ។

(១៣៦) អធិករណ៍ ៤ យ៉ាង មានមូលប៉ុន្មាន មានសមុដ្ឋានប៉ុន្មាន ។ អធិករណ៍ ៤ យ៉ាង មានមូល ៣៣ មានសមុដ្ឋាន ៣៣ ។ អធិករណ៍ ៤ យ៉ាង មានមូល ៣៣ ដូចម្តេច ។ វិវាទាធិករណ៍ មានមូល ១២ អនុរាធាធិករណ៍ មានមូល ១៤ អាបត្តាធិករណ៍ មានមូល ៦ កិច្ចាធិករណ៍ មានមូល ១ គឺ សង្ឃ ។ អធិករណ៍ ៤ យ៉ាង មានមូល ៣៣ (ដូចរៀបមក) នេះឯង ។ អធិករណ៍ ៤ យ៉ាង មានសមុដ្ឋាន ៣៣ ដូចម្តេចខ្លះ ។

វិភាទាធិការណស្ស អដ្ឋារស ភេទនការកត្តុំ សមុដ្ឋា-
ន អនុភាទាធិការណស្ស ចតស្សោ វិបត្តិយោ សមុដ្ឋា-
ន អាបត្តាធិការណស្ស សត្ត អាបត្តិក្ខន្ធា សមុដ្ឋាន
កិច្ចាធិការណស្ស ចត្តារិ កម្មានិ សមុដ្ឋាន ។ ចតុន្នំ
អធិការណានំ ឥមេ តេត្តឹស សមុដ្ឋាន ។

(ឧទ្ទាន) វិភាទាធិការណំ អាបត្តានាបត្តិតំ ។ វិភា-
ធិការណំ ន អាបត្តិ ។ កតិ បន វិភាទាធិការណាប្បច្ច-
យោ អាបត្តិ អាបជ្ជេយ្យាតិ ។ អាម វិភាទាធិការណាប្ប-
ច្ចយោ អាបត្តិ អាបជ្ជេយ្យ ។ វិភាទាធិការណាប្បច្ចយោ
កតិ អាបត្តិយោ អាបជ្ជតិ ។ វិភាទាធិការណាប្បច្ចយោ
ទ្វេ អាបត្តិយោ អាបជ្ជតិ ឧបសម្បន្នំ ភិមសតិ អាបត្តិ
ទាចិត្តិយស្ស អនុបសម្បន្នំ ភិមសតិ អាបត្តិ ទុក្កដ-
ស្ស ។ វិភាទាធិការណាប្បច្ចយោ ឥមា ទ្វេ អាបត្តិយោ
អាបជ្ជតិ ។ តា អាបត្តិយោ ចតុន្នំ វិបត្តីនំ កតិវិបត្តិ-
យោ កតិន្នំ ចតុន្នំ អធិការណានំ កតមំ អធិការណំ
សត្តន្នំ អាបត្តិក្ខន្ធានំ កតីហិ អាបត្តិក្ខន្ធេហិ សង្គហិ-

វិវាទាធិករណ៍ មានភេទតាមវត្ថុ៣ ១៨ ដាសមុដ្ឋាន អនុវាទាធិករណ៍ មានវិបត្តិ៣ ៤ ដាសមុដ្ឋាន អាបត្តាធិករណ៍ មានកងនៃអាបត្តិ៣ ៧ ដាសមុដ្ឋាន កិច្ចាធិករណ៍ មានកម្ម៣ ៤ ដាសមុដ្ឋាន ៧ អធិករណ៍ ៤ យ៉ាង មានសមុដ្ឋាន ៣៣ (ដូចពាក្យមក) នេះឯង ។

(១៣៣) សួរថា វិវាទាធិករណ៍ជាអាបត្តិ ឬជាអនាបត្តិ ? ឆ្លើយថា វិវាទាធិករណ៍មិនមែនជាអាបត្តិទេ ។ ចុះភិក្ខុត្រូវអាបត្តិព្រោះបច្ច័យនៃវិវាទាធិករណ៍មានដែរឬទេ ? អើ ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិព្រោះបច្ច័យនៃវិវាទាធិករណ៍ក៏មានដែរ ។ ចុះភិក្ខុត្រូវអាបត្តិប៉ុន្មាន ព្រោះបច្ច័យនៃវិវាទាធិករណ៍ ? ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិ ៤ យ៉ាង ព្រោះបច្ច័យនៃវិវាទាធិករណ៍ (គឺភិក្ខុ) ដេរប្រទេចទុបសម្បន្ន ត្រូវអាបត្តិឋាចិត្តិយៈ ១ ដេរប្រទេចអនុបសម្បន្ន ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ១ ។ ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិ ៤ យ៉ាងនេះ ព្រោះបច្ច័យនៃវិវាទាធិករណ៍ ។ បណ្តាវិបត្តិ ៤ យ៉ាង អាបត្តិទាំងនោះរួមចូលនឹងវិបត្តិប៉ុន្មាន បណ្តាអធិករណ៍ ៤ យ៉ាង (អាបត្តិទាំងនោះ) ចាត់ជាអធិករណ៍ណា បណ្តាកងនៃអាបត្តិទាំង ៧ (អាបត្តិទាំងនោះ) លោកសង្គ្រោះដោយកងនៃអាបត្តិ

តា ឆដ្ឋំ អាបត្តិសមុដ្ឋានំ កតីហិ សមុដ្ឋានេហិ សមុដ្ឋហន្តិ កតីហិ អធិករណេហិ កតីសុ ហានេសុ កតីហិ សមថេហិ សម្មន្តិ ។ តា អាបត្តិយោ ចតុន្នំ វិបត្តីនំ ឯកំ វិបត្តឹ កដ្ឋន្តិ អាចារវិបត្តឹ ចតុន្នំ អធិករណានំ អាបត្តាធិករណំ សត្តន្នំ អាបត្តិក្ខន្ធានំ ទ្វីហិ អាបត្តិក្ខន្ធេហិ សង្គហិតា សិយា ទាចិត្តិយាបត្តិក្ខន្ធេន សិយា ទុក្កដាបត្តិក្ខន្ធេន ឆដ្ឋំ អាបត្តិសមុដ្ឋានំ តីហិ សមុដ្ឋានេហិ សមុដ្ឋហន្តិ ឯកេន អធិករណេន កាយាធិករណេន តីសុ ហានេសុ សង្ឃមជ្ឈេ គណមជ្ឈេ បុគ្គលស្ស សន្តិកេ តីហិ សមថេហិ សម្មន្តិ សិយា សម្មុខាវិនយេន ច បដិញ្ញាតករណេន ច សិយា សម្មុខាវិនយេន ច តិណវត្ថារកេន ច ។

(๑๓๔) អនុវត្តនាធិករណំ អាបត្តាបត្តឹតិ ។ អនុវត្តនាធិករណំ ន អាបត្តិ ។ កឹ បន អនុវត្តនាធិករណប្បច្ចយា អាបត្តឹ អាបជ្ជយ្យាតិ ។ អាម អនុវត្តនាធិករណប្បច្ចយា អាបត្តឹ អាបជ្ជយ្យ ។ អនុវត្តនាធិករណប្បច្ចយា កតិ អាបត្តិយោ អាបជ្ជតិ ។ អនុវត្តនាធិ-

ប៉ុន្មាន បណ្តាសមុដ្ឋានៃអាបត្តិ ៦ យ៉ាង (អាបត្តិតាំងនោះ) តាំងឡើង អំពីសមុដ្ឋានប៉ុន្មាន រមែបដោយអធិករណ៍ប៉ុន្មាន រមែបក្នុងទីដូចម្តេច រមែបដោយសមុដ្ឋានប៉ុន្មាន ។ បណ្តាវិបត្តិ ៤ យ៉ាង អាបត្តិតាំងនោះរួមចូលនឹងវិបត្តិ ១ គឺអាចារវិបត្តិ បណ្តាអធិករណ៍ ៤ យ៉ាង (អាបត្តិតាំងនោះ) ចាត់ជាអាបត្តាធិករណ៍ បណ្តាកងនៃអាបត្តិតាំង ៧ (អាបត្តិតាំងនោះ) លោកសង្គ្រោះដោយកងនៃអាបត្តិ ៤ គឺ កងនៃអាបត្តិបាចិត្តិយៈកំមាន កងនៃអាបត្តិទុក្កដកំមាន បណ្តាសមុដ្ឋានៃអាបត្តិ ៦ យ៉ាង (អាបត្តិតាំងនោះ) តាំងឡើងអំពីសមុដ្ឋាន ៣ រមែបដោយអធិករណ៍ ១ គឺកិច្ចាធិករណ៍ រមែបក្នុងទីតាំង ៣ គឺកណ្តាលដំនុំសង្ឃ ១ កណ្តាលគណៈ ១ ក្នុងសំណាក់នៃបុគ្គល ១ នឹងរមែបដោយសមថៈ ៣ គឺ សម្មុខាវិនយទាំង បដិញ្ញាតករណៈកំមានខ្លះ សម្មុខាវិនយទាំងតិណវត្ថារកៈកំមានខ្លះ ។

(១៣៤) អនុវាទាធិករណ៍ ជាអាបត្តិ ឬជាអនាបត្តិ ។ អនុវាទាធិករណ៍ មិនមែនជាអាបត្តិទេ ។ ប៉ុន្តែភិក្ខុត្រូវអាបត្តិ ព្រោះបច្ច័យនៃអនុវាទាធិករណ៍មានដែរឬទេ ។ អើ ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិ ព្រោះបច្ច័យនៃអនុវាទាធិករណ៍មានដែរ ។ ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិប៉ុន្មាន ព្រោះបច្ច័យនៃអនុវាទាធិករណ៍ ។ ភិក្ខុ

ការណាប្បច្ចយោ តិសេដ្ឋា អាបត្តិយោ អាបជ្ជតិ តិក្ខត្តុំ អមូលកេន ចាភជិតេន ឆម្នេន អនុទ្ធំសេតិ អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស អមូលកេន សង្ឃាទិសេសេន អនុទ្ធំសេតិ អាបត្តិ ចាចិត្តិយស្ស អមូលិកាយ អាចារវិបត្តិយោ អនុទ្ធំសេតិ អាបត្តិ ទុក្កដស្ស អនុវាទាធិការណាប្បច្ចយោ ឥមា តិសេដ្ឋា អាបត្តិយោ អាបជ្ជតិ ។ តា អាបត្តិយោ ចតុន្នំ វិបត្តីនំ កតិវិបត្តិយោ កដ្ឋិ ចតុន្នំ អធិការណានំ កតមំ អធិការណំ សត្តន្នំ អាបត្តិក្ខន្ធានំ កតីហិ អាបត្តិក្ខន្ធេហិ សង្គហិតា ឆន្ន អាបត្តិសមុដ្ឋានេន កតីហិ សមុដ្ឋានេហិ សមុដ្ឋហន្តិ កតីហិ អធិការណេហិ កតីសុ ឋានេសុ កតីហិ សមថេហិ សម្មន្តិ ។ តា អាបត្តិយោ ចតុន្នំ វិបត្តីនំ ទេ វិបត្តិយោ កដ្ឋិ សិយា សីលវិបត្តិ សិយា អាចារវិបត្តិ ចតុន្នំ អធិការណានំ អាបត្តាធិការណំ សត្តន្នំ អាបត្តិក្ខន្ធានំ តីហិ អាបត្តិក្ខន្ធេហិ សង្គហិតា សិយា សង្ឃាទិសេសាបត្តិក្ខន្ធេន សិយា ចាចិត្តិយោបត្តិក្ខន្ធេន សិយា ទុក្កដាបត្តិក្ខន្ធេន ឆន្ន អាបត្តិសមុដ្ឋានេន តីហិ សមុដ្ឋានេហិ សមុដ្ឋហន្តិ

ត្រូវអាបត្តិ ៣ ព្រោះបច្ច័យនៃអនុវាទាធិករណ៍ (គឺកិរិយា) ចោទបង្អាប់កិរិយា ផងគ្នាដោយអាបត្តិឋានដ៏កមិនមានមូល ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេស ចោទបង្អាប់ដោយអាបត្តិសង្ឃាទិសេសមិនមានមូល ត្រូវអាបត្តិឋានចិត្តិយៈ ចោទបង្អាប់ដោយអាចារវិបត្តិមិនមានមូល ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ កិរិយាត្រូវអាបត្តិ ៣ យ៉ាងនេះឯង ព្រោះបច្ច័យនៃអនុវាទាធិករណ៍ ។ បណ្តាវិបត្តិ ៤ យ៉ាង អាបត្តិទាំងនោះរួមចូលនឹងវិបត្តិប៉ុន្មាន បណ្តាអធិករណ៍ ៤ យ៉ាង (អាបត្តិទាំងនោះ) រួមចូលនឹងអធិករណ៍ណា បណ្តាកងនៃអាបត្តិ ៧ យ៉ាង (អាបត្តិទាំងនោះ) លោកសង្គ្រោះដោយកងនៃអាបត្តិប៉ុន្មាន បណ្តាសមុដ្ឋាននៃអាបត្តិ ៦ យ៉ាង (អាបត្តិទាំងនោះ) តាំងឡើងអំពីសមុដ្ឋានប៉ុន្មាន នឹងរម្ងាប់ដោយអធិករណ៍ប៉ុន្មាន រម្ងាប់កងដ៏ដូចម្តេច រម្ងាប់ដោយសមថៈប៉ុន្មាន ។ បណ្តាវិបត្តិ ៤ យ៉ាង អាបត្តិទាំងនោះ រួមចូលនឹងវិបត្តិ ២ គឺ សីលវិបត្តិកំមាន អាចារវិបត្តិកំមាន បណ្តាអធិករណ៍ ៤ យ៉ាង (អាបត្តិទាំងនោះ) ចាត់ជាអាបត្តាធិករណ៍ បណ្តាកងនៃអាបត្តិ ៧ យ៉ាង (អាបត្តិទាំងនោះ) លោកសង្គ្រោះ ដោយកងនៃអាបត្តិ ៣ គឺ កងនៃអាបត្តិសង្ឃាទិសេសកំមាន កងនៃអាបត្តិឋានចិត្តិយៈកំមាន កងនៃអាបត្តិទុក្កដកំមាន បណ្តាសមុដ្ឋាននៃអាបត្តិ ៦ យ៉ាង (អាបត្តិទាំងនោះ) តាំងឡើងអំពីសមុដ្ឋាន ៣

យោ សភ អាបត្តិំ តរុតោ សោ អាបត្តិំ ฝเกรง អធិករ-
ណោរេ អធិฐาธิกรณโรง ฝเกฐิ ทาเรง สงฆมชฺเฌ ธิมา
สมเถหิ สมฺมตี สมฺมาวาเจยเรง ฐปเตฐาตพฺพกรณาน
ฐ យา តา อาปตฺติโย ลหุกา តา อาปตฺติโย ฝเกรน
อธิกรณโรง ภิฐิฐาธิกรณโรง តีสุ ทาเรสุ สงฆ-
มชฺเฌ តณมชฺเฌ ปุคฺคลสฺส สนฺติเก ตีหิ สมเถหิ
สมฺมฏฺฐี สิยา สมฺมาวาเจยเรง ฐ ปเตฐาตพฺพกรณาน
ฐ สิยา สมฺมาวาเจยเรง ฐ តំณาวตฺถารเกรง ฐ ฯ

(๑๓๔) អាបត្តាធิกรณา អាបត្តាជាបត្តីតี ฯ អา-
បត្តាធิกรณาំ ง អាបត្តិ ฯ กึ បง អាបត្តាធิករ-
ณាប្បฐโย អាបត្តី អាបជฺชิยฺยาតี ฯ អាម អាបត្តាធិករ-
ณាប្បฐโย អាបត្តី អាបជฺชิยฺย ฯ អាបត្តាធิករ-
ณាប្បฐโย ยาតี អាបត្តิโย អាបជฺชตี ฯ អាបត្តាធิក-
រណាប្បฐโย ฐតสฺส អាបត្តิโย អាបជฺชตี តំ ปุน
ฐานំ ฐาภาธิกำ ฐมฺมี អฏฺฐาปนฺนំ បฏิปฺปาเทตี អាបត្តិ ฐา-
ภาธิกสฺส ภេមตีกา បฏิปฺปาเทตี អាបត្តិ ปุลฺลฐฺถยสฺส

អាបត្តិណា ជាគរុកាបត្តិ អាបត្តិនោះ តែងរម្ងាប់ដោយអធិករណ៍ ១ គឺ តិច្ឆាធិករណ៍ រម្ងាប់ក្នុងទី ១ គឺកណ្តាលដំនុំសង្ឃ ឧទ្ធរម្ងាប់ដោយសមថៈ ២ គឺ សម្មុខាវិនយ ១ បដិញ្ញាតករណៈ ១ អាបត្តិពាំងឡាយណា ជាលហុកាបត្តិ អាបត្តិពាំងនោះ តែងរម្ងាប់ដោយអធិករណ៍ ១ គឺ តិច្ឆាធិករណ៍ រម្ងាប់ក្នុងទីពាំង ៣ គឺ កណ្តាលដំនុំសង្ឃ ១ កណ្តាលគណៈ ១ ក្នុងសំណាក់នៃបុគ្គល ១ រម្ងាប់ដោយសមថៈ ៣ គឺ សម្មុខាវិនយ ឧទ្ធបដិញ្ញាតករណៈ កំមានខ្វះ សម្មុខាវិនយឧទ្ធតិណវត្ថារកៈ កំមានខ្វះ ។

(๑๓๕) អាបត្តាធិករណ៍ ជាអាបត្តិ ឬជាអនាបត្តិ ។ អាបត្តាធិករណ៍មិនមែនជាអាបត្តិទេ ។ ចុះតិក្ខុត្រូវអាបត្តិ ព្រោះបច្ច័យនៃអាបត្តាធិករណ៍មានដែរឬទេ ។ អើ តិក្ខុត្រូវអាបត្តិ ព្រោះបច្ច័យនៃអាបត្តាធិករណ៍ កំមានដែរ ។ តិក្ខុត្រូវអាបត្តិប៉ុន្មាន ព្រោះបច្ច័យនៃអាបត្តាធិករណ៍ ។ តិក្ខុត្រូវអាបត្តិ ៤ យ៉ាង ព្រោះបច្ច័យនៃអាបត្តាធិករណ៍ គឺ តិក្ខុនិដ្ឋឹងថា (តិក្ខុនីផងគ្នា) ត្រូវអាបត្តិបារាជិក ហើយដួយបិទបាំងទុក ត្រូវអាបត្តិបារាជិក តិក្ខុនិមានសេចក្តីសង្ស័យហើយបិទបាំងទុក ត្រូវអាបត្តិថុល្លច្ច័យ

កិក្ខុ[1] សង្ឃាទិសេសំ បដិច្ឆាទេតិ អាបត្តិ ចាតុទ្ទសិយស្ស
អាហារវិបត្តិ បដិច្ឆាទេតិ អាបត្តិ ទុក្កដស្ស អាបត្តាធិ-
ការណប្បច្ចយា ឥមា ចតស្សោ អាបត្តិយោ អាបជ្ជតិ ។
តា អាបត្តិយោ ចតុន្នំ វិបត្តីនំ កតិ វិបត្តិយោ កវន្តិ
ចតុន្នំ អធិការណានំ កតមំ អធិការណំ សន្ធាយ អា-
បត្តិក្ខន្ធានំ កតីហិ អាបត្តិក្ខន្ធេហិ សន្ធិហិតា ឆន្នំ
អាបត្តិសមុដ្ឋានានំ កតីហិ សមុដ្ឋានេហិ សមុដ្ឋហន្តិ
កតីហិ អធិការណេហិ កតីសុ ឋានេសុ កតីហិ
សមថេហិ សម្មន្តិ ។ តា អាបត្តិយោ ចតុន្នំ វិបត្តីនំ
ទ្វេ វិបត្តិយោ កវន្តិ សីលវិបត្តិ សិយា អាហា-
រវិបត្តិ ចតុន្នំ អធិការណានំ អាបត្តាធិការណំ សន្ធាយ
អាបត្តិក្ខន្ធានំ ចតូហិ អាបត្តិក្ខន្ធេហិ សន្ធិហិតា សិយា
ឯកាបត្តិក្ខន្ធេន សិយា ទ្វីហិ បត្តិក្ខន្ធេន សិ-
យា តិណ្ណំ បត្តិក្ខន្ធេន សិយា ចតុន្នំ បត្តិក្ខន្ធេន
ឆន្នំ អាបត្តិសមុដ្ឋានានំ ឯកេន សមុដ្ឋានេន សមុដ្ឋហន្តិ

---

១ កិក្ខុស្ស ដានត្តំ កត្តុចិ ឱតុតកេ ទិស្សតិ ។

កិរិយាទុដ្ឋុល្លាបត្តិសង្ឃាទិសេស ត្រូវអាបត្តិថុល្លច្ចយៈ បេយ្យាលនេះ ឧទ្ទេសអាបត្តិទុក ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ កិរិយាធ្វើកិរិយាត្រូវអាបត្តិតាំង ៤ យ៉ាងនេះ ព្រោះបច្ច័យនៃអាបត្តាធិករណ៍ ។ បណ្តាវិបត្តិ ៤ យ៉ាង អាបត្តិតាំងនោះ រួមបួលនឹងវិបត្តិប៉ុន្មាន បណ្តាអធិករណ៍ ៤ យ៉ាង (អាបត្តិតាំងនោះ) រួមបួលនឹងអធិករណ៍ណា បណ្តាកងនៃអាបត្តិតាំង ៧ (អាបត្តិតាំងនោះ) លោកសង្គ្រោះដោយកងនៃអាបត្តិប៉ុន្មាន បណ្តាសមុដ្ឋាននៃអាបត្តិ ៦ យ៉ាង (អាបត្តិតាំងនោះ) តាំងឡើងអំពីសមុដ្ឋានប៉ុន្មាន រួមដោយអធិករណ៍ប៉ុន្មាន រួមដោយកងទីដូចម្តេច រួមដោយសមុដ្ឋានប៉ុន្មាន ។ បណ្តាវិបត្តិតាំង ៤ អាបត្តិតាំងនោះ រួមបួលនឹងវិបត្តិ ២ គឺ សីលវិបត្តិក៏មាន អាចារវិបត្តិក៏មាន បណ្តាអធិករណ៍តាំង ៤ យ៉ាង (អាបត្តិតាំងនោះ) រួមបួលនឹងអាបត្តាធិករណ៍ បណ្តាកងនៃអាបត្តិតាំង ៧ (អាបត្តិតាំងនោះ) លោកសង្គ្រោះដោយកងនៃអាបត្តិ ៤ យ៉ាង គឺ កងនៃអាបត្តិបារាជិកក៏មាន កងនៃអាបត្តិថុល្លច្ចយក៏មាន កងនៃអាបត្តិបាចិត្តិយៈក៏មាន កងនៃអាបត្តិទុក្កដក៏មាន បណ្តាសមុដ្ឋាននៃអាបត្តិតាំង ៦ យ៉ាង (អាបត្តិតាំងនោះ) តាំងឡើងអំពីសមុដ្ឋាន ១ គឺ

กายเตา จ จิตเตา จ ปญฺญาเตา จ สมฺปยุตฺโต ยโ สา อาปตฺติ อนาสาทนา สา อาปตฺติ น กตาเยน อธิกรณสฺส น กตสมฺภิ ตาเยน สมเวน สมฺมตฺตา ยา ตา อาปตฺติโย ลหุกา ตา อาปตฺติโย ฐเปตฺวา อธิกรณสฺส กิจฺจาธิกรณสฺส ตีสุ ฐาเนสุ สงฺฆมชฺเฌ คณมชฺเฌ ปุคฺคลสฺส สนฺติเก ตีหิ สมเวหิ สมฺมุขี สติยา สมฺปาวิเนยฺเยน จ ปฏิญฺญา-ตกรณสฺส จ สติยา สมฺปาวิเนยฺเยน จ ตสฺสาปาปุณา-เกน จ ฯ

(๑๓๖) กิจฺจาธิกรณนฺติ อาปตฺตาธิปตฺตีติ ฯ กิจฺจา-ธิกรณนฺติ น อาปตฺติ ฯ กึ ปน กิจฺจาธิกรณา ปฏิจฺจ อาปตฺติ อาปชฺชิตพฺพาติ ฯ อาม กิจฺจาธิกรณา ปฏิจฺจ อาปตฺติ อาปชฺชิตพฺพา ฯ กิจฺจาธิกรณา ปฏิจฺจ กตึ อาปตฺติโย อาปชฺชิตพฺพาติ ฯ กิจฺจาธิกรณา ปฏิจฺจ ปญฺจ อาปตฺติโย อาปชฺชิตพฺพาติ ทุกฺกฏสฺส อนุปฺปตฺติกา กิกฺขนฺธี ยาว-ตติย สมนุภาสนาย น ปฏินิสฺสชฺชติ ญตฺติย

តាំងខ្សែដ៏អំពីកាយ ឯាបត្តិ ចិត្ត អាបត្តិណា ដោអនវសេសាបត្តិ អាបត្តិនោះ មិនរម្ងាប់ដោយអធិករណ៍ណាទេ មិនរម្ងាប់កុងឹទីណាទេ មិនរម្ងាប់ដោយសមថៈណាទេ អាបត្តិតាំងឡាយណា ជាលហុកាបត្តិ អាបត្តិតាំងនោះតែងរម្ងាប់ដោយអធិករណ៍ ១ គឺ កិច្ចាធិករណ៍ រម្ងាប់កុងឹទីតាំង ៣ គឺ កណ្តាលដំនុំសង្ឃ ១ កណ្តាលគណៈ ១ កុងឹសំណាក់បុគ្គល ១ ដើរម្ងាប់ដោយសមថៈ៣ គឺ សម្មុខាវិនយនឹងឋបដិញ្ញាតករណៈកំមានខ្លះ សម្មុខាវិនយនឹងតិណវត្ថារកៈកំមានខ្លះ ។

(១៣៦) កិច្ចាធិករណ៍ ជាអាបត្តិ ឬ ជាអនាបត្តិ ។ កិច្ចាធិករណ៍ មិនមែនជាអាបត្តិទេ ។ ចុះកិច្ចត្រូវអាបត្តិ ព្រោះបច្ច័យនៃកិច្ចាធិករណ៍មានដែរឬទេ ។ អើ កិច្ចត្រូវអាបត្តិ ព្រោះបច្ច័យនៃកិច្ចាធិករណ៍កំមានដែរ ។ កិច្ចត្រូវអាបត្តិប៉ុន្មានយ៉ាង ព្រោះបច្ច័យនៃកិច្ចាធិករណ៍ ។ កិច្ចនឹងកិច្ចត្រូវអាបត្តិ ៤ យ៉ាង ព្រោះបច្ច័យនៃកិច្ចាធិករណ៍ គឺកិច្ចនីប្រព្រឹត្តតាមកិច្ចនី ដែលកិច្ចនីសង្ឃលើកវត្ត តាលបើសង្ឃប្រត្រស់ កាសនកម្ម ចប់ជាគំរប់ ៣ ដងហើយ នៅតែមិនលះបង់ (កម្មនោះចេញ)

ន្តុក្កដំ ន្តិ៎ហិ តកម្មកាថាហិ ឋុលច្ចយោ តកម្មកាថាហិ វុ-
យោសាវេ អាបត្តិ ចាភណិកស្ស តេធកោន្តវត្ថុកា
តិក្ខ្តុ យោវតតិយំ សមនុភាសនាយ នេប្បដិនិស្សដ្ឋេ
អាបត្តិ សង្ឃាធិសេសស្ស ចាបិតាយ និដ្ឋិយោ យោ-
វតតិយំ សមនុភាសនាយ នេប្បដិនិស្សដ្ឋេ អាបត្តិ
ចាចិត្តិយស្ស តិក្ខ្តាធិករណាប្បច្ចយោ ឥមា បញ្ច អា-
បត្តិយោ អាបជ្ជតិ ។ តា អាបត្តិយោ ចតុន្នំ វិបត្តីនំ
តតិ វិបត្តិយោ តជ្ជេ ចតុន្នំ អធិករណានំ តតមំ
អធិករណំ សត្តន្នំ អាបត្តិក្ខ្តន្ធានំ តតីហិ អាបត្តិ-
ក្ខ្តន្ធេហិ សង្គហិតា ឆន្នំ អាបត្តិសមុដ្ឋានានំ តតីហិ
សមុដ្ឋានេហិ សមុដ្ឋហន្តេ តតីហិ អធិករណេហិ តេ-
តីសុ ឋានេសុ តតីហិ សមថេហិ សម្មន្តេ ។ តា អា-
បត្តិយោ ចតុន្នំ វិបត្តីនំ ទ្វេ វិបត្តិយោ តជ្ជេ សីយោ
សីលវិបត្តិ សីយោ អាចារវិបត្តិ ចតុន្នំ អធិករណានំ
អាបត្តាធិករណំ សត្តន្នំ អាបត្តិក្ខ្តន្ធានំ បញ្ចហិ អា-
បត្តិក្ខ្តន្ធេហិ សង្គហិតា សីយោ ចាភណិកាបត្តិក្ខ្តន្ធេន

ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ក្នុងខណៈដែលចប់ញត្តិ ត្រូវអាបត្តិថុល្លច្ច័យទាំងឡាយ ក្នុងខណៈដែលចប់កម្មវាចាពីរលើក ត្រូវអាបត្តិឋាវដកក្នុងខណៈដែលចប់កម្មវាចាស្រេច តែកុំទាំងឡាយដែលប្រព្រឹត្តតាមតែកុអ្នកបំបែកសង្ឃ កាលបើសង្ឃសូត្រសមនុភាសនកម្មចប់ជាគំរប់ ៣ ដងហើយនៅតែមិនលះបង់ (កម្មនោះចេញ) ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេស តែកុំទាំងឡាយដែលប្រកាន់ទិដ្ឋិអាក្រក់ កាលបើសង្ឃសូត្រសមនុភាសនកម្មចប់ជាគំរប់ ៣ ដងហើយនៅតែមិនលះបង់ទិដ្ឋិអាក្រក់ចេញ ត្រូវអាបត្តិឋាចិត្តិយៈ តែកុំត្រូវអាបត្តិ ៤ យ៉ាងនេះ ព្រោះបច្ច័យនៃតិច្ចាធិករណ៍ ។ បណ្តាវិបត្តិទាំង ៤ យ៉ាង អាបត្តិទាំងនោះ រួមបូលទឹងវិបត្តិប៉ុន្មាន បណ្តាអធិករណ៍ទាំង ៤ យ៉ាង អាបត្តិទាំងនោះ រួមបូលទឹងអធិករណ៍ណា បណ្តាកងនៃអាបត្តិទាំង ៧ អាបត្តិទាំងនោះ លោកសង្រ្គោះដោយកងនៃអាបត្តិណា បណ្តាសមុដ្ឋាននៃអាបត្តិទាំង ៦ យ៉ាង អាបត្តិទាំងនោះអាងឡើង អំពីសមុដ្ឋានប៉ុន្មានយ៉ាង រួមប់ដោយអធិករណ៍ប៉ុន្មាន រួមប់ក្នុងទីដូចម្តេច រួមប់ដោយសមថៈប៉ុន្មាន ។ បណ្តាវិបត្តិទាំង ៤ យ៉ាង អាបត្តិទាំងនោះរួមបូលទឹងវិបត្តិ ២ យ៉ាងគឺ សីលវិបត្តិ១ អាចារវិបត្តិ១ បណ្តាអធិករណ៍ទាំង ៤ យ៉ាង អាបត្តិទាំងនោះរួមបូលទឹងអាបត្តាធិករណ៍ បណ្តាកងនៃអាបត្តិទាំង ៧ អាបត្តិទាំងនោះ សង្រ្គោះដោយកងនៃអាបត្តិ ៤ គឺកងនៃអាបត្តិឋាវដកំមាន

សំយោ សង្ឃាធិសេសាបត្តិក្ខន្ធេន សំយោ ថុល្លច្ចយា-
បត្តិក្ខន្ធេន សំយោ ចាចិត្តិយោបត្តិក្ខន្ធេន សំយោ ទុក្កដា-
បត្តិក្ខន្ធេន ឆន្នំ អាបត្តិសមុដ្ឋានានំ វាកេន សមុ-
ដ្ឋានេន សមុដ្ឋហន្តិ កាយតោ ច ន ចិត្តតោ ច ន
ច សមុដ្ឋហន្តិ យោ សា អាបត្តិ អនាសេសា សា
អាបត្តិ ន កតមេន អធិការណេន ន កតមម្ហិ ឋានេ
ន កតមេន សមថេន សម្មតិ យោ សា អាបត្តិ
តុកា សា អាបត្តិ វាកេន អធិការណេន កិច្ចាធិ-
ការណេន វាកម្ហិ ឋានេ សន្ធុមជ្ឈេ ន្តីហិ សមថេហិ
សម្មតិ សម្មុខាវិនយេន ច បដិញ្ញាតការណេន ច យោ
តា អាបត្តិយោ លហុកា តា អាបត្តិយោ វាកេន
អធិការណេន កិច្ចាធិការណេន តីសុ ឋានេសុ សន្ធុ-
មជ្ឈេ តណមជ្ឈេ បុគ្គលសន្តេ សន្តិកេ តីហិ សមថេ-
ហិ សម្មន្តិ សិយោ សម្មុខាវិនយេន ច បដិញ្ញាតការ-
ណេន ច សិយោ សម្មុខាវិនយេន ច តិណវត្ថារកេន
ច ។

កឋិនានិសង្សទិសេសកថាមាន កឋិនានិសង្សបុព្វកិច្ចកថាមាន កឋិនានិ
សង្សបាចិត្តិយៈកថាមាន កឋិនានិសង្សទុក្កដកថាមាន បណ្ណាសមុដ្ឋាននៃអាបត្តិ
ទាំង ៦ យ៉ាង អាបត្តិទាំងនោះ តាំងឡើងអំពីសមុដ្ឋាន ១ គឺតាំងឡើង
អំពីកាយ វាចា ចិត្ត អាបត្តិណា ជាអនវសេសាបត្តិ អាបត្តិនោះមិន
រម្ងាប់ដោយអធិករណ៍ណាទេ មិនរម្ងាប់កឋីណាមួយទេ មិនរម្ងាប់ដោយ
សមថៈណាទេ អាបត្តិណាជាគរុកាបត្តិ អាបត្តិនោះតែងរម្ងាប់ដោយ
អធិករណ៍ ១ គឺកិច្ចាធិករណ៍ រម្ងាប់កឋី ១ គឺកឋីកណ្តាលដំនុំសង្ឃ រម្ងាប់
ដោយសមថៈ ២ គឺ សម្មុខាវិនយ ១ បដិញ្ញាតករណៈ ១ អាបត្តិទាំង
ឡាយណា ជាលហុកាបត្តិ អាបត្តិទាំងឡាយនោះ តែងរម្ងាប់ដោយអធិ-
ករណ៍ ១ គឺ កិច្ចាធិករណ៍ រម្ងាប់កឋីទាំង ៣ គឺកឋីកណ្តាលដំនុំសង្ឃ ១
កណ្តាលគណៈ ១ កឋីសំណាក់នៃបុគ្គល ១ រម្ងាប់ដោយសមថៈ ៣
យ៉ាង គឺ សម្មុខាវិនយនឹងបដិញ្ញាតករណៈកំមានខ្វះ សម្មុខាវិនយនឹងតិ-
ណវត្ថារកៈកំមានខ្វះ ។

(១ ៧) វិភាគាធិការណំ ខេមាតិ អនុភាគាធិការណំ ខេមាតិ អាបត្តាធិការណំ ខេមាតិ កិច្ចាធិការណំ ។ វិភាគាធិការណំ ន ខេមាតិ អនុភាគាធិការណំ ន ខេមាតិ អាបត្តាធិការណំ ន ខេមាតិ កិច្ចាធិការណំ ។ អថ ច វិភាគាធិការណាប្បច្ចយោ ខេមាតិ អនុភាគាធិការណំ ខេមាតិ អាបត្តាធិការណំ ខេមាតិ កិច្ចាធិការណំ ។ យថាកថំ វិយ ។ ឥធ កិច្ចេ វិវទន្តេ ឆម្ភោតិ វា អឆម្ភោតិ វា ។បេ។ ឧដ្ឋេ្ហ អាបត្តីតិ វា អនុដ្ឋេ្ហ អាបត្តីតិ វា លេំ ឥត្ថ កណ្ហំ ឥលរហោ វិក្ខរហោ វិភាគោ ឆាឆាភាគោ អញ្ញាថាភាគោ វិបច្ចតាយ ភេមាភេមេឆក[1]ឥទំ វុច្ចតិ វិភាគាធិការណំ ។ វិភាគាធិការណោ សង្ឃេ្ឋ វិវទតិ វិភាគាធិការណំ ។ វិវទមានោ អនុវទតិ អនុភាគាធិការណំ ។ អនុវទមានោ អារព្ភតិ អាបជ្ជតិ អាបត្តាធិការណំ ។ តាយ អាបត្តិយោ សង្ឃេ្ឋ កម្មំ ករោតិ កិច្ចាធិការណំ ។ ឯវំ វិភាគាធិការណាប្បច្ចយោ ខេមាតិ អនុភាគាធិការណំ ខេមាតិ អាបត្តាធិការណំ ខេមាតិ កិច្ចាធិការណំ ។

---

១ ម. ភេឆតំ ។

(១៣៧) វិរោធាធិការណ៍ ទៅជាអនុវិរោធាធិការណ៍ ទៅជាអាបត្តាធិក-
រណ៍ ទៅជាកិច្ចាធិការណ៍មានដែរឬទេ ។ វិរោធាធិការណ៍ មិនទៅជាអនុ-
វិរោធាធិការណ៍ទេ មិនទៅជាអាបត្តាធិការណ៍ទេ មិនទៅជាកិច្ចាធិការណ៍
ទេ ។ ប៉ុន្តែអនុវិរោធាធិការណ៍ អាបត្តាធិការណ៍ នឹងកិច្ចាធិការណ៍ មាន
ឡើង ព្រោះបច្ច័យនៃវិរោធាធិការណ៍ ។ មានសេចក្តីអធិប្បាយដូចម្តេច ។
(មានសេចក្តីអធិប្បាយថា) តិក្ខុពាំងឡាយក្នុងសាសនានេះ ដដែកគ្នាថា
សភាវៈនេះជាធម៌ក្តី ថាសភាវៈនេះមិនមែនជាធម៌ក្តី ។បេ។ ថាទុដ្ឋុល្ល-
បត្តិក្តី ថាអទុដ្ឋុល្លាបត្តិក្តី សេចក្តីប្រកួតប្រកាន់ ជម្លោះ សេចក្តីប្រកាន់
ខុស សេចក្តីដដែក ការនិយាយបែកផ្សែងពីគ្នា ការនិយាយផ្តេសផ្តាស
ការនិយាយដើម្បីឲ្យគេព្រួយចិត្ត សេចក្តីប្រកែកប្រណាំងណា ក្នុងស-
ភាវៈពាំងនោះ នេះដែលព្រះសាស្តាត្រាស់ហៅថា វិរោធាធិការណ៍ ។ សង្ឃ
ដដែកគ្នា ព្រោះវិរោធាធិការណ៍ ហៅថា វិរោធាធិការណ៍ ។ កាលដែលសង្ឃ
ដដែកគ្នាពាំងចោទផង ហៅថា អនុវិរោធាធិការណ៍ ។ កាលដែលសង្ឃចោទ
ត្រូវអាបត្តិ (ខ្លួនឯង) ហៅថា អាបត្តាធិការណ៍ ។ សង្ឃធ្វើកម្ម ព្រោះ
អាបត្តិនោះ ហៅថា កិច្ចាធិការណ៍ ។ អនុវិរោធាធិការណ៍ អាបត្តាធិការណ៍ នឹង
កិច្ចាធិការណ៍ កើតមាន ព្រោះតែបច្ច័យនៃវិរោធាធិការណ៍ ដូចបានអធិ-
ប្បាយមកនេះ ។

(๑๓๙) อนุปทธมฺมวิจยาณนฺติ อาทิโต อนุปทธมฺมานญฺจ วิจยาณนฺติ อตฺถวิจยาณนฺติ ธมฺมวิจยาณนฺติ ตทุภยวิจยาณนฺติ ฯ อนุปทธมฺมานญฺจ ยาถาวรสลกฺขณปฏิเวธาณนฺติ อาทิโต อนุปทธมฺมานญฺจ ยาถาวรสลกฺขณปฏิเวธาณนฺติ อตฺถวิจยาณนฺติ ธมฺมวิจยาณนฺติ ตทุภยวิจยาณนฺติ ฯ อถวา อนุปทธมฺมวิจยาณนฺติ อาทิโต อนุปทธมฺมานญฺจ วิจยาณนฺติ อตฺถวิจยาณนฺติ ธมฺมวิจยาณนฺติ ตทุภยวิจยาณนฺติ ฯ ยถาหเตสุ ปเทสุ ฯ ส ยถ กิญฺจิ กิญฺจิ อนุปทธมฺมา สีลวิสุทฺธิยา วา อาจารวิสุทฺธิยา วา ทิฏฺฐิวิสุทฺธิยา วา อาชีววิสุทฺธิยา วา ยา เตสุ อนุปทธมฺเมสุ อนุปทธนา อนุลฺลยนา อนุคฺคณนา อนุสมฺปวงฺกตา อปฺปสฺสาทนา อนุปลพฺภนา ส ธมฺเม วิจินาติ อนุปทธมฺมวิจยาณนฺติ ฯ อนุปทธมฺมวิจยาเณ สเตฺต วิจินติ วิจยาณนฺติ ฯ วิจยนฺตสฺมาเตฺต อนุปทธมฺมา อนุปทธมฺมวิจยาณนฺติ ฯ อนุปทธมฺมาเตฺต อาทิสฺมึ อาทิมฺหิ อาทิมฺหิ ตาย ตาย อาทิสฺมึ สเตฺต กมฺมุ กเรติ วิจินาติ ฯ ปุน อนุปทธมฺมวิจยาณนฺติ อาทิโต อนุปทธมฺมานญฺจ วิจยาณนฺติ อตฺถวิจยาณนฺติ ธมฺมวิจยาณนฺติ ตทุภยวิจยาณนฺติ ฯ

(๑๓๘) អនុវាទាធិករណ៍ ទៅជាអាបត្តាធិករណ៍ ទៅជាកិច្ចាធិករណ៍ ទៅជាវិវាទាធិករណ៍មានដែរឬទេ ។ អនុវាទាធិករណ៍ មិនទៅជាអាបត្តាធិករណ៍ មិនទៅជាកិច្ចាធិករណ៍ មិនទៅជាវិវាទាធិករណ៍ទេ ។ ប៉ុន្តែអាបត្តាធិករណ៍ កិច្ចាធិករណ៍ ទើរវិវាទាធិករណ៍ តែងកើតមានព្រោះតែបច្ច័យនៃអនុវាទាធិករណ៍ ។ មានសេចក្តីអធិប្បាយដូចម្តេច ។ (មានសេចក្តីអធិប្បាយថា) ភិក្ខុពាំងឡាយ ក្នុងសាសនានេះ ចោទភិក្ខុផង្គា ដោយសីលវិបត្តិ[1] ដោយអាចារវិបត្តិ[2] ដោយទិដ្ឋិវិបត្តិ[3] ដោយអាជីវវិបត្តិ[4] ការចោទ សេចក្តីប្រកាន់ ការពោលដៀតដែត ការពោលតះ ការពោលបង្អាប់ ការខំពោលបង្អាប់ ការបន្ថែមកម្ចាំងណា ក្នុងវិបត្តិទាំងនោះ នេះដែលព្រះសាស្តាត្រាស់ហៅថាអនុវាទាធិករណ៍ ។ សង្ឃដែតគ្នា ព្រោះអនុវាទាធិករណ៍ ហៅថា វិវាទាធិករណ៍ ។ កាលដែលដែតទាំងចោទផង ហៅថា អនុវាទាធិករណ៍ ។ កាលដែលចោទត្រូវអាបត្តិ (ខ្លួនឯង) ហៅថា អាបត្តាធិករណ៍ ។ សង្ឃធ្វើកម្មព្រោះអាបត្តិនោះ ហៅថា កិច្ចាធិករណ៍ ។ អាបត្តាធិករណ៍ កិច្ចាធិករណ៍ ទើរវិវាទាធិករណ៍ តែងកើតមាន ព្រោះបច្ច័យនៃអនុវាទាធិករណ៍ ដូចបានអធិប្បាយមកនេះឯង ។

---

๑ ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិពីរកង គឺ ចាភដក ๑ សង្ឃាទិសេស ๑ ចាត់ជាសីលវិបត្តិ ។ ๒ ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិ ๕ កង គឺ ចុល្លវគ្គ័យ ๑ ចាចិត្តិយៈ ๑ ចាដិទេសនីយៈ ๑ ទុក្កដ ๑ ទុព្ភាសិត ๑ ចាត់ជាអាចារវិបត្តិ ។ ๓ ភិក្ខុប្រកាន់ទិដ្ឋិអក្រក់ ចាត់ជាទិដ្ឋិវិបត្តិ ។ ๔ ភិក្ខុចិញ្ចឹមជីវិតដោយអនេសនៈ ចាត់ជាអាជីវវិបត្តិ ។

(๑๓๙) អាបត្តាធិការណំ យោគតិ កត្ថាធិការណំ យោគតិ វិភាធាធិការណំ យោគតិ អនុភាធាធិការណំ ។ អាបត្តាធិការណំ ឧ យោគតិ កត្ថាធិការណំ ឧ យោគតិ វិភាធាធិការណំ ឧ យោគតិ អនុភាធាធិការណំ ។ **អបិច** អាបត្តាធិការណាបច្ចយា យោគតិ កត្ថាធិការណំ យោគតិ វិភាធាធិការណំ យោគតិ អនុភាធាធិការណំ ។ **យថាភតំ** វិយ ។ **បញ្ចមិ** អាបត្តិក្ខន្ធា អាបត្តាធិការណំ **សត្តមិ** អាបត្តិក្ខន្ធា អាបត្តាធិការណំ **ឥធំ វុច្ចតិ** អាបត្តាធិការ-ណំ ។ អាបត្តាធិការណោ **សង្ឃោ** វិវទតិ វិភាធាធិការ-ណំ ។ វិវទមានោ អនុវទតិ អនុភាធាធិការណំ ។ អនុវទមានោ អាបត្តឹ អាបជ្ជតិ អាបត្តាធិការណំ ។ តាយ **អាបត្តិយា** សង្ឃោ កម្មំ ករោតិ កត្ថាធិការណំ ។ ឃវំ **អាបត្តាធិការណាបច្ចយា** យោគតិ កត្ថាធិការណំ យោគតិ វិភាធាធិការណំ យោគតិ អនុភាធាធិការណំ ។

អធិការណកថា សេចក្តីអធិប្បាយនៃអធិការណ៍មានអាបត្តាធិការណ៍ជាដើម

(១៣៩) អាបត្តាធិការណ៍ ទៅជាកិច្ចាធិការណ៍ ទៅជាវិវាទាធិការណ៍ ទៅជាអនុវាទាធិការណ៍ មានដែរឬទេ ។ អាបត្តាធិការណ៍ មិនទៅជាកិច្ចាធិការណ៍ មិនទៅជាវិវាទាធិការណ៍ មិនទៅជាអនុវាទាធិការណ៍ទេ ។ ប៉ុន្តែកិច្ចាធិការណ៍ វិវាទាធិការណ៍ នឹងអនុវាទាធិការណ៍ តែងតែមាន ព្រោះតែបច្ច័យនៃអាបត្តាធិការណ៍ ។ មានសេចក្តីអធិប្បាយដូចម្តេច ។ (មានសេចក្តីអធិប្បាយថា) កងនៃអាបត្តិពាំង ៥ កំហៅថា អាបត្តាធិការណ៍ កងនៃអាបត្តិពាំង ៧ កំហៅថា អាបត្តាធិការណ៍ នេះដែលព្រះសាស្តាត្រាស់ហៅថាអាបត្តាធិការណ៍ ។ សង្ឃដែលកំពុងតែ ព្រោះអាបត្តាធិការណ៍ ហៅថា វិវាទាធិការណ៍ ។ កាលដែលដកពាំងចោលផង ហៅថា អនុវាទាធិការណ៍ ។ កាលដែលចោលត្រូវអាបត្តិ (ខ្លួនឯង) ហៅថា អាបត្តាធិការណ៍ ។ សង្ឃធ្វើតម្ល ព្រោះអាបត្តិនោះ ហៅថា កិច្ចាធិការណ៍ ។ កិច្ចាធិការណ៍ វិវាទាធិការណ៍ នឹងអនុវាទាធិការណ៍ តែងតែមាន ព្រោះបច្ច័យនៃអាបត្តាធិការណ៍ ដូចបានអធិប្បាយមកយ៉ាងនេះ ។

[๑๔๐] กิริยาธิการณตฺถา เหตวตฺถา วิกาลาธิการณตฺถา เหตวตฺถา อนฺวทฺธานาธิการณตฺถา เหตวตฺถา อาปตฺตาธิการณตฺถา กิริยาธิการณตฺถา ๘ เหตวตฺถา วิกาลาธิการณตฺถา ๘ เหตวตฺถา อนฺวทฺธานาธิการณตฺถา ๘ เหตวตฺถา อาปตฺตาธิการณตฺถา ๗ อปิจ กิริยาธิการณตฺถาปฺปจฺจยา เหตวตฺถา วิกาลาธิการณตฺถา เหตวตฺถา อนฺวทฺธานาธิการณตฺถา เหตวตฺถา อาปตฺตาธิการณตฺถา ๗ ยถา-กถญฺจิ วิย ๗ ยา สงฺขฺยา กิริยตา การณียตา อปโลกนกมฺมํ ญตฺติกมฺมํ ญตฺติทุติยกมฺมํ ญตฺติจตุตฺถกมฺมํ ฯเปฯ วุจฺจติ กิริยาธิการณตฺถา ๗ กิริยาธิการณตฺถาสงฺขฺยา วิกาลตฺถา วิกาลาธิการณตฺถา ๗ วิกาลตฺถาติ อนฺวทฺธตฺถา อนฺวทฺธานาธิการณตฺถา ๗ อนฺวทฺธตฺถาติ อาปตฺตี อาปชฺชติ อาปตฺตาธิการณตฺถา ๗ ตาย อาปตฺติยา สงฺขฺยา กมฺมํ กโรติ กิริยาธิการณตฺถา ๗ ฯลฯ กิริยาธิการณตฺถาปฺปจฺจยา เหตวตฺถา วิกาลาธิการณตฺถา เหตวตฺถา อนฺวทฺธานาธิการณตฺถา เหตวตฺถา อาปตฺตาธิการณตฺถา ๗

[១៤០] កិច្ចាធិករណ៍ ទៅជាវិវាទាធិករណ៍ ទៅជាអនុវាទាធិករ-
ណ៍ ទៅជាអាបត្តាធិករណ៍ មានដែរឬទេ ។ កិច្ចាធិករណ៍ មិនទៅជា
វិវាទាធិករណ៍ មិនទៅជាអនុវាទាធិករណ៍ មិនទៅជាអាបត្តាធិករណ៍ទេ ។
ប៉ុន្តែវិវាទាធិករណ៍ អនុវាទាធិករណ៍ ឧឝអាបត្តាធិករណ៍ តែងកើតមាន
ព្រោះតែបច្ច័យនៃកិច្ចាធិករណ៍ ។ មានសេចក្តីអធិប្បាយដូចម្តេច ។ (មាន
សេចក្តីអធិប្បាយថា) កិច្ចរបស់សង្ឃ ឬ កម្មដែលសង្ឃត្រូវធ្វើណា គឺ
អបលោកនកម្ម ១ ញត្តិកម្ម ១ ញត្តិទុតិយកម្ម ១ ញត្តិចតុត្ថកម្ម ១ នេះ
ដែលព្រះសាស្តាត្រាស់ហៅថាកិច្ចាធិករណ៍ ។ សង្ឃដដែលគ្នា ព្រោះ
កិច្ចាធិករណ៍ ហៅថា វិវាទាធិករណ៍ ។ កាលដែលដដែលតទាំងចោទផង
ហៅថា អនុវាទាធិករណ៍ ។ កាលដែលចោទ ត្រូវអាបត្តិ (ខ្លួនឯង) ហៅ
ថា អាបត្តាធិករណ៍ ។ សង្ឃធ្វើកម្ម ព្រោះអាបត្តិនោះ ហៅថា កិច្ចាធិក-
រណ៍ ។ វិវាទាធិករណ៍ អនុវាទាធិករណ៍ ឧឝអាបត្តាធិករណ៍ តែងកើត
មាន ព្រោះបច្ច័យនៃកិច្ចាធិករណ៍ ដូចបានអធិប្បាយមកយ៉ាងនេះ ។

[១៤១] យត្ត សតិវិនយោ តត្ត សម្មុខាវិនយោ យត្ត សម្មុខាវិនយោ តត្ត សតិវិនយោ ។ យត្ត អមូឡ្ហវិនយោ តត្ត សម្មុខាវិនយោ យត្ត សម្មុខាវិនយោ តត្ត អមូឡ្ហវិនយោ ។ យត្ត បដិញ្ញាតករណំ តត្ត សម្មុខាវិនយោ យត្ត សម្មុខាវិនយោ តត្ត បដិញ្ញាតករណំ ។ យត្ត យេភុយ្យសិកា តត្ត សម្មុខាវិនយោ យត្ត សម្មុខាវិនយោ តត្ត យេភុយ្យសិកា ។ យត្ត តស្សបាបិយសិកា តត្ត សម្មុខាវិនយោ យត្ត សម្មុខាវិនយោ តត្ត តស្សបាបិយសិកា ។ យត្ត តិណវត្ថារកោ តត្ត សម្មុខាវិនយោ យត្ត សម្មុខាវិនយោ តត្ត តិណវត្ថារកោ ។

[១៤២] យស្មិំ សមយេ សម្មុខាវិនយេន ច សតិវិនយេន ច អធិករណំ វូបសម្មតិ យត្ត សតិវិនយោ តត្ត សម្មុខាវិនយោ យត្ត សម្មុខាវិនយោ តត្ត សតិវិនយោ ច តត្ត អមូឡ្ហវិនយោ ច តត្ត បដិញ្ញាតករណំ

(១៨១) សតិវិន័យ (មាន) ក្នុងទីណា សម្មូឡ្ហវិន័យ (ក៏មាន) ក្នុងទីនោះដែរ សម្មូឡ្ហវិន័យ (មាន) ក្នុងទីណា សតិវិន័យ (ក៏មាន) ក្នុងទីនោះដែរ ។ អមូឡ្ហវិន័យ (មាន) ក្នុងទីណា សម្មូឡ្ហវិន័យ (ក៏មាន) ក្នុងទីនោះដែរ សម្មូឡ្ហវិន័យ (មាន) ក្នុងទីណា អមូឡ្ហវិន័យ (ក៏មាន) ក្នុងទីនោះដែរ ។ បដិញ្ញាតករណៈ (មាន) ក្នុងទីណា សម្មូឡ្ហវិន័យ (ក៏មាន) ក្នុងទីនោះដែរ សម្មូឡ្ហវិន័យ (មាន) ក្នុងទីណា បដិញ្ញាតករណៈ (ក៏មាន) ក្នុងទីនោះដែរ ។ យេភុយ្យសិកា (មាន) ក្នុងទីណា សម្មូឡ្ហវិន័យ (ក៏មាន) ក្នុងទីនោះដែរ សម្មូឡ្ហវិន័យ (មាន) ក្នុងទីណា យេភុយ្យសិកា (ក៏មាន) ក្នុងទីនោះដែរ ។ តស្សប្បាបិយសិកា (មាន) ក្នុងទីណា សម្មូឡ្ហវិន័យ (ក៏មាន) ក្នុងទីនោះដែរ សម្មូឡ្ហវិន័យ (មាន) ក្នុងទីណា តស្សប្បាបិយសិកា (ក៏មាន) ក្នុងទីនោះដែរ ។ តិណវត្ថារកៈ (មាន) ក្នុងទីណា សម្មូឡ្ហវិន័យ (ក៏មាន) ក្នុងទីនោះដែរ សម្មូឡ្ហវិន័យ (មាន) ក្នុងទីណា តិណវត្ថារកៈ (ក៏មាន) ក្នុងទីនោះដែរ ។

(១៨២) ក្នុងសម័យណា អធិករណ៍រម្ងាប់ដោយសម្មូឡ្ហវិន័យ ន៏ងសតិវិន័យ សតិវិន័យ (មាន) ក្នុងទីណា សម្មូឡ្ហវិន័យ (ក៏មាន) ក្នុងទីនោះ សម្មូឡ្ហវិន័យ (មាន) ក្នុងទីណា សតិវិន័យ (ក៏មាន) ក្នុងទីនោះដែរ អមូឡ្ហវិន័យមិនមានក្នុងទីនោះទេ បដិញ្ញាតករណៈមិនមានក្នុងទីនោះទេ

น ตตฺร ยเกฺกยฺยสีลกา น ตตฺร ตสฺสฺทาปติยสีลกา น ตตฺร ตีณาวฺหารเกา ฯ ยสฺมึ สมเย สมฺโมหาวิโน- ยเคน จ อหิริกฺเกน จ ฯ เป ฯ สมฺโมหาวิโนยเคน จ ปฏิฆานุสยานุสยเตน จ ฯ เป ฯ สมฺโมหาวิโนยเคน จ ยเกฺกยฺยสีลกาย จ ฯ เป ฯ สมฺโมหาวิโนยเคน จ ตสฺสฺทาปติยสีลกาย จ ฯ เป ฯ สมฺโมหาวิโนยเคน จ ตีณาวฺหารเกน จ อธิกรณานิ วูปสมฺมนฺติ ยตฺร ตีณา- วฺหารเกา ตตฺร สมฺโมหาวิโนยโค ยตฺร สมฺโมหาวิโนยโค ตตฺร ตีณาวฺหารเกา น ตตฺร สติวิโนยโค น ตตฺร อหิ- ริกฺเกน โยโค น ตตฺร ปฏิฆานุสยานุสยเตน โยโค น ตตฺร ยเกฺกยฺย- สีลกา น ตตฺร ตสฺสฺทาปติยสีลกา ฯ

[๑๔๓] สมฺโมหาวิโนยโคเตน ปาปเกน สติวิโนยโคเตน ปาปเกน ปเร ชนฺตุ สีสฺสฺสา ฆาตาย วา สีสฺสฺสา ลฺภา ปริปเตยฺย ชนฺตุ วิสีสฺสฺสา ลฺภา ปริปเตยฺย ชนฺตุ วิสีสฺสฺสา ลฺภา ปริปเตยฺย ชนฺตุ ชานาตีติ ปชานาเตน ฯ สมฺโมหาวิโนยโคเตน ปาปเกน อหิริกฺเกน โยเคน ฯ เป ฯ สมฺโมหาวิโนยโคเตน ปาปเกน ปฏิฆานุสยานุสยเตน ปาปเกน สมฺโมหาวิโนยโคเตน ปาปเกน ยเกฺกยฺยสีลกาเตน ปาปเกน สมฺโมหาวิโน-

យេកុយ្យសិកាមិនមានក្នុងខណៈនោះទេ តស្សភាបិយសិកាមិនមានក្នុងខណៈនោះទេ តិណវត្ថារកៈមិនមានក្នុងខណៈនោះទេ។ សម័យណា អធិករណ៍ម្ចាប់ដោយសម្មុខាវិន័យ នឹងអមូឡ្ហវិន័យ។បេ។ ដោយសម្មុខាវិន័យ នឹងបដិញ្ញាតករណៈ។បេ។ ដោយសម្មុខាវិន័យ នឹងយេកុយ្យសិកា។បេ។ ដោយសម្មុខាវិន័យនឹងតស្សភាបិយសិកា។បេ។ ដោយសម្មុខាវិន័យនឹងតិណវត្ថារកៈ តិណវត្ថារកៈ (មាន) ក្នុងខណៈណា សម្មុខាវិន័យ (ក៏មាន) ក្នុងខណៈនោះ សម្មុខាវិន័យ (មាន) ក្នុងខណៈណា តិណវត្ថារកៈ (ក៏មាន) ក្នុងខណៈនោះ សតិវិន័យមិនមានក្នុងខណៈនោះទេ អមូឡ្ហវិន័យមិនមានក្នុងខណៈនោះទេ បដិញ្ញាតករណៈមិនមានក្នុងខណៈនោះទេ យេកុយ្យសិកាមិនមានក្នុងខណៈនោះទេ តស្សភាបិយសិកាមិនមានក្នុងខណៈនោះទេ។

(១៤៣) សួរថា សម្មុខាវិន័យនឹងសតិវិន័យ ធម៌ទាំងនេះលាយប្រឡំគ្នា ឬមិនប្រឡំគ្នាទេ មួយទៀត លោកចែកវៀរធម៌ទាំងពួកនេះហើយបញ្ញត្តឲ្យផ្សេងពីគ្នាបានឬទេ។ សម្មុខាវិន័យនឹងអមូឡ្ហវិន័យ។បេ។ សម្មុខាវិន័យនឹងបដិញ្ញាតករណៈ សម្មុខាវិន័យនឹងយេកុយ្យសិកា សម្មុខា-

យោគតំ ភ តស្សបាបិយសិកាតំ ភ សម្មាវាចាយោគតំ ភ តំណាវត្ថារកោតំ ភ ឥមេ ធម្មា សំសដ្ឋា ឧទាហុ វិសំសដ្ឋា លព្ភា ច បនមេសំ ធម្មានំ វិនិព្ភុជិត្វា វិនិព្ភុជិត្វា ឆាឆាការណំ បញ្ញាបេតុំ ។ សម្មាវាចាយោគតំ ភ សតិវិនយោគតំ ភ ឥមេ ធម្មា សំសដ្ឋា ឧទាហុ វិសំសដ្ឋា ឧ ច លព្ភា ឥមេសំ ធម្មានំ វិនិព្ភុជិត្វា វិនិព្ភុជិត្វា ឆាឆាការណំ បញ្ញាបេតុំ ។ សម្មាវាចាយោគតំ ភ អមូឡ្ហវិនយោគតំ ភ ។ បេ ។ សម្មាវាចាយោគតំ ភ បដិញ្ញាតការណន្តិ ភ សម្មាវាចាយោគតំ ភ យេកុយ្យសិកាតំ ភ សម្មាវាចាយោគតំ ភ តស្សបាបិយសិកាតំ ភ សម្មាវាចាយោគតំ ភ តំណាវត្ថារកោតំ ភ ឥមេ ធម្មា សំសដ្ឋា ឧទាហុ វិសំសដ្ឋា ឧ ច លព្ភា ឥមេសំ ធម្មានំ វិនិព្ភុជិត្វា វិនិព្ភុជិត្វា ឆាឆាការណំ បញ្ញាបេតុំ ។

(๑๔๔) សម្មាវាចាយោ កតិនិទានោ កតិសមុដ្ឋានោ កតិជាតិកោ កតិបភេទោ កតិសម្ភារោ កតិសមុដ្ឋានោ ។ សតិវិនយោ ។ បេ ។ អមូឡ្ហវិនយោ បដិញ្ញាតការណំ

វិនយនឹងឥតសប្បាដិហីរកសិកា សម្មាវិនយនឹងតណាវត្ថារកៈ ធម៌ទាំងនេះ លាយច្រឡំគ្នា ឬមិនលាយច្រឡំគ្នាទេ មួយទៀត លោកចែករំលែកធម៌ទាំងនេះ ហើយបញ្ញត្តឲ្យផ្សេងគ្នាបានឬទេ ។ ឆ្លើយថា សម្មាវិនយនឹងសតិវិនយ ធម៌ទាំងនេះ លាយច្រឡំគ្នា មិនមែនផ្សេងគ្នាទេ មួយទៀត លោកមិនបានចែករំលែកធម៌ទាំងនេះ ហើយបញ្ញត្តឲ្យផ្សេងពីគ្នាទេ ។ សម្មាវិនយនឹងអមូឡ្ហវិនយ ។ បេ ។ សម្មាវិនយនឹងបដិញ្ញាតករណៈ សម្មាវិនយនឹងយេភុយ្យសិកា សម្មាវិនយនឹងឥតសប្បាដិហីរកសិកា សម្មាវិនយនឹងតណាវត្ថារកៈ ធម៌ទាំងនេះលាយច្រឡំគ្នា មិនមែនមិនលាយច្រឡំគ្នាទេ មួយទៀត លោកមិនបានចែករំលែកធម៌ទាំងនេះ ហើយបញ្ញត្តឲ្យផ្សេងពីគ្នាទេ ។

(๑๔๘) សម្មាវិនយ មានអ្វីជាគ្រឿងប្រគល់ឲ្យនូវផល មានអ្វីជាហេតុឲ្យកើតឡើង មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាដែន មានអ្វីជាអង្គ មានអ្វីជាសមុដ្ឋាន ។ សតិវិនយ ។ បេ ។ អមូឡ្ហវិនយ បដិញ្ញាតករណៈ

យេកុយ្យសិក្ខា តស្សុទ្ទានបិយសិក្ខា តំណវគ្គារក្ខោ
កឹនិទានោ កឹសមុទយោ កឹជាតិក្ខោ កឹបកវោ
កឹសម្ភវោ កឹសមុដ្ឋានោ ។ សម្ភារិនយោ និទាន-
និទានោ និទានសមុទយោ និទានជាតិក្ខោ និទា-
នបក្ខវោ និទានសម្ភវោ និទានសមុដ្ឋានោ ។ សតិ-
រិនយោ ។ បេ ។ អម្ហន្ទ្រិនយោ បដិញ្ញាតករណំ
យេកុយ្យសិក្ខា តស្សុទ្ទានបិយសិក្ខា តំណវគ្គារក្ខោ
និទានិទានោ និទានសមុទយោ និទានជាតិក្ខោ និ-
នានបក្ខវោ និទានសម្ភវោ និទានសមុដ្ឋានោ ។
សម្ភារិនយោ កឹនិទានោ កឹសមុទយោ កឹជាតិក្ខោ
កឹបកវោ កឹសម្ភវោ កឹសមុដ្ឋានោ ។ សតិរិនយោ
។ បេ ។ អម្ហន្ទ្រិនយោ បដិញ្ញាតករណំ យេកុយ្យសិ-
ក្ខា តស្សុទ្ទានបិយសិក្ខា តំណវគ្គារក្ខោ កឹនិទានោ
កឹសមុទយោ កឹជាតិក្ខោ កឹបកវោ កឹសម្ភវោ កឹ-
សមុដ្ឋានោ ។ សម្ភារិនយោ ហេតុនិទានោ ហេតុ-
សមុទយោ ហេតុជាតិក្ខោ ហេតុបក្ខវោ ហេតុសម្ភវោ

យេកុយ្យសិកា តស្សុបាលិយសិកា នឹងតិណវត្ថារកៈ មានអ្វីជាគ្រឿងប្រគល់ឲ្យនូវផល មានអ្វីជាហេតុឲ្យកើតឡើង មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាដែន មានអ្វីជាអង្គ មានអ្វីជាសមុដ្ឋាន ។ សម្មាវិន័យ មានទំនាងជាគ្រឿងប្រគល់ឲ្យនូវផល មានទំនាងជាហេតុឲ្យកើតឡើង មានទំនាងជាកំណើត មានទំនាងជាដែន មានទំនាងជាអង្គ មានទំនាងជាសមុដ្ឋាន ។ សតិវិន័យ ។ បេ ។ អមូឡ្ហវិន័យ បដិញ្ញាតករណៈ យេកុយ្យសិកា តស្សុបាលិយសិកា នឹងតិណវត្ថារកៈ មានទំនាងជាគ្រឿងប្រគល់ឲ្យនូវផល មានទំនាងជាហេតុឲ្យកើតឡើង មានទំនាងជាកំណើត មានទំនាងជាដែន មានទំនាងជាអង្គ មានទំនាងជាសមុដ្ឋាន ។ សម្មាវិន័យ មានអ្វីជាគ្រឿងប្រគល់ឲ្យនូវផល មានអ្វីជាហេតុឲ្យកើតឡើង មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាដែន មានអ្វីជាអង្គ មានអ្វីជាសមុដ្ឋាន ។ សតិវិន័យ ។ បេ ។ អមូឡ្ហវិន័យ បដិញ្ញាតករណៈ យេកុយ្យសិកា តស្សុបាលិយសិកា នឹងតិណវត្ថារកៈ មានអ្វីជាគ្រឿងប្រគល់ឲ្យនូវផល មានអ្វីជាហេតុឲ្យកើតឡើង មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាដែន មានអ្វីជាអង្គ មានអ្វីជាសមុដ្ឋាន ។ សម្មាវិន័យ មានហេតុជាគ្រឿងប្រគល់ឲ្យនូវផល មានហេតុជាហេតុឲ្យកើតឡើង មានហេតុជាកំណើត មានហេតុជាដែន មានហេតុជាអង្គ

ហោតុសមុដ្ឋានោ ។ សតិវិនយោ ។ បេ ។ អមូឡ្ហវិន-
យោ បដិញ្ញាតករណំ យេភុយ្យសិកា តស្សបាបិយ-
សិកា តិណវត្ថារកោ ហោតុឯកោ ហោតុសមុទយោ
ហោតុជាតិកោ ហោតុប្បភវោ ហោតុសម្ភារោ ហោតុស-
មុដ្ឋានោ ។ សម្មុខាវិនយោ កម្មឯកោ កម្មសមុទយោ
កម្មជាតិកោ កម្មបភវោ កម្មសម្ភារោ កម្មសមុដ្ឋានោ ។
សតិវិនយោ ។ ប ។ អមូឡ្ហវិនយោ បដិញ្ញាតករណំ
យេភុយ្យសិកា តស្សបាបិយសិកា តិណវត្ថារកោ
កម្មឯកោ កម្មសមុទយោ កម្មជាតិកោ កម្មបភវោ
កម្មសម្ភារោ កម្មសមុដ្ឋានោ ។ សម្មុខាវិនយោ បច្ចយ-
ឯកោ បច្ចយសមុទយោ បច្ចយជាតិកោ បច្ចយ-
ប្បភវោ បច្ចយសម្ភារោ បច្ចយសមុដ្ឋានោ ។ សតិវិន-
យោ ។ បេ ។ អមូឡ្ហវិនយោ បដិញ្ញាតករណំ យេ-
ភុយ្យសិកា តស្សបាបិយសិកា តិណវត្ថារកោ បច្ចយ-
ឯកោ បច្ចយសមុទយោ បច្ចយជាតិកោ បច្ចយប្ប-
ភវោ បច្ចយសម្ភារោ បច្ចយសមុដ្ឋានោ ។

មានហេតុជាសមុដ្ឋាន ។ សតិវិន័យ ។ បេ ។ អមូឡ្ហវិន័យ បដិញ្ញាតករ-
ណៈ យេកុយ្យសិកា តស្សុបាលិយសិកា នឹងតិណវត្ថារកៈ មានហេតុជា
គ្រឿងប្រគល់ឲ្យនូវផល មានហេតុជាហេតុឲ្យកើតឡើង មានហេតុជាកំ-
ណើត មានហេតុជាដែន មានហេតុជាអង្គ មានហេតុជាសមុដ្ឋាន ។
សមុខាវិន័យ មានអ្វីជាគ្រឿងប្រគល់ឲ្យនូវផល មានអ្វីជាហេតុឲ្យកើត
ឡើង មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាដែន មានអ្វីជាអង្គ មានអ្វីជាសមុដ្ឋាន ។
សតិវិន័យ ។ បេ ។ អមូឡ្ហវិន័យ បដិញ្ញាតករណៈ យេកុយ្យសិកា
តស្សុបាលិយសិកា នឹងតិណវត្ថារកៈ មានអ្វីជាគ្រឿងប្រគល់ឲ្យនូវផល
មានអ្វីជាហេតុឲ្យកើតឡើង មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាដែន មានអ្វីជាអង្គ
មានអ្វីជាសមុដ្ឋាន ។ សមុខាវិន័យ មានបច្ចយជាគ្រឿងប្រគល់ឲ្យនូវផល
មានបច្ចយជាហេតុឲ្យកើតឡើង មានបច្ចយជាកំណើត មានបច្ចយជាដែន
មានបច្ចយជាអង្គ មានបច្ចយជាសមុដ្ឋាន ។ សតិវិន័យ ។បេ។ អមូឡ្ហវិន័យ
បដិញ្ញាតករណៈ យេកុយ្យសិកា តស្សុបាលិយសិកា នឹងតិណវត្ថារកៈ
មានបច្ចយជាគ្រឿងប្រគល់ឲ្យនូវផល មានបច្ចយជាហេតុឲ្យកើតឡើង
មានបច្ចយជាកំណើត មានបច្ចយជាដែន មានបច្ចយជាអង្គ មានបច្ចយ
ជាសមុដ្ឋាន ។

(១៤៥) សត្តន្នំ សមថានំ កតិ មូលានិ កតិ សមុដ្ឋានានិ ។ សត្តន្នំ សមថានំ ឆឡេវ មូលានិ ឆត្តីស សមុដ្ឋានានិ ។ សត្តន្នំ សមថានំ ឯកមានិ ឆឡេវ មូលានិ ។ សម្មុខាវិនយស្ស ចត្តារិ មូលានិ សង្ឃសម្មុខតា ធម្មសម្មុខតា វិនយសម្មុខតា បុគ្គលសម្មុខតា ។ សតិវិនយស្ស ចត្តារិ មូលានិ ។ អមូឡ្ហវិនយស្ស ចត្តារិ មូលានិ ។ បដិញ្ញាតករណស្ស ទ្វេ មូលានិ យេភុយ្យសិកាយ ច តស្សបាបិយសិកាយ ច ។ យេភុយ្យសិកាយ ចត្តារិ មូលានិ តស្សបាបិយសិកាយ ចត្តារិ មូលានិ ។ តិណវត្ថារកស្ស ចត្តារិ មូលានិ សង្ឃសម្មុខតា ធម្មសម្មុខតា វិនយសម្មុខតា បុគ្គលសម្មុខតា ។ សត្តន្នំ សមថានំ ឯមានិ ឆឡេវ មូលានិ ។ សត្តន្នំ សមថានំ កតមេ ឆត្តីស សមុដ្ឋានា ។ សតិវិនយស្ស កម្មស្ស កិរិយា ករណំ ឧបគមនំ អជ្ឈុបគមនំ អធិវាសនា អប្បដិក្កោសនា ។ អមូឡ្ហវិនយស្ស កម្មស្ស ។ បេ ។ បដិញ្ញាតករណស្ស កម្មស្ស ។ បេ ។ យេភុយ្យសិកាយ កម្មស្ស ។ បេ ។

(១៤៩) សមថៈតាំង ៧ មានមូលប៉ុន្មាន មានសមុដ្ឋានប៉ុន្មាន ។ សមថៈតាំង ៧ មានមូល ២៦ មានសមុដ្ឋាន ៣៦ ។ សមថៈតាំង ៧ មានមូល ២៦ (នោះ) ដូចម្តេច ។ សម្មុខាវិន័យមានមូល ៤ គឺចំពោះមុខសង្ឃ ១ ចំពោះមុខធម៌ ១ ចំពោះមុខវិន័យ ១ ចំពោះមុខបុគ្គល ១ ។ សតិវិន័យមានមូល ៤ ។ អមូឡ្ហវិន័យមានមូល ៤ ។ បដិញ្ញាតករណៈមានមូល ២ គឺ បុគ្គលណា សំដែង ១ សំដែងចំពោះបុគ្គលណា ១ ។ យេភុយ្យសិកាមានមូល ៤ តស្សបាបិយសិកាមានមូល ៤ ។ តិណវត្ថារកៈមានមូល ៤ គឺ ចំពោះមុខសង្ឃ ១ ចំពោះមុខធម៌ ១ ចំពោះមុខវិន័យ ១ ចំពោះមុខបុគ្គល ១ ។ នេះជាមូល ២៦ របស់សមថៈតាំង ៧ ។ សមថៈតាំង[1] ៧ មានសមុដ្ឋាន ៣៦ (នោះ) ដូចម្តេចខ្លះ ។ ការធ្វើញត្តិ ការបញ្ចប់ញត្តិ ការចូលទៅធ្វើដោយខ្លួនឯង ការបង្គាប់ឲ្យគេចូលទៅធ្វើ ការទទួលបង្គាប់ ការមិនហាមឃាត់នូវសង្ឃកម្ម គឺ សតិវិន័យ ។ នូវសង្ឃកម្ម គឺ អមូឡ្ហវិន័យ ។ បេ ។ នូវសង្ឃកម្ម គឺបដិញ្ញាតករណៈ ។ បេ ។ នូវសង្ឃកម្ម គឺ យេភុយ្យសិកា ។ បេ ។

---

១ អដ្ឋកថាពន្យល់ថា ត្រង់ពាក្យបុច្ឆាអំពីសមុដ្ឋាន ដែលលោកពោលថា សមថៈទាំង ៧ មានសមុដ្ឋាន ៣៦ នោះតើដូចម្តេច ដូច្នេះ ក៏មែនពិតហើយ តែបានដាលោកចែកតែសមថៈ ៦ ក្នុងសមថៈ អួយ ។ មានសមុដ្ឋានប្រាំមួយៗ ដូច្នេះវិញ ព្រោះសម្មុខាវិន័យមិនមានសមុដ្ឋានទេ ដោយមិនបានសង្គ្រោះចូលក្នុងកម្ម ។

តសរជាបិយសិក្ខាយ អាបត្តិសរជ ។ បេ ។ តិណវត្ថារ-
កសរជ កម្មសរជ អតិវិយោ ការណាំ ឧបគមនំ អជ្ឈុ-
បគមនំ អធិកសញ្ញា អប្បដិក្កោសនា ។ សត្តន្នំ
សមថានំ ឥមេ ឆត្តឹស សមុដ្ឋានា ។

(๑๔๖) សម្មុខាវិនយោតិ ច សតិវិនយោតិ ច ឥមេ
ធម្មា ឯកត្តា នានាព្យញ្ជនា ឧទាហុ ឯកត្តា ព្យញ្ជន-
មេវ នានំ ។ សម្មុខាវិនយោតិ ច អមូឡ្ហវិនយោតិ ច
។ បេ ។ សម្មុខាវិនយោតិ ច បដិញ្ញាតករណេ ច
សម្មុខាវិនយោតិ ច យេភុយ្យសិក្ខាតិ ច សម្មុខាវិន-
យោតិ ច តស្សបាបិយសិក្ខាតិ ច សម្មុខាវិនយោតិ
ច តិណវត្ថារកោតិ ច ឥមេ ធម្មា ឯកត្តា នានាព្យញ្ជនា
ឧទាហុ ឯកត្តា ព្យញ្ជនមេវ នានំ ។ សម្មុខាវិនយោតិ
ច សតិវិនយោតិ ច ឥមេ ធម្មា ឯកត្តា បេវ នានា-
ព្យញ្ជនា ច ។ សម្មុខាវិនយោតិ ច អមូឡ្ហវិនយោតិ ច
។ បេ ។ សម្មុខាវិនយោតិ ច បដិញ្ញាតករណេ ច
សម្មុខាវិនយោតិ ច យេភុយ្យសិក្ខាតិ ច សម្មុខាវិន-

នូវសង្ឃកម្ម គឺតស្សបាបិយសិកា ។ បេ ។ ការធ្វើញត្តិ ការបញ្ចប់ញត្តិ ការចូលទៅធ្វើដោយខ្លួនឯង ការបង្គាប់ឲ្យគេចូលទៅធ្វើ ការទទួលបង្គាប់ ការមិនហាមឃាត់ នូវសង្ឃកម្ម គឺតិណវត្ថារកៈ ។ នេះជាសមុដ្ឋាន ៣៦ របស់សមថៈ ៧ ។

[១៨៦] សម្ចុាវិន័យនឹងសតិវិន័យ ធម៌ទាំងនេះមានអត្ថផ្សេង ។ គ្នា មានព្យញ្ជនៈផ្សេង ។ គ្នា ឬក៏មានអត្ថដូចគ្នាមួយគ្នា ផ្សេងគ្នាតែព្យញ្ជនៈប៉ុណ្ណោះទេ ។ សម្ចុាវិន័យនឹងអមូឍវិន័យ ។ បេ ។ សម្ចុាវិន័យនឹងបដិញ្ញាតករណៈ សម្ចុាវិន័យនឹងយេភុយ្យសិកា សម្ចុាវិន័យនឹងតស្សបាបិយសិកា សម្ចុាវិន័យនឹងតិណវត្ថារកៈ ធម៌ទាំងនេះមានអត្ថផ្សេង ។ គ្នា មានព្យញ្ជនៈផ្សេង ។ គ្នា ឬក៏មានអត្ថដូចគ្នាមួយគ្នា ផ្សេងគ្នាតែព្យញ្ជនៈប៉ុណ្ណោះទេ ។ សម្ចុាវិន័យ នឹងសតិវិន័យ ធម៌ទាំងនេះមានអត្ថក៏ផ្សេងគ្នា មានព្យញ្ជនៈក៏ផ្សេងគ្នាដែរ ។ សម្ចុាវិន័យនឹងអមូឍវិន័យ ។ បេ ។ សម្ចុាវិន័យនឹងបដិញ្ញាតករណៈ សម្ចុាវិន័យនឹងយេភុយ្យសិកា សម្ចុាវិន័យ

योगो च सत्थकवादो च सत्थुघातो च सम्भोगो च
संवासो च ञत्तिकम्मं च ञत्तिदुतियकम्मं च ञत्ति-
चतुत्थकम्मं च ।

(१८७) विपत्तिया विपन्नाधिकरणं विपत्ति दो अधिक-
रणं अधिकरणं दो विपत्ति अधिकरणञ्च विपत्ति च
संयो विपत्ति विपन्नाधिकरणं संयो विपत्ति दो अधि-
करणं संयो अधिकरणं दो विपत्ति संयो अधिकर-
णञ्च विपत्ति च । तत्थ कतमो विपत्तिया विपन्नाधिकर-
णं । सङ्घ भिक्खु विनट्ठे सम्भोगे च अञ्ञत्र च
। पे । दुट्ठुल्ला आपत्तिं च अदुट्ठुल्ला आपत्तिं च
यं तत्थ अज्झत्तं करणतो वत्थुतो विपत्ति दोसो अञ्ञा-
णता दोसो विपच्चनीय[1] भेदाय भेदकरो[2] अयं
विपत्ति विपन्नाधिकरणं । तत्थ कतमो विपत्ति दो
अधिकरणं । मातरं पुत्तेन विनेति पुत्तो मातरं
विनेति पितरं पुत्तेन विनेति पुत्तो पितरं विनेति भा-
तरं भातरा विनेति भातरं भगिनिया विनेति भगिनी
भातरं विनेति समानयोगो समानयोगेन विनेति अयं

१ म. विपच्चयाय । २ म. भेदकं ।

ธีตสงฺคหปิยสิกา สมฺหาวินยธีตณาวณฺณนา ธมฺมาธีนนฺตรมาน
อตฺถเภทา ๆ คฺา มานฏฺฐานาทีเภทา ๆ คฺาเวทนา ๆ

(๑๔๗) วิวาท ชาตาวิวาทาธิกรณ์ วิวาท มิชาตาอธิกรณ์
อธิกรณ์มิชาตาวิวาท ชาตาอธิกรณ์ผล ชาวิวาทผล วิวาท ชาตาวิ-
วาทาธิกรณ์ก็มาน วิวาท มิชาตาอธิกรณ์ก็มาน อธิกรณ์มิชาตา
ชาวิวาทก็มาน ชาตาอธิกรณ์ผล วิวาทผลก็มาน ฯ บณฺฑาธมฺมาธีนนฺนาทีนาะ
วิวาทดูชมฺเพ ดีเลชาตาวิวาทาธิกรณ์ ฯ กิตฺตาธีนฺฌาชฺยาตฺตสาสนานาทีนาะ
ฌาเวิคฺา ชาสการาะนีนาชาธมฺมาติ มิชาเมินชาธมฺมาติ ฯ เปฯ ชาทุฏฺฐุลฺลาปตฺติยา
ชาอทุฏฺฐุลฺลาปตฺติยา สีเชตฺติปฺปกตปฺปการาน์ ฌาเมาะ สีเชตฺติปฺปการาน์ขุส สีเชตฺติ
ฌาเวิคฺา การานิยาชเยิกาเภทาเวิคฺา การานิยาชเภทสมฺปาส การานิยาช
เดินาย์ชาเคตฺรุยาชจิตฺต สีเชตฺติปฺปเกิกตปฺปณาทีนาะณา ตฺตสการาะตาทีนาะนาทีนาะ
วิวาทนีนาะ ชาตาวิวาทาธิกรณ์ ฯ บณฺฑาธมฺมาติ มิชาเมินชาธมฺมาติ ฯ มาตาชาสีเชตฺนาธีนาปุตฺตกฺติ ปุตฺตชาสีเชตฺนาธีนา-
ตาติ ปิตาชาสีเชตฺนาธีนาปุตฺตกฺติ ปุตฺตชาสีเชตฺนาธีนาปิตาติ ปชินฺหุนปฺปุสชาสี
เชตฺนาธีนาปชินฺหุนปฺปุสกฺติ ปชินฺหุนปฺปุสชาสีเชตฺนาธีนาปชินฺหุนสฺสีติ ปชินฺหุน
สฺสีชาสีเชตฺนาธีนาปชินฺหุนปฺปุสกฺติ สมฺปาญฺชาสีเชตฺนาธีนาสมฺปาญฺชาติ

វិភាវនោ នោ អធិការំ ។ តត្ថ កតមំ អធិការំ នោ វិភាវនោ ។ អនុភាវនាធិការំ អាបត្តាធិការំ តិដ្ឋាធិ-
ការំ ឥទំ អធិការំ នោ វិភាវនោ ។ តត្ថ កតមំ អធិការណាញ្ហេវ វិភាវនោ ច ។ វិភាវនាធិការំ អធិការ-
ណាញ្ហេវ វិភាវនោ ច ។

[๑๔๘] អនុភាវនោ អនុភាវនាធិការំ អនុភាវនោ នោ អធិការំ អធិការំ នោ អនុភាវនោ អធិការ-
ណាញ្ហេវ អនុភាវនោ ច **សិយា** អនុភាវនោ អនុភាវនាធិការំ **សិយា** អនុភាវនោ នោ អធិការំ **សិយា** អធិ-
ការំ នោ អនុភាវនោ **សិយា** អធិការណាញ្ហេវ អនុភាវនោ ច ។ តត្ថ កតមោ អនុភាវនោ អនុភាវនាធិការំ ។
ឥធ ភិក្ខុ ភិក្ខុំ អនុវទន្តំ **សីលវិបត្តិយា** វា អាចារវិ-
បត្តិយា វា ទិដ្ឋិវិបត្តិយា វា អាជីវវិបត្តិយា វា យោ តត្ថ
អនុភាវនោ អនុវទនា អនុល្លបនា អនុក្កណាតា អនុសម្ប-
វង្កតា អក្កុសន្ធមាទនតា អនុពលប្បទានំ អយំ អនុភាវនោ
អនុភាវនាធិការំ ។ តត្ថ កតមោ អនុភាវនោ នោ
អធិការំ ។ មាតាបិ បុត្តំ អនុវទតិ បុត្តោបិ មាតរំ

វិវាទនេះ មិនចាត់ជាអធិករណ៍ទេ ។ បណ្តាធម៌ទាំងនោះ អធិករណ៍ដូចម្តេច ដែលមិនចាត់ជាវិវាទ ។ អនុវាទាធិករណ៍ អាបត្តាធិករណ៍ ទណ្ឌកម្មាធិករណ៍ អធិករណ៍នេះ មិនចាត់ជាវិវាទទេ ។ បណ្តាធម៌ទាំងនោះ អធិករណ៍ដូចម្តេច ដែលចាត់ជាអធិករណ៍ផង ជាវិវាទផង ។ វិវាទាធិករណ៍ចាត់ជាអធិករណ៍ផង ជាវិវាទផង ។

(១៤៨) ការចោទ ចាត់ជាអនុវាទាធិករណ៍ ការចោទ មិនចាត់ជាអធិករណ៍ អធិករណ៍មិនចាត់ជាការចោទ ចាត់ជាអធិករណ៍ផង ជាការចោទផង ការចោទចាត់ជាអនុវាទាធិករណ៍ក៏មាន ការចោទមិនចាត់ជាអធិករណ៍ក៏មាន អធិករណ៍មិនចាត់ជាការចោទក៏មាន ចាត់ជាអធិករណ៍ផង ជាការចោទផងក៏មាន ។ បណ្តាធម៌ទាំងនោះ ការចោទដូចម្តេច ដែលចាត់ជាអនុវាទាធិករណ៍ ។ តក្កីទាំងឡាយក្នុងសាសនានេះ ចោទតក្កីផង គ្នា ដោយសីលវិបត្តិក្តី ដោយអាចារវិបត្តិក្តី ដោយទិដ្ឋិវិបត្តិក្តី ដោយអាជីវវិបត្តិក្តី ការចោទ សេចក្តីប្រកាន់ ការពោលដំដែក ការពោលតប់ ការពោលបង្អាប់ ការខំពោលបង្ខិច ការបន្ថែមតម្កាំងណា ក្នុងវិបត្តិទាំងនោះ ការចោទនេះ ចាត់ជាអនុវាទាធិករណ៍ ។ បណ្តាធម៌ទាំងនោះ ការចោទដូចម្តេច ដែលមិនចាត់ជាអធិករណ៍ ។ មាតាចោទបុត្តក្តី បុត្តចោទ

អនុវនតំ បតាបំ បុត្តំ អនុវនតំ បុត្តោបំ បំសុំ អនុវនតំ ភាតាបំ ភាគរំ អនុវនតំ ភាគាបំ ភគិនិំ អនុវនតំ ភគិនីបំ ភាគរំ អនុវនតំ សហាយោបំ សហាយំ អនុវនតំ អយំ អនុភនោ នោ អធិការណំ ។ តត្ថ កតមំ អធិការណំ នោ អនុភនោ ។ អាបត្តាធិការណំ កិច្ចាធិការណំ វិភនាធិការណំ ឥទំ អធិការណំ នោ អនុភនោ ។ តត្ថ កតមំ អធិការណាញ្ហេ អនុភនោ ច ។ អនុភនាធិការណំ អធិការណាញ្ហេ អនុភនោ ច ។

(๑๖๙) អាបត្តិ អាបត្តាធិការណំ អាបត្តិ នោ អធិការណំ អធិការណំ នោ អាបត្តិ អធិការណាញ្ហេ អាបត្តិ ច សំយោ អាបត្តិ អាបត្តាធិការណំ សំយោ អាបត្តិ នោ អធិការណំ សំយោ អធិការណំ នោ អាបត្តិ សំយោ អធិការណាញ្ហេ អាបត្តិ ច ។ តត្ថ កតមា អាបត្តិ អាបត្តាធិការណំ ។ បញ្ចបំ អាបត្តិក្ខន្ធា អាបត្តាធិការណំ សត្តបំ អាបត្តិក្ខន្ធា អាបត្តាធិការណំ អយំ អាបត្តិ អាបត្តាធិការណំ ។ តត្ថ កតមា អាបត្តិ នោ អធិការណំ ។ សោតាបត្តិ សមាបត្តិ

មាតាក្តី បិតាចោទបុត្តក្តី បុត្តចោទបិតាក្តី បងប្អូនប្រុសចោទបងប្អូនប្រុសផងគ្នាក្តី បងប្អូនប្រុសចោទបងប្អូនស្រីក្តី បងប្អូនស្រីចោទបងប្អូនប្រុសក្តី សំឡាញ់ចោទសំឡាញ់ផងគ្នាក្តី ការចោទនេះ មិនចាត់ជាអធិករណ៍ ។ បណ្តាធម៌ទាំងនោះ អធិករណ៍ដូចម្តេច ដែលមិនចាត់ជាការចោទ ។ អាបត្តាធិករណ៍ តិច្ចាធិករណ៍ នឹងវិវាទាធិករណ៍ អធិករណ៍នេះ មិនចាត់ជាការចោទទេ ។ បណ្តាធម៌ទាំងនោះ អធិករណ៍ដូចម្តេច ដែលចាត់ជាអធិករណ៍ផង ជាការចោទផង ។ អនុវាទាធិករណ៍ ចាត់ជាអធិករណ៍ផង ជាការចោទផង ។

(១៤៩) អាបត្តិ ចាត់ជាអាបត្តាធិករណ៍ អាបត្តិមិនចាត់ជាអធិករណ៍ អធិករណ៍មិនចាត់ជាអាបត្តិ ចាត់ជាអធិករណ៍ផង ជាអាបត្តិផង អាបត្តិ ចាត់ជាអាបត្តាធិករណ៍តំមាន អាបត្តិមិនចាត់ជាអធិករណ៍តំមាន អធិករណ៍ មិនចាត់ជាអាបត្តិតំមាន ចាត់ជាអធិករណ៍ផង ជាអាបត្តិផងតំមាន ។ បណ្តាធម៌ទាំងនោះ អាបត្តិដូចម្តេច ដែលចាត់ជាអាបត្តាធិករណ៍ ។ កងនៃអាបត្តិ ទាំង ៥ តំចាត់ជាអាបត្តាធិករណ៍ កងនៃអាបត្តិទាំង ៧ តំចាត់ជាអាបត្តាធិករណ៍ អាបត្តិទាំងនេះ ទើបចាត់ជាអាបត្តាធិករណ៍ ។ បណ្តាធម៌ទាំងនោះ អាបត្តិដូចម្តេច ដែលមិនចាត់ជាអធិករណ៍ ។ សោតាបត្តិនឹងសមាបត្តិ

អយំ អាបត្តិ ឯកោ អធិការណំ ។ តត្ថ កតមំ អធិការ-ណំ ឯកោ អាបត្តិ ។ កិច្ចាធិការណំ វិវាទាធិការណំ អនុវាទាធិការណំ ៨ធំ អធិការណំ ឯកោ អាបត្តិ ។ តត្ថ កតមំ អធិការណាញ្ចេវ អាបត្តិ ច ។ អាបត្តា-ធិការណំ អធិការណាញ្ចេវ អាបត្តិ ច ។

(๑๕๐) កិច្ចំ កិច្ចាធិការណំ កិច្ចំ ឯកោ អធិការណំ អធិការណំ ឯកោ កិច្ចំ កិច្ចញ្ចេវ អធិការណាញ្ច[1] សិយា កិច្ចំ កិច្ចាធិការណំ សិយា កិច្ចំ ឯកោ អធិការណំ សិយា អធិការណំ ឯកោ កិច្ចំ សិយា អធិការណាញ្ចេវ កិច្ចញ្ច ។ តត្ថ កតមំ កិច្ចំ កិច្ចាធិការណំ ។ យា សង្ឃសុខ្ញ កិច្ចយតា ការណីយតា អបលោកនកម្មំ ញត្តិកម្មំ ញត្តិទុតិយកម្មំ ញត្តិចតុត្ថកម្មំ ៨ធំ កិច្ចំ កិច្ចាធិការណំ ។ តត្ថ កតមំ កិច្ចំ ឯកោ អធិការណំ អាចរិយកិច្ចំ ឧបជ្ឈាយកិច្ចំ សមានុបជ្ឈាយកិច្ចំ សមានាចរិយកិច្ចំ ៨ធំ កិច្ច ឯកោ អធិការណំ ។ តត្ថ កតមំ អធិការណំ ឯកោ កិច្ចំ ។ វិវាទាធិការណំ

---

๑ ម· អធិការណាញ្ចេវ កិច្ចញ្ច ។

អាបត្តិ[1] នេះ មិនចាត់ជាអធិករណ៍ទេ ។ បណ្តាធម៌ទាំងនោះ អធិករណ៍ដូចម្តេច ដែលមិនចាត់ជាអាបត្តិ ។ កិច្ចាធិករណ៍ វិវាទាធិករណ៍ នឹងអនុវាទាធិករណ៍ អធិករណ៍នេះ មិនចាត់ជាអាបត្តិទេ ។ បណ្តាធម៌ទាំងនោះ អធិករណ៍ដូចម្តេច ដែលចាត់ជាអធិករណ៍ផង ជាអាបត្តិផង ។ អាបត្តាធិករណ៍ ចាត់ជាអធិករណ៍ផង ជាអាបត្តិផង ។

(១៩០) កិច្ច ចាត់ជាកិច្ចាធិករណ៍ កិច្ច មិនចាត់ជាអធិករណ៍ អធិករណ៍មិនចាត់ជាកិច្ច ចាត់ជាកិច្ចផង ជាអធិករណ៍ផង កិច្ចចាត់ជាកិច្ចាធិករណ៍តំមាន កិច្ចមិនចាត់ជាអធិករណ៍តំមាន អធិករណ៍មិនចាត់ជាកិច្ចតំមាន ចាត់ជាអធិករណ៍ផង ជាកិច្ចផងតំមាន ។ បណ្តាធម៌ទាំងនោះ កិច្ចដូចម្តេច ដែលចាត់ជាកិច្ចាធិករណ៍ ។ កិច្ចរបស់សង្ឃ ឬកម្មដែលសង្ឃត្រូវធ្វើណា គឺ អបលោកនកម្ម ១ ញត្តិកម្ម ១ ញត្តិទុតិយកម្ម ១ ញត្តិចតុត្ថកម្ម ១ កិច្ចនេះ ទើបចាត់ជាកិច្ចាធិករណ៍ឯង ។ បណ្តាធម៌ទាំងនោះ កិច្ចដូចម្តេច ដែលមិនចាត់ជាអធិករណ៍ ។ កិច្ចដែលអន្តេវាសិកត្រូវធ្វើដល់អាចារ្យ កិច្ចដែលសទ្ធិវិហារិកត្រូវធ្វើដល់ឧបជ្ឈាយ៍ កិច្ចដែលភិក្ខុត្រូវធ្វើដល់ភិក្ខុដែលមានឧបជ្ឈាយ៍ស្មើគ្នា កិច្ចដែលភិក្ខុត្រូវធ្វើដល់ភិក្ខុដែលមានអាចារ្យស្មើគ្នា កិច្ចនេះ មិនចាត់ជាអធិករណ៍ទេ ។ បណ្តាធម៌ទាំងនោះ អធិករណ៍ដូចម្តេច ដែលមិនចាត់ជាកិច្ច ។ វិវាទាធិករណ៍

---

១ ប្រែថា ការិយោធិលំ មិនប្រែថា ការិយាត្រូវធ្វើអាបត្តិ ដ្ឋិតក្នុងសិក្ខាបទនោះទេ ។

อนุวาทาธิกรณำ อาปត្តាธิกรณำ ๙ธំ អធิกรณำ
เอว กิจฺจំ ฯ ឧត្ត กรเณ អធิกรณาเยว กิจฺจญฺ ฯ
กิจฺจาธิกรณำ អធิกรณาเยว กิจฺจញฺจิ ฯ

អធิกรណភេទំ និដ្ឋិតំ ฯ

ឥសฺสุក្ខាន

[๑๙๑] អធิกรณำ ខุ ปโนภាว
អាការ បុគฺគលេន ច
ឯกាឧเทสาทิวเสน ច
มูลំ สมุฏฺฐาเนน ច
អาបត្តិ เยวาតិ យาว ច
สំสគฺគา ឯกาเนน ច[๑]
เยวาปนฺจิมมูลาธิ
สมุฏฺฐาเนน ตฺวญฺเวว
วิวาเทว អធิกรณาฐิ
เตจาธิกรเณ ๙ธาฐิ ฯ

---

๑ បភវតិ กตฺถจิ เอกเตเก ទិស្សតិ ฯ

អនុវាទាធិករណ៍ នឹងភេទបត្តាធិករណ៍ អធិករណ៍នេះ មិនចាត់ជាកិច្ចទេ ។ បណ្តាធម៌ទាំងនោះ កិច្ចដូចម្តេច ដែលចាត់ជាអធិករណ៍ផង ជាកិច្ចផង ។ កិច្ចាធិករណ៍ ចាត់ជាអធិករណ៍ផង ជាកិច្ចផង ។

ចប់ អធិករណភេទ ។

ទុកាន គឺបញ្ជីរឿងនៃអធិករណ៍ភេទនោះដូច្នេះ

(១៥១) និយាយអំពីការសើរើអធិករណ៍ ១ ភិក្ខុបានន្ទូវការសើរើដោយអាការ ១០ យ៉ាង ១ បុគ្គលគឺ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៤ ទើបសើរើអធិករណ៍បាន ១ និទាន ហេតុបច្ច័យ មូល នឹងសមុដ្ឋាន (នៃអធិករណ៍) ១ អធិករណ៍ដែលចាត់ជាអកត្តុ នឹងអនាបត្តុ ១ សមថៈទាំង ៧ មានសតិវិនយជាដើម តើតក្នុងខណៈណា ១ សមថៈទាំង ៧ មានសម្មុខាវិនយជាដើម លាយប្រឡំគ្នាឬមិនប្រឡំគ្នា ១ និទាន ហេតុបច្ច័យ មូល នឹងសមុដ្ឋាន (នៃសមថៈទាំង ៧ ប្រការ) ១ សមថៈទាំង ៧ ប្រការ មានអត្ថនឹងព្យញ្ជនៈ (ផ្សេង ។ គ្នា) ១ ធម៌ទាំងឡាយមានវិវាទជាដើម ដែលចាត់ជាអធិករណ៍ នឹងមិនចាត់ជាអធិករណ៍ ១ នេះជាទុកានក្នុងអធិករណភេទ ។

(១៩២) ចោទនា តេមត្តាយ

សារណា តេសុ្ស ការណា

សន្ថេ តេមត្តាយ

មតតេកម្មំ បន តេសុ្ស ការណា ។

ចោទនា សារណត្តាយ

និក្ខហត្តាយ សារណា

សន្ថេ បរិក្ខហត្តាយ[1]

មតតេកម្មំ បន ចាដយេក្កំ ។

មា ខោ តុរិតោ អភណិ

មា ខោ ចណ្ឌិកតោភណិ[2]

មា ខោ បដិឃំ ឧនយិ

សចេ អនុវិជ្ជតោ តុរំ

មា ខោ សហសា អភណិ

តេចំ វិក្ខាបិតេ អនុសញ្ញិតំ

---

១ ម. បរិគ្គហត្តាយ ។ ២ ម. អភណិ ។

គាថាសង្គណិកៈ ជាតំណាមក[1]

(១៥២) សួរថា ការចោទដើម្បីប្រយោជន៍អ្វី ការរំលឹកទោសដើម្បីហេតុអ្វី ប្រជុំសង្ឃដើម្បីប្រយោជន៍អ្វី ម្យ៉ាងទៀត មតិកម្ម គឺការរៀនមន្តដើម្បីហេតុអ្វី ។ ឆ្លើយថា ការចោទ ដើម្បីរំលឹកទោស ការរំលឹកទោស ដើម្បីនឹងសង្កត់សង្កិន (បុគ្គលនោះឲ្យពងាល) ប្រជុំសង្ឃដើម្បីពិនិត្យរកន្លែងការមិនច្បាស់ ឯមតិកម្ម គឺការរៀនមន្តផ្សេង ៗ គ្នា (ដើម្បីឲ្យចូលចិត្តនូវការកាត់សេចក្តី) ។ បើលោកឆ្លើយវិន័យធរត្រូវកុំនិយាយរួសពន់ពេក កុំនិយាយទាំងកំណាចកុំឆ្លើសេចក្តីថ្នាំងថ្នាក់ចិត្តឲ្យតើតឡើង (ចំពោះអ្នកដែលត្រូវចោទ ឬអ្នកដែលចោទ) កុំនិយាយពាក្យសង្កត់សង្កិនឥតប្រយោជន៍ ដោយ

---

១ អដ្ឋកថា ហៅថា ទុតិយគាថាសង្គណិកៈ គាថាដូចគ្នាសន្ទីទី ២ ។

សុត្តេ វិនយេ អនុលោមេ
បញ្ញត្តេ អនុលោមិកេ
អនុយោគវត្តុំ ឯសាមយ(១)
កុសលេន ពុទ្ធិមតា កតំ
សុវុត្តំ សិក្ខាបទានុលោមិកំ
តតំ ឯ ជាសេន្តោ សម្បវក្ខាមិ កំ ។
ហិតៃសី អនុយុញ្ជិស្សុ
ការេនត្ថុបសញ្ហិតំ
ចុទិតស្ស ច ចោទកស្ស ច
សហាសោ ភេមារំ មា បជាវេសិ ។
ចោទកោ អាហ អាបន្នោតិ
ចុទិតកោ អាហ អនាបន្នោតិ
ឧភោ អនុក្កិបន្តោ
បដិញ្ញានុសន្ធិតេន ការយេ ។
បដិញ្ញា លដ្ឋិសុ វុត្តា(២)
អលដ្ឋិសុ ឋិតំ(៣) ឯ វិដ្ឋិតំ

---

១ និសាមេថាតិ កត្តុច៎ ចោត្តកេ ទិស្សតិ ។ និសាមេថាតិយៅ អដ្ឋកថាយ៎ ។
២ ម. ម. កញ ។ ៣ ម. ម.ឯវំ ។

ស្រួលនឹងត្រាស់ដឹងនូវបុគ្គលដែលគួរប្រៀនប្រដៅតាមជាអនុលោមរបស់សិក្ខាបទដែលព្រះសម្ពុទ្ធ ជាអ្នកប្រាជ្ញឆ្លៀវឆ្លាសទ្រង់ដឿ គឺបានឱាមកតិតៈខ្ទុក ទ្រង់ពោលខ្ទុកមកដោយល្អ ក្នុងសុត្តៈ គឺខុទ្ទកវត្ថុក្ខន្ធ ក្នុងវិនយ គឺខុទ្ទកៈ ក្នុងអនុលោម គឺបរិវារៈ ក្នុងបញ្ញត្តិ គឺវិនយបិដកទាំងអស់ ក្នុងអនុលោមិកៈ គឺមហាបទេស ៤ ហើយទើបមានញ៉ាំងគតិរបស់ខ្លួន ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងបរលោក មិនឲ្យវិនាសបាន ។ លោកកាលសៀងរកនូវប្រយោជន៍ គប្បីប្រកបតាមធម្មជាតដែលប្រកបដោយប្រយោជន៍តាមកាលដ៏គួរ លោកកុំអាលដឿសំដី របស់អ្នកធាប់ខោទនឹងអ្នកខោទ ដោយរហ័សឡើយ ។ (បើ) អ្នកខោទនិយាយថា លោកត្រូវអាបត្តិហើយ លោកអ្នកដាប់ខោទប្រកែកថា ខ្ញុំមិនត្រូវអាបត្តិទេ (វិនយធរ) កុំពោលលើកលែងបុគ្គលទាំង ៤ (នោះ) គប្បីវិនិច្ឆ័យតាមដំណាពាក្យដែលប្តូរ ។ ពាក្យប្តូរ (ណា) ដែលវិនយធរពោលចំពោះពួកបុគ្គលដែលមានសេចក្តីខ្មាស ពាក្យប្តូរនុ៎ះមិនមានក្នុងពួកបុគ្គលដែលឥតសេចក្តីខ្មាសទេ (ព្រោះថា)

๑.ហេមន្តិ អលដ្ឋិ កាសេយ្យ
វត្ថានុសដ្ឋនេន តាវយេ ។

(๑๕๓) អលដ្ឋិ តីណិសោ ខោតំ
បដិញ្ញា យស្ស នូហាតំ
ឯតញ្ច[๑] តាហំ បុច្ឆាមិ
តីណិសោ វុច្ចតិ អលដ្ឋិបុត្តលោ ។
សញ្ចិច្ច អាបត្តិំ អាបជ្ជតិ
អាបត្តិំ បរិគូហតិ
អតតិតមនញ្ច តច្ចតិ
ឯតិសោ វុច្ចតិ អលដ្ឋិបុត្តលោ ។

(๑๕๔) សច្ចំ អហាមន្តិ ជានាមិ
ឯតិសោ អលដ្ឋិបុត្តលោ
អញ្ញញ្ច តាហំ បុច្ឆាមិ
តីណិសោ វុច្ចតិ លដ្ឋិបុត្តលោ ។
សញ្ចិច្ច អាបត្តិំ អាបជ្ជតិ
អាបត្តិំ ន បរិគូហតិ

---

๑. ម. ឯវញ្ច ។

បុគ្គលដែលឥតសេចក្តីខ្មាស សម្បីពោលពាក្យច្រើនក្តី (វិនិច្ឆយក្តី) គប្បីវិនិច្ឆ័យតាមពាក្យប្តេជ្ញាដែលជាប់មកជាមួយនឹងវត្តប្រតិបត្តិរបស់បុគ្គលនោះ ។

(๑๙๓) សួរថា អលដ្ឋិបុគ្គលតើដូចម្តេច សេចក្តីប្តេជ្ញាមិនលូតលាស់ដល់បុគ្គលណា ខ្ញុំសួរចំពោះបុគ្គលទុំ ដូច្នេះថា បុគ្គលយ៉ាងណា ដែលព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ហៅថា អលដ្ឋិបុគ្គល ។ ឆ្លើយថា បុគ្គលមានចិត្តក្រែងត្រូវអាបត្តិ រួបបិទបាំងអាបត្តិទុកក្តី លុះតាមអំណាចអគតិក្តី បុគ្គលយ៉ាងនេះ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ហៅថា អលដ្ឋិបុគ្គល ។

(๑๙๔) ខ្ញុំដឹងពិតថា បុគ្គលយ៉ាងនេះហៅថា អលដ្ឋិបុគ្គល ប៉ុន្តែខ្ញុំសូមសួរភេកបុគ្គលដទៃទៀតនឹងអ្នកថា បុគ្គលយ៉ាងណា ដែលព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ហៅថា លដ្ឋិបុគ្គល ។ ឆ្លើយថា បុគ្គលមិនក្រែងឲ្យត្រូវអាបត្តិ មិនបានបិទបាំងអាបត្តិ

អកតំ កម្មំ ន កច្ចតិ

ឯតិសោ វុច្ចតិ លជ្ជិបុគ្គលោ ។

(๑๕๕) សចេ អហម្បិ ជានាមិ

ឯតិសោ វុច្ចតិ លជ្ជិបុគ្គលោ

អញ្ញេ តាហំ បុច្ឆាមិ

កតិនិសោ វុច្ចតិ អធម្មចោទកោ ។

អកាលេន ចោទេតិ អភូតេន

ផរុសេន អនត្ថសញ្ហិតេន

នោសន្តវោ ចោទេតិ នោ មេត្តចិត្តោ

ឯតិសោ វុច្ចតិ អធម្មចោទកោ ។

(๑๕๖) សចេ អហម្បិ ជានាមិ

ឯតិសោ វុច្ចតិ អធម្មចោទកោ

អញ្ញេ តាហំ បុច្ឆាមិ

កតិនិសោ វុច្ចតិ ធម្មចោទកោ ។

កាលេន ចោទេតិ ភូតេន

សណ្ហេន អត្ថសញ្ហិតេន

មិនលុះអំណាចអគតិ បុគ្គលយ៉ាងនេះ ដែលព្រះមានព្រះ
ភាគត្រាស់ហៅថា លដ្ឋីបុគ្គល ។

(១៥៥) ខ្ញុំដឹងពិតថា បុគ្គលយ៉ាងនេះហៅថា លដ្ឋីបុគ្គល
ប៉ុន្តែខ្ញុំសូមសួរកបុគ្គលដទៃទៀតនឹងអ្នកថា បុគ្គលយ៉ាងណា
ដែលព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ហៅថា អ្នកចោទមិនត្រូវតាម
ធម៌ ។ ឆ្លើយថា បុគ្គលដែលចោទដោយមិនត្រូវតាមកាល ១
ដោយពាក្យមិនពិត ១ ដោយពាក្យទ្រគោះ ១ ដោយពាក្យ
មិនប្រកបដោយប្រយោជន៍ ១ ចោទដោយសេចក្តីស្អប់
មិនចោទដោយមេត្តាចិត្ត ១ បុគ្គលយ៉ាងនេះ ព្រះមានព្រះ
ភាគត្រាស់ហៅថា អ្នកចោទមិនប្រកបដោយធម៌ ។

(១៥៦) ខ្ញុំដឹងពិតថា បុគ្គលយ៉ាងនេះព្រះមានព្រះភាគ
ត្រាស់ហៅថា អ្នកចោទមិនប្រកបដោយធម៌ ប៉ុន្តែខ្ញុំសូមសួរ
កបុគ្គលដទៃទៀតនឹងអ្នកថា បុគ្គលយ៉ាងណា ដែលព្រះមាន
ព្រះភាគត្រាស់ហៅថា អ្នកចោទត្រូវតាមធម៌ ។ ឆ្លើយថា
បុគ្គលដែលចោទត្រូវតាមកាល ១ ដោយពាក្យពិត ១ ដោយ
ពាក្យផ្អែមល្ហែម ១ ដោយពាក្យប្រកបដោយប្រយោជន៍ ១

អបរំ គាថាសង្គណិកំ ធម្មចោទកាទិបញ្ហវិសជ្ជនា

មេត្តញ្ចត្តោ ចោទេតិ នោ នោសន្តវេ
ឯតិសោ វុច្ចតិ ធម្មចោទកោ ។

(๑๙๗) សច្ចំ អហម្បិ ជានាមិ
ឯតិសោ វុច្ចតិ ធម្មចោទកោ
អញ្ញញ្ហ តាហំ បុច្ឆាមិ
កីតិសោ វុច្ចតិ ពាលចោទកោ ។
បុញ្ញបវំ ន ជានាតិ បុញ្ញបវស្ស អតោវាតោ
អនុសន្ធិវចនបថំ ន ជានាតិ
អនុសន្ធិវចនបថស្ស អតោវាតោ
ឯតិសោ វុច្ចតិ ពាលចោទកោ ។

(๑๙๘) សច្ចំ អហម្បិ ជានាមិ
ឯតិសោ វុច្ចតិ ពាលចោទកោ
អញ្ញញ្ហ តាហំ បុច្ឆាមិ
កីតិសោ វុច្ចតិ បណ្ឌិតចោទកោ ។
បុញ្ញបវំបិ ជានាតិ បុញ្ញបវស្ស តោវាតោ
អនុសន្ធិវចនបថំ ជានាតិ

ចោទដោយមេត្តាចិត្ត មិនចោទដោយស្អប់ ๑ បុគ្គលយ៉ាងនេះ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ហៅថា អ្នកចោទត្រូវតាមធម៌ ។

(๑๕๗) ខ្ញុំដឹងពិតថា បុគ្គលយ៉ាងនេះ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ហៅថា អ្នកចោទត្រូវតាមធម៌ ប៉ុន្តែខ្ញុំសូមសួរកបុគ្គលដទៃទៀតនឹងអ្នកថា បុគ្គលយ៉ាងណា ដែលព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ហៅថា អ្នកចោទជាបុគ្គលពាល ។ ឆ្លើយថា បុគ្គលមិនដឹងពាក្យខាងដើមនឹងពាក្យខាងចុង មិនយល់ដល់ពាក្យខាងដើមនឹងពាក្យខាងចុង មិនដឹងគន្លងពាក្យគ្នា មិនយល់ដល់គន្លងពាក្យគ្នា បុគ្គលយ៉ាងនេះ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ហៅថា អ្នកចោទជាបុគ្គលពាល ។

(๑๕๘) ខ្ញុំដឹងពិតថា បុគ្គលយ៉ាងនេះ ដែលព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ហៅថា អ្នកចោទជាបុគ្គលពាល ប៉ុន្តែខ្ញុំសូមសួរកបុគ្គលដទៃទៀតនឹងអ្នកថា បុគ្គលយ៉ាងណា ដែលព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ហៅថា អ្នកចោទជាបណ្ឌិត ។ ឆ្លើយថា បុគ្គលដែលដឹងពាក្យខាងដើមនឹងពាក្យខាងចុង យល់ដល់ពាក្យខាងដើមនឹងពាក្យខាងចុង ដឹងគន្លងពាក្យគ្នា

อนุสฺสวิวจนปฏิสฺสวโต วาเจ
ฆนิสาย วุฏฺฐิ ปณฺฑิตชาตกาเล ฯ

(๑๕๙) สจฺจ อหมฺปิ ชานามิ
ฆนิสาย วุฏฺฐิ ปณฺฑิตชาตกาเล
อญฺญา ตาทิ ปุจฺฉามิ
โจทนา กิณฺหิ วุฏฺฐิ ฯ
สีลวิปตฺติยา โจเทติ
อโถ อาจารทิฏฺฐิยา
อาชีวเนปิ โจเทติ
โจทนา เตน วุฏฺฐิ ฯ

យល់ដល់តន្ត្រីពាក្យតគ្នា បុគ្គលយ៉ាងនេះ ព្រះមានព្រះភាគ
ត្រាស់ហៅថា អ្នកចោទជាបណ្ឌិត ។

(១៥៩) ខ្ញុំដឹងពិតថា បុគ្គលយ៉ាងនេះ ដែលព្រះមាន
ព្រះភាគត្រាស់ហៅថា អ្នកចោទជាបណ្ឌិត ប៉ុន្តែខ្ញុំសូមសួរ
រកហេតុដទៃទៀតនឹងអ្នកថា ដូចម្តេចដែលព្រះមានព្រះភាគ
ត្រាស់ហៅថា ការចោទ ។ ឆ្លើយថា បុគ្គលចោទដោយ
សីលវិបត្តិក្តី ពុំនោះសោត ដោយអាចារវិបត្តិក្តី ទិដ្ឋិវិបត្តិក្តី
ចោទដោយអាជីវវិបត្តិក្តី ការចោទដោយសីលវិបត្តិជាដើម
នោះ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ហៅថា ការចោទ ។

ចប់ គាថាសង្គណិកៈ (គាថាដែលប្រកាសគ្នា) ជាតំណមក ។

(១៦០) អនុវិជ្ជកេន ចោទេតព្វោ បុច្ឆិតព្វោ យំ ខោ តំ អាវុសោ វទមំ កិត្តិំ ចោទេសិ កិម្ហិ នំ ចោទេសិ សីលវិបត្តិយា ចោទេសិ អាចារវិបត្តិយា ចោទេសិ ទិដ្ឋិវិបត្តិយា ចោទេសីតិ ។ សោ ចេ វទេយ្យ សីលវិបត្តិយា ច ចោទេមិ អាចារវិបត្តិយា ច ចោទេមិ ទិដ្ឋិវិបត្តិយា ច ចោទេមីតិ ។ សោ វត្តព្ពោ កច្ចិ បនាយស្មា សីលវិបត្តិំ ជានាតិ អាចារវិបត្តិំ ជានាតិ ទិដ្ឋិវិបត្តិន្តិ ។ សោ ចេ វទេយ្យ ជានាមិ ខោ អហំ អាវុសោ សីលវិបត្តិំ ជានាមិ អាចារវិបត្តិំ ជានាមិ ទិដ្ឋិវិបត្តិន្តិ ។ សោ វត្តព្ពោ កច្ចាយស្មា បជានាតិ សីលវិបត្តិំ ឥត្តមា អាចារវិបត្តិំ ឥត្តមា ទិដ្ឋិវិបត្តិន្តិ ។ សោ ចេ វទេយ្យ បត្តារំ ចាវាជិកាយ តេវាសសទ្ធិវិហារិកេ អយំ សីលវិបត្តិ ឧប្បជ្ជិយំ ចាចិត្តិយំ ចាដិទេសនីយំ ទុក្កដំ ទុព្ភាសិតំ អយំ អាចារវិបត្តិ

(១៦០) វិនយធរត្រូវសួរកំពុងអ្នកចោទថា ម្នាលអាវុសោ លោកចោទកំពុងនេះដោយហេតុណា លោកចោទកំពុងនោះ ព្រោះឱសរឿលោកចោទដោយសីលវិបត្តិ ដោយអាចារវិបត្តិ ឬចោទដោយទិដ្ឋិវិបត្តិ ។ បើកំពុងអ្នកចោទនោះនិយាយយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំចោទដោយសីលវិបត្តិក្តី ខ្ញុំចោទដោយអាចារវិបត្តិក្តី ខ្ញុំចោទដោយទិដ្ឋិវិបត្តិក្តី ។ ត្រូវវិនយធរសួរកំពុងនោះយ៉ាងនេះថា លោកមានអាយុស្គាល់សីលវិបត្តិ ស្គាល់អាចារវិបត្តិ ស្គាល់ទិដ្ឋិវិបត្តិដែរឬទេ ។ បើកំពុងអ្នកចោទនោះនិយាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោ ខ្ញុំស្គាល់សីលវិបត្តិ ស្គាល់អាចារវិបត្តិ ស្គាល់ទិដ្ឋិវិបត្តិដែរ ។ ត្រូវវិនយធរសួរកំពុងអ្នកចោទនោះយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោ ចុះដូចម្តេចហៅថា សីលវិបត្តិ ដូចម្តេចហៅថា អាចារវិបត្តិ ដូចម្តេចហៅថា ទិដ្ឋិវិបត្តិ ។ បើកំពុងអ្នកចោទនោះនិយាយយ៉ាងនេះថា បាតិមោក្ខ ៤ នឹងសង្ឃាទិសេស ១៣ នេះហៅថា សីលវិបត្តិ ខុទ្ទកវត្ថុយ បាចិត្តិយៈ បាដិទេសនីយៈ ទុក្កដ នឹងទុព្ភាសិត នេះហៅថា អាចារវិបត្តិ

បិដ្ឋាដ្ឋំ អន្ធការាហិកា ឯដ្ឋំ អយំ ឯដ្ឋវិបត្តីតិ ។ សោ
ឯវមស្ស វចនីយោ យំ ខោ តុំ អាវុសោ ឥមំ កិក្ខុំ
ចោទេសិ ឯដ្ឋេន ចោទេសិ សុតេន ចោទេសិ បរិសង្កា-
យ ចោទេសីតិ ។ សោ ចេ ឯវំ វទេយ្យ ឯដ្ឋេន ភ
ចោទេមិ សុតេន ភ ចោទេមិ បរិសង្កាយ ភ ចោទេ-
មីតិ ។ សោ ឯវមស្ស វចនីយោ យំ ខោ តុំ អាវុសោ
ឥមំ កិក្ខុំ ឯដ្ឋេន ចោទេសិ កិន្តេ ឯដ្ឋំ កិន្តិ តេ ឯដ្ឋំ
កតា តេ ឯដ្ឋំ ករុ តេ ឯដ្ឋំ ចារភដិកំ អដ្ឋាបដ្ឋត្តោ
ឯដ្ឋោ សង្ឃភេទាសេសំ អដ្ឋាបដ្ឋត្តោ ឯដ្ឋោ ឋុល្លច្ចយំ
អដ្ឋាបដ្ឋត្តោ ឯដ្ឋោ ចាចិត្តិយំ អដ្ឋាបដ្ឋត្តោ ឯដ្ឋោ
ចាដេទេសនីយំ អដ្ឋាបដ្ឋត្តោ ឯដ្ឋោ ទុក្កដំ អដ្ឋាបដ្ឋត្តោ
ឯដ្ឋោ ករុ ច តុំ អហោសិ ករុ ចាយំ កិក្ខុ អហោសិ
កិញ្ច តុំ ករេសិ តិញ្ចាយំ កិក្ខុ ករេតីតិ ។ សោ
ចេ ឯវំ វទេយ្យ ន ខោ អហំ អាវុសោ ឥមំ កិក្ខុំ ឯដ្ឋេន
ចោទេមិ អបិច សុតេន ចោទេមីតិ ។ សោ ឯវមស្ស
វចនីយោ យំ ខោ តុំ អាវុសោ ឥមំ កិក្ខុំ សុតេន ចោទេ-

មិច្ឆាទិដ្ឋិ នឹងអន្តគ្គាហិកាទិដ្ឋិ នេះហៅថា ទិដ្ឋិវិបត្តិ ។ ត្រូវវិនិច្ឆ័យដូ
សួរភិក្ខុអ្នកចោទនោះយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោ លោកចោទភិក្ខុនេះ
ដោយហេតុណា លោកចោទដោយឃើញ ដោយឮ ឬក៏ចោទដោយ
រង្កៀសទេ ។ បើភិក្ខុអ្នកចោទនោះនិយាយយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំចោទដោយ
ឃើញក្តី ចោទដោយឮក្តី ចោទដោយរង្កៀសក្តី ។ ត្រូវវិនិច្ឆ័យដូ សួរភិក្ខុ
អ្នកចោទនោះយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោ លោកចោទភិក្ខុនេះដោយឃើញ
ហេតុណា លោកបានឃើញទោសដូចម្តេច លោកបានឃើញហេតុដូច
ម្តេច លោកបានឃើញពីកាលណា លោកបានឃើញក្នុងទីណា កាល
ភិក្ខុនោះត្រូវអាបត្តិបារាជិក លោកបានឃើញដែរឬ កាលត្រូវអាបត្តិសង្ឃា-
ទិសេស លោកបានឃើញដែរឬ កាលត្រូវអាបត្តិថុល្លច្ច័យ លោកបាន
ឃើញដែរឬ កាលត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយៈ លោកបានឃើញដែរឬ កាលត្រូវ
អាបត្តិបាដិទេសនីយៈលោកបានឃើញដែរឬ កាលត្រូវអាបត្តិទុក្កដ លោក
បានឃើញដែរឬ មួយវិញទៀត លោកនៅក្នុងទីណា ភិក្ខុនេះនៅក្នុងទីណា
ចំណែកខាងលោកតំពុងធ្វើអ្វី ឯភិក្ខុនេះតំពុងធ្វើអ្វី ។ បើភិក្ខុអ្នកចោទនោះ
និយាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោ ខ្ញុំមិនបានចោទភិក្ខុនោះដោយការ
ឃើញទេ ខ្ញុំចោទដោយគ្រាន់តែបានឮ ។ ត្រូវវិនិច្ឆ័យដូសួរភិក្ខុអ្នក
ចោទនោះយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោ លោកចោទភិក្ខុនេះដោយបានឮ

សំ កាន្តេ សុតំ កាន្តិ តេ សុតំ កតា តេ សុតំ កតុ តេ
សុតំ ថាកដិកំ អជ្ឈាបន្តោតំ សុតំ សង្ឃាន៑សេសំ
អជ្ឈាបន្តោតំ សុតំ ឧលុម្បយំ អជ្ឈាបន្តោតំ សុតំ ថាចិត្តិ-
យំ អជ្ឈាបន្តោតំ សុតំ ថាដិនេសនីយំ អជ្ឈាបន្តោតំ
សុតំ ទុក្កដំ អជ្ឈាបន្តោតំ សុតំ ទុព្ភាសិតំ អជ្ឈាបន្តោតំ
សុតំ កិក្ខុស្ស សុតំ កិក្ខុនិយោ សុតំ សិក្ខមានាយ
សុតំ សាមណេរស្ស សុតំ សាមណេរិយោ សុតំ ឧបា-
សកស្ស សុតំ ឧបាសិកាយ សុតំ រជ្ជំ សុតំ រជ្ជម-
ហាមត្តានំ សុតំ តិត្ថិយោនំ សុតំ តិត្ថិយសាវកានំ សុ-
តន្តិ ។ សោ ចេ ឯវំ វទេយ្យ ន ខោ អមាំ អាវុសោ
ឥមំ កិក្ខុំ សុតេន ភោទេមិ អបិច បរិសង្កាយ ភោទេ-
មីតិ ។ សោ ឯវមស្ស វចនីយោ យំ ខោ តំ អាវុសោ ឥមំ
កិក្ខុំ បរិសង្កាយ ភោទេសិ កឹ បរិសង្កសិ កិន្តិ
បរិសង្កសិ កតា បរិសង្កសិ កតុ បរិសង្កសិ ថាកដិកំ
អជ្ឈាបន្តោតំ បរិសង្កសិ សង្ឃាន៑សេសំ អជ្ឈាបន្តោតំ

ដោយហេតុណា លោកបានពោលដូចម្តេច លោកបានពោលហេតុដូចម្តេច លោកបានពោលក្នុងកាលណា លោកបានពោលក្នុងទីណា លោកបានពោលថា ភិក្ខុនេះត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ លោកបានពោលថា ភិក្ខុនេះត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេស លោកបានពោលថា ភិក្ខុនេះត្រូវអាបត្តិថុល្លច្ចយ លោកបានពោលថា ភិក្ខុនេះត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយៈ លោកបានពោលថា ភិក្ខុនេះត្រូវអាបត្តិបាដិទេសនីយៈ លោកបានពោលថា ភិក្ខុនេះត្រូវអាបត្តិទុក្កដ លោកបានពោលថា ភិក្ខុនេះត្រូវអាបត្តិទុព្ភាសិត លោកបានពោលពាក្យភិក្ខុ លោកបានពោលពាក្យភិក្ខុនី លោកបានពោលពាក្យសិក្ខមានា លោកបានពោលពាក្យសាមណេរ លោកបានពោលពាក្យសាមណេរី លោកបានពោលពាក្យឧបាសក លោកបានពោលពាក្យឧបាសិកា លោកបានពោលពាក្យពួកស្តេច លោកបានពោលពាក្យពួកពាដមហាមាត្រ លោកបានពោលពាក្យពួកតិរច្ឆាន លោកបានពោលពាក្យពួកសាវ័កតិរច្ឆាន ឬ ? បើភិក្ខុអ្នកចោទនោះនិយាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោ ខ្ញុំមិនបានចោទភិក្ខុនេះដោយបានពោលទេ ខ្ញុំចោទដោយត្រឹមតែសេចក្តីរង្កៀស ។ ត្រូវវិនយធរសួរភិក្ខុអ្នកចោទនោះយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោ លោកចោទភិក្ខុនេះដោយសេចក្តីរង្កៀសដោយហេតុណា លោករង្កៀសដូចម្តេច លោករង្កៀសអំពីហេតុអ្វី លោករង្កៀសក្នុងកាលណា លោករង្កៀសក្នុងទីណា លោករង្កៀសថា ភិក្ខុនេះត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ លោករង្កៀសថា ភិក្ខុនេះត្រូវអាបត្តិសង្ឃា-

បរិសង្កសិ ឥល្លុច្ចយំ អជ្ឈាបន្នោតិ បរិសង្កសិ ទាចិត្តិយំ
អជ្ឈាបន្នោតិ បរិសង្កសិ ទាដនេសនីយំ អជ្ឈាបន្នោតិ
បរិសង្កសិ ទុក្កដំ អជ្ឈាបន្នោតិ បរិសង្កសិ ទុព្ភាសិតំ
អជ្ឈាបន្នោតិ បរិសង្កសិ កិក្ខុសុឃ្ច សុត្វា បរិសង្កសិ
កិក្ខនីយោ សុត្វា បរិសង្កសិ សិក្ខមានាយ សុត្វា បរិ-
សង្កសិ សាមណេរស្ស សុត្វា បរិសង្កសិ សាមណេរិយោ
សុត្វា បរិសង្កសិ ឧបាសកស្ស សុត្វា បរិសង្កសិ
ឧបាសិកាយ សុត្វា បរិសង្កសិ រាជ្ជំ សុត្វា បរិសង្កសិ
រាជមហាមត្តានំ សុត្វា បរិសង្កសិ តិត្ថិយោនំ សុត្វា
បរិសង្កសិ តិត្ថិយសាវកានំ សុត្វា បរិសង្កសីតិ ។

(๑๖๑) ឥធិដ្ឋំ ឥធុឡេន សមេតិ
ឥធុឡេន សំសន្ទតេ ឥធិដ្ឋំ
ឥធិដ្ឋំ បដិក្ខ ន ខមេតិ
អសុទ្ធបរិសង្កិតោ

ទិសេស លោករង្គៀសថា កិក្ខុនេះត្រូវអាបត្តិថុល្លច្ច័យ លោករង្គៀសថា កិក្ខុនេះត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយៈ លោករង្គៀសថា កិក្ខុនេះត្រូវអាបត្តិបាដិទេសនីយៈ លោករង្គៀសថា កិក្ខុនេះត្រូវអាបត្តិទុក្កដ លោករង្គៀសថា កិក្ខុនេះត្រូវអាបត្តិទុព្ភាសិត លោករង្គៀសព្រោះពុទ្ធពាក្យកិក្ខុ លោករង្គៀសព្រោះពុទ្ធពាក្យកិក្ខុនី លោករង្គៀសព្រោះពុទ្ធពាក្យសិក្ខមានា លោករង្គៀសព្រោះពុទ្ធពាក្យសាមណេរ លោករង្គៀសព្រោះពុទ្ធពាក្យសាមណេរី លោករង្គៀសព្រោះពុទ្ធពាក្យឧបាសក លោករង្គៀសព្រោះពុទ្ធពាក្យឧបាសិកា លោករង្គៀសព្រោះពុទ្ធពាក្យពួកស្តេច លោករង្គៀសព្រោះពុទ្ធពាក្យពួកពាដមហាមាត្រ លោករង្គៀសព្រោះពុទ្ធពាក្យពួកតិរ្ថិយ លោករង្គៀសព្រោះពុទ្ធពាក្យពួកសាវ័កតិរ្ថិយ ។

(๑๖๑) ហេតុដែលអ្នកចោទបានឃើញ សមតាមហេតុដែលឃើញមែន វិនិច្ឆយគប្បីប្រៀបធៀបនូវហេតុដែលអ្នកចោទបានឃើញ តាមហេតុដែលបានឃើញ (បើ) កិក្ខុអ្នកជាប់ចោទមិនទាន់ដល់ (ចាតជិក) ព្រោះអាស្រ័យហេតុដែលអ្នកចោទបានឃើញនោះទេ ឈ្មោះថា អ្នកចោទមានសេចក្តីរង្គៀសមិនបរិសុទ្ធ គឺរង្គៀ ដោយមិនមានមូល

ចោទនាកណ្ឌំ អនុវិជ្ជកស្ស បដិបត្តិ

សោ បុគ្គលោ បដិញ្ញាយ

តាតញ្ច តេនុចោសយេ ។

សុតំ សុតេន សមេតំ

សុតេន សំសន្ទតេ សុតំ

សុតំ បដិច្ច ន ទុបេតំ

អសុទ្ធបរិសង្កិតោ

សោ បុគ្គលោ បដិញ្ញាយ

តាតញ្ច តេនុចោសយេ ។

មុតំ មុតេន សមេតំ

មុតេន សំសន្ទតេ មុតំ

មុតំ បដិច្ច ន ទុបេតំ

អសុទ្ធបរិសង្កិតោ

សោ បុគ្គលោ បដិញ្ញាយ

តាតញ្ច តេនុចោសយេតំ ។

វិនិច្ឆ័យធរគប្បីវិនិច្ឆ័យតាមពាក្យប្តេជ្ញា របស់កិក្ខុអ្នកជាប់ចោទ
នោះ ហើយគប្បីឆ្លើយបោសឋជាមួយនឹងកិក្ខុនោះចុះ ។ ហេតុ
ដែលអ្នកចោទបានឮ សមតាមហេតុដែលបានឮមែន វិនិច្ឆ័យ
ធរគប្បីប្រៀបធៀបនូវហេតុ ដែលអ្នកចោទបានឮ តាមហេតុ
ដែលបានឮ (បើ) កិក្ខុអ្នកជាប់ចោទនោះមិនទាន់ដល់(ឋានដែក)
ព្រោះអាស្រ័យហេតុដែលអ្នកចោទបានឮទេ ឈ្មោះថាអ្នក
ចោទមានសេចក្តីរង្កៀសមិនបរិសុទ្ធ វិនិច្ឆ័យធរគប្បីវិនិច្ឆ័យតាម
ពាក្យប្តេជ្ញារបស់កិក្ខុអ្នកជាប់ចោទនោះ ហើយគប្បីឆ្លើយបោ-
សឋជាមួយនឹងកិក្ខុនោះចុះ ។ ហេតុដែលអ្នកចោទបាន
ប៉ះពាល់ សមតាមហេតុដែលបានប៉ះពាល់មែន វិនិច្ឆ័យធរ
គប្បីប្រៀបធៀបនូវហេតុដែលបានប៉ះពាល់ តាមហេតុដែល
បានប៉ះពាល់ (បើ) កិក្ខុអ្នកជាប់ចោទនោះ មិនទាន់ដល់
(ឋានដែក) ព្រោះអាស្រ័យហេតុដែលអ្នកចោទបានប៉ះពាល់
ទេ ឈ្មោះថាអ្នកចោទមានសេចក្តីរង្កៀសមិនបរិសុទ្ធ វិនិច្ឆ័យធរ
គប្បីវិនិច្ឆ័យតាមពាក្យប្តេជ្ញា របស់កិក្ខុអ្នកជាប់ចោទនោះ
ហើយគប្បីឆ្លើយបោសឋជាមួយនឹងកិក្ខុនោះចុះ ។

(๑๖๒) ចោទឧជាយ តោ អាឯ តំ មជ្ឈ តំ បរិយោសានំ ។ ចោទឧជាយ ឯតោសកម្មំ អាឯ តំ្ហយោ មជ្ឈ សមថោ បរិយោសានំ ។ ចោទឧជាយ កតំ មូលាឯ កតំ វត្ថុឯ កតំ ភូមិយោ កតីហាការេហិ ចោទេតំ ។ ចោទឧជាយ ទ្វេ មូលាឯ តីណិ វត្ថុឯ បញ្ច ភូមិយោ ទ្វីហាការេហិ ចោទេតំ ។ ចោទឧជាយ កត-មាឯ ទ្វេ មូលាឯ ។ សមូលិកា ឯ អមូលិកា ឯ ចោទឧជាយ ឥមាឯ ទ្វេ មូលាឯ ។ ចោទឧជាយ កត-មាឯ តីណិ វត្ថុឯ ។ ឯជ្ឈេន សុតេន បរិសង្កាយ ចោទឧជាយ ឥមាឯ តីណិ វត្ថុឯ ។ ចោទឧជាយ កតមា បញ្ច ភូមិយោ ។ ការេន វក្ខាមិ ឆោ អការេន ភូតេន វក្ខាមិ ឆោ អភូតេន សច្ចេន វក្ខាមិ ឆោ ជវុសេន អត្ថសញ្ហិតេន វក្ខាមិ ឆោ អនត្ថសញ្ហិតេន មេត្តចិត្តោ វក្ខាមិ ឆោ ឆោសន្តរោតំ ចោទឧជាយ ឥមា បញ្ច ភូមិយោ ។ កតមេហិ ទ្វីហាការេហិ ចោទេតំ ។ ការេន ឯ ចោទេតំ ភាចាយ ឯ ចោទេតំ ឥមេហិ ទ្វីហាការេហិ ចោទេតំ ។

(១៦២) សួរថា ការចោទមានអ្វីជាខាងដើម អ្វីជាកណ្តាល អ្វីជាចុងបំផុត ។ ឆ្លើយថា ការចោទមានឧភាសកម្មគឺសួរឧភាសជាខាងដើម មានកិរិយាគឺអំពើដែលវិនិច្ឆយឆន្ទៈធ្វើជាកណ្តាល មានសមថៈគឺសេចក្តីរម្ងាប់ជាទីបំផុត ។ សួរថា ការចោទមានមូលប៉ុន្មាន មានវត្តុប៉ុន្មាន មានភូមិប៉ុន្មាន បុគ្គលចោទដោយអាការប៉ុន្មាន ។ ឆ្លើយថា ការចោទមានមូល ២ មានវត្តុ ៣ មានភូមិ ៥ បុគ្គលចោទដោយអាការ ២ ។ សួរថា ការចោទមានមូល ២ គឺអ្វីខ្លះ ។ ឆ្លើយថា ការចោទមានមូល ២ នេះ គឺ ចោទដោយមានមូល ១ ចោទដោយមិនមានមូល ១ ។ សួរថា ការចោទមានវត្តុ ៣ គឺអ្វីខ្លះ ។ ឆ្លើយថា ការចោទមានវត្តុ ៣ នេះគឺដោយបានឃើញ ១ ដោយបានឮ ១ ដោយបានរង្កៀស ១ ។ សួរថា ការចោទមានភូមិ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ ឆ្លើយថា ការចោទមានភូមិ ៥ នេះ គឺពោលត្រូវតាមកាល មិនពោលខុសកាល ១ ពោលពាក្យពិត មិនពោលពាក្យដែលមិនពិត ១ ពោលពាក្យផ្អែមល្ហែម មិនពោលពាក្យទ្រគោះ ១ ពោលពាក្យប្រកបដោយប្រយោជន៍ មិនពោលពាក្យដែលមិនប្រកបដោយប្រយោជន៍ ១ ពោលដោយមេត្តាចិត្ត មិនពោលដោយសេចក្តីស្អប់ ១ ។ សួរថា បុគ្គលចោទដោយអាការ ២ គឺអ្វីខ្លះ ។ ឆ្លើយថា បុគ្គលចោទដោយអាការ ២ នេះ គឺ ចោទដោយកាយ ១ ចោទដោយវាចា ១ ។

(១៦៣) ភោនកោន កថំ បដិបជ្ជិតព្ពំ ចុន្ទិតកោន កថំ បដិបជ្ជិតព្ពំ សង្ឃេន កថំ បដិបជ្ជិតព្ពំ អនុវិជ្ជ-កោន កថំ បដិបជ្ជិតព្ពំ ។ ភោនកោន កថំ បដិបជ្ជិ-តព្ពន្តិ ។ ភោនកោន បញ្ចសុ ឆម្នេសុ បតិដ្ឋាយ បភេ ភោនេតញ្ច កាលេន វក្ខាមិ ភោ អកាលេន ភូតេន វក្ខាមិ ភោ អភូតេន សណ្ហេន វក្ខាមិ ភោ ផរុសេន អត្ថសញ្ហិតេន វក្ខាមិ ភោ អនត្ថសញ្ហិតេន មេត្តចិត្តោ វក្ខាមិ ភោ ភោសទ្ទភេតិ ។ ភោនកោន ឯវំ បដិបជ្ជិ-តព្ពំ ។ ចុន្ទិតកោន កថំ បដិបជ្ជិតព្ពន្តិ ។ ចុន្ទិតកោន ទ្វីសុ ឆម្នេសុ បតិដ្ឋាតព្ពំ សង្ឃេ ច អកុប្បេ ច ។ ចុន្ទិតកោន ឯវំ បដិបជ្ជិតព្ពំ ។ សង្ឃេន កថំ បដិបជ្ជិតព្ពន្តិ ។ សង្ឃេន ទិដ្ឋេ ភោតិ ឈ្ហោ ភោតិ ឈ្ហោ ជានិតព្ពំ ។

(១៦៣) សួរថា អកចោទត្រូវប្រតិបត្តិដូចម្តេច អ្នកជាប់ចោទត្រូវប្រតិបត្តិដូចម្តេច សង្ឃត្រូវប្រតិបត្តិដូចម្តេច វិនយធរត្រូវប្រតិបត្តិដូចម្តេច ។ ត្រង់ពាក្យសួរថា អ្នកចោទត្រូវ បតិបត្តិដូចម្តេច ។ ឆ្លើយថា អ្នកចោទត្រូវតាំងនៅក្នុងធម៌ ៥ យ៉ាង ទើបចោទអ្នកដទៃបាន គឺតាំងចិត្តថា អាត្មាអញនឹងនិយាយត្រូវតាមកាល មិននិយាយខុសកាល ១ នឹងនិយាយពាក្យពិត មិននិយាយពាក្យដែលមិនពិត ១ នឹងនិយាយពាក្យផ្អែមល្ហែម មិននិយាយពាក្យទ្រគោះ ១ នឹងនិយាយពាក្យប្រកបដោយប្រយោជន៍ មិននិយាយពាក្យឥតប្រយោជន៍ ១ នឹងនិយាយដោយមេត្តាចិត្ត មិននិយាយដោយសេចក្តីស្អប់ ១ ។ អ្នកចោទត្រូវប្រតិបត្តិយ៉ាងនេះ ។ ត្រង់ពាក្យសួរថា អ្នកជាប់ចោទត្រូវប្រតិបត្តិដូចម្តេច ។ ឆ្លើយថា អ្នកជាប់ចោទត្រូវតាំងនៅក្នុងធម៌ ៤ យ៉ាង គឺ ក្នុងសច្ចវាចា ១ ក្នុងអកុប្បធម៌ គឺសេចក្តីមិនក្រោធចំពោះអ្នកចោទ ចំពោះវិនយធរ ចំពោះសង្ឃ ១ ។ អ្នកជាប់ចោទត្រូវប្រតិបត្តិយ៉ាងនេះ ។ ត្រង់ពាក្យសួរថា សង្ឃត្រូវប្រតិបត្តិដូចម្តេច ។ ឆ្លើយថា សង្ឃត្រូវដឹងពាក្យដែលទាក់ទងគ្នា នឹងពាក្យដែលមិនទាក់ទងគ្នា គឺដឹងពាក្យខាងដើមនឹងពាក្យខាងចុងរបស់អ្នកចោទមានប៉ុណ្ណេះ របស់អ្នកជាប់ចោទមានប៉ុណ្ណេះដែរ ។

សង្ឃេន វា បដិបជ្ជិតព្ពំ ។ អនុវិជ្ជកេន កតំ បដិ-
បជ្ជិតព្ពន្តិ ។ អនុវិជ្ជកេន យេន ឆម្ភេន យេន
វិនយេន យេន សត្ថុសាសនេន តំ អធិករណំ វូប-
សម្មតិ តថា តំ អធិករណំ វូបសមេតព្ពំ ។ អនុវិជ្ជកេន
វា បដិបជ្ជិតព្ពំ ។

(១៦៤) ឧភោសង្ឃោ កាមត្តាយ
បវារណាយ កាសុ្ច ការណាយ
បរិវាសោ កាមត្តាយ
មូលាយ បដិកស្សនា កាសុ្ច ការណាយ
មានត្តំ កាមត្តាយ
អព្ភានំ កាសុ្ច ការណាយ ។
ឧភោសង្ឃោ សមក្ខត្តាយ
វិសុទ្ធត្តាយ បវារណាយ
បរិវាសោ មានត្តត្តាយ
មូលាយ បដិកស្សនា ឯក្ខមាត្តាយ
មានត្តំ អព្ភានត្តាយ
វិសុទ្ធត្តាយ អព្ភានំ ។

សង្ឃត្រូវប្រតិបត្តិយ៉ាងនេះ ។ ត្រង់ពាក្យសួរថា វិន័យធរត្រូវប្រតិបត្តិដូចម្តេច ។ ឆ្លើយថា អធិករណ៍នោះតែងរម្ងាប់បានដោយធម៌ណា ដោយវិន័យណា ដោយពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់ព្រះសាស្តាណា វិន័យធរត្រូវរម្ងាប់អធិករណ៍នោះឯង ដោយធម៌នោះ ។ ចុះ ។ វិន័យធរត្រូវប្រតិបត្តិយ៉ាងនេះឯង ។

(๑๖๔) សួរថា ការឆ្លើយឧទ្ទេសថា ដើម្បីប្រយោជន៍អ្វី ឆ្លើយវារណា ដើម្បីអ្វី ឆ្លើយវារៈ ដើម្បីប្រយោជន៍អ្វី ឆ្លើយការពាក្យកន្លងមកជាក់កងមូលបត្តិ ដើម្បីអ្វី ការប្រព្រឹត្តិមានត្តដើម្បីប្រយោជន៍អ្វី ឆ្លើយអញ្ជនកម្ម ដើម្បីអ្វី ។ ឆ្លើយថា ឆ្លើយឧទ្ទេសថា ដើម្បីប្រយោជន៍ឲ្យសង្ឃព្រមព្រៀងគ្នា ឆ្លើយវារណា ដើម្បីប្រយោជន៍ឲ្យសង្ឃស្អាតដោយវិសេស ឆ្លើយវារៈ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់មានត្ត ឆ្លើយការពាក្យកន្លងមកជាក់កងមូលបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ធឹងសង្កត់សង្កិន (នូវបារិសិកភិក្ខុឲ្យរាងចាល) ការប្រព្រឹត្តិមានត្ត ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់អញ្ជនកម្ម ឆ្លើយអញ្ជនកម្ម ដើម្បីប្រយោជន៍ធឹងឲ្យភិក្ខុនោះស្អាតបរិសុទ្ធ ។

ឆដ្ឋា នោសា ភយោ មោហា
ថេរេ ច បរិភាសតិ
កាយស្ស ភេទា ទុប្បញ្ញោ
ខតោ ឧបហតិន្ទ្រិយោ
និរយំ គច្ឆតិ ទុម្មេធោ
ឆ ច សិក្ខាយ តាវតោ ។
ឆ ចាមិសំបិ(១) និស្សយ
ឆ ច និស្សាយ បុក្កលំ
ខុភោ ឃតេ វិវជ្ជេត្វា
យថា ឆម្ហោ តថា ភវេ ។
ភោជនេ ខុបដាហិ ច
ចណ្ឌោ ច បរិភាសភោ
អដ្ឋបត្តិយោ អាបត្តិតិ ភវេតិ
តានិសោ ចោទភោ ឈាបេតិ អត្តានំ ។
ខុបភណ្ឌកំ ផបេត្តិ(២) ជិម្ហំ បេក្ខតិ
រីតិហរតិ ភុម្មកំ បដិសេវតិ

---

១ ឧ. ម. ន ច អាមិសំ ។ ២ ឧ. ម. ជិប្បតិ ។

បុគ្គលណា ពោលមើលងាយភ្លក់តិក្ខុដាថេរៈ ព្រោះស្រឡាញ់ ព្រោះស្អប់ ព្រោះខ្លាច ឬ ព្រោះវង្វេង បុគ្គលនោះឈ្មោះថាជាអ្នកឥតប្រាជ្ញា ដាអ្នកបៀតបៀនខ្លួនឯង ផ្តាច់បង់ឥន្ទ្រិយ (មានសទ្ធិន្ទ្រិយជាដើម) ជាអ្នកឥតប្រាជ្ញា មិនមានសេចក្តីគោរពក្នុងសិក្ខា លុះទំលាយកាយទៅ តែងទៅកាន់នរក ។ (ព្រោះហេតុនោះ) វិនយធរ ត្រូវវៀរហេតុទាំងពីរនេះ គឺ កុំអាស្រ័យអាមិសៈ ១ កុំអាស្រ័យបុគ្គល[1] ១ ត្រូវតែវិនិច្ឆ័យសេចក្តីតាមសមគួរដល់ធម៌ ។ តិក្ខុដែលមានសេចក្តីក្រោធខ្លាំង ចង់សេចក្តីក្រោធទុក តាមអាក្រក់ ពោលតិះដៀល លើកអនាបត្តិថាជាអាបត្តិវិញ អ្នកចោទដូច្នោះឈ្មោះថា ដុតខ្លួនឯង ។ តិក្ខុនឧទ្ទឹបទៀបត្រៀកសែងរកតែទោស ធ្វើការវិនិច្ឆ័យឲ្យសាបសូន្យ សេពគប់តែផ្លូវដែលខុស ។ គឺប្រកាស

---

១ អដ្ឋកថាពន្យល់សេចក្តីថា តិក្ខុដាវិនយធរមិនត្រូវលះដោយអគតិ មានឆន្ទាគតិជាដើមទេ គឺកុំយល់មុខថា លោកនេះជាឧបជ្ឈាយ៍ ជាអាចារ្យ របស់អញជាដើម ។

អជាបត្តិយោ អាបត្តីតិ ភេបេតិ
តាទិសោ ចោទកោ ឈាបេតិ អត្តានំ
អកាលេន ចោទេតិ អភូតេន
ជរុសេន អនត្ថសញ្ហិតេន
ទោសន្តរោ ចោទេតិ ន មេត្តចិត្តោ
អជាបត្តិយោ អាបត្តីតិ ភេបេតិ
តាទិសោ ចោទកោ ឈាបេតិ អត្តានំ ។
ធម្មាធម្មំ ន ជានាតិ
ធម្មាធម្មស្ស អកោវិទោ
អជាបត្តិយោ អាបត្តីតិ ភេបេតិ
តាទិសោ ចោទកោ ឈាបេតិ អត្តានំ ។
វិនយាវិនយំ ន ជានាតិ
វិនយាវិនយស្ស អកោវិទោ
អជាបត្តិយោ អាបត្តីតិ ភេបេតិ
តាទិសោ ចោទកោ ឈាបេតិ អត្តានំ ។
ភាសិតាភាសិតំ ន ជានាតិ
ភាសិតាភាសិតស្ស អកោវិទោ

នូវអាបត្តិ លើកនូវអនាបត្តិថាជាអាបត្តិ អ្នកចោទដូច្នោះក៏ឈ្មោះថាដុតខ្លួនឯង បុគ្គលអ្នកចោទដោយមិនត្រូវតាមកាល ដោយអាគ្យមិនពិត ដោយពាក្យទ្រគោះ ដោយពាក្យឥតប្រយោជន៍ ចោទដោយស្អប់ មិនចោទដោយមេត្តាចិត្ត លើកនូវអនាបត្តិថាជាអាបត្តិ អ្នកចោទដូច្នេះក៏ឈ្មោះថា ដុតខ្លួនឯង ។ បុគ្គលមិនដឹងធម៌នឹងអធម៌ មិនឈ្លេងយល់ធម៌នឹងអធម៌ លើកនូវអនាបត្តិថាជាអាបត្តិ អ្នកចោទដូច្នោះក៏ឈ្មោះថា ដុតខ្លួនឯង ។ បុគ្គលមិនដឹងវិន័យនឹងអវិន័យ មិនឈ្លេងយល់វិន័យនឹងអវិន័យ លើកនូវអនាបត្តិថាជាអាបត្តិ អ្នកចោទដូច្នោះ ឈ្មោះថាដុតខ្លួនឯង ។ បុគ្គលមិនដឹងកាសិតនឹងអកាសិត មិនឈ្លេងយល់កាសិតនឹង

ចោទនាកល្លំ ចោទកស្ស អត្តជ្ឈាបនំ

អជាបត្តិយោ អាបត្តីតិ ភេរេតិ

តាទិសោ ចោទកោ ឈាបេតិ អត្តានំ ។

អាចិណ្ណាចាចិណ្ណំ ន ជានាតិ

អាចិណ្ណាចាចិណ្ណស្ស អកោវិទោ

អជាបត្តិយោ អាបត្តីតិ ភេរេតិ

តាទិសោ ចោទកោ ឈាបេតិ អត្តានំ ។

បញ្ញត្តាបញ្ញត្តំ ន ជានាតិ

បញ្ញត្តាបញ្ញត្តស្ស អកោវិទោ

អជាបត្តិយោ អាបត្តីតិ ភេរេតិ

តាទិសោ ចោទកោ ឈាបេតិ អត្តានំ ។

អាបត្តាចាបត្តិំ ន ជានាតិ

អាបត្តាចាបត្តិយា អកោវិទោ

អជាបត្តិយោ អាបត្តីតិ ភេរេតិ

តាទិសោ ចោទកោ ឈាបេតិ អត្តានំ ។

លហុកគរុកំ ន ជានាតិ

អភាសិត លើកនូវអនាបត្តិថាជាអាបត្តិ អ្នកចោទដូច្នោះ ឈ្មោះថាដុតខ្លួនឯង ។ បុគ្គលមិនដឹងកិច្ចវត្តដែលអ្នកប្រាជ្ញសន្សំ នឹងមិនសន្សំ មិនឈ្វេងយល់កិច្ចវត្តដែលអ្នកប្រាជ្ញសន្សំនឹង មិនសន្សំ លើកអនាបត្តិថាជាអាបត្តិ អ្នកចោទដូច្នោះឈ្មោះថា ដុតខ្លួនឯង ។ បុគ្គលមិនដឹងសិក្ខាបទ ដែលព្រះមានព្រះ ភាគបញ្ញត្តនឹងមិនបានបញ្ញត្ត មិនឈ្វេងយល់សិក្ខាបទ ដែល ព្រះមានព្រះភាគបញ្ញត្តនឹងមិនបានបញ្ញត្ត លើកអនាបត្តិ ថាជាអាបត្តិ អ្នកចោទដូច្នោះឈ្មោះថាដុតខ្លួនឯង ។ បុគ្គល មិនដឹងនូវអាបត្តិនឹងអនាបត្តិ មិនឈ្វេងយល់ដល់អាបត្តិនឹង អនាបត្តិ លើកអនាបត្តិថាជាអាបត្តិ អ្នកចោទដូច្នោះឈ្មោះ ថាដុតខ្លួនឯង ។ បុគ្គលមិនដឹងលហុកាបត្តិ នឹងគរុកាបត្តិ

លហុកគរុកសប្ប អគោរវោ

អនាបត្តិយា អាបត្តិតំ ភេទេតំ

តានិសោ ចោទេតោ ឈាទេតំ អត្តានំ ។

សារវាសេសានវាសេសំ ន ជានាតិ

សារវាសេសានវាសេសសប្ប អគោរវោ

អនាបត្តិយា អាបត្តិតំ ភេទេតំ

តានិសោ ចោទេតោ ឈាទេតំ អត្តានំ ។

ទុដ្ឋុល្លាទុដ្ឋុល្លំ ន ជានាតិ

ទុដ្ឋុល្លាទុដ្ឋុល្លសប្ប អគោរវោ

អនាបត្តិយា អាបត្តិតំ ភេទេតំ

តានិសោ ចោទេតោ ឈាទេតំ អត្តានំ ។

បុព្ពាបរំ ន ជានាតិ

បុព្ពាបរសប្ប អគោរវោ

អនាបត្តិយា អាបត្តិតំ ភេទេតំ

តានិសោ ចោទេតោ ឈាទេតំ អត្តានំ ។

អនុសន្ធិវចនបថំ ន ជានាតិ

មិនឈ្វេងយល់លហុកាបត្តិនឹងគរុកាបត្តិ លើកនូវអនាបត្តិថា
ជាអាបត្តិ អ្នកចោទដូច្នោះឈ្មោះថាដុតខ្លួនឯង ។ បុគ្គលមិន
ដឹងនូវសាវសេសាបត្តិ នឹងអនវសេសាបត្តិ មិនឈ្វេងយល់
ដល់សាវសេសាបត្តិ នឹងអនវសេសាបត្តិ លើកអនាបត្តិថាជា
អាបត្តិ អ្នកចោទដូច្នោះឈ្មោះថាដុតខ្លួនឯង ។ បុគ្គលមិន
ដឹងនូវទុដ្ឋុល្លាបត្តិនឹងអទុដ្ឋុល្លាបត្តិ មិនឈ្វេងយល់ដល់ទុដ្ឋុល្ល-
បត្តិនឹងអទុដ្ឋុល្លាបត្តិ លើកនូវអនាបត្តិថាជាអាបត្តិ អ្នក
ចោទដូច្នោះឈ្មោះថាដុតខ្លួនឯង ។ បុគ្គលមិនដឹងពាក្យខាង
ដើមនឹងពាក្យខាងចុង មិនឈ្វេងយល់ពាក្យខាងដើមនឹង
ពាក្យខាងចុង លើកនូវអនាបត្តិថាជាអាបត្តិ អ្នកចោទដូច្នោះ
ឈ្មោះថា ដុតខ្លួនឯង ។ បុគ្គលមិនដឹងគន្លងនៃពាក្យតគ្គា

ចោទនាកណ្ឌំ ឧទានគាថា

អនុសន្ធិវចនបថស្ស អកោវិទោ

អជាបត្តិយា អាបត្តិតំ ភេទេតំ

តាទិសោ ចោទកោ ឈាទេតំ អត្តានន្តិ ។

ចោទនាកណ្ឌំ ទុតិយំ ។

តស្សុទ្ទានំ

(១៦៥) ចោទនា អនុវិជ្ជញ្ច[1]

អាទិ ម្ហលេនុចោសថោ

តតិ ចោទនកណ្ហាមិ

សាសនំ បតិដ្ឋាបយន្តិ ។

---

១ ឧ. អនុវិជ្ជា ច ។

ចោទនាកណ្ឌ ឧទ្ទានគាថា

មិនឈ្លើយយល់គន្លងនៃពាក្យតគ្គ លើកន្លងអនាបត្តិថាជាអាបត្តិ

អ្នកចោទដូច្នោះ ឈ្មោះថា ដុតខ្លួនឯង ។

ចប់ ចោទនាកណ្ឌ ។

ឧទ្ទាន គឺបញ្ជីរឿងនៃចោទនាកណ្ឌនោះ ដូចខ្លះ

(១៦៥) និយាយអំពីអ្នកចោទនឹងវិនិច្ឆយ ១ ការចោទមាន

អ្វីជាខាងដើម នឹងមានមូលប៉ុន្មាន ១ សួរថាការធ្វើទុច្ចរិតដើម្បីប្រយោជន៍អ្វី ១ ដំណើរក្នុងចោទនាកណ្ឌ (នេះ) ជាគ្រឿងញុំងសាសនាឲ្យឋិតថេរ ។

ប្ញទ្បសង្គ្រហំ

(១៦៦) សង្កាមាវចរេន តំក្ខុជា សង្ខំ ឧបសង្ក-
មន្តេន ជីវចិត្តេន សង្ឃោ ឧបសង្កមិតព្ពោ រជោហ-
រណាសមេន ចិត្តេន អាសជកុសលេន ភវិតព្ពំ ឯសជ្ជ-
កុសលេន ថេរេ តំក្ខុ អនុបប្បន្នេន នវេ តំក្ខុ
អាសនេន អប្បដិពាហន្តេន យថាបដិរូបេ អាសនេ
ឯសីទិតព្ពំ អនាបាកដិកេន ភវិតព្ពំ អតិរច្ឆានកថិ-
កេន សាមំ វា ធម្មោ ភាសិតព្ពោ បរេ វា អជ្ឈេ-
សិតព្ពោ អរិយោ វា តុណ្ហីភាវោ នាតិមញ្ញិតព្ពោ ។
សង្ឃេន អនុមតេន បុគ្គលេន អនុវិជ្ជកេន អនុវិជ្ជិតុ-
កាមេន ន ឧបដ្ឋាយោ បុច្ឆិតព្ពោ ន អាចរិយោ

ចូឡវគ្គ

[១៦៦] ភិក្ខុអ្នកចូលកាន់សង្គ្រាម[1] គប្បីចូលទៅកាន់ដំទុំសង្ឃ គប្បីបន្ទាបបន្ទន់ចិត្ត ចូលទៅកាន់សង្ឃ គប្បីជាអ្នកមានចិត្តស្មើដោយកំណាត់សំពត់សម្រាប់ដួតនូវធូលី គប្បីជាអ្នកឈ្វាសក្នុងអាសនៈ ជាអ្នកឈ្វាសក្នុងការអង្គុយ កុំអង្គុយប្រៀតប្រៀតពួកភិក្ខុថាស់ កុំឃាត់អាសនៈពួកភិក្ខុ គប្បីអង្គុយលើអាសនៈតាមសមគួរ គប្បីជាអ្នកមិនពោលពាក្យឥតប្រយោជន៍ផ្សេង ។ កុំពោលពាក្យតិរច្ឆានកថា គប្បីសំដែងធម៌ដោយខ្លួនឯងផង គប្បីនិមន្តភិក្ខុដទៃឲ្យសំដែងផង កុំមើលងាយព្រះអរិយៈដែលមានសភាពជាអ្នកស្ងប់ស្ងៀមផង ។ ភិក្ខុជាវិនយធរដែលសង្ឃឲ្យនូវអនុម័ត[2] ហើយមានប្រាថ្នានឹងវិនិច្ឆ័យសេចក្តី មិនត្រូវសួរកេះបដ្ឋាយ៍ មិនត្រូវសួរ

---

១ ការប្រដុំសង្ឃដើម្បីរម្ងាប់ ឬវិនិច្ឆ័យ នូវអធិករណ៍ លោកហៅថា សង្គ្រាម ។ ដ្បិចពួកឆ្កើបុគ្គលភ័ក្តិ ក្នុងនគរវេសាលី ដែលជាសត្រូវដល់ខ្លួនផង ដល់សាសនាផង នាំគ្នាសំដែងខុសធម៌ខុសវិន័យ ដែលជាពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់ព្រះសាស្តា ។ ភិក្ខុណាសង្កត់សង្កិនលទ្ធិរបស់ពួកវជ្ជីបុត្ត ដែលជាសត្រូវទាំងនោះ ទំាងចូលទៅក្នុងទីនោះ ហើយធ្វើសេចក្តីវិនិច្ឆ័យឲ្យជាប់ស្រេចដោយបំភ្លឺនូវវោទៈរបស់ខ្លួន ភិក្ខុនោះឈ្មោះថាជាអ្នកចូលទៅកាន់សង្គ្រាម ដ្បិចជាព្រះយសត្ថេរ (អដ្ឋកថា) ។ ២ យល់តាមឬយល់ព្រម ពាក្យនេះជាពាក្យផ្ទាស់ប្តូរគ្នា ទំាងពាក្យអនាគត ។

ปุจฺฉิตฺวา ๆ สงฺฆวิหารกถา ปุจฺฉิตฺวา ๆ อาจริย-
กถา ปุจฺฉิตฺวา ๆ สมาธุปชฺฌายกถา ปุจฺฉิตฺวา
ๆ สมาธิภาวนากถา ปุจฺฉิตฺวา ๆ ชาตึ ปุจฺฉิตฺวา
ๆ ชามึ ปุจฺฉิตฺวา ๆ ลาภึ ปุจฺฉิตฺวา ๆ อาคมา
ปุจฺฉิตฺวา ๆ กุลปฺปเทสา ปุจฺฉิตฺวา ๆ ชาติภูมึ
ปุจฺฉิตฺวา ฯ กึการณา ฯ อฺตฺรสฺส ปเทมึ ก
เทาสา ก ปเทเม ก สติ เทาเส ก สติ ฉฏฺฐ-
มึ ตติยตฺเถ เทาสามึ ตติยตฺเถ เมาหามึ ตติยตฺเถ
ภยามึ ตติยตฺเถ ฯ สงฺฆเร อนฺเตวาสิเก ปุตฺตลเก
อนฺเตวาสิเกติ อนฺเตวาสิกสามเญ สงฺฆตฺเรเก ภาวิตตฺโต
เติ ปุตฺตลตฺเรเก สทฺธิวิหาริเกติ ภาวิตตฺโต เติ
อนฺเตวาสิเกติ อตฺตาสิเกติ ภาวิตตฺโต เติ ปริสกปฺป-
เกติ ฆราวาเส อนฺเตวาสิเกติ ภาวิตตฺโต เติ อฆราวาเส ภูเตติ
อนฺเตวาสิเกติ ภาวิตตฺโต เติ อภูเตติ สาณิยา อนฺเตวาสิเกติ ภาวิตตฺโต เติ

រកអាចារ្យ មិនត្រូវសួររកសទ្ធិវិហារិក មិនត្រូវសួររកអន្តេវាសិក មិនត្រូវសួររកបុគ្គលដែលមានឧបជ្ឈាយ៍ស្មើគ្នា មិនត្រូវសួររកបុគ្គលដែលមានអាចារ្យស្មើគ្នា មិនត្រូវសួររកជាតិ (មានកូត្រយ៍ជាដើម) មិនត្រូវសួរកនាម មិនត្រូវសួរកគោត្រ មិនត្រូវសួរកអាគម (វិជ្ជាចំណេះថា លោកចេះពោលនិកាយ មានទីឃនិកាយជាដើម) មិនត្រូវសួរកត្រកូលនឹងប្រទេស មិនត្រូវសួរកជាតិភូមិ (ស្រុកកំណើត) ។ ព្រោះហេតុអ្វី (ឃានជាមិនត្រូវឲ្យសួរដូច្នេះ) ។ (ព្រោះថា) សេចក្តីស្រឡាញ់ក្តី សេចក្តីស្អប់ក្តី នឹងមានដល់បុគ្គលជាវិនយធរនោះ គាលបើមានសេចក្តីស្រឡាញ់ នឹងសេចក្តីស្អប់ហើយ (វិនយធរនោះ) មុខជាលំអៀងព្រោះស្រឡាញ់ ឬលំអៀងព្រោះស្អប់ លំអៀងព្រោះវង្វេង ឬក៏លំអៀងព្រោះខ្លាច (មិនខាន) ។ ភិក្ខុជាវិនយធរដែលសង្ឃបានអនុម័តហើយ មានឫទ្ធានុភាពនឹងវិនិច្ឆ័យសេចក្តី ត្រូវមានចិត្តធ្ងន់ក្នុងសង្ឃ កុំធ្ងន់ទៅក្នុងបុគ្គល ត្រូវមានចិត្តធ្ងន់ក្នុងព្រះសទ្ធម្ម កុំធ្ងន់ទៅក្នុងអាមិសៈជាអ្នកលុះក្នុងអំណាចនៃប្រយោជន៍ មិនត្រូវបណ្តែតបណ្តាយតាមសេចក្តីគាប់ចិត្តបរិស័ទ្ធ គប្បីវិនិច្ឆ័យសេចក្តីតាមគាល កុំវិនិច្ឆ័យសេចក្តីឲ្យខុសគាល ត្រូវវិនិច្ឆ័យសេចក្តីដោយពាក្យពិត កុំវិនិច្ឆ័យដោយពាក្យមិនពិត ត្រូវវិនិច្ឆ័យសេចក្តី ដោយពាក្យស្មើមល្អម កុំវិនិច្ឆ័យ

ជាតុសេន អត្តសញ្ញិតេន អន្តរាធិតាយ ឯតា អនត្តសញ្ញិ-
តេន មេត្តចិត្តេន អន្តរាធិតាយ ឯតា ទោសន្តរេន ឧ-
បកណ្ណកេន ជម្ប្យាតា ភវិតាយ ឧ ជិម្ហា បេក្ខិតាយ ឧ អក្ខិ
ដិក្ខដិតាយ ឧ ភមុកំ ឧក្ខិបិតាយ ឧ សីសំ ឧក្ខិបិតាយ
ឧ ហត្ថវិការេ កាតព្យា ឧ ហត្ថមុទ្ទា ឧសេ្សតព្យា
អាសនកុសលេន ភវិតាយ ដិសជ្ជកុសលេន យុគមត្តំ
បេក្ខន្តេន អត្តំ អន្តរាធិយន្តេន សតេ អាសនេ ដិសីទិ-
តាយ ឧ ច អាសនាវុដ្ឋិតាយ ឧ វីតិហារតាយ ឧ កុម្ភត្តា
សេវិតព្យា ឧ ភិក្ខាវិក្ខេបកំ [1] កណិតាយ អត្តរិតេន
ភវិតាយ អសាហសិកេន អចណ្ឌិកតេន ភវិតាយ វច-
ឧក្ខរមេន មេត្តចិត្តេន ភវិតាយ ហិតានុកម្ប្យតា កា-
រុណិកេន ភវិតាយ ហិតបរិសក្កិតា អសម្ផប្បលាបិតា
ភវិតាយ បរិយន្តការិតា អវេរវសិកេន ភវិតាយ អនសុ-
រុត្តេ អត្តា បរិក្តហោតព្យោ បរេ បរិក្តហោតព្យោ
ហោនកោ បរិក្តហោតព្យោ ពុទ្ធិតកោ បរិក្តហោតព្យោ

---

១ ម. ម. ៣ភេរវិក្ខេបកំ ។

សេចក្តីដោយពាក្យទ្រគោះ ត្រូវវិនិច្ឆ័យសេចក្តីដោយពាក្យដែលមានប្រ-
យោជន៍ កុំវិនិច្ឆ័យសេចក្តីដោយពាក្យឥតប្រយោជន៍ ត្រូវវិនិច្ឆ័យសេចក្តី
ដោយមេត្តាចិត្ត កុំវិនិច្ឆ័យសេចក្តីដោយសំអប់ កុំនិយាយខ្សឹបដិតត្រចៀក
កុំសែ្វងរកតែទោសខុស កុំមិចភ្នែក កុំញាក់ចិញ្ចើម កុំដក់ក្បាល កុំធ្វើ
វិការៈផ្សេង ។ ដោយដៃ កុំបង្ហាញដៃទេ ត្រូវឈ្មោសក្នុងអាសនៈ ឈ្មោស
ក្នុងការអង្គុយ គប្បីសំឡឹងមើលត្រឹមតែមួយជួរនឹម ត្រូវពិចារណាសេច-
ក្តីសិនហើយសឹមអង្គុយលើអាសនៈរបស់ខ្លួន កុំក្រែកចាកអាសនៈ កុំធ្វើ
ការវិនិច្ឆ័យឲ្យសាបសូន្យ កុំសេពគប់ផ្លូវខុស គឺកុំប្រកាសអាបត្តិ កុំ
និយាយសំដីបោះបោក កុំនិយាយរួសរាន់ពេក កុំនិយាយហ៊ាសហួស កុំ
កាចអាក្រក់ ត្រូវចេះអត់ធ្មត់ ត្រូវមានមេត្តាចិត្ត មានចិត្តអនុគ្រោះចំពោះ
ប្រយោជន៍ ត្រូវមានចិត្តប្រកបដោយករុណា សែ្វងរកនូវប្រយោជន៍ កុំ
ពោលពាក្យរោយរាយ ត្រូវពោលពាក្យឲ្យមានទីបំផុត កុំលុះអំណាចនៃ
ពៀរ កុំពោលពាក្យអសុរស ត្រូវសួរដំណើរខ្លួន (ថាអាត្មាអញអាចនឹង
វិនិច្ឆ័យសេចក្តីបានឬទេ) ត្រូវសួរដំណើរបុគ្គលដទៃ (ថាបរិសទ្យនេះអាច
សុខចិត្តដោយសេចក្តីអឿនឮសដែរឬទេ) ត្រូវសួរដំណើរបុគ្គលអ្នកបោះ
(ថាអ្នកបោះនេះប្រកបដោយនបិឬទេ) ត្រូវសួរដំណើរអ្នកឈ្នះបោះ

អធម្មវាទិនោ បរិក្កមនញ្ច អធម្មចុទិតោ បរិក្ក-
មនញ្ច ធម្មវាទិនោ បរិក្កមនញ្ច ធម្មចុទិតោ
បរិក្កមនញ្ច វុត្តំ អហាបេន្តេន អវុត្តំ អប្បកាសេន្តេន
ទិដ្ឋានុគតិំ បន ឥច្ឆន្តេន សាធុកំ ឧគ្គហេត្វា បរេ
បដិបុច្ឆិត្វា យថាបដិញ្ញាយ តោរេតព្ពោ វោទោ បហា-
សេតព្ពោ[1]តីរុ អស្សាសេតព្ពោ ចណ្ឌោ និសេធេតព្ពោ
អសុចិ វិការោ[2] ទុជ្ជមច្ឆរោ ន ឆន្ទាគតិ
គន្តព្ពា[3] ន ទោសាគតិ គន្តព្ពា ន មោហាគតិ គន្តព្ពា
ន ភយាគតិ គន្តព្ពា[4] មជ្ឈត្តេន ភវិតព្ពំ ធម្មេសុ ច
បុគ្គលេសុ ច ។ ឯវញ្ហិ បន អនុវិដ្ឋោ អនុវិដ្ឋមា-
នោ សត្ថុ ចេវ សាសនករោ ហោតិ វិញ្ញូនំ សព្រ-
ហ្មចារីនំ បិយោ ច ហោតិ មនាបោ ច គរុ ច
ភាវនីយោ ច ។

---

๑ ម. ប. មន្តោ ហាសេតព្ពោ ។ វោទោ បហាសេតព្ពោតិ មន្តោ មោមូហោ បគ្គណ្ហាតព្ពោតិ អដ្ឋកថា ។ ๒ ម. ហាវេតព្ពោ ។ ๓–๔ ម. ន ឆន្ទាគតិ គន្តព្ពំ ។ ប ។ ន ភយាគតិ គន្តព្ពំ ។

ត្រូវសួរដំណើរអ្នកចោទមិនត្រូវតាមធម៌ ត្រូវសួរដំណើរអ្នកជាប់ចោទមិនត្រូវតាមធម៌ ត្រូវសួរដំណើរអ្នកចោទត្រូវតាមធម៌ ត្រូវសួរដំណើរអ្នកជាប់ចោទត្រូវតាមធម៌ កុំបំបាត់ពាក្យអ្នកចោទ នឹងអ្នកជាប់ចោទ ដែលនិយាយមកហើយ កុំប្រកាសផ្សាយពាក្យដែលអ្នកចោទ នឹងអ្នកជាប់ចោទមិនទាន់ថានិយាយ ត្រូវរឿនបទនឹងព្យញ្ជនៈដែលទាក់ទងគ្នា ឲ្យចេះចាំល្អ ហើយសួរបុគ្គលដទៃទៀត សឹមវិនិច្ឆ័យសេចក្តីតាមពាក្យប្តេជ្ញា ត្រូវធ្វើអ្នកមានបញ្ញាទន់ឲ្យរឹងមាំ ត្រូវធ្វើអ្នកដែលមានសេចក្តីគិតគំយឲ្យស្រួលចិត្ត ត្រូវគំរាមបុគ្គលដែលកាច ត្រូវឲ្យបុគ្គលដែលជាអលជ្ជីសំដែងអាបត្តិចេញ ត្រូវមានចិត្តត្រង់ មានចិត្តទន់ កុំលុះឆន្ទាគតិ កុំលុះទោសាគតិ កុំលុះមោហាគតិ កុំលុះភយាគតិ ត្រូវជាអ្នកមានខ្នងតាំងនៅជាកណ្តាលចំពោះធម៌ផង ចំពោះបុគ្គលផង ។ កាលបើវិន័យធរបានវិនិច្ឆ័យតាមទំនងយ៉ាងនេះហើយ ឈ្មោះថាជាអ្នកធ្វើសាសនារបស់ព្រះសាស្តា (ឲ្យរុងរឿង) ផង ឈ្មោះថាជាទីស្រឡាញ់ ជាទីពេញចិត្ត ជាទីគោរព ជាទីសរសើរនៃសព្រហ្មចារីបុគ្គលទាំងឡាយ ដែលជាអ្នកចេះដឹងផង ។

[๑๒๗] สุตฺตุ สมนฺตปาสาทิกาย ปาติโมกฺขนิทฺเทสาย อาจาร-ปญฺญตฺติยา ปฐมปาราชิกาย ปฐมสงฺฆาทิเสสาย ทุติยสงฺฆาทิเสสาย อาทิกมฺมิกานญฺจ ปาจิตฺติยานญฺจ ปาฏิเทสนียานญฺจ เสขิยานญฺจ อธิกรณสมถานญฺจ ปริวาเรติ ปริวารสฺส ปริวารสฺสาติ ปริวารสฺส ปริวารสฺสาติ ปริวารสฺสาย ปริวารสฺสาติ

(១៦៧) សុត្តៈគឺទុកតោវិភង្គ (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីប្រយោជន៍នឹងប្រៀបធៀប (នូវអាបត្តិ នឹងអនាបត្តិ) សេចក្តីឧបមា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីប្រយោជន៍នឹងពន្យល់សេចក្តីឲ្យច្បាស់ អត្ថ (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីប្រយោជន៍នឹងឲ្យដឹងច្បាស់ បដិបុច្ឆា (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីប្រយោជន៍នឹងដំកល់ទុក (នូវបុគ្គល) ឧភាសកម្ម (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ការចោទ ការចោទ (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីប្រយោជន៍នឹងរំលឹក (នូវទោសគួរនឹងទោសធំ) ការរំលឹកទោស ដើម្បីប្រយោជន៍នឹងធ្វើ (បុគ្គលនោះ) ឲ្យមានមាត់ពាក្យ អំពើដែលធ្វើឲ្យមានមាត់ពាក្យ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ការតង្កល់ ការតង្កល់ ដើម្បីប្រយោជន៍នឹងដំកល់ទុកនូវការវិនិច្ឆ័យសេចក្តី ការវិនិច្ឆ័យ ដើម្បីប្រយោជន៍ពិចារណា (នូវទោសគួរនឹងទោសធំ) ការពិចារណា ដើម្បីប្រយោជន៍នឹងដឹងនូវហេតុគួរនឹងមិនគួរ (ដឹងអាបត្តិ នឹងអនាបត្តិ គឺកាបត្តិនឹងលហុកាបត្តិ) ការដឹងនូវហេតុគួរនឹងមិនគួរ ដើម្បីប្រយោជន៍សង្គត់សង្កិនពួកបុគ្គល ដែលមិនមានសេចក្តីអៀនខ្មាស នឹងដើម្បីប្រយោជន៍លើកដំកើងនូវពួកភិក្ខុដែលមានសីលដាច់ស្រេចញ៉ាញ់ ជាទុំសង្ឃ ដើម្បីប្រយោជន៍ទទួលនូវការវិនិច្ឆ័យ បុគ្គល គឺពួកភិក្ខុដែលសង្ឃអនុញ្ញាតហើយ គួរដល់តំណែងជាធំតាមចំណែក នឹងគួរដល់តំណែងជាអ្នកពោលពាក្យពិត ៗ វិនិច្ឆ័យ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់សេចក្តីសង្រួម សេចក្តីសង្រួម ដើម្បី

ចូឡសង្គាមំ អរិយ្យដិសារត្តទាយ បដិបត្តិ

អរិយ្យដិសារត្តាយ អរិយ្យដិសារោ ជាមុជ្ជត្តាយ ជាមុជ្ជំ
បីតត្តាយ បីតិ បស្សទ្ធត្តាយ បស្សទ្ធិ សុខត្តាយ សុខំ
សមាធត្តាយ សមាធិ យថាភូតញ្ញាណទស្សនត្តាយ
យថាភូតញ្ញាណទស្សនំ និព្ពិទត្តាយ និព្ពិទា វិរាគត្តាយ
វិរាគោ វិមុត្តត្តាយ វិមុត្តិ វិមុត្តិញ្ញាណទស្សនត្តាយ
វិមុត្តិញ្ញាណទស្សនំ អនុបាទាបរិនិព្ពានត្តាយ ។ ឯតទត្ថា
កថា ឯតទត្ថា មន្តនា ឯតទត្ថា ឧបនិសា ឯតទត្ថំ
សោតាវធានំ យទិទំ អនុបាទា ចិត្តស្ស វិមោក្ខោតិ ។

ប្រយោជន៍ដល់សេចក្តីមិនក្តៅក្រហាយចិត្ត សេចក្តីមិនក្តៅក្រហាយចិត្ត ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ចាំមុដ្ឋៈ គឺសេចក្តីរីករាយខ្លួន ចាំមុដ្ឋៈដើម្បីប្រយោជន៍ដល់បីតិ គឺសេចក្តីរីករាយដ៏ក្លា បីតិ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់បស្សទ្ធិ គឺសេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ បស្សទ្ធិ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់សុខៈ សុខៈ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់សមាធិ សមាធិ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ឃើញតាមពិតញាណទស្សនៈ គឺតុណ្ហីវិបស្សនា (វិបស្សនាខន់ខ្ចី) ឃើញតាមពិតញាណទស្សនៈ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់និព្វិទា គឺពលវិបស្សនា (វិបស្សនាមានកំឡាំង) និព្វិទា ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់វិរាគៈ គឺអរិយមគ្គ វិរាគៈ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់វិមុត្តិ គឺអរហត្តផល វិមុត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់វិមុត្តិញាណទស្សនៈ គឺបច្চវេក្ខណញាណ វិមុត្តិញាណទស្សនៈ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់អនុបាទាបរិនិព្វាន គឺរំលត់មិនឲ្យមានបច្ច័យជាគ្រឿងប្រកាន់តទៅ ។ ព្រះអរហត្តផល ឬព្រះនិព្វានជាគ្រឿងរួចចាកសេចក្តីសៅហ្មងនៃចិត្ត ព្រោះមិនមានទុក្ខានជាគ្រឿងប្រកាន់ណា ការពោលនូវព្រះវិន័យ មានព្រះអរហត្តផល ឬព្រះនិព្វានទុំជាប្រយោជន៍ ការប្រឹក្សានូវវិន័យ មានព្រះអរហត្តផល ឬព្រះនិព្វានទុំជាប្រយោជន៍ ការពិចារណានូវវិន័យ មានព្រះអរហត្តផល ឬព្រះនិព្វានទុំជាប្រយោជន៍ ការប្រុងស្តាប់នូវវិន័យ ក៏មានព្រះអរហត្តផល ឬព្រះនិព្វានទុំជាប្រយោជន៍ ។

(១៦៨) អនុយោគវត្តំ ឯសាមយ[1]

កុសលេន ពុទ្ធិមតា កតំ

សុវុត្តំ សិក្ខាបទានុលោមកំ

កតំ ន ជាសេន្តោ សម្ពុយកំ

វត្តំ វិបត្តឹ អាបត្តឹ

ឯនានំ អាការអគោរវោ[2]

បុញ្ញបរំ ន ជានាតិ

តតាកតំ សមេន ច

កម្មញ្ច អធិការណញ្ច

សមថេ ចាបិ អគោរវោ

វត្តោ ឧដ្ឋោ ច ម្ហុន្តេ ច

តយោ មោមោ[3] ច តច្ចតិ

ន ច សញ្ញត្តិកុសលោ

ឯដ្ឋត្តិយោ ច អគោរវោ

លទ្ធបត្តោ អហិរិកោ

កណ្ហាកណ្ហេ អជានតោ

---

១ និសាមេថាតិ កត្តុបិ ហោត្តកេ ទិស្សតិ ។ ២ ម. ឯនានា ការអគោរវោ

៣ ខ. ម. សម្មោហោ ។

[១៦៨] ចូរអ្នកពិចារណានូវវត្តដែលគួរប្រព្រឹត្តតាម ដែលអនុលោមតាមនូវសិក្ខាបទ ដែលព្រះលោកនាថជាអ្នកប្រាជ្ញ មានបញ្ញាវង់វៃនាំមកដំកល់ទុក នឹងបញ្ញត្តទុកដោយប្រពៃ ឆ្លើយដំណើរបស់ខ្លួនដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងបរិសោកកុំឲ្យវិនាសកិក្ខុណា មិនស្គាល់វត្តផង មិនស្គាល់វិបត្តិផង មិនស្គាល់អាបត្តិផង មិនស្គាល់និទានផង មិនឈ្លាសក្នុងអាការ គឺហេតុនឹងមិនមែនហេតុផង មិនស្គាល់ពាក្យខាងដើមនឹងពាក្យខាងចុងផង មិនស្គាល់កម្មគួរឆ្លើយនឹងមិនគួរឆ្លើយដោយស្មើផង មិនស្គាល់កម្មផង មិនស្គាល់អធិករណ៍ផង មិនឈ្លាសក្នុងសមថៈផង ជាអ្នកត្រេកអរសិប់ជាដើមផង ជាអ្នកប្រទូស្តផង ជាអ្នកលូនដ៏ផង លំអៀនព្រោះខ្មាចផង ព្រោះក្លេចស្មារតីផង មិនឈ្លាសក្នុងការប្រកាស ឲ្យអ្នកដទៃយល់ព្រមផង មិនឈ្លាសក្នុងការពិចារណា នូវហេតុនឹងមិនមែនហេតុផង តែងជាអ្នកបានបក្ខពួក (ស្មើនឹងខ្លួន) ជាអ្នកមិនមានសេចក្តីខ្មាស ប្រកបដោយកម្មខ្មៅ មិនអើពើ (ក្នុងធម៌នឹងបុគ្គល)

ចូឡសង្គាមំ សប្បដិភ្លេ

សវេ[1] តានិសកោ អក្ខុ

អប្បដិក្ខោតំ វុច្ចតិ ។

វត្តុំ វិរត្តី អាបត្តី

ឯទានំ អាការកោវិទោ

បុញ្ញបរំ បដាទាតំ

កតាកតំ សមេន ច

កម្មញ្ច អធិការណាញ្ច

សមថេ ចាបិ កោវិទោ

អវត្តោ អនុជ្ជោ អមុទ្ធោ ច

កយោ មោហា ន កច្ចតិ

សញ្ញត្តិយោ ច កុសលោ

ឯដ្ឋត្តិយោ ច កោវិទោ

លទ្ធបក្ខោ បាវិមនោ

សុក្កកម្មោ សការវេ

សវេ តានិសកោ អក្ខុ

សប្បដិក្ខោតំ វុច្ចតីតំ ។

ចូឡសង្គាមំ និដ្ឋិតំ ។

---

១ ម. សចេ ។

จุลฺลสงฺคาม ภิกฺขุโลมปณฺฑิตคมฺภีรปญฺหา

ภิกฺขุโลมปณฺฑิตนามาติ โลกสมญฺญาย ปากฏปณฺฑิตภิกฺขุ ฯ

ภิกฺขุณาคมฺภีรญาณนฺติ คมฺภีรญาณนฺติ คมฺภีรปญฺญนฺติ คมฺภีรมติญาณนฺติ

ญาณสทฺเทน ปญฺญาสทฺเทน จ สมานตฺถตฺตา ปญฺญาสทฺเทน ปน

ปุพฺพภาคปฏิปทาญาณนฺติ ปุพฺพภาคปฏิปทาญาณ

ភាសុទ្ធោនំ

(๑๖๙) ឆឌចិត្តេន បុច្ឆយ្យ

ករុ សង្ឃ ន បុគ្គលេ

សុត្តំ សំសន្ធនត្ថាយ

វិនយោ ឆុគ្គហោន ច

ទុន្ធានំ ច្ឆន្ទសង្គាមេ

ឯកុទ្ទេសំ ឥទំ ភគន្តំ ។

ទុតិយ គំបញ្ហារឿងនៃចូឡសង្គ្រាមនោះ ដូច្នេះ

(១៦៩) និយាយអំពីភិក្ខុបួសទៅកាន់សង្គ្រាមត្រូវបន្ទាបបន្ទប់ ចិត្ត ១ វិន័យធរដែលសង្ឃបានអនុញ្ញាតហើយ មិនត្រូវសួរភេទុបដ្ឋាយ៍ជាដើម ១ វិន័យធរត្រូវមានចិត្តជ្ជន់ក្នុងសង្ឃ មិនត្រូវមានចិត្តជ្ជន់ក្នុងបុគ្គល ១ សុត្តៈប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីប្រយោជន៍នឹងប្រៀបធៀបនូវអាបត្តិ នឹងអនាបត្តិជាដើម ១ ទុតិយក្នុងចូឡសង្គ្រាមនេះ មានទុទ្ធសតែមួយ លោកសំដែងទុកមកដោយសេចក្តីអនុគ្រោះដល់វិន័យ ។

មហាសង្គាបំ

(១៧០) សង្គ្រាមាវចរេន តិក្ខេន សន្ធ្យុភេទារម្ពេន វត្តុំ ជានិតព្វំ វិបត្តិ ជានិតព្វា អាបត្តិ ជានិតព្វា និទានំ ជានិតព្វំ អាការោ ជានិតព្វោ បុព្វាបរំ ជានិតព្វំ ករត-ករតំ ជានិតព្វំ ករម្មំ ជានិតព្វំ អធិករណំ ជានិតព្វំ សមថោ ជានិតព្វោ ន ឆន្ទាគតិ គន្តព្វា[1] ន នោសាគតិ គន្តព្វា[2] ន មោហាគតិ គន្តព្វា[3] ន ភយាគតិ គន្តព្វា[4] សញ្ញាបនីយេ ឋានេ សញ្ញាបេតព្វំ និជ្ឈាបនីយេ ឋានេ និជ្ឈាបេតព្វំ បេក្ខនីយេ ឋានេ បេក្ខិតព្វំ បសាទនីយេ ឋានេ បសាទេតព្វំ លទ្ធបក្ខោ ម្ហីតិ បរេ បក្ខោ[5] ន វាវជានិតព្វោ ពហុស្សុតោ ម្ហីតិ អប្បស្សុតោ ន វាវជានិតព្វោ ថេរតរោ ម្ហីតិ នវកតរោ ន វាវជានិតព្វោ អសម្បន្នំ ន ព្យាហរិតព្វំ សម្បន្នំ ធម្មតោ វិនយតោ ន បរិហារេតព្វំ យេន ធម្មេន យេន វិនយេន យេន សត្ថុសាសនេន តំ អធិករណំ រូបសម្មតិ តថា តំ អធិករណំ រូបសមេតព្វំ ។

១-២-៣-៤ ម. ន ឆន្ទាគតិ គន្តព្វំ ន ទោសាគតិ គន្តព្វំ ន មោហាគតិ គន្តព្វំ ន ភយាគតិ គន្តព្វំ ។ ៥ ខ. ម. បរបក្ខោ ។

(១៧០) កិច្ចអ្នកចូលទៅកាន់សង្គ្រាម គឺលើកយក ក្នុងដំនុំសង្ឃ ត្រូវស្គាល់វត្ថុ ស្គាល់វិបត្តិ ស្គាល់អាបត្តិ ស្គាល់និទាន ស្គាល់អាការ ស្គាល់ពាក្យខាងដើមឆើមពាក្យខាងចុងបុង ស្គាល់កម្មដែលគួរធ្វើនឹងមិនគួរធ្វើ ស្គាល់កម្ម ស្គាល់អធិករណ៍ ស្គាល់សមថៈ កុំលុះឆន្ទាគតិ កុំលុះទោសាគតិ កុំលុះមោហាគតិ កុំលុះភយាគតិ ត្រូវពន្យល់អ្នកដទៃឲ្យយល់ព្រមក្នុងទីដែលគួរឲ្យយល់ ត្រូវពិចារណាហេតុនឹងមិនមែនហេតុ ក្នុងទីដែលគួរពិចារណា សំឡឹងមើលក្នុងទីដែលគួរសំឡឹងមើល ត្រូវញុំងបុគ្គលដទៃឲ្យជ្រះថ្លាក្នុងទីដែលគួរឲ្យជ្រះថ្លា កុំគប្បីមើលងាយពួកជនដទៃដោយគិតថា អាគ្នាអញបានបក្ខពួកហើយ កុំមើលងាយអ្នកចេះដឹងតិចដោយគិតថា អាគ្នាអញជាអ្នកចេះដឹងច្រើន កុំមើលងាយតិក្ខិដោយគិតថា អាគ្នាអញជាថេរៈចាស់ជាង កុំពោលខ្ជិះហេតុដែលមិនគាន់មកដល់ កុំញុំងហេតុដែលមកដល់ហើយ ឲ្យវិនាសចាកធម៌ ចាកវិន័យ អធិករណ៍ទោរម្ងាប់ដោយធម៌ណា ដោយវិន័យណា ដោយពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់ព្រះសាស្តាណា គប្បីរម្ងាប់អធិករណ៍នោះ ដោយធម៌ជាដើមនោះ។ បុ ។

(๑๗๑) វត្តុំ ជានិតព្វន្តិ អដ្ឋចារដីកាយំ[๑] វត្តុំ ជានិតព្វំ តេវីសសង្ឃាទិសេសានំ វត្តុំ ជានិតព្វំ ទ្វេអនិយតានំ វត្តុំ ជានិតព្វំ ទ្វេចត្តាឡីសនិស្សគ្គិយានំ[๒] វត្តុំ ជានិតព្វំ អដ្ឋាសីតិសតចាចិត្តិយានំ[๓] វត្តុំ ជានិតព្វំ ទ្វាទសចាដិទេសនីយានំ វត្តុំ ជានិតព្វំ ខុទ្ទកជានំ វត្តុំ ជានិតព្វំ ខុទ្ទាសិតានំ វត្តុំ ជានិតព្វំ ។

(๑๗๒) វិបត្តិ ជានិតព្វាតិ សីលវិបត្តិ ជានិតព្វា អាចារវិបត្តិ ជានិតព្វា ទិដ្ឋិវិបត្តិ ជានិតព្វា អាជីវវិបត្តិ ជានិតព្វា ។

(๑๗๓) អាបត្តិ ជានិតព្វាតិ ចារដីកាបត្តិ ជានិតព្វា សង្ឃាទិសេសាបត្តិ ជានិតព្វា ថុល្លច្ចយាបត្តិ ជានិតព្វា បាចិត្តិយាបត្តិ ជានិតព្វា បាដិទេសនីយាបត្តិ ជានិតព្វា ខុទ្ទកាបត្តិ ជានិតព្វា ខុទ្ទាសិតាបត្តិ ជានិតព្វា ។

---

๑ សព្ពត្ថ អដ្ឋិន្នំ ចារដីកានន្តិ ទិស្សតិ ។ ๒ ឧ. ម. ទ្វេចតាឡីសនិស្សគ្គិយានំ ។ ๓ ម. អដ្ឋាសីតិសតំ បាចិត្តិយានំ ។

(๑๗๑) ពាក្យថា ត្រូវស្គាល់វត្ថុ គឺត្រូវស្គាល់វត្ថុនៃបាចិត្តិយ ๘ ស្គាល់វត្ថុនៃសង្ឃាទិសេស ๒๓ ស្គាល់វត្ថុនៃអនិយតៈ ๒ ស្គាល់វត្ថុនៃនិស្សគ្គិយៈ ๔๒ ស្គាល់វត្ថុនៃបាចិត្តិយៈ ๑๘๘ ស្គាល់វត្ថុនៃបាដិទេសនីយៈ๑๒ ស្គាល់វត្ថុនៃទុក្កដទាំងឆ្នាយ ស្គាល់វត្ថុនៃទុព្ភាសិតទាំងឆ្នាយ ។

(๑๗๒) ពាក្យថា ត្រូវស្គាល់វិបត្តិ គឺត្រូវស្គាល់សីលវិបត្តិ ស្គាល់អាចារវិបត្តិ ស្គាល់ទិដ្ឋិវិបត្តិ ស្គាល់អាជីវវិបត្តិ ។

(๑๗๓) ពាក្យថា ត្រូវស្គាល់អាបត្តិ គឺត្រូវស្គាល់អាបត្តិបាចិត្តិយ ស្គាល់អាបត្តិសង្ឃាទិសេស ស្គាល់អាបត្តិថុល្លច្ច័យ ស្គាល់អាបត្តិបាចិត្តិយៈ ស្គាល់អាបត្តិបាដិទេសនីយៈ ស្គាល់អាបត្តិទុក្កដ ស្គាល់អាបត្តិទុព្ភាសិត

(๑๗๔) និទានំ ជានិតព្វន្តិ អដ្ឋកថាវសេនេវ និទានំ ជានិតព្វំ តេវីសសង្ខ្យានិសេសានំ និទានំ ជានិតព្វំ ទ្វេអនិយតានំ និទានំ ជានិតព្វំ ទ្វេចត្តាឡីសនិស្សក្កិយានំ និទានំ ជានិតព្វំ អដ្ឋាសីតិសតាចិត្តីយានំ និទានំ ជានិតព្វំ ទ្វានវុតិយានិនេសនីយានំ និទានំ ជានិតព្វំ ទុក្កដានំ និទានំ ជានិតព្វំ ទុព្ភាសិតានំ និទានំ ជានិតព្វំ ។

(๑๗๕) អាការេ ជានិតព្វេតិ សង្ខ្យា អាការតោ ជានិតព្វេ តណ្ហា អាការតោ ជានិតព្វេ បុត្តលោ អាការតោ ជានិតព្វេ ទោនតោ អាការតោ ជានិតព្វេ បុនិតតោ អាការតោ ជានិតព្វេ ។ សង្ខ្យា អាការតោ ជានិតព្វេតិ បដិសេលោ ន្ទុ ខោ អយំ សង្ខ្យា ឥមំ អធិការលាភំ វូបសមេតុំ ឆម្ចេន វិនយេន សត្ថុសាសនេន ទុនាហុ ទោតិ ឯវំ សង្ខ្យា អាការតោ ជានិតព្វេ ។ តណ្ហា អាការតោ ជានិតព្វេតិ បដិសេលោ ន្ទុ ខោ អយំ តណ្ហា ឥមំ អធិការលាភំ វូបសមេតុំ ឆម្ចេន វិនយេន សត្ថុសាសនេន ទុនាហុ

(๑๗๒) ពាក្យថា ត្រូវស្គាល់នូវ គឺត្រូវស្គាល់នូវទានរបស់ពុទ្ធដ៏តទាំង ៨ ស្គាល់នូវទានរបស់សង្ឃទាំងសេសទាំង ២៣ ស្គាល់នូវទានរបស់អនិយតៈទាំង ២ ស្គាល់នូវទានរបស់នូវសត្តិយៈទាំង ៤២ ស្គាល់នូវទានរបស់បាចិត្តិយៈទាំង ១៩៨ ស្គាល់នូវទានរបស់បាដិទេសនីយៈទាំង ១២ ស្គាល់នូវទានរបស់ខុទ្ទកដទាំងឡាយ ស្គាល់នូវទានរបស់ខុទ្ទាសិតទាំងឡាយ ។

(๑๗๓) ពាក្យថា ត្រូវស្គាល់អាការ គឺត្រូវស្គាល់សង្ឃដោយអាការ ស្គាល់គណៈដោយអាការ ស្គាល់បុគ្គលដោយអាការ ស្គាល់អ្នកពោទដោយអាការ ស្គាល់អ្នកផាប់ចោទដោយអាការ ។ ពាក្យថាត្រូវស្គាល់សង្ឃដោយអាការ គឺត្រូវស្គាល់សង្ឃដោយអាការយ៉ាងនេះថា សង្ឃនេះគប្បីនឹងរម្ងាប់អធិករណ៍នេះតាមធម៌ តាមវិន័យ តាមពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់ព្រះសាស្តា ឬមិនគប្បីរម្ងាប់ឡើយ ។ ពាក្យថា ត្រូវស្គាល់គណៈដោយអាការ គឺស្គាល់គណៈដោយអាការយ៉ាងនេះថា គណៈនេះគប្បីនឹងរម្ងាប់អធិករណ៍នេះតាមធម៌ តាមវិន័យ តាមពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់ព្រះសាស្តា ឬ

ตោតំ ឃវំ តណោ អាការតោ ជានិតព្ពោ ។ បុគ្គលោ អាការតោ ជានិតព្ពោតំ បដិ៣លោ ន្តុ ខោ អយំ បុគ្គលោ ឥមំ អធិការណំ វូបសមេតុំ ឧម្ហេន វិនយេន សត្ថុសាសនេន ន្តុ ធាហ្ន ខោតំ ឃវំ បុគ្គលោ អាការតោ ជានិតព្ពោ ។ ចោទនាកោ អាការតោ ជានិតព្ពោតំ កច្ចំ ន្តុ ខោ អយមាយស្មា បញ្ចសុ ឧម្ហេសុ បតិដ្ឋាយ បវារេតិ ន្តុ ធាហ្ន ខោតំ ឃវំ ចោទនាកោ អាការតោ ជានិតព្ពោ ។ ចុទិតកោ អាការតោ ជានិតព្ពោតំ កច្ចំ ន្តុ ខោ អយមាយស្មា ទ្វីសុ ឧម្ហេសុ បតិដ្ឋាតោ សច្ច ច អកុប្បេ ច ន្តុ ធាហ្ន ខោតំ ឃវំ ចុទិតកោ អាការតោ ជានិតព្ពោ ។

(๑๗๖) បុញ្ជបរំ ជានិតព្ពន្តិ កច្ចំ ន្តុ ខោ អយមាយស្មា វត្តតោ ច វត្តុំ សញ្ញមតិ វិបត្តិតោ ច វិបត្តិំ សញ្ញមតិ អាបត្តិតោ ច អាបត្តិំ សញ្ញមតិ អវជានិត្វា ច បដិជានាតិ បដិជានិត្វា ច អវជានាតិ អញ្ញេន ច អញ្ញំ បដិចរតិ ន្តុ ធាហ្ន ខោតំ ឃវំ បុញ្ជបរំ ជានិតព្ពំ ។

មិនអាចរម្ងាប់បាន ។ ពាក្យថា ត្រូវស្គាល់បុគ្គលដោយអាការ គឺស្គាល់បុគ្គលដោយអាការយ៉ាងនេះថា បុគ្គលនេះអាចនឹងរម្ងាប់អធិករណ៍នេះ តាមធម៌ តាមវិន័យ តាមពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់ព្រះសាស្តា ឬមិនអាចរម្ងាប់បានទេ ។ ពាក្យថា ត្រូវស្គាល់អ្នកចោទដោយអាការ គឺស្គាល់អ្នកចោទដោយអាការយ៉ាងនេះថា លោកដ៏មានអាយុនេះ តំកល់នៅក្នុងធម៌ចាំង ៥ ទើបចោទបុគ្គលដទៃ ឬមិនបានតំកល់ទេ ។ ពាក្យថា ស្គាល់អ្នកជាប់ចោទ ដោយអាការ គឺស្គាល់អ្នកជាប់ចោទដោយអាការយ៉ាងនេះថា លោកដ៏មានអាយុនេះ តំកល់នៅក្នុងធម៌ចាំងពីរគឺ សច្ចវាចា ១ អកុប្យធម៌ ១ ឬមិនបានតំកល់ទេ ។

(១៧៦) ពាក្យថា ត្រូវស្គាល់ពាក្យខាងដើមនឹងពាក្យខាងចុង គឺត្រូវស្គាល់ពាក្យខាងដើមនឹងពាក្យខាងចុងយ៉ាងនេះថា លោកដ៏មានអាយុនេះកន្ទងនូវវត្ថុដោយវត្ថុផង កន្ទងនូវវិបត្តិដោយវិបត្តិផង កន្ទងនូវអាបត្តិដោយអាបត្តិផង គេចតែហើយប្តេជ្ញាផង ប្តេជ្ញាហើយគេចតែផង បំពានន្ទូវពាក្យដទៃ ដោយពាក្យដទៃផង ឬមិនបានកន្ទងគេចតែបំពានទេ ។

มหาสฺงฺคามํ กถากถํ ฉานิสฺสตฺถุนฺติอาทิ

[๑๗๗] ตตฺถ กถากถนฺติ ฉนฺนมฺปิ เมถุนธมฺมานเมตฺถ ปฏิสนฺธิวเสน ปวตฺตา กถา เมถุนธมฺมสฺส ปุพฺพภาคกถา ปน ปุพฺพภาคกถา นาม ๆ เมถุนธมฺมานนฺติ ทฺวยทฺวยสมาปตฺตีนนฺติ(๑) ปฏิสนฺธิยา ๆ เมถุนธมฺมสฺส อนฺโลมนฺติ ปฏิสนฺธิยา ตกฺกนฺติ อตฺตโน มุเขน ปวตฺตนฺติ อตฺถโต ๆ เมถุนธมฺมสฺส ปุพฺพภาคนฺติ วณฺณนฺติ อวณฺณนฺติ(๒) กายสมาจารวจีสมาจารมนุปฺปทานนฺติ(๓) ๆ

[๑๗๘] กมฺมนฺติ ปฏิสนฺธิยา เสวนสฺส กมฺมสฺส ปฏิสนฺธิยา จตฺตาโร อปโลกนกมฺมสฺส ปฏิสนฺธิยา จตฺตาโร ญตฺติกมฺมสฺส ปฏิสนฺธิยา จตฺตาโร ญตฺติทุติยกมฺมสฺส ปฏิสนฺธิยา จตฺตาโร ญตฺติจตุตฺถกมฺมสฺส ปฏิสนฺธิยา ๆ

---

๑ ฉ. ม. ทฺวยทฺวยสมาปตฺตีนนฺติ ๒ ฉ. วณฺณาวณฺณา ๆ ม. วณฺณาวณฺณา ๓ ฉ. ผลมนุปฺปทานนฺติ ๆ ม. วิปากมนุปฺปทานนฺติ ๆ

បហាសង្ខារ ពាក្យថា ត្រូវស្គាល់កម្មដែលគួរធ្វើ នឹងមិនគួរធ្វើជាដើម

[๑๗๗] ពាក្យថា ត្រូវស្គាល់កម្មដែលគួរធ្វើនឹងមិនគួរធ្វើ គឺត្រូវស្គាល់មេថុនធម្ម ស្គាល់អនុលោមរបស់មេថុនធម្ម ស្គាល់បុព្វភាគ (ចំណែកខាងដើម) របស់មេថុនធម្ម ។ ពាក្យថា ត្រូវស្គាល់មេថុនធម្ម គឺត្រូវស្គាល់ការដួបប្រសព្វរបស់ដនពីរ ។ នាគ់ ។ ពាក្យថា ត្រូវស្គាល់អនុលោមរបស់មេថុនធម្ម គឺបានដល់តិក្ខុបៀមអង្គជាតរបស់អ្នកដទៃដោយមាគ៌ារបស់ខ្លួន ។ ពាក្យថា ត្រូវស្គាល់បុព្វភាគរបស់មេថុនធម្ម គឺស្គាល់ទឹកសុក្កៈមានពណ៌ នឹងមិនមានពណ៌ ការចាប់ពាល់តាយស្ត្រី និយាយពាក្យអាក្រក់ចំពោះទ្វារមគ្គស្រី និយាយលួងឱ្យស្រី ឱ្យបម្រើខ្លួនដោយកាម និយាយដឹកនាំបុរសនឹងស្ត្រីឱ្យបានគ្នាជាប្តីប្រពន្ធ (សិក្ខាបទទាំង ៥ នេះជាបុព្វភាគរបស់មេថុនធម្ម) ។

[๑๗๘] ពាក្យថា ត្រូវស្គាល់កម្ម គឺត្រូវស្គាល់កម្ម ๑๖ យ៉ាង គឺស្គាល់អបលោកនកម្ម ๔ ស្គាល់ញត្តិកម្ម ๔ ស្គាល់ញត្តិទុតិយកម្ម ๔ ស្គាល់ញត្តិចតុត្ថកម្ម ๔ ។

(๑๗๙) อนิสฺสรณำ ชานิตพฺพนฺติ ปฏฺฐาเร อนิสฺสรณานิ ชานิตพฺพานิ วิปากานิสฺสรณำ ชานิตพฺพำ อนุปฺปาทานิสฺสรณำ ชานิตพฺพำ อาปตฺตานิสฺสรณำ ชานิตพฺพำ กิริยานิสฺสรณำ ชานิตพฺพำ ฯ

(๑๘๐) สมโณ ชานิตพฺโพติ สตฺต สมถา ชานิตพฺพา สมฺมุขาวินโย ชานิตพฺโพ สติวินโย ชานิตพฺโพ อมูฬฺหวินโย ชานิตพฺโพ ปฏิญฺญาตกรณำ ชานิตพฺพำ เยภุยฺยสิกา ชานิตพฺพา ตสฺสปาปิยสิกา ชานิตพฺพา ติณวตฺถารโก ชานิตพฺโพ ฯ

(๑๘๑) น ฉนฺทาคตินฺติ น ฉนฺทาคตินฺติ[1] ฉนฺทาคตึ กตฺวาปิ ฉนฺทาคตึ กตฺวา ฯ ปเทกเทฺวปิ อยเมเวตฺถ อุปฺปฺลาโย ปิ อาจริโย ปิ สทฺธิวิหาริโก ปิ อนฺเตวาสิโก ปิ สมานุปชฺฌายโก ปิ สมานาจริโย ปิ สทฺธิเญฺญ ปิ สมฺภตฺโต ปิ ญาติสาโลหิโต ปิตฺติ ตสฺสาธุกมฺมาย ตสฺสาธุวูปสมาย อธมฺมำ ธมฺโมติ ทีปิตฺติ

---

๑ ม. น ฉนฺทาคตึ คจฺฉนฺติ ฯ

(๑๗๙) ពាក្យថា ត្រូវស្គាល់អធិករណ៍ គឺត្រូវស្គាល់អធិករណ៍ទាំង ๔ យ៉ាង គឺស្គាល់វិវាទាធិករណ៍ ๑ ស្គាល់អនុវាទាធិករណ៍ ๑ ស្គាល់អាបត្តាធិករណ៍ ๑ ស្គាល់កិច្চាធិករណ៍ ๑ ។

(๑๘๐) ពាក្យថា ត្រូវស្គាល់សមថៈ គឺត្រូវស្គាល់សមថៈ ๗ យ៉ាង គឺស្គាល់សម្មាវិន័យ ๑ ស្គាល់សតិវិន័យ ๑ ស្គាល់អមូឡ្ហវិន័យ ๑ ស្គាល់បដិញ្ញាតករណៈ ๑ ស្គាល់យេភុយ្យសិកា ๑ ស្គាល់តស្សបាបិយសិកា ๑ ស្គាល់តិណវត្ថារកៈ ๑ ។

(๑๘๑) ពាក្យថា កុំលុះឆន្ទាគតិ សេចក្តីថាកិរិយាដែលលុះឆន្ទាគតិ តើលុះឆន្ទាគតិដូចម្តេច ។ កិរិយាវិន័យធរពួកខ្លះ ក្នុងសាសនានេះ យោគយល់ថា បុគ្គលនេះជាឧបជ្ឈាយ៍ ឬអាចារ្យ ជាសទ្ធិវិហារិក ឬអន្តេវាសិក ជាកិរិយាមានឧបជ្ឈាយ៍ស្មើគ្នា ឬកិរិយាដែលមានអាចារ្យស្មើគ្នា ជាមិត្តធ្លាប់ឃើញគ្នាមុន ។ ឬជាមិត្តធ្លាប់សិក្ខាស្មាគ្នាមាំ ពុំនោះជាញាតិសាលោហិតរបស់អាត្មាអញ ដូច្នេះហើយកំសាំដែនឲ្យសារៈមិនមែនធម៌ ថាជាធម៌

ฉันใด ฉันนั้นเหมือนกัน ฉันใดฉันนั้นเหมือนกัน ฉันใด ฉันนั้น
เหมือนกัน ฉันใดฉันนั้นเหมือนกัน อากาสังคือ อากาสังนั้น ฉันใด
อากาสังคือ อากาสังนั้น ฉันใดฉันนั้นเหมือนกัน อากาสังคือ อากาสังนั้น
ฉันใดฉันนั้นเหมือนกัน อากาสังนั้น อากาสังคือ ฉันใดฉันนั้นเหมือนกัน
อาโปธาตุคือ ฉันใดฉันนั้นเหมือนกัน อาโปธาตุนั้น ฉันใดฉันนั้นเหมือนกัน
อาโปธาตุนั้น ฉันใดฉันนั้นเหมือนกัน อาโปธาตุคือ ฉันใดฉันนั้นเหมือนกัน
อัปปัญญัตติคือ ฉันใดฉันนั้นเหมือนกัน ปัญญัตติ ฉันใดฉันนั้นเหมือนกัน
ปัญญัตติ ฉันใดฉันนั้นเหมือนกัน อัปปัญญัตติ ฉันใดฉันนั้นเหมือนกัน
อนาปัตติ อาปัตติดี ฉันใดฉันนั้นเหมือนกัน อาปัตติ อนาปัตติดี ฉันใดฉันนั้น
เหมือนกัน อาปัตติ ครุกา อาปัตติดี ฉันใดฉันนั้นเหมือนกัน ครุกัง
อาปัตติ เหมือนกัน อาปัตติดี ฉันใดฉันนั้นเหมือนกัน สาวเสสัง อาปัตติ
อนวเสสา อาปัตติดี ฉันใดฉันนั้นเหมือนกัน อนวเสสัง อาปัตติ
สาวเสสา อาปัตติดี ฉันใดฉันนั้นเหมือนกัน ทุฏฐุลลัง อาปัตติ อทุฏฐุลลา
อาปัตติดี ฉันใดฉันนั้นเหมือนกัน อทุฏฐุลลัง อาปัตติ ทุฏฐุลลา อาปัตติดี
ฉันใดฉันนั้นเหมือนกัน ส่วนว่า อัญญาสิมา ส่วนว่า ฉันนี้คือ ตถาคโต

សំដែងនូវធម៌ ថាមិនមែនជាធម៌ សំដែងនូវសភាវៈមិនមែនវិន័យ ថាជាវិន័យ សំដែងនូវវិន័យ ថាមិនមែនជាវិន័យ សំដែងនូវពាក្យដែលព្រះតថាគតមិនបានសំដែងមិនបានពោល ថាជាពាក្យដែលព្រះតថាគតបានសំដែងបានពោល សំដែងនូវពាក្យដែលព្រះតថាគត បានសំដែងបានពោល ថាជាពាក្យដែលព្រះតថាគត មិនបានសំដែងមិនបានពោល សំដែងនូវកិច្ចវត្តដែលព្រះតថាគតមិនបានសន្សំមក ថាព្រះតថាគតធ្លាប់សន្សំមក សំដែងនូវកិច្ចវត្តដែលព្រះតថាគតធ្លាប់សន្សំមក ថាព្រះតថាគតមិនបានសន្សំមក សំដែងនូវសិក្ខាបទដែលព្រះតថាគតមិនបានបញ្ញត្ត ថាព្រះតថាគតបានបញ្ញត្ត សំដែងនូវសិក្ខាបទដែលព្រះតថាគតបានបញ្ញត្ត ថាព្រះតថាគតមិនបានបញ្ញត្ត សំដែងនូវអនាបត្តិ ថាជាអាបត្តិ សំដែងនូវអាបត្តិ ថាជាអនាបត្តិ សំដែងនូវលហុកាបត្តិ ថាជាគរុកាបត្តិ សំដែងនូវគរុកាបត្តិ ថាជាលហុកាបត្តិ សំដែងនូវសាវសេសាបត្តិ ថាជាអនវសេសាបត្តិ សំដែងនូវអនវសេសាបត្តិ ថាជាសាវសេសាបត្តិ សំដែងនូវទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ថាជាអទុដ្ឋុល្លាបត្តិ សំដែងនូវអទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ថាជាទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ដូច្នេះព្រោះអនុគ្រោះដល់បុគ្គលនោះ ។ ព្រោះតិរយោកក្សាដល់បុគ្គលនោះ ។ កិក្ខុជាវិន័យធរ កាលដែលលុះឆន្នាគតដោយវត្តចាំឆ្នាយ ១៨ ប្រការនេះ

ពហុជនហិតាយ បដិបន្នោ ហោតិ ពហុជនសុខាយ ពហុនោ ជនស្ស អនត្ថាយ អហិតាយ ទុក្ខាយ ទេវមនុស្សានំ ឥមេហិ អដ្ឋារសហិ វត្ថូហិ ឆន្នកតិ កច្ឆន្នោ ១តំ ឧបហតំ អត្តានំ បរិហរតិ សារជ្ជោ ច ហោតិ សានុវជ្ជោ ច[1] វិញ្ញូនំ ពហុញ្ច អបុញ្ញំ បសវតិ ឆន្នកតិ កច្ឆន្នោ ឯវំ ឆន្នកតិ កច្ឆតិ ។

(๑๘๒) ឧនោសាកតិ កច្ឆញ្ចតិ នោសាកតិ កច្ឆន្នោ កថំ នោសាកតិ កច្ឆតិ ។ ឥធេកច្ចោ អនត្តំ មេ អចរីតិ អាឃាតំ ពន្ធតិ អនត្តំ មេ ចរតីតិ អាឃាតំ ពន្ធតិ អនត្តំ មេ ចរិស្សតីតិ អាឃាតំ ពន្ធតិ បិយស្ស មេ មជាបស្ស អនត្តំ អចរិ អនត្តំ ចរតិ អនត្តំ ចរិស្សតីតិ

---

๑ ឱ. ម. ភោត្តកេសុ បិសទ្ទោ ន ទិស្សតិ ។

កំណើតថា ប្រតិបត្តិដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍ដល់ជនច្រើនគ្នា ដើម្បីមិនជាសុខដល់ជនច្រើនគ្នា ដើម្បីមិនមែនជាសេចក្តីចំរើនដល់ជនច្រើនគ្នា ដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីទុក្ខ ដល់ទេវតានឹងមនុស្សទាំងឡាយ ភិក្ខុជាវិន័យធរ កាលបើលុះឆន្នាគតិដោយវត្តទាំង ១៨ ប្រការនេះ កំណើតថារក្សាខ្លួន ដែលមានកុសលធម៌ដ៏ឥតគាស់រំលើងចោលចេញផង ឈ្មោះថាជាអ្នកប្រកបដោយទោសផង ប្រកបដោយសេចក្តីតិះដៀលរបស់អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយផង ឈ្មោះថារងនូវអកុសលកម្មដ៏ច្រើនផង ភិក្ខុជាវិន័យធរ កាលបើលុះឆន្នាគតិ កំរើមងលុះទៅខាងឆន្នាគតិ ដោយអាការយ៉ាងនេះ ។

(១៨៦) ពាក្យថា កុំលុះទោសាគតិ សេចក្តីថា កាលដែលភិក្ខុជាវិន័យធរ លុះទោសាគតិ តើលុះទោសាគតិដូចម្តេច ។ ភិក្ខុជាវិន័យធរពួកខ្លះក្នុងសាសនានេះ ចង់គំនុំថា (បុគ្គលនេះ) បានប្រព្រឹត្តធ្វើនូវសេចក្តីវិនាសដល់អាត្មាអញ ចង់គំនុំថា (បុគ្គលនេះ) កំពុងតែប្រព្រឹត្តធ្វើនូវកម្មមិនជាប្រយោជន៍ដល់អាត្មាអញ ចង់គំនុំថា (បុគ្គលនេះ) មុខជានឹងប្រព្រឹត្តធ្វើនូវកម្មមិនជាប្រយោជន៍ដល់អាត្មាអញ ចង់គំនុំថា (បុគ្គលនេះ) បានប្រព្រឹត្តធ្វើនូវកម្មមិនជាប្រយោជន៍ កំពុងប្រព្រឹត្តធ្វើនូវកម្មមិនជាប្រយោជន៍ មុខជានឹងប្រព្រឹត្តធ្វើនូវកម្ម មិនជាប្រយោជន៍ ឯលុះបុគ្គលជាទីស្រឡាញ់

อายาตีติ อนฺตเร อปฺปิยสฺส เม อมนาปสฺส อตฺตนิ อตฺถิ
อตฺตนีติ วา อตฺตา จ วิสฺสชฺชีติ อายาตีติ อนฺตเร สเมหิ ฌาเนหิ
อายาตาวตฺตเหิ อายาเตหิ ปฏิยาเตหิ กุสเลหิ เกนจิ-
กฺเรหิ อธิปฺปาเยหิ ธมฺมา เอเตสนฺติ ธีเรติ ธมฺมา อเนเตสนฺติ ธีเรติ
ฯ เป ฯ ทุฏฺฐุลฺลา อาปตฺติ อนุฏฺฐุลฺลา อาปตฺตีติ ธีเรติ
อนุฏฺฐุลฺลา อาปตฺติ ทุฏฺฐุลฺลา อาปตฺตีติ ธีเรติ สเมหิ
อฏฺฐารสหิ วตฺตเหิ เนสาทกีติ กฏฺฐเก ตหุเมนาหิตาย
ปฏิปตฺติ เหตุ ตหุเมนาสุขาย ตหุเนา ชนสฺส
อนตฺถาย อหิตาย ทุกฺขาย เทวมนุสฺสานนฺติ สเมหิ
อฏฺฐารสหิ วตฺตเหิ เนสาทกีติ กฏฺฐเก ๑ตา ทุปหาตา
อตฺตานนฺติ ปริหารเต สาวเชฺช จ เหตุ สาวเชฺช จ
วิญฺญูนนฺติ ตหุเนา อปุญฺญนฺติ ปสวเต เนสาทกีติ กฏฺฐเก
๗ตา เนสาทกีติ กฏฺฐเต ฯ

ជាទីគាប់ចិត្តរបស់អាត្មាអញ ចងគំនុំថា (បុគ្គលនេះ)បានប្រព្រឹត្តធ្វើនូវកម្ម ជាប្រយោជន៍ កំពុងប្រព្រឹត្តធ្វើនូវកម្មជាប្រយោជន៍ មុខជានឹងប្រព្រឹត្តធ្វើនូវកម្មជាប្រយោជន៍ ដល់បុគ្គលមិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្តរបស់អាត្មាអញ កិក្ខុជាវិនិយធរគប្បីលើកឡើងនូវសេចក្តីក្រៅក្រោធ គ្របសង្កត់ដោយអាឃាតវត្ថុទាំង៩ប្រការនេះហើយ រមែងសម្តែងនូវសភាវៈមិនមែនធម៌ថាជាធម៌ សំដែងនូវធម៌ ថាមិនមែនធម៌ ។បេ។ សំដែងនូវទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ថាជាអទុដ្ឋុល្លាបត្តិ សំដែងនូវអទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ថាជាទុដ្ឋុល្លាបត្តិ កិក្ខុជាវិនិយធរ កាលបើលុះទោសាគតិដោយវត្ថុទាំង ១៨ ប្រការនេះ តំណាលថាប្រតិបត្តិដើម្បីជាប្រយោជន៍ដល់ជនច្រើនគ្នា ដើម្បីមិនមែនជាសុខដល់ជនច្រើនគ្នា ដើម្បីសេចក្តីមិនចំរើនដល់ជនច្រើនគ្នា ដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីទុក្ខដល់ទេវតានឹងមនុស្សទាំងឡាយ កិក្ខុជាវិនិយធរ កាលបើលុះទៅខាងទោសាគតិដោយវត្ថុទាំង ១៨ ប្រការនេះ តំណាលថា រក្សាខ្លួន ដែលខ្លួនមានកុសលធម៌ដ៏ឥតគាស់រំលើងចោលហើយផង ឈ្មោះថាជាអ្នកប្រកបដោយទោសផង ប្រកបដោយសេចក្តីតិះដៀលរបស់អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយផង ឈ្មោះថារមែងនូវអកុសលកម្មច្រើនផង កិក្ខុជាវិនិយធរ កាលបើលុះទៅខាងទោសាគតិ តំរមែងលុះទៅខាងទោសាគតិ ដោយអាការយ៉ាងនេះ ។

[๑๗๓] ๑. มหาวาคสฺส ปฐโม ภาโณวาโร มหาวาคสฺส ปฐมภาณวาโร ปฐโม ๑ ราชา ราชวสเน ปฐโม ทุฏฺโฐ โทสวสเน ปฐโม มูฬฺโห โมหวสเน ปฐโม ปกาเสตา ทิฏฺฐิวสเน ปฐโม มูฬฺโห สมฺโมหา มหาวาโรกฺโก อนฺโต ฉโนติ ธิเยติ ฉนฺโท อนฺโต ฉโนติ ธิเยติ ๆ เปฯ ทุฏฺฐลฺโล อาปตฺติ อทุฏฺฐลฺลา อาปตฺตีติ ธิเยติ อทุฏฺฐลฺโล อาปตฺติ ทุฏฺฐลฺลา อาปตฺตีติ ธิเยติ ๔เหตูหิ อฏฺฐาเรหิ วตฺเถหิ มหาวาคสฺส ปฐโม ภาโณ ๔เหตุฉสหิตาย ปฏิปตฺติยา เหตูติ ๔เหตุฉสมฺปยุตฺตาย ๔เหตุโก ฉนฺทสฺส อเนลกาย อเวฬิกาย ทุกฺขาย เวทนาย ๔เหตูหิ อฏฺฐาเรหิ วตฺเถหิ มหาวาคสฺส ปฐโม ภาโณ ๑ฉ มหาวาโร อนฺตรา ปริหารโต สาวชฺโช ๓ เหตูติ สาธุวชฺโช ๓

(๑๘๓) ពាក្យថា កុំគប្បីលំអៀងដោយមោហាគតិ សេចក្តីថា កិក្ខុ
ជាវិន័យធរ កាលដែលលំអៀងដោយមោហាគតិ តើលំអៀងដោយមោ-
ហាគតិដូចម្តេច ។ កិក្ខុជាវិន័យធរមានចិត្តត្រេកអរលុះដោយអំណាចរាគៈ
មានចិត្តប្រទូស្តលុះដោយអំណាចទោសៈ មានសេចក្តីវង្វេងលុះដោយអំ-
ណាចមោហៈ មានទិដ្ឋិជាគ្រឿងសម្លាបអង្អែល លុះដោយអំណាចទិដ្ឋិ
វង្វេងគាន់កាំងស្មារតី ត្រូវមោហៈគ្របសង្កត់ កំសំដែងនូវសភាវៈមិនមែនធម៌
ថាជាធម៌ សំដែងនូវធម៌ ថាមិនមែនធម៌ ។បេ។ សំដែងទុដ្ឋុល្លាបត្តិថាជា
អទុដ្ឋុល្លាបត្តិ សំដែងអទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ថាជាទុដ្ឋុល្លាបត្តិ កាលបើកិក្ខុជាវិន័យ-
ធរលំអៀងដោយមោហាគតិ ដោយវត្ថុ ១៨ ប្រការនេះ ក៏ឈ្មោះថាប្រតិ-
បត្តិដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍ដល់ជនច្រើនគ្នា ដើម្បីមិនមែនជាសុខដល់ជន
ច្រើនគ្នា ដើម្បីសេចក្តីមិនចំរើនដល់ជនច្រើនគ្នា ដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍
ដើម្បីសេចក្តីទុក្ខដល់ទេវតានឹងមនុស្សទាំងឡាយ កិក្ខុជាវិន័យធរកាលបើ
លំអៀងដោយមោហាគតិដោយវត្ថុទាំង ១៨ ប្រការនេះ ក៏ឈ្មោះបាវ
ក្សាខ្លួន ដែលខ្លួនមានកុសលធម៌ដ៏ករំលើងចោលហើយផង ឈ្មោះ
ថាជាអ្នកប្រតិបដោយទោសផង ប្រតិបដោយសេចក្តីតិះដៀលរបស់

วิญฺญาณ ตมฺปาหุ อปฺปญฺญา ปสวาทิ เหตุผลาทีสุ ตณฺหาย
ฆโร เหตุผลาทีสุ ตณฺหาติ ฯ

(๑๘๔) ๘ ภยาคตาติ ตณฺหาทิฏฺฐิวเสน ภยาคตาติ ตณฺหาย
ภยนฺติ ภยาคตาติ ตณฺหาติ ฯ สเตกิจฺฉาติ สมถวิปสฺสนา-
ยาปิ ภาวนาย สเตกิจฺฉา ปหาตพฺพาติ อตฺโถ ฯ ภาวนาย ปหาตพฺพา
ปน ปุถุชฺชนสฺส ปหาตพฺพาปิ อปฺปหาตพฺพาปิ โหนฺติ ฯ ตถา
หิ ปุถุชฺชนสฺส ปหาตพฺพา ทิฏฺฐิ ปหาตพฺพาติ ปหาตพฺพา
โหติ ปหาตพฺพาติ ปน ปหาตพฺพา โหติ ปหาตพฺพาติ ปน
อปหาตพฺพา โหติ ปหาตพฺพาติ ปน ปหาตพฺพา โหติ ปหาตพฺพาติ
ปน

ผู้ตกไปในอบายทั้งปวง ชื่อว่าเป็นผู้มีกุศลตกไปแล้วเป็นอันมาก ภิกษุนั้น
ชื่อว่าลำเอียงเพราะอคติ ย่อมลำเอียงเพราะอคติ ด้วยประการฉะนี้ ฯ

(๑๘๔) ในคำว่า ชื่อว่าลำเอียงเพราะภยาคติ มีเนื้อความว่าอย่างไร
ภิกษุลำเอียงเพราะภยาคติ ภิกษุลำเอียงเพราะภยาคติอย่างไร ฯ ภิกษุในพระ-
ศาสนานี้ ย่อมรู้ว่าบุคคลนี้ อาศัยอยู่ในตำบลใดตำบลหนึ่ง ในเขตแดนใดเขต-
แดนหนึ่ง ในประเทศใดประเทศหนึ่ง ในที่ใดที่หนึ่ง ในโคจรคามใดโคจรคาม-
หนึ่ง ในนิคมใดนิคมหนึ่ง ในนครใดนครหนึ่ง ในชนบทใดชนบทหนึ่ง ย่อม
รู้ว่าบุคคลนี้ เป็นผู้มีกำลังมาก เป็นผู้มีกำลังน้อย เป็นผู้มีกำลังปานกลาง
เป็นผู้มีกำลังกล้า เป็นผู้มีกำลังแข็งแรง เป็นผู้มีกำลังมั่นคง เป็นผู้มีกำลัง
ไม่มั่นคง เป็นผู้มีกำลังมาก เป็นผู้มีกำลังน้อย เป็นผู้มีกำลังปานกลาง
เป็นผู้มีกำลังกล้า เป็นผู้มีกำลังแข็งแรง เป็นผู้มีกำลังมั่นคง เป็นผู้มีกำลัง
ไม่มั่นคง ย่อมรู้ว่าบุคคลนี้ เป็นผู้มีกำลังมาก เป็นผู้มีกำลังน้อย เป็นผู้มี
กำลังปานกลาง เป็นผู้มีกำลังกล้า เป็นผู้มีกำลังแข็งแรง เป็นผู้มีกำลังมั่นคง
เป็นผู้มีกำลังไม่มั่นคง ย่อมรู้ว่าบุคคลนี้ เป็นผู้มีกำลังมาก เป็นผู้มีกำลัง
น้อย เป็นผู้มีกำลังปานกลาง เป็นผู้มีกำลังกล้า เป็นผู้มีกำลังแข็งแรง เป็น
ผู้มีกำลังมั่นคง เป็นผู้มีกำลังไม่มั่นคง ย่อมรู้ว่าบุคคลนี้ เป็นผู้มีกำลังมาก
เป็นผู้มีกำลังน้อย เป็นผู้มีกำลังปานกลาง เป็นผู้มีกำลังกล้า เป็นผู้มีกำลัง
แข็งแรง เป็นผู้มีกำลังมั่นคง เป็นผู้มีกำลังไม่มั่นคง ย่อมรู้ว่าบุคคลนี้ เป็น
ผู้มีกำลังมาก เป็นผู้มีกำลังน้อย เป็นผู้มีกำลังปานกลาง เป็นผู้มีกำลังกล้า
เป็นผู้มีกำลังแข็งแรง เป็นผู้มีกำลังมั่นคง เป็นผู้มีกำลังไม่มั่นคง ย่อมรู้ว่า
บุคคลนี้ เป็นผู้มีกำลังมาก เป็นผู้มีกำลังน้อย เป็นผู้มีกำลังปานกลาง เป็น
ผู้มีกำลังกล้า เป็นผู้มีกำลังแข็งแรง เป็นผู้มีกำลังมั่นคง เป็นผู้มีกำลังไม่

๑ตัง อุปยาตัง อตฺถาธิปปายตัง สาวเชฏฺฐ จ เชฏฺฐตัง สา-
วเชฏฺฐ จ กิญฺจาธิปปายตฺถตฺถิ อปุญฺญัง ปสวตัง ภยาภตี
ภญฺญตฺถิ วา ภยาภตี ภญฺญตัง ๆ

(๑๘๕) ฉญฺญา โนสา ภยา ภยาหา

เยภ ฉมฺมิ อติวตฺตติ

ฉหิยตัง ตสฺสุ ยเสา

ภาคฺยปภฺโภ จ ภูมิยา ๆ

(๑๘๖) ภิกฺขุ ฉ ฉญฺญาภตี ภญฺญตัง ๆ อฉมฺมิ อฉญฺญาตี
ฉิเปตฺวา ฉ ฉญฺญาภตี ภญฺญตัง ฉมฺมิ ฉญฺญาตี ฉิเปตฺวา ฉ
ฉญฺญาภตี ภญฺญตัง อาฉนฺทนัง อาฉนฺทาปนัง ฉิเปตฺวา ฉ ฉญฺญาภตี
ภญฺญตัง ฉันัง ฉนาปนัง ฉิเปตฺวา ฉ ฉญฺญาภตี ภญฺญตัง
อภาสิตัง อลปิตัง ตถาภเตน อภาสิตัง อลปิตัง
ตถาภเตนาติ ฉิเปตฺวา ฉ ฉญฺญาภตี ภญฺญตัง ภาสิตัง

ภิក្ខុនូវខ្លួនដែលមានគុណសីលធម៌ដ៏គគាស់រលើងចោលហើយផង ឈ្មោះថាជាបុគ្គលប្រកបដោយទោសផង ប្រកបដោយសេចក្តីតិះដៀលរបស់អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយផង ឈ្មោះថារងនូវអកុសលកម្មច្រើនផង ភិក្ខុជាវិនយធរ គាលដែលលំអៀងដោយឆន្ទាគតិ រមែងលំអៀងដោយឆន្ទាគតិដោយអាការយ៉ាងនេះ ។

(๑๘๕) បុគ្គលណាប្រព្រឹត្តកន្ទងនូវធម៌ ព្រោះសេចក្តីស្រឡាញ់ ព្រោះស្អប់ ព្រោះខ្លាច ព្រោះវង្វេង យសសក្តិរបស់បុគ្គលនោះឯង រមែងសាបសូន្យទៅ ដូចព្រះចន្ទក្នុងកាឡបក្ខ គឺខាងរនោច ។

(๑๘๖) ភិក្ខុជាវិនយធរមិនលំអៀងដោយឆន្ទាគតិតើដូចម្តេច ។ ភិក្ខុជាវិនយធរគាលសំដែងនូវសការៈមិនមែនធម៌ ថាមិនមែនធម៌ ឈ្មោះថាមិនលំអៀងដោយឆន្ទាគតិ គាលសំដែងនូវធម៌ ថាជាធម៌ ឈ្មោះថាមិនលំអៀងដោយឆន្ទាគតិ គាលសំដែងនូវសការៈមិនមែនវិន័យ ថាមិនមែនវិន័យ ឈ្មោះថាមិនលំអៀងដោយឆន្ទាគតិ គាលសំដែងនូវវិន័យ ថាជាវិន័យ ឈ្មោះថាមិនលំអៀងដោយឆន្ទាគតិ គាលសំដែងនូវពាក្យដែលព្រះតថាគតមិនបានសំដែង មិនបានពោល ថាជាពាក្យដែលព្រះតថាគតមិនបានសំដែង មិនបានពោល ឈ្មោះថាមិនលំអៀងដោយឆន្ទាគតិ

ลปิตานิ ตสฺมาตเรน สาสิตานิ ลปิตานิ ตสฺมาตเรตาติ
ธีเรยฺโย น ฉฏฺฐาคตานิ ตตฺถ อาจริยฺโย ตสฺมาตเรน
อาจริยฺโย ตสฺมาตเรตาติ ธีเรยฺโย น ฉฏฺฐาคตานิ ตตฺถ
อาจริยฺโย ตสฺมาตเรน อาจริยฺโย ตสฺมาตเรตาติ ธีเรยฺโย
น ฉฏฺฐาคตานิ ตตฺถ อปฺปญฺญานิ ตสฺมาตเรน อปฺปญฺญานิ
ตสฺมาตเรตาติ ธีเรยฺโย น ฉฏฺฐาคตานิ ตตฺถ ปญฺญานิ
ตสฺมาตเรน ปญฺญานิ ตสฺมาตเรตาติ ธีเรยฺโย น ฉฏฺฐาคตานิ
ตตฺถ อภิปญฺญานิ อภิปญฺญาตานิ ธีเรยฺโย น ฉฏฺฐาคตานิ ตตฺถ
อภิปญฺญา อภิปญฺญาตานิ ธีเรยฺโย น ฉฏฺฐาคตานิ ตตฺถ ลหุกานิ
อภิปญฺญา ลหุกานิ อภิปญฺญาตานิ ธีเรยฺโย น ฉฏฺฐาคตานิ ตตฺถ
ครุกานิ อภิปญฺญา ครุกานิ อภิปญฺญาตานิ ธีเรยฺโย น ฉฏฺฐาคตานิ
ตตฺถ สาวเสสานิ อภิปญฺญา สาวเสสานิ อภิปญฺญาตานิ ธีเรยฺโย
น ฉฏฺฐาคตานิ ตตฺถ อนวเสสานิ อภิปญฺญา อนวเสสานิ
อภิปญฺญาตานิ ธีเรยฺโย น ฉฏฺฐาคตานิ ตตฺถ ฐุลฺลานิ อภิปญฺญา

កាលសំដែងនូវពាក្យដែលព្រះតថាគតបានសំដែង បានពោល ថាជាពាក្យដែលព្រះតថាគតបានសំដែង បានពោល ឈ្មោះថា មិនលំអៀងដោយឆន្ទាគតិ កាលសំដែងនូវកិច្ចវត្តដែលព្រះតថាគតមិនបានសន្សំមក ថាជាកិច្ចវត្តដែលព្រះតថាគតមិនបានសន្សំមក ឈ្មោះថា មិនលំអៀងដោយឆន្ទាគតិ កាលសំដែងនូវកិច្ចវត្តដែលព្រះតថាគតបានសន្សំមក ថាជាកិច្ចវត្តដែលព្រះតថាគតបានសន្សំមក ឈ្មោះថាមិនលំអៀងដោយឆន្ទាគតិ កាលសំដែងនូវសិក្ខាបទដែលព្រះតថាគត មិនបានបញ្ញត្ត ថា ព្រះតថាគតមិនបានបញ្ញត្ត ឈ្មោះថាមិនលំអៀងដោយឆន្ទាគតិ កាលសំដែងនូវសិក្ខាបទដែលព្រះតថាគតទ្រង់បញ្ញត្ត ថាព្រះតថាគតទ្រង់បញ្ញត្ត ឈ្មោះថាមិនលំអៀងដោយឆន្ទាគតិ កាលសំដែងនូវអនាបត្តិ ថាជាអនាបត្តិ ឈ្មោះថាមិនលំអៀងដោយឆន្ទាគតិ កាលសំដែងនូវអាបត្តិ ថាជាអាបត្តិ ឈ្មោះថាមិនលំអៀងដោយឆន្ទាគតិ កាលសំដែងនូវលហុកាបត្តិ ថាជាលហុកាបត្តិ ឈ្មោះថាមិនលំអៀងដោយឆន្ទាគតិ កាលសំដែងនូវគរុកាបត្តិ ថាជាគរុកាបត្តិ ឈ្មោះថាមិនលំអៀងដោយឆន្ទាគតិ កាលសំដែងនូវសាវសេសាបត្តិ ថាជាសាវសេសាបត្តិ ឈ្មោះថាមិនលំអៀងដោយឆន្ទាគតិ កាលសំដែងនូវអនវសេសាបត្តិ ថាជាអនវសេសាបត្តិ ឈ្មោះថាមិនលំអៀងដោយឆន្ទាគតិ កាលសំដែងនូវទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ថាជាទុដ្ឋុល្លាបត្តិ

ทุฏฺฐสฺส อาปตฺติยา นิปฺปเทสา ๑ ฉนฺนาคตา กตฺตา อนุฏฺฐลฺลสฺส อาปตฺติ อนุฏฺฐลฺลสฺส อาปตฺติยา นิปฺปเทสา ๑ ฉนฺนาคตา กตฺตา ฯลฯ ๑ ฉนฺนาคตา กตฺตา ฯ

(๑๘๗) กตี ๑ โสภนาคตา กตฺตา อธมฺมา อธมฺมตฺตา นิปฺปเทสา ๑ โสภนาคตา กตฺตา ธมฺมา ธมฺมตฺตา นิปฺปเทสา ๑ โสภนาคตา กตฺตา ฯ เป ฯ ทุฏฺฐลฺลสฺส อาปตฺติ ทุฏฺฐสฺส อาปตฺติยา นิปฺปเทสา ๑ โสภนาคตา กตฺตา อนุฏฺฐลฺลสฺส อาปตฺติ อนุฏฺฐลฺลสฺส อาปตฺติยา นิปฺปเทสา ๑ โสภนาคตา กตฺตา ฯลฯ ๑ โสภนาคตา กตฺตา ฯ

(๑๘๘) กตี ๑ โมหนาคตา กตฺตา ฯ อธมฺมา อธมฺมตฺตา นิปฺปเทสา ๑ โมหนาคตา กตฺตา ธมฺมา ธมฺมตฺตา นิปฺปเทสา ๑ โมหนาคตา กตฺตา ฯ เป ฯ ทุฏฺฐลฺลสฺส อาปตฺติ ทุฏฺฐสฺส อาปตฺติยา นิปฺปเทสา ๑ โมหนาคตา กตฺตา อนุฏฺฐลฺลสฺส อาปตฺติ อนุฏฺฐลฺลสฺส อาปตฺติยา นิปฺปเทสา ๑ โมหนาคตา กตฺตา ฯลฯ ๑ โมหนาคตา กตฺตา ฯ

ឈ្មោះថាមិនលំអៀងដោយឆន្ទាគតិ កាលសំដែងនូវអនុដ្ឋលាបត្តិ ថាជាអនុដ្ឋលាបត្តិ ឈ្មោះថាមិនលំអៀងដោយឆន្ទាគតិ ភិក្ខុមិនលំអៀងដោយឆន្ទាគតិ ដោយអាការយ៉ាងនេះ ។

(១៨៧) ភិក្ខុជាវិនយធរមិនលំអៀងដោយទោសាគតិ តើដូចម្តេច ។ ភិក្ខុកាលសំដែងនូវសភាវៈមិនមែនធម៌ ថាមិនមែនធម៌ ឈ្មោះថាមិនលំអៀងដោយទោសាគតិ កាលសំដែងនូវធម៌ ថាជាធម៌ ឈ្មោះថាមិនលំអៀងដោយទោសាគតិ ។ បេ ។ កាលសំដែងនូវទុដ្ឋុលាបត្តិ ថាជាទុដ្ឋុលាបត្តិ ឈ្មោះថាមិនលំអៀងដោយទោសាគតិ កាលសំដែងនូវអនុដ្ឋុលាបត្តិ ថាជាអនុដ្ឋុលាបត្តិ ឈ្មោះថាមិនលំអៀងដោយទោសាគតិ ភិក្ខុមិនលំអៀងដោយទោសាគតិ ដោយអាការយ៉ាងនេះ ។

(១៨៨) ភិក្ខុជាវិនយធរមិនលំអៀងដោយមោហាគតិតើដូចម្តេច ។ ភិក្ខុកាលសំដែងនូវសភាវៈមិនមែនធម៌ ថាមិនមែនធម៌ ឈ្មោះថាមិនលំអៀងដោយមោហាគតិ សំដែងនូវធម៌ ថាជាធម៌ ឈ្មោះថាមិនលំអៀងដោយមោហាគតិ ។ បេ ។ កាលសំដែងនូវទុដ្ឋុលាបត្តិ ថាជាទុដ្ឋុលាបត្តិ ឈ្មោះថាមិនលំអៀងដោយមោហាគតិ កាលសំដែងនូវអនុដ្ឋុលាបត្តិ ថាជាអនុដ្ឋុលាបត្តិ ឈ្មោះថាមិនលំអៀងដោយមោហាគតិ ភិក្ខុមិនលំអៀងដោយមោហាគតិ ដោយអាការយ៉ាងនេះ ។

(๑๘๙) កថំ ន ភយាគតឹ កច្ចតិ ។ អធម្មំ អធម្មោតិ ទីបេត្តោ ន ភយាគតឹ កច្ចតិ ធម្មំ ធម្មោតិ ទីបេត្តោ ន ភយាគតឹ កច្ចតិ ។ បេ ។ ទុដ្ឋុល្លំ អាបត្តឹ ទុដ្ឋុល្លា អាបត្តីតិ ទីបេត្តោ ន ភយាគតឹ កច្ចតិ អទុដ្ឋុល្លំ អាបត្តឹ អទុដ្ឋុល្លា អាបត្តីតិ ទីបេត្តោ ន ភយាគតឹ កច្ចតិ ឯវំ ន ភយាគតឹ កច្ចតិ ។

(๑๙๐) ឆន្តា នោសា ភយោ មោឃោ

យោ ធម្មំ នាតិវត្តតិ

អាបូរតិ តស្ស យសោ

សុក្កបក្ខេវ ចន្ទិមាតិ ។

(๑๙๑) កថំ សញ្ញាបនីយេ ឋានេ សញ្ញាបេតិ ។ អធម្មំ អធម្មោតិ ទីបេត្តោ សញ្ញាបនីយេ ឋានេ សញ្ញាបេតិ ធម្មំ ធម្មោតិ ទីបេត្តោ សញ្ញាបនីយេ ឋានេ សញ្ញាបេតិ ។ បេ ។ ទុដ្ឋុល្លំ អាបត្តឹ ទុដ្ឋុល្លា អាបត្តីតិ ទីបេត្តោ សញ្ញាបនីយេ ឋានេ សញ្ញាបេតិ

[๑๘๙] កិក្ខុជាវិន័យធរមិនលំអៀនដោយកយោគតិតើដូចម្តេច ។ កិក្ខុកាលសំដែងនូវសភាវៈមិនមែនធម៌ ថាមិនមែនធម៌ ឈ្មោះថាមិនលំអៀន ដោយកយោគតិ កាលសំដែងនូវធម៌ ថាជាធម៌ ឈ្មោះថាមិនលំអៀនដោយកយោគតិ ។ បេ ។ កាលសំដែងនូវទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ថាជាទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ឈ្មោះថាមិនលំអៀនដោយកយោគតិ កាលសំដែងនូវអទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ថាជាអទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ឈ្មោះថាមិនលំអៀនដោយកយោគតិ កិក្ខុមិនលំអៀនដោយកយោគតិ ដោយអាការយ៉ាងនេះ ។

[๑๙๐] បុគ្គលណា មិនប្រព្រឹត្តកន្លងនូវធម៌ ព្រោះសេចក្តីស្រឡាញ់ ព្រោះស្អប់ ព្រោះខ្លាច ព្រោះវង្វេង យសស័ក្តិរបស់បុគ្គលនោះឯង រមែងតេញបរបូណ៌ ដូចព្រះចន្ទក្នុងសុក្កបក្ខ គឺបំណែកខាងខ្នើត ។

[๑๙๑] សួរថា កិក្ខុជាវិន័យធរពន្យល់ក្នុងទីដែលគួរពន្យល់នោះ តើដូចម្តេច ។ ឆ្លើយថា កិក្ខុជាវិន័យធរ កាលសំដែងនូវសភាវៈមិនមែនធម៌ ថាមិនមែនធម៌ ឈ្មោះថាពន្យល់ក្នុងទីដែលគួរពន្យល់ កាលសំដែងនូវធម៌ ថាជាធម៌ ឈ្មោះថាពន្យល់ក្នុងទីដែលគួរពន្យល់ ។ បេ ។ កាលសំដែងនូវទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ថាជាទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ឈ្មោះថាពន្យល់ក្នុងទីដែលគួរពន្យល់

អនុដ្ឋលុំ អាបត្តឹ អនុដ្ឋលា អាបត្តីតំ នឹបេក្ខោ សញ្ញាម-
ដ្ឋយ ហោតេ សញ្ញាបេតំ វា សញ្ញាមដ្ឋយ ហោតេ
សញ្ញាបេតំ ។

(១៩៦) កតំ ដំឆ្ញាបដ្ឋយ ហោតេ ដំឆ្ញាបេតំ ។
អឆម្ចុំ អឆម្ចោតំ នឹបេក្ខោ ដំឆ្ញាបដ្ឋយ ហោតេ ដំឆ្ញា-
បេតំ ឆម្ចុំ ឆម្ចោតំ នឹបេក្ខោ ដំឆ្ញាបដ្ឋយ ហោតេ
ដំឆ្ញាបេតំ ។ បេ ។ នុដ្ឋលុំ អាបត្តឹ នុដ្ឋលា អាបត្តីតំ
នឹបេក្ខោ ដំឆ្ញាបដ្ឋយ ហោតេ ដំឆ្ញាបេតំ អនុដ្ឋលុំ អា-
បត្តឹ អនុដ្ឋលា អាបត្តីតំ នឹបេក្ខោ ដំឆ្ញាបដ្ឋយ ហោតេ
ដំឆ្ញាបេតំ វា ដំឆ្ញាបដ្ឋយ ហោតេ ដំឆ្ញាបេតំ ។

(១៩៧) កតំ បេក្ខុដ្ឋយ ហោតេ បេក្ខុតំ ។ អឆម្ចុំ
អឆម្ចោតំ នឹបេក្ខោ បេក្ខុដ្ឋយ ហោតេ បេក្ខុតំ ឆម្ចុំ
ឆម្ចោតំ នឹបេក្ខោ បេក្ខុដ្ឋយ ហោតេ បេក្ខុតំ ។ បេ ។
នុដ្ឋលុំ អាបត្តឹ នុដ្ឋលា អាបត្តីតំ នឹបេក្ខោ បេក្ខុដ្ឋយ
ហោតេ បេក្ខុតំ អនុដ្ឋលុំ អាបត្តឹ អនុដ្ឋលា អាបត្តីតំ

คาลสมัยใดผู้ใดอนุปลงพระชนม์ ชื่อว่าอนุปลงพระชนม์ ชื่อว่าตายในกรรมใด ในกรรมใดอันเขาตายแล้ว กิริยาอันใดของเขาตายแล้วในกรรมใด ด้วยกิริยาอาการอย่างนี้ ฯ

(๑๙๒) ถามว่า กิริยาอันใดในวาระใดในกรรมใดอันเขาพึงพิจารณา เป็นอย่างไร ฯ ตอบว่า กิริยาอันใดของเขาผู้มีวิสภาวะไม่เป็นธรรม ชื่อว่าไม่เป็นธรรม ชื่อว่าพิจารณาในกรรมใดอันเขาพึงพิจารณา คาลสมัยใดผู้ใดอนุปลงพระชนม์ ชื่อว่าเป็นธรรม ชื่อว่าพิจารณาในวาระใดอันเขาพึงพิจารณา ฯ เป ฯ คาลสมัยใดผู้ใดอนุปลงพระชนม์ ชื่อว่าอนุปลงพระชนม์ ชื่อว่าพิจารณา ในกรรมใดอันเขาพึงพิจารณา คาลสมัยใดผู้ใดอนุปลงพระชนม์ชื่อว่าอนุปลงพระชนม์ ชื่อว่าพิจารณา ในกรรมใดอันเขาพึงพิจารณา กิริยาพิจารณาในกรรมใดอันเขาพึงพิจารณา ด้วยอาการอย่างนี้ ฯ

(๑๙๓) ถามว่า กิริยาสำรวมในกรรมใดอันเขาพึงสำรวม เป็นอย่างไร ฯ ตอบว่า กิริยาของเขาผู้มีวิสภาวะไม่เป็นธรรม ชื่อว่าไม่เป็นธรรม ชื่อว่าสำรวมในกรรมใดอันเขาพึงสำรวม คาลสมัยใดผู้ใดอนุปลงพระชนม์ ชื่อว่าเป็นธรรม ชื่อว่าสำรวมในกรรมใดอันเขาพึงสำรวม ฯ เป ฯ คาลสมัยใดผู้ใดอนุปลงพระชนม์ ชื่อว่าอนุปลงพระชนม์ ชื่อว่าสำรวมในกรรมใดอันเขาพึงสำรวม คาลสมัยใดผู้ใดอนุปลงพระชนม์ ชื่อว่าเป็นอนุปลงพระชนม์ ชื่อว่า

นิเทฺทเส เทสิยฺยมานายเมว หานิ เทสิตา ฯ เทสิยฺยมานายเมว หานิ เทสิตา ฯ

(๑๙๔) กถญฺจ ปสาทนิยฺยา หานิ ปสาทนิตา ฯ อตฺถงฺคเต อตฺถงฺคตนฺติ นิเทฺทเส ปสาทนิยฺยา หานิ ปสาทนิตา ฯ ตณฺหงฺคเต ตณฺหงฺคตนฺติ นิเทฺทเส ปสาทนิยฺยา หานิ ปสาทนิตา ฯ เป ฯ ขุทฺทกงฺคเต ขุทฺทกงฺคตนฺติ นิเทฺทเส ปสาทนิยฺยา หานิ ปสาทนิตา ฯ อนุฏฺฐกงฺคเต อนุฏฺฐกงฺคตนฺติ นิเทฺทเส ปสาทนิยฺยา หานิ ปสาทนิตา ฯ

(๑๙๕) กถญฺจ ลทฺธูปสมฺปทตฺตา ปริปกฺกา[๑] อาสวานา-นนฺติ ฯ ลทฺธูปสมฺปทตฺตา ลทฺธูปสมฺปทาติ ลทฺธูปริภาเว ปญฺญตฺติ ญาตตฺถา อยญฺจ อาสวานญฺจ ลทฺธูปสมฺปทาติ อาสวานญฺจ ปญฺญตฺติ ญาตตฺถา ตสฺมา อาสวานญฺจ อตฺถงฺคเต ตณฺหงฺคเต ขุทฺทกงฺคเต อนุฏฺฐกงฺคเตติ ฯ เป ฯ ขุทฺทกงฺคเต อนุฏฺฐกงฺคเต

---

๑ ฉ. ปา. ปริปกฺกา ฯ

สำเร็จมีลักษณะที่ควรสำเร็จมี ก็หรือสำเร็จมีลักษณะที่ควรสำเร็จมี ด้วยอาการอย่างนี้ ฯ

[๑๙๔] ถามว่า ก็บุคคลชื่อว่าให้กราบไหว้ในที่ควรกราบไหว้ เป็นอย่างไร ฯ ตอบว่า ก็ในกาลเมื่อสัตว์ผู้เสวยวิบากมีใจไม่ประกอบด้วยธรรม ยังไม่ประกอบด้วยธรรม ชื่อว่าบุคคลชื่อว่าให้กราบไหว้ในที่ควรกราบไหว้ ในกาลเมื่อสัตว์ผู้เสวยวิบากมีใจประกอบด้วยธรรม ประกอบด้วยธรรม ชื่อว่าบุคคลชื่อว่าให้กราบไหว้ในที่ควรกราบไหว้ ฯ ฯลฯ ในกาลเมื่อสัตว์ผู้เสวยวิบากมีใจถึงพร้อมด้วยอรหัตตผล ประกอบด้วยอรหัตตผล ชื่อว่าบุคคลชื่อว่าให้กราบไหว้ในที่ควรกราบไหว้ ในกาลเมื่อสัตว์ผู้เสวยวิบากมีใจถึงพร้อมด้วยอรหัตตผล ประกอบด้วยอรหัตตผล ชื่อว่าบุคคลชื่อว่าให้กราบไหว้ในที่ควรกราบไหว้ ก็บุคคลชื่อว่าให้กราบไหว้ในที่ควรกราบไหว้ ในที่ควรกราบไหว้ ด้วยอาการอย่างนี้ ฯ

[๑๙๕] ถามว่า ก็ภิกษุเห็นด้วยญาณว่าบุคคลชื่อนี้ ด้วยคิดว่า **อาตมาภาพ** ได้บรรลุอรหัตตผลแล้วหรือหนอ ตอบว่า ก็ภิกษุบรรลุในศาสนานี้ เป็นผู้ได้บรรลุ ได้บรรลุเฉพาะ ได้ถึงพร้อม ได้ถึงพร้อมเฉพาะ ด้วยญาณ แล้วเห็นบุคคลนั้นว่า บุคคลนี้ไม่ได้บรรลุ ไม่ได้บรรลุเฉพาะ ไม่ได้ถึงพร้อม ไม่ได้ถึงพร้อมเฉพาะ ด้วยญาณ ก็แต่ว่าในกาลเมื่อสัตว์ผู้เสวยวิบากมีใจไม่ประกอบด้วยธรรม ยังไม่ประกอบด้วยธรรม ฯ ฯลฯ ในกาลเมื่อสัตว์ผู้เสวยวิบากมีใจถึงพร้อมด้วยอรหัตตผล ประกอบด้วยอรหัตตผล

อาปตฺติ ทฺวิเธ อนุฏฺฐุลฺ อาปตฺติ ทุฏฺฐุลฺ อาปตฺติ ทฺวิเธ ฯ ปญฺจ สนฺถตานิ ฯ

(๑๙๖) กติ ปหุสฺสาโทนีนิ อปฺปสฺสุตานิ อาปาทานิ ฯ ฯเตกาโท ปหุสฺสาโท ปหุสฺสาโท สุตวาโท สุตสนฺนิจโย อยฺ อปฺปสฺสาโท อปฺปาคโม อปฺปชาโต ตสฺส อาปาทาโท อธมฺโ ธมฺโ ทีเป ธมฺโ อธมฺโ ทีเป ฯ เป ฯ อนุฏฺฐุลฺ อาปตฺติ อนุฏฺฐุลฺ อาปตฺติ ทฺวิเธ อนุฏฺฐุลฺ อาปตฺติ ทุฏฺฐุลฺ อาปตฺติ ทฺวิเธ ปญฺจ ปหุสฺสาโทนีนิ อปฺปสฺสุตานิ อาปาทานิ ฯ

(๑๙๗) กติ ปาปมิตฺตานิ อาคตานิ อาปาทานิ ฯ ฯเตกาโท ปาปโก ปาปมิตฺโ ปาปสหาโย ปาปสมฺปวงฺกี อยฺ อาปาโท อปฺปญฺญาโท อปฺปสฺสุตาโท อปฺปกตญฺญู ฯมสฺส ปาปกา อกตา กาสฺสตีติ ตสฺส อาปาทาโท

សំដែងនូវអនុដ្ឋុលាបត្តិ ថាជាអនុដ្ឋុលាបត្តិ កំភ្លឹមើលងាយនូវបុគ្គលដែលបក្ខពួកដទៃ ដោយគិតថា អាត្មាអញបានបក្ខពួក ដោយអាការយ៉ាងនេះ ។

(๑๙๖) សួរថា កំភ្លឹមើលងាយនូវបុគ្គលដែលចេះដឹងតិច ដោយគិតថា អាត្មាអញជាអ្នកចេះដឹងច្រើន តើដូចម្តេច ។ ឆ្លើយថា កំភ្លឹពួកមួយក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកចេះដឹងច្រើន ចាំនូវសុត្តៈ សង្គ្រោះនូវសុត្តៈ រមែងមើលងាយបុគ្គលអ្នកចេះដឹងតិចនោះថា បុគ្គលនេះស្គាល់តិច ជាអ្នកចេះដឹងនិកាយតិច ចាំតិច កំសំដែងនូវសភាវៈមិនមែនធម៌ ថាជាធម៌ សំដែងនូវធម៌ ថាមិនមែនធម៌ ។ បេ ។ សំដែងនូវអនុដ្ឋុលាបត្តិ ថាជាអនុដ្ឋុលាបត្តិ សំដែងនូវអនុដ្ឋុលាបត្តិ ថាជាអនុដ្ឋុលាបត្តិ កំភ្លឹមើលងាយនូវបុគ្គលដែលចេះដឹងតិច ដោយគិតថា អាត្មាអញជាអ្នកចេះដឹងច្រើន ដោយអាការយ៉ាងនេះ ។

(๑๙) សួរថា កំភ្លឹមើលងាយកំភ្លឹដែលខ្លីជាង ដោយគិតថា អាត្មាអញជាថេរៈចាស់ជាង តើដូចម្តេច ។ ឆ្លើយថា កំភ្លឹពួកមួយក្នុងសាសនានេះ ជាថេរៈ ជាអ្នកដឹងពាក្យ (វែង) បួសមកជាយូរហើយ រមែងមើលងាយកំភ្លឹខ្លីនោះថា កំភ្លឹនេះនៅខ្លីមិនសូវល្បីល្បាញ ជាអ្នកចេះដឹងតិច មិនចេះប្បាប់ទម្លាប់ អាត្មាអញនឹងមិនធ្វើតាមពាក្យរបស់កំភ្លឹនេះទេ ដូច្នេះក៏

อฉนฺทกา ฉนฺทราควินยา ฉนฺทสฺส อฉนฺทกา ฉนฺทราควินยา ฯเปฯ ทุฏฺฐุลฺลา อาปตฺติยา อทุฏฺฐุลฺลา อาปตฺติยา ทิฏฺฐิยา อทุฏฺฐุลฺลา อาปตฺติยา ทุฏฺฐุลฺลา อาปตฺติยา ทิฏฺฐิยา ปาฏิเทสนียสฺส ธมฺมสฺส ปฏิเทสนาย ปาฏิเทสนียสฺส ธมฺมสฺส ปฏิคฺคหณาย ฯ

(๑๙๘) อสมฺปตฺตสฺส ปาฏิเทสนียสฺส อาปชฺชนาย กาสฺส[๑] ปฏิคฺคหณา โหติ ฯ สมฺปตฺตสฺส ธมฺมสฺส วินยสฺส ปริหานิยา ปฏิคฺคหณา โหติ ฯ

(๑๙๙) ยสฺส ฉนฺทสฺส มูลนฺ วตฺตา ฯ ยสฺส วินยสฺส เหฏฺฐา วตฺตา ฯ ยสฺส สตฺถุสาสนสฺส ปจฺจกฺขาย อนุสฺสาวนสมฺมุขาย ฯ ยสฺส ฉนฺทสฺส ยสฺส วินยสฺส ยสฺส สตฺถุสาสนสฺส อธิกรณานิ รูปสมฺปตฺติ ตถา อธิกรณานิ รูปสมฺปตฺติยา อนุวชฺชตาย ปุพฺพภาเค ยาว โคตฺรภุ อาวุโส สมนฺตา กิตฺตกา ปริยาปนฺนา ปริเยสิ กิตฺตกา

---

๑ ฉ. ม. การ ฯ

សំដែងនូវសភាវៈមិនមែនធម៌ ថាជាធម៌ សំដែងនូវធម៌ ថាមិនមែនធម៌ ។ បេ ។ សំដែងនូវខុដ្ឋល្បាបត្តិ ថាជាអនុដ្ឋល្បាបត្តិ សំដែងនូវអនុដ្ឋល្បាបត្តិ ថាជាខុដ្ឋល្បាបត្តិ កិក្ខុមើលងាយកិក្ខុ១ជាន់ដោយគតិថា អាត្មាអញជាថេរៈ ចាស់ជាន ដោយអាការយ៉ាងនេះ ។

(๑๙๘) ពាក្យថា កុំពោលនូវហេតុដែលមិនទាន់មកដល់ គឺកុំនិយាយនូវពាក្យដែលមិនទាន់ធ្លាក់ដល់មក ។ ពាក្យថា កុំគប្បីញុំាងហេតុដែលដល់មកហើយឲ្យសាបសូន្យចាកធម៌ ចាកវិន័យ គឺបានដល់សង្ឃដែលប្រជុំគ្នាដើម្បីសេចក្តីណា កុំគប្បីញុំាងសេចក្តីនោះឲ្យសាបសូន្យចាកធម៌ ចាកវិន័យឡើយ ។

(๑๙๙) ពាក្យថា ដោយធម៌ណា គឺដោយវត្ថុដែលពិតប្រាកដ ។ ពាក្យថា ដោយវិន័យណា គឺដំរែតឿនក្រើនរំលឹក ។ ពាក្យថា ដោយពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់ព្រះសាស្តាណា គឺដោយញត្តិសម្បទានឹងអនុសាវនសម្បទា ។ ពាក្យថា អធិករណ៍រម្ងាប់ដោយធម៌ណា ដោយវិន័យណា ដោយពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់ព្រះសាស្តាណា គប្បីរម្ងាប់អធិករណ៍នោះ ដោយធម៌នោះ ។ សេចក្តីថា វិន័យធរគប្បីសួរអ្នកចោទថា ម្នាលអាវុសោ លោកយាត់បង់វណ្ណរបស់កិក្ខុនោះ ដោយហេតុណា

ឋបេសិ សីលវិបត្តិយោ ឋបេសិ អាចារវិបត្តិយោ ឋបេ-
សិ ទិដ្ឋិវិបត្តិយោ ឋបេសីតិ ។ សោ ចេ ឯវំ វទេយ្យ
សីលវិបត្តិយោ ឯ ឋបេមិ អាចារវិបត្តិយោ ឯ ឋបេមិ
ទិដ្ឋិវិបត្តិយោ ឯ ឋបេមីតិ ។ សោ ឱវាទសហធម្មិកោ ជា-
ជាតិ បជាយស្មា សីលវិបត្តិ ជាជាតិ អាចារវិបត្តិ ជា-
ជាតិ ទិដ្ឋិវិបត្តិន្តិ ។ សោ ចេ ឯវំ វទេយ្យ ជាជាមិ ខោ
អហំ អាវុសោ សីលវិបត្តិ ជាជាមិ អាចារវិបត្តិ ជាជាមិ
ទិដ្ឋិវិបត្តិន្តិ ។ សោ ឱវាទសហធម្មិកោ ភិក្ខូហិ បជា-
វុសោ សីលវិបត្តិ ភិក្ខូហិ អាចារវិបត្តិ ភិក្ខូហិ ទិដ្ឋិ-
វិបត្តីតិ ។ សោ ចេ ឯវំ វទេយ្យ ចត្តារិ ខោ ឥមានិ
ភោរស សង្ឃាទិសេសា អយំ សីលវិបត្តិ ទ្វេ ខោ ឥមេ
ចាចិត្តិយេ ចាដិទេសនីយេ ទុក្កដំ ទុព្ភាសិតំ អយំ
អាចារវិបត្តិ មិច្ឆាទិដ្ឋិ អន្តគ្គាហិកា ទិដ្ឋិ អយំ ទិដ្ឋិវិ-
បត្តីតិ ។ សោ ឱវាទសហធម្មិកោ យំ ខោ កិំ អាវុសោ
ឱវាទសហធម្មិកោ បញ្ញាណំ ឋបេសិ ទិដ្ឋេន ឋបេសិ
សុតេន ឋបេសិ បរិសង្កាយ ឋបេសីតិ ។ សោ ចេ
ឯវំ វទេយ្យ ទិដ្ឋេន ឯ ឋបេមិ សុតេន ឯ ឋបេមិ

លោកឃាត់បវារណានោះដោយហេតុអ្វី លោកឃាត់ដោយសីលវិបត្តិ ឬឃាត់ដោយអាចារវិបត្តិ ឬក៏ឃាត់ដោយទិដ្ឋិវិបត្តិ ។ បើអ្នកចោទនោះនិយាយយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំឃាត់ដោយសីលវិបត្តិផង ឃាត់ដោយអាចារវិបត្តិផង ឃាត់ដោយទិដ្ឋិវិបត្តិផង ។ វិនយធរត្រូវនិយាយទទឹងកុំអ្នកចោទនោះយ៉ាងនេះថា បុរលោកដ៏មានអាយុស្គាល់សីលវិបត្តិ ស្គាល់អាចារវិបត្តិ ស្គាល់ទិដ្ឋិវិបត្តិដែរឬ ។ បើកុំអ្នកចោទនោះនិយាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោ ខ្ញុំស្គាល់សីលវិបត្តិ ស្គាល់អាចារវិបត្តិ ស្គាល់ទិដ្ឋិវិបត្តិដែរ ។ វិនយធរត្រូវសួរកុំអ្នកចោទនោះយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោ បុរសីលវិបត្តិដូចម្តេច អាចារវិបត្តិដូចម្តេច ទិដ្ឋិវិបត្តិដូចម្តេច ។ បើកុំអ្នកចោទនោះនិយាយយ៉ាងនេះថា ឃាតដិក ៤ សង្ឃាទិសេស ១៣ នេះហៅថាសីលវិបត្តិ ថុល្លច្ចយ បាចិត្តិយៈ បាដិទេសនីយៈ ទុក្កដ ទុព្ភាសិត នេះហៅថាអាចារវិបត្តិ មិច្ឆាទិដ្ឋិ នឹងអន្តគ្គាហិកាទិដ្ឋិ នេះហៅថា ទិដ្ឋិវិបត្តិ ។ វិនយធរត្រូវសួរកុំអ្នកចោទយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោ លោកឃាត់បវារណារបស់កុំនេះ ដោយហេតុណា លោកឃាត់ដោយឃានឃើញ ឬឃាត់ដោយឃានឮ ឬក៏ឃាត់ដោយឃានរង្កៀស ។ បើកុំអ្នកចោទនោះនិយាយយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំឃាត់ដោយឃានឃើញផង ឃាត់ដោយឃានឮផង

បរិសជ្ឈាយ ភ ឋបេមីតិ ។ សោ ឯវមស្ស វចនីយោ យំ ភោ តុវំ អាវុសោ ឥមស្ស កិត្តិយោ ធិដ្ឋេន បភារណំ ឋបេសិ កិន្តេ ធិដ្ឋំ កិន្តិ តេ ធិដ្ឋំ កទា តេ ធិដ្ឋំ កត្ត តេ ធិដ្ឋំ ចាភដិកំ អជ្ឈាបជ្ជន្តោ ធិដ្ឋោ សង្ឃាធិសេសំ អជ្ឈាបជ្ជន្តោ ធិដ្ឋោ ថុល្លច្ចយំ អជ្ឈាបជ្ជន្តោ ធិដ្ឋោ ចាចិត្តិយំ អជ្ឈាបជ្ជន្តោ ធិដ្ឋោ ចាដ្ឋេសនីយ អជ្ឈាបជ្ជន្តោ ធិដ្ឋោ ទុក្កដំ អជ្ឈាបជ្ជន្តោ ធិដ្ឋោ ទុព្ភាសិតំ អជ្ឈាបជ្ជន្តោ ធិដ្ឋោ កត្ត ច តុវំ អហោសិ កត្តចាយ កិត្តិ អហោសិ កិញ្ចុ[1] តុវំ កហោសិ កិញ្ចាយំ កិត្តិ កហោតីតិ ។ សោ ចេ ឯវំ វទេយ្យ ន ភោ អហំ អាវុសោ ឥមស្ស កិត្តិយោ ធិដ្ឋេន បភារណំ ឋបេមិ អបិច សុតេន បភារណំ ឋបេមីតិ ។ សោ ឯវមស្ស វចនីយោ យំ ភោ តុវំ អាវុសោ ឥមស្ស កិត្តិយោ សុតេន បភារណំ ឋបេសិ កិន្តេ សុតំ កិន្តិ តេ សុតំ កទា តេ សុតំ កត្ត តេ សុតំ ចាភដិកំ អជ្ឈាបន្នោតិ សុតំ សង្ឃាធិសេសំ អជ្ឈាបន្នោតិ សុតំ ថុល្លច្ចយំ អជ្ឈាបន្នោតិ សុតំ ចាចិត្តិយំ

---

๑ ម. កិញ្ចិ ។

ឃាត់ដោយបានរង្គើសផង ។ វិនីយធរត្រូវសួរភិក្ខុអ្នកចោទយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោ លោកឃាត់បវារណារបស់ភិក្ខុនេះដោយបានឃើញ ដោយហេតុណា លោកបានឃើញដូចម្តេចខ្លះ លោកបានឃើញអំពីហេតុដូចម្តេច លោកបានឃើញពីកាលណា លោកបានឃើញក្នុងឆ័ទ្ទណា កាលភិក្ខុនេះត្រូវអាបត្តិបារាជិក លោកបានឃើញដែរឬ កាលត្រូវសង្ឃាទិសេស លោកបានឃើញដែរឬ កាលត្រូវថុល្លច្ច័យ លោកបានឃើញដែរឬ កាលត្រូវបាចិត្តិយៈ លោកបានឃើញដែរឬ កាលត្រូវបាដិទេសនីយៈ លោកបានឃើញដែរឬ កាលត្រូវទុក្កដ លោកបានឃើញដែរឬ កាលត្រូវទុព្ភាសិត លោកបានឃើញដែរឬ ចុះលោកនៅក្នុងឆ័ទ្ទណា ចំណែកភិក្ខុនេះនៅត្រង់ទ្ទណា លោកតំពុងធ្វើអ្វី ភិក្ខុនេះតំពុងធ្វើអ្វី ។ បើភិក្ខុអ្នកចោទនោះនិយាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោ ខ្ញុំមិនបានឃាត់បវារណារបស់ភិក្ខុនេះ ដោយបានឃើញទេ ខ្ញុំឃាត់បវារណាដោយគ្រាន់តែបានឮទេ ។ វិនីយធរត្រូវសួរភិក្ខុអ្នកចោទនោះយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោ អ្នកឃាត់បវារណារបស់ភិក្ខុនេះ ដោយបានឮដោយហេតុណា លោកបានឮដូចម្តេចខ្លះ លោកបានឮដោយហេតុដូចម្តេច លោកបានឮពីកាលណា លោកបានឮក្នុងឆ័ទ្ទណា លោកបានឮថាភិក្ខុនេះត្រូវបារាជិក ឬលោកបានឮថាភិក្ខុនេះត្រូវសង្ឃាទិសេស លោកបានឮថាភិក្ខុនេះត្រូវថុល្លច្ច័យ

អដ្ឋាបត្តោតិ សុតំ ទ្វាដសេសនីយំ អដ្ឋាបត្តោតិ សុតំ
ឧក្ខេបនំ អដ្ឋាបត្តោតិ សុតំ ឧព្ភាសនំ អដ្ឋាបត្តោតិ សុតំ
តិក្ខត្តុំ សុតំ តិក្ខត្តុំយោ សុតំ សិក្ខមានាយ សុតំ
សាមណេរស្ស សុតំ សាមណេរិយោ សុតំ ទ្វាសត្តតិស្ស
សុតំ ទ្វាសដ្ឋិយា សុតំ ភណ្ឌនំ សុតំ ភណ្ឌមហាមត្តានំ
សុតំ តិត្តិយានំ សុតំ តិត្តិយសាវកានំ សុតន្តិ ។ សោ
ចេ ឃរំ វាទេយ្យ ន ខោ អហំ អាវុសោ ឥមស្ស តិក្ខត្តោ
សុតេន បភវាណាំ ឋបេមិ អបិច បរិសង្កាយ បភវាណាំ
ឋបេមីតិ ។ សោ ឃរមស្ស វចនីយោ យំ ខោ តុំ
អាវុសោ ឥមស្ស តិក្ខត្តោ បរិសង្កាយ បភវាណាំ ឋបេសិ
តាំ បរិសង្កសិ តាវតិំ បរិសង្កសិ តាវតា បរិសង្កសិ
តាវតកំ បរិសង្កសិ ទាវតិកាំ អដ្ឋាបត្តោតិ បរិសង្កសិ
សង្ឃាទិសេសេ អដ្ឋាបត្តោតិ បរិសង្កសិ ថុល្លច្ចយំ
អដ្ឋាបត្តោតិ បរិសង្កសិ ទាចិត្តិយ អដ្ឋាបត្តោតិ
បរិសង្កសិ ទ្វាដសេសនីយំ អដ្ឋាបត្តោតិ បរិសង្កសិ

លោកបានពុំថាកិរិយានេះត្រូវឬបាចិត្តិយៈ លោកបានពុំថាកិរិយានេះត្រូវឬបាដិទេ-
សនីយៈ លោកបានពុំថាកិរិយានេះត្រូវទុក្កដ លោកបានពុំថាកិរិយានេះត្រូវ
ទុព្ភាសិត លោកបានពុំពាក្យកិរិយា លោកបានពុំពាក្យកិរិយានី លោកបានពុំ
ពាក្យសិក្ខមានា លោកបានពុំពាក្យសាមណេរ លោកបានពុំពាក្យសាម-
ណេរី លោកបានពុំពាក្យឧបាសក លោកបានពុំពាក្យឧបាសិកា លោក
បានពុំព្រះបន្ទូលនៃពួកសេ្តច លោកបានពុំពាក្យនៃពួកពដមហាមាត្រ
លោកបានពុំពាក្យនៃពួកតិរ្ថិយ ឬបានពុំពាក្យនៃពួកសាវ័កបស់តិរ្ថិយ ។
បើកិរិយាអ្នកចោទនោះនិយាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោ ខ្ញុំមិនបានយាត់
បវារណារបស់កិរិយានេះ ដោយបានពុំទេ ខ្ញុំយាត់បវារណាដោយគ្រាន់តែ
រង្កៀសទេ ។ រីនិយាយត្រូវសួរកិរិយាអ្នកចោទនោះយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុ-
សោ លោកយាត់បវារណារបស់កិរិយានេះ ដោយរង្កៀសដោយហេតុណា
លោករង្កៀសដោយហេតុដូចម្តេចខ្លះ លោករង្កៀសអំពីហេតុដូចម្តេច
លោករង្កៀសពីកាលណា លោករង្កៀសក្នុងទីណា លោករង្កៀសថា
កិរិយានេះត្រូវឬបាពដិត ឬលោករង្កៀសថា កិរិយានេះត្រូវសង្ឃាទិសេស លោក
រង្កៀសថា កិរិយានេះត្រូវថុល្លច្ចយ លោករង្កៀសថា កិរិយានេះត្រូវបាចិត្តិយៈ
លោករង្កៀសថា កិរិយានេះត្រូវបាដិទេសនីយៈ លោករង្កៀសថា កិរិយានេះ

ธุตฺตกิ อฬฺลาปนฺตาติ ปริสงฺกสิ ทุฬฺหาสิกาติ อฬฺลาปนฺตาติ ปริสงฺกสิ ภิกฺขุสฺส สุตฺวา ปริสงฺกสิ ภิกฺขุนิยา สุตฺวา ปริสงฺกสิ สิกฺขมานาย สุตฺวา ปริสงฺกสิ สามเณรสฺส สุตฺวา ปริสงฺกสิ สามเณริยา สุตฺวา ปริสงฺกสิ อุปาสกสฺส สุตฺวา ปริสงฺกสิ อุปาสิกาย สุตฺวา ปริสงฺกสิ ภณฺฑนํ สุตฺวา ปริสงฺกสิ ภณฺฑนมูลกานํ สุตฺวา ปริสงฺกสิ ภณฺฑนเหตูนํ สุตฺวา ปริสงฺกสิ ภณฺฑนปจฺจยานํ สุตฺวา ปริสงฺกสีติ ฯ

(๒๐๐) ธิฏฺฐุ ธิฏฺฐุ สเมติ
ธิฏฺฐุ สมฺมชฺชเต ธิฏฺฐุ
ธิฏฺฐุ ปฏิกฺกุ ฉ อุเปติ
อสุทฺธปริสงฺกิโต
โส ปุคฺคโล ปฏิญฺญาย
กาเตฺว[1] เตน ปกาสณา

---

๑ ม. กาเรตฺวา ฯ

ตฺวาวุตฺตตฺตา ลาภคฺคเยฏฺฐาทิโต ปน ภิกฺขูนเมว ตถาวุตฺตตฺตา ลาภคฺค

សុតំ សុតេន សមេតំ

សុតេន សំសន្ទតេ សុតំ

សុតំ បដិច្ច ន ខុបេតំ

អសុទ្ធបរិសង្កិតោ

សោ បុគ្គលោ បដិញ្ញាយ

ការកញ្ហា[๑] តេន បរិវារណា ฯ

មុតំ មុតេន សមេតំ

មុតេន សំសន្ទតេ មុតំ

មុតំ បដិច្ច ន ខុបេតំ

អសុទ្ធបរិសង្កិតោ

សោ បុគ្គលោ បដិញ្ញាយ

ការកញ្ហា[๒] តេន បរិវារណាតំ

๑-๒ ម. ការតេញ្ហេ ฯ

ហេតុដែលអ្នកចោទបានពុំ សមដោយហេតុដែលបានពុំមែន វិនិច្ឆយគប្បីប្រៀបធៀបនូវហេតុដែលអ្នកចោទបានពុំ ដោយហេតុដែលបានពុំ (នោះ) ភិក្ខុអ្នកជាប់ចោទនោះ មិនទាន់ដល់ (បារាជិក) ព្រោះអាស្រ័យនូវហេតុដែលអ្នកចោទបានពុំនៅឡើយទេ ឈ្មោះថាអ្នកចោទមានសេចក្តីរង្កៀសមិនបរិសុទ្ធ វិនិច្ឆយគប្បីវិនិច្ឆ័យតាមពាក្យប្តេជ្ញារបស់បុគ្គល គឺភិក្ខុអ្នកជាប់ចោទនោះ ហើយគប្បីធ្វើបាវណា ជាមួយនឹងភិក្ខុនោះចុះ ។

ហេតុដែលអ្នកចោទបានប៉ះពាល់ សមដោយហេតុដែលបានប៉ះពាល់មែន វិនិច្ឆយគប្បីប្រៀបធៀបនូវហេតុដែលអ្នកចោទបានប៉ះពាល់ ដោយហេតុដែលបានប៉ះពាល់ (នោះ) ភិក្ខុអ្នកជាប់ចោទនោះមិនទាន់ដល់ (បាចិត្តិក) ព្រោះអាស្រ័យនូវហេតុដែលអ្នកចោទបានប៉ះពាល់នៅឡើយទេ ឈ្មោះថាអ្នកចោទមានសេចក្តីរង្កៀសមិនបរិសុទ្ធ វិនិច្ឆយគប្បីវិនិច្ឆ័យតាមពាក្យប្តេជ្ញារបស់បុគ្គលគឺភិក្ខុអ្នកជាប់ចោទនោះ ហើយគប្បីធ្វើបាវណា ជាមួយនឹងភិក្ខុនោះចុះ ។

[๒๐๑] ตตฺถ ฉนฺทนิทานา ปาปิจฺฉา อิจฺเจว ฉนฺทนิทานา ปาปิจฺฉา อิติปิ ฉนฺทนิทานา ปาปิจฺฉา อถ วา ฉนฺทนิทานา ปาปิจฺฉา ฯ

[๒๐๒] ตตฺถ ฉนฺทนิทานา ปาปิจฺฉาติ ปาปิจฺฉา วิปตฺติปาปิจฺฉา อาปตฺติปาปิจฺฉา อสฺสาจารปาปิจฺฉา ฯ ปาปิจฺฉาติ อิจฺฉาคตา(๑) ปาปิจฺฉา เตวิสเย อิจฺฉาธิเสสา ปาปิจฺฉา ฉสฺวงฺคสมนฺนาคเต ปาปิจฺฉา ฉพฺพิธสาราเณ ปาปิจฺฉา อฏฺฐสมาปตฺติลาภิมฺหิ ปาปิจฺฉา อฏฺฐสุ วิโมกฺเขสุ ปาปิจฺฉา ทสสุ กสิณายตเนสุ ปาปิจฺฉา ทสสุ อสุภกมฺมฏฺฐาเนสุ ปาปิจฺฉา ทสสุ อนุสฺสตีสุ ปาปิจฺฉา ทสสุ สญฺญาสุ ปาปิจฺฉา ทสสุ กสิณสมาปตฺตีสุ ปาปิจฺฉา ฯ วิปตฺติปาปิจฺฉาติ สีลวิปตฺติปาปิจฺฉา อาจารวิปตฺติปาปิจฺฉา ทิฏฺฐิวิปตฺติปาปิจฺฉา อาชีววิปตฺติปาปิจฺฉา ฯ อาปตฺติปาปิจฺฉาติ ปาราชิกาปตฺติปาปิจฺฉา สงฺฆาทิเสสาปตฺติปาปิจฺฉา ถุลฺลจฺจยาปตฺติปาปิจฺฉา ปาจิตฺติยาปตฺติปาปิจฺฉา ปาฏิเทสนียาปตฺติปาปิจฺฉา ทุกฺกฏาปตฺติปาปิจฺฉา ทุพฺภาสิตาปตฺติปาปิจฺฉา ฯ อสฺสาจารปาปิจฺฉาติ นีจกมฺมปาปิจฺฉา นีจสิปฺปปาปิจฺฉา ฯ

---

๑ สพฺพตฺถ อิจฺฉิตฺถ ปาฐนิทฺทสฺสนโต ทิสฺสติ ฯ

(๒๐๑) ត្រង់ពាក្យថា អ្នកបានឃើញដូចម្តេច គឺបានដល់ពាក្យសួរថាដូចម្តេច ត្រង់ពាក្យថា អ្នកបានឃើញអំពីហេតុដូចម្តេច គឺបានដល់ពាក្យសួរថាដូចម្តេច ត្រង់ពាក្យថា អ្នកបានឃើញពីកាលណា គឺបានដល់ពាក្យសួរថាដូចម្តេច ត្រង់ពាក្យថា អ្នកបានឃើញក្នុងទីណា គឺបានដល់ពាក្យសួរថាដូចម្តេច ។

(๒๐๒) ត្រង់ពាក្យដែលថាបានឃើញដូចម្តេច គឺបានដល់វត្ថុបុច្ឆា ๑ វិបត្តិបុច្ឆា ๑ អាបត្តិបុច្ឆា ๑ អដ្ឋាចារបុច្ឆា ๑ ។ ត្រង់ពាក្យថាវត្ថុបុច្ឆា គឺបានដល់ពាក្យសួរអំពីវត្ថុនៃបាពជដក ๘ សួរវត្ថុនៃសង្ឃាទិសេស ๒๓ សួរវត្ថុនៃអនិយត ๒ សួរវត្ថុនៃនិស្សគ្គិយៈ ๒๒ សួរវត្ថុនៃបាចិត្តិយៈ ๑๘๘ សួរវត្ថុនៃបាដិទេសនីយៈ ๑๒ សួរវត្ថុនៃទុក្កដទាំងឆ្នាយ សួរវត្ថុនៃទុព្ភាសិតទាំងឆ្នាយ ។ ត្រង់ពាក្យថា វិបត្តិបុច្ឆានោះ គឺបានដល់ពាក្យសួរអំពីសីលវិបត្តិ សួរអំពីអាចារវិបត្តិ សួរអំពីទិដ្ឋិវិបត្តិ សួរអំពីអាជីវវិបត្តិ ។ ត្រង់ពាក្យថា អាបត្តិបុច្ឆានោះ គឺបានដល់ពាក្យសួរអំពីអាបត្តិបាពជដក សួរអំពីអាបត្តិសង្ឃាទិសេស សួរអំពីអាបត្តិថុល្លច្ច័យ សួរអំពីអាបត្តិបាចិត្តិយៈ សួរអំពីអាបត្តិបាដិទេសនីយៈ សួរអំពីអាបត្តិទុក្កដ សួរអំពីអាបត្តិទុព្ភាសិត ។ ត្រង់ពាក្យថា អដ្ឋាចារបុច្ឆានោះ គឺបានដល់ពាក្យសួរអំពីការប្រសព្វរបស់ជនពីរ ។ នាក់ ។

(๒๐๓) กตีหิ นุ โข ภิกฺขเว ปญฺญตฺติโย ปญฺญตฺติ สมุฏฺฐานา อาปตฺติปญฺญตฺติ อนาปตฺติปญฺญตฺติ ฯ ปญฺญตฺติโย นาม ทฺเว ปญฺญตฺติโย ๑ วจีกมฺมญฺจ ๒ อวจีกมฺมญฺจ ๓ ปญฺญตฺติสมุฏฺฐานา นาม ฉ ปญฺญตฺติโย ๑ กายจิตฺตสมุฏฺฐานา ๒ กายวาจาจิตฺตสมุฏฺฐานา ๓ กายวาจาสมุฏฺฐานา ๔ วาจาจิตฺตสมุฏฺฐานา ๕ วาจาสมุฏฺฐานา ๖ จิตฺตสมุฏฺฐานา ฯ อาปตฺติปญฺญตฺติ นาม ฉ ปญฺญตฺติโย ๑ กายจิตฺตสมุฏฺฐานา ๒ กายวาจาจิตฺตสมุฏฺฐานา ๓ กายวาจาสมุฏฺฐานา ๔ วาจาจิตฺตสมุฏฺฐานา ๕ วาจาสมุฏฺฐานา ๖ จิตฺตสมุฏฺฐานา ฯ

(๒๐๔) กตมา นุ โข ภิกฺขเว กาลปญฺญตฺติ สมยปญฺญตฺติ ทิวสปญฺญตฺติ มุหุตฺตปญฺญตฺติ ฯ กาลปญฺญตฺติ นาม ปุพฺพณฺหกาโล ๑ มชฺฌนฺติกกาโล ๒ สายณฺหกาโล ๓ ฯ สมยปญฺญตฺติ นาม ปุพฺพณฺหสมโย ๑ มชฺฌนฺติกสมโย ๒ สายณฺหสมโย ๓ ฯ ทิวสปญฺญตฺติ นาม ปุเรภตฺตํ ๑ ปจฺฉาภตฺตํ ๒ รตฺติ ๓ ทิวา ๔ คาวุโต ๕ ชุณฺโห ๖ ฯ มุหุตฺตปญฺญตฺติ นาม โขมทฺทโว ๑ ติมฺพรุ ๒ วาสฺสา ๓ ฯ

(๒๐๓) ត្រង់ពាក្យថា លោកបានឃើញអំពីហេតុដូចម្តេច គឺបានដល់លិង្គបុច្ឆា ๑ ឥរិយាបថបុច្ឆា ๑ អាការបុច្ឆា ๑ វិបត្តិបុច្ឆា ๑ ។ ត្រង់ពាក្យថា លិង្គបុច្ឆានោះ គឺបានដល់ពាក្យសួរអំពីភេទខ្ពស់ ឬទាប ខ្មៅ ឬស ។ ត្រង់ពាក្យថា ឥរិយាបថបុច្ឆានោះ គឺបានដល់ពាក្យសួរអំពីបុគ្គលដើរ ឬឈរ អង្គុយ ឬដេក ។ ត្រង់ពាក្យថា អាការបុច្ឆានោះ គឺបានដល់ពាក្យសួរអំពីភេទគ្រហស្ថ ឬភេទតិរ្ថិយ ឬភេទបព្វជិត ។ ត្រង់ពាក្យថា វិបត្តិបុច្ឆានោះ គឺបានដល់ពាក្យសួរអំពីបុគ្គលកំពុងដើរ ឬឈរ កំពុងអង្គុយ ឬដេក ។

(๒๐๔) ត្រង់ពាក្យថា លោកបានឃើញពីកាលណា គឺបានដល់កាលបុច្ឆា ๑ សមយបុច្ឆា ๑ ទិវសបុច្ឆា ๑ ឧតុបុច្ឆា ๑ ។ ត្រង់ពាក្យថា កាលបុច្ឆានោះ គឺបានដល់ពាក្យសួរអំពីពេលព្រឹក ឬពេលថ្ងៃត្រង់ ឬថ្ងៃរសៀល ។ ត្រង់ពាក្យថា សមយបុច្ឆានោះ គឺបានដល់ពាក្យសួរអំពីសម័យព្រឹក ឬសម័យថ្ងៃត្រង់ ឬក៏សម័យថ្ងៃរសៀល ។ ត្រង់ពាក្យថា ទិវសបុច្ឆានោះ គឺបានដល់ពាក្យសួរអំពីវេលាមុនភត្ត វេលាក្រោយភត្ត វេលាយប់ វេលាថ្ងៃ ខាងនោះ ឬខ្លះ ។ ត្រង់ពាក្យថា ឧតុបុច្ឆានោះ គឺបានដល់ពាក្យសួរអំពីហេមន្តរដូវ គិម្ហរដូវ ឬវស្សានរដូវ ។

มหาสงฺคามํ กตฺวา เตวิฏฺฐิโย อุทฺทานคาถา

(๒๐๕) ภควา เตวิชฺชเก ทิสฺวา ปุพฺพชาติปฏิสญฺญุตฺตญาณปุพฺเพนิวาสานุสฺสติญาณปฏิลาภาย ปุพฺพชาติปฏิสญฺญุตฺตญาณปุพฺเพนิวาสานุสฺสติญาณปฏิลาภาย จ ปฏิปนฺเน ปญฺจสตมาณวเก ปญฺจสตมาณวกปฏิปทาย สมาทเปตฺวา ปุพฺพชาติปฏิสญฺญุตฺตญาณปุพฺเพนิวาสานุสฺสติญาณปฏิลาภาย จ ปฏิปนฺเน ปญฺจสตมาณวเก ปญฺจสตมาณวกปฏิปทาย สมาทเปตฺวา ปุพฺพชาติปฏิสญฺญุตฺตญาณปุพฺเพนิวาสานุสฺสติญาณปฏิลาภาย จ ปฏิปนฺเน ปญฺจสตมาณวเก ปญฺจสตมาณวกปฏิปทาย สมาทเปตฺวา ปุพฺพชาติปฏิสญฺญุตฺตญาณปุพฺเพนิวาสานุสฺสติญาณปฏิลาภาย จ ปฏิปนฺเน ปญฺจสตมาณวเก ปญฺจสตมาณวกปฏิปทาย สมาทเปตฺวา ปุพฺพชาติปฏิสญฺญุตฺตญาณปุพฺเพนิวาสานุสฺสติญาณปฏิลาภาย จ ปฏิปนฺเน ปญฺจสตมาณวเก ปญฺจสตมาณวกปฏิปทาย สมาทเปตฺวา ปุพฺพชาติปฏิสญฺญุตฺตญาณปุพฺเพนิวาสานุสฺสติญาณปฏิลาภาย จ ปฏิปนฺเน ปญฺจสตมาณวเก ปญฺจสตมาณวกปฏิปทาย สมาทเปตฺวา

มหาสงฺคามํ นิฏฺฐิตํ ฯ

กสฺสปสุตฺตนฺตวณฺณนา

(๒๐๖) วตฺถุ นิทานํ อาคาเม
ปุญฺญภาคิยกถาทิกถา
ภควโต นิกรณาเทว
สมเถ นิวุตาทิ จ
เหตุสา เหตุกา ตโย เจว

អហោសង្គាម ពាក្យថាលោកបានឃើញក្នុងទីណា ទំាងឧទ្ទានគាថា

[៤០៥] ត្រង់ពាក្យថា លោកបានឃើញក្នុងទីណា គឺបានដល់ ឋានបុច្ឆា ១ ភូមិបុច្ឆា ១ ទុកាសបុច្ឆា ១ បទេសបុច្ឆា ១ ។ ត្រង់ពាក្យថា ឋានបុច្ឆានោះ គឺបានដល់ពាក្យសួរអំពីភូមិ ប្រៀបដូចជា ឆរណី ឬផែនដី ។ ត្រង់ពាក្យថា ភូមិបុច្ឆានោះ គឺបានដល់ពាក្យសួរអំពីភូមិ ភ្នំ ថ្ម ឬប្រាសាទ ។ ត្រង់ពាក្យថា ទុកាសបុច្ឆានោះ គឺបានដល់ពាក្យសួរអំពីទុកាសខាងកើត ទុកាសខាងលិច ទុកាសខាងជើង ទុកាសខាងត្បូង ។ ត្រង់ពាក្យថា បទេសបុច្ឆានោះ គឺបានដល់ពាក្យសួរអំពីប្រទេសខាងកើត ឬប្រទេសខាងលិច ប្រទេសខាងជើង ឬប្រទេសខាងត្បូង ។

ចប់ អហោសង្គាម ។

ឧទ្ទានគឺបញ្ជីរឿងនៃមហាសង្គ្រាមនោះ ដូចតទៅ

[៤០៦] និយាយអំពីកិក្ខុត្រូវស្គាល់វត្ថុ ១ ស្គាល់ទីពាន ១ ស្គាល់អាគារ ១ ស្គាល់ពាក្យខាងដើមនឹងពាក្យខាងចុង ១ ស្គាល់កម្មដែលគួរធ្វើ នឹងមិនគួរធ្វើ ១ ស្គាល់កម្ម ១ ស្គាល់អធិករណ៍ ១ ស្គាល់សមថៈ ១ មិនលំអៀងទៅខាងឆន្ទាគតិ ១ ទោសាគតិ ១ មោហាគតិ ១ ភយាគតិ ១

សញ្ញា ឯដ្ឋាបនេន ច

បេក្ខា បសាទេ បក្ខាម្ប៊ិ

សុតវោតរេន ច

អសម្បត្តញ្ច សម្បត្តំ

ឆម្នេន វិនយេន ច

សត្ថុសាសនេឆាម៊ិ

មហាសង្គាមញ្ជាបឆាតំ ។

នៃយមឯក បរិវារៈ

ពន្យល់បុគ្គលដទៃឲ្យយល់ក្នុងធម៌ដែលគួរពន្យល់ ១ ពិចារណាក្នុងធម៌ដែលគួរពិចារណា ១ សំឡឹងមើលក្នុងធម៌ដែលគួរសំឡឹងមើល ១ ញុំាងបរិសទ្យឲ្យជ្រះថ្លាក្នុងធម៌គួរជ្រះថ្លា ១ មើលងាយពួកដទៃដោយគតិថា អាត្មាអញបានបក្ខពួក ១ អាត្មាអញជាអ្នកបេះដ៏ធំប្រើន ១ អាត្មាអញជាថេរៈ ១ ពោលហេតុដែលមិនទាន់មកដល់ ១ កុំញុំាងហេតុដែលមកដល់ហើយឲ្យសាបសូន្យ ១ រម្ងាប់អធិករណ៍ដោយធម៌ ដោយវិន័យ ដោយពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់ព្រះសាស្តា ១ ក្នុងមហាសង្គ្រាម បណ្ឌិតគប្បីដឹងថា (មានសេចក្តី) ប៉ុណ្ណោះឯង ។

(២០៧) កសឃ្ន កបិយំ អនត្តនំ កសឃ្ន កបិយំ អត្តនំ កិរិដ្ឋំ កបិយំ អនត្តនំ កិរិដ្ឋំ កបិយំ អត្តនំ ។

(២០៨) កសឃ្ន កបិយំ អនត្តនដ្ឋំ ទ្វិន្នំ បុគ្គលានំ អនត្តនំ ហោតិ កបិយំ អនត្តារកសឃ្ន ច អនត្តុមោទ-កសឃ្ន ច ឥមេសំ ទ្វិន្នំ បុគ្គលានំ អនត្តនំ ហោតិ កបិយំ ។

(២០៩) កសឃ្ន កបិយំ អត្តនដ្ឋំ ទ្វិន្នំ បុគ្គលានំ អត្តនំ ហោតិ កបិយំ អត្តារកសឃ្ន ច អត្តុមោទកសឃ្ន ច ឥមេសំ ទ្វិន្នំ បុគ្គលានំ អត្តនំ ហោតិ កបិយំ ។

(២១០) កិរិដ្ឋំ កបិយំ អនត្តនដ្ឋំ ចតុប្បទិសតិយោ អាការេហិ អនត្តនំ ហោតិ កបិយំ ន ខុល្លិចិតមត្តេន អត្តនំ ហោតិ កបិយំ ន ណោវមត្តេន អត្តនំ ហោតិ

(២០៧) បុគ្គលដូចម្តេចដែលឈ្មោះថាមិនបានគ្រាលកឋិន បុគ្គលដូចម្តេចដែលឈ្មោះថាបានគ្រាលកឋិន កឋិនដែលកិក្ខុគ្រាលមិនឡើងដោយអាការដូចម្តេច កឋិនដែលកិក្ខុគ្រាលឡើងដោយអាការដូចម្តេច ?

(២០៨) ពាក្យថា បុគ្គលដូចម្តេចដែលឈ្មោះថាមិនបានគ្រាលកឋិននោះ សេចក្តីថា បុគ្គលពីរពួកដែលឈ្មោះថាមិនបានគ្រាលកឋិន គឺបុគ្គលមិនបានគ្រាល ១ មិនបានអនុមោទនា ១ បុគ្គលទាំង ២ ពួកនេះឈ្មោះថាមិនបានគ្រាលកឋិនទេ ?

(២០៩) ពាក្យថា បុគ្គលដូចម្តេចដែលឈ្មោះថាបានគ្រាលកឋិននោះ សេចក្តីថា បុគ្គល ២ ពួកដែលឈ្មោះថាបានគ្រាលកឋិន គឺបុគ្គលដែលបានគ្រាល ១ បានអនុមោទនា ១ បុគ្គលទាំង ២ ពួកនេះឈ្មោះថាបានគ្រាលកឋិន ?

(២១០) ពាក្យថា កឋិនដែលកិក្ខុគ្រាលមិនឡើងដោយអាការដូចម្តេចនោះ សេចក្តីថា កឋិនដែលកិក្ខុគ្រាលមិនឡើង ដោយអាការ ៤ គឺ សំពត់ដែលគ្រាន់តែវាស់ទទឹងបណ្តាយ គ្រាលមិនឡើងជាកឋិន ១ សំពត់ដែលគ្រាន់តែលាង គ្រាលមិនឡើងជាកឋិន ១ សំពត់ដែល

ភាជិនំ ន ជីវវិហារណាមត្តេន អត្តនំ ហោតិ ភាជិនំ ន ឆេទនាមត្តេន អត្តនំ ហោតិ ភាជិនំ ន ពន្ធនាមត្តេន អត្តនំ ហោតិ ភាជិនំ ន ឱវដ្ដិកភាវណាមត្តេន អត្តនំ ហោតិ ភាជិនំ ន ភណ្ឌាសភាវណាមត្តេន អត្តនំ ហោតិ ភាជិនំ ន ធញ្ញិភាវណាមត្តេន អត្តនំ ហោតិ ភាជិនំ ន អនុបាតភាវណាមត្តេន អត្តនំ ហោតិ ភាជិនំ ន បរិភណ្ឌភាវណាមត្តេន អត្តនំ ហោតិ ភាជិនំ ន ឱវដ្ដេយ្យភាវណាមត្តេន អត្តនំ ហោតិ ភាជិនំ ន ភាមសាមន្តនាមត្តេន អត្តនំ ហោតិ ភាជិនំ ន ឯមិដ្ឋភាវេន អត្តនំ ហោតិ ភាជិនំ ន បរិភោគភាវេន អត្តនំ ហោតិ ភាជិនំ ន ភុញ្ជភាវេន អត្តនំ ហោតិ ភាជិនំ ន សង្ខិតភាវេន អត្តនំ ហោតិ ភាជិនំ ន ឯសុក្កិយេន អត្តនំ ហោតិ ភាជិនំ ន អភព្ពភាវេន អត្តនំ ហោតិ ភាជិនំ ន អញ្ញត្រ សង្ឃាដិយា អត្តនំ ហោតិ ភាជិនំ ន អញ្ញត្រ ទុស្សាសនេន អត្តនំ ហោតិ ភាជិនំ

គ្រាន់តែចាត់ចែងវិលលកជាដើម គ្រាលមិនឡើងជាកបិន ១ សំពត់ដែលគ្រាន់តែកាត់ គ្រាលមិនឡើងជាកបិន ១ សំពត់ដែលគ្រាន់តែជាន ភ្ជាប់គ្នា គ្រាលមិនឡើងជាកបិន ១ សំពត់ដែលគ្រាន់តែដេរ (មានដេរ បណ្តោយជាដើម) គ្រាលមិនឡើងជាកបិន ១ សំពត់ដែលគ្រាន់តែជាក់ភ្ជុំ គ្រាលមិនឡើងជាកបិន ១ សំពត់ដែលគ្រាន់តែថែមសំពត់ឲ្យមាំ គ្រាលមិនឡើងជាកបិន ១ សំពត់ដែលគ្រាន់តែប្រក់អនុវាតមួយជាន់ (ពីខាងក្រៅ) គ្រាលមិនឡើងជាកបិន ១ សំពត់ដែលគ្រាន់តែធ្វើជាអនុវាតមួយជាន់ (ពីខាងក្នុង) គ្រាលមិនឡើងជាកបិន ១ សំពត់ដែលគ្រាន់តែដេរគួបគ្នា គ្រាលមិនឡើងជាកបិន ១ សំពត់ដែលគ្រាន់តែជ្រលក់ម្តង មានពណ៌ដូចភ្នុកដំរី ឬដូចស្វឹកឈើទុំ គ្រាលមិនឡើងជាកបិន ១ សំពត់ដែលបានមកដោយធ្វើនិមិត្ត គ្រាលមិនឡើងជាកបិន ១ សំពត់ដែលបានមកដោយនិយាយបញ្ចុះបញ្ចូលគេ គ្រាលមិនឡើងជាកបិន ១ សំពត់ដែលខ្ចីគេ គ្រាលមិនឡើងជាកបិន ១ សំពត់ដែលធ្វើសន្ធិគឺមិនបានធ្វើឲ្យស្រេចតាមថ្ងៃនោះ គ្រាលមិនឡើងជាកបិន ១ សំពត់ជានសង្គ្រឹយៈ (ទុកឲ្យភ្លេចតាមត្រី) គ្រាលមិនឡើងជាកបិន ១ សំពត់ដែលមិនបានធ្វើពិន្ទុកប្ប គ្រាលមិនឡើងជាកបិន ១ រៀវចាកសង្ឃាដិ គ្រាលមិនឡើងជាកបិន ១ រៀវចាកចីវរ គ្រាលមិនឡើងជាកបិន ១ រៀវចាក

น อญฺญตฺร อนฺธกวินฺทสเกน อตฺตนา ปเวทิตา กปิลา น อญฺญตฺร ปญฺจสเตหิ ปิ อสิตาเลกปญฺจสเตหิ ปิ สหโปส สญฺเญหิ สมณฺฑาลิกาเยน อตฺตนา ปเวทิตา กปิลา น อญฺญตฺร ปุกฺกุสสฺส อตฺถาย อตฺตนา ปเวทิตา กปิลา น สมฺมา เวว[1] อตฺตนา ปเวทิตา กปิลา ตญฺหิ ลิสฺสมญฺเญว อนุโมทติ ฯ ฆาตฺวา ปน อตฺตนา ปเวทิตา กปิลา ฯ

[๒๑๑] ลิมิตฺตกรณฺหิ ปน ลิมิตฺตา กาเรตพฺพา สีมาย นิสฺสฺเย กปิลา อตฺถิ สฺวาปิ มีเต ฯ ปริกถา ปน ปริกถาย กาเรตพฺพา สีมาย ปริกถาย กปิลนิสฺสฺเย ลิมิตฺตาสฺวาปิ มีเต ฯ กุกฺกุกตา ปน อปนิยนาย ปุจฺฉิตพฺพา ฯ สญฺญิ ปน ทฺเว สญฺญิโย กรณสญฺญิ จ ปจฺจยสญฺญิ จ ฯ ลิสฺสชฺชนียา ปน กปิยมนุเญ อนุญฺญาย ทาตพฺพา ฯ สเจปิ จตุวีสติยา อาจาเรหิ อนตฺตา ปเวทิตา กปิลา ฯ

---

๑ ม. กปิลา สมฺม เวว ฯ

ស្បង់ គ្រាលមិនឡើងជាកឋិន ១ រៀចាកសំពត់ជាបញ្ចកុទ្ទ ឬ លើសពីបញ្ចកុទ្ទឡើងទៅ ដែលបានកាត់ជាចំត្រឹមត្រូវធ្វើឲ្យមានមណ្ឌលល្អក្នុងថ្ងៃនោះ គ្រាលមិនឡើងជាកឋិន ១ រៀចាកបុគ្គលអ្នកគ្រាល កំគ្រាលមិនឡើងជាកឋិន ១ សំពត់ដែលបុគ្គលគ្រាលត្រឹមត្រូវហើយ តែបើកឋិនទៅក្រៅសីមាអន្តរាយទា កឋិននោះក៏មិនឡើងជាកឋិន ១ ។ កឋិនដែលគ្រាលមិនឡើង ដោយអាការយ៉ាងនេះឯង ។

(๔๑๑) កិកុធ្វើនិមិត្តថា អាត្មាទ័ពគ្រាលកឋិនដោយសំពត់នេះដូច្នេះ ហៅថា ធ្វើនិមិត្ត ។ កិកុធ្វើនូវការនិយាយបញ្ចេះបញ្ចូលដោយគតិថា អាត្មាទទឹងឲ្យសំពត់កឋិនកើតឡើង ដោយការនិយាយបញ្ចេះបញ្ចូលដូច្នេះ ហៅថា ការនិយាយបញ្ចេះបញ្ចូល ។ សំពត់ដែលគេមិនបានឲ្យដាច់ហៅថា សំពត់ខ្ចីគេ ។ សន្ធិដិ មាន ២ យ៉ាងគឺ ករណសន្ធិដិ មិនធ្វើឲ្យស្រេចក្នុងថ្ងៃនោះ (ទុកធ្វើទៅក្នុងថ្ងៃខាងមុខ ។ តទៅទៀត) ๑ និបយសន្ធិដិ ទុកធ្វើដល់ថ្ងៃស្អែកជាកំណត់ ๑ ហៅថា សន្ធិដិ ។ កាលបើកិកុកំពុងធ្វើ (សំពត់នោះ) អរុណក៏រះឡើង ហៅថា សំពត់ជានិស្សគ្គិយៈ ។ កឋិនដែលកិកុគ្រាលមិនឡើង ដោយអាការ ๔๔ នេះឯង ។

(๒๑๒) តត្ថ កតមំ អត្តដ្ឋេ សត្តរសហិ អាការេហិ អត្តានំ ហោតិ កថំ អហោសេ អត្តានំ ហោតិ កថំ អហោសក្ខេ អត្តានំ ហោតិ កថំ មិលោតិកាយ អត្តានំ ហោតិ កថំ បំសុកូលេន អត្តានំ ហោតិ កថំ ចាមណិកេន អត្តានំ ហោតិ កថំ អនិមិត្តកេន អត្តានំ ហោតិ កថំ អបរិកថាកេន អត្តានំ ហោតិ កថំ អកុក្កុកេន អត្តានំ ហោតិ កថំ អសន្និដ្ឋានេន អត្តានំ ហោតិ កថំ អនិស្សក្កិយេន អត្តានំ ហោតិ កថំ កប្បកេន អត្តានំ ហោតិ កថំ សង្ឃាដិយា អត្តានំ ហោតិ កថំ ឧត្តរាសង្គេន អត្តានំ ហោតិ កថំ អន្តរវាសកេន អត្តានំ ហោតិ កថំ បញ្ចកេន វា អតិរេកបញ្ចកេន វា តទុភយេ សញ្ជិច្ចេន សមណ្ឌលីកេន អត្តានំ ហោតិ កថំ បុក្កលស្ស អត្តាភ អត្តានំ ហោតិ កថំ សម្ភា ចេវ អត្តានំ ហោតិ កថំ តញ្ច សីមដ្ឋោ អនុមោទតិ ។ ឯវម្បិ អត្តានំ ហោតិ កថំ ។ ឥមេហិ សត្តរសហិ អាការេហិ អត្តានំ ហោតិ កថំ ។

(๒๑๒) ត្រង់ពាក្យថា កឋិនដែលគេកុំក្រាលឡើង ដោយអាការដូចម្តេចនោះ សេចក្តីថា កឋិនដែលគេកុំក្រាលឡើងដោយអាការ๗ គឺ សំពត់ថ្មីសុទ្ធ ក្រាលឡើងជាកឋិន๑ សំពត់ដំនុំ ក្រាលឡើងជាកឋិន๑ សំពត់ចាស់ ក្រាលឡើងជាកឋិន๑ សំពត់បំសុកូល ក្រាលឡើងជាកឋិន๑ សំពត់ដែលធ្លាក់ទៀបកន្ទបផ្សារ ក្រាលឡើងជាកឋិន๑ សំពត់ដែលបានមកដោយមិនបានធ្វើនិមិត្ត ក្រាលឡើងជាកឋិន๑ សំពត់ដែលបានមកដោយមិនបាននិយាយបញ្ចោះបញ្ចូល ក្រាលឡើងជាកឋិន๑ សំពត់ដែលមិនបានខ្ជីគេ ក្រាលឡើងជាកឋិន๑ សំពត់ដែលមិនបានធ្វើឲ្យជាសន្និធិ ក្រាលឡើងជាកឋិន๑ សំពត់ដែលមិនមែនជានិស្សគ្គិយៈ ក្រាលឡើងជាកឋិន๑ សំពត់ដែលបានធ្វើពិន្ទុតប្បច្រាលឡើងជាកឋិន๑ សង្ឃាដិ ក្រាលឡើងជាកឋិន๑ ចីពរ ក្រាលឡើងជាកឋិន๑ សប្បាំ ក្រាលឡើងជាកឋិន๑ ចីវរជាបញ្ចកន្ទ ឬ លើសពីបញ្ចកន្ទឡើងទៅ ដែលបានកាត់ដាច់ត្រឹមត្រូវធ្វើឲ្យមានមណ្ឌលល្អក្នុងថ្ងៃនោះ ក្រាលឡើងជាកឋិន๑ បុគ្គលទើបក្រាលឡើងជាកឋិន๑ សំពត់ដែលបុគ្គលក្រាលឲ្យត្រឹមត្រូវ (តាមច្បាប់) គាំងកិក្ខុនៅក្នុងសីមាអន្តរមោទនា កឋិននោះទើបឡើងជាកឋិន๑ កឋិនដែលគេកុំក្រាលឡើងដោយអាការយ៉ាងនេះឯង ។ កឋិនដែលគេកុំក្រាលឡើង ដោយអាការគាំង ๑๗ នេះ ។

[๒๑๓] สเห กปิลสฺส อตฺตโน กตี ธมฺมา ชายนฺติ ฯ สเห กปิลสฺส อตฺตโน ปญฺญาสเมฺม ธมฺมา ชายนฺติ อฏฺฐ มาติกา ทฺเว ปลิเวธา ปญฺห อาเนสนา ฯ สเห กปิลสฺส อตฺตโน ฉเฬ ปญฺญาสเมฺม ธมฺมา ชายนฺติ ฯ

[๒๑๔] ปเยาคสฺส กตเม ธมฺมา อนนฺตรปฺปจฺจเยน ปจฺจโย สมนนฺตรปฺปจฺจเยน ปจฺจโย สหชาตปฺปจฺจเยน ปจฺจโย อญฺญมญฺญปฺปจฺจเยน ปจฺจโย นิสฺสยปฺปจฺจเยน ปจฺจโย อุปนิสฺสยปฺปจฺจเยน ปจฺจโย ปุเรชาตปฺปจฺจเยน ปจฺจโย ปจฺฉาชาตปฺปจฺจเยน ปจฺจโย อาเสวนปฺปจฺจเยน ปจฺจโย ฯ ปุพฺพกาลาสฺส ฯ เป ฯ ปจฺจุปฺปนฺนสฺส อนิจฺจสฺส อตฺตสฺส มาติกาธมฺมา ปลิเวธา ปญฺหวตฺถุสฺส กตเม ธมฺมา อนนฺตรปฺปจฺจเยน ปจฺจโย สมนนฺตรปฺปจฺจเยน ปจฺจโย สหชาตปฺปจฺจเยน ปจฺจโย อญฺญมญฺญปฺปจฺจเยน ปจฺจโย นิสฺสยปฺปจฺจเยน ปจฺจโย อุปนิสฺสยปฺปจฺจเยน ปจฺจโย ปุเรชาตปฺปจฺจเยน ปจฺจโย ปจฺฉาชาตปฺปจฺจเยน ปจฺจโย อาเสวนปฺปจฺจเยน ปจฺจโย ฯ

(๒๑๓) ธมฺม์ปุ๎ตฺตานยา๑ ที่ประกอบด้วยสังขารปรากฏ ๆ ธมฺ ๑๕ ยา๑ ที่ประกอบด้วยสังขารปรากฏ คือ มาติกา ๘ ปริโยคาหะ ๒ อานิสงส์ ๕ ๆ ธมฺม์ทา๑ ๑๕ เหล่านี้ ที่ประกอบด้วยสังขารปรากฏ ๆ

(๒๑๔) ธมฺม์ปุ๎ตฺตานยา๑ เป็นปัจจัยแห่งโยคะ โดยอนันตรปัจจัย โดยสมนันตรปัจจัย โดยนิสสยปัจจัย โดยอุปนิสสยปัจจัย โดยปุเรชาตปัจจัย โดยปัจฉาชาตปัจจัย โดยสหชาตปัจจัย ๆ ธมฺม์ปุ๎ตฺตานยา๑ เป็นปัจจัยแห่งปุคคลาทิ ๆ ฯลฯ ๆ ปัจจุปปันนะ อธิฏฐาน การกำหนด มาติกา ปริโยคาหะ วัตถุ โดยอนันตรปัจจัย โดยสมนันตรปัจจัย โดยนิสสยปัจจัย โดยอุปนิสสยปัจจัย โดยปุเรชาตปัจจัย โดยปัจฉาชาตปัจจัย โดยสหชาตปัจจัย ๆ

[๒๑๕] ปุพฺพกาลกิริยา ปเยาคสฺส อนนฺตรปจฺจเยน ปจฺจโย สมนนฺตรปจฺจเยน ปจฺจโย อเนนฺตรปจฺจเยน ปจฺจโย นตฺถิปจฺจเยน ปจฺจโย วิคตปจฺจเยน ปจฺจโย ฯ ปเยาคสฺส ปุพฺพกาลา สพฺเพ ปุเรชาตปจฺจเยน ปจฺจโย ฯ ปุพฺพกาลกิริยา ปเยาคสฺส ปจฺฉาชาตปจฺจเยน ปจฺจโย ฯ ปณฺณาส ฉฏฺฐา สหชาตปจฺจเยน ปจฺจโย ฯ

[๒๑๖] ปจฺฉาชาตา ปุพฺพกาลสฺส อนนฺตรปจฺจเยน ปจฺจโย สมนนฺตรปจฺจเยน ปจฺจโย อเนนฺตรปจฺจเยน ปจฺจโย นตฺถิปจฺจเยน ปจฺจโย วิคตปจฺจเยน ปจฺจโย ฯ ปุพฺพกาลกิริยา ปจฺฉาชาตสฺส ปุเรชาตปจฺจเยน ปจฺจโย ฯ ปจฺฉาชาตา ปุพฺพกาลสฺส ปจฺฉาชาตปจฺจเยน ปจฺจโย ฯ ปณฺณาส ฉฏฺฐา สหชาตปจฺจเยน ปจฺจโย ฯ

(๒๑๕) បុព្វកតរណៈ គឺ កិរិយាដើមមុន មានការលាងចីវរជាដើមជា បច្ច័យនៃបយោគ គឺ កិរិយាប្រកបមានដងទឹកជាដើម ដោយអនន្តរបច្ច័យ គឺ ហេតុជាលំដាប់ទី ๑ នៃបយោគ ដោយសមនន្តរបច្ច័យ គឺ ហេតុជាលំដាប់ទី ๒ ដោយនិស្សយបច្ច័យ គឺ ហេតុជាគ្រឿងទ្រទ្រង់ទី ๓ ដោយឧបនិស្សយបច្ច័យ គឺ ហេតុជាគ្រឿងទ្រទ្រង់បន្ទាប់គ្នាទី ๔ ។ បយោគ ជាបច្ច័យនៃបុព្វកតរណៈ ដោយបុរេជាតបច្ច័យ គឺ ហេតុដែលកើតមុននៃ បុព្វកតរណៈ ។ បុព្វកតរណៈជាបច្ច័យនៃបយោគ ដោយបច្ចាជាតបច្ច័យ គឺ ហេតុដែលកើតក្រោយនៃបយោគ ។ ធម៌ទាំង ๑๙ ប្រការ ជាបច្ច័យ (នៃ បយោគនឹងបុព្វកតរណៈ) ដោយសហជាតបច្ច័យ គឺ បច្ច័យកើតព្រមគ្នា នឹងការក្រាលតបិន ។

(๒๑๖) បច្ចុទ្ធារៈ គឺការដកចីវរ ជាបច្ច័យនៃបុព្វកតរណៈ ដោយ អនន្តរបច្ច័យ ដោយសមនន្តរបច្ច័យ ដោយនិស្សយបច្ច័យ ដោយឧប-និស្សយបច្ច័យ ។ បុព្វកតរណៈ ជាបច្ច័យនៃបច្ចុទ្ធារៈ ដោយបុរេជា-តបច្ច័យ ។ បច្ចុទ្ធារៈ ជាបច្ច័យនៃបុព្វកតរណៈ ដោយបច្ចាជាតបច្ច័យ គឺ ហេតុ ដលកើតក្រោយរបស់បុព្វកតរណៈ ។ ធម៌ទាំង ๑๙ ប្រការជាបច្ច័យ (នៃបច្ចុទ្ធារៈនឹងបុព្វកតរណៈ) ដោយសហជាតបច្ច័យ ។

(๒๑๗) អធិដ្ឋានំ បច្ចុប្បន្នារម្មណស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ សមនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឯសេវ្យប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ទុបឯសេវ្យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ចុប្បន្នាកេ
អធិដ្ឋានស្ស បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អធិដ្ឋានំ
បច្ចុប្បន្នារម្មណស្ស បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បណ្ណារស
ឆម្បា សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(๒๑๘) អតីតេ អធិដ្ឋានស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន
បច្ចយោ សមនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឯសេវ្យប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ទុបឯសេវ្យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
អធិដ្ឋានំ អតីតារម្មណស្ស បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អតី-
តេ អធិដ្ឋានស្ស បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បណ្ណា
រស ឆម្បា សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(๒๑๙) មាតិកា ច បលិពោធា ច អតីតារម្មណស្ស
អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ សមនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ
ឯសេវ្យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទុបឯសេវ្យប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ ។ អតីតេ មាតិកាឧញ្ច បលិពោធាឧញ្ច បុរេ-
ជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ មាតិកា ច បលិពោធា

กปิลกเภទ បច្ច័យមានអនន្តរប្បច្ច័យដាំដើម

(๔๑๗) អធិដ្ឋាន ជាបច្ច័យនៃបុព្វកាណៈ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ដោយ
សមនន្តរប្បច្ច័យ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។
បច្ចុប្បន្នាៈ ជាបច្ច័យនៃអធិដ្ឋាន ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។ អធិដ្ឋាន ជា
បច្ច័យនៃបច្ចុប្បន្នាៈ ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ។ ធម៌ទាំង ១៥ ប្រការ ជា
បច្ច័យ (នៃអធិដ្ឋានដ៏ឆ្ងាយបច្ចុប្បន្នាៈ) ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

(๔๑๘) ការក្រាល ជាបច្ច័យនៃអធិដ្ឋាន ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ
ដោយសមនន្តរប្បច្ច័យ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយ-
ប្បច្ច័យ ។ អធិដ្ឋាន ជាបច្ច័យនៃការក្រាល ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។
ការក្រាល ជាបច្ច័យនៃអធិដ្ឋាន ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ។ ធម៌ទាំង ១៥
ជាបច្ច័យ (នៃការក្រាល នឹងអធិដ្ឋាន) ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

(๔๑๙) មាតិកា នឹងបលិពោធ ជាបច្ច័យនៃការក្រាល ដោយ
អនន្តរប្បច្ច័យ ដោយសមនន្តរប្បច្ច័យ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ដោយ
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ ការក្រាល ជាបច្ច័យនៃមាតិកា នឹងបលិពោធ
ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។ មាតិកានឹងបលិពោធ ជាបច្ច័យនៃការក្រាល

จ อตฺถารมฺมณปจฺจยเยน ปจฺจยោ ฯ ปญฺญารมฺมณ-
ญฺหิ สหชาตปจฺจยเยน ปจฺจยោ ฯ

(๒๒๐) อาสวา จ อาสวสมฺปยุตฺตา จ วตฺถารมฺมณปจฺจ-
យេន ปច្ចយោ សមនន្តរបច្ចយេន ប្បច្ចយោ ឯសេវ-
ប្បច្ចយេន ប្បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន ប្បច្ចយោ ฯ
វត្ថុ អាសវញ្ច អាសវសម្បយុត្តញ្ច បុរេជាតប្បច្ចយេន
ប្បច្ចយោ ฯ អាសវា จ អាសវសម្បយុត្តា จ វត្ថុស្ស បច្ឆាជា-
តប្បច្ចយេន ប្បច្ចយោ ฯ បញ្ញារមฺมณญฺหิ สหชา-
តប្បច្ចយេន ប្បច្ចយោ ฯ

(๒๒๑) បុព្ពកាលំ កាយិកានំ កាយសមុទយំ
កាយិកាពលំ កាយបដិលាភំ កាយសម្ភារំ កាយសមុដ្ឋានំ ฯ
បច្ចុប្បន្នកាលេ កាយិកានោ កាយសមុទយោ កាយិកាពលោ
កាយបដិលាភោ កាយសម្ភារោ កាយសមុដ្ឋានោ ฯ អនាគតំ
កាយិកានំ កាយសមុទយំ កាយិកាពលំ កាយបដិលាភំ កាយសម្ភារំ
កាយសមុដ្ឋានំ ฯ អតីតកាលេ កាយិកានោ កាយសមុទយោ
កាយិកាពលោ កាយបដិលាភោ កាយសម្ភារោ កាយសមុដ្ឋានោ ฯ
មាតិកា จ បដិសន្ធិយា จ កាយិកានោ កាយសមុទយោ

ដោយបច្ចាជាតប្បច្ច័យ ។ ធម៌ទាំង ១៩ ជាបច្ច័យ (នៃមាតិកា បលិពោធ នឹងការក្រាល) ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

(๒๒๐) សេចក្តីសង្ឃឹម នឹងសេចក្តីមិនសង្ឃឹម ជាបច្ច័យនៃវត្ថុ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ដោយសមនន្តរប្បច្ច័យ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ វត្ថុជាបច្ច័យនៃសេចក្តីសង្ឃឹម នឹងសេចក្តីមិនសង្ឃឹម ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីសង្ឃឹម នឹងសេចក្តីមិនសង្ឃឹម ជាបច្ច័យនៃវត្ថុ ដោយបច្ចាជាតប្បច្ច័យ ។ ធម៌ទាំង ១៩ ប្រការ ជាបច្ច័យ (នៃសេចក្តីសង្ឃឹម នឹងសេចក្តីមិនសង្ឃឹម នឹងវត្ថុ) ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

(๒๒๑) បុព្វកណៈ: មានអ្វីជាដើមចម មានអ្វីជាទីតាំងឡើង មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាដែនកើត មានអ្វីជាអង្គ មានអ្វីជាសមុដ្ឋាន ។ បច្ចុប្បន្នៈ: មានអ្វីជាដើមចម មានអ្វីជាទីតាំងឡើង មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាដែនកើត មានអ្វីជាអង្គ មានអ្វីជាសមុដ្ឋាន ។ អធិដ្ឋាន មានអ្វីជាដើមចម មានអ្វីជាទីតាំងឡើង មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាដែនកើត មានអ្វីជាអង្គ មានអ្វីជាសមុដ្ឋាន ។ ការក្រាលមានអ្វីជាដើមចម មានអ្វីជាទីតាំងឡើង មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាដែនកើត មានអ្វីជាអង្គ មានអ្វីជាសមុដ្ឋាន ។ មាតិកានឹងបលិពោធ មានអ្វីជាដើមចម មានអ្វីជាទីតាំងឡើង

តតិយាតិ តតិយត្ថេ តតិយាវចនំ តតិយត្ថេ ។
អាសវេ ច អនាសវេ ច តតិយត្ថេ តតិយាវចនំ តតិយត្ថេ
តតិយាតិ តតិយត្ថេ តតិយាវចនំ តតិយត្ថេ ។
បុព្វការណំ បរយោគនិទានំ បរយោគសមុទយំ បរយោ
គជាតិកំ បរយោគប្បភវំ បរយោគសម្ភវំ បរយោគស-
មុដ្ឋានំ ។ បច្ចុប្បន្នវោ បុព្វការណនិទានោ បុព្វការណ-
សមុទយោ បុព្វការណជាតិកោ បុព្វការណប្បភវោ
បុព្វការណសម្ភវោ បុព្វការណសមុដ្ឋានោ ។ អនិដ្ឋានំ
បច្ចុប្បន្នវនិទានំ បច្ចុប្បន្នវសមុទយំ បច្ចុប្បន្នវជាតិកំ បច្ចុ-
ប្បន្នវប្បភវំ បច្ចុប្បន្នវសម្ភវំ បច្ចុប្បន្នវសមុដ្ឋានំ ។ អត្តាវោ
អនិដ្ឋានវនិទានោ អនិដ្ឋានវសមុទយោ អនិដ្ឋានវជាតិកោ
អនិដ្ឋានវប្បភវោ អនិដ្ឋានវសម្ភវោ អនិដ្ឋានវសមុដ្ឋា-
នោ ។ មាតិកា ច បលិពោធា ច អត្តារនិទានា
អត្តារសមុទយោ អត្តារជាតិកា អត្តារប្បភវា អត្តារ-
សម្ភវា អត្តារសមុដ្ឋានា ។ អាសវា ច អនាសវា ច
វត្ថុនិទានា វត្ថុសមុទយោ វត្ថុជាតិកោ វត្ថុប្បភវា

មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាដែនកើត មានអ្វីជាអង្គ មានអ្វីជាសមុដ្ឋាន ។ សេចក្តីសង្ឃឹម នឹងសេចក្តីមិនសង្ឃឹម មានអ្វីជាដើមចម មានអ្វីជាទីតាំងខ្ពើម មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាដែនកើត មានអ្វីជាអង្គ មានអ្វីជាសមុដ្ឋាន ។ បុព្វកវណ: មានបយោគជាដើមចម មានបយោគជាទីតាំងខ្ពើម មានបយោគជាកំណើត មានបយោគជាដែនកើត មានបយោគជាអង្គ មានបយោគជាសមុដ្ឋាន ។ បច្ចវ: មានបុព្វកវណ: ជាដើមចម មានបុព្វកវណ:ជាទីតាំងខ្ពើម មានបុព្វកវណ:ជាកំណើត មានបុព្វកវណ:ជាដែនកើត មានបុព្វកវណ:ជាអង្គ មានបុព្វកវណ:ជាសមុដ្ឋាន ។ អធិដ្ឋាន មានបច្ចវ:ជាដើមចម មានបច្ចវ:ជាទីតាំងខ្ពើម មានបច្ចវ:ជាកំណើត មានបច្ចវ:ជាដែនកើត មានបច្ចវ:ជាអង្គ មានបច្ចវ:ជាសមុដ្ឋាន ។ ការក្រាល មានអធិដ្ឋានជាដើមចម មានអធិដ្ឋានជាទីតាំងខ្ពើម មានអធិដ្ឋានជាកំណើត មានអធិដ្ឋានជាដែនកើត មានអធិដ្ឋានជាអង្គ មានអធិដ្ឋានជាសមុដ្ឋាន ។ មាតិកា នឹងបលិពោធ មានការក្រាលជាដើមចម មានការក្រាលជាទីតាំងខ្ពើម មានការក្រាលជាកំណើត មានការក្រាលជាដែនកើត មានការក្រាលជាអង្គ មានការក្រាលជាសមុដ្ឋាន ។ សេចក្តីសង្ឃឹម នឹងសេចក្តីមិនសង្ឃឹម មានវត្ថុជាដើមចម មានវត្ថុជាទីតាំងខ្ពើម មានវត្ថុជាកំណើត មានវត្ថុជាដែនកើត

วิสุทธิมรรค วิสุทธิมุตฺตาโย ฯ ปโยคโต ทานโต สีลโต ภาวนาโต สีสมุทฺธโย อาชีวโต ปาริสุทฺธิโต ขนฺติโต โสรจฺจโต สามีจิโต ญาณโต วิมุตฺติโต ฯ ปุพฺพภาคาณนฺ ฯ เป ฯ ปจฺจุปฏฺฐาเน อาชีวฏฺฐมกสีลานิ อตฺถโต ทานจฺเจตนา จ ปหิโตปกรณา จ วิสุทฺธิ อาสโย จ อนาสโย จ ทานนฺติ ทานสมุทฺธโย ทานปาริสุทฺธิ ทานปฏิสงฺขานนฺติ ฯ ปโยคโต โภคสนฺนิธานโต โภคสมุทฺธโย โภคปาริสุทฺธิโต โภคปฏิสงฺขานโต ฯ ปุพฺพภาคาณนฺ ฯ เป ฯ ปจฺจุปฏฺฐาเน อาชีวฏฺฐมกสีลานิ อตฺถโต ทานจฺเจตนา จ ปหิโตปกรณา จ วิสุทฺธิ อาสโย จ อนาสโย จ โภคสนฺนิธานโต โภคสมุทฺธโย โภคปาริสุทฺธิโต โภคปฏิสงฺขานโต ฯ ปโยคโต ทานโต สีลโต ภาวนาโต สีสมุทฺธโย สีปาริสุทฺธิโต สีปฏิสงฺขานโต ฯ ปุพฺพภาคาณนฺ ฯ เป ฯ ปจฺจุปฏฺฐาเน อาชีวฏฺฐมกสีลานิ อตฺถโต ทานจฺเจตนา จ ปหิโตปกรณา จ วิสุทฺธิ อาสโย จ อนาสโย จ ทานนฺติ สีสมุทฺธโย สีปาริสุทฺธิโต สีปฏิสงฺขานโต ฯ ปโยคโต ปจฺจยสนฺนิธานโต ปจฺจยสมุทฺธโย ปจฺจยปาริสุทฺธิโต

មានវត្ថុជារង្គ មានវត្ថុជាសមុដ្ឋាន ។ បេ ។ បយោគ មានអ្វីជាដើមចម
មានអ្វីជាទីតាំងឡើង មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាដែនកើត មានអ្វីជាអង្គ
មានអ្វីជាសមុដ្ឋាន ។ បុព្វករណៈ ។ បេ ។ បច្ចុប្បន្នៈ អធិដ្ឋាន ការក្រាល
មាតិកា បលិពោធ វត្ថុ សេចក្តីសង្ឃឹម នឹងសេចក្តីមិនសង្ឃឹម មាន
អ្វីជាដើមចម មានអ្វីជាទីតាំងឡើង មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាដែនកើត
មានអ្វីជាអង្គ មានអ្វីជាសមុដ្ឋាន ។ បយោគ មានហេតុជាដើមចម មាន
ហេតុជាទីតាំងឡើង មានហេតុជាកំណើត មានហេតុជាដែនកើត មាន
ហេតុជាអង្គ មានហេតុជាសមុដ្ឋាន ។ បុព្វករណៈ ។ បេ ។ បច្ចុប្បន្នៈ
អធិដ្ឋាន ការក្រាល មាតិកា បលិពោធ វត្ថុ សេចក្តីសង្ឃឹម នឹង
សេចក្តីមិនសង្ឃឹម មានហេតុជាដើមចម មានហេតុជាទីតាំងឡើង មាន
ហេតុជាកំណើត មានហេតុជាដែនកើត មានហេតុជាអង្គ មានហេតុជា
សមុដ្ឋាន ។ បយោគ មានអ្វីជាដើមចម មានអ្វីជាទីតាំងឡើង មានអ្វីជា
កំណើត មានអ្វីជាដែនកើត មានអ្វីជាអង្គ មានអ្វីជាសមុដ្ឋាន ។ បុព្វករណៈ
។ បេ ។ បច្ចុប្បន្នៈ អធិដ្ឋាន ការក្រាល មាតិកា បលិពោធ វត្ថុ សេចក្តីសង្ឃឹម
នឹងសេចក្តីមិនសង្ឃឹម មានអ្វីជាដើមចម មានអ្វីជាទីតាំងឡើង មានអ្វី
ជាកំណើត មានអ្វីជាដែនកើត មានអ្វីជាអង្គ មានអ្វីជាសមុដ្ឋាន ។ បយោគ
មានបច្ច័យជាដើមចម មានបច្ច័យជាទីតាំងឡើង មានបច្ច័យជាកំណើត

กถาวัตถุปกรณ์ สัตตมัง ฉัฏฐัง สังคีติกาณัง ปุคคลกถาทิวัณณนา

ปัจจุยปฺปันเน ปัจจุยสมฺภาเร ปัจจุยสมุฏฺฐาเน ฯ
ปุคฺคลาณัง ฯ เป ฯ ปัจจุปฺปันเน อธิปฺปายัง อัตฺถาเร
มาตังกา จ ปลิโพธา จ วัตฺถุ อาสา จ อนาสา
จ ปัจจุยนิยามา ปัจจุยสมุทยา ปัจจุยชาตังกา
ปัจจุยปฺปันเน ปัจจุยสมฺภาเร ปัจจุยสมุฏฺฐาเน ฯ

(๒๒๒) ปุคฺคลาณัง กตีหิ ขันเธหิ สังคหิตัง ฯ
ปุคฺคลาณัง สัตตหิ ขันเธหิ สังคหิตัง เวทนาขันธา-
ณาเยน ฉหิขันเธหิ สังคหิตัง สัญญาขันธาณาเยน
สังขารขันธาณาเยน วิญญาณขันธาณาเยน เอกัง-
ขันธาณาเยน ฯ ปุคฺคลาณัง เอเกน สัตตหิ ขันเธหิ
สังคหิตัง ฯ ปัจจุปฺปันเน กตีหิ ขันเธหิ สังคหิโต ฯ
ปัจจุปฺปันเน เอเกน ขันเธน สังคหิโต สังคหิเตน
จตุวีสติยา ขันธาณาเยหิ สังคหิโต ฯ อนาคตัง กตีหิ ขันเธหิ
สังคหิตัง ฯ อนาคตัง เอเกน ขันเธน สังคหิตัง สังคหิ-
เตน จตุวีสติยา ขันธาณาเยหิ สังคหิตัง ฯ อัตฺถาเร กตีหิ
ขันเธหิ สังคหิโต ฯ อัตฺถาเร ปญฺจหิ ขันเธหิ สังคหิ-
โต ฉหิ ขันเธหิ สังคหิโต ฯ

กปิลภาเณ กิจฺจมานปุพฺพกาณ:ฉาเฉม โลกสงฺเคฺรหเตน ๗ ยาว

มานปจฺจยตาย ฉินฺทติ มานปจฺจยตาย อฉมฺภิตตฺตา ๆ เปฯ ๆ ปุพฺพกาณ: ๆ เปฯ ๆ ปจฺจุปฏฺฐาน: อธิฏฺฐาน การคฺคาล มาตฺตา ปฏิเพธน วิตฺถุ เสจกฺกสงฺขฺยม ฉีมสงฺขฺยม มานปจฺจยตาย ฉินฺทติ มานปจฺจยตาย ทีฆาฉีมสงฺขฺยม มานปจฺจยตาย กิเลสตาย มานปจฺจยตาย ฉินฺทติ มานปจฺจยตาย อฉมฺภิตตฺตา มานปจฺจยตาย สมฺปยุตฺตานญฺจ ๆ

(๒๒๒) ปุพฺพกาณ: โลกสงฺเคฺรหเตน ปุพฺพกาณ: ๆ ปุพฺพกาณ:โลกสงฺเคฺรหเตน ๗ ยาว คณนปถ ๑ ตาลจฺฉทฺทปริวฏฺฏ ๑ กาล ๑ ฌาน ๑ ขณ ๑ ลยน ๑ ขุทฺทกปฺป ๑ ๆ ปุพฺพกาณ: โลกสงฺเคฺรหเตน ๗ ยาวเนยฺย ๆ ปจฺจุปฏฺฐาน: โลกสงฺเคฺรหเตน ปุพฺพกาณ: ๆ ปจฺจุปฏฺฐาน: โลกสงฺเคฺรหเตน ๓ ยาว คณนปถ ๑ ตาลจฺฉทฺทปริวฏฺฏ ๑ ขณ ๑ ลยน ๑ ขุทฺทกปฺป ๑ ๆ อธิฏฺฐาน โลกสงฺเคฺรหเตน ปุพฺพกาณ: ๆ อธิฏฺฐาน โลกสงฺเคฺรหเตน ๓ ยาว คณนปถ ๑ ตาลจฺฉทฺทปริวฏฺฏ ๑ ขณ ๑ ลยน ๑ ขุทฺทกปฺป ๑ ๆ การคฺคาล โลกสงฺเคฺรหเตน ปุพฺพกาณ: ๆ การคฺคาล โลกสงฺเคฺรหเตน ๑ ยาว ปโญฺญตฺติ ๆ

(๒๒๓) กปิลสฺส กตี มูลานิ กตี ขนฺธา กตี ภูมิโย ฯ กปิลสฺส ปกติ มูลานิ สตฺต ฯ ตีณิ ขนฺธา สตฺต ภูมิโย สตฺตสตฺตติ อนฺตรวาสโก ฯ ฉ ภูมิโย ฐเปตฺวา กปฺปาสิกสฺส โกเสยฺยสฺส มูลานิ สาณสฺส ภงฺคสฺส ฯ

(๒๒๔) กปิลสฺส โก อาธิ กึ มชฺฌ กึ ปริโยสานนฺติ ฯ กปิลสฺส ปุพฺพการณนฺติ อาธิ กิริยา มชฺฌ อตฺถาโร ปริโยสานนฺติ ฯ

(๒๒๕) กตีหากาเรหิ สมฺปตฺตโต ปุคฺคโล อกาลญฺญู กปิลสฺส อตฺถิตฺตา กตีหากาเรหิ สมฺปตฺตโต ปุคฺคโล กาลญฺญู กปิลสฺส อตฺถิตฺตา ฯ อชฺฌาสเยหิ สมฺปตฺตโต ปุคฺคโล อกาลญฺญู กปิลสฺส อตฺถิตฺตา ฯ อชฺฌาสเยหิ สมฺปตฺตโต ปุคฺคโล กาลญฺญู กปิลสฺส อตฺถิตฺตา ฯ กตเมหิ อชฺฌาสเยหิ สมฺปตฺตโต ปุคฺคโล อกาลญฺญู กปิลสฺส อตฺถิตฺตา ฯ ปุพฺพการณา ฉ ชาตโต ปฏฺฐาย ฉ ชาตโต อนนฺตรา ฉ ชาตโต อตฺถา ฉ ชาตโต มาตุกา ฉ ชาตโต ปลิโพธา ฉ ชาตโต ฐปนา ฉ

(៤៤៣) មូលរបស់កឋិន មានប៉ុន្មាន វត្ថុរបស់កឋិន មានប៉ុន្មាន ភូមិរបស់កឋិន មានប៉ុន្មាន ។ មូលរបស់កឋិន មាន ១ គឺ សង្ឃ ។ វត្ថុរបស់កឋិន មាន ៣ គឺ សង្ឃាដិ ១ ចីវរ ១ សាដក ១ ។ ភូមិរបស់កឋិន មាន ៦ យ៉ាង គឺ សំពត់សម្រកឈើ ១ សំពត់អំពោះ ១ សំពត់សូត្រ ១ សំពត់កេមសត្ត ១ សំពត់ឆ្នៃ ១ សំពត់លាយវត្ថុទាំង ៥ ខាងដើម ១ ។

(៤៤៤) កឋិន មានអ្វីជាខាងដើម មានអ្វីជាកណ្តាល មានអ្វីជាខាងចុង ។ កឋិន មានបុព្វកិរណៈជាខាងដើម មានកិរិយា គឺ បច្ចុទ្ធារៈ នឹងអធិដ្ឋាន ជាកណ្តាល មានការក្រាលជាខាងចុង ។

(៤៤៥) បុគ្គលប្រកបដោយអង្គប៉ុន្មាន មិនគួរក្រាលកឋិន បុគ្គលប្រកបដោយអង្គប៉ុន្មាន ទើបគួរក្រាលកឋិន ។ បុគ្គលដែលប្រកបដោយអង្គ ៨ មិនគួរក្រាលកឋិនបានទេ ។ បុគ្គលដែលប្រកបដោយអង្គ ៨ ទើបគួរក្រាលកឋិនបាន ។ បុគ្គលដែលប្រកបដោយអង្គ ៨ គឺ អ្វីខ្លះ ដែលមិនគួរក្រាលកឋិនបាន ? បុគ្គលអ្នកក្រាលមិនចេះបុព្វកិរណៈ ១ មិនចេះបច្ចុទ្ធារៈ (ដកចីវរចាស់) ១ មិនចេះអធិដ្ឋាន ១ មិនចេះក្រាល ១ មិនចេះមាតិកា ១ មិនចេះបលិពោធ ១ មិនចេះវិធីដកកឋិន ១

ជាតានំ អាជិសំសំ ន ជាតានំ ។ ឥមេហិ អដ្ឋហង្គេ-
ហិ សមង្គាគតោ បុគ្គលោ អភព្វោ កបិលំ អត្ថរិតុំ ។
កតមេហិ អដ្ឋហង្គេហិ សមង្គាគតោ បុគ្គលោ ភព្វោ
កបិលំ អត្ថរិតុំ ។ បុព្វការលាភំ ជានាតិ បច្ចុដ្ឋានំ ជានា-
តិ អជិដ្ឋានំ ជានាតិ អត្ថារំ ជានាតិ មានតំ ជានាតិ
បលិពោធំ ជានាតិ ឧដ្ឋានំ ជានាតិ អាជិសំសំ ជានាតិ
ឥមេហិ អដ្ឋហង្គេហិ សមង្គាគតោ បុគ្គលោ ភព្វោ
កបិលំ អត្ថរិតុំ ។

(๒๒๖) កតីនំ បុគ្គលានំ កបិលគ្គាភ ន រូហន្តិ ក-
តីនំ បុគ្គលានំ កបិលគ្គាភ រូហន្តិ ។ តិណ្ណំ បុគ្គលានំ
កបិលគ្គាភ ន រូហន្តិ តិណ្ណំ បុគ្គលានំ កបិលគ្គាភ
រូហន្តិ ។ កតមេសំ តិណ្ណំ បុគ្គលានំ កបិលគ្គាភ ន
រូហន្តិ ។ ឯសរ្ជុមង្គោ អនុមោទតិ អនុមោទន្តោ ន ឋាតំ
តិដ្ឋតិ ឋាតំ តិដ្ឋន្តោ ន បរំ វិញ្ញាបេតិ ។ ឥមេសំ តិណ្ណំ
បុគ្គលានំ កបិលគ្គាភ ន រូហន្តិ ។ កតមេសំ តិណ្ណំ
បុគ្គលានំ កបិលគ្គាភ រូហន្តិ ។ សីមង្គោ អនុមោទតិ

มิใช่อานิสงส์ ๑ ฯ บุคคลที่ประกอบด้วยองค์ ๘ นี้ มิควรแก่
ความเกิดขึ้นก็มีอยู่ ฯ บุคคลที่ประกอบด้วยองค์ ๘ คือ สิ่งใด
ที่ควรแก่ความเกิดขึ้นได้ ฯ บุคคลผู้แก่ความเกิดขึ้นนั้นมีเท่าไร ๑ ใช่
ปฏิสนธิ ๑ ใช่อธิฐาน ๑ ใช่ความเกิด ๑ ใช่มาตุคาม ๑ ใช่ปรินิพพาน ๑
ใช่วิธีดับกิเลส ๑ ใช่อานิสงส์ ๑ ฯ บุคคลประกอบด้วยองค์ ๘ เท่านี้
แล ควรแก่ความเกิดขึ้นได้ ฯ

(๒๒๖) ความเกิดขึ้นไม่มีแก่บุคคลเท่าไรพวก ความ
เกิดขึ้นมีแก่บุคคลเท่าไรพวก ฯ ความเกิดขึ้นไม่มีแก่บุคคล ๓ พวก ความเกิดขึ้นมีแก่บุคคล ๓ พวก ฯ
ความเกิดขึ้นไม่มีแก่บุคคล ๓ พวกเป็นไฉน ฯ บุคคล
ผู้ตั้งอยู่ในสีมาแห่งอนุโมทนา ๑ บุคคลที่ไม่อนุโมทนา ๑ บุคคลที่ไม่ได้
กล่าว ๑ บุคคลที่ได้กล่าว แต่ไม่ให้บุคคลอื่นรู้ความ ๑ ฯ ความ
เกิดขึ้นไม่มีแก่บุคคล ๓ พวกนี้ ฯ ความเกิดขึ้นมีแก่บุคคล ๓ พวกเป็นไฉน ฯ บุคคลผู้ตั้งอยู่ในสีมาแห่งอนุโมทนา ๑

อนฺโตนิชฺฌานกฺขณสฺมึ ปจฺจตฺตลกฺขณสฺมึ ปรวิญฺญาเปตพฺพาภาวโต ฯ สเมสุ ตีสุปิ ปุคฺคลาธิฏฺฐานกมฺมฏฺฐานภาวโต วุตฺตา ฯ

(๒๒๗) กถญฺจ กมฺมฏฺฐานภาวโต อุปฺปนฺนา กถญฺจ กมฺมฏฺฐานภาวโต อุปฺปนฺนา ฯ ตตฺถ ยถา กมฺมฏฺฐานภาวโต อุปฺปนฺนา ตถา กมฺมฏฺฐานภาวโต อุปฺปนฺนา ฯ กถญฺจ ตถา กมฺมฏฺฐานภาวโต อุปฺปนฺนา ฯ วุตฺตวิปลฺลาสโต หิ ตาสุ นิจฺจวิปลฺลาสาทโย สุขวิปลฺลาสาทโย จ ฯ สเมสุ ตถา กมฺมฏฺฐานภาวโต อุปฺปนฺนา ฯ กถญฺจ ตถา กมฺมฏฺฐานภาวโต อุปฺปนฺนา ฯ วุตฺตสมฺปฏิปกฺขโต หิ ตาสุ นิจฺจสมฺปฏิปกฺขาทโย สุขสมฺปฏิปกฺขาทโย จ ฯ สเมสุ ตถา กมฺมฏฺฐานภาวโต อุปฺปนฺนา ฯ

(๒๒๘) กมฺมฏฺฐานตฺตา กมฺมฏฺฐานภาเวน ฐานตฺตา ฯ กมฺมสฺส อตฺถารมฺมณา ฐานตฺตา กมฺมสฺส อตฺถารวิปกฺขา ฐานตฺตา กมฺมสฺส อตฺถารสมฺปกฺขา ฐานตฺตา นิมิตฺตกมฺมฏฺฐานตฺตา ปริกมฺมา ฐานตฺตา อุปจารา ฐานตฺตา อปฺปนา ฐานตฺตา ฯ

បុគ្គលដែលអនុមោទនាបញ្ចេញវាចា ๑ បុគ្គលដែលបញ្ចេញវាចា បាន ញុំាងអ្នកដទៃឲ្យដឹងច្បាស់ ๑ ។ ការក្រាលកឋិនឡើង មានដល់បុគ្គល ๓ ពួកនេះ ។

(๒๔๗) ការក្រាលកឋិនមិនឡើង មានប៉ុន្មានយ៉ាង ការក្រាលកឋិនឡើង មានប៉ុន្មានយ៉ាង ។ ការក្រាលកឋិនមិនឡើងមាន ๓ យ៉ាង ការក្រាលកឋិនឡើងមាន ๓ យ៉ាង ។ ការក្រាលកឋិនមិនឡើង មាន ๓ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺវត្ថុវិបត្តិ ๑ កាលវិបត្តិ ๑ ករណវិបត្តិ (๑) ๑ ។ ការក្រាលកឋិនមិនឡើង មាន ๓ យ៉ាងនេះ ។ ការក្រាលកឋិនឡើងមាន ๓ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺ វត្ថុសម្បត្តិ ๑ កាលសម្បត្តិ ๑ ករណសម្បត្តិ ๑ ។ ការក្រាលកឋិនឡើងមាន ๓ យ៉ាងនេះ ។

(๒๔๘) កិក្ខុគប្បីស្គាល់កឋិន គប្បីស្គាល់ការក្រាលកឋិន គប្បីស្គាល់វែដែលក្រាលកឋិន គប្បីស្គាល់វិបត្តិនៃការក្រាលកឋិន គប្បីស្គាល់សម្បត្តិនៃការក្រាលកឋិន គប្បីស្គាល់និមិត្តកម្ម គប្បីស្គាល់ពាក្យនិយាយបពោះបញ្ចាល គប្បីស្គាល់សំពត់ខ្វះគែ គប្បីស្គាល់សំពត់ដែលជាសន្និដិ គប្បីស្គាល់សំពត់ជានិស្សគ្គិយ ។

---

๑ អដ្ឋកថា ជាវត្ថុវិបត្តិ បានដល់សំពត់ជាអកប្បិយ ។ កាលវិបត្តិ គឺ សំពត់ដែលឲ្យកាយប្រែគេនក្នុងថ្ងៃនេះហើយ សង្ឃប្រគល់ឲ្យភិក្ខុអ្នកក្រាលកឋិនក្នុងថ្ងៃស្អែកវិញ ។ ករណវិបត្តិ គឺ សំពត់ដែលកាត់ហើយ តែមិនបានធ្វើក្នុងថ្ងៃនោះឯង ។

[๒๒๙] ปปិធំ ជាឯតព្វន្តិ តេសញ្ញេវ ធម្មានំ សង្គ-
ហោ សមវាយោ ឯកមំ ឯាមបិណ្ឌោ ឯាមរាសិ ឯាមគេយ្យំ ឯត្ថន្តិ
ព្យញ្ជនំ អតិលាភោ យេនិធំ ปปិធន្តិ ។ ปปិធសទ្ទ
អត្ថារមាសោ ជាឯតញ្ញេតិ វិសញ្ញាសទ្ទ បច្ចុមោ មាសោ
ជាឯតញ្ញេ ។ ปปិធសទ្ទ អត្ថារវិបតិ ជាឯតញ្ញាតិ ចតុ-
វីសតិយោ អាការេហិ ปปិធសទ្ទ អត្ថារវិបត្តិ ជាឯតញ្ញេ ។
ปปិធសទ្ទ អត្ថារសម្បត្តិ ជាឯតញ្ញាតិ សត្តរសហិ អាការ-
រេហិ ปปិធសទ្ទ អត្ថារសម្បត្តិ ជាឯតញ្ញេ ។ ឯមិត្តកម្មំ
ជាឯតព្វន្តិ ឯមិត្តំ ปរោតិ ឥមិនា ទុស្សេន ปปិធំ
អត្ថរិស្សាមីតិ ។ បរិកម្មា ជាឯតញ្ញាតិ បរិកម្មំ ปរោតិ
ឥមាយ បរិកម្មាយ ปปិធន្តុ សទ្ទំ ឯព្ភន្តេស្សាមីតិ ។
ปុប្ផុបកំ ជាឯតព្វន្តិ អថាឯយេនាឯំ ជាឯតព្វំ ។
សង្ខិធិ ជាឯតញ្ញាតិ ទ្វេ សង្ខិធិយោ ជាឯតញ្ញេ ปរលោ-
សង្ខិធិ ច ឯចយសង្ខិធិ ច ។ ឯសុត្តិយំ ជាឯតព្វន្តិ
ปយិរមានេ(๑) អរុណាំ ទុន្តិយតិ ។

---

๑ ម. ปរិយមានេ ។

(๒๔๙) ត្រង់ពាក្យថា អតីតប្បស្ស័ស្តាលកបិននោះ សេចក្តីថា ការរួបរួមនឹងកិរិយាប្រដុំនៃធម៌ទាំងឡាយនោះឯង ជានាម ជានាមកប្ប ជានាមបញ្ញត្តិ ជាសំដី ជាគ្រឿងបញ្ជាក់ ជាគ្រឿងប្រកាស នេះជាពាក្យហៅថា កបិន ។ ត្រង់ពាក្យថា គប្បីស្គាល់ខែដែលគ្រាលកបិននោះ សេចក្តីថា ត្រូវស្គាល់ខែជាទាំងបុនិនៃវស្សានរដូវ ។ ពាក្យថា គប្បីស្គាល់វិបត្តិនៃការគ្រាលកបិននោះ សេចក្តីថា ត្រូវស្គាល់វិបត្តិនៃការគ្រាលកបិន ដោយអាការ ๒๔ ។ ពាក្យថា គប្បីស្គាល់សម្បត្តិនៃការគ្រាលកបិននោះ សេចក្តីថា ត្រូវដឹងសម្បត្តិនៃការគ្រាលកបិន ដោយអាការ ๑๗ ។ ពាក្យថា គប្បីដឹងនិមិត្តកម្មនោះ សេចក្តីថា កិរិយាដឹងនិមិត្តថា ការគ្មានដឹងគ្រាលកបិន ដោយសំពត់នេះ ។ ពាក្យថា គប្បីស្គាល់ពាក្យដែលោយបញ្ចុះបញ្ចូលនោះ សេចក្តីថា កិរិយាដឹងពាក្យបញ្ចុះបញ្ចូលថា អាត្មាអញនឹងឲ្យសំពត់កបិនឲ្យកើតឡើង ដោយពាក្យបញ្ចុះបញ្ចូលនេះ ។ ពាក្យថា គប្បីស្គាល់សំពត់ខ្ចីគេនោះ សេចក្តីថា ត្រូវស្គាល់សំពត់ដែលគេមិនបានឲ្យដាច់ ។ ពាក្យថា គប្បីស្គាល់សំពត់ដែលជាសន្ថតិនោះ សេចក្តីថា ត្រូវស្គាល់សន្ថតិមាន ๒ យ៉ាង គឺសន្ថតិព្រោះការមិនផ្តល់ក្នុងថ្ងៃនោះ ๑ សន្ថតិព្រោះទុកដល់ថ្ងៃស្អែក ๑ ។ ពាក្យថា គប្បីស្គាល់សំពត់ជានិស្សគ្គិយៈនោះ សេចក្តីថា កិរិយាកំពុងដើរ (ចីវរ) អរុណកើនឡើង ។

(๒๓๐) កបិលវត្ថុវេ ជាលិតញ្ចេតិ សចេ សង្ឃ-
ស្ស កបិលវត្ថុ សង្ឃឧបដ្ឋានំ ហោតិ សង្ឃេន កថំ
បដិបដ្ឋិតព្ពំ អត្តារកេន កថំ បដិបដ្ឋិតព្ពំ អនុមោទ-
កេន កថំ បដិបដ្ឋិតព្ពំ ។ សង្ឃេន ញត្តិទុតិយេន
កម្មេន កបិលវត្ថុវកស្ស កិក្ខុនោ ទាតព្ពំ ។ តេន
កបិលវត្ថុវកេន កិក្ខុនា តថារូបេ ឧបាសកេ វិញ្ញាបេត្វា វិហដ្ឋិត្វា
វិចារេត្វា ឯដ្ឋិតា សិរេនត្វា រជិត្វា កប្បំ កត្វា កបិលំ
អត្តរិតព្ពំ ។ សចេ សង្ឃាដិយា កបិលវត្ថុវកោ
ហោតិ ទោរណិកោ សង្ឃាដិ បច្ចុទ្ធរិតព្ពា ឧភ សង្ឃា-
ដិ អធិដ្ឋាតព្ពា ឥមាយ សង្ឃាដិយា កបិលំ អត្តភាវិតំ
វាចា កិដ្ឋិតព្ពា ។ សចេ ឧត្តរាសង្គេន កបិលំ អត្តរិតុ-
កាមោ ហោតិ ទោរណកោ ឧត្តរាសង្គោ បច្ចុទ្ធរិ-
តព្ពោ ឧភោ ឧត្តរាសង្គោ អធិដ្ឋាតព្ពោ ឥមិនា ឧត្តរា-
សង្គេន កបិលំ អត្តភាវិតំ វាចា កិដ្ឋិតព្ពា ។ សចេ
អន្តរវាសកេន កបិលំ អត្តរិតុកាមោ ហោតិ ទោរណ-

(๔๓๐) ត្រង់ពាក្យថា គប្បីស្គាល់ការក្រោលកឋិនោះ សេចក្តីថា បើសំពត់កឋិនកើតឡើងដល់សង្ឃ សង្ឃត្រូវប្រតិបត្តិដូចម្តេច បុគ្គលអ្នកក្រោល ត្រូវប្រតិបត្តិដូចម្តេច អ្នកអនុមោទនា ត្រូវប្រតិបត្តិដូចម្តេច ។ សង្ឃគប្បីឲ្យដល់កឋិនអ្នកក្រោលកឋិន ដោយញត្តិទុតិយកម្ម ។ កឋិនអ្នកក្រោលកឋិននោះ គប្បីលាង គក់ រាស់ កាត់ ដេរ ជ្រលក់ ធ្វើពន្លឺគប្បីហើយក្រោលកឋិនក្នុងថ្ងៃនោះឯង ។ បើ (កឋិនអ្នកក្រោល) ចង់ក្រោលកឋិនដោយសង្ឃាដិ ត្រូវដកសង្ឃាដិចាស់ចេញ អធិដ្ឋានសង្ឃាដិថ្មីឡើង គប្បីបញ្ចេញវាចាថា ខ្ញុំក្រោលកឋិនដោយសង្ឃាដិនេះ ។ បើចង់ក្រោលកឋិនដោយចីវរ ក៏គប្បីដកចីវរចាស់ចេញ អធិដ្ឋានចីវរថ្មីឡើង គប្បីបញ្ចេញវាចាថា ខ្ញុំក្រោលកឋិនដោយចីវរនេះ ។ បើចង់ក្រោលកឋិនដោយសព្វដ៏

เตหิ อนฺตรายิเกหิ ธมฺเมหิ อนาวุโต โหติ อนุปทฺทุโต อนุปสฏฺโฐ อนุปสฏฺฐาย ปริสาย ปริยาปนฺนตฺตา ๆ เตน วุจฺจติ อนาวุโต อนุปทฺทุโต อนุปสฏฺโฐ อนุปสฏฺฐาย ปริสาย ปริยาปนฺนตฺตา ๆ ตตฺร ภิกฺขเว โย อยมนาวุโต อนุปทฺทุโต อนุปสฏฺโฐ อนุปสฏฺฐาย ปริสาย ปริยาปนฺนตฺตา ๆ ตตฺร ภิกฺขเว โย อยมนาวุโต อนุปทฺทุโต อนุปสฏฺโฐ อนุปสฏฺฐาย ปริสาย ปริยาปนฺนตฺตา ๆ อยเมตฺถ ภิกฺขเว อตฺถวสปฏิสญฺญุตฺโต ธมฺมปฏิสญฺญุตฺโต ปฏิสญฺญุตฺโต ๆ ตตฺร ภิกฺขเว โย อยมนาวุโต

តំគប្បីដកសង្ឃដីចាស់ចេញ អធិដ្ឋានសង្ឃដីថ្មីឡើង គប្បីបញ្ចេញវាចាថា ខ្ញុំ
ក្រាលកឋិនដោយសង្ឃដីនេះ ។ កិក្ខុអ្នកក្រាលកឋិននោះ ត្រូវប្ចូលទៅរក
សង្ឃ ធ្វើចីវរឆៀងស្មាម្ខាង ផ្គងអញ្ជលីឡើងពោលដូច្នេះថា បពិត្រព្រះ
សង្ឃដ៏ចំរើន កឋិនរបស់សង្ឃ ខ្ញុំបានក្រាលហើយ ការក្រាលកឋិន (នេះ)
សឹងប្រកបដោយធម៌ សូមលោកម្ចាស់ទាំងឡាយ ទទួលអនុមោទនាចុះ ។
ពួកកិក្ខុជាអ្នកអនុមោទនានោះ ត្រូវធ្វើចីវរឆៀងស្មាម្ខាង ផ្គងអញ្ជលីឡើង
ពោលយ៉ាងនេះថា ម្នាលលោកដ៏មានអាយុ កឋិនរបស់សង្ឃ លោកដ៏
មានអាយុបានក្រាលហើយ ការក្រាលកឋិន (នេះ) ប្រកបដោយធម៌
យើងពាល់គ្នា សូមអនុមោទនា ។ កិក្ខុអ្នកក្រាលកឋិននោះ ប្ចូលទៅរក
កិក្ខុច្រើនរូប ធ្វើចីវរឆៀងស្មាម្ខាងផ្គងអញ្ជលីឡើង រួចពោលយ៉ាងនេះថា
បពិត្រលោកម្ចាស់ទាំងឡាយដ៏ចំរើន កឋិនរបស់សង្ឃខ្ញុំបានក្រាលហើយ
ការក្រាលកឋិន (នេះ) ប្រកបដោយធម៌ សូមលោកម្ចាស់ពាល់អង្គទទួល
អនុមោទនាចុះ ។ ពួកកិក្ខុជាអ្នកអនុមោទនានោះគប្បីធ្វើចីវរឆៀងស្មាម្ខាង
ផ្គងអញ្ជលីឡើង រួចពោលយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោ កឋិនរបស់សង្ឃ
លោកបានក្រាលហើយ ការក្រាលកឋិន(នេះ)ប្រកបដោយធម៌ យើងពាល់
គ្នា សូមអនុមោទនា ។ កិក្ខុអ្នកក្រាលកឋិននោះ គប្បីប្ចូលទៅរកកិក្ខុ ១ រូប

อุปสมฺปชฺชิตฺวา ฝกฺขสฺส อุตฺตรสงฺฆํ กาเรตฺวา อญฺชลึ ปคฺคเหตฺวา ฆาเตสฺสาวจนียา อตฺตา อาโรเจตพฺโพ สงฺฆสฺส กปฺปติ ฉมฺหิ กาโล กปฺปนฺตาเร อนุโมทาหีติ ฯ เตน อนุโมทนาเกน สทฺธิ ฝกฺขสฺส อุตฺตรสงฺฆํ กาเรตฺวา อญฺชลึ ปคฺคเหตฺวา ฆาเตสฺสาวจนียา อตฺตา อาโรเจตพฺโพ สงฺฆสฺส กปฺปติ ฉมฺหิ กาโล กปฺปนฺตาเร อนุโมทามีติ ฯ

(๒๓๑) สงฺฆา กปฺปติ อตฺตรติ กาเลน กปฺปติ อตฺตรติ ปุคฺคลา กปฺปติ อตฺตรีติ ฯ น สงฺฆา กปฺปติ อตฺตรติ น กาเลน กปฺปติ อตฺตรติ ปุคฺคลา กปฺปติ อตฺตรีติ ฯ มาตฺวา น สงฺฆา กปฺปติ อตฺตรติ น กาเลน กปฺปติ อตฺตรติ ปุคฺคลา กปฺปติ อตฺตรติ สงฺฆสฺส อนตฺตา โหติ กปฺปติ กาลสฺส อนตฺตา โหติ กปฺปติ ปุคฺคลสฺส อตฺตา โหติ กปฺปติ ฯ สงฺฆา ชาตโมกฺขา ฐปิตา กาเลน ชาตโมกฺขา ฐปิตา ปุคฺคลา ชาตโมกฺขา ฐปิตีติ ฯ น สงฺฆา ชาตโมกฺขา ฐปิตา น กาเลน ชาตโมกฺขา ฐปิตา ปุคฺคลา

ឆ្លើចីពរឆៀងស្មាម្ខាងផ្គងអញ្ជលីឡើង ពោលយ៉ាងនេះថា ម្ចាលអាវុសោ កឋិនរបស់សង្ឃ ខ្ញុំបានក្រាលហើយ ការក្រាលកឋិន (នេះ) ប្រកបដោយធម៌ សូមលោកទទួលអនុមោទនាចុះ ។ ភិក្ខុដែលអ្នកអនុមោទនានោះ គប្បីឆ្លើចីពរឆៀងស្មាម្ខាងផ្គងអញ្ជលីឡើង ហើយពោលយ៉ាងនេះថា ម្ចាលអាវុសោ កឋិនរបស់សង្ឃ លោកបានក្រាលហើយ ការក្រាលកឋិន (នេះ) ប្រកបដោយធម៌ ខ្ញុំសូមទទួលអនុមោទនា ។

(๒๓๑) សួរថា សង្ឃក្រាលកឋិន គណៈក្រាលកឋិន បុគ្គលក្រាលកឋិន ឡើងឬទេ ។ ឆ្លើយថា សង្ឃក្រាលកឋិន មិនឡើង គណៈក្រាលកឋិន ក៏មិនឡើង បុគ្គលក្រាលកឋិនទើបឡើង ។ ព្រោះសង្ឃក្រាលកឋិនក៏មិនឡើង គណៈក្រាលកឋិនក៏មិនឡើង បុគ្គលក្រាលកឋិនទើបឡើង កឋិនសង្ឃក្រាលមិនបានទេ កឋិនគណៈក្រាលមិនបានទេ កឋិនបុគ្គលទើបក្រាលបាន ។ សួរថា សង្ឃសំដែងឋបាតិមោក្ខ គណៈសំដែងឋបាតិមោក្ខ បុគ្គលសំដែងឋបាតិមោក្ខបានឬទេ ។ ឆ្លើយថា សង្ឃសំដែងឋបាតិមោក្ខមិនបាន គណៈសំដែងឋបាតិមោក្ខមិនបានទេ បុគ្គលទើប

ชาตีมโรกฺขา ขุชฺชสตีสุ ฯ ปาฏิ จ สงฺเฆ ชาตีมโร-
กฺขา ขุชฺชสตี จ ตณฺหา ชาตีมโรกฺขา ขุชฺชสตี ปุคฺคโล
ชาตีมโรกฺขา ขุชฺชสตี สงฺขฺยสฺส อนุขุชฺชฏฺเ ภาเว ชา-
ตีมโรกฺขา ตณฺหาสฺส อนุขุชฺชตฺเ ภาเว ชาตีมโรกฺขา ปุคฺคล-
สฺส ขุชฺชฏฺเ ภาเว ชาตีมโรกฺขา ฯ สงฺขฺยสฺส สามคฺคิ-
ยา ตณฺหาสฺส สามคฺคิยา ปุคฺคลสฺส ขนฺธสนฺตาเน สงฺขฺยสฺส
ขุชฺชฏฺเ ภาเว ชาตีมโรกฺขา ตณฺหาสฺส ขุชฺชฏฺเ ภาเว
ชาตีมโรกฺขา ปุคฺคลสฺส ขุชฺชฏฺเ ภาเว ชาตีมโรกฺขา ฯ
ฝาเมว จ สงฺเฆ กปิโน อตฺถาย จ ตณฺหา กปิโน
อตฺถาย ปุคฺคโล กปิโน อตฺถาย สงฺขฺยสฺส อนุเมาทน-
ตฺถาย ตณฺหาสฺส อนุเมาทนตฺถาย ปุคฺคลสฺส อตฺถา
สงฺขฺยสฺส อตฺถาย เหตุ กปิโน ตณฺหาสฺส อตฺถาย เหตุ
กปิโน ปุคฺคลสฺส อตฺถาย เหตุ กปิโนติ ฯ

(๒๓๒) ปกฺกมนฏฺเ กา กปิ ขุทฺทเก
ขุทฺทา อาธิจฺจนฺตา
ฝเต สาขา ปุถฺวาทิ
กตเมา ปลิเพาเธ ปมาทมิ ติฏฺเ ฯ

សំដែងឃាតិមោក្ខមិនបាន ព្រោះថាសង្ឃក៏សំដែងឃាតិមោក្ខមិនបាន គណៈក៏សំដែងឃាតិមោក្ខមិនបាន បុគ្គលទើបសំដែងឃាតិមោក្ខបាន ឃាតិមោក្ខសង្ឃសំដែងមិនបាន ឃាតិមោក្ខគណៈសំដែងមិនបានទេ ឃាតិមោក្ខបុគ្គលទើបសំដែងបាន ។ ប៉ុន្តែឃាតិមោក្ខឈ្មោះថាសង្ឃបានសំដែង ឃាតិមោក្ខឈ្មោះថា គណៈបានសំដែង ឃាតិមោក្ខឈ្មោះថា បុគ្គលបានសំដែង ព្រោះសង្ឃព្រមព្រៀងគ្នា គណៈក៏ព្រមព្រៀងគ្នា បុគ្គលជាអ្នកសំដែង (យ៉ាងណាមិញ) ។ ការគ្រាលកឋិនក៏យ៉ាងនោះដែរ សង្ឃគ្រាលកឋិនមិនឡើងទេ គណៈគ្រាលកឋិនមិនឡើងទេ បុគ្គលគ្រាលកឋិនទើបឡើង ប៉ុន្តែកឋិនក៏ឈ្មោះថាសង្ឃបានគ្រាល កឋិនក៏ឈ្មោះថា គណៈបានគ្រាល កឋិនក៏ឈ្មោះថាបុគ្គលបានគ្រាល ព្រោះសង្ឃមានអនុមោទនា គណៈបានអនុមោទនា បុគ្គលបានគ្រាល ។

(๔๓๒) ការដោះកឋិនមានការបៀសចេញទៅជាកំណត់ដែលព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចពន្ធុបានត្រាស់រួចហើយ ខ្ញុំសូមសួរសេចក្តីនេះនឹងលោកម្ចាស់ថា បលិពោធណាដាច់មុន ។

បញ្ចមឆដ្ឋំ ភេ ភិក្ខុនុទ្ទាកេ

វុត្តា អាទិច្ចពន្ធុនា

ឯតញ្ច តាមាំ វិសជ្ជិស្សំ

ចីវរបលិពោធោ បឋមំ ឆដ្ឋំ

តស្ស សមាទាហិ សីមគមនា អាវាសបលិពោធោ ឆដ្ឋំ ។

(๒๓๓) ឆដ្ឋាឆដ្ឋំ ភេ ភិក្ខុនុទ្ទាកេ

វុត្តា អាទិច្ចពន្ធុនា

ឯតញ្ច តាមាំ បុច្ឆាមិ

កតមោ បលិពោធោ បឋមំ ឆដ្ឋំ ។

ឆដ្ឋាឆដ្ឋំ ភេ ភិក្ខុនុទ្ទាកេ

វុត្តា អាទិច្ចពន្ធុនា

ឯតញ្ច តាមាំ វិសជ្ជិស្សំ

អាវាសបលិពោធោ បឋមំ ឆដ្ឋំ

ចីវរេ ឆដ្ឋេ ចីវរបលិពោធោ ឆដ្ឋំ ។

(๒๓๔) សត្តមឆដ្ឋំ ភេ ភិក្ខុនុទ្ទាកេ

វុត្តា អាទិច្ចពន្ធុនា

ការដោះគឋិន គឺអស់អំណាចពាក់សង្ឃាដិគឋិនមានការចៀសចេញទៅជាកំណត់ ដែលព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចពន្ធុ ឋានត្រាស់រួចហើយ ខ្ញុំសូមឆ្លើយសេចក្តីនេះនឹងលោកម្ចាស់ថា ចីវរបលិពោធជាច់មុន អាវាសបលិពោធជាច់ជាបួយនឹងដំណើរដែលកិក្ខុនោះទៅខាងក្រៅសីមា ។

(๒๓๓) ការដោះគឋិនមាន៣ការឆ្លងចីវរស្រេចជាកំណត់ ដែលព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចពន្ធុ ឋានត្រាស់រួចហើយ ខ្ញុំសូមសួរសេចក្តីនេះនឹងលោកម្ចាស់ថា បលិពោធណាជាច់មុន ។ ការដោះគឋិនមានការឆ្លងចីវរស្រេចជាកំណត់ ដែលព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចពន្ធុ ឋានត្រាស់រួចហើយ ខ្ញុំសូមឆ្លើយសេចក្តីនេះនឹងលោកម្ចាស់ថា អាវាសបលិពោធជាច់មុន កាលបើចីវរសម្រេចហើយ ចីវរបលិពោធទើបជាច់ ។

(๒๓๔) ការដោះគឋិន មានសេចក្តីសន្និដ្ឋានជាកំណត់ ដែលព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចពន្ធុ ឋានត្រាស់រួចហើយ

ឯតញ្ច តាហំ ឋុច្ឆាមិ
ភគវោ បលិពោធោ បឋមំ ឆិជ្ជតិ ។
សង្ខដ្ឋានដ្ឋិកោ ភវិនុន្ធារេ
វុត្តោ អាទិច្ចពន្ធុនា
ឯតញ្ច តាហំ វិស្សជ្ជិស្សំ
ទ្វេ បលិពោធា អបុព្វំ អចរិមំ ឆិជ្ជន្តិ ។

[๒๓๕] ជាសនដ្ឋិកោ ភវិនុន្ធារេ
វុត្តោ អាទិច្ចពន្ធុនា
ឯតញ្ច តាហំ ឋុច្ឆាមិ
ភគវោ បលិពោធោ បឋមំ ឆិជ្ជតិ ។
ជាសនដ្ឋិកោ ភវិនុន្ធារេ
វុត្តោ អាទិច្ចពន្ធុនា
ឯតញ្ច តាហំ វិស្សជ្ជិស្សំ
អាវាសបលិពោធោ បឋមំ ឆិជ្ជតិ
ចីវរេ ឧដ្ឋេ ចីវរបលិពោធោ ឆិជ្ជតិ ។

[๒๓๖] សវនដ្ឋិកោ ភវិនុន្ធារេ
វុត្តោ អាទិច្ចពន្ធុនា

ខ្ញុំសូមសួរសេចក្តីនេះនឹងលោកម្ចាស់ថា បលិពោធណាជាច់មុន ។ ការដោះតបមិនមានសេចក្តីសន្និដ្ឋានជាកំណត់ ដែលព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចពន្ធុ ឋានត្រាស់រួចហើយ ខ្ញុំសូមឆ្លើយសេចក្តីនេះនឹងលោកម្ចាស់ថា បលិពោធទាំង ៤ ជាច់មិនមុនមិនក្រោយ ។

(๒๓๕) ការដោះតបមិនមានវិនាសចីវរជាកំណត់ ដែលព្រះមានព្រះភាគជាអាទិច្ចពន្ធុឋានត្រាស់ហើយ ខ្ញុំសូមសួរសេចក្តីនេះនឹងលោកម្ចាស់ថា បលិពោធណាជាច់មុន ។ ការដោះតបមិនមានវិនាសចីវរជាកំណត់ ដែលព្រះមានព្រះភាគជាអាទិច្ចពន្ធុឋានត្រាស់ហើយ ខ្ញុំសូមឆ្លើយសេចក្តីនេះនឹងលោកម្ចាស់ថា អាវាសបលិពោធជាច់មុន កាលបើចីវរវិនាស៧ ចីវរបលិពោធទើបជាច់ ។

(๒๓๖) ការដោះតបមានពុំដំណឹងជាកំណត់ ដែលព្រះមានព្រះភាគជាអាទិច្ចពន្ធុឋានត្រាស់ហើយ ខ្ញុំសូមសួរ

ឯតញ្ហេ តាហំ ឋុច្ឆាមិ

កតមោ បលិពោធោ បមមំ ឆិជ្ជតិ ។

សាវត្ថិកោ កបិលវត្ថវោ

វុត្តោ អាឆិច្ចពន្ធុនា

ឯតញ្ហេ តាហំ វិសជ្ជិសុំ

ចីវរបលិពោធោ បមមំ ឆិជ្ជតិ

តស្ស សហ សាវនេន អាឯសបលិពោធោ ឆិជ្ជតិ ។

(๒๓๗) អាសាវច្ឆេទិកោ កបិលវត្ថវោ

វុត្តោ អាឆិច្ចពន្ធុនា

ឯតញ្ហេ តាហំ ឋុច្ឆាមិ

កតមោ បលិពោធោ បមមំ ឆិជ្ជតិ ។

អាសាវច្ឆេទិកោ កបិលវត្ថវោ

វុត្តោ អាឆិច្ចពន្ធុនា

ឯតញ្ហេ តាហំ វិសជ្ជិសុំ

អាឯសបលិពោធោ បមមំ ឆិជ្ជតិ

ចីវរាសាយ ឧបច្ឆិន្នាយ ចីវរបលិពោធោ ឆិជ្ជតិ ។

សេចក្តីនេះនឹងលោកម្ចាស់ថា បលិពោធណាជាប់មុន ។ ការជោះតបិនមានពុដំណឹងជាកំណត់ ដែលព្រះមានព្រះភាគជាអាទិច្ចពន្ធុ ប្រាន្រាស់ហើយ ខ្ញុំសូមឆ្លើយសេចក្តីនេះនឹងលោកម្ចាស់ថា បីវរបលិពោធជាប់មុន អាវាសបលិពោធជាប់ជាមួយនឹងវេលាដែលកត្តុនោះប្រានពុដំណឹង ។

(๒๓๗) ការជោះតបិនមានសេចក្តីអស់សង្ឃឹមជាកំណត់ដែលព្រះមានព្រះភាគជាអាទិច្ចពន្ធុប្រានត្រាស់ហើយ ខ្ញុំសូមសួរសេចក្តីនេះនឹងលោកម្ចាស់ថា បលិពោធណាជាប់មុន ។ ការជោះតបិនមានសេចក្តីអស់សង្ឃឹមជាកំណត់ដែលព្រះមានព្រះភាគជាអាទិច្ចពន្ធុ ប្រានត្រាស់ហើយ ខ្ញុំសូមឆ្លើយសេចក្តីនេះនឹងលោកម្ចាស់ថា អាវាសបលិពោធជាប់មុន កាលបើសេចក្តីសង្ឃឹមថានឹងប្រានចំរើនផុតអស់ហើយ បីវរបលិពោធទើបជាប់ ។

(๒๓๘) สีมาสมฺภินฺนาเก กปิลปุรนฺตเร
วุตฺตา อาธิจฺจสมุปฺปนฺนา
ปจฺจา ตาหิ ปุญฺญาหิ
กตเมา ปฐโม โพธิปาโท นิฏฺฐิโต ฯ
สีมาสมฺภินฺนาเก กปิลปุรนฺตเร
วุตฺตา อาธิจฺจสมุปฺปนฺนา
ปจฺจา ตาหิ วิสฏฺฐิสฺสา
ตีหิปฐโม โพธิปาโท นิฏฺฐิโต
ตสฺสา ตาหิ สีมตกสฺสา[1] อาคาสปฐโม โพธิปาโท นิฏฺฐิโต ฯ

(๒๓๙) สหุปฺปาเก กปิลปุรนฺตเร
วุตฺตา อาธิจฺจสมุปฺปนฺนา
ปจฺจา ตาหิ ปุญฺญาหิ
กตเมา ปฐโม โพธิปาโท นิฏฺฐิโต ฯ
สหุปฺปาเก กปิลปุรนฺตเร
วุตฺตา อาธิจฺจสมุปฺปนฺนา
ปจฺจา ตาหิ วิสฏฺฐิสฺสา
เตหิ ปฐโม โพธิปาโท อปรีมา นิฏฺฐิโต ฯ

---

๑ ม. ตหิสีเม ฯ

(๒๓๘) ការដោះគឋិនមានការកន្ទុងដ៏ខ្វែត្រគឋិនជាកំណត់ដែលព្រះមានព្រះភាគជាអាទិច្ចពន្ធុ បានត្រាស់ហើយ ខ្ញុំសូមសួរសេចក្តីនេះនឹងលោកម្ចាស់ថា បលិពោធណាជាប់មុន ។ ការដោះគឋិន មានការកន្ទុងដ៏ខ្វែត្រគឋិនជាកំណត់ដែលព្រះមានព្រះភាគជាអាទិច្ចពន្ធុ បានត្រាស់ហើយ ខ្ញុំសូមឆ្លើយសេចក្តីនេះនឹងលោកម្ចាស់ថា ចីវរបលិពោធជាប់មុន ការកឋិនោះទៅដល់ត្រើសីមាហើយ អាវាសបលិពោធទើបជាប់ ។

(๒๓๙) ការដោះគឋិនជាមួយនឹងកឋិនទាំងឡាយ ព្រះមានព្រះភាគជាអាទិច្ចពន្ធុបានត្រាស់ហើយ ខ្ញុំសូមសួរសេចក្តីនេះនឹងលោកម្ចាស់ថា បលិពោធណាជាប់មុន ។ ការដោះគឋិនជាមួយនឹងកឋិនទាំងឡាយ ព្រះមានព្រះភាគជាអាទិច្ចពន្ធុ បានត្រាស់ហើយ ខ្ញុំសូមឆ្លើយសេចក្តីនេះនឹងលោកម្ចាស់ថា បលិពោធទាំង ๒ ជាប់ មិនមុន មិនក្រោយ ។

(๒๔๐) កតំ កបិណ្ឌាក សង្ឃាធិកា កតំ កបិណ្ឌាក បុគ្គលាធិកា កតំ កបិណ្ឌាក នេវ សង្ឃាធិកា ន បុគ្គលាធិកា ។ ឃកោ កបិណ្ឌាកេ សង្ឃាធិនោ អន្តរាភាវេ ។ ចត្តាវេ កបិណ្ឌាក បុគ្គលាធិកា បក្កមនន្តិកោ ឆិជ្ជនន្តិកោ សង្គិជ្ជនន្តិកោ សីមាតិក្កន្តិកោ ។ ចត្តាវេ កបិណ្ឌាក នេវ សង្ឃាធិកា ន បុគ្គលាធិកា ជាសនន្តិកោ សាវនន្តិកោ អាសាវច្ឆេទិកោ សហាភាវេ ។

(๒๔๑) កតំ កបិណ្ឌាក អន្តោសីមាយ ទុន្និយន្តិ កតំ កបិណ្ឌាក ពហិសីមាយ ទុន្និយន្តិ កតំ កបិណ្ឌាក សិយា អន្តោសីមាយ ទុន្និយន្តិ សិយា ពហិសីមាយ ទុន្និយន្តិ ។ ន្តេ កបិណ្ឌាក អន្តោសីមាយ ទុន្និយន្តិ អន្តរាភាវេ សហាភាវេ[1] ។ តយោ កបិណ្ឌាក ពហិសីមាយ ទុន្និយន្តិ បក្កមនន្តិកោ សាវនន្តិកោ សីមាតិក្កន្តិកោ[2] ។ ចត្តាវេ កបិណ្ឌាក

---

๑ ម. សន្តភាវេ ។ ๒ ម. សីមាតិក្កមនន្តិកោ ។

[๒๔๐] ការដោះគបិន ដែលអាស្រ័យនឹងសង្ឃមានប៉ុន្មាន ការដោះគបិន ដែលអាស្រ័យនឹងបុគ្គលមានប៉ុន្មាន ការដោះគបិន ដែលមិនអាស្រ័យនឹងសង្ឃ មិនអាស្រ័យនឹងបុគ្គលមានប៉ុន្មាន ? ការដោះគបិនដែលអាស្រ័យនឹងសង្ឃមាន ๑ គឺសង្ឃសូត្រដកក្នុងចន្លោះ ๑ ការដោះគបិន ដែលអាស្រ័យនឹងបុគ្គល មាន ๔ យ៉ាង គឺមានកិរិយាចៀសចេញទៅជាកំណត់ ๑ មានការធ្វើចីវរស្រេចជាកំណត់ ๑ មានសេចក្តីសន្និដ្ឋានជាកំណត់ ๑ មានការកន្ទុះនៃត្រគបិនជាកំណត់ ๑ ๑ ការដោះគបិនមិនអាស្រ័យនឹងសង្ឃ មិនអាស្រ័យនឹងបុគ្គល មាន ๔ យ៉ាង គឺ មានវិនាសចីវរជាកំណត់ ๑ មានឮដំណឹងជាកំណត់ ๑ មានសេចក្តីអស់សង្ឃឹមជាកំណត់ ๑ គបិនដោះដោយនឹងកិក្ខុពាន់ឮយ ๑ ๑

[๒๔๑] ការដោះគបិន ដោះខាងក្នុងសីមា មានប៉ុន្មាន ការដោះគបិន ដោះខាងក្រៅសីមា មានប៉ុន្មាន (ព្រោះ) ការដោះគបិន ដោះខាងក្នុងសីមាក៏មាន ដោះខាងក្រៅសីមាក៏មាន ? ការដោះគបិន ដោះខាងក្នុងសីមា មាន ๒ គឺ សង្ឃសូត្រដកក្នុងចន្លោះ ๑ ដោះដោយនឹងកិក្ខុពាន់ឮយ ๑ ? ការដោះគបិន ដោះខាងក្រៅសីមា មាន ๓ យ៉ាង គឺ មានកិរិយាដើរចៀសចេញទៅជាកំណត់ ๑ ឮដំណឹងជាកំណត់ ๑ មានការកន្ទុះនៃត្រគបិនជាកំណត់ ๑ ? ការដោះគបិន ដោះខាង

សំយោ អត្តោសីមាយ ទុន្នវិយន្តិ សំយោ ពហិសីមាយ ទុន្នវិយន្តិ ឯជ្ឈានន្តិកោ សន្តជ្ឈានន្តិកោ ជាសនន្តិកោ អាសាវច្ឆេទិកោ ។

(๒๔๒) កតិ កបិនុទ្ធារា ឯកុប្បាទា ឯកឯភេជា កតិ កបិនុទ្ធារា ឯកុប្បាទា ទ្វាជាឯភេជា ។ ទ្វេ កបិនុទ្ធារា ឯកុប្បាទា ឯកឯភេជា អន្តរុព្ភារេ សហុព្ភារេ ។ អវសេសា កបិនុទ្ធារា ឯកុប្បាទា ទ្វាជាឯភេជាតិ ។

(๑)
កបិនភេទំ និដ្ឋិតំ ។

តស្សុទ្ធារំ

(๒๔๓) កស្ស កិត្តិ បណ្ណារស ជម្ហា
ឯឯាឧហេតុប្បច្ចយា
សង្កិហាម្ហសមានិ ច
អដ្ឋបុក្កលភេទា

---

๑ ឧ. ម. កបិនភេទោ និដ្ឋិតោ ។

កឋិនសមាទានមាន ដោះខាងក្រៅសមាទានមាន ២ យ៉ាង គឺមានការដេរចីវរ
សម្រេចជាកំណត់ ១ មានសេចក្តីសន្និដ្ឋានជាកំណត់ ១ មានការវិនាស
ចីវរជាកំណត់ ១ មានការអស់សេចក្តីសង្ឃឹមជាកំណត់ ១ ។

(๒๔๒) ការដោះកឋិន តើតព្រមគ្នា រលត់ព្រមគ្នា មានប៉ុន្មាន
ប្រការ ការដោះកឋិន តើតព្រមគ្នា រលត់ផ្សេងគ្នា មានប៉ុន្មានប្រការ ។
ការដោះកឋិន តើតព្រមគ្នា រលត់ព្រមគ្នា មាន ២ ប្រការ គឺ សង្ឃសូត្រ
ដកកឋិនចេញ ១ ដោះដោយនូវនិកុំពាំងឆ្ងាយ ១ ។ ការដោះកឋិន
ក្រៅពីនេះ តើតព្រមគ្នា រលត់ផ្សេងគ្នា ។

ចប់ កឋិនភេទ ។

ឧទ្ទាន គឺបញ្ជីរឿងនៃកឋិនភេទនោះ ដូចខ្លះ

(๒๔๓) និយាយអំពីពាក្យសួរថា បុគ្គលដូចម្តេចដែល
ឈ្មោះថាបានក្រាលកឋិនមិនឆាប់មិនបានក្រាល ๑ កឋិនដែល
តិក្ខុក្រាលឡើងឆាប់មិនឡើង ដោយអាការដូចម្តេច ๑ ធម៌
๑៥ ប្រការ ๑ ធម៌ដែលមានទិដ្ឋ មានហេតុ ជាបច្ចុយ ๑
បុព្វករណៈសង្គ្រោះដោយធម៌ ๗ យ៉ាង ๑ មូលរបស់កឋិន
ជាដើម ๑ ប្រភេទរបស់បុគ្គលទាំង ๘ គួរក្រាលកឋិន ๑

ឥតិ្ថ្ញ្ហិ នាយោ ជាឯតឡ្ហា

អត្ថារឡ្ហេសេ ច

បលវាគាជានិយា សីមា ច

ឧបសម្បទឯភោគេ ច ឋាតិ(๑) ។

បរិវារំ និដ្ឋិតំ ។

---

๑ ឧភោប័យមរម្ហជោត្តកេសុ អាគតត្ថានំ យេភុយ្យេន វិសទិសំ ហោតិ ។ ឥជ្ជន្តេន តត្ថ ឧណោកេតព្ពំ ។

នៃយមិដក បរិវារៈ

បុគ្គល ៣ ពួក ១ ត្រូវដំណាក់ក្រាលកឋិនឡើងនឹងមហន្តឡើង ៣ យ៉ាង ១ ត្រូវដំណឹងកិច្ចក្រាលកឋិន ១ កិក្ខុសំដែងឫទ្ធិមោក្ខ ១ បលិពោធ ១ កឋិនដោះអាស្រ័យនឹងសង្ឃឬបុគ្គល ១ កឋិនដោះខាងក្រៅនឹងខាងក្នុងសីមា ១ កឋិនដោះមានការកើតនឹងរលត់ព្រមគ្នា ឬ ផ្សេងគ្នា ១ ។

ចប់ បរិវារៈ ។

(២៤៤) តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ
វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ អថខោ
អាយស្មា ឧបាលិ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្ក-
មិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ
និសិន្នោ ខោ អាយស្មា ឧបាលិ ភគវន្តំ ឯតទវោច
កតីហិ នុ ខោ ភន្តេ អង្គេហិ សមន្នាគតេន ភិក្ខុនា
យាវជីវំ ព្រហ្មចរិយំ វុត្ថវន្តំ ។ បញ្ចហុបាលិ អង្គេហិ
សមន្នាគតេន ភិក្ខុនា យាវជីវំ ព្រហ្មចរិយំ វុត្ថវំ ។
ភគវមេហិ បញ្ចហិ ។ ឧបោសថំ ន ជានាតិ ឧបោ-
សថកម្មំ ន ជានាតិ បាតិមោក្ខំ ន ជានាតិ បាតិ-
មោក្ខុទ្ទេសំ ន ជានាតិ ឆន្ទបញ្ចវាសេន ហោតិ ។ ឥ-
មេហិ ខោ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតេន ភិក្ខុនា
យាវជីវំ ព្រហ្មចរិយំ វុត្ថវំ ។ បញ្ចហុបាលិ អង្គេហិ
សមន្នាគតេន ភិក្ខុនា យាវជីវំ អព្រហ្មចរិយំ វុត្ថវំ ។

ឧបាលិបញ្ហា:

(៦៤) សម័យនោះ ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្ត
ជេតពន ជាអារាមរបស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ លំដាប់
នោះ ព្រះឧបាលិដ៏មានអាយុ ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូល
ទៅដល់ហើយ ទើបក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួចអង្គុយនៅក្នុង
ទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះឧបាលិដ៏មានអាយុអង្គុយ ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ
ក៏ទូលក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន
ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គប៉ុន្មាន មិនត្រូវទៅដោយឥតនិស្ស័យ អស់ ១
ជីវិតបាន ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកប
ដោយអង្គ ៥ មិនត្រូវទៅដោយឥតនិស្ស័យ អស់ ១ ជីវិតបានទេ ។ អង្គ ៥
តើដូចម្តេច ។ គឺភិក្ខុមិនស្គាល់ឧបោសថ ១ មិនស្គាល់ឧបោសថកម្ម ១
មិនចេះបាតិមោក្ខ ១ មិនស្គាល់បាតិមោក្ខុទ្ទេស ១ មានវិស្សាថយពី
ប្រាំ ១ ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង មិនត្រូវ
ទៅដោយឥតនិស្ស័យដរាបដល់អស់ជីវិតបានឡើយ ។ ម្នាលឧបាលិភិក្ខុ
ដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ត្រូវនឹងទៅដោយឥតនិស្ស័យ អស់ ១ ជីវិតបាន ។

កតមេហិ បញ្ចហិ ។ ទុទោសទំ ជានាតិ ទុទោសទ-
កម្មំ ជានាតិ ទាតិមោក្ខំ ជានាតិ ទាតិមោក្ខុទ្ទេសំ
ជានាតិ បញ្ចវស្សោ ហោតិ អតិរេកបញ្ចវស្សោ វា ។
អមេហិ ខោ ទុទាលវំ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតេន
ភិក្ខុនា យោវដីវំ អនិស្សិតេន វត្តព្ពំ ។ អបរេហិបិ ទុទាលវំ
បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតេន ភិក្ខុនា យោវដីវំ នានិស្សិ-
តេន វត្តព្ពំ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ បភវណំ ន
ជានាតិ បភវណាកម្មំ ន ជានាតិ ទាតិមោក្ខំ ន
ជានាតិ ទាតិមោក្ខុទ្ទេសំ ន ជានាតិ ឆឧបញ្ចវស្សោ
ហោតិ ។ អមេហិ ខោ ទុទាលវំ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នា-
គតេន ភិក្ខុនា យោវដីវំ នានិស្សិតេន វត្តព្ពំ ។ បញ្ច-
ហុទាលវំ អង្គេហិ សមន្នាគតេន ភិក្ខុនា យោវដីវំ
អនិស្សិតេន វត្តព្ពំ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ បភវណំ
ជានាតិ បភវណាកម្មំ ជានាតិ ទាតិមោក្ខំ ជានាតិ
ទាតិមោក្ខុទ្ទេសំ ជានាតិ បញ្ចវស្សោ វា ហោតិ អតិរេ-
កបញ្ចវស្សោ វា ។ អមេហិ ខោ ទុទាលវំ បញ្ចហង្គេហិ
សមន្នាគតេន ភិក្ខុនា យោវដីវំ អនិស្សិតេន វត្តព្ពំ ។

วิธีแยบคิดก บริกาะ

อฏฺฐงฺคสมนฺนาคโต ฯ กตีหิ ภิกฺขุ อฏฺฐงฺคสมนฺนาคโต ฯ สีลวา โหติ ๑ สีลวตกมฺมี ๑ จิตฺตกาโม ๑ สุตกาโม ๑ มานวิสฺสชฺชโก ๑ มานวิสฺสชฺชนกาโล ๑ ปุพฺพาหณฺหสมโย ๑ ฯ ภนฺเต ภควา อิมินา อฏฺฐงฺคสมนฺนาคเตน ภิกฺขุนา กึ ลภติ ฯ ปุพฺพาหณฺหสมเย ปิณฺฑปาตปฏิกฺกนฺเตน ภิกฺขุนา

អបរេហិបិ ឧភាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតេន តិក្ខិណា យោវជីវំ ឆាឯសិរ្ឍេន វត្តព្វំ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ អាបត្តាឯបត្តឹ ន ជានាតិ លហុកគរុកំ អាបត្តឹ ន ជានាតិ សាវសេសាឯវសេសំ អាបត្តឹ ន ជានាតិ ទុដ្ឋុល្លាទុដ្ឋុល្លំ អាបត្តឹ ន ជានាតិ ឆឯបញ្ចវស្សោ ហោតិ ។ ឥមេហិ ខោ ឧភាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតេន តិក្ខិណា យោវជីវំ ឆាឯសិរ្ឍេន វត្តព្វំ ។ បញ្ចហុបាលិ អង្គេហិ សមន្នាគតេន តិក្ខិណា យោវជីវំ អឯសិរ្ឍេន វត្តព្វំ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ អាបត្តាឯបត្តឹ ជានាតិ លហុកគរុកំ អាបត្តឹ ជានាតិ សាវសេសាឯវសេសំ អាបត្តឹ ជានាតិ ទុដ្ឋុល្លាទុដ្ឋុល្លំ អាបត្តឹ ជានាតិ បញ្ចវស្សោ ឯ ហោតិ អតិរេកបញ្ចវស្សោ ឯ ។ ឥមេហិ ខោ ឧភាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតេន តិក្ខិណា យោវជីវំ អឯសិរ្ឍេន វត្តព្វន្តិ ។

(២៤៥) កតីហិ នុ ខោ ភន្តេ អង្គេហិ សមន្នាគតេន តិក្ខិណា ន ឧបសម្បាទេតព្វំ ន និស្សយោ ទាតព្វោ ន សាមណេរោ ឧបដ្ឋាបេតព្វោតិ ។ បញ្ចហុបាលិ

ឧបាលិបញ្ហកៈ សំដែងអំពីពាក្យថាភិក្ខុមិនត្រូវឲ្យឧបសម្បទាដើម

ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដោយខ្សែកខ្សៀត មិនគួរនឹងនៅដោយឥតនិស្ស័យ អស់ ១ ជីវិតបានទេ ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺភិក្ខុមិនស្គាល់អាបត្តិនឹងអនាបត្តិ ១ មិនស្គាល់លហុកាបត្តិនឹងគរុកាបត្តិ ១ មិនស្គាល់សាវសេសាបត្តិ នឹងអនវសេសាបត្តិ ១ មិនស្គាល់ទុដ្ឋុល្លាបត្តិ នឹងអទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ១ មានវស្សាថយពីប្រាំ ១ ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង មិនគួរនឹងនៅដោយឥតនិស្ស័យ អស់ ១ ជីវិតបានឡើយ ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ គួរនឹងនៅដោយឥតនិស្ស័យ អស់ ១ ជីវិតបាន ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺភិក្ខុស្គាល់អាបត្តិនឹងអនាបត្តិ ១ ស្គាល់លហុកាបត្តិនឹងគរុកាបត្តិ ១ ស្គាល់សាវសេសាបត្តិនឹងអនវសេសាបត្តិ ១ ស្គាល់ទុដ្ឋុល្លាបត្តិនឹងអទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ១ មានវស្សាគ្រប់ ៥ ឬលើសជាង ៥ វស្សាឡើងទៅ ១ ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង គួរនឹងនៅដោយឥតនិស្ស័យ អស់ ១ ជីវិតបាន ។

(๒๔๕) ព្រះឧបាលិក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គប៉ុន្មាន មិនត្រូវឲ្យឧបសម្បទា មិនត្រូវឲ្យនិស្ស័យ មិនត្រូវឲ្យសាមណេរបម្រើខ្លួន ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលឧបាលិ

อาสฺสวา สมฺภวนฺติ ตสฺมา เต ธมฺมา น อุปสมฺปาเนตพฺพา น นิสฺสยา ทาตพฺพา น สามเณรเก อุปฏฺฐาเปตพฺพา ฯ ตตฺถเมหิ ปญฺหา ฯ น ปฏิสโล เยหาสฺส อาสฺสวสฺส ปหานํ อสฺส สนฺติวิหารํ ปาปุณนฺติ อุปฏฺฐาตุญฺจ อุปฏฺฐาเปตุญฺจ ปาติโมกฺขญฺจ อุทฺทิสิตุญฺจ ปาติโมกฺขุทฺทิสนญฺจ ธมฺมสฺสวนญฺจ วินยญฺจ วินยาเปตุญฺจ อภิธมฺเม วินยญฺจ อภิวินเยยฺย วินยญฺจ ฯ สเมหิ เอว อุภยานิ ปญฺหา-

มาสฺสวา สมฺภวนฺติ ตสฺมา เต ธมฺมา น อุปสมฺปาเนตพฺพา น นิสฺสยา ทาตพฺพา น สามเณรเก อุปฏฺฐาเปตพฺพา ฯ ปญฺหาหุทานิ อาสฺสวา สมฺภวนฺติ ตสฺมา เต ธมฺมา อุปสมฺปาเน-ตพฺพา นิสฺสยา ทาตพฺพา สามเณรเก อุปฏฺฐาเปตพฺพา ฯ ตตฺถเมหิ ปญฺหา ฯ ปฏิสโล เยหาสฺส อาสฺสวสฺส ปหานํ สนฺติวิหารํ ปาปุณนฺติ อุปฏฺฐาตุญฺจ อุปฏฺฐาเปตุญฺจ อาปตฺติ-ยา วุฏฺฐาตุญฺจ วุฏฺฐาเปตุญฺจ ปาติโมกฺขญฺจ อุทฺทิสิตุญฺจ ปาติโมกฺขุทฺทิสนญฺจ ธมฺมสฺสวนญฺจ วินยญฺจ วินยาเปตุญฺจ อภิธมฺเม วินยญฺจ อภิวินเยยฺย วินยญฺจ ฯ สเมหิ เอว อุภยานิ ปญฺหา

កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ មិនត្រូវឲ្យឧបសម្បទា មិនត្រូវឲ្យនិស្ស័យ
មិនត្រូវឲ្យសាមណេរបម្រើខ្លួនឡើយ ។ អង្គ ๕ តើដូចម្តេច ។ គឺកិក្ខុ
មិនអាចដើម្បីបម្រើដោយខ្លួនឯង ឬឲ្យគេបម្រើនូវអន្តេវាសិកនឹងសទ្ធិវិ-
ហារិកដែលមានដម្បី ๑ មិនអាចដើម្បីរម្ងាប់ដោយខ្លួនឯង ឬឲ្យគេជួយ
រម្ងាប់នូវសេចក្តីអផ្សុក ๑ មិនអាចដើម្បីបន្ទោបង់ដោយខ្លួនឯង ឬឲ្យគេ
ជួយបន្ទោបង់នូវសេចក្តីសង្ស័យ ដែលកើតឡើងតាមធម្មតា ๑ ដើម្បី
ណែនាំក្នុងអភិធម្ម ๑ ដើម្បីណែនាំក្នុងអភិវិនយ ๑ ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុ
ដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ នេះឯង មិនត្រូវឲ្យឧបសម្បទា មិនត្រូវឲ្យនិ-
ស្ស័យ មិនត្រូវឲ្យសាមណេរបម្រើខ្លួនឡើយ ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុ
ដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ ទើបត្រូវឲ្យឧបសម្បទា ត្រូវឲ្យនិស្ស័យ ត្រូវឲ្យ
សាមណេរបម្រើខ្លួនបាន ។ អង្គ ๕ តើដូចម្តេច ។ គឺកិក្ខុអ្នកអាចដើម្បីបម្រើ
ដោយខ្លួនឯង ទំនឲ្យគេបម្រើអន្តេវាសិក ឬសទ្ធិវិហារិក ដែលមានដម្បី ๑
អាចនឹងរម្ងាប់ដោយខ្លួនឯង ឬប្រើគេឲ្យជួយរម្ងាប់នូវសេចក្តីអផ្សុក ๑
អាចនឹងបន្ទោបង់ដោយខ្លួនឯង ឬឲ្យគេបន្ទោបង់នូវសេចក្តីសង្ស័យដែល
កើតឡើងតាមធម្មតា ๑ អាចដើម្បីណែនាំក្នុងអភិធម្ម ๑ ដើម្បីណែ
នាំក្នុងអភិវិនយ ๑ ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ នេះឯង

សមន្តាភតេន កតិក្ខត្តា ឧបសម្បាទេតព្វំ ឯសុយ្យោ
ទានញ្ចេ សាមណេរោ ឧបជ្ឈាបេតញ្ចេ ។ អបរេហិបិ
ទ្វាទសហិ បញ្ចហន្តេហិ សមន្តាភតេន តិក្ខត្តុំ ន ឧប-
សម្បាទេតព្វំ ន ឯសុយ្យោ ទានញ្ចេ ន សាមណេរោ
ឧបជ្ឈាបេតញ្ចេ ។ តតមេហិ បញ្ចហិ ។ ន បដិពលោ
ហោតិ អន្តេវាសឹ វា សទ្ធិវិហារឹ វា អភិសមាចារិកាយ
សិក្ខាយ សិក្ខាបេតុំ អាធិប្បតេយ្យកាយ សិក្ខាយ
វិនេតុំ អធិសីលេ វិនេតុំ អធិចិត្តេ វិនេតុំ អធិប្បញ្ញាយ
វិនេតុំ ។ អបរេហិ ទោ ទ្វាទសហិ បញ្ចហន្តេហិ សមន្តា-
តេនេ តិក្ខត្តា ន ឧបសម្បាទេតព្វំ ន ឯសុយ្យោ ទានញ្ចេ
ន សាមណេរោ ឧបជ្ឈាបេតញ្ចេ ។ បញ្ចហុទ្ទានំ អន្តេវាសិ
សមន្តាភតេន តិក្ខត្តា ឧបសម្បាទេតព្វំ ឯសុយ្យោ
ទានញ្ចេ សាមណេរោ ឧបជ្ឈាបេតញ្ចេ ។ តតមេហិ
បញ្ចហិ ។ បដិពលោ ហោតិ អន្តេវាសឹ វា សទ្ធិវិហារឹ វា
អភិសមាចារិកាយ សិក្ខាយ សិក្ខាបេតុំ អាធិប្បតេយ្យ-
កាយ សិក្ខាយ វិនេតុំ អធិសីលេ វិនេតុំ អធិចិត្តេ
វិនេតុំ អធិប្បញ្ញាយ វិនេតុំ ។ អបរេហិ ទោ ទ្វាទសហិ

ឧបាលិបញ្ចកៈ សំដែងអំពីពាក្យថាភិក្ខុមិនត្រូវឲ្យឧបសម្បទាដំណើរ

ទើបត្រូវឲ្យឧបសម្បទា ត្រូវឲ្យនិស្ស័យ ត្រូវឲ្យសាមណេរបម្រើខ្លួន បាន ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ យ៉ាងទៀត ក៏មិនត្រូវឲ្យឧបសម្បទា មិនត្រូវឲ្យនិស្ស័យ មិនត្រូវឲ្យសាមណេរបម្រើខ្លួនដែរ ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺភិក្ខុមិនអាចដើម្បីនឹងបង្រៀនអន្តេវាសិក ឬសទ្ធិវិហារិកក្នុងសិក្ខា គឺ អភិសមាចារិកវត្ត ១ មិនអាចដើម្បីណែនាំក្នុងសិក្ខា គឺ អាទិព្រហ្មចរិយៈ ១ មិនអាចណែនាំក្នុងអធិសីល ១ មិនអាចណែនាំក្នុងអធិចិត្ត ១ មិនអាចណែនាំក្នុងអធិប្បញ្ញា ១ ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង មិនត្រូវឲ្យឧបសម្បទា មិនត្រូវឲ្យនិស្ស័យ មិនត្រូវឲ្យសាមណេរបម្រើខ្លួនឡើយ ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ទើបត្រូវឲ្យឧបសម្បទា ត្រូវឲ្យនិស្ស័យ ត្រូវឲ្យសាមណេរបម្រើខ្លួន ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺ ភិក្ខុអាចដើម្បីបង្រៀនអន្តេវាសិក ឬ សទ្ធិវិហារិកក្នុងសិក្ខា គឺ អភិសមាចារិកវត្ត ១ អាចដើម្បីណែនាំក្នុងសិក្ខា គឺ អាទិព្រហ្មចរិយៈ ១ អាចដើម្បីណែនាំក្នុងអធិសីល ១ អាចដើម្បីណែនាំក្នុងអធិចិត្ត ១ អាចដើម្បីណែនាំក្នុងអធិប្បញ្ញា ១ ។ ម្នាលឧបាលិ

បញ្ចមារង្គេហិ សមង្គាតនេន កិត្តិយា ឧបសម្បន្នេតព្ពំ
ឯស្សរេយ្យោ ធាតព្ពោ សាមណេរោ ឧបដ្ឋាបេតព្ពោតិ ។

(๒๒๑) អតីតេ ឧទេន រញ្ញេ អង្គេហិ សមង្គាតឥស្សរ
កិត្តិនោ អគ្គមហេសី កាតព្ពន្តិ ។ បញ្ចហុបាលិ អង្គេហិ
សមង្គាតឥស្សរ កិត្តិនោ អគ្គមហេសី កាតព្ពា ។ កតមេហិ
បញ្ចហិ ។ អលជ្ជិនី ហោតិ ពាលា ច អបគតគន្ថា ច
មិច្ឆាទិដ្ឋិកា ច ហោតិ អាជីវវិបន្នា ច ។ ឥមេហិ ខោ
ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមង្គាតឥស្សរ កិត្តិនោ អគ្គមហេសី
កាតព្ពា ។ អបរេហិបិ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមង្គាត-
ឥស្សរ កិត្តិនោ អគ្គមហេសី កាតព្ពា ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។
អនិស្សិតេ សីលវិបន្នា ហោតិ អញ្ញាយ អាចារវិបន្នា
ហោតិ អតិទិដ្ឋិយា ទិដ្ឋិវិបន្នា ហោតិ មិច្ឆាទិដ្ឋិកា ច
ហោតិ អាជីវវិបន្នា ច ។ ឥមេហិ ខោ ឧបាលិ បញ្ច-
ហង្គេហិ សមង្គាតឥស្សរ កិត្តិនោ អគ្គមហេសី កាតព្ពា ។
អបរេហិបិ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមង្គាតឥស្សរ កិត្តិ-
នោ អគ្គមហេសី កាតព្ពា ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ ឆាយិកេន

កិត្តុដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ នេះឯង តើបត្តុទ្ទេសសម្បទា ឲ្យសិក្សាឲ្យសាមណេរបបម្រើខ្លួនបាន ។

(๒๘๖) ព្រះចុលបន្ថកក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សង្ឃត្រូវធ្វើកម្មដល់កិត្តុដែលប្រកបដោយអង្គប៉ុន្មាន ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលចុលបន្ថ សង្ឃត្រូវធ្វើកម្មដល់កិត្តុដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ ។ អង្គ ๕ តើដូចម្តេច ។ គឺកិត្តុមិនឱនសាសនាប ๑ កិត្តុល្ងង់ ๑ មិនមែនជាបកតត្ត ๑ មានសេចក្តីយល់ខុស ๑ មានអាជីវវិបត្តិ ๑ ។ ម្នាលចុលបន្ថ សង្ឃត្រូវធ្វើកម្មដល់កិត្តុដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ នេះឯង ។ ម្នាលចុលបន្ថ សង្ឃត្រូវធ្វើកម្មដល់កិត្តុដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ ដទៃទៀត ។ អង្គ ๕ តើដូចម្តេច ។ គឺកិតមានសីលវិបត្តិកុងអធិសីល ๑ មានអាចារវិបត្តិកុងអជ្ឈាចារ: ๑ មានទិដ្ឋិវិបត្តិកុងអតិទិដ្ឋិ ๑ មានសេចក្តីយល់ខុស ๑ មានអាជីវវិបត្តិ ๑ ។ ម្នាលចុលបន្ថ សង្ឃត្រូវធ្វើកម្មដល់កិត្តុដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ នេះឯង ។ ម្នាលចុលបន្ថ សង្ឃត្រូវធ្វើកម្មដល់កិត្តុដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ ដទៃទៀត ។ អង្គ ๕ តើដូចម្តេច ។ គឺកិត្តុប្រកបដោយលែ្វងប្រព្រឹត្តទៅតាមតាយ ๑

อาวุโส สมณกุลานิ นามาติ ภิกขุสังโฆปิ อาวุโส สมณกุลานิ นามาติ กายิกาปิ ภิกขุสังโฆ อาวุโส สมณกุลานิ นามาติ มิตฺตาธิฏฺฐาโกปิ อาณาวิปฺปหีโนปิ ฯ สเมหิ โข อุทายิ ปญฺหาเวหิ สมณกุลสฺส กิตฺติโย กาตพฺพา ฯ อปเรหิปิ อุทายิ ปญฺหาเวหิ สมณกุลสฺส กิตฺติโย กาตพฺพา ฯ กตเมหิ ปญฺหาหิ ฯ กายิกาปิ อนาจาโร สมณกุลานิ นามาติ ภิกขุสังโฆปิ อนาจาโร สมณกุลานิ นามาติ กายิกาปิ อนาจาโร สมณกุลานิ นามาติ มิตฺตาธิฏฺฐาโกปิ อาณาวิปฺปหีโนปิ ฯ สเมหิ โข อุทายิ ปญฺหาเวหิ สมณกุลสฺส กิตฺติโย กาตพฺพา ฯ อปเรหิปิ อุทายิ ปญฺหาเวหิ สมณกุลสฺส กิตฺติโย กาตพฺพา ฯ กตเมหิ ปญฺหาหิ ฯ กายิกาปิ อุปฆาตาปิ สมณกุลานิ นามาติ ภิกขุสังโฆปิ อุปฆาตาปิ สมณกุลานิ นามาติ กายิกาปิ อุปฆาตาปิ สมณกุลานิ นามาติ มิตฺตาธิฏฺฐาโกปิ อาณาวิปฺปหีโนปิ ฯ

ប្រកបដោយលើសប្រព្រឹត្តទៅតាមវាចា ๑ ប្រកបដោយលើសប្រព្រឹត្ត
ទៅតាមកាយនឹងវាចា ๑ មានសេចក្តីយល់ខុស ๑ បានអាជីវវិបត្តិ ๑ ។
ម្នាលទុបាលិ សង្ឃត្រូវធ្វើកម្មដល់តិក្ខុ ដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ នេះ
ឯង ។ ម្នាលទុបាលិ សង្ឃត្រូវធ្វើកម្មដល់តិក្ខុ ដែលប្រកបដោយអង្គ ๕
ដទៃទៀត ។ អង្គ ๕ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺតិក្ខុប្រកបដោយអនាចារៈប្រព្រឹត្ត
ទៅតាមកាយ ๑ ប្រកបដោយអនាចារៈ ប្រព្រឹត្តទៅតាមវាចា ๑ ប្រកប
ដោយអនាចារៈ ប្រព្រឹត្តទៅតាមកាយនឹងវាចា ๑ មានគំនិតយល់ខុស ๑
មានអាជីវវិបត្តិ ๑ ។ ម្នាលទុបាលិ សង្ឃត្រូវធ្វើកម្មដល់តិក្ខុដែលប្រកប
ដោយអង្គ ๕ នេះឯង ។ ម្នាលទុបាលិ សង្ឃត្រូវធ្វើកម្មដល់តិក្ខុដែលប្រកប
ដោយអង្គ ๕ ដទៃទៀត ។ អង្គ ๕ តើដូចម្តេច ។ គឺតិក្ខុប្រកបដោយកិរិយា
បៀតបៀន ដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមកាយ ๑ ប្រកបដោយកិរិយាបៀតបៀន
ដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមវាចា ๑ ប្រកបដោយកិរិយាបៀតបៀន ដែលប្រព្រឹត្ត
ទៅតាមកាយនឹងវាចា ๑ មានគំនិតយល់ខុស ๑ មានអាជីវវិបត្តិ ๑ ។

สเมหิ เขา ขุทาลิ ปญฺหาเฉหิ สมฺปาเทสฺสติ
ติกฺขาเยว ตสฺส ปญฺญา ภวิสฺสติ ฯ อปเรหิปิ ขุทาลิ ปญฺหา-
หิ สมฺปาเทสฺสติ ติกฺขาเยว ตสฺส ปญฺญา ภวิสฺสติ ฯ ตตฺรเมหิ
ปญฺหิ ฯ กายิโกเจ มิจฺฉาสีวเน สมฺปาเตติ เหตฺถ
ภวสิโกเจ มิจฺฉาสีวเน สมฺปาเตติ เหตฺถ กายิ-
กภวสิโกเจ มิจฺฉาสีวเน สมฺปาเตติ เหตฺถ มิจฺฉา-
ชีโวเยว เหตฺถ อาชีวปโยเคเยว ฯ สเมหิ เขา ขุทา-
ลิ ปญฺหาเฉหิ สมฺปาเทสฺสติ ติกฺขาเยว ตสฺส ปญฺญา ภวิ-
สฺสติ ฯ อปเรหิปิ ขุทาลิ ปญฺหาเฉหิ สมฺปาเทสฺสติ
ติกฺขาเยว ตสฺส ปญฺญา ภวิสฺสติ ฯ ตตฺรเมหิ ปญฺหิ ฯ อาปตฺติ
อาปชฺชเน กมฺมกรเณ อุปสมฺปาเทตพฺพ นิสฺสยํ เทตพฺ
สามเณรํ อุปฏฺฐาเปตพฺพ ติกฺขาเยวาติกสฺมึ สาธิยติ
สมฺมเตปิ ติกฺขาโยว วิวทติ ฯ สเมหิ เขา ขุทาลิ
ปญฺหาเฉหิ สมฺปาเทสฺสติ ติกฺขาเยว ตสฺส ปญฺญา ฯ
อปเรหิปิ ขุทาลิ ปญฺหาเฉหิ สมฺปาเทสฺสติ
ติกฺขาเยว ตสฺส ปญฺญา ภวิสฺสติ ฯ ตตฺรเมหิ ปญฺหิ ฯ

ម្នាលទុប្បលិ សង្ឃត្រូវធ្វើកម្មដល់ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ នេះឯង ។
ម្នាលទុប្បលិ សង្ឃត្រូវធ្វើកម្មដល់ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ ដទៃទៀត ។
អង្គ ๕ តើដូចម្តេច ។ គឺភិក្ខុប្រកបដោយការចិញ្ចឹមជីវិតខុសដោយកាយ ๑
ប្រកបដោយការចិញ្ចឹមជីវិតខុសដោយវាចា ๑ ប្រកបដោយការចិញ្ចឹមជីវិត
ខុសដោយកាយនឹងវាចា ๑ មានគំនិតយល់ខុស ๑ មានអាជីវវិបត្តិ ๑ ។
ម្នាលទុប្បលិ សង្ឃត្រូវធ្វើកម្មដល់ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ នេះឯង ។
ម្នាលទុប្បលិ សង្ឃត្រូវធ្វើកម្មដល់ភិក្ខុ ដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ ដទៃ
ទៀត ។ អង្គ ๕ តើដូចម្តេច ។ គឺភិក្ខុត្រូវអាបត្តិហើយសង្ឃបានធ្វើកម្មរួច
ហើយ ទៅតែឲ្យទុបសម្បទា ๑ ទៅតែឲ្យនិស្សយ ๑ ឲ្យសាមណេរបម្រើ
ខ្លួន ๑ ត្រែតអនុធម៌សេចក្តីសន្មតិឲ្យដោយអ្នកប្រដៅភិក្ខុនី ๑ ទុកជាសង្ឃបាន
សន្មតហើយ ក៏ទៅតែទៅប្រដៅភិក្ខុនី ๑ ។ ម្នាលទុប្បលិ សង្ឃត្រូវធ្វើកម្ម
ដល់ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ នេះឯង ។ ម្នាលទុប្បលិ សង្ឃត្រូវធ្វើកម្ម
ដល់ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ ដោយឡែកទៀត ។ អង្គ ๕ តើដូចម្តេច ។

យោ យេ អាបត្តិយោ សង្ឃាទិសេសាទិកា អាបត្តិ អាបជ្ជតិ អញ្ញំ វា តាទិសិកំ អតោ វា ចាបិជ្ជតោ កម្មំ តរហតិ កម្មេកេ តរហតិ ។ ឥមេហិ ទោ ទុចាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមង្គាគតស្ស តិក្ខុទោ កម្មំ កាតព្ពំ ។ អបរេហិបិ ទុចាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមង្គាគតស្ស តិក្ខុ-ទោ កម្មំ កាតព្ពំ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ ពុទ្ធស្ស អវណ្ណំ ភាសតិ ធម្មស្ស អវណ្ណំ ភាសតិ សង្ឃស្ស អវណ្ណំ ភាសតិ មិច្ឆាទិដ្ឋិកោ ច ហោតិ អាជីវវិបន្នោ ច ។ ឥមេហិ ទោ ទុចាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមង្គាគតស្ស តិក្ខុទោ កម្មំ កាតព្ពំ ។

អនិស្សិតវគ្គោ បឋមោ ។

តស្សុទ្ទានំ

(๒๔๗) ទុទោសទំ បភិន្នញ្ច
អាបត្តិ ច តិលាឧកំ
អកិសមាចារលជ្ជី ច
អនិស្សិលធរេន ច

គឺសង្ឃឲ្យធ្វើកម្មដោយអាបត្តិណា កិក្ខុនោះនៅតែត្រូវអាបត្តិនោះ ១ កិក្ខុត្រូវអាបត្តិឯទៀត ប្រហែលនឹងអាបត្តិនោះ ១ ឬត្រូវអាបត្តិដែលអាក្រក់ជាងអាបត្តិមុននោះ ១ កិក្ខុតិះដៀលកម្ម ១ តិះដៀលសង្ឃជាអ្នកធ្វើកម្ម ១ ។ ម្នាលទុបាលិ សង្ឃត្រូវធ្វើកម្មដល់កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ។ ម្នាលទុបាលិ សង្ឃត្រូវឲ្យធ្វើកម្មដល់កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដោយខ្សែកទៀត ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺកិក្ខុពោលតិះដៀលព្រះពុទ្ធ ១ ពោលតិះដៀលព្រះធម៌ ១ ពោលតិះដៀលព្រះសង្ឃ ១ មានគំនិតយល់ខុស ១ មានអាជីវៈបត្តិ ១ ។ ម្នាលទុបាលិ សង្ឃត្រូវធ្វើកម្មដល់កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ។

ចប់ អនិស្សិតវគ្គ ទី ១ ។

ទុទ្ទាន គឺបញ្ជីរឿងនៃអនិស្សិតវគ្គនោះ ដូចខ្លះ

(៤៤៧) និយាយអំពីកិក្ខុមិនស្គាល់ទុបោសថជាដើម ១ មិនស្គាល់បវារណាជាដើម ១ មិនស្គាល់អាបត្តិ ១ កិក្ខុមិនបេះបម្រើសិស្សឈឺ ១ មិនបេះបង្រៀនសិស្សក្នុងអភិសមាចារិកវត្ត ១ មិនខ្មាសបាប ១ មិនបេះណែនាំក្នុងអធិសីល ១

อาจาริยปรมฺปรา

มิฬินฺทา อาคตฺวา ๓

ยาย อาคตฺวา พุทฺธสฺส

ปฐโม วิกฺกสนฺโทหติ ฯ

(๒๖๘) ตตฺถ ปฐโม ปุคฺคโล กตฺตา อาปตฺติยา สมฏฺฐาน-ตาย กิริโย กมฺมํ น ปฏิปฺปสฺสมฺภติ ฯ ปญฺจ-มาทีสุ อาปตฺติยา สมฏฺฐานตาย กิริโย กมฺมํ น ปฏิปฺปสฺสมฺภติ ฯ ตตฺรายมาทิ ฯ อาปตฺติ อาปชฺชนกาโล อุปสมฺปาเทติ ฉนฺทาทีสุ เกนจิ สาธารณวตฺถุสฺมึ อุปชฺฌายสฺส กิริโยปิ อุปสมฺปทาย สมโนปิ กิริยนฺติเยว วุจฺจติ ฯ ฉายาทีสุ ปน อุปาลิ ปญฺจมาปตฺติยา สมฏฺฐานตาย กิริโย กมฺมํ น ปฏิปฺปสฺสมฺภติ ฯ อปรภาคปิ อุปาลิ ปญฺจมาปตฺติยา สมฏฺฐานตาย กิริโย กมฺมํ น ปฏิปฺปสฺสมฺภติ ฯ ตตฺรายมาทิ ฯ ยาย อาคตฺวา สงฺฆมชฺเฌ กมฺมํ กตนฺติ วทติ อาปตฺติ อาปชฺชติ อญฺญา ปาติโมกฺขา ตาว ปริสุทฺธตฺตา ปาติโมกฺขมฺปิ ตาวติกเมว ปริยาปุณาติ

ប្រកបដោយសៀង ๑ ប្រកបដោយអនាចារៈ ๑ ប្រកបដោយ
កិរិយាបៀតបៀន ๑ ប្រកបដោយការចិញ្ចឹមជីវិតខុស ๑ សង្ឃ
ធ្វើកម្មដោយអាបត្តិណា កិក្ខុនោះទៅតែឲ្យត្រូវគេអាបត្តិដដែល
នោះ ๑ កិក្ខុពោលតិះដៀលព្រះពុទ្ធ ๑ នេះជាវគ្គសង្គហៈទី ๑ ។

(๒๔๘) ព្រះឧបាលិគ្រោបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន
សង្ឃមិនត្រូវអម្ងាប់កម្មដល់កិក្ខុ ដែលប្រកបដោយអង្គប៉ុន្មាន ។ ព្រះអង្គ
ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលឧបាលិ សង្ឃមិនត្រូវអម្ងាប់កម្ម ដល់កិក្ខុប្រកប
ដោយអង្គ ๕ ។ អង្គ ๕ តើដូចម្តេច ។ គឺកិក្ខុត្រូវអាបត្តិហើយ សង្ឃ
ក៏បានធ្វើកម្មហើយ ទៅតែឲ្យឧបសម្បទា ๑ ទៅតែឲ្យនិស្សយ ๑ ឲ្យ
សាមណេរបម្រើខ្លួន ๑ ត្រេកអរនឹងសេចក្តីសន្មតិឲ្យជាអ្នកឲ្យទុកឱដល់
កិក្ខុនី ๑ ខុកជាសង្ឃសន្មតហើយ ទៅតែទៅប្រដៅកិក្ខុនី ๑ ។ ម្នាល
ឧបាលិ សង្ឃមិនត្រូវអម្ងាប់កម្មដល់កិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ๕ នេះឯង ។
ម្នាលឧបាលិ សង្ឃមិនត្រូវអម្ងាប់កម្មដល់កិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ๕ ដទៃ
ទៀត ។ អង្គ ๕ តើដូចម្តេច ។ គឺសង្ឃមិនធ្វើកម្មចំពោះអាបត្តិ
ណា កិក្ខុនោះទៅតែត្រូវអាបត្តិនោះទៀត ๑ ត្រូវអាបត្តិឯទៀតប្រហែលនឹង
អាបត្តិនោះ ๑ ឬត្រូវអាបត្តិដែលកាក្រាន់ជាងអាបត្តិនោះ ๑ តិះដៀលកម្ម ๑

ភគ្គិកោ ភគវាតិ ។ តមេហំ ខោ ឧបាលិ បញ្ហមាវុសោតិ សមណ្ឌភគ្គស្ស ភិក្ខុនោ ភគ្គំ ធ បដិប្បស្សម្ភេតព្ពំ ។ អបរេហិបិ ឧបាលិ បញ្ហមាវុសោតិ សមណ្ឌភគ្គស្ស ភិក្ខុនោ ភគ្គំ ធ បដិប្បស្សម្ភេតព្ពំ ។ ភគ្គមេហិ បញ្ហមាវុសោតិ ។ ពុទ្ធស្ស អវណ្ណំ ភាសតិ ធម្មស្ស អវណ្ណំ ភាសតិ សង្ឃស្ស អវណ្ណំ ភាសតិ មិច្ឆាធិដ្ឋិកោ ច ហោតិ អាជីវាបដ្ឋោ ច ។ តមេហំ ខោ ឧបាលិ បញ្ហមាវុសោតិ សមណ្ឌភគ្គស្ស ភិក្ខុនោ ភគ្គំ ធ បដិប្បស្សម្ភេតព្ពំ ។ អបរេហិបិ ឧបាលិ បញ្ហមាវុសោតិ សមណ្ឌភគ្គស្ស ភិក្ខុនោ ភគ្គំ ធ បដិប្បស្សម្ភេតព្ពំ ។ ភគ្គមេហិ បញ្ហមាវុសោតិ ។ អលជ្ជី ច ហោតិ ពាលោ ច អបភគ្គតោ ច ពាហុល្លិកោ ច ហោតិ វិសុស្សុ សិក្ខាយ ច ន បរិបូរិការី ។ តមេហំ ខោ ឧបាលិ បញ្ហមាវុសោតិ សមណ្ឌភគ្គស្ស ភិក្ខុនោ ភគ្គំ ធ បដិប្បស្សម្ភេតព្ពន្តិ ។

(๒๘๙) សង្ឃាមាវចរេន ភន្តេ ភិក្ខុនា សង្ឃំ ឧបសង្កមន្តេន កតិ ធម្មេ អជ្ឈត្តំ ឧបដ្ឋាបេត្វា សង្ឃោ ឧបសង្កមិតព្ពោតិ ។ សង្ឃាមាវចរេនុបាលិ ភិក្ខុនា សង្ឃំ

តំរេជ្ញាលពួកភិក្ខុអ្នកធ្វើកម្ម ១ ។ ម្នាលឧបាលិ សង្ឃមិនត្រូវរម្ងាប់កម្ម ដល់ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ។ ម្នាលឧបាលិ សង្ឃមិនត្រូវរម្ងាប់កម្មដល់ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺភិក្ខុពោលតំរេជ្ញាលព្រះពុទ្ធ ១ ពោលតំរេជ្ញាលព្រះធម៌ ១ ពោលតំរេជ្ញាលព្រះសង្ឃ ១ មានគំនិតយល់ខុស ១ មានអាបត្តិវិបត្តិ ១ ។ ម្នាលឧបាលិ សង្ឃមិនត្រូវរម្ងាប់កម្មដល់ភិក្ខុ ដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ។ ម្នាលឧបាលិ សង្ឃមិនត្រូវរម្ងាប់កម្មដល់ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺភិក្ខុមិនមានខ្មាសបាប ១ កិក្ខុល្ងង់ ១ មិនរមែនជាបកតត្ត ១ ជាអ្នកធ្វើនូវសេចក្តីញាំញី (អាបត្តិតូចធំ) ១ មិនធ្វើឲ្យពេញលេញក្នុងវត្តពាំងឆ្ងាយនឹងសិក្ខា ១ ។ ម្នាលឧបាលិ សង្ឃមិនត្រូវរម្ងាប់កម្មដល់ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ។

(๒๘๙) ព្រះឧបាលិក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ភិក្ខុជាអ្នកចូលទៅកាន់សង្គ្រាម កាលបើចូលទៅរកសង្ឃ ត្រូវតំកល់ធម៌ប៉ុន្មានទុកក្នុងសន្តាន សឹមចូលទៅរកសង្ឃ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុជាអ្នកចូលទៅកាន់សង្គ្រាម កាលបើចូលទៅរកសង្ឃ ត្រូវ

อุปสมฺปนฺนสฺส ปญฺจ ธมฺเม อฏฺฐกถายญฺจ อุปชฺฌาเยน สทฺธึ อุปสมฺปนฺนสฺส ๆ ภิกฺขเว ปญฺจ ๆ สงฺฆมชฺฌปเวณิ-ยาปิ กิกฺขนา สทฺธึ อุปสมฺปนฺนสฺส ปเทสปฺปนฺนสฺส สทฺธึ อุปสมฺปนฺนสฺส ทูรชาติยาปิ สมาโน ปเทสปฺปนฺนสฺส อาสนกุ-สลาย ภาวิตาย ลทฺธาย สมฺปตฺติยา ปเทสปฺปนฺนสฺส อนุป-ขชฺชนฺตสฺส นาว กิกฺขา อาสนสฺส อปฺปฏิคฺคหิตนฺตสฺส ยถา-ปฏิรูปา อาสนสฺส ลาภิสฺส อนาคตานาคตานาคเตน ภาวิตาย อติรชฺชนกานาคเตน สามํ วา ธมฺมา ภาสิตาย ปริ-ยาปุณนกานาคเตน อาโรเจนฺตสฺส ตุณฺหีภาวา ชานนฺตสฺส-นาปุจฺฉนฺตสฺส สเจ อุปาลิ สทฺธึ สมฺภุตกรณีโย กมฺม-ฏฺฐานสฺส ปริคฺคหิตา สเจ อุปาลิ กิกฺขาย ลกฺขณตฺถ[1] อปิ-ฏฺฐิวิกมฺมา กตฺวา อุปริคฺคหิตา สามคฺคี ๆ ตสฺส กิสฺส เหตุ ๆ มหนฺโต สทฺโท ชายตฺตา อสฺสุฏฺฐิ ๆ สงฺฆ-มชฺฌปเวณิยาปิ กิกฺขนา สทฺธึ อุปสมฺปนฺนสฺส ปเทส-ปฺปนฺนสฺส สทฺธึ อุปสมฺปนฺนสฺส ทูรชาติยาปิ สมาโน ปเทสปฺปนฺนสฺส อาสนกุสลาย ภาวิตาย ลทฺธาย สมฺปตฺติยา อุปสม-ปนฺตสฺสาติ ๆ

---

๑ ภิกฺขเว สงฺฆปเรมาหนฺ นกมฺมตีติปิ กตฺตุจิ ภิกฺขุกาย ทิสฺสตีติ ๆ

តំកល់ធម៌ ៥ យ៉ាងទុកក្នុងសន្តានហើយសឹមចូលទៅកសង្ឃ ។ ធម៌ ៥ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលឧបាលិ កិក្ខុជាអ្នកចូលទៅកាន់សង្គ្រាម កាលបើចូលទៅកសង្ឃ ត្រូវមានចិត្តទុនលំនោនសឹមចូលទៅកសង្ឃ គប្បីជាអ្នកមានចិត្តស្មើដោយសំពត់សម្រាប់ជូតធូលី ជាអ្នកឈ្លាសក្នុងអាសនៈ ឈ្លាសក្នុងការអង្គុយ ១ មិនត្រូវចូលទៅច្រៀតបៀតពួកកិក្ខុជាថេរៈ មិនត្រូវឃាត់អាសនៈពួកកិក្ខុថ្មី អង្គុយលើអាសនៈតាមសមគួរ ១ មិនត្រូវជាអ្នកនិយាយពាក្យផ្តេសផ្តាស មិនត្រូវនិយាយតាំងខ្លួនតថា ១ ត្រូវពោលធម៌ដោយខ្លួនឯង ឬ អាចនាអ្នកដទៃឲ្យពោលធម៌ ១ មិនត្រូវមើលងាយព្រះអរិយបុគ្គលដែលលោកគង់ស្ងៀម ១ ម្នាលឧបាលិ បើសង្ឃធ្វើកម្មចំនួនច្បាយ ដែលសង្ឃគប្បីធ្វើដោយសេចក្តីព្រម ព្រៀងគ្នា ម្នាលឧបាលិ បើមានកិក្ខុមិនគាប់ចិត្តនឹងកម្មនោះ កិក្ខុនោះត្រូវធ្វើទង្គិដ្ឋឲ្យប្រាស់ច្រាកដសឹមដំកល់សាមគ្គី ។ សេចក្តីនោះតើព្រោះហេតុអ្វី ។ ព្រោះថា កិក្ខុនោះត្រូវតំកល់សាមគ្គីដោយគិតថា អាត្មាអញមិនត្រូវមានខ្លួនបែកអំពីសង្ឃទេ ។ ម្នាលឧបាលិ កិក្ខុជាអ្នកចូលទៅកាន់សង្គ្រាម កាលបើចូលទៅរកសង្ឃ ត្រូវតំកល់ធម៌ចំនួន ៥ នេះ ក្នុងសន្តានសិនសឹមចូលទៅរកសង្ឃ

(๒๕๐) កតីហិ ន ខោ កន្តេ អង្គេហិ សមន្នាគតោ កិត្តិ សង្ឃេ ភេហារន្តោ ពហុជនកន្តោ ច ហោតិ ពហុជនមនាបោ ច ពហុជនវុឌ្ឍិតោ ចាតិ ។ បញ្ចហុបាលិ អង្គេហិ សមន្នាគតោ កិត្តិ សង្ឃេ ភេហារន្តោ ពហុជនកន្តោ ច ហោតិ ពហុជនមនាបោ ច ពហុជនវុឌ្ឍិតោ ច ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ ឧស្សន្នមន្តី ច ហោតិ ឯសន្តិតវុត្តី ច ន ច ភាសាន្តរេន្តិកុសលោ ហោតិ ន យថាធម្មេ យថាវិនយេ យថាបត្តិយា ថោនេតា ហោតិ ន យថាធម្មេ យថាវិនយេ យថាបត្តិយា ការេតា ហោតិ ។ ឥមេហិ ខោ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ កិត្តិ សង្ឃេ ភេហារន្តោ ពហុជនកន្តោ ច ហោតិ ពហុជនមនាបោ ច ពហុជនវុឌ្ឍិតោ ច ។ បញ្ចហុបាលិ អង្គេហិ សមន្នាគតោ កិត្តិ សង្ឃេ ភេហារន្តោ ពហុជនកន្តោ ច ហោតិ ពហុជនមនាបោ ច ពហុជនវុឌ្ឍិតោ ច ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ ន ឧស្សន្នមន្តី ច ហោតិ ន ឯសន្តិតវុត្តី

ឧបាលិបញ្ចកៈ អង្គ ៥ របស់ភិក្ខុដែលមានឱយាយក្នុងពណ្ណាលដំនុំសង្ឃ

(๒๕๐) ព្រះឧបាលិក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គប៉ុន្មាន ពោលក្នុងពណ្ណាលដំនុំសង្ឃ នាំមិនឲ្យជនប្រឹនគ្នាត្រេកអរផង នាំមិនឲ្យជនប្រឹនគ្នាគាប់ចិត្តផង នាំមិនឲ្យជនប្រឹនគ្នាចូលចិត្តផង ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ពោលក្នុងពណ្ណាលដំនុំសង្ឃ នាំមិនឲ្យជនប្រឹនគ្នាត្រេកអរផង នាំមិនឲ្យជនប្រឹនគ្នាគាប់ចិត្តផង នាំមិនឲ្យជនប្រឹនគ្នាចូលចិត្តផង ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺភិក្ខុជាអ្នកនិយាយពាក្យប្រកបដោយលោភៈជាដើម ១ ជាអ្នកពោលអាងអ្នកដទៃ ១ ជាអ្នកមិនឈ្វាសក្នុងកាសានឹងវិនិច្ឆ័យ ១ ជាអ្នកមិនចោទភិក្ខុផង់គ្នាឲ្យសមគួរតាមធម៌ សមគួរតាមវិន័យ សមគួរតាមអាបត្តិ ១ ជាអ្នកមិនកាត់សេចក្តីឲ្យសមគួរតាមធម៌ ឲ្យសមគួរតាមវិន័យ ឲ្យសមគួរតាមអាបត្តិ ១ ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯងនិយាយកណ្ណាលដំនុំសង្ឃ តែងនាំមិនឲ្យជនប្រឹនគ្នាត្រេកអរផង នាំមិនឲ្យជនប្រឹនគ្នាគាប់ចិត្តផង នាំមិនឲ្យជនប្រឹនគ្នាចូលចិត្តផង ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ទៀតនិយាយកណ្ណាលដំនុំសង្ឃ តែងនាំឲ្យជនប្រឹនគ្នាត្រេកអរផង នាំឲ្យជនប្រឹនគ្នាគាប់ចិត្តផង នាំឲ្យជនប្រឹនគ្នាចូលចិត្តផង ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺភិក្ខុជាអ្នកមិននិយាយពាក្យប្រកបដោយលោភៈជាដើម ១ មិនពោលអាងអ្នកដទៃ ១

จ ภาสาสุสฺสูสุสโณ จ เหาติ ยถาฉนฺโท-
ยถาวิเนโย ยถาปตฺติยา เอวเมตา เหาติ ยถา-
ฉนฺโท ยถาวิเนโย ยถาปตฺติยา การเมตา เหาติ ฯ
สเมหิ เอ ขุทาลิ ปญฺหาเปหิ สมนฺตภทฺโท
กิตฺติ สงฺโฆ เภเมวนฺตา ตหาคตนฺตา จ เหาติ
ตหาคตมตาเอ จ ตหาคตรุจิเตา จ ฯ อปเรหิปิ
ขุทาลิ ปญฺหาเปหิ สมนฺตภทฺโท กิตฺติ สงฺโฆ
เภเมวนฺตา ตหาคตนฺตา จ เหาติ ตหาคตมตาเอ
จ ตหาคตรุจิเตา จ ฯ การเมหิ ปญฺหิ ฯ ขุสฺสา-
เตา เหาติ อปสาเตา เหาติ อกฺโกสฺ กณฺหาติ
ฉนฺโท ปฏิกาเหาติ สปฺปญฺ ตหาๆ กาสติ ฯ สเมหิ
เอ ขุทาลิ ปญฺหาเปหิ สมนฺตภทฺโท กิตฺติ สงฺโฆ
เภเมวนฺตา ตหาคตนฺตา จ เหาติ ตหาคตมตาเอ
จ ตหาคตรุจิเตา จ ฯ ปญฺหาขุทาลิ อเปหิ ส-
มนฺตภทฺโท กิตฺติ สงฺโฆ เภเมวนฺตา ตหาคตนฺตา จ
เหาติ ตหาคตมตาเอ จ ตหาคตรุจิเตา จ ฯ
การเมหิ ปญฺหิ ฯ ฉ ขุสฺสาเตา เหาติ ฉ

ជាអ្នកឈ្លាសក្នុងកាសានធម៌វិនិច្ឆ័យ ១ ជាអ្នកចោទកិក្ខុផង់គ្នាឲ្យសមគួរតាមធម៌ឲ្យសមគួរតាមវិន័យ ឲ្យសមគួរតាមអាបត្តិ ១ ជាអ្នកកាត់សេចក្តីឲ្យសមគួរតាមធម៌ឲ្យសមគួរតាមវិន័យឲ្យសមគួរតាមអាបត្តិ ១ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុដែលបែកបរដោយអង្គ ៥ នេះឯង កាលនិយាយក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃ តែងនាំឲ្យជនច្រើនគ្នាត្រេកអរផង នាំឲ្យជនច្រើនគ្នាគាប់ចិត្តផង នាំឲ្យជនច្រើនគ្នាចូលចិត្តផង ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ៥ដទៃទៀត កាលនិយាយក្នុងដំនុំសង្ឃ ក៏តែងនាំមិនឲ្យជនច្រើនគ្នាត្រេកអរផង នាំមិនឲ្យជនច្រើនគ្នាពេញចិត្តផង នាំមិនឲ្យជនច្រើនគ្នាចូលចិត្តផង ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺកិក្ខុជាអ្នកអួតអាង សរសើរលើកបុគ្គលដទៃ ១ ជាអ្នកផ្ចាញ់ផ្ចាលគេ ១ ប្រកាន់យកហេតុដែលមិនមែនជានិយ្យានិកធម៌ ១ ឃាត់ហេតុដែលជានិយ្យានិកធម៌ ១ និយាយពាក្យច្រើនឥតប្រយោជន៍ ១ ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង កាលនិយាយក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃ តែងនាំមិនឲ្យជនច្រើនគ្នាត្រេកអរផង នាំមិនឲ្យជនច្រើនគ្នាពេញចិត្តផង នាំមិនឲ្យជនច្រើនគ្នាចូលចិត្តផង ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ កាលនិយាយក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃ តែងនាំឲ្យជនច្រើនគ្នាត្រេកអរផង នាំឲ្យជនច្រើនគ្នាពេញចិត្តផង នាំឲ្យជនច្រើនគ្នាចូលចិត្តផង ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺកិក្ខុជាអ្នកមិនអួតអាង សរសើរលើកបុគ្គលដទៃ ១

អបសាទេតា ហោតិ ធម្មំ តណ្ហាតិ អធម្មំ បដិពាហតិ សច្ចេ ន ពហុំ ភាសតិ ។ ឥមេហិ ខោ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ សង្ឃៃ ភេហរន្តោ ពហុជនកន្តោ ច ហោតិ ពហុជនមជាទោ ច ពហុ-ជនរុចិតោ ច ។ អបរេហិ ខោ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ សង្ឃៃ ភេហរន្តោ ពហុជនកន្តោ ច ហោតិ ពហុជនមជាទោ ច ពហុជនរុចិតោ ច ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ បសយ្ហ វាក្កា ហោតិ អនោ-ការសកម្មំ ការកមេត្វា វាក្កា ហោតិ ន យថាធម្មេ យថាវិនយេ យថាបត្តិយោ ចោទេតា ហោតិ ន យ-ថាធម្មេ យថាវិនយេ យថាបត្តិយោ ការេតា ហោតិ ន យថាដ្ឋិយោ ព្យាកតា ហោតិ ។ ឥមេហិ ខោ ឧបា-លិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ សង្ឃៃ ភេហ-រន្តោ ពហុជនកន្តោ ច ហោតិ ពហុជនមជាទោ ច ពហុជនរុចិតោ ច ។ បញ្ចហុបាលិ អង្គេហិ សមន្នាគ-តោ ភិក្ខុ សង្ឃៃ ភេហរន្តោ ពហុជនកន្តោ ច ហោតិ

ជាអ្នកមិនផ្តួញ់ផ្តាល់គេ ១ កាន់យកហេតុដែលជានិយ្យានិកធម៌ ១ ឃាត់ហេតុមិនមែនជានិយ្យានិកធម៌ ១ មិននិយាយពាក្យដែលឥតប្រយោជន៍ដោយច្រើន ១ ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង កាលនិយាយក្នុងកណ្តាលជំនុំសង្ឃ តែងទាំងឲ្យជនច្រើនគ្នាត្រេកអរផង នាំឲ្យជនច្រើនគ្នាពេញចិត្តផង នាំឲ្យជនច្រើនគ្នាចូលចិត្តផង ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត កាលនិយាយក្នុងកណ្តាលជំនុំសង្ឃ តែងនាំមិនឲ្យជនច្រើនគ្នាត្រេកអរផង នាំមិនឲ្យជនច្រើនគ្នាពេញចិត្តផង នាំមិនឲ្យជនច្រើនគ្នាចូលចិត្តផង ។ អង្គទាំង ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺភិក្ខុជាអ្នកនិយាយសង្កត់សង្កិន (ព្រោះអាស្រ័យមានះ) ១ មិនបានសូមឱកាសជាមុន ក៏ស្រាប់តែនិយាយ ១ មិនចោទភិក្ខុដទៃឲ្យសមគួរតាមធម៌ ឲ្យសមគួរតាមវិន័យ ឲ្យសមគួរតាមអាបត្តិ ១ មិនកាត់សេចក្តីឲ្យសមគួរតាមធម៌ ឲ្យសមគួរតាមវិន័យ ឲ្យសមគួរតាមអាបត្តិ ១ មិនពាក់ព័ន្ធដោយសមគួរ តាមសេចក្តីយល់របស់ខ្លួន ១ ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង កាលនិយាយក្នុងកណ្តាល ជំនុំសង្ឃ តែងនាំមិនឲ្យជនច្រើនគ្នាត្រេកអរផង នាំមិនឲ្យជនច្រើនគ្នាពេញចិត្តផង នាំមិនឲ្យជនច្រើនគ្នាចូលចិត្តផង ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ កាលនិយាយក្នុងកណ្តាលជំនុំសង្ឃ តែងនាំឲ្យជនច្រើនគ្នាត្រេកអរផង

ตหุชนมชฺฌตฺโต จ ตหุชนวุฏฺฐิโต จ ฯ กตเมหิ ปญฺจหิ ฯ ธ ปสยฺห วตฺตา[๑] ยาจกาสกฺกฺ กาภเยตฺวา วตฺตา[๒] ยถาธมฺเมน ยถาวินเยน ยถาปตฺติยา โจเทตา ยถาธมฺเมน ยถาวินเยน ยถาปตฺติยา การเตา ยถาธิฏฺฐิยา ฏฺฐาปกตา ฯ เอเตหิ โข อุปาลิ ปญฺจหงฺเคหิ สมนฺนาคโต ภิกฺขุ สงฺฆา ปริหารญฺโจ ตหุชนกญฺโจ จ ยาติ ตหุชนมชฺฌตฺโต จ ตหุชนวุฏฺฐิโต จาติ ฯ

(๒๕๑) กตเม ทุเว อาปตฺติ อาปตฺติสมา วินย-ปริยาปนฺนาติ ฯ ปญฺจเม อุปาลิ อาปตฺติสมา วินย-ปริยาปนฺนา ฯ กตเม ปญฺจ ฯ อตฺถาปตฺติ สีลวิปตฺติ อาจาร-สิกฺขาปทวีติกฺกมาปตฺติ ทิฏฺฐิวิปตฺติ อาชีวปาริสุทฺธิปาปณิกปฏิสญฺญุตฺตาปตฺติ ปฏิสฺสวกมฺมกตาปตฺติ ปฏิสฺสวกมฺมกตาปตฺติ ปฏิสฺสวกมฺมกตาปตฺติ อิมา โข อุปาลิ ปญฺจ อาปตฺติสมา วินยปริยาปนฺนาติ ฯ

ธมฺมิกปฺปสฺสมฺภนวคฺโค ทุติโย ฯ

๑-๒ ฉ. ม. ปริวตฺตา ฯ

នាំឲ្យជនច្រើនគ្នាពេញចិត្តផង នាំឲ្យជនច្រើនគ្នាចូលចិត្តផង ។ អង្គ ๕ តើដូចម្តេច ។ គឺកិក្ខុជាអ្នកពុំបាននិយាយសង្កត់សង្កិន (ព្រោះគាស្រ័យមាន:) ๑ បានសូមឧកាសជាមុនទើបនិយាយ ๑ ចោទកិក្ខុផង់គ្នាឲ្យសមគួរតាមធម៌ ឲ្យសមគួរតាមវិន័យ ឲ្យសមគួរតាមអាបត្តិ ๑ កាត់សេចក្តីឲ្យសមគួរតាមធម៌ ឲ្យសមគួរតាមវិន័យ ឲ្យសមគួរតាមអាបត្តិ ๑ ព្យាករណ៍តាមសេចក្តីយល់របស់ខ្លួន ๑ ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ នេះឯង កាលនិយាយកន្លងកណ្តាលដំទុំសង្ឃ តែងនាំឲ្យជនច្រើនគ្នាត្រេកអរផង នាំឲ្យជនច្រើនគ្នាពេញចិត្តផង នាំឲ្យជនច្រើនគ្នាចូលចិត្តផង ។

(๒๙๑) ព្រះទុបាលិក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន អានិសង្សនៃការរៀនវិន័យ មានប៉ុន្មាន ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលទុបាលិ អានិសង្សនៃការរៀនវិន័យ មាន ๕ ។ អានិសង្ស ๕ តើដូចម្តេច ។ គឺកិក្ខុជាអ្នកចេះគ្រប់គ្រងរក្សាសីលក្ខន្ធ របស់ខ្លួនដោយប្រពៃ ๑ រមែងបានជាទីពឹងនៃពួកជន ដែលមានសេចក្តីសង្ស័យ ๑ ជាអ្នកក្លៀវក្លានិយាយកណ្តាលដំទុំសង្ឃ ๑ ជាអ្នកសង្កត់សង្កិនដួរពួកសត្រូវដោយសហធម៌បានដោយងាយ ๑ ជាអ្នកប្រតិបត្តិដើម្បីឲ្យព្រះសទ្ធម្មឋិតថេរ ๑ ។ ម្នាលទុបាលិ អានិសង្សនៃការរៀនវិន័យ មាន ๕ នេះឯង ។

ตสฺสุทฺทานํ

[๒๕๒] อานนฺโท ยาย วณฺณาย[1]
อารทฺธี สงฺฆาเมน จ
ทุสฺสีลา ทุสฺสนฺเตสา จ
ปสฺส ปริยนฺตฺยาตา ฯ

[๒๕๓] กตีหิ นุ โข กเตฺว อเนฺตหิ สมนฺตาคเตน ภิกฺขุนา สงฺโฆ น ภินฺทิตพฺโพติ ฯ ปญฺจหุปาลิ อเนฺตหิ สมนฺตาคเตน ภิกฺขุนา สงฺโฆ น ภินฺทิตพฺโพ ฯ กตเมหิ ปญฺจหิ ฯ อาปตฺตึ น ชานาติ อาปตฺติสมุฏฺฐานํ น ชานาติ อาปตฺติยา ปเยาคํ น ชานาติ อาปตฺติยา รูปสมฺปนฺนํ น ชานาติ น อาปตฺติยา วินิจฺฉยกุสลา เหาติ[2] ฯ อิเมหิ โข อุปาลิ ปญฺจหเนฺตหิ สมนฺตาคเตน ภิกฺขุนา สงฺโฆ น ภินฺทิตพฺโพ ฯ ปญฺจหุปาลิ อเนฺตหิ สมนฺตาคเตน ภิกฺขุนา สงฺโฆ ภินฺทิตพฺโพ ฯ กตเมหิ ปญฺจหิ ฯ อาปตฺตึ ชานาติ อาปตฺติสมุฏฺฐานํ ชานาติ อาปตฺติยา ปเยาคํ ชา-

---

๑ ม. วณฺณา ฉ ฯ ๒ ฉ. อาปตฺติยา น วินิจฺฉยกุสลา เหาติ ฯ

ទុតិយគឺបញ្ហាវារៀងនៃឧបាលិបញ្ចកៈទី ๒ នោះដូច្នេះ

(๒๕๒) និយាយអំពីកិរិយាត្រូវអាបត្តិ ๑ សង្ឃធ្វើកម្មកិរិយានោះចំពោះអាបត្តិណា ๑ កិរិយាពោលតិះដៀលព្រះពុទ្ធជាដើម ๑ មិនខ្មាសបាប ๑ ចូលទៅកាន់សង្គ្រាម ๑ និយាយពាក្យប្រកបដោយលោភៈជាដើម ๑ អួតអាងសរសើរលើកបុគ្គលជាដៃ ๑ ពោលពាក្យសង្កត់សង្កិន ๑ អានិសង្សនៃការរៀនវិន័យ ๑ ។

(๒๕๓) ព្រះទុបាលិក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កិរិយាប្រកបដោយអង្គប៉ុន្មាន ដែលមិនត្រូវនិយាយក្នុងកណ្តាលដំទុំសង្ឃ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលទុបាលិ កិរិយាដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ មិនត្រូវនិយាយក្នុងកណ្តាលដំទុំសង្ឃ ។ អង្គ ๕ តើដូចម្តេច ។ គឺមិនស្គាល់អាបត្តិ ๑ មិនស្គាល់សមុដ្ឋាននៃអាបត្តិ ๑ មិនស្គាល់ប្រយោគរបស់អាបត្តិ ๑ មិនស្គាល់ការរម្ងាប់អាបត្តិ ๑ មិនឈ្វាសក្នុងការវិនិច្ឆ័យអាបត្តិ ๑ ។ ម្នាលទុបាលិ កិរិយាដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ នេះឯង មិនត្រូវនិយាយក្នុងកណ្តាលដំទុំសង្ឃទេ ។ ម្នាលទុបាលិ កិរិយាដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ ទើបត្រូវនិយាយក្នុងកណ្តាលដំទុំសង្ឃបាន ។ អង្គ ๕ តើដូចម្តេច ។ គឺកិរិយាស្គាល់អាបត្តិ ๑ ស្គាល់សមុដ្ឋាននៃអាបត្តិ ๑ ស្គាល់ប្រយោគរបស់អាបត្តិ ๑

ชาตา อาบาธิยา รูปสมา ชาชาตา อาบาธิยา วิธิจฺฉ-
ยกุสโล ยเทวา ๆ สเมหิ โข ขเณหิ ปญฺ-
จหงฺเคหิ สมนฺนาคตาย กิจฺฉา สงฺฆา เวทนาย ๆ
อปเรหิปิ ขเณหิ ปญฺจหงฺเคหิ สมนฺนาคตาย กิจฺฉา
สงฺฆา น เวทนาย ๆ จตูหิ ปญฺจหิ ๆ อธิ-
กรณา น ชาชาตา อธิกรณสมุฏฺฐา น ชาชาตา
อธิกรณสฺส ปโยคา น ชาชาตา อธิกรณสฺส
รูปสมา น ชาชาตา น อธิกรณสฺส วิธิจฺฉยกุสโล
ยเทวา[๑] ๆ สเมหิ โข ขเณหิ ปญฺจหงฺเคหิ สมนฺนา-
คตาย กิจฺฉา สงฺฆา น เวทนาย ๆ ปญฺจหุ ขเณหิ
อเปหิ สมนฺนาคตาย กิจฺฉา สงฺฆา เวทนาย ๆ
จตูหิ ปญฺจหิ ๆ อธิกรณา ชาชาตา อธิกรณา-
สมุฏฺฐา ชาชาตา อธิกรณสฺส ปโยคา ชาชาตา
อธิกรณสฺส รูปสมา ชาชาตา อธิกรณสฺส วิธิจฺฉ-
ยกุสโล ยเทวา ๆ สเมหิ โข ขเณหิ ปญฺ-
จหงฺเคหิ สมนฺนาคตาย กิจฺฉา สงฺฆา เวทนาย ๆ

---

๑ . ม. อธิกรณสฺส น วิธิจฺฉยกุสโล ยเทวา ๆ

ស្មាល់ការម្ចាប់អាបត្តិ ๑ ឈ្មោះក្នុងការវិនិច្ឆ័យអាបត្តិ ๑ ។ ម្នាលទុបាលិ កិរិយាដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ នេះឯង ទើបត្រូវនិយាយក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃបាន ។ ម្នាលទុបាលិ កិរិយាដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ ដទៃទៀត មិនត្រូវនិយាយក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃ ។ អង្គ ๕ តើដូចម្តេច ។ កិរិយាមិនស្មាល់អធិករណ៍ ๑ មិនស្មាល់សមុដ្ឋាននៃអធិករណ៍ ๑ មិនស្មាល់ប្រយោគរបស់អធិករណ៍ ๑ ។ មិនស្មាល់ការម្ចាប់អធិករណ៍ ๑ មិនឈ្មោះក្នុងការវិនិច្ឆ័យអធិករណ៍ ๑ ។ ម្នាលទុបាលិ កិរិយាដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ នេះឯង មិនត្រូវនិយាយក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃទេ ។ ម្នាលទុបាលិ កិរិយាដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ ទើបត្រូវនិយាយក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃបាន ។ អង្គ ๕ តើដូចម្តេច ។ គឺកិរិយាស្មាល់អធិករណ៍ ๑ ស្មាល់សមុដ្ឋាននៃអធិករណ៍ ๑ ស្មាល់ប្រយោគរបស់អធិករណ៍ ๑ ស្មាល់ការម្ចាប់អធិករណ៍ ๑ ឈ្មោះក្នុងការវិនិច្ឆ័យអធិករណ៍ ๑ ។ ម្នាលទុបាលិ កិរិយាដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ នេះឯង ទើបត្រូវនិយាយក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃបាន ។

អបរេហិបិ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ តថាគតោ សន្ទិដ្ឋោ ចេវ ហោតិ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ បសយ្ហ វគ្គា[1] ហោតិ អនោតាសកម្មំ តាវតេ្ថ វគ្គា[2] ហោតិ ន យថាធម្មេ យថាវិនយេ យថាបត្តិយា ចោទេតា ហោតិ ន យថាធម្មេ យថាវិនយេ យថាបត្តិយា តាវតេ្ថ ហោតិ ន យថាធិដ្ឋិយា ព្យាកតា ហោតិ ។ អិមេហិ ខោ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ តថាគតោ សន្ទិដ្ឋោ ចេវ ហោតិ ។ បញ្ចហុបាលិ អង្គេហិ សមន្នាគតោ តថាគតោ សន្ទិដ្ឋោ ចេវ ហោតិ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ ន បសយ្ហ វគ្គា ហោតិ ន តាវតេ្ថ វគ្គា ហោតិ យថាធម្មេ យថាវិនយេ យថាបត្តិយា ចោទេតា ហោតិ យថាធម្មេ យថាវិនយេ យថាបត្តិយា តាវតេ្ថ ហោតិ យថាធិដ្ឋិយា ព្យាកតា ហោតិ ។ អិមេហិ ខោ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ តថាគតោ សន្ទិដ្ឋោ ចេវ ហោតិ ។ អបរេហិបិ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ តថាគតោ

๑-๒ ឱ. ម. បវ្ត ។

ម្នាលទុជ្ជលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដោយខ្សែកទៀត ក៏មិនត្រូវ
និយាយក្នុងកណ្តាលជំនុំសង្ឃដែរ ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺកិក្ខុជាអ្នក
និយាយសង្កត់សង្កិនគេ ១ មិនសួមនុកាសជាមុន ស្រាប់តែនិយាយ ១
មិនចោទកិក្ខុផងគ្នាឲ្យសមគួរតាមធម៌ ឲ្យសមគួរតាមវិន័យ ឲ្យសមគួរតាម
អាបត្តិ ១ មិនកាត់សេចក្តីឲ្យសមគួរតាមធម៌ ឲ្យសមគួរតាមវិន័យ ឲ្យសម-
គួរតាមអាបត្តិ ១ មិនពាក្យតាមសេចក្តីយល់របស់ខ្លួន ១ ។ ម្នាល
ទុជ្ជលិ កិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង មិនត្រូវនិយាយក្នុងកណ្តាល
ជំនុំសង្ឃឡើយ ។ ម្នាលទុជ្ជលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ទើបត្រូវ
និយាយក្នុងកណ្តាលជំនុំសង្ឃ ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺកិក្ខុជាអ្នកមិន
ពោលសង្កត់សង្កិនគេ ១ បានសួមនុកាសជាមុនហើយ ទើបនិយាយ ១
ចោទកិក្ខុផងគ្នាឲ្យសមគួរតាមធម៌ ឲ្យសមគួរតាមវិន័យ ឲ្យសមគួរតាម
អាបត្តិ ១ កាត់សេចក្តីឲ្យសមគួរតាមធម៌ ឲ្យសមគួរតាមវិន័យ ឲ្យសមគួរ
តាមអាបត្តិ ១ ជាអ្នកពាក្យតាមសេចក្តីយល់របស់ខ្លួន ១ ។ ម្នាល
ទុជ្ជលិ កិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ទើបត្រូវនិយាយក្នុងកណ្តាល
ជំនុំសង្ឃបាន ។ ម្នាលទុជ្ជលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដ៏ទៃទៀត

สงฺฆ ฉ เภทาเปตุ ฯ เอกเมกาย ปญฺหาย ฯ อาปตฺติ-
ฉปตฺติ ฉ ฉาทนาติ ลหุกครุกา อาปตฺติ ฉ ฉาทนาติ
สาวเสสาฉาทนาวเสสา อาปตฺติ ฉ ฉาทนาติ ทุฏฺฐุลฺลาทุฏฺฐุลฺลา
อาปตฺติ ฉ ฉาทนาติ สปฺปฏิกมฺมาอปฺปฏิกมฺมา[๑] อาปตฺติ ฉ
ฉาทนาติ ฯ ฯเมหิ ฯเปฯ ฉหากาเรหิ ปญฺหาพฺยากรณ-
เตน กิกฺขนา สงฺฆ ฉ เภทาเปตุ ฯ ปญฺหาปุจฺฉาสิ
อาจริเยหิ สมฺปฺปตเตน กิกฺขนา สงฺฆ เภทาเปตุ ฯ
เอกเมกาย ปญฺหาย ฯ อาปตฺติฉปตฺติ ฉาทนาติ ลหุก-
ครุกา อาปตฺติ ฉาทนาติ สาวเสสาฉาทนาวเสสา อาปตฺติ
ฉาทนาติ ทุฏฺฐุลฺลาทุฏฺฐุลฺลา อาปตฺติ ฉาทนาติ สปฺปฏิกมฺม-
อปฺปฏิกมฺมา อาปตฺติ ฉาทนาติ ฯ ฯเมหิ ฯเปฯ ฉหากาเรหิ
ปญฺหาพฺยากรณเตน กิกฺขนา สงฺฆ เภทาเปตุ เภทา-
เปตุ ฯ อปเรหิปิ ฯเปฯ ฉหากาเรหิ ปญฺหาพฺยากรณเตน
กิกฺขนา สงฺฆ ฉ เภทาเปตุ ฯ เอกเมกาย ปญฺห-
หิ ฯ เอกมฺปิ ฉ ฉาทนาติ เอกสฺส ลหุกา ฉ ฉาทนาติ

๑ ฉ. ม. สปฺปฏิกมฺมา อปฺปฏิกมฺมา ฯ

កំមិនត្រូវនិយាយក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃដែរ ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺភិក្ខុមិនស្គាល់អាបត្តិនឹងអនាបត្តិ ១ មិនស្គាល់លហុកាបត្តិនឹងគរុកាបត្តិ ១ មិនស្គាល់សាវសេសាបត្តិនឹងអនវសេសាបត្តិ ១ មិនស្គាល់ទុដ្ឋុល្លាបត្តិនឹងអទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ១ មិនស្គាល់សប្បដិកម្មាបត្តិ[1] នឹងអប្បដិកម្មាបត្តិ[2] ១ ។ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង មិនត្រូវនិយាយក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃឡើយ ។ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ទើបត្រូវនិយាយក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃ ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺភិក្ខុស្គាល់អាបត្តិនឹងអនាបត្តិ ១ ស្គាល់លហុកាបត្តិនឹងគរុកាបត្តិ ១ ស្គាល់សាវសេសាបត្តិនឹងអនវសេសាបត្តិ ១ ស្គាល់ទុដ្ឋុល្លាបត្តិនឹងអទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ១ ស្គាល់សប្បដិកម្មាបត្តិនឹងអប្បដិកម្មាបត្តិ ១ ។ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ទើបត្រូវនិយាយក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃបាន ។ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត មិនត្រូវនិយាយក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃឡើយ ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺភិក្ខុមិនស្គាល់កម្ម (៧ ប្រការ[3] មានតជ្ជនីយកម្មជាដើម) ១ មិនស្គាល់តារឆ្លើកម្ម ១

---

១ សប្បដិកម្មាបត្តិ ប្រែថា អាបត្តិដែលទៅកែបាននៅឡើយ បានដល់អាបត្តិ ៦កង ពាំងពីសង្ឃាទិសេស រៀងដល់ទុក្កដាសិត ។ ២ អប្បដិកម្មាបត្តិ ប្រែថា អាបត្តិកែមិនបាន គឺបានដល់អាបត្តិបារាជិក ។ ៣ កម្ម ៧ យ៉ាង គឺ តជ្ជនីយកម្ម ១ និយស្សកម្ម ១ បព្វាជនីយកម្ម ១ បដិសារណីយកម្ម ១ ឧក្ខេបនីយកម្ម ១ បត្តនិក្កុជ្ជនកម្ម ១ បត្តឧក្កុជ្ជនកម្ម ១ រួមជា ៧ យ៉ាង

ឧបាលិបញ្ចកំ កម្មំ ជាតិអាទីនិ បញ្ចង្គានិ

កម្មស្ស វត្តុំ ន ជានាតិ កម្មស្ស វត្តុំ ន ជានាតិ
កម្មស្ស វូបសមំ ន ជានាតិ ។ ឥមេហិ ខោ ឧបាលិ
បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតេន ភិក្ខុនា សង្ឃេ-
ន ភេទាវត្តព្វំ ។ បញ្ចហុបាលិ អង្គេហិ សមន្នាគតេន
ភិក្ខុនា សង្ឃេ ភេទាវត្តព្វំ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។
កម្មំ ជានាតិ កម្មស្ស ការណំ ជានាតិ កម្មស្ស វត្តុំ
ជានាតិ កម្មស្ស វត្តុំ ជានាតិ កម្មស្ស វូបសមំ ជានា-
តិ ។ ឥមេហិ ខោ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតេន
ភិក្ខុនា សង្ឃេ ភេទាវត្តព្វំ ។ អបរេហិបិ ឧបាលិ បញ្ច-
ហង្គេហិ សមន្នាគតេន ភិក្ខុនា សង្ឃេ ន ភេទាវត្តព្វំ ។
កតមេហិ បញ្ចហិ ។ វត្តុំ ន ជានាតិ ឯនាទំ ន ជានាតិ
បញ្ញត្តិំ ន ជានាតិ បទេបច្ចាភដ្ឋំ ន ជានាតិ អនុសន្ធិ-
វចនបថំ ន ជានាតិ ។ ឥមេហិ ខោ ឧបាលិ បញ្ច-
ហង្គេហិ សមន្នាគតេន ភិក្ខុនា សង្ឃេ ន ភេទាវត្តព្វំ ។

ឧបាលិបញ្ចកៈ អង្គ ៥ មានស្គាល់កម្មជាដើម

មិនស្គាល់វត្ថុរបស់កម្ម ១ មិនស្គាល់វត្ថុរបស់កម្ម ១ មិនស្គាល់ការរម្ងាប់
របស់កម្ម ១ ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង មិនត្រូវ
និយាយក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃឡើយ ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកប
ដោយអង្គ ៥ ទើបត្រូវនិយាយក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃបាន ។ អង្គ ៥ តើដូច
ម្តេច ។ គឺភិក្ខុស្គាល់កម្ម ១ ស្គាល់ការឆ្លើកម្ម ១ ស្គាល់វត្ថុរបស់កម្ម ១
ស្គាល់វត្ថុរបស់កម្ម ១ ស្គាល់ការរម្ងាប់របស់កម្ម ១ ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែល
ប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ទើបត្រូវនិយាយក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃបាន ។
ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត មិនត្រូវនិយាយក្នុង
កណ្តាលដំនុំសង្ឃឡើយ ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺភិក្ខុមិនស្គាល់វត្ថុ (នៃ
អាបត្តិទាំង ៧) ១ មិនស្គាល់និទាន គឺរឿងរ៉ាវដែលទ្រង់បញ្ញត្តសិក្ខាបទ ១
មិនស្គាល់បញ្ញត្តិ ១ មិនស្គាល់សេចក្តីខាងចុងខាងដើមបទ [1] ១ មិន
ស្គាល់គន្ថឯពាក្យដែលជាប់គ្នា ១ ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកប
ដោយអង្គ ៥ នេះឯង មិនត្រូវនិយាយក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃឡើយ ។

---

๑ អដ្ឋកថា ថា មិនស្គាល់សេចក្តីខាងចុងខាងដើមបទនោះ គឺដូចជាគេផ្តាំសូត្រថា
ពុទ្ធោ ភគវា ត្រឡប់ជាសូត្រ ភគវា ពុទ្ធោ ដូច្នេះវិញ ។

បញ្ហមុទ្ទានំ អដ្ឋេហិ សមដ្ឋកតេន កិត្តិតា សដ្ឋិ ភេទាវតព្ពំ ។ តត្ថមេហិ បញ្ចហិ ។ វត្ថុំ ជានាតិ ឯធានំ ជានាតិ បញ្ញត្តំ ជានាតិ បធបញ្ញាតដ្ឋំ ជានាតិ អនុសន្ធិ-វចនបថំ ជានាតិ ។ ឥមេហិ តោ ទុធាលិ បញ្ហមាដ្ឋេហិ សមដ្ឋកតេន កិត្តិតា សដ្ឋិ ភេទាវតព្ពំ ។ អបរេហិបិ ទុធាលិ បញ្ហមាដ្ឋេហិ សមដ្ឋកតេន កិត្តិតា សដ្ឋិ ឯ ភេទាវតព្ពំ ។ តត្ថមេហិ បញ្ចហិ ។ ឆន្ទាតតិ តច្ចតិ តោសាតតិ តច្ចតិ មោហាតតិ តច្ចតិ តយាតតិ តច្ចតិ អលដ្ឋិ ច លោតិ ។ ឥមេហិ តោ ទុធាលិ បញ្ហមាដ្ឋេហិ សមដ្ឋកតេន កិត្តិតា សដ្ឋិ ឯ ភេទាវតព្ពំ ។ បញ្ច-ហុទ្ទានំ អដ្ឋេហិ សមដ្ឋកតេន កិត្តិតា សដ្ឋិ ភេទាវតព្ពំ ។ តត្ថមេហិ បញ្ចហិ ។ ឯ ឆន្ទាតតិ តច្ចតិ ឯ តោសាតតិ តច្ចតិ ឯ មោហាតតិ តច្ចតិ ឯ តយាតតិ តច្ចតិ លដ្ឋិ ច លោតិ ។ ឥមេហិ តោ ទុធាលិ បញ្ច-ហាដ្ឋេហិ សមដ្ឋកតេន កិត្តិតា សដ្ឋិ ភេទាវតព្ពំ ។

វិនយបិដក បរិវារៈ

ម្នាលទុបាលិ កិរិយាដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ ទើបត្រូវនិយាយកម្មវាចាឱ្យសង្ឃបាន ។ អង្គ ๕ តើដូចម្តេច ។ គឺកិរិយាស្គាល់វត្ថុ ๑ ស្គាល់និទាន ๑ ស្គាល់បញ្ញត្តិ ๑ ស្គាល់សេចក្តីខាងចុងនឹងខាងដើមបទ ๑ ស្គាល់គន្ថពាក្យដែលជាប់គ្នា ๑ ។ ម្នាលទុបាលិ កិរិយាដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ នេះឯង ទើបត្រូវនិយាយកម្មវាចាឱ្យសង្ឃបាន ។ ម្នាលទុបាលិ កិរិយាដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ ដទៃទៀត ក៏មិនត្រូវនិយាយកម្មវាចាឱ្យសង្ឃដែរ ។ អង្គ ๕ តើដូចម្តេច ។ គឺកិរិយាលំអៀងទៅខាងឆន្ទាគតិ ๑ លំអៀងទៅខាងទោសាគតិ ๑ លំអៀងទៅខាងមោហាគតិ ๑ លំអៀងទៅខាងភយាគតិ ๑ មិនឮសាសនា ๑ ។ ម្នាលទុបាលិ កិរិយាដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ នេះឯង មិនត្រូវនិយាយកម្មវាចាឱ្យសង្ឃទេ ។ ម្នាលទុបាលិ កិរិយាដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ ទើបត្រូវនិយាយកម្មវាចាឱ្យសង្ឃបាន ។ អង្គ ๕ តើដូចម្តេច ។ គឺកិរិយាមិនលំអៀងទៅខាងឆន្ទាគតិ ๑ មិនលំអៀងទៅខាងទោសាគតិ ๑ មិនលំអៀងទៅខាងមោហាគតិ ๑ មិនលំអៀងទៅខាងភយាគតិ ๑ មានសេចក្តីឮសាសនា ๑ ។ ម្នាលទុបាលិ កិរិយាដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ នេះឯង ទើបត្រូវនិយាយកម្មវាចាឱ្យសង្ឃបាន ។

អបរេហិបិ ខុទ្ទាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតេន ភិក្ខុនា សង្ឃេ ឧ ភោហារំតព្ពំ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ ឆន្ទាគតិំ គច្ឆតិ នោសាគតិំ គច្ឆតិ មោហាគតិំ គច្ឆតិ ភយាគតិំ គច្ឆតិ អក្កុសលោ ច ហោតិ វិនយេ ។ ឥមេហិ ខោ ខុទ្ទាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតេន ភិក្ខុនា សង្ឃេ ឧ ភោហារំតព្ពំ ។ បញ្ច-ហុទ្ទាលិ អង្គេហិ សមន្នាគតេន ភិក្ខុនា សង្ឃេ ភោ-ហារំតព្ពំ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ ឆន្ទាគតិំ គច្ឆតិ ឆ នោសាគតិំ គច្ឆតិ ឆ មោហាគតិំ គច្ឆតិ ឆ ភយា-គតិំ គច្ឆតិ ក្កុសលោ ច ហោតិ វិនយេ ។ ឥមេហិ ខោ ខុទ្ទាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតេន ភិក្ខុនា សង្ឃេ ភោហារំតព្ពំ ។ អបរេហិបិ ខុទ្ទាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតេន ភិក្ខុនា សង្ឃេ ឧ ភោហារំតព្ពំ ។ កត-មេហិ បញ្ចហិ ។ ញត្តិំ ឆ ជានាតិ ញត្តិយា ការណំ ឆ ជានាតិ ញត្តិយា អនុសាវនំ ឆ ជានាតិ ញត្តិយា សមថំ ឆ ជានាតិ ញត្តិយា វូបសមំ ឆ ជានាតិ ។

ឧបាលិបញ្ចកៈ អង្គ ៥ មានលំអៀងដោយឆន្ទាគតិជាដើម

ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត ក៏មិនត្រូវនិយាយក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃ ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺកិក្ខុលំអៀងទៅខាងឆន្ទាគតិ ១ លំអៀងទៅខាងទោសាគតិ ១ លំអៀងទៅខាងមោហាគតិ ១ លំអៀងទៅខាងភយាគតិ ១ មិនឈ្វាសក្នុងវិនយ ១ ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង មិនត្រូវនិយាយក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃឡើយ ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ទើបត្រូវនិយាយក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃបាន ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺកិក្ខុមិនលំអៀងទៅខាងឆន្ទាគតិ ១ មិនលំអៀងទៅខាងទោសាគតិ ១ មិនលំអៀងទៅខាងមោហាគតិ ១ មិនលំអៀងទៅខាងភយាគតិ ១ ជាអ្នកឈ្វាសក្នុងវិនយ ១ ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ទើបត្រូវនិយាយក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃបាន ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត ក៏មិនត្រូវនិយាយក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃដែរ ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺកិក្ខុមិនស្គាល់ញត្តិ ១ មិនស្គាល់ការធ្វើដោយញត្តិ ១ មិនស្គាល់វិធីសូត្រដោយញត្តិ ១ មិនស្គាល់សមថៈដោយញត្តិ ១ មិនស្គាល់ការរម្ងាប់ដោយញត្តិ ១ ។

สเมหิ เขา ฉฉาลโย ปญฺหาเฉหิ สมฺปนฺนาคเตน กิตฺตกา สเงฺฆ น ภิยฺยาโตฺว ฯ ปญฺหุปฺปาลโย อเฉหิ สมฺปนฺนาคเตน กิตฺตกา สเงฺฆ ภิยฺยาโตฺว ฯ กตเมหิ ปญฺหิ ฯ ญาตึ ฉานาตึ ญาติยา การณา ฉานาตึ ญาติยา อนุสฺสาวนา ฉานาตึ ญาติยา สมฺมุติยา ฉานาตึ ญาติยา ภูปสมา ฉานาตึ ฯ สเมหิ เขา ฉฉาลโย ปญฺหาเฉหิ สมฺปนฺนาคเตน กิตฺตกา สเงฺฆ ภิยฺยาโตฺว ฯ อปเรหิปิ ฉฉาลโย ปญฺหาเฉหิ สมฺปนฺนาคเตน กิตฺตกา สเงฺฆ น ภิยฺยาโตฺว ฯ กตเมหิ ปญฺหิ ฯ สุตฺตึ น ฉานาตึ สุตฺตานุโลมา น ฉานาตึ วินยา น ฉานาตึ วินยานุโลมา น ฉานาตึ น จ ฆานาฆานกุสโล โหาติ ฯ สเมหิ เขา ฉฉาลโย ปญฺหาเฉหิ สมฺปนฺนาคเตน กิตฺตกา สเงฺฆ น ภิยฺยาโตฺว ฯ ปญฺหุปฺปาลโย อเฉหิ สมฺปนฺนาคเตน กิตฺตกา สเงฺฆ ภิยฺยาโตฺว ฯ กตเมหิ ปญฺหิ ฯ สุตฺตึ

ម្នាលទុបាលិ តិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង មិនត្រូវនិយាយក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃទេឬយ ។ ម្នាលទុបាលិ តិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ទើបត្រូវនិយាយក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃបាន ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺតិក្ខុស្គាល់ញត្តិ ១ ស្គាល់ការធ្វើដោយញត្តិ ១ ស្គាល់វិធីសូត្រដោយញត្តិ ១ ស្គាល់សមថៈដោយញត្តិ ១ ស្គាល់ការមិនប់ដោយញត្តិ ១ ។ ម្នាលទុបាលិ តិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ទើបត្រូវនិយាយក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃបាន ។ ម្នាលទុបាលិ តិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត ក៏មិនត្រូវនិយាយក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃដែរ ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺតិក្ខុមិនចេះសុត្តៈ គឺ ទុកតោវិកង្គ ១ មិនចេះសុត្តានុលោម គឺ មហាបទេសពាំងបួន ១ មិនចេះវិនិយ គឺ ខន្ធកៈនឹងបរិវារៈ ១ មិនចេះវិនិយានុលោម គឺ មហាបទេសពាំងបួន ១ មិនឈ្លាសក្នុងហេតុដែលគួរនឹងមិនគួរ ១ ។ ម្នាលទុបាលិ តិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង មិនត្រូវនិយាយក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃទេឬយ ។ ម្នាលទុបាលិ តិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ទើបត្រូវនិយាយក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃបាន ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺតិក្ខុចេះសុត្តៈ ១

ชานาติ สุตฺวาปฺปโลเมน ชานาติ ปฏิเยน ชานาติ ปฏิเยา-
ปฺปโลเมน ชานาติ หานาหานวเสน ฉ โหนฺติ ฯ
สเมหิ เจว ขีณาสเว ปญฺหาเฉหิ สมฏฺฐาเนน
กิจฺจโต สเงฺค เวทิตพฺพา ฯ อปเรหิปิ ขีณาสเว
ปญฺหาเฉหิ สมฏฺฐาเนน กิจฺจโต สเงฺค น เวทิ-
ตพฺพา ฯ กตเมหิ ปญฺจหิ ฯ ฉนฺทา น ชานาติ
ฉนฺทาปฺปโลเมน น ชานาติ ปฏิเยน น ชานาติ ปฏิเยา-
ปฺปโลเมน น ชานาติ น จ ปุญฺญวเสน โหนฺติ ฯ
สเมหิ เจว ขีณาสเว ปญฺหาเฉหิ สมฏฺฐาเนน
กิจฺจโต สเงฺค น เวทิตพฺพา ฯ ปญฺญาย ชานาติ อปฺเป-
หิ สมฏฺฐาเนน กิจฺจโต สเงฺค เวทิตพฺพา ฯ
กตเมหิ ปญฺจหิ ฯ ฉนฺทา ชานาติ ฉนฺทาปฺปโลเมน
ชานาติ ปฏิเยน ชานาติ ปฏิเยาปฺปโลเมน ชานาติ ปุญฺ-
ญวเสน จ โหนฺติ ฯ สเมหิ เจว ขีณาสเว ปญฺ-
หาเฉหิ สมฏฺฐาเนน กิจฺจโต สเงฺค เวทิตพฺพนฺติ ฯ

ចេះសុត្តានុលោម ១ ចេះវិនយ ១ ចេះវិនយានុលោម ១ ឈ្លាសក្នុងហេតុដែលគួរនឹងមិនគួរ ១ ។ ម្នាលឧបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ទើបត្រូវនិយាយក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃបាន ។ ម្នាលឧបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត ក៏មិនត្រូវនិយាយក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃដែរ ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺកិក្ខុមិនចេះធម៌ ១ មិនចេះធម្មានុលោម គឺមហាបទេសបែកខាងព្រះសូត្រ ១ មិនចេះវិនយ ១ មិនចេះវិនយានុលោម ១ មិនឈ្លាសក្នុងពាក្យខាងដើមនឹងពាក្យខាងចុង ១ ។ ម្នាលឧបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង មិនត្រូវនិយាយក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃទេ ។ ម្នាលឧបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ៥ទើបត្រូវនិយាយក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃបាន ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺកិក្ខុចេះធម៌ ១ ចេះធម្មានុលោម ១ ចេះវិនយ ១ ចេះវិនយានុលោម ១ ឈ្លាសក្នុងពាក្យខាងដើមនឹងពាក្យខាងចុង ១ ។ ម្នាលឧបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ទើបត្រូវនិយាយក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃបាន ។

ตสฺสุทฺทานํ

(๒๕๔) อาปตฺติ อธิกรณานิ
ปสฺสทฺธาปตฺติยา ทส
กมฺมานิ วตฺถูนิ อฏฺฐ จ
อกฺกุสลา จ ปญฺญตฺติยา
สุตฺตานิ ๓ ปาฏิเทสนียานิ จ
ตตฺถายา วุตฺตสฺมิญฺหิตานิ ฯ

(๒๕๕) กตฺถ นุ โข ภนฺเต อธมฺมิกา ทิฏฺฐวิกมฺมานิ ฯ
ปญฺจเม ขนฺธเก อธมฺมิกา ทิฏฺฐวิกมฺมา ฯ กตเม ปญฺจ ฯ
อาปตฺติยา ทิฏฺฐึ อาวิกโรติ อเทสนาคามินิยา อา-
ปตฺติยา ทิฏฺฐึ อาวิกโรติ เทสิตาย อาปตฺติยา ทิฏฺฐึ
อาวิกโรติ ปกฺขสฺส ปญฺหสฺส ทิฏฺฐึ อาวิกโรติ มโนมาน-
เสน ทิฏฺฐึ อาวิกโรติ ฯ อิเม ขฺวา ขนฺธเก ปญฺจ

ទុទ្ធាន គឺបញ្ជីរឿងនៃវោហារវគ្គទី ៣ នោះដូច្នេះ

(๒๙๔) និយាយអំពីភិក្ខុមិនស្គាល់អាបត្តិ ១ មិនស្គាល់អធិករណ៍ ១ និយាយសង្កត់សង្កិនគេ ១ ស្គាល់អាបត្តិ ១ មិនស្គាល់កម្ម ១ មិនស្គាល់វត្តុ ១ មិនឱ្យសធុប ១ មិនឈ្មោស ១ មិនដឹងញត្តិ ១ មិនចេះសុត្តៈ ១ មិនចេះធម៌ ១ (ទាំងនេះ)សង្គ្រោះដោយវោហារវគ្គទី ៣ ។

(๒๙๕) ព្រះទុបាលីក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ការប្រាប់សេចក្តីយល់ឃើញ (ការសំដែងអាបត្តិ) មិនប្រកបដោយធម៌មានប៉ុន្មានយ៉ាង ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលទុបាលិ ការប្រាប់សេចក្តីយល់ឃើញមិនប្រកបដោយធម៌នេះ មាន ៥ យ៉ាង ។ ៥ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺភិក្ខុប្រាប់សេចក្តីយល់ឃើញ ដោយមិនមានអាបត្តិ ១ ប្រាប់សេចក្តីយល់ឃើញដោយអាបត្តិ មិនមែនជាទេសនាគាមិនី ១ ប្រាប់សេចក្តីយល់ឃើញដោយអាបត្តិ ដែលសំដែងហើយ ១ ប្រាប់សេចក្តីយល់ឃើញជាមួយនឹងភិក្ខុ ៤ រូប ឬ ៥ រូប ១ ប្រាប់សេចក្តីយល់ឃើញដោយគិតតែកុងចិត្ត (សំដែងអាបត្តិដោយមិនបញ្ចេញវាចាទេ)១ ។ ម្នាលទុបាលិ

អដ្ឋកថា ថា ក្នុងភិក្ខុ ៤ រូប ឬ ៥ រូប សុទ្ធជាអ្នកធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអាបត្តិដូចគ្នាហើយ ក៏សំដែងទាំង ៤ រូប ឬ ៥ រូបនោះ ក្នុងវេលាមួយជាមួយគ្នាតែម្តងមិនបានទេ ។ ឯកា ថាបើភិក្ខុត្រឹម ២ រូប ឬ ៣ រូប សំដែងជាមួយគ្នាបាន តែច្រើនជាងនោះមិនបាន ។

អធម្មិកា ទុដ្ឋវិកម្មា ។ បញ្ចមេ ឧបាលិ ធម្មិកា ទុដ្ឋវិកម្មា ។ កតមេ បញ្ច ។ អាបត្តិយា ទុដ្ឋ អវិ-
កភេតិ ទេសនាគាមិនិយា អាបត្តិយា ទុដ្ឋ អវិកភេតិ អនេសនាយ អាបត្តិយា ទុដ្ឋ អវិកភេតិ ន ចតូហិ បញ្ចហិ ទុដ្ឋ អវិកភេតិ ន មនោមានសេន ទុដ្ឋ អវិ-
កភេតិ ។ អមេ ខោ ឧបាលិ បញ្ច ធម្មិកា ទុដ្ឋវិ-
កម្មា ។ អបរេបិ ឧបាលិ បញ្ច អធម្មិកា ទុដ្ឋវិកម្មា ។ កតមេ បញ្ច ។ ធាធាសំវាសកស្ស សង្ឃេកេ ទុដ្ឋ
អវិកភេតិ ធាធាសីមាយ ឋិតស្ស សង្ឃេកេ ទុដ្ឋ
អវិកភេតិ អបកតត្តស្ស សង្ឃេកេ ទុដ្ឋ អវិកភេតិ

ការប្រាប់សេចក្តីយល់ឃើញ មិនប្រកបដោយធម៌ មាន ៥ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលទុបាលិ ការប្រាប់សេចក្តីយល់ឃើញ ប្រកបដោយធម៌នេះ មាន ៥ យ៉ាង ។ ៥ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺភិក្ខុប្រាប់សេចក្តីយល់ឃើញ ដោយមានអាបត្តិ ១ ប្រាប់សេចក្តីយល់ឃើញដោយអាបត្តិ ជាទេសនាគាមិនី ១ ប្រាប់សេចក្តីយល់ឃើញដោយអាបត្តិ ដែលមិនទាន់សំដែង ១ ប្រាប់សេចក្តីយល់ឃើញ មិនមែនជាមួយនឹងភិក្ខុ ៤ រូប ឬ ៥ រូប ១ ប្រាប់សេចក្តីយល់ឃើញ ដោយមិនបានគិតតែក្នុងចិត្ត ១ ។ ម្នាលទុបាលិ ការប្រាប់សេចក្តីយល់ឃើញ ប្រកបដោយធម៌ មាន ៥ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលទុបាលិ ការប្រាប់សេចក្តីយល់ឃើញ មិនប្រកបដោយធម៌ មាន ៥ យ៉ាងដទៃទៀត ។ ៥ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺភិក្ខុប្រាប់សេចក្តីយល់ឃើញ ក្នុងសំណាក់ភិក្ខុ មានសីមាដូចគ្នា ១ ប្រាប់សេចក្តីយល់ឃើញ ក្នុងសំណាក់ភិក្ខុដែលឋិតនៅ ក្នុងសីមាផ្សេងគ្នា[1] ១ ប្រាប់សេចក្តីយល់ឃើញ ក្នុងសំណាក់ភិក្ខុមិនមែនជាឋកតត្ត ១

---

๑ អដ្ឋកថាពន្យល់ថា ត្រង់ពាក្យថា ប្រាប់សេចក្តីយល់ឃើញក្នុងសំណាក់ភិក្ខុដែលឋិតនៅក្នុងសីមាផ្សេងគ្នា នោះ គឺ ភិក្ខុសំដែងអាបត្តិក្នុងសំណាក់ភិក្ខុ ដែលមានសីមាស្មើគ្នា តែនៅក្នុងសីមាផ្សេងគ្នា ដូចជាភិក្ខុឋិតនៅក្នុងមាឡកសីមាគឺខណ្ឌសីមា សំដែងក្នុងសំណាក់ភិក្ខុ ឋិតនៅក្នុងសីមន្តរិកកី ភិក្ខុឋិតនៅក្នុងសីមន្តរិកសំដែងក្នុងសំណាក់ភិក្ខុ ឋិតនៅក្នុងអនុបោសថសីមា គឺ មហាសីមាក្តី មិនគួរទេ ។

จตฺตาริ ปญฺหานิ ทิฏฺฐิ อาวิกาตพฺพา มโนมานสานิ ทิฏฺฐิ อาวิกาตพฺพา ฯ สเจ โข ปุจฺฉติ ปญฺญา อตฺถงฺคตา ทิฏฺฐาวิกตา ฯ ปญฺญาเย ปุจฺฉติ ฉนฺทา อตฺถงฺคตา ทิฏฺฐาวิกตา ฯ กตเม ปญฺญา ฯ สมาธิสงฺขาตกสฺสนา สงฺขิตฺตา ทิฏฺฐิ อาวิกาตพฺพา สมาธิสมายนา ปิตฺตสฺสนา สงฺขิตฺตา ทิฏฺฐิ อาวิกาตพฺพา ปตฺตตฺตสฺสนา สงฺขิตฺตา ทิฏฺฐิ อาวิกาตพฺพา ฯ จตฺตาริ ปญฺหานิ ทิฏฺฐิ อาวิกาตพฺพานิ มโนมานสานิ ทิฏฺฐิ อาวิกาตพฺพา ฯ สเจ โข ปุจฺฉติ ฉนฺทา อตฺถงฺคตา ทิฏฺฐาวิกตา ฯ กตเม ปญฺญา ฯ

(๒๙๖) กตเม ปุเรโภคฺเค อฏฺฐงฺคิกา ปฏิปทาตา ฯ ปญฺญาเย ปุจฺฉติ อฏฺฐงฺคิกา ปฏิปทา ฯ กตเม ปญฺญา ฯ กายเน ธียมานํ กายเน อปฺปฏิปตฺติตา กายเน ธียมานํ กายปฺปฏิฆาเฏน อปฺปฏิปตฺติตา กายปฺปฏิฆาเฏน ธียมานํ กายเน อปฺปฏิปตฺติตา กายปฺปฏิฆาเฏน ธียมานํ กายปฺปฏิฆาเฏน อปฺปฏิปตฺติตา

ប្រាប់សេចក្តីយល់ឃើញជាមួយនឹងកិក្ខុ ๔ រួបបួន ๕ រួប ๑ ប្រាប់សេចក្តីយល់ឃើញដោយគិតតែក្នុងចិត្ត ๑ ฯ ម្នាលទុបលិ ការប្រាប់សេចក្តីយល់ឃើញមិនប្រកបដោយធម៌ មាន ๕ យ៉ាងនេះឯង ฯ ម្នាលទុបលិ ការប្រាប់សេចក្តីយល់ឃើញ ប្រកបដោយធម៌នេះ មាន ๕ យ៉ាង ฯ ๕ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ฯ គឺកិក្ខុប្រាប់សេចក្តីយល់ឃើញ ក្នុងសំណាក់កិក្ខុមានសំវាសស្មើគ្នា ๑ ប្រាប់សេចក្តីយល់ឃើញ ក្នុងសំណាក់កិក្ខុដែលបិតនៅក្នុងសីមាជាមួយគ្នា ๑ ប្រាប់សេចក្តីយល់ឃើញ ក្នុងសំណាក់កិក្ខុជាបក-តត្ត ๑ ប្រាប់សេចក្តីយល់ឃើញ មិនមែនជាមួយនឹងកិក្ខុ ๔ រួបបួន ๕ រួប ๑ ប្រាប់សេចក្តីយល់ឃើញ ដោយមិនគិតតែក្នុងចិត្ត ๑ ฯ ម្នាលទុបលិ ការប្រាប់សេចក្តីយល់ឃើញ ប្រកបដោយធម៌ មាន ๕ យ៉ាងនេះឯង ฯ

(๒๙๖) ព្រះទុបលិគ្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ការទទួលប្រគេនមិនប្រកបដោយធម៌ មានប៉ុន្មានយ៉ាង ฯ ព្រះអង្គទ្រង់គ្រាស់ថា ម្នាលទុបលិ ការទទួលប្រគេន មិនប្រកបដោយធម៌នេះ មាន ๕ យ៉ាង ฯ ๕ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ฯ គឺគេប្រគេនវត្ថុដោយកាយ កិក្ខុមិនបានទទួលដោយកាយ ๑ គេប្រគេនវត្ថុដោយកាយ កិក្ខុមិនបានទទួលដោយវត្ថុដាប់នឹងកាយ ๑ គេប្រគេនដោយវត្ថុដាប់នឹងកាយ កិក្ខុមិនបានទទួលដោយកាយ ๑ គេប្រគេនវត្ថុដោយវត្ថុដាប់នឹងកាយ កិក្ខុមិនបានទទួល

ដ៏ស្ងប់ក្តៅយេន ឥីយមានំ កាយេន ឯ កាយប្បដិពទ្ធេន ឯ អប្បដិក្កហិតំ ។ ឥមេ ខោ ឧបាសិ បញ្ច អធម្មិកា បដិគ្គហា ។ បញ្ចមេ ឧបាសិ ធម្មិកា បដិគ្គហា ។ កតមេ បញ្ច ។ កាយេន ឥីយមានំ កាយេន បដិគ្គ-ហិតំ កាយេន ឥីយមានំ កាយប្បដិពទ្ធេន បដិគ្គហិតំ កាយប្បដិពទ្ធេន ឥីយមានំ កាយេន បដិគ្គហិតំ កា-យប្បដិពទ្ធេន ឥីយមានំ កាយប្បដិពទ្ធេន បដិគ្គហិតំ ដ៏ស្ងប់ក្តៅយេន ឥីយមានំ កាយេន ឯ កាយប្បដិពទ្ធេន ឯ បដិគ្គហិតំ ។ ឥមេ ខោ ឧបាសិ បញ្ច ធម្មិកា បដិគ្គហាតិ ។

(២៥៧) កតិ នុ ខោ ភន្តេ អនតិរិត្តាតិ ។ បញ្ចមេ ឧបាសិ អនតិរិត្តា ។ កតមេ បញ្ច ។ អកប្បិយកតំ ហោតិ អប្បដិគ្គហិតកតំ ហោតិ អនុច្ចារិតកតំ ហោតិ

ដោយវត្តជាប់នឹងកាយ១ គេប្រគេនវត្តុដោយបោះមកឲ្យ ភិក្ខុមិនបានទទួល
ដោយកាយ ឬដោយវត្តុជាប់នឹងកាយ១ ។ ម្នាលទុបាលិ ការទទួលប្រគេន
មិនប្រកបដោយធម៌ មាន៥ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលទុបាលិ ការទទួល-
ប្រគេន ប្រកបដោយធម៌នេះ មាន៥យ៉ាង ។ ៥ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺគេ
ប្រគេនវត្តុដោយកាយ ភិក្ខុបានទទួលដោយកាយ ១ គេប្រគេនវត្តុ
ដោយកាយ ភិក្ខុបានទទួលដោយវត្តុជាប់នឹងកាយ ១ គេប្រគេនវត្តុ
ដោយវត្តុជាប់នឹងកាយ ភិក្ខុបានទទួលដោយកាយ ១ គេប្រគេនវត្តុដោយ
វត្តុជាប់នឹងកាយ ភិក្ខុបានទទួលដោយវត្តុជាប់នឹងកាយ ១ គេប្រគេនវត្តុ
ដោយបោះឲ្យមក ភិក្ខុបានទទួលដោយកាយ ឬដោយវត្តុជាប់នឹងកាយ ១ ។
ម្នាលទុបាលិ ការទទួលប្រគេនប្រកបដោយធម៌ មាន ៥ យ៉ាងនេះឯង ។

(๒๙๗) ព្រះទុបាលិគ្រោបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន
អនតិរិត្តកោជន (កោជនដែលភិក្ខុមិនបានឆ្អើរឆ្អៃយកម្ង) មានប៉ុន្មាន ។ ព្រះ
អង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលទុបាលិ អនតិរិត្តកោជននេះ មាន៥ យ៉ាង ។
៥ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺវត្តុដែលមិនគួរឆ្អើរឆ្អៃយកម្ង ១ វត្តុដែលភិក្ខុមិនបាន
ទទួលប្រគេនយកទៅឆ្អើរឆ្អៃយកម្ង ១ វត្តុដែលភិក្ខុដឹង មិនបានលើក

อหฺตฺถาสเ กตฺตพฺพนฺติ อตฺถเมตฺถ สงฺฆสฺส ปุพฺพกิจฺจนฺติ วุตฺตนฺติ ฯ สเมเ เอว ทุกฺกเฏ ปญฺญตฺเต อนาปตฺติ ฯ ปญฺจเมเ ทุกฺกเฏ อาปตฺติ ฯ กตเมเ ปญฺจ ฯ กปฺปิยกตเ วุตฺตนฺติ ปฏิคฺคหิตกตนฺติ วุตฺตนฺติ ทุตฺถวิกตนฺติ วุตฺตนฺติ อหฺตฺถาสเ กตฺตพฺพนฺติ อตฺถเมตฺถ สงฺฆสฺส ปุพฺพกิจฺจนฺติ วุตฺตนฺติ ฯ สเมเ เอว ทุกฺกเฏ ปญฺญตฺเต อนาปตฺตีติ ฯ

(๒๕๘) กตีหิ นุ เขว อนฺเตวาสิเกหิ ปวารณา ปญฺญายตีติ ฯ ปญฺจหุเกหิ อาจริเยหิ ปวารณา ปญฺญายตีติ ฯ กตเมหิ ปญฺจหิ ฯ อสฺสทฺธ ปญฺญายตีติ เอเกน ปญฺญายตีติ อหฺตฺถาสเ ปิโย อกฺขมาตีติ ปฏิกฺเขเปน ปญฺญายตีติ ฯ สเมหิ เอว ทุกฺกเฏ ปญฺญตฺเต อนาปตฺติ ฯ ปญฺจหิ อาจริเยหิ ปวารณา ปญฺญายตีติ ฯ

វិនយបិដក បរិវារៈ

ឡើងធ្លើវិនយកម្ម ១ វត្ថុដែលកិច្ចមិនបានបិតនៅក្នុងហត្ថបាសធ្លើវិនយ-
កម្ម ១ វត្ថុដែលកិច្ចមិនបាននិយាយថា របស់ទាំងអស់នេះគួរ ១ ។ ម្នាល
ទុបាលិ អនតិរិត្តកោជន មាន ៥ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលទុបាលិ អនតិរិត្ត-
កោជន (កោជនដែលកិច្ចបានធ្លើវិនយកម្ម) នេះ មាន ៥ យ៉ាង ។ ៥ យ៉ាង
គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺវត្ថុដែលគួរធ្លើវិនយកម្ម ១ វត្ថុដែលកិច្ចបានទទួលប្រ-
គេនយកទៅធ្លើវិនយកម្ម ១ វត្ថុដែលកិច្ចបានលើកឡើងធ្លើវិនយកម្ម ១
វត្ថុដែលកិច្ចបិតនៅក្នុងហត្ថបាសធ្លើវិនយកម្ម ១ វត្ថុដែលកិច្ចនិយាយថា
របស់ទាំងអស់នេះគួរ ១ ។ ម្នាលទុបាលិ អនតិរិត្តកោជន មាន ៥ យ៉ាង
នេះឯង ។

(៦៥៨) ព្រះទុបាលិទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ការហាម
កោជនប្រោតដដោយអាការប៉ុន្មាន ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលទុបាលិ
ការហាមកោជនប្រោតដដោយអាការ ៥ យ៉ាង ។ អាការ ៥ យ៉ាងគឺអ្វីខ្លះ ។
គឺការកំពុងឆាន់ប្រោតដ ១ កោជនប្រោតដ ១ បុគ្គលបិតនៅក្នុងហត្ថ-
បាស ១ បង្ហោនមកប្រគេន ១ ការហាមឃាត់ប្រោតដ ១ ។ ម្នាលទុបាលិ
ការហាមកោជនប្រោតដ ដោយអាការ ៥ យ៉ាង នេះឯង ។

ឧបាលិបញ្ចកំ បញ្ច អធម្មិកា បដិញ្ញាតករណា

(๒๙๙) តេនាហ ន ខោ អនុ អធម្មិកា បដិញ្ញាត-
ករណានំ ។ បញ្ចមេ ឧបាលិ អធម្មិកា បដិញ្ញាត-
ករណា ។ កតមេ បញ្ច ។ ឥធុក្ខុ ចាតុទ្ទសិកំ អដ្ឋ-
បទ្ធោ ហោតិ ចាតុទ្ទសិកោ ចោទិយមានោ សង្ឃាទិសេ-
សំ អដ្ឋាបេត្វា បដិជានាតិ តំ សង្ឃោ សង្ឃាទិសេ-
សេន ការេតិ អធម្មិកំ បដិញ្ញាតករណំ ឥធុក្ខុ
ចាតុទ្ទសិកំ អដ្ឋាបទ្ធោ ហោតិ ចាតុទ្ទសិកោ ចោទិយ-
មានោ ចាចិត្តិយំ ចាដិទេសនីយំ ទុក្កដំ អដ្ឋាបេត្វា
បដិជានាតិ តំ សង្ឃោ ទុក្កដេន ការេតិ អធម្មិកំ
បដិញ្ញាតករណំ ឥធុក្ខុ សង្ឃាទិសេសំ ចាចិត្តិយំ ចា-
ដិទេសនីយំ ទុក្កដំ អដ្ឋាបទ្ធោ ហោតិ ទុក្កដេន
ចោទិយមានោ ចាតុទ្ទសិកំ អដ្ឋាបទ្ធោ បដិជានាតិ តំ
សង្ឃោ ចាតុទ្ទសិកេន ការេតិ អធម្មិកំ បដិញ្ញាតករ-
ណំ ឥធុក្ខុ ទុក្កដំ អដ្ឋាបទ្ធោ ហោតិ ទុក្កដេន
ចោទិយមានោ សង្ឃាទិសេសំ ចាចិត្តិយំ ចាដិទេសនី-
យំ អដ្ឋាបទ្ធោ បដិជានាតិ តំ សង្ឃោ ចាដិទេសនី-
យេន ការេតិ អធម្មិកំ បដិញ្ញាតករណំ ។ ឥមេ ខោ

ឧបាលិបញ្ហកៈ បដិញ្ញាតករណៈដែលមិនប្រកបដោយធម៌មាន ๕ យ៉ាង

(๒๕๙) ព្រះឧបាលិក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន បដិញ្ញាតករណៈ (ការកាត់អាបត្តិតាមប្តូរ) មិនប្រកបដោយធម៌មានប៉ុន្មានយ៉ាង ? ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលឧបាលិ បដិញ្ញាតករណៈ មិនប្រកបដោយធម៌នេះ មាន ๕ យ៉ាង ? ๕ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ? គឺភិក្ខុជាអ្នកត្រូវបាចិត្តិក ហើយគេចោទដោយបាចិត្តិក តែប្តូរថាត្រូវសង្ឃាទិសេសទៅវិញ សង្ឃក៏កាត់សេចក្តីភិក្ខុនោះដោយសង្ឃាទិសេស (នេះ) ជាបដិញ្ញាតករណៈមិនប្រកបដោយធម៌ ភិក្ខុជាអ្នកត្រូវបាចិត្តិក ហើយគេចោទដោយអាបត្តិបាចិត្តិក តែប្តូរថាត្រូវបាចិត្តិយៈ ឬ បាដិទេសនីយៈ ឬ ទុក្កដទៅវិញ សង្ឃកាត់សេចក្តីភិក្ខុនោះដោយទុក្កដ (នេះ) ជាបដិញ្ញាតករណៈមិនប្រកបដោយធម៌ ភិក្ខុជាអ្នកត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេស ឬ បាចិត្តិយៈ ឬ បាដិទេសនីយៈ ឬទុក្កដ ហើយគេចោទដោយទុក្កដ តែប្តូរថាត្រូវបាចិត្តិកទៅវិញ សង្ឃឲ្យានកាត់សេចក្តីភិក្ខុនោះដោយបាចិត្តិក (នេះ) ជាបដិញ្ញាតករណៈ មិនប្រកបដោយធម៌ ភិក្ខុជាអ្នកត្រូវទុក្កដ ហើយគេចោទដោយទុក្កដ តែប្តូរថាត្រូវសង្ឃាទិសេស ឬ បាចិត្តិយៈ ឬ បាដិទេសនីយៈទៅវិញ សង្ឃឲ្យានកាត់សេចក្តីភិក្ខុនោះដោយបាដិទេសនីយៈ (នេះ) ជាបដិញ្ញាតករណៈ មិនប្រកបដោយធម៌ ? ម្នាលឧបាលិ

ขุทฺทานิ ปญฺจ อนฺตรกปฺปานิ ปริญฺญาตานิ ภวิสฺสนฺติ ฯ ปญฺจเม ขุทฺทานิ ฉ อนฺตรกปฺปานิ ปริญฺญาตานิ ภวิสฺสนฺติ ฯ เอตฺตเก ปญฺจ ฯ ตีสุ ฐาเนสุ อฏฺฐปญฺญา เหฏฺฐา ฐาเน ปริตฺตารมฺมณา ฯ มชฺฌิมา ฐาเน มหคฺคตารมฺมณา ฯ อฏฺฐปญฺญา ปญฺจ ขนฺธา ปริญฺญาตา ภวิสฺสนฺติ ตณฺหา สมุทโย ปหีโน ภวิสฺสติ นิโรธสจฺฉิกิริยา ภาวนา ปฏิปทา ภาวิตา ภวิสฺสติ ทุกฺขสจฺจาทีนิ ปริญฺญาตานิ ภวิสฺสนฺติ ฯ ปญฺญาย ปริญฺญาตานิ ภวิสฺสนฺติ ฯ ปญฺญาย ปริญฺญาตานิ ภวิสฺสนฺตีติ ฯ

(๒๖๐) เอตฺตาวตา ขุ โข เอโก อนฺโต สมฺมสนญาณสฺส เอตฺตาวตา ขุ โข เอโก อนฺโต สมฺมสนญาณสฺส วิสโย ฯ ปญฺจหิ ขนฺธาหิ สมฺมสนญาณสฺส วิสโย ฯ ปญฺจหิ ขนฺธาหิ สมฺมสนญาณสฺส วิสโย ฯ ปญฺจหิ ขนฺธาหิ สมฺมสนญาณสฺส วิสโย ฯ เอตฺตาวตา ขุ โข เอโก อนฺโต

ปฏิญญาตกรณะมิใช่ประกอบด้วยธรรม มี ๙ อย่างนี้แล ฯ ดูก่อนอุบาลี ปฏิญญาตกรณะ ประกอบด้วยธรรมนี้ มี ๙ อย่าง ฯ ๙ อย่าง คือ อะไรบ้าง ฯ คือภิกษุผู้ควรจะปรากฏ ให้เขาถามด้วยปรากฏ ก็ปฏิญญาว่าควรปรากฏ ไม่ให้เขาถามด้วยปรากฏ ก็ปฏิญญาว่าควรปรากฏ (นี้) ชื่อว่าปฏิญญาตกรณะประกอบด้วยธรรม ภิกษุผู้ควรจะสงฆ์ทำวิสสัชชนาหรือปุจฉาวิสัชชนา ให้เขาถามด้วยปุจฉาวิสัชชนา ก็ปฏิญญาว่าควรถามด้วยปุจฉาวิสัชชนา ไม่ให้เขาถามด้วยปุจฉาวิสัชชนา ก็ปฏิญญาว่าควรถามด้วยปุจฉาวิสัชชนา (นี้) ชื่อว่าปฏิญญาตกรณะประกอบด้วยธรรม ฯ ดูก่อนอุบาลี ปฏิญญาตกรณะประกอบด้วยธรรม มี ๙ อย่างนี้แล ฯ

(๒๖๐) พระอุบาลีกราบทูลถามว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ภิกษุประกอบด้วยองค์เท่าไร หนอ ควรสวดปาติโมกข์ ในเมื่อสงฆ์ประชุมกันแล้ว (เพื่อจะ) ไม่เป็นอันตรายแก่อุโบสถ ฯ พระผู้มีพระภาคตรัสตอบว่า ดูก่อนอุบาลี ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ ในเมื่อสงฆ์ประชุมกันแล้ว ไม่เป็นอันตรายแก่อุโบสถ ฯ องค์ ๕ คืออะไรบ้าง ฯ คือภิกษุไม่มีเสขปฏิญญาสักข้อ ๑ ชื่อว่าภิกษุล่วงศีล ๑ ชื่อว่าภิกษุไม่มีมัวหมองชื่อว่าบริสุทธิ์ ๑ ชื่อว่าภิกษุกล่าวโดยชอบ ๑

ตาวตกานิปฺปโยเค วตฺตา เยหิตเก เต วุฏฺฐาตานิปฺปโยเค ฯ สเมหิ เต อุตฺตริมนุสฺสหิ สมฺปชานมุสาวาเท ปาจิตฺติยสฺส ติกฺขตฺตุ เทเสตพฺพตาย ติกปาจิตฺติยสฺส ติกทุกฺกฏสฺส จ ติกปาจิตฺติยสฺส ติกทุกฺกฏสฺส จ วตฺตา ฯ ตโตปรมหิ ปญฺหา ฯ ลชฺชี จ เยหิตเก ปณฺฑิโต จ ปกตตฺโต จ วุฏฺฐานิปฺปโยเค วตฺตา เยหิตเก เต ตาวตกานิปฺปโยเค ฯ สเมหิ เต อุตฺตริมนุสฺสหิ สมฺปชานมุสาวาเท ปาจิตฺติยสฺส ติกฺขตฺตุ เทเสตพฺพตาย ติกปาจิตฺติยสฺส ติกทุกฺกฏสฺส จ วตฺตา ฯ

(๒๖๑) กตีหิ นุ เต กเถ อนฺเตหิ สมฺปตฺตเตน ติกฺขตฺตา สทฺธิ วินเยน สาเกตญฺญาตเกน ฯ ปญฺหาตาลิ อนฺเตหิ สมฺปตฺตเตน ติกฺขตฺตา สทฺธิ วินเยน สาเกตญฺญาตเกน ฯ ตโตปรมหิ ปญฺหา ฯ ทุกฺขนฺ ชานาติ สมุทยนฺ ชานาติ นิโรธนฺ ชานาติ มคฺคนฺ ชานาติ ปหีนปฺปหานนฺ ชานาติ อนุปฺปนฺนุปฺปาทนฺ ชานาติ ฯ สเมหิ เต

ដោយប្រាថ្នាដើម្បីឲ្យកឋិនដទៃឃ្លាត (ពាកសាសនា)១ មិនប្រាថ្នានឹងចេញចាកអាបត្តិ ១ ។ ម្នាលទុបាលិ កឋិនប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង កាលបើសូមទុកាសកម្ម មិនគួរកឋិនដទៃបើកទុកាសកម្មឲ្យទេ ។ ម្នាលទុបាលិ កឋិនដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ កាលបើសូមទុកាសកម្ម ទើបគួរកឋិនដទៃបើកទុកាសកម្មឲ្យ ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកឋិនមានសេចក្តីភ្លាសឃ្លាប ១ ជាបណ្តែត ១ ជាកឋិនបកតត្ត ១ ជាកឋិនិយាយដោយប្រាថ្នាឲ្យកឋិនដទៃចេញចាកអាបត្តិ ១ មិនប្រាថ្នាឲ្យកឋិនដទៃឃ្លាត (ពាកសាសនា)១ ។ ម្នាលទុបាលិ កឋិនដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង កាលបើសូមទុកាសកម្ម ទើបគួរកឋិនដទៃបើកទុកាសកម្មឲ្យបាន ។

(៦៦១) ព្រះទុបាលិក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កឋិនប្រកបដោយអង្គប៉ុន្មាន ដែលកឋិនដទៃមិនគួរសោកច្ឆាវិនិយដាមួយផង ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលទុបាលិ កឋិនដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ កឋិនដទៃមិនគួរសោកច្ឆាវិនិយដាមួយផងទេ ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកឋិនមិនដឹងវត្ថុ ១ មិនដឹងនិទាន ១ មិនដឹងបញ្ញត្តិ ១ មិនដឹងបទបាលិក្រោយមុន ១ មិនដឹងគន្ថធម៌ពាក្យដែលជាប់គ្នា ១ ។ ម្នាលទុបាលិ

ឧភាលិ បញ្ហមាវត្ថូហិ សមណ្ឌាភតេន កត្តុកាមា សង្ឃំ
វិនេយ្យោ ន សាកច្ឆាតព្ពោ ។ បញ្ចហុភាលិ អវត្ថូហិ
សមណ្ឌាភតេន កត្តុកាមា សង្ឃំ វិនេយ្យោ សាកច្ឆាតព្ពោ ។
ឯតមេហំ បញ្ចហិ ។ វត្តុំ ជានតិ ឯធានំ ជានាតិ
បញ្ញត្តិំ ជានាតិ បទបច្ចភដ្ឋំ ជានាតិ អនុសន្ធិវចនបថំ
ជានាតិ ។ ឥមេហិ ខោ ឧភាលិ បញ្ចហាវត្ថូហិ ស-
មណ្ឌាភតេន កត្តុកាមា សង្ឃំ វិនេយ្យោ សាកច្ឆាតព្ពោតិ ។

(๒๖๒) កតិ នុ ខោ ភន្តេ បញ្ញាបុច្ឆាតិ ។ បញ្ចិ-
មា ឧភាលិ បញ្ញាបុច្ឆា ។ កតមា បញ្ច ។ មជ្ឈត្តា
មោមូហាតា បញ្ហំ បុច្ឆតិ ភាបិច្ចោ ឥច្ឆាបកតោ បញ្ហំ
បុច្ឆតិ បរិកប្ប បញ្ហំ បុច្ឆតិ អញ្ញាតុកាមោ បញ្ហំ បុច្ឆតិ
សចេ មេ បញ្ហំ បុដ្ឋោ សម្មទេវ ព្យាករិស្សតិ ឥច្ចេតំ
កុសលំ នោ ចេ មេ បញ្ហំ បុដ្ឋោ សម្មទេវ ព្យាក-
រិស្សតិ អយមេសច្ច សម្មទេវ ព្យាករិស្សាមីតិ បញ្ហំ
បុច្ឆតិ ។ ឥមា ខោ ឧភាលិ បញ្ច បញ្ញាបុច្ឆាតិ ។ កតិ

កិកូដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ នេះឯង មិនគួរកិកូដដ៏ទៃសាកច្ចាដាមួយផង ទេ ។ ម្នាលទុបាលិ កិកូដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ ទើបគួរកិកូដដទៃសាកច្ចាវិនិយដាមួយផងបាន ។ អង្គ ๕ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកិកូដឯវត្ថុ ๑ ដឹងនិទាន ๑ ដឹងបញ្ញត្តិ ๑ ដឹងបទោលើក្រោយមុន ๑ ដឹងគន្ថនិពាក្យដែលជាប់តគ្នា ๑ ។ ម្នាលទុបាលិ កិកូដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ នេះឯង គួរកិកូដដទៃសាកច្ចាវិនិយដាមួយផងបាន ។

(๖๖) ព្រះទុបាលិក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ការសួរប្រស្នា មានប៉ុន្មានយ៉ាង ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលទុបាលិ ការសួរប្រស្នានេះ មាន ๕ យ៉ាង ។ ๕ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺបុគ្គលសួរប្រស្នាដោយសេចក្តីល្ងង់វង្វេង ๑ បុគ្គលមានសេចក្តីប្រាថ្នាលាមក មានសេចក្តីប្រាថ្នាគ្រប់សង្កត់ សួរប្រស្នា ๑ បុគ្គលសួរប្រាស្នាដោយសេចក្តីមើលងាយគេ ๑ បុគ្គលសួរប្រស្នាដោយសេចក្តីចង់ដឹងច្បាស់ ๑ បុគ្គលសួរប្រស្នាដោយគិតថា បើអាត្មាអញសួរប្រស្នាទៅហើយ គេអាចនឹងដោះស្រាយឲ្យច្បាស់លាស់បាន នេះក៏ជាការស្រួល បើអាត្មាអញសួរប្រស្នាទៅហើយ គេមិនអាចនឹងដោះស្រាយឲ្យច្បាស់លាស់បានទេ អាត្មាអញនឹងដោះស្រាយឲ្យច្បាស់លាស់ ដល់បុគ្គលនោះវិញ ๑ ។ ម្នាលទុបាលិ ការសួរប្រស្នា មាន ๕ យ៉ាងនេះឯង ។ ព្រះទុបាលិក្រាបបង្គំទូលសួរថា

ន្តុ ខោ ភន្តេ អញ្ញត្រាភរណាតិ ។ បញ្ចមេ ឧបាលិ អញ្ញត្រាភរណា ។ ភតមេ បញ្ច ។ មង្គ្តា មោមូហាត្តា អញ្ញំ ព្យាភរោតិ ថាមិច្ចោ ឥច្ចាបភតោ អញ្ញំ ព្យាភ-រោតិ ឧម្មាទា ចិត្តក្ខេបា អញ្ញំ ព្យាភរោតិ អធិមា-នេន អញ្ញំ ព្យាភរោតិ ភូតំ អញ្ញំ ព្យាភរោតិ ។ ឥមេ ខោ ឧបាលិ បញ្ច អញ្ញត្រាភរណាតិ ។

(២៦៣) ភតិ ន្តុ ខោ ភន្តេ វិសុទ្ធិយោតិ ។ បញ្ចមា ឧបាលិ វិសុទ្ធិយោ ។ ភតមា បញ្ច ។ ឯធាធំ ឧទ្ធំ-សិត្តា អវាសេសំ សុតេន សាវេតព្ពំ អយំ បឋមា វិសុទ្ធិ ។ ឯធាធំ ឧទ្ធំសិត្តា ចត្តារិ ចាភដិភានិ ឧទ្ធំសិត្តា អ-វាសេសំ សុតេន សាវេតព្ពំ អយំ ទុតិយោ វិសុទ្ធិ ។ ឯធាធំ ឧទ្ធំសិត្តា ចត្តារិ ចាភដិភានិ ឧទ្ធំសិត្តា ភោរស សង្ឃា-ធិសេសេ ឧទ្ធំសិត្តា អវាសេសំ សុតេន សាវេតព្ពំ អយំ តតិយោ វិសុទ្ធិ ។ ឯធាធំ ឧទ្ធំសិត្តា ចត្តារិ ចាភដិភានិ ឧទ្ធំសិត្តា ភោរស សង្ឃាធិសេសេ ឧទ្ធំសិត្តា ទ្វេ អនិយតេ ឧទ្ធំសិត្តា អវាសេសំ សុតេន សាវេតព្ពំ

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ការក្រៅប់អរហត្តផល មានប៉ុន្មានយ៉ាង ។ ព្រះអង្គ
ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលទុកាលិ ការក្រៅប់អរហត្តផលនេះ មាន ៥ យ៉ាង ។
៥ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកិក្ខុក្រៅប់អរហត្តផល ព្រោះសេចក្តីល្ងង់រង្គើង ១
កិក្ខុមានសេចក្តីក្រៅថ្នាលាមក មានសេចក្តីក្រៅថ្នាត្រេបសង្កត់ក្រៅប់អរ-
ហត្តផល ១ កិក្ខុក្រៅប់អរហត្តផល ដោយឆ្គួតអណ្តែតអណ្តឹងចិត្ត ១ កិក្ខុ
ក្រៅប់អរហត្តផល ដោយសេចក្តីស្មានខុស ១ កិក្ខុក្រៅប់អរហត្តផលដែល
ពិតត្រង់ ១ ។ ម្នាលទុកាលិ ការក្រៅប់អរហត្តផល មាន ៥ យ៉ាងនេះឯង ។

(៦៦៣) ព្រះទុកាលិក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន
វិសុទ្ធិមានប៉ុន្មានយ៉ាង ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលទុកាលិ វិសុទ្ធិនេះ
មាន ៥ យ៉ាង ។ វិសុទ្ធិ ៥ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកិក្ខុត្រូវសំដែងនូវនិទាន
ហើយសូត្រនូវទុទ្ទេសដ៏សេស ដោយសុតបទ នេះជាវិសុទ្ធិ ទី ១ ។ កិក្ខុ
សំដែងនូវនិទាន ហើយត្រូវសំដែងចាកដីកាំង ៤ ហើយសូត្រនូវទុទ្ទេស
ដ៏សេស ដោយសុតបទ នេះជាវិសុទ្ធិ ទី ២ ។ កិក្ខុសំដែងនូវនិទានហើយ
សំដែងនូវចាកដីកាំង ៤ សំដែងនូវសង្ឃាទិសេសាំង ១៣ ហើយសូត្រ
នូវទុទ្ទេសដ៏សេស ដោយសុតបទ នេះជាវិសុទ្ធិ ទី ៣ ។ កិក្ខុសំដែងនូវ
និទាន សំដែងនូវចាកដីកាំង ៤ សំដែងនូវសង្ឃាទិសេសាំង ១៣
សំដែងនូវអនិយតាំង ២ ហើយសូត្រនូវទុទ្ទេសដ៏សេស ដោយសុតបទ

អយំ ចតុត្ថា វិសុទ្ធិ ។ វិត្ថារេនេវ បញ្ចមី ។ ឥមា ខោ ឧបាលិ បញ្ច វិសុទ្ធិយោតិ ។

(๒๖๔) តតិយេ ខោ ភគ្គេ ភោគេតិ ។ បញ្ចមេ ឧបាលិ ភោគេ ។ តតិយេ បញ្ច ។ ចិត្តោ តុម្ហាកំ សត្ថុ មច្ចោ មំសំ ។ ឥមេ ខោ ឧបាលិ បញ្ច ភោគេតិ ។

ទិដ្ឋវិកម្មវគ្គោ ចតុត្ថោ ។

តស្សុទ្ទានំ

(๒๖๕) ទិដ្ឋវិកម្មា អបរេ
បដិក្កោ អតិវិត្តា
បវារណា បដិញ្ញាតំ
ទិតាសំ សាតច្ចេន ច
បញ្ចំ អញ្ញាតការណា
វិសុទ្ធិ ចាបិ ភោគេតិ ។

នេះជាវិសុទ្ធិ ទី ๔ ។ វិសុទ្ធិ ទី ๕ កង្ខាវិតរណវិសុទ្ធិ ដោយពិស្តារ ។ ម្នាលទុបាលិ វិសុទ្ធិ មាន ๕ យ៉ាងនេះឯង ។

(๒๖๔) ព្រះទុបាលិក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កោជនមានប៉ុន្មានយ៉ាង ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលទុបាលិ កោជននេះមាន ๕ យ៉ាង ។ កោជន ๕ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺបាយ ๑ នំស្រស់ ๑ នំក្រៀម ๑ ត្រី ๑ សាច់ ๑ ។ ម្នាលទុបាលិ កោជនមាន ๕ យ៉ាងនេះឯង ។

ចប់ ទិដ្ឋាវិកម្មវគ្គ ទី ๔ ។

ទុតិយ គឺបញ្ជីរឿងនៃទិដ្ឋាវិកម្មវគ្គនោះ ដូចខ្លះ

(๒๖๕) និយាយអំពីសេចក្តីយល់ឃើញ (សំដែងអាបត្តិ) ๑ សេចក្តីយល់ឃើញដទៃទៀត ๑ ទទួលប្រគេន ๑ អតិរេក-កោជន ๑ ការហាមកោជន ๑ កាត់អាបត្តិតាមប្តេជ្ញា ๑ ការសូមទុកាស ๑ សាកច្ឆាវិនិច្ឆយ ๑ សូរប្រស្នា ๑ ប្រាប់អរហត្តផល ๑ វិសុទ្ធិ ๑ កោជន ๑ ។

[๒๖๖] ចោឧកោន ភន្តេ តិក្ខិណា បរំ ចោឧេតុកាមេន កតិ ឆម្មេ អដ្ឋុត្តរំ បច្ចវេក្ខិតុ្វា បរេ ចោឧេតព្ពោតិ ។ ចោឧកោឧុចាលិ តិក្ខិណា បរំ ចោឧេតុកាមេន បញ្ច ឆម្មេ អដ្ឋុត្តរំ បច្ចវេក្ខិតុ្វា បរេ ចោឧេតព្ពោ ។ កតមេ បញ្ច ។ ចោឧកោឧុចាលិ តិក្ខិណា បរំ ចោឧេតុកាមេន ឃរំ បច្ចវេក្ខិតព្ពំ បរិសុទ្ធកាយសមាចារេ ន្តុ ខោម្ហិ បរិសុទ្ធេនម្ហិ[1] កាយសមាចារេន សមន្នាគតោ អច្ឆិទ្ទេន អប្បដិមំសេន សំវិជ្ជតិ ន្តុ ខោ មេ ឃរេ ឆម្មោ ឧទាហុ នោតិ ។ ឧបេ ចេ ឧចាលិ តិក្ខិ បរិសុទ្ធកាយសមាចារេ ហោតិ បរិសុទ្ធេន កាយសមាចារេន សមន្នាគតោ អច្ឆិទ្ទេន អប្បដិមំសេន តស្ស ភវិស្សតិ វត្តារេ ឥទ្ធ តាវ អាយស្មា កាយិកំ សិក្ខំ សុទ្ធិតិ ឥតិ ស្ស ភវិស្សតិ វត្តារេ ។ បុន ចបរំ ឧចាលិ ចោឧកោន តិក្ខិណា បរំ ចោឧេតុកាមេន ឃរំ បច្ចវេក្ខិតព្ពំ បរិសុទ្ធវចីសមាចារេ ន្តុ ខោម្ហិ បរិសុទ្ធេនម្ហិ វចីសមាចារេន សមន្នាគតោ អច្ឆិទ្ទេន អប្បដិមំសេន

---

๑ បរិសុទ្ធេន ។

ឧបាលិបញ្ហកៈ ភិក្ខុអ្នកចោទត្រូវពិចារណាធម៌ ៥ យ៉ាងទុកក្នុងខ្លួន

(๒๖๖) ព្រះឧបាលិក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ភិក្ខុអ្នកចោទ ប៉ងនឹងចោទភិក្ខុដទៃ ត្រូវពិចារណាធម៌ប៉ុន្មានយ៉ាង ទុកក្នុងខ្លួន ហើយទើបចោទភិក្ខុដទៃបាន ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុអ្នកចោទ ប៉ងនឹងចោទភិក្ខុដទៃ ត្រូវពិចារណាធម៌ ៥ យ៉ាង ទុកក្នុងខ្លួន ហើយសឹមចោទភិក្ខុដទៃ ។ ធម៌ ៥ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុអ្នកចោទ ប៉ងនឹងចោទភិក្ខុដទៃ ត្រូវពិចារណាយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញជាអ្នកមានកាយសមាចារបរិសុទ្ធហើយឬ អាត្មាអញប្រកបដោយកាយ-សមាចារបរិសុទ្ធ មិនធ្លុះធ្លាយ មិនមានហេតុគួរឲ្យគេចាប់ផ្ចាក់បាន ធម៌ខ្មុះមានដល់អាត្មាអញដែរឬ ឬក៏មិនមានទេ ។ ម្នាលឧបាលិ បើភិក្ខុមិនមានកាយសមាចារបរិសុទ្ធ មិនប្រកបដោយកាយសមាចារបរិសុទ្ធ មិនប្រកបដោយកាយសមាចារមិនធ្លុះធ្លាយ មិនប្រកបដោយកាយសមាចារដែលមិនមានហេតុគួរឲ្យគេចាប់ផ្ចាក់បានទេ គប្បីមានអ្នកផងនិយាយដៅតឿនភិក្ខុនោះបានថា នែលោកមានអាយុ បូរលោកសិក្សាកាយកម្មសិន រមែងមានអ្នកផងនិយាយដៅតឿនដល់ភិក្ខុនោះដូច្នេះ ១ ។ ម្នាលឧបាលិ អង្គដទៃទៀត គឺភិក្ខុអ្នកចោទ ប៉ងនឹងចោទភិក្ខុដទៃ ត្រូវពិចារណាយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញជាអ្នកមានវចីសមាចារបរិសុទ្ធហើយឬ អាត្មាអញប្រកបដោយវចីសមាចារបរិសុទ្ធ មិនធ្លុះធ្លាយ មិនមានហេតុគួរឲ្យគេចាប់ផ្ចាក់បាន

សំវិជ្ជតិ ឧ ខោ មេ ឣសោ ឆម្មោ ឧទាហុ ណោតិ ។ ណោ ចេ ឧទាលិ កិក្ខុ បរំសុទ្ធវិនិសមាចារេ ហោតិ បរំសុទ្ធេន វិនិសមាចារេន សមន្នាគតោ អញ្ញេន អប្បដិម៉ាសេន តស្ស កវិន្តិ វត្តារេ ឥន្ទ្រ តាវ អាយស្មា ឣចសិកំ សិក្ខសុតិ ឥតិសុ កវិន្តិ វត្តារេ ។ បុន ចបរំ ឧទាលិ ចោទេកេន កិក្ខុនា បរំ ចោទេតុកាមេន ឣវំ បច្ចវេក្ខិតព្ពំ មេត្តំ ឧ ខោ មេ ចិត្តំ បច្ចុបដ្ឋិតំ សព្រហ្មចារីសុ ឣនាឃាតំ សំវិជ្ជតិ ឧ ខោ មេ ឣសោ ឆម្មោ ឧទាហុ ណោតិ ។ ណោ ចេ ឧទាលិ កិក្ខុនោ មេត្តំ ចិត្តំ[1] បច្ចុបដ្ឋិតំ ហោតិ សព្រហ្មចារីសុ ឣនាឃាតំ តស្ស កវិន្តិ វត្តារេ ឥន្ទ្រ តាវ អាយស្មា សព្រហ្មចារីសុ មេត្តំ ចិត្តំ ឧបដ្ឋាបេហីតិ ឥតិសុ កវិន្តិ វត្តារេ ។ បុន ចបរំ ឧទាលិ ចោទេកេន កិក្ខុនា បរំ ចោទេតុកាមេន ឣវំ បច្ចវេក្ខិតព្ពំ ពហុស្សុតោ ឧ ខោម្ហិ សុតធរោ សុតសន្និចយោ យេ តេ ធម្មា អាទិកល្យាណា មជ្ឈេកល្យាណា បរិយោសានកល្យាណា

---

๑ ឧ. មេត្តចិត្តំ ។

ធម៌ទុំមានដល់អាត្មាអញដែរឬ ឬក៏មិនមានទេ ។ ម្នាលទុំលៅ បើតិក្ខុមិនមានវចីសមាចារបរិសុទ្ធ មិនប្រកបដោយវចីសមាចារបរិសុទ្ធ មិនប្រកបដោយវចីសមាចារមិនធ្លុះធ្លាយ មិនប្រកបដោយវចីសមាចារមិនមានហេតុគួរឲ្យគេចាប់ផ្ចាក់បាន គង់មានអ្នកផងនិយាយដៀនតិក្ខុនោះថា លោកមានអាយុ ចូរលោកសិក្សាវចីកម្មសិន រមែងមានអ្នកផងនិយាយដៀនដល់តិក្ខុនោះដូច្នេះ១ ។ ម្នាលទុំលៅ អង្គដទៃទៀត គឺតិក្ខុអ្នកចោទ ប៉ងនឹងចោទតិក្ខុដទៃ ត្រូវពិចារណាយ៉ាងនេះថា ចិត្តរបស់អាត្មាអញប្រកបដោយមេត្តាតម្កល់ចំពោះ មិនមានគំនុំក្នុងពួកសព្រហ្មចារីបុគ្គល ធម៌ទុំមានដល់អាត្មាអញដែរឬ ឬក៏មិនមានទេ ។ ម្នាលទុំលៅ បើចិត្តប្រកបដោយមេត្តាតម្កល់ចំពោះ ដាចិត្តមិនមានគំនុំក្នុងពួកសព្រហ្មចារីបុគ្គល មិនមានដល់តិក្ខុនោះទេ គង់មានអ្នកផងនិយាយដៀនតិក្ខុនោះថា នែលោកមានអាយុ ចូរលោកតាំងមេត្តាចិត្ត ក្នុងពួកសព្រហ្មចារីបុគ្គលសិន រមែងមានអ្នកផងនិយាយដៀនដល់តិក្ខុនោះដូច្នេះ ១ ។ ម្នាលទុំលៅ អង្គដទៃទៀត គឺ តិក្ខុអ្នកចោទ ប៉ងនឹងចោទតិក្ខុដទៃ ត្រូវពិចារណាយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញជាពហុស្សូត ជាអ្នកទ្រទ្រង់ពុទ្ធវចនៈ ជាអ្នកសន្សំពុទ្ធវចនៈហើយឬ ធម៌ទាំងឡាយណា មានពីកេរដើមបទ ពីកេរតណ្ហាលបទ ពីកេរបុង់បទ

សាន្តំ សព្ពញ្ញុំ តេវិលបរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធំ ព្រហ្មចរិយំ អភិវាទេមិ ភគវាទិសា ឥមេ ជម្មា ពហុស្សុតា[1] ឆតា វចសា បរិចិតា មនសានុបេក្ខិតា ទិដ្ឋិយា សុប្បដិវិទ្ធា សំវិជ្ជតិ នុ ខោ មេ ឯសោ ធម្មោ ខុទាហុ នោតិ ។ បេ ។ ចេ ខុទាលំ តិក្ខុ ពហុស្សុតោ មោតិ សុតធរោ សុតសន្និចយោ យេ តេ ធម្មា អាទិកល្យាណា មជ្ឈេកល្យាណា បរិយោសានកល្យាណា សាន្តំ សព្ពញ្ញុំ តេវិលបរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធំ ព្រហ្មចរិយំ អភិវាទេមិ ភគវាទិសា ឥមេ ធម្មា ឯ ពហុស្សុតា មោតិ ឆតា វចសា បរិចិតា មនសានុបេក្ខិតា ទិដ្ឋិយា សុប្បដិវិទ្ធា តស្ស ភវិស្សតិ វត្តារោ ឥត្ថ តាវ អាយស្មា អាគមំ បរិយាបុណាសុទ្ធិ ឥតិសុទ្ធ ភវិស្សតិ វត្តារោ ។ បុន ចបរំ ខុទាលំ ភោនកោឆ តិក្ខុនា បរំ ភោនេតុកាមេន ឯវំ បច្ចវេក្ខិតព្ពំ ខុភយានិ នុ ខោ មេ ឥតិមោក្ខានិ វិត្ថារេន សុវិភត្តានិ សុប្បវត្តីនិ សុវិនិច្ឆិតានិ សុត្តសោ អនុព្យញ្ជនសោ សំវិជ្ជតិ នុ ខោ មេ ឯសោ ធម្មោ ខុទាហុ

---

๑ ឯត្ថន្តរេ ហោន្តីតិ កត្តបិ ភោតុកេ ទិស្សតិ ។

ប្រកាសត្រហ្មចរិយៈដ៏បរិសុទ្ធបរិបូណ៌សព្វគ្រប់ ទាំងអត្ថទាំងព្យញ្ជនៈ ធម៌ទាំងឡាយមានសភាពដូច្នោះ អាត្មាអញឃើញបានបេះចាំច្រើន ឃើញទ្រទ្រង់ចាំស្ទាត់រត់មាត់ ចូលចិត្តឮស្តាប់ល្អាស់ យល់ដូរមួយដោយទិដ្ឋិ គឺបញ្ញា ធម៌ទុំនេះមានដល់អាត្មាអញដែរឬ ឬក៏មិនមាន ។ ម្នាលឧបាលិ បើភិក្ខុមិនមែនជាពហុស្សូត អ្នកទ្រទ្រង់ពុទ្ធវចនៈ អ្នកសង្គ្រោះពុទ្ធវចនៈទេ ធម៌ទាំងឡាយណា ដែលមានពីរោះដើមបទ ពីរោះកណ្តាលបទ ពីរោះចុងបទ ប្រកាសត្រហ្មចរិយៈដ៏បរិសុទ្ធបរិបូណ៌សព្វគ្រប់ ទាំងអត្ថទាំងព្យញ្ជនៈ ធម៌ទាំងឡាយមានសភាពដូច្នោះ ភិក្ខុនោះមិនបេះចាំច្រើន មិនទ្រទ្រង់ មិនចាំស្ទាត់រត់មាត់ មិនចូលចិត្តឮស្តាប់ល្អាស់ មិនយល់ដូរមួយដោយទិដ្ឋិគឺបញ្ញាទេ គង់មានអ្នកផងនិយាយដៀលភិក្ខុនោះថា នែលោកមានតាយុ ប្អូរលោកវៀតគម្ពីរនិកាយសិន រមែងមានអ្នកផងនិយាយដៀលដល់ភិក្ខុនោះដូច្នោះ ១ ។ ម្នាលឧបាលិ អង្គដទៃទៀត គឺ ភិក្ខុអ្នកចោទ បង្អែងចោទភិក្ខុដទៃ ត្រូវពិចារណាយ៉ាងនេះថា ឬតមោក្ខធម៌ទាំងពីរ អាត្មាអញឃើញបានបេះចាំដោយពិស្តារល្អ ឃើញវិភង្គបទកាជនៈដោយប្រពៃ ឃើញចាំស្ទាត់រត់មាត់ដោយប្រពៃ ឃើញកាត់សេចក្តីដោយល្អ តាមសុត្តៈ គឺខន្ធកៈ ទំនៀបវិភង្គៈតាមអនុព្យញ្ជនៈ គឺអក្ខរៈទំនៀបទ ធម៌ទុំនេះមានដល់អាត្មាអញដែរឬ

ฉោតំ ។ ឆោ ចេ ឧបាលិ តិក្ខត្តុំ ឆកយោនិ ឆាតមោត្តា-
និ វត្ថានេ ស្វាគតានិ ហោន្តិ សុវិកត្តានិ សុប្បវត្តីនិ
សុវិនិច្ឆិតានិ សុត្តសោ អនុព្យញ្ជនសោ តំ បឆារុសោ
កត្តុ រុត្តុំ កតវាតំ តំ បុច្ឆោ ឆ សម្បាទេតំ[1] តសុ
ភវន្តិ វត្ថានេ តិដ្ឋតារ អាយស្មា វិនយំ បរិយោបុណាសុ-
តំ តំសុ ភវន្តិ វត្ថានេ ។ ឆោ ឧកេនុបាលិ តិក្ខត្តុ
បរំ ឆោ ចេតុកាមេន តំមេ បញ្ហ ឆម្មេ អដ្ឋត្តំ បច្ចវេក្ខិត្វា
បរេ ឆោ ចេតព្ពោតំ ។

(๒๖๗) ឆោ ឧកេន តន្តេ តិក្ខត្តុ បរំ ឆោ ចេតុកា-
មេន តតំ ឆម្មេ អដ្ឋត្តំ ឧបដ្ឋាបេត្វា បរេ ឆោ ចេតព្ពោ-
តំ ។ ឆោ ឧកេនុបាលិ តិក្ខត្តុ បរំ ឆោ ចេតុកាមេន
បញ្ហ ឆម្មេ អដ្ឋត្តំ ឧបដ្ឋាបេត្វា បរេ ឆោ ចេតព្ពោ ។
តតមេ បញ្ហ ។ តាលេន វត្ថាមិ ឆោ អតាលេន

---

๑ ម. ឆ សម្បាទយតិ ។

ប្ដកមិនមានទេ ។ ម្នាលទុបាលិ បើភិក្ខុមោក្ខធាំដ៏ពីរ ភិក្ខុមិនបានចេះចាំ
ដោយពិស្តារ មិនបានចែកបទភាជនៈដោយល្អ មិនបានចាំស្អាត់រត់មាត់
ដោយល្អ មិនបានភាត់សេចក្តីដោយល្អ តាមសុត្តៈនិងអនុព្យញ្ជនៈទេ
កាលបើមានគេសួរថា នែលោកមានអាយុ ចុះពាក្យនេះព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់សំដែងក្នុងទីណា ភិក្ខុនោះឆ្លើយមិនរួច គង់មានអ្នកផងនិយាយដៅ
តឿនភិក្ខុនោះថា នែលោកមានអាយុ ចូរលោកវៀនវិន័យសិន រមែងមាន
អ្នកផងនិយាយដៅតឿន ដល់ភិក្ខុនោះដូច្នេះ ១ ។ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុ
អ្នកចោទ ប៉ងនឹងចោទភិក្ខុដទៃ ត្រូវពិចារណាធម៌ ៥ យ៉ាងនេះ ទុកក្នុងខ្លួន
ហើយទើបចោទភិក្ខុដទៃបាន ។

(๒๖๗) ព្រះទុបាលិក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន
ភិក្ខុអ្នកចោទ ប៉ងនឹងចោទភិក្ខុដទៃ ត្រូវតាំងធម៌ប៉ុន្មានយ៉ាង ទុកក្នុងខ្លួន
ហើយទើបចោទភិក្ខុដទៃបាន ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុ
អ្នកចោទ ប៉ងនឹងចោទភិក្ខុដទៃ ត្រូវតាំងធម៌ ៥ យ៉ាងទុកក្នុងខ្លួន ហើយ
ទើបចោទភិក្ខុដទៃបាន ។ ធម៌ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺភិក្ខុត្រូវតាំងទុកដូច្នេះ
ថា អាត្មាអញនឹងនិយាយក្នុងកាលគួរ មិននិយាយក្នុងកាលមិនគួរ ១

ភូតេន វត្ថាមិ ឯវ អភូតេន សល្លាបេ វត្ថាមិ ឯវ ផរុសេន អត្ថសញ្ហិតេន វត្ថាមិ ឯវ អនត្ថសញ្ហិតេន មេត្តចិត្តោ វត្ថាមិ ឯវ ឧោសន្តវោតិ ។ ឯវ ឧភោ ភិក្ខុឯវ បរំ ចោទេតុកាមេន ឥមេ បញ្ច ឆម្ម អដ្ឋត្តំ ឧបដ្ឋាបេត្វា បរេ ចោទេតព្វោតិ ។

(๒๖๘) ឯវ ឧភោ ភិក្ខុ ភិក្ខុឯវ បរំ ចោទេតុកាមេន កតិ ឆម្ម អដ្ឋត្តំ មនសិការត្វា បរេ ចោទេតព្វោតិ ។ ឯវ ឧភោ ភិក្ខុឯវ បរំ ចោទេតុកាមេន បញ្ច ឆម្ម អដ្ឋត្តំ មនសិការត្វា បរេ ចោទេតព្វោ ។ កតមេ បញ្ច ។ កាយូញ្ញតា ហិរិយេសិតា អនុកម្បិតា អាបត្តិវុដ្ឋានតា វិនយបុរេក្ខារតា ។ ឯវ ឧភោ ភិក្ខុឯវ បរំ ចោទេតុកាមេន ឥមេ បញ្ច ឆម្ម អដ្ឋត្តំ មនសិការត្វា បរេ ចោទេតព្វោតិ ។

ฉฉาสปิตกกะ: ภิกษุผู้ควรตั้งไว้ในฐานะอันไม่สมควร ธรรม ๕ ประการ

ท่านอย่าพึงกล่าวคำจริง ไม่พึงกล่าวคำไม่จริง ๑ ท่านอย่าพึงกล่าวคำหยาบ ไม่พึงกล่าวคำสละสลวย ๑ ท่านอย่าพึงกล่าวคำส่อเสียด ไม่พึงกล่าวคำไพเราะ ๑ ท่านอย่าพึงกล่าวคำเพ้อเจ้อ พึงกล่าวแต่คำมีประโยชน์ ๑ ท่านอย่าพึงกล่าวคำประกอบด้วยโทสะ ไม่พึงกล่าวคำประกอบด้วยเมตตา ๑ ท่านอย่าพึงกล่าวคำประกอบด้วยโทสะ ไม่พึงกล่าวคำประกอบด้วยสัจจะ ๑ ฯ ดูก่อนอุบาลี ภิกษุผู้ควรตั้งไว้ในฐานะอันไม่สมควร ย่อมไม่ควรแก่ภิกษุนั้น ควรให้ภิกษุนั้นตั้งอยู่ในธรรม ๕ ประการนี้เท่านั้น แล้วจึงควรให้อุปสมบทได้ ฯ

(๒๖๘) พระอุบาลีกราบทูลถามว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ภิกษุผู้ควรตั้งไว้ในฐานะอันไม่สมควร ย่อมไม่ควรแก่ภิกษุนั้น ควรให้ภิกษุนั้นตั้งอยู่ในธรรมเท่าไรหนอแล้วจึงควรให้อุปสมบทได้ ฯ พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ดูก่อนอุบาลี ภิกษุผู้ควรตั้งไว้ในฐานะอันไม่สมควร ย่อมไม่ควรแก่ภิกษุนั้น ควรให้ภิกษุนั้นตั้งอยู่ในธรรม ๕ ประการนี้เท่านั้น แล้วจึงควรให้อุปสมบทได้ ฯ ธรรม ๕ ประการ คือ ฯ คือ ความเคารพ ๑ ความเสื่อมประโยชน์ ๑ ความอนุเคราะห์ ๑ ความเจริญแห่งอาบัติ ๑ ความบริบูรณ์แห่งวินัย ๑ ฯ ดูก่อนอุบาลี ภิกษุผู้ควรตั้งไว้ในฐานะอันไม่สมควร ย่อมไม่ควรแก่ภิกษุนั้น ควรให้ภิกษุนั้นตั้งอยู่ในธรรม ๕ ประการนี้เท่านั้น แล้วจึงควรให้อุปสมบทได้ ฯ

[๒๖๙] ดูกรมหาบพิตร ก็ อนึ่ง อาหารมีสมณภาค-
ที่สาม ที่ท่านกล่าวว่า ที่ควรเคี้ยว ชื่อว่า ที่ควรเคี้ยว ฯ
ปัญหาว่า อาหารมีสมณภาคที่สาม ที่ท่านกล่าวว่า ที่ควร-
เคี้ยว ชื่อว่า ที่ควรเคี้ยว ฯ ดูกรมหาบพิตร ก็ อนึ่ง

វិនយបិដក បរិវារៈ

(๒๖๙) ព្រះទុបាលិ ក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គប៉ុន្មាន កាលបើសូមនុកាសកម្ម ក៏មិនគួរភិក្ខុដទៃបើកនុកាសកម្មឲ្យ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ៥ កាលបើសូមនុកាសកម្ម ក៏មិនគួរភិក្ខុដទៃបើកនុកាសកម្មឲ្យ ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺភិក្ខុមានកាយសមាចារមិនបរិសុទ្ធ ១ មានវចីសមាចារមិនបរិសុទ្ធ ១ មានអាជីវៈមិនបរិសុទ្ធ ១ ជាភិក្ខុល្ងង់មិនឈ្លាសវៃ ១ កាលបើគេសាកសួរ ក៏មិនអាចនឹងឲ្យគេសាកសួរ ១ ។ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង កាលបើសូមនុកាសកម្ម ក៏មិនគួរភិក្ខុដទៃបើកនុកាសកម្មឲ្យ ។ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ កាលបើសូមនុកាសកម្ម ក៏គួរភិក្ខុដទៃ បើកនុកាសកម្មឲ្យបាន ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺភិក្ខុមានកាយសមាចារបរិសុទ្ធ ១ មានវចីសមាចារបរិសុទ្ធ ១ មានអាជីវៈបរិសុទ្ធ ១ ជាបណ្ឌិតឈ្លាសវៃ ១ កាលបើគេសាកសួរ ក៏អាច

អនុយោគំ ទាតុំ ។ ឥមេហិ ខោ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតស្ស ភិក្ខុនោ ចិត្តាសកម្មំ តាវបេន្តស្ស អលំ ចិត្តាសកម្មំ តាតុន្តិ ។

(๒๗๐) អត្ថាធានំ អាទាតុតាមេន កន្តេ ភិក្ខុនា កតីហិ អង្គេហិ សមន្នាគតំ អត្ថាធានំ អាទាតព្ពន្តិ ។ អត្ថាធានំ អាទាតុតាមេនុទាលិ ភិក្ខុនា បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតំ អត្ថាធានំ អាទាតព្ពំ ។ កតមេហិ បញ្ច-ហិ ។ អត្ថាធានំ អាទាតុតាមេនុទាលិ ភិក្ខុនា ឃវំ បច្ចវេក្ខិតព្ពំ យំ ខោ អហំ ឥមំ អត្ថាធានំ អាទាតុ-តាមោ តាលោ ឯ ខោ ឥមំ អត្ថាធានំ អាទាតុំ ឧទាហុ ណោតិ ។ សចេ ឧទាលិ ភិក្ខុ បច្ចវេក្ខមានោ ឃវំ ជានាតិ អតាលោ ឥមំ អត្ថាធានំ អាទាតុំ ណោ តាលោតិ ឯ តំ ឧទាលិ អត្ថាធានំ អាទាតព្ពំ ។ សចេ បនុទាលិ ភិក្ខុ បច្ចវេក្ខមានោ ឃវំ ជានាតិ តាលោ ឥមំ អត្ថាធានំ អាទាតុំ ណោ អតាលោតិ

ឧបាលិបញ្ហកៈ ភិក្ខុត្រូវកាន់យកអត្តាទានដែលប្រកបដោយអង្គ ៥

ឲ្យគេសាកសួរបាន ១ ។ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះ ឯង កាលបើសូមទុកាសកម្ម គឺគួរភិក្ខុដទៃបើកទុកាសកម្មឲ្យបាន ។

(๒๗๐) ព្រះទុបាលិក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ភិក្ខុ ប្រុងប្ដូនឆន៍កាន់យកនូវអត្តាទាន ត្រូវកាន់យកនូវអត្តាទាន ដែលប្រកប ដោយអង្គប៉ុន្មាន ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុប្រុងប្ដូនឆន៍កាន់ យកនូវអត្តាទាន ត្រូវកាន់យកនូវអត្តាទាន ដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុប្រុងប្ដូនឆន៍កាន់យកនូវអត្តាទាន ត្រូវ ពិចារណាយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញប្រុងប្ដូនឆន៍កាន់យកនូវអត្តាទាននេះ ក្នុង កាលណា កាលនោះ ជាកាលគួរឆន៍កាន់យកនូវអត្តាទាននេះ ឬមិនគួរ ទេ ។ ម្នាលទុបាលិ បើភិក្ខុពិចារណាហើយដឹងយ៉ាងនេះថា កាលនេះជា កាលមិនគួរឆន៍កាន់យកនូវអត្តាទាននេះ កាលនេះ មិនមែនជាកាលគួរទេ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុមិនត្រូវកាន់យកនូវអត្តាទាននោះទៀយ ។ ម្នាលទុបាលិ មួយវិញទៀត បើភិក្ខុពិចារណាហើយដឹងយ៉ាងនេះថា កាលនេះជាកាលគួរ ឆន៍កាន់យកនូវអត្តាទាននេះ កាលនេះមិនមែនជាកាលមិនគួរទេ ម្នាល

---

๑ អដ្ឋកថា ឆន៍ងដំកានវាតិមោក្ខុទ្ទេបនកុទ្ទកៈ ពន្យល់ថា ភិក្ខុមានប្រាថ្នាដើម្បីដម្រិះសា-សនាឲ្យស្អាតល្អ ហើយកាន់យកនូវអធិករណ៍ណាមួយដោយខ្លួនឯង ដើម្បីចោទភិក្ខុដទៃ អធិករណ៍នោះ ហៅថា អត្តាទាន ។

តេនុបាលិ កិក្ខុនា ទុត្តរឹ បច្ចវេក្ខិតព្ពំ យំ នោ អហំ ឥមំ អត្ថានាឥំ អានាតុកាមោ ភូតំ នុ ខោ ឥទំ អត្ថានាឥំ ទុនាហុ នោតិ ។ សចេ ទុបាលិ កិក្ខុ បច្ចវេក្ខមានោ ឯវំ ជានាតិ អភូតំ ឥទំ អត្ថានាឥំ នោ ភូតន្តិ ន តំ ទុបាលិ អត្ថានាឥំ អានាតព្ពំ ។ សចេ បនុបាលិ កិក្ខុ បច្ចវេក្ខមានោ ឯវំ ជានាតិ ភូតំ ឥទំ អត្ថានាឥំ នោ អភូតន្តិ តេនុបាលិ កិក្ខុនា ទុត្តរឹ បច្ចវេក្ខិតព្ពំ យំ នោ អហំ ឥមំ អត្ថានាឥំ អានាតុកាមោ អត្តសញ្ញិតំ នុ ខោ ឥទំ អត្ថានាឥំ ទុនាហុ នោតិ ។ សចេ ទុបាលិ កិក្ខុ បច្ចវេក្ខមានោ ឯវំ ជានាតិ អនត្តសញ្ញិតំ ឥទំ អត្ថានាឥំ នោ អត្តសញ្ញិតន្តិ ន តំ ទុបាលិ អត្ថានាឥំ អានាតព្ពំ ។ សចេ បនុបាលិ កិក្ខុ បច្ចវេក្ខមានោ ឯវំ ជានាតិ អត្តសញ្ញិតំ ឥទំ អត្ថានាឥំ នោ អនត្តសញ្ញិតន្តិ តេនុបាលិ កិក្ខុនា ទុត្តរឹ បច្ចវេក្ខិតព្ពំ ឥមំ នោ អហំ អត្ថានាឥំ អានិយមានោ លកិសប្បមិ សង្ឃដ្ឋេ សម្ភត្តេ កិក្ខូ ឆម្ភតោ វិនយតោ បក្ខេ ទុនាហុ នោតិ ។ សចេ ទុបាលិ

ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុនោះត្រូវពិចារណាតទៅទៀតថា អាត្មាអញប្រាថ្នានឹងតាន់យកនូវអត្តាទាននេះ អត្តាទាននេះជារឿងពិតមែន ឬមិនពិតទេ ។ ម្នាលទុបាលិ បើកិក្ខុពិចារណាហើយដឹងយ៉ាងនេះថា អត្តាទាននេះជារឿងមិនពិត មិនមែនជារឿងពិតទេ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុមិនត្រូវតាន់យកនូវអត្តាទាននោះទេ ។ ម្នាលទុបាលិ មួយទៀត បើកិក្ខុពិចារណាហើយដឹងយ៉ាងនេះថា អត្តាទាននេះជារឿងពិត មិនមែនជារឿងមិនពិតទេ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុនោះត្រូវពិចារណាតទៅទៀតថា អាត្មាអញប្រាថ្នានឹងតាន់យកនូវអត្តាទាន ណា អត្តាទាននេះប្រកបដោយប្រយោជន៍ ឬមិនប្រកបដោយប្រយោជន៍ទេ ។ ម្នាលទុបាលិ បើកិក្ខុពិចារណាហើយដឹងយ៉ាងនេះថា អត្តាទាននេះឥតប្រយោជន៍ អត្តាទាននេះមិនមែនប្រកបដោយប្រយោជន៍ទេ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុមិនត្រូវតាន់យកនូវអត្តាទាននោះទេ ។ ម្នាលទុបាលិ មួយទៀត បើកិក្ខុពិចារណាហើយដឹងយ៉ាងនេះថា អត្តាទាននេះប្រកបដោយប្រយោជន៍ អត្តាទាននេះមិនមែនឥតប្រយោជន៍ទេ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុនោះត្រូវពិចារណាតទៅទៀតថា កាលបើអាត្មាអញតាន់យកនូវអត្តាទាននេះ នឹងបានកិក្ខុដែលជាសន្តិដ្ឋមិត្រ (មិត្រគ្រាន់តែជួបឃើញគ្នា) នឹងជាសម្ភត្តមិត្រ (មិត្រស្និទ្ធស្នាលគ្នាមាំមួន) មកជាបក្ខពួក តាមធម៌ តាមវិន័យ ឬមិនបានទេ ។ ម្នាលទុបាលិ បើ

កិក្ខុ បច្ចវេក្ខមានោ ឯវំ ជានាតិ ឥមំ ខោ អហំ អត្តានំ អានិយមានោ ន លភិស្សាមិ សន្ថដ្ឋេ សម្ភត្តេ កិក្ខូ ឆម្មតោ វិនយតោ បក្ខេតិ ន តំ ឧបាលិ អត្តានំ អានាតព្ពំ ។ សចេ បនុបាលិ កិក្ខុ បច្ចវេក្ខមានោ ឯវំ ជានាតិ ឥមំ ខោ អហំ អត្តានំ អានិយមានោ លភិស្សាមិ សន្ថដ្ឋេ សម្ភត្តេ កិក្ខូ ឆម្មតោ វិនយតោ បក្ខេតិ តេនុបាលិ កិក្ខុនា ឧត្តរិ បច្ចវេក្ខិតព្ពំ ឥមំ ខោ មេ អត្តានំ អានិយតោ ភវិស្សតិ សន្ថស្សុ តតោនិទានំ កណ្ហានំ កុលវោហោ វិក្តវោហោ វិវាទោ សន្ថុភេទោ សន្ថុភជិ សន្ថុវវត្តានំ សន្ថុជាតាករណានំ ឧបាហុ ឆោតិ ។ សចេ ឧបាលិ កិក្ខុ បច្ចវេក្ខមានោ ឯវំ ជានាតិ ឥមំ ខោ មេ អត្តានំ អានិយតោ ភវិស្សតិ សន្ថស្សុ តតោនិទានំ កណ្ហានំ កុលវោហោ វិក្តវោហោ វិវាទោ សន្ថុភេទោ សន្ថុភជិ សន្ថុវវត្តានំ សន្ថុជាតាករណាឌ្ឍ ន តំ ឧបាលិ

កិញ្ចិពិចារណាហើយដឹងយ៉ាងនេះថា កាលបើអាត្មាអញកាន់យកនូវអត្តាទាននេះ មុខជានឹងមិនបានកិញ្ចិដែលជាសន្តិដ្ឋមិត្រនឹងជាសម្ភត្តមិត្រ មកជាបក្ខពួក តាមធម៌ តាមវិន័យទេ ម្នាលខុបាលិ កិញ្ចិមិនត្រូវកាន់យកនូវអត្តាទាននោះឡើយ ។ ម្នាលខុបាលិ ម្យ៉ាងទៀត បើកិញ្ចិពិចារណាហើយដឹងយ៉ាងនេះថា កាលបើអាត្មាអញកាន់យកនូវអត្តាទាននេះ មុខជានឹងបានកិញ្ចិជាសន្តិដ្ឋមិត្រនឹងជាសម្ភត្តមិត្រ មកជាបក្ខពួកតាមធម៌ តាមវិន័យ ម្នាលខុបាលិ កិញ្ចិនោះ ត្រូវពិចារណាតទៅទៀតថា កាលបើអាត្មាអញកាន់យកនូវអត្តាទាននេះ ការបង្អកហេតុ ជម្ងឺរោគ ទាស់ចៃដន្យ វិវាទ ការបែកធ្លាយនៃសង្ឃ ការប្រេះធានៃសង្ឃ ការតំណាត់នៃសង្ឃ អំពើផ្សេងៗរបស់សង្ឃ មានអត្តាទាននោះជាហេតុ នឹងមានដល់សង្ឃ ឬមិនមានទេ។ ម្នាលខុបាលិ បើកិញ្ចិពិចារណាហើយដឹងយ៉ាងនេះថា កាលបើអាត្មាអញកាន់យកនូវអត្តាទាននេះ ការបង្អកហេតុ ជម្ងឺរោគ ទាស់ចៃដន្យ វិវាទ ការបែកធ្លាយនៃសង្ឃ ការប្រេះធានៃសង្ឃ ការតំណាត់នៃសង្ឃ អំពើផ្សេងៗនៃសង្ឃ មានអត្តាទាននោះជាហេតុ នឹងមានដល់សង្ឃមិនខាន ម្នាលខុបាលិ

อตฺตานญ อาทาตพฺพ ฯ สเจ ปญฺจาลิ กิกฺกุ ปุจฺ-
เฉกฺขมาเสา ฆรา ฆาตเก ฯมิ เสา เม อตฺตานญ อาธิ-
ยเสา ส กริสฺสติ สญฺญสฺส ตเสานิทานญ กณฺหานญ
กลเหา วิคฺคเหา วิวาเสา สญฺญเกเสา สญฺญาย สญฺญ-
ตฺตานญ สญฺญชาตกรณาย อาทาตพฺพ ตญ ปุจาลิ
อตฺตานญ ฯ ฆรา ปญฺจสฺสมฺปตเก เสา ปุจาลิ
อตฺตานญ อาธิปฺปาย ปุจฺฉามิ อาวุโส กริสฺสตีติ ฯ

(๒๗๑) กติมา ปุเสา กปฺเป อาปตฺติโย สมฺปตเสา
กิกฺกุ อธิกรณชาตานญ กิกฺกุญ ฯหาปกาเย[๑] เหาติ-
ติ ฯ ปญฺจหาปาลิ อาปตฺติโย สมฺปตเสา กิกฺกุ อธิกร-
ณชาตานญ กิกฺกุญ ฯหาปกาเย เหาติ ฯ กติเมหิ-
หิ ปญฺจหิ ฯ สีลวิปตฺติยา เหาติ อาจารเสา อาจารสฺส-
วิปตฺติยา เหาติ อภิสมาจาริกาย อณุมตฺเตสุ วชฺเชสุ
ภยทสฺสาวี สมาทาย สิกฺขติ สิกฺขาปเทสุ ฯหา-
สฺสุเสา เหาติ สุตสฺส เสา สุตสนฺนิจเยา เย เต ธมฺมา

๑ ฯหาปกาเย ฯ

ភិក្ខុមិនត្រូវកាន់យកនូវអត្ថាបាននោះទេ ។ ម្នាលទុបាលិ មួយ៉ាងទៀត បើភិក្ខុពិចារណាហើយដឹងយ៉ាងនេះថា កាលបើអាត្មាអញកាន់យកនូវអត្ថាបាននេះ ការបង្អាក់ហេតុ ដម្ងោះ ខាស់ខែង វិវាទ ការបែកធ្លាយនៃសង្ឃ ការប្រែធានៃសង្ឃ ការកំណាត់នៃសង្ឃ អំពើផ្សេង ។ នៃសង្ឃ មានអត្ថាបាននោះជាហេតុ នឹងមិនមានដល់សង្ឃទេ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុត្រូវកាន់យកនូវអត្ថាបាននោះបុះ ។ ម្នាលទុបាលិ អត្ថាបានប្រកបដោយអង្គ ៥ យ៉ាងនេះឯង ដែលភិក្ខុកាន់យកហើយ ជាធម្មជាតមិនធ្វើឲ្យក្តៅក្រហាយ ក្នុងកាលជាខាងក្រោយ ។

(๒๗๑) ព្រះទុបាលិក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គប៉ុន្មាន ទើបឈ្មោះថាជាអ្នកមានឧបការៈច្រើនដល់ភិក្ខុដែលកើតអធិករណ៍ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ទើបឈ្មោះថាជាអ្នកមានឧបការៈច្រើន ដល់ភិក្ខុដែលកើតអធិករណ៍ ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺភិក្ខុជាអ្នកមានសីល សង្រួមក្នុងឃាតិមោក្ខ បរិបូណ៌ដោយអាចារៈនឹងគោចរៈ ឃើញភ័យក្នុងទោសសូម្បីបន្តិចបន្តួច សមាទានសិក្សាក្នុងសិក្ខាបទទាំងឡាយ ១ ជាពហុស្សូត ទ្រទ្រង់ពុទ្ធវចនៈ សន្សំពុទ្ធវចនៈ ធម៌ទាំងឡាយណា ដែល

អាธิ៑ ភាគ្យវា ឈោ មេ ឡ្ហេ ភាគ្យវា ឈោ បវិ យោ សាធ ភាគ្យវា
ឈោ សោ តុំ សព្យញ្ជនំ ភោ វលបវិ ប្បុណ្ណំ បវិ សុទ្ធំ ព្រហ្ម-
ចរិ យំ អភិ វទ្ធិ តជា រូប សម្ប ន្នា ពហុ ស្សុ តា ហោ ន្តិ
ន តា វច សា បវិ ចិ តា មន សា នុ បេក្ខិ តា ធិ ដ្ឋិ យា សុ ប្ប-
ដិ វិ ទ្ធា ឧ ភ យា និ ភោ បន ស្ស ន តិ មោ ក្ខា និ វិ ត្តា រេ ន
ស្វា ភ តា និ ហោ ន្តិ សុ វិ ភ ត្តា និ សុ ប្ប វ ត្តិ និ សុ វំ និ ច្ឆ តា និ
សុ ត្ត សោ អនុ ព្យញ្ជ ន សោ វិ ន យេ ភោ បន ឯ តោ ហោ តិ
អ សំ ហី ភោ ប ដិ ឥ ណោ ហោ តិ ឧ ភោ អ ត្ថ ប ច្ចុ ត្ថ្តេ ភោ អ-
ស្ស ត្ថ សេ តុំ ស ញ្ញា បេ តុំ និ ឆ្ឆា បេ តុំ បេ ក្ខ បេ តុំ ប ស ភា ន តុំ ។
ឥ មេ ហិ ភោ ឧ ទា ហ រិ ប ញ្ច មា ន្តេ ហិ ស ម ន្នា គ តោ ភិ ក្ខុ
អ ធិ ភ រ ណា ជា តា នំ ភិ ក្ខូ នំ ព ហុ ប ការ ភោ ហោ តិ ។
អ ប រេ ហិ ប ឯ ឧ ទា ហ រិ ប ញ្ច មា ន្តេ ហិ ស ម ន្នា គ តោ ភិ ក្ខុ
អ ធិ ភ រ ណា ជា តា នំ ភិ ក្ខូ នំ ព ហុ ប ការ ភោ ហោ តិ ។
ភ គ តេ ហិ ប ញ្ច ហិ ។ ប វិ សុ ទ្ធ ភា យ ស ម ា ចា ភោ ហោ តិ
ប វិ សុ ទ្ធ វ ចី ស ម ា ចា ភោ ហោ តិ ប វិ សុ ទ្ធា ជី ភោ ហោ តិ
ប ណ្ឌិ តោ ហោ តិ ព្យ ត្តោ ប ដិ ឥ ណោ អនុ យុ ញ្ជ ិ យ មា នោ
អនុ យោ គំ ធា តុំ ។ ឥ មេ ហិ ភោ ឧ ទា ហ រិ ប ញ្ច មា ន្តេ ហិ

មានពីរោះដើមបទ ពីរោះកណ្តាលបទ ពីរោះចុងបទ ប្រកាសព្រហ្មចរិយៈដ៏បរិសុទ្ធ បរិបូណ៌សព្វគ្រប់ ទាំងអត្ថទាំងព្យញ្ជនៈ ឈមទាំងឡាយ មានសភាពដូច្នោះ កិក្ខុនោះក៏បានបេះដើងច្រើន បានទ្រទ្រង់ចាំស្តាត់រត់មាត់ ចូលចិត្តច្បាស់លាស់ យល់ច្រាលច្បាស់ដោយទិដ្ឋិ គឺបញ្ញា ១ កិក្ខុនោះបានបេះចាំបាតិមោក្ខទាំងពីរដោយពិស្តារ ចែកបទភាជនៈដោយត្រឹមត្រូវបាន ចាំស្តាត់រត់មាត់ដោយប្រពៃ ភាត់សេចក្តីបានស្រួលតាមសុត្តៈ នឹងអនុព្យញ្ជនៈ ១ ជាអ្នកតាំងមាំក្នុងវិនៃយ មិនរំភើប[1] អាចលួងលោមពន្យល់ដល់ជនទាំងពីរខាង ដែលមានសេចក្តីឈឺចាប់ខ្វែងគ្នា ដោយអត្ថនឹងពិចារណា ឲ្យត្រេកត្រអែកមើល ឲ្យជ្រះថ្លាបាន ១ ។ ម្នាលទុប្បលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ទើបឈ្មោះថាជាអ្នកមានឧបការៈច្រើន ដល់ពួកភិក្ខុដែលកើតអធិករណ៍ ។ ម្នាលទុប្បលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត ក៏ឈ្មោះថាជាអ្នកមានឧបការៈច្រើនដល់កិក្ខុដែលកើតអធិករណ៍ដែរ ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺ កិក្ខុមានកាយសមាចារបរិសុទ្ធ ១ មានវចីសមាចារបរិសុទ្ធ ១ មានអាជីវៈបរិសុទ្ធ ១ ជាបណ្ឌិតឈ្លាសវៃ ១ កាលបើគេសាកសួរ ក៏អាចឲ្យគេសាកសួរបាន ១ ។ ម្នាលទុប្បលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង

---

๑ អដ្ឋកថា ថា មិនលះបង់លទ្ធិរបស់ខ្លួន ដោយត្រឹមតែពាក្យអ្នកដទៃ ។

สมฺปาคเตา ภิกฺขู อนิสารณาตานิ ภิกฺขูนิ ตยา-
ปคาเต เหาติ ฯ อปเรหิปิ ขฺวาลิ ปญฺหาเยหิ
สมฺปาคเตา ภิกฺขู อนิสารณาตานิ ภิกฺขูนิ ตยา-
ปคาเต เหาติ ฯ ตาตเมหิ ปญฺหิ ฯ วตฺถุ ชานาติ
นิธานิ ชานาติ ปญฺญตฺติ ชานาติ ปธนปฺปาภฏฺฐิ ชานาติ
อนุสนฺธิวจนปถิ ชานาติ ฯ สเมหิ เหา ขฺวาลิ ปญฺ-
หาเยหิ สมฺปาคเตา ภิกฺขู อนิสารณาตานิ ภิกฺขูนิ
ตยาปคาเต เหาตีติ ฯ

(๒๗๒) ตาตีหิ ปุ เหา ตนฺติ เหหิ สมฺปา-
คเตน ภิกฺขุนา ชานุยฺยุญฺเตฺวนฺติ ฯ ปญฺหาขฺวาลิ
เหหิ สมฺปาคเตน ภิกฺขุนา ชานุยฺยุญฺเตฺวติ ฯ ตา-
ตเมหิ ปญฺหิ ฯ สุตฺตนฺ ช ชานาติ สุตฺตานุโลมนฺ
ช ชานาติ วินยนฺ ช ชานาติ วินยานุโลมนฺ ช ชา-
นาติ ช ช ฯ ชานาชานกุสโล เหาติ ฯ สเมหิ
เหา ขฺวาลิ ปญฺหาเยหิ สมฺปาคเตน ภิกฺขุนา

ទើបឈ្មោះថាជាអ្នកមានឧបការៈច្រើន ដល់ពួកកិក្ខុ ដល់តើតអធិករណ៍ ។
ម្នាលឧបាលិ កិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៥ ដែលខ្លះទៀត ក៏ឈ្មោះថាជាអ្នកមាន
ឧបការៈច្រើន ដល់ពួកកិក្ខុដែលតើតអធិករណ៍ ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកិក្ខុ
ជាំនវត្ត ១ ជាំនទាន ១ ជាំនបញ្ញត្តិ ១ ជាំនបាតិមោក្ខ ១ ជាំនគន្ថធាតុ
ដល់ជាប់គ្នា ១ ។ ម្នាលឧបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង
ទើបឈ្មោះថាជាអ្នកមានឧបការៈច្រើន ដល់កិក្ខុដែលតើតអធិករណ៍ ។

(៤៧៤) ព្រះឧបាលិក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន
កិក្ខុប្រកបដោយអង្គប៉ុន្មាន ដែលកិក្ខុមិនត្រូវសាកសួរ[1] ។ ព្រះអង្គ
ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលឧបាលិ កិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៥ កិក្ខុផងគ្នាមិនត្រូវ
សាកសួរទេ ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកិក្ខុមិនដឹងសុត្តៈ (ទុកតៅ
រិកង្គ) ១ មិនដឹងសុត្តានុលោម (មហាបទេសបួនខាងព្រះសូត្រ) ១
មិនដឹងវិន័យ (ខន្ធកៈទឹងបរិវារៈ) ១ មិនដឹងវិនយានុលោម (មហាបទេស
បួនខាងវិន័យ) ១ ជាអ្នកមិនឈ្លាសក្នុងហេតុ ទឹងមិនមែនហេតុ ១ ។
ម្នាលឧបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង កិក្ខុមិនត្រូវសាក

---

១ សំដៅយកការពិនិត្យដេញដោល ពិនិត្យរកព្រឿងឲ្យឃើញពិតឬទេ ។

ชานุยฺยุญฺชิตพฺพํ ฯ ปญฺหปุจฺฉาลกฺขเณ หิ สมฺปตฺต-
เตน กิญฺจิ อนุยฺยุญฺชิตพฺพํ ฯ กตเมหิ ปญฺเหหิ ฯ
สุตฺตํ ชานาติ สุตฺตานุโลมํ ชานาติ วินยํ ชานาติ วิ-
นยานุโลมํ ชานาติ ฐานาฐานกุสลา จ โหนฺติ ฯ
เอเมหิ เขา ขุทาลเก ปญฺหาเกฬิเก สมฺปตฺตเตน
กิญฺจิ อนุยฺยุญฺชิตพฺพํ ฯ อปเรหิปิ ขุทาลเก ปญฺ-
หาเกฬิเก สมฺปตฺตเตน กิญฺจิ ชานุยฺยุญฺชิตพฺพํ ฯ
กตเมหิ ปญฺเหหิ ฯ ฉหิ ฉ ชานาติ ฉนฺนานุโลมํ
ฉ ชานาติ วินยํ ฉ ชานาติ วินยานุโลมํ ฉ ชา-
นาติ ฉ จ ปุญฺญผลกุสลา โหนฺติ ฯ เอเมหิ เขา
ขุทาลเก ปญฺหาเกฬิเก สมฺปตฺตเตน กิญฺจิ ชานุ-
ยฺยุญฺชิตพฺพํ ฯ ปญฺหปุจฺฉาลกฺขเณ หิ สมฺปตฺตเตน
กิญฺจิ อนุยฺยุญฺชิตพฺพํ ฯ กตเมหิ ปญฺเหหิ ฯ ฉหิ
ชานาติ ฉนฺนานุโลมํ ชานาติ วินยํ ชานาติ วินยา-
นุโลมํ ชานาติ ปุญฺญผลกุสลา จ โหนฺติ ฯ
เอเมหิ เขา ขุทาลเก ปญฺหาเกฬิเก สมฺปตฺตเตน
กิญฺจิ อนุยฺยุญฺชิตพฺพํ ฯ อปเรหิปิ ขุทาลเก ปญฺ-

ឧបាលិបញ្ចក: អង្គ ៥ របស់ភិក្ខុដែលមិនគួរសាកសួរនឹងគួរសាកសួរ

សួរទេ ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ភិក្ខុផងគ្នាគួរសាកសួរបាន ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺភិក្ខុដឹងសុត្តៈ ១ ដឹងសុត្តានុលោម ១ ដឹងវិន័យ ១ ដឹងវិនយានុលោម ១ ជាអ្នកឈ្វាសក្នុងហេតុនឹងមិនមែនហេតុ ១ ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គទាំង ៥ នេះឯង ទើបភិក្ខុគួរសាកសួរបាន ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៥ដទៃទៀត ភិក្ខុមិនត្រូវសាកសួរទេ ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺភិក្ខុមិនដឹងធម៌ គឺសុត្តន្តបិដកនឹងអភិធម្មបិដក ១ មិនដឹងធម្មានុលោម (មហាបទេសបួនខាងព្រះសូត្រ) ១ មិនដឹងវិន័យ ១ មិនដឹងវិនយានុលោម ១ ជាអ្នកមិនឈ្វាសក្នុងពាក្យខាងដើមនឹងពាក្យខាងចុង ១ ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គទាំង ៥ នេះឯង ភិក្ខុមិនត្រូវសាកសួរទេ ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គទាំង ៥ ទើបភិក្ខុគួរសាកសួរបាន ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺភិក្ខុដឹងធម៌ ១ ដឹងធម្មានុលោម ១ ដឹងវិន័យ ១ ដឹងវិនយានុលោម ១ ជាអ្នកឈ្វាសក្នុងពាក្យខាងដើមនឹងពាក្យខាងចុង ១ ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គទាំង ៥ នេះឯង ទើបភិក្ខុគួរសាកសួរបាន ។ ម្នាលឧបាលិ

หาเปตฺวา สมฺปาเตน กิกฺขา ลาภุยฺยาปนตฺถาย ฯ ปุ-
ตฺตมาหิ ปญฺหาหิ ฯ วตฺถุ ปิ ลาเภน ปิ อลาภ ปิ ลาเภน ปิ
ปญฺญตฺติ ปิ ลาเภน ปิ ปฐมปาราชิกสฺส ปิ ลาเภน ปิ อนุสฺสา-
วนาปฐมสฺส ปิ ลาเภน ปิ ฯ สาหาหิ โข อุปาลิ ปญฺ-
หาเปตฺวา สมฺปาเตน กิกฺขา ลาภุยฺยาปนตฺถาย ฯ
ปญฺหาหาปาลิ อาเปตฺวา สมฺปาเตน กิกฺขา อลา-
ยาปนตฺถาย ฯ ปุตฺตมาหิ ปญฺหาหิ ฯ วตฺถุ ลาเภน
อลาภ ลาเภน ปญฺญตฺติ ลาเภน ปฐมปาราชิกสฺส ลาเภน
อนุสฺสาวนาปฐมสฺส ลาเภน ฯ สาหาหิ โข อุปาลิ
ปญฺหาหาเปตฺวา สมฺปาเตน กิกฺขา อลาภุยฺยาปนตฺถาย ฯ
อปเรหิปิ อุปาลิ ปญฺหาหาเปตฺวา สมฺปาเตน กิกฺ-
ขา ลาภุยฺยาปนตฺถาย ฯ ปุตฺตมาหิ ปญฺหาหิ ฯ อาปตฺติ
ปิ ลาเภน ปิ อาปตฺติสมุฏฺฐาน ปิ ลาเภน ปิ อาปตฺติยา
ปโยคกรณ ปิ ลาเภน ปิ อาปตฺติยา วูปสม ปิ ลาเภน
ปิ อาปตฺติยา วินิจฺฉยกุสลาย หาเปตฺวา ฯ สาหาหิ
โข อุปาลิ ปญฺหาหาเปตฺวา สมฺปาเตน กิกฺขา ลา-
ภุยฺยาปนตฺถาย ฯ ปญฺหาหาปาลิ อาเปตฺวา สมฺปาเตน

នៃយមិឯក បរិវារៈ

កិកូប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត ក៏កិកូមិនត្រូវសាកសួរទេ ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកិកូមិនដឹងវត្ថុ ១ មិនដឹងនិទាន ១ មិនដឹងបញ្ញត្តិ ១ មិនដឹងបទបាលីក្រោយមុន ១ មិនដឹងគន្ថធាក្យដែលជាប់តគ្នា ១ ។ ម្នាលទបាលិ កិកូប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង កិកូមិនត្រូវសាកសួរទេ ។ ម្នាលទបាលិ កិកូដែលប្រកបដោយអង្គទាំង ៥ ទើបកិកូគួរសាកសួរបាន ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកិកូដឹងវត្ថុ ១ ដឹងនិទាន ១ ដឹងបញ្ញត្តិ ១ ដឹងបទបាលីក្រោយមុន ១ ដឹងគន្ថធាក្យដែលជាប់តគ្នា ១ ។ ម្នាលទបាលិ កិកូប្រកបដោយអង្គទាំង ៥ នេះឯង ទើបគួរសាកសួរបាន ។ ម្នាលទបាលិ កិកូប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត ក៏កិកូមិនត្រូវសាកសួរទេ ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកិកូមិនដឹងអាបត្តិ ១ មិនដឹងសមុដ្ឋាននៃអាបត្តិ ១ មិនដឹងប្រយោគនៃអាបត្តិ ១ មិនដឹងសេចក្តីរម្ងាប់នៃអាបត្តិ ១ ជាអ្នកមិនឈ្លាស ក្នុងការវិនិច្ឆ័យអាបត្តិ ១ ។ ម្នាលទបាលិ កិកូប្រកបដោយអង្គទាំង ៥ នេះឯង កិកូមិនត្រូវសាកសួរទេ ។ ម្នាលទបាលិ កិកូ

ឧបាលិបញ្ចក់ អនុយុញ្ជិតព្វនានុយុញ្ជិតព្វភិក្ខុនោ បញ្ហាឆ្លាន

តិក្ខុ ជា អនុយុញ្ជិតព្វំ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ អាបត្តិំ ជានាតិ អាបត្តិសមុដ្ឋានំ ជានាតិ អាបត្តិយា បហោតំ ជានាតិ អាបត្តិយា វូបសមំ ជានាតិ អាបត្តិ-យោ វិនិច្ឆយកុសលោ ហោតិ ។ ឥមេហិ ខោ ឧបា-លិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតេន តិក្ខុ ជា អនុយុញ្ជិ-តព្វំ ។ អបរេហិបិ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតេន តិក្ខុ ជា អនុយុញ្ជិតព្វំ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ អធិ-ករណំ ន ជានាតិ អធិករណសមុដ្ឋានំ ន ជានាតិ អធិករណស្ស បហោតំ ន ជានាតិ អធិករណស្ស វូប-សមំ ន ជានាតិ ន អធិករណស្ស វិនិច្ឆយកុសលោ ហោតិ ។ ឥមេហិ ខោ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នា-គតេន តិក្ខុ ជា អនុយុញ្ជិតព្វំ ។ បញ្ចហុបាលិ អង្គេ-ហិ សមន្នាគតេន តិក្ខុ អនុយុញ្ជិតព្វំ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ អធិករណំ ជានាតិ អធិករណសមុដ្ឋានំ

ឧទាលិបញ្ហកៈ អង្គ ៥ របស់កុំក្នុងដែលគួរសាកសួរនឹងមិនគួរសាកសួរ

ប្រកបដោយអង្គ ៥ ទើបគួរសាកសួរបាន ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកិក្ខុដឹងអាបត្តិ ១ ដឹងសមុដ្ឋាននៃអាបត្តិ ១ ដឹងប្រយោគនៃអាបត្តិ ១ ដឹងសេចក្តីរម្ងាប់នៃអាបត្តិ ១ អ្នកឈ្លាសក្នុងការវិនិច្ឆ័យអាបត្តិ ១ ។ ម្នាលឧបាលិ កិក្ខុប្រកបដោយអង្គទាំង ៥ នេះឯងទើបគួរសាកសួរបាន ។ ម្នាលឧបាលិ កិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត ក៏កិក្ខុមិនត្រូវសាកសួរទេ ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកិក្ខុមិនដឹងអធិករណ៍ ១ មិនដឹងសមុដ្ឋាននៃអធិករណ៍ ១ មិនដឹងប្រយោគនៃអធិករណ៍ ១ មិនដឹងសេចក្តីរម្ងាប់នៃអធិករណ៍ ១ មិនឈ្លាសក្នុងការវិនិច្ឆ័យអធិករណ៍ ១ ។ ម្នាលឧបាលិ កិក្ខុប្រកបដោយអង្គទាំង ៥ នេះឯង កិក្ខុមិនត្រូវសាកសួរទេ ។ ម្នាលឧបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ទើបគួរសាកសួរបាន ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកិក្ខុដឹងអធិករណ៍ ១ ដឹងសមុដ្ឋាននៃអធិករណ៍ ១

ជាតាតិ អធិការណាសទ្ធ បយោគំ ជាតាតិ អធិការ-ណាសទ្ធ វូបសមំ ជាតាតិ អធិការណាសទ្ធ វិនិច្ឆយកុ-សលោ ហោតិ ។ ឥមេហិ ខោ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតេន ភិក្ខុនា អនុយុញ្ជិតព្ពំ ។

អត្ថវាទវគ្គោ បញ្ចមោ ។

តស្សុទ្ទានំ

(២៧៣) បរិសុទ្ធញ្ច កាលេន
ការុញ្ញ ឧកាសេន ច
អត្ថានានំ អធិការណាំ
អបរេហិបិ វត្តព្ពា
សុត្តំ ធម្មំ បុន វត្តព្ពា
អាបត្តិ អធិការណេន ចាតិ ។

(២៧៤) កតិ នុ ខោ ភន្តេ អារញ្ញកានិ ។ បញ្ចិមេ ឧបាលិ អារញ្ញកា ។ កតមេ បញ្ច ។ មគ្គេន មគ្គំ-ហាត្តា អារញ្ញកោ ហោតិ ធាមញ្ច ឥញ្ជបកតោ អារញ្ញកោ ហោតិ ឧម្មាទា ចិត្តក្ខេបា អារញ្ញកោ ហោតិ

ដ៏ធប្រយោគនៃអធិករណ៍ ๑ ដ៏ធសេចក្តីវិនិច្ឆ័យនៃអធិករណ៍ ๑ អ្នកឈ្លាសក្នុងការវិនិច្ឆ័យអធិករណ៍ ๑ ។ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ๕ នេះឯង ទើបគួរសាកសួរបាន ។

ចប់ អត្ថាទានវគ្គ ទី ๕ ។

ទុទ្ទានគឺបញ្ជីរឿង នៃអត្ថាទានវគ្គនោះដូចេះ

(๒๗๓) និយាយអំពីភិក្ខុអ្នកចោទមានការយសមាថវដោ ដើមបរិសុទ្ធ ๑ ភិក្ខុអ្នកចោទនិយាយក្នុងការគួរ ๑ ភិក្ខុអ្នកចោទប្រកបដោយសេចក្តីកុណា ๑ ភិក្ខុសួរទុកាស ๑ ភិក្ខុគួរកាន់យកនូវអត្ថាទាន ๑ ភិក្ខុមានទុបការៈដល់ភិក្ខុដែលកើតអធិករណ៍ ๑ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ๘ ដទៃទៀត ๑ ភិក្ខុដឹងវត្ថុ ๑ សុត្តៈ ๑ ធម៌ ๑ វត្ថុដទៃទៀត ๑ អាបត្តិ ๑ អធិករណ៍ ๑ ។

(๒๗๔) ព្រះទុបាលិ ក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ភិក្ខុអ្នកកាន់អារញ្ញកធុតង្គ មានប៉ុន្មានពួក ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុអ្នកកាន់អារញ្ញកធុតង្គ មាន ๕ ពួក ។ ๕ ពួក គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺភិក្ខុអ្នកកាន់អារញ្ញកធុតង្គ ព្រោះលួងដំរើង ๑ ភិក្ខុអ្នកកាន់អារញ្ញកធុតង្គ មានសេចក្តីប្រាថ្នាលាមក មានសេចក្តីប្រាថ្នាគ្របសង្កត់ ๑ ភិក្ខុអ្នកកាន់អារញ្ញកធុតង្គ ព្រោះឆ្កួត ព្រោះរោយមាយចិត្ត ๑

វណ្ណោតោ[1] ពុទ្ធេហិ ពុទ្ធុស្សាវកេហីតិ អាវញ្ជេតោ ហោតិ
អបិច អប្បិច្ឆតាញ្ជេវ ឯសិយ សន្តុដ្ឋិញ្ជេវ ឯសិយ
សល្លេខញ្ជេវ ឯសិយ បវិវេកញ្ជេវ ឯសិយ ឥធមត្ថ-
តាញ្ជេវ ឯសិយ អាវញ្ជេតោ ហោតិ ។ ឥមេ ខោ
ឧបាលិ បញ្ច អាវញ្ជេតាតិ ។ កតិ នុ ខោ ភន្តេ បិណ្ឌា-
បាតិកាតិ ។បេ។ កតិ នុ ខោ ភន្តេ បំសុកូលិកាតិ ។
កតិ នុ ខោ ភន្តេ រុក្ខមូលិកាតិ ។ កតិ នុ ខោ ភន្តេ
សោសានិកាតិ ។ កតិ នុ ខោ ភន្តេ អព្ភោកាសិកា-
តិ ។ កតិ នុ ខោ ភន្តេ តេចីវរិកាតិ ។ កតិ នុ ខោ
ភន្តេ សបទានចារិកាតិ ។ កតិ នុ ខោ ភន្តេ នេសជ្ជិ-
កាតិ ។ កតិ នុ ខោ ភន្តេ យថាសន្ថតិកាតិ ។ កតិ
នុ ខោ ភន្តេ ឯកាសនិកាតិ ។ កតិ នុ ខោ ភន្តេ

---

๑ ឧ. ម. ណ្ណិតំ ។

ឧបាលិបញ្ចកៈ កិកូអ្នកកាន់អារញ្ញកធុតង្គមាន ៥ ពួកជាដើម

កិកូអ្នកកាន់អារញ្ញកធុតង្គ ដោយគតិថា កិកូអ្នកកាន់អារញ្ញកធុតង្គ ព្រោះ
ពុទ្ធនីធ្លកពុទ្ធសាវ័កតែងសរសើរ១ កិកូជាអ្នកកាន់អារញ្ញកធុតង្គ ព្រោះ
អាស្រ័យសេចក្តីប្រាថ្នាតិចផង ព្រោះអាស្រ័យសេចក្តីសន្តោសផង ព្រោះ
អាស្រ័យការដុសខាត់ចិត្តផង ព្រោះអាស្រ័យសេចក្តីស្ងាត់ផង ព្រោះ
អាស្រ័យសេចក្តីប្រតិបត្តិ ដែលមានប្រយោជន៍ផង ១ ។ ម្នាលទុបាលិ
កិកូអ្នកកាន់អារញ្ញកធុតង្គ មាន ៥ ពួកនេះឯង ។ ព្រះទុបាលិ ក្រាបបង្គំ
ទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កិកូអ្នកកាន់បិណ្ឌបាតិកធុតង្គមាន
ប៉ុន្មានពួក ។ បេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កិកូអ្នកកាន់បំសុកូលិកធុតង្គ
មានប៉ុន្មានពួក ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កិកូអ្នកកាន់រុក្ខមូលិកធុតង្គ
មានប៉ុន្មានពួក ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កិកូអ្នកកាន់សោសានិកធុតង្គ
មានប៉ុន្មានពួក ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កិកូអ្នកកាន់អព្ភោកាសិក-
ធុតង្គ មានប៉ុន្មានពួក ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កិកូអ្នកកាន់តេចីវរិក-
ធុតង្គ មានប៉ុន្មានពួក ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កិកូអ្នកកាន់សប-
ទានចារិកធុតង្គ មានប៉ុន្មានពួក ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កិកូអ្នកកាន់
នេសជ្ជិកធុតង្គ មានប៉ុន្មានពួក ។ បពិត្រព្រះង្គដ៏ចំរើន កិកូអ្នកកាន់
យថាសន្ថតិកធុតង្គ មានប៉ុន្មានពួក ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កិកូអ្នកកាន់
ឯកាសនិកធុតង្គ មានប៉ុន្មានពួក ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កិកូអ្នកកាន់

๑ลฺขุปฺปฺปกฺกสฺสาติ ฯ กสฺมา นุ โข อยฺเย ปตฺตปิณฺฑิ-
กาติ ฯ ปญฺหเมเต อุปาลิ ปตฺตปิณฺฑิกา ฯ กสฺมเม
ปญฺห ฯ มหฺลตฺตา เหมฺหาตฺตา ปตฺตปิณฺฑิเกา เหาติ ชา-
ปิโต ๔ชาปกเตา ปตฺตปิณฺฑิเกา เหาติ อุปฺปาทา
จิตฺตสฺเสา ปตฺตปิณฺฑิเกา เหาติ ปิณฺฑิเตา พุทฺเธหิ
พุทฺธสาวเกหีติ ปตฺตปิณฺฑิเกา เหาติ อปิจ อปฺป-
ฉฺเญา นิสฺสาย สนฺตุฏฺเญา นิสฺสาย สลฺเขฺญา นิ
นิสฺสาย ปวิเวกเญา นิสฺสาย ๔ธมฺมตฺตเญา นิสฺสา-
ย ปตฺตปิณฺฑิเกา เหาติ ฯ ๔เมเต อุปาลิ ปญฺห
ปตฺตปิณฺฑิกาติ ฯ

ธูตงฺควณฺณา นิฏฺฐิตา ฯ

สงฺฆาฏิ

(๒๗๕) อารญฺเกา ปิณฺฑิปาติเก[๑]

ปุจฺฉาวิสฺสชฺชนา นิฏฺฐิตา

---

๑ ฉ. ม. ปิณฺฑิปาติเก ฯ

ខលុបច្ឆាកត្តិកធុតង្គ មានប៉ុន្មានពួក ។ បពិត្រព្រះអង្គចំរើន កិក្ខុអក
កាន់បត្តបិណ្ឌិកធុតង្គ មានប៉ុន្មានពួក ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាល
ទុជ្ឈលិ កិក្ខុអកកាន់បត្តបិណ្ឌិកធុតង្គ មាន ៥ ពួក ។ ៥ ពួក គឺអ្វីខ្លះ ។
គឺកិក្ខុអកកាន់បត្តបិណ្ឌិកធុតង្គ ព្រោះសេចក្តីល្មង់វង្វេង ១ កិក្ខុអកកាន់
បត្តបិណ្ឌិកធុតង្គ មានសេចក្តីប្រាថ្នាលាភមក មានសេចក្តីប្រាថ្នាគ្រប
សង្កត់ ១ កិក្ខុអកកាន់បត្តបិណ្ឌិកធុតង្គ ព្រោះឆ្គត ព្រោះពាយមាយចិត្ត ១
កិក្ខុអកកាន់បត្តបិណ្ឌិកធុតង្គ ដោយគិតថា កិក្ខុអកកាន់បត្តបិណ្ឌិកធុតង្គ
ព្រះពុទ្ធនិងពួកសាវ័កនៃព្រះពុទ្ធតែងសរសើរ ១ កិក្ខុអកកាន់បត្តបិណ្ឌិកធុ-
តង្គ ព្រោះអាស្រ័យសេចក្តីប្រាថ្នាតិចផង ព្រោះអាស្រ័យសេចក្តីសន្តោស
ផង ព្រោះអាស្រ័យការដុសខាត់ចិត្តផង ព្រោះអាស្រ័យសេចក្តីស្ងាត់ផង
ព្រោះអាស្រ័យសេចក្តីប្រតិបត្តិដែលមានប្រយោជន៍នេះផង ១ ។ ម្នាល
ទុជ្ឈលិ កិក្ខុអកកាន់បត្តបិណ្ឌិកធុតង្គ មាន ៥ ពួកនេះឯង ។

ចប់ ធុតង្គវិភង្គ ទី ៦ ។

ទុទ្ទានគឺបញ្ជីរឿងនៃធុតង្គវគ្គ នោះដូចេ្នះ

(๒๗๕) និយាយអំពីកិក្ខុកាន់អារញ្ញកធុតង្គ ១ កិក្ខុកាន់បិណ្ឌ-
បាតិកធុតង្គ ១ កិក្ខុកាន់បំសុកូលិកធុតង្គ ១ កិក្ខុកាន់រុក្ខមូលិ-
កធុតង្គ ១ កិក្ខុកាន់សោសានិកធុតង្គ ១ ជាគំរប់ ៥ កិក្ខុកាន់

អញ្ញោតេចីវរញ្ហេ

សបទានេសជ្ជិតោ

សន្តេតោសនញ្ហេ

ខលុបច្ចាបត្តិមិល្លាតោតំ ។

(๒๗๖) កតំ ន្វ ខោ អន្តេ មុសាវាទោតំ ។ បញ្ចិមេ ខុទាលិ មុសាវាទា ។ កតមេ បញ្ច ។ អត្តំ មុសាវាទោ ហោតិ តតោ តតោ អត្តំ មុសាវាទោ សង្ឃាទិសេសតោ អត្តំ មុសាវាទោ ថុល្លច្ចយតោ អត្តំ មុសាវាទោ បាចិត្តិយតោ អត្តំ មុសាវាទោ ទុក្កដតោ ។ អិមេ ខោ ខុទាលិ បញ្ច មុសាវាទាតំ ។

(๒๗๗) តតីយំ ន្វ ខោ អន្តេ អន្តេហិ សមណ្ឌតសស្ស តំតុនោ សង្ឃមជ្ឈេ ខុទោសកំ វា បភារណំ វា បមេន្តស្ស អលំ តំតុ មា កល្យាណំ មា កុសលំ មា វិក្ខេបំ មា វិឃាតន្តិ ឯមន្តិត្វា សង្ឃេន ខុទោសកោ វា បភារណោ វា តោតព្ពោតំ ។ បញ្ចហុទាលិ អន្តេហិ

អព្ភោកាសិកធុតង្គ ១ កិក្ខុកាន់តេចីវរិកធុតង្គ ១ កិក្ខុកាន់
សបទានចារិកធុតង្គ ១ កិក្ខុកាន់នេសជ្ជិកធុតង្គ ១ កិក្ខុកាន់
យថាសន្ថតិកធុតង្គ ១ កិក្ខុកាន់ឯកាសនិកធុតង្គ ១ កិក្ខុកាន់
ខលុបច្ឆាកភត្តិកធុតង្គ ១ កិក្ខុកាន់បត្តបិណ្ឌិកធុតង្គ ១ ។

(៤៧៦) ព្រះឧបាលិ ក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន មុសាវាទ មានប៉ុន្មានយ៉ាង ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលឧបាលិ មុសាវាទនេះមាន ៥ យ៉ាង ។ ៥ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺមុសាវាទ ដល់នូវបាវាជិកកំមាន មុសាវាទ ដល់នូវសង្ឃាទិសេសកំមាន មុសាវាទ ដល់នូវថុល្លច្ចយកំមាន មុសាវាទ ដល់នូវបាចិត្តិយៈកំមាន មុសាវាទ ដល់នូវទុក្កដកំមាន ។ ម្នាលឧបាលិ មុសាវាទ មាន ៥ យ៉ាងនេះឯង ។

(៤៧៧) ព្រះឧបាលិ ក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កិក្ខុប្រកបដោយអង្គប៉ុន្មាន កាលបើបញ្ឈប់នូវឧបោសថ ឬបវារណាក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃ សង្ឃគប្បីសង្កត់សង្កិនថា ម្នាលកិក្ខុ ណ្ហើយលោក កុបង្កហេតុ កុំធ្វើដម្ងោះ កុំទាស់ខែង កុំវិវាទគ្នាឡើយ ដូច្នេះហើយសឹមធ្វើឧបោសថ ឬបវារណា ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលឧបាលិ

สมฺมาคตสฺส ภิกฺขุโน สงฺฆมชฺเฌ ขุเทฺทสกํ ภ
ปกรณา ภ ปเวตฺตสฺส อลํ ภิกฺขุ มา กณฺฐกิ มา
กลหา มา วิคฺคหา มา วิวาทาติ ชิมฺหิตฺวา สเชฺชน
ขุเทฺทสเกน ภ ปกรณา ภ คาเตฺวา ฯ คตเมหิ
ปญฺหา ฯ อลชฺชี จ เหเตา พาโล จ อปคตเตฺตา จ
จาวาเทติ ปฺปายโย วตฺตา เหเตา เนตา วุฏฺฐาเทติ ปฺปายโย ฯ
สเมหิ เหา ขุทาลิ ปญฺหาเตหิ สมฺมาคตสฺส
ภิกฺขุโน สงฺฆมชฺเฌ ขุเทฺทสกํ ภ ปกรณา ภ ปเวตฺต-
สฺส อลํ ภิกฺขุ มา กณฺฐกิ มา กลหา มา วิคฺคหา มา
วิวาทาติ ชิมฺหิตฺวา สเชฺชน ขุเทฺทสเกน ภ ปกรณา
ภ คาเตฺวา ฯ อปเรหิปิ ขุทาลิ ปญฺหาเตหิ สม-
มาคตสฺส ภิกฺขุโน สงฺฆมชฺเฌ ขุเทฺทสกํ ภ ปกรณา
ภ ปเวตฺตสฺส อลํ ภิกฺขุ มา กณฺฐกิ มา กลหา มา
วิคฺคหา มา วิวาทาติ ชิมฺหิตฺวา สเชฺชน ขุเทฺทสเกน ภ
ปกรณา ภ คาเตฺวา ฯ คตเมหิ ปญฺหา ฯ อปริ-
สุทฺธกายสมาจาเร เหเตา อปริสุทฺธวจีสมาจาเร
เหเตา อปริสุทฺธาชีเว เหเตา พาโล เหเตา อพฺยตฺตา

ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៥ កាលបើបញ្ឈប់នូវឧបោសថ ឬបវារណាក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃ សង្ឃគប្បីសង្កត់សង្កិនថា ម្នាលភិក្ខុ ល្អើយលោក កុំបង្កហេតុ កុំឆ្លើជម្ងោះ កុំទាស់ខែង កុំវិវាទគ្នាឡើយ ដូច្នេះហើយសឹមឆ្លើឧបោសថ ឬបវារណា ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺភិក្ខុជាអ្នកមិនឮសូរ ១ ជាមនុស្សល្ងង់ ១ មិនមែនជាបកតត្តៈ ១ ជាអ្នកនិយាយដោយបំណងនឹងឲ្យភិក្ខុដទៃយល់ (ពាក្យសាសនា) ១ ជាអ្នកមិនប្រាថ្នានឹងចេញពីអាបត្តិ ១ ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង កាលបើបញ្ឈប់នូវឧបោសថ ឬបវារណាក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃ សង្ឃគប្បីសង្កត់សង្កិនថា ម្នាលភិក្ខុ ហើយលោក កុំបង្កហេតុ កុំឆ្លើជម្ងោះ កុំទាស់ខែង កុំវិវាទគ្នាឡើយ ដូច្នេះហើយសឹមឆ្លើឧបោសថ ឬបវារណា ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត កាលបើបញ្ឈប់នូវឧបោសថ ឬបវារណាក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃ សង្ឃគប្បីសង្កត់សង្កិនថា ម្នាលភិក្ខុ ល្អើយលោក កុំបង្កហេតុ កុំឆ្លើជម្ងោះ កុំទាស់ខែង កុំវិវាទគ្នាឡើយ ដូច្នេះហើយសឹមឆ្លើឧបោសថ ឬបវារណា ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺភិក្ខុជាអ្នកមានកាយសមាចារមិនបរិសុទ្ធ ១ មានវចីសមាចារមិនបរិសុទ្ធ ១ មានអាជីវៈមិនបរិសុទ្ធ ១ ជាមនុស្សល្ងង់មិនឈ្លាសវៃ ១

กลฺยาณกามาเยว ภวนฺติ อกลฺยาณกามาเยว ฯ สเมหิ
ตาว ฉฬาลิ ปญฺหาเยหิ สมนฺนาคตสฺส ภิกฺขุโน
สงฺฆมชฺเฌ ฉาทาสนฺถ ปาวารณาย ปาปุเณยฺย อลํ
ภิกฺขุ มาคณฺหนฺโต มาคลมโต มาวิกฺขมาโต วิหาทนฺโต
ฉมนฺติตฺวา สงฺเฆน ฉาทาเปตพฺพา ปาวารณาย ปาปุ-
ณิตพฺพนฺติ ฯ

(๒๗๘) ภิกฺขเวหิ ฉหิ ตาว ภิกฺขเว อเหหิ สมนฺนาค-
ตสฺส ภิกฺขุโน อนุโยคาทิ น ทาตพฺพนฺติ ฯ ปญฺหา-
ฉาลิ อเหหิ สมนฺนาคตสฺส ภิกฺขุโน อนุโยคาทิ น
ทาตพฺพา ฯ ภิกฺขเวหิ ปญฺหหิ ฯ อาปตฺตาปตฺตึ น
ชานาติ ลหุกครุกานํ อาปตฺตึ น ชานาติ สาวเสส-
นวเสสานํ อาปตฺตึ น ชานาติ ทุฏฺฐุลฺลาทุฏฺฐุลฺลานํ อาปตฺตึ น
ชานาติ สปฺปฏิกมฺมาปฺปฏิกมฺมานํ อาปตฺตึ น ชานาติ ฯ
สเมหิ ตาว ฉฬาลิ ปญฺหาเยหิ สมนฺนาคตสฺส
ภิกฺขุโน อนุโยคาทิ น ทาตพฺพา ฯ ปญฺหาฉาลิ
อเหหิ สมนฺนาคตสฺส ภิกฺขุโน อนุโยคาทิ ทาตพฺพา ฯ
ภิกฺขเวหิ ปญฺหหิ ฯ อาปตฺตาปตฺตึ ชานาติ ลหุ-

ជាអ្នកធ្វើការបង្កហេតុ ធ្វើជម្ងោះ ១ ។ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គ៥ នេះឯង កាលបើបញ្ឈប់នូវទោសថ ឬបវារណាក្នុងកណ្តាលដំនុំសង្ឃ សង្ឃគប្បីសង្កត់សង្កិនថា ម្នាលភិក្ខុ ល្អើយលោកកុំបង្កហេតុ កុំធ្វើជម្ងោះ កុំពាស់ខែង កុំវិវាទគ្នាឡើយ ដូច្នេះហើយសឹមធ្វើទោសថ ឬបវារណា ។

(២៧៨) ព្រះទុបាលិ ក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សង្ឃមិនត្រូវឲ្យការសោកសួរដល់ភិក្ខុ ដែលប្រកបដោយអង្គប៉ុន្មាន ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលទុបាលិ សង្ឃមិនត្រូវឲ្យការសោកសួរ ដល់ភិក្ខុ ដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺភិក្ខុមិនដឹងអាបត្តិ ឆិន្នអនាបត្តិ ១ មិនដឹងអាបត្តិស្រាលឆិន្នធ្ងន់ ១ មិនដឹងសាវសេសាបត្តិឆិន្នអនវសេសាបត្តិ ១ មិនដឹងទុដ្ឋុល្លាបត្តិឆិន្នអទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ១ មិនដឹងសប្ប-ដិកម្មាបត្តិ[1]ឆិន្នអប្បដិកម្មាបត្តិ[2] ១ ។ ម្នាលទុបាលិ សង្ឃមិនត្រូវឲ្យការសោកសួរដល់ភិក្ខុ ដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ។ ម្នាលទុបាលិ សង្ឃត្រូវឲ្យការសោកសួរដល់ភិក្ខុ ដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺភិក្ខុដឹងនូវអាបត្តិឆិន្នអនាបត្តិ ១ ដឹងនូវអាបត្តិស្រាល

---

១ ប្រែថា អាបត្តិដែលកែត្រឡប់ដោយផ្លែនវិធីទំងទេសនាធិរីបាន ។ ២ ប្រែថា អាបត្តិដែលកែត្រឡប់មិនបាន គឺបារាជិកាបត្តិ ។

กตกรุกฺกំ អាបត្តី ជាតាតំ សាវសេសាតិ សាវសេសំ អាបត្តី ជាតាតំ ទុដ្ឋុល្លាទុដ្ឋុល្លំ អាបត្តី ជាតាតំ សប្បដិកម្ម-អប្បដិកម្មំ អាបត្តី ជាតាតំ ។ ឥមេហិ ទោ ឧបាលិ បញ្ចហាឆេហិ សមន្នាគតស្ស ភិក្ខុនោ អនុយោគោ ទាតព្ពោតិ ។

(๒๗๙) កតីហិ ឧ ទោ ភន្តេ អាការេហិ ភិក្ខុ អាបត្តី អាបជ្ជតីតិ ។ បញ្ចហុបាលិ អាការេហិ ភិក្ខុ អាបត្តី អាបជ្ជតិ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ អលជ្ជិតា អញ្ញាណតា កុក្កុច្ចបកតតា អកប្បិយេ កប្បិយ-សញ្ញិតា កប្បិយេ អកប្បិយសញ្ញិតា ។ ឥមេហិ ខោ ឧបាលិ បញ្ចហាការេហិ ភិក្ខុ អាបត្តិំ អាបជ្ជតិ ។ អបរេហិបិ ឧបាលិ បញ្ចហាការេហិ ភិក្ខុ អាបត្តិំ អាបជ្ជតិ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ អទស្សនេន អស្សវនេន បស្សទ្ធតា តថាសញ្ញី[1] សតិសម្មោសា ។ ឥមេហិ ខោ ឧបាលិ បញ្ចហាការេហិ ភិក្ខុ អាបត្តិំ អាបជ្ជតីតិ ។

---

๑ តថាសញ្ញិភាតំ ปาឋោ យุត្តតរោ ។

នឹងធ្ងន់ ๑ ដឹងនូវសាវសេសាបត្តិនឹងអនវសេសាបត្តិ ๑ ដឹងនូវទុដ្ឋុល្លាបត្តិនឹងអទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ๑ ដឹងនូវសប្បដិកម្មាបត្តិនឹងអប្បដិកម្មាបត្តិ ๑ ฯ ម្នាលទុបាលិ សង្ឃត្រូវឲ្យការសាកសួរដល់កិក្ខុ ដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ នេះឯង ฯ

(๒๗๙) ព្រះទុបាលិ ក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កិក្ខុត្រូវអាបត្តិ ដោយអាការប៉ុន្មាន ฯ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុត្រូវអាបត្តិ ដោយអាការ ๕ ฯ អាការ ๕ អ្វីខ្លះ ฯ គឺកិក្ខុត្រូវអាបត្តិ ដោយសេចក្តីមិនភ្លាសចាប ๑ ដោយមិនស្គាល់អាបត្តិ ๑ ដោយសង្ស័យ ហើយចេះតែធ្វើ[๗] ๑ ដោយសំគាល់ថាគួរ តែរបស់ដែលមិនគួរ ๑ ដោយសំគាល់ថាមិនគួរ តែរបស់ដែលគួរ ๑ ฯ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុត្រូវអាបត្តិ ដោយអាការ៥ នេះឯង ฯ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុត្រូវអាបត្តិ ដោយអាការ ๕ ដទៃទៀត ฯ អាការ ๕ គឺអ្វីខ្លះ ฯ គឺកិក្ខុត្រូវអាបត្តិ ដោយអាការមិនឃើញ[๑] ๑ ត្រូវដោយអាការមិនឮ(๒)๑ ត្រូវដោយដេកលក់(๓)๑ ត្រូវដោយខ្វះសំគាល់ពិត(๔)๑ ត្រូវដោយក្តៅស្មារតី(๕)๑ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុត្រូវអាបត្តិ ដោយអាការ๕នេះឯង ฯ

---

๑ អដ្ឋកថា ថា កិក្ខុសង្ស័យ ហើយធ្វើលើកម្មមិនគួរ ដោយមិនបានដួបវិន័យធរ ។ ๒ ធ្វើកម្មមិនគួរ ព្រោះមិនសួរឬមិនប្រុងស្តាប់ពាក្យវិន័យធរ ដែលអធិប្បាយពីកម្មគួរនឹងមិនគួរដល់កិក្ខុជាដើម ។ ๓ ត្រូវអាបត្តិដោយដេកលក់ តាមសិក្ខាបទដែលហាមការដេកក្រមួនឹងសាមណេរជាដើម ។ ๔ របស់មិនគួរ តែកិក្ខុសំគាល់ថាជាក់ជាគួរ ។ ๕ ត្រូវដោយឆ្លៀតរំ៉ាកន្លងទៅជាដើម។

(๒๘๐) กตีสุ ขฺวาหนฺเต ภเวยฺยุนฺติ ฯ ปญฺเจเมวุปาสโก วโร ฯ กตเมปญฺจ ฯ ปาณาติปาตา เวรมณี อทินฺนาทานา เวรมณี กาเมสุมิจฺฉาจารา เวรมณี มุสาวาทา เวรมณี สุราเมรยมชฺชปฺปมาทฏฺฐานา เวรมณี ฯ อิเมขฺวาหนฺเต ปญฺจ วโรติ ฯ

(๒๘๑) กตีสุ ขฺวาหนฺเต วรมณิโยติ ฯ ปญฺเจมา อุปาสโก วรมณิโย ฯ กตมา ปญฺจ ฯ ปาณาติปาตา วรมณี อทินฺนาทานา วรมณี กาเมสุมิจฺฉาจารา วรมณี มุสาวาทา วรมณี สุราเมรยมชฺชปฺปมาทฏฺฐานา วรมณี ฯ อิมา ขฺวาหนฺเต ปญฺจ วรมณิโยติ ฯ

ឧបាលិបញ្ហកៈ ពៀរមាន ៥ យ៉ាង កិរិយាវៀរមាន ៥ យ៉ាង

(๔๘๐) ព្រះឧបាលិគ្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ពៀរមានប៉ុន្មានយ៉ាង ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលឧបាលិ ពៀរនេះ មាន ៥ យ៉ាង ។ ពៀរ ៥ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺការញុំាងសត្វមានជីវិតឲ្យធ្លាក់ចុះឲ្យវិនាស ១ ការគាន់យកទ្រព្យ ដែលគេមិនឲ្យ ១ ការប្រព្រឹត្តិខុសក្នុងកាមទាំងឡាយ ១ ការនិយាយកុហក ១ ហេតុជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ ព្រោះផឹកទឹកស្រវឹង គឺសុរានឹងមេរ័យ ១ ម្នាលឧបាលិ ពៀរមាន ៥ យ៉ាងនេះឯង ។

(๔๘๑) ព្រះឧបាលិគ្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កិរិយាវៀរ មានប៉ុន្មាន ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលឧបាលិ កិរិយាវៀរមាន ៥ យ៉ាង ។ ៥ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកិរិយាវៀរចាកការញុំាងសត្វមានជីវិតឲ្យវិនាស ១ កិរិយាវៀរចាកការគាន់យកទ្រព្យ ដែលគេមិនបានឲ្យ ១ កិរិយាវៀរចាកការប្រព្រឹត្តិខុស ក្នុងកាមទាំងឡាយ ១ កិរិយាវៀរចាកការនិយាយកុហក ១ កិរិយាវៀរចាកហេតុជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ ព្រោះផឹកទឹកស្រវឹងគឺសុរានឹងមេរ័យ ១ ។ ម្នាលឧបាលិ កិរិយាវៀរមាន ៥ យ៉ាងនេះឯង ។

(๒๘๒) กตี ธุ เอเก ฆนสญฺญาติ ฯ ปญฺจ-
มาสา ฆนสญฺญา ฯ กตมาสา ปญฺจ ฯ
ญาตีฆนสญฺญา ภោคฆนสญฺญา ภេคฆนสญฺญา สีลวฆนสญฺญา
ธิฏฺฐิฆนสญฺญา ฯ ឥมาสา เอเก ฆนสญฺญา ปญฺจ ฆนสญฺญาติ ฯ

(๒๘๓) กตี ธุ เอเก สมฺปทาติ ฯ
ปญฺจิมา ฆนสญฺญา สมฺปทา ฯ กตมา ปญฺจ ฯ
ญาตีสมฺปทา ภោคสมฺปทา អារោគฺยสมฺปทา สีลว-
สมฺปทา ธิฏฺฐิสมฺปทา ฯ ឥมา เอเก ฆนสญฺญา ปญฺจ
สมฺปทาติ ฯ

(๒๘๒) ព្រះឧបាលិគ្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សេចក្តីវិនាស មានប៉ុន្មាន ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលឧបាលិ សេចក្តីវិនាស មាន ៥ យ៉ាង ។ ៥ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសេចក្តីវិនាសញាតិ ១ សេចក្តីវិនាសកោគសម្បត្តិ ១ សេចក្តីវិនាសព្រោះរោគ ១ សេចក្តីវិនាសសីល ១ សេចក្តីវិនាសព្រោះទិដ្ឋិ ១ ។ ម្នាលឧបាលិ សេចក្តីវិនាសមាន ៥ យ៉ាងនេះឯង ។

(๒๘๓) ព្រះឧបាលិគ្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សម្បទា គឺសេចក្តីបរិបូណ៌ មានប៉ុន្មានយ៉ាង ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលឧបាលិ សេចក្តីបរិបូណ៌ មាន ៥ យ៉ាង ។ ៥ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសេចក្តីបរិបូណ៌ដោយញាតិ ១ សេចក្តីបរិបូណ៌ដោយកោគសម្បត្តិ ១ សេចក្តីបរិបូណ៌ដោយអាគារមិនមានរោគ ១ សេចក្តីបរិបូណ៌ដោយសីល ១ សេចក្តីបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋត្រូវ ១ ។ ម្នាលឧបាលិ សេចក្តីបរិបូណ៌មាន ៥ យ៉ាងនេះឯង ។

ចប់ មុសាវាទវគ្គ ទី ៧ ។

តស្សុទ្ទានំ

(๒๙๒) មុសាភនោ ច ភិមច្ចុ
អបរេហិ អនុយោគោ ច
អាបត្តិញ្ច អបរេហិ
វេភ វេរមណីបិ ច
ឆ្យសនំ សម្ឆនា ចេវ
សត្តមោ វុត្តសន្តិហោតិ ។

(๒๙๕) កតីហិ ឯ ខោ ភន្តេ អង្គេហិ សមន្នាគតស្ស ភិក្ខុនោ ភិក្ខុនីសង្ឃេនេវ កម្មំ ការតព្ពន្តិ ។ បញ្ចហុបាលិ អង្គេហិ សមន្នាគតស្ស ភិក្ខុនោ ភិក្ខុនីសង្ឃេនេវ កម្មំ ការតព្ពំ អវន្ទិយោ សោ ភិក្ខុ ភិក្ខុនីសង្ឃស្ស ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ វិវទតិ ការយំ ភិក្ខុនីនំ ឧសេដ្ឋតំ ឧរុំ ឧសេដ្ឋតំ អន្តជាតំ ឧសេដ្ឋតំ ឧភោ អំសកូដេ ឧសេដ្ឋតំ ឧភាសតំ តិហិ សម្ឆយោដេតំ ។ ឥមេហិ ខោ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតស្ស ភិក្ខុនោ ភិក្ខុនីសង្ឃេនេវ កម្មំ ការតព្ពំ អវន្ទិយោ សោ ភិក្ខុ ភិក្ខុនីសង្ឃស្ស ។

ឧបាលិបញ្ចក: ឧទ្ទានគាថា កិច្ចនីសង្ឃត្រូវធ្វើកម្មនឹងសំកិច្ច

ទុតិយភាណវារៈ គឺបញ្ហាវារនៃមុសាវាទវគ្គនោះ ដូចម្តេច

(២៨៤) និយាយអំពីមុសាវាទ ១ អំពីសង្ឃត្រូវសង្កត់សង្កិនកិច្ច ១ អំពីកិច្ចប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត ១ អំពីការសោកស្តាយ ១ អំពីកិច្ចត្រូវអាបត្តិ ១ អំពីកិច្ចត្រូវអាបត្តិដោយអាការ ៥ ដទៃទៀត ១ អំពីពៀរ ១ អំពីកិរិយាវៀរ ១ អំពីសេចក្តីវិនាស ១ អំពីសេចក្តីបរិបូណ៌ ១ (នេះ) ជាសង្គហវគ្គទី ប្រាំពីរ ។

(២៨៥) ព្រះឧបាលីក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កិច្ចប្រកបដោយអង្គប៉ុន្មាន ដែលកិច្ចនីសង្ឃត្រូវធ្វើកម្ម ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលឧបាលិ កិច្ចប្រកបដោយអង្គ ៥ ដែលកិច្ចនីសង្ឃត្រូវធ្វើកម្ម គឺកិច្ចនីសង្ឃ មិនត្រូវថ្វាយបង្គំកិច្ចនោះឡើយ ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកិច្ចបើកកាយបង្ហាញពួកកិច្ចនី ១ បើកភ្លៅបង្ហាញ ១ បើកអង្គជាតបង្ហាញ ១ បើកចង្កួយស្មាតាំងសង្ឃាដិបង្ហាញ ១ និយាយលួងឆ្លៀវឆ្លាតនឹងត្រហស្ត ១ ។ ម្នាលឧបាលិ កិច្ចប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ដែលកិច្ចនីសង្ឃត្រូវធ្វើកម្ម គឺកិច្ចនីសង្ឃ មិនត្រូវថ្វាយបង្គំកិច្ចនោះឡើយ ។

អបរេហិ ឧចាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមង្គាតតស្ស កិក្ខុនោ កិក្ខុនីសង្ឃេនេវ កម្មំ កាតព្ពំ អវង្គិយោ សោ កិក្ខុ កិក្ខុនីសង្ឃេន ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ កិក្ខុនិំ អលាភាយ បរិសក្កតិ កិក្ខុនិំ អនត្ថាយ បរិសក្កតិ កិក្ខុនិំ អនាវាសាយ បរិសក្កតិ កិក្ខុនិយោ អក្កោសតិ បរិភាសតិ កិក្ខូ កិក្ខុនីហិ ភេទេតិ ។ ឥមេហិ ខោ ឧចាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមង្គាតតស្ស កិក្ខុនោ កិក្ខុនីសង្ឃេនេវ កម្មំ កាតព្ពំ អវង្គិយោ សោ កិក្ខុ កិក្ខុនីសង្ឃេន ។ អបរេហិបិ ឧចាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមង្គាតតស្ស កិក្ខុនោ កិក្ខុនីសង្ឃេនេវ កម្មំ កាតព្ពំ អវង្គិយោ សោ កិក្ខុ កិក្ខុនីសង្ឃេន ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ កិក្ខុនិំ អលាភាយ បរិសក្កតិ កិក្ខុនិំ អនត្ថាយ បរិសក្កតិ កិក្ខុនិំ អនាវាសាយ បរិសក្កតិ កិក្ខុនិយោ អក្កោសតិ បរិភាសតិ កិក្ខូ កិក្ខុនីហិ សម្ភយោជេតិ ។ ឥមេហិ ខោ ឧចាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមង្គាតតស្ស កិក្ខុនោ កិក្ខុនីសង្ឃេនេវ កម្មំ កាតព្ពំ អវង្គិយោ សោ កិក្ខុ កិក្ខុនីសង្ឃោតិ ។

វិនយបិដក បរិវារៈ

ម្នាលទុបាលិ កិរិយាប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត កិរិយានឹងសង្ឃកម្មត្រូវធ្វើកម្ម ដែរ គឺកិរិយានឹងសង្ឃ មិនត្រូវថ្វាយបង្គំកិរិយានោះឡើយ ។ អង្គ ៥ គឺអ្វី ខ្លះ ។ គឺកិរិយាពាយោមដើម្បីមិនឲ្យបានលាភដល់ពួកកិរិយានី ១ ពាយោមដើម្បីមិនឲ្យមានប្រយោជន៍ដល់ពួកកិរិយានី ១ ពាយោមដើម្បីមិនឲ្យមានទីលំនៅដល់ពួកកិរិយានី ១ ដេរគំរាមកិរិយានីខាងឆ្ងាយ ១ ឲ្យពួកកិរិយាបែកចាកពួកកិរិយានី ១ ។ ម្នាលទុបាលិ កិរិយាប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ដែលកិរិយានីសង្ឃត្រូវធ្វើកម្ម គឺកិរិយានីសង្ឃ មិនត្រូវថ្វាយបង្គំកិរិយានោះឡើយ ។ ម្នាលទុបាលិ កិរិយាប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត កិរិយានីសង្ឃត្រូវធ្វើកម្មដែរ គឺកិរិយានីសង្ឃ មិនត្រូវថ្វាយបង្គំកិរិយានោះឡើយ ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកិរិយាពាយោមដើម្បីមិនឲ្យមានលាភដល់ពួកកិរិយានី ១ ពាយោមដើម្បីមិនឲ្យមានប្រយោជន៍ដល់ពួកកិរិយានី ១ ពាយោមដើម្បីមិនឲ្យមានទីលំនៅដល់កិរិយានី ១ ដេរគំរាមកិរិយានីខាងឆ្ងាយ ១ ផ្សំផ្គុំពួកកិរិយានីឯពួកកិរិយានី ១ ។ ម្នាលទុបាលិ កិរិយាប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ដែលកិរិយានីសង្ឃត្រូវធ្វើកម្ម គឺកិរិយានីសង្ឃ មិនត្រូវថ្វាយបង្គំកិរិយានោះឡើយ ។

ឧបាលិបញ្ចក បញ្ចង្គសមន្នាគតាយ ភិក្ខុនិយោ កម្មំ ការេតព្ពំ

(๒๘๖) តតិយា ខុ ខោ ឧបាលិ អង្គេហិ សមន្នាគតាយ ភិក្ខុនិយា កម្មំ ការេតព្ពន្តិ ។ បញ្ចហុបាលិ អង្គេហិ សមន្នាគតាយ ភិក្ខុនិយា កម្មំ ការេតព្ពំ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ វិវរិត្វា ការយំ ភិក្ខុំ ឧស្សុតំ ខុំ ឧស្សុតំ អន្តដ្ឋាតំ ឧស្សុតំ ខុភោ អំសក្ខេ ឧស្សុតំ ខិភាសតិ តិហិ សម្បយោជេតិ ។ ឥមេហិ ខោ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតាយ ភិក្ខុនិយា កម្មំ ការេតព្ពំ ។ អបរេហិបិ ខុបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតាយ ភិក្ខុនិយា កម្មំ ការេតព្ពំ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ ភិក្ខុំ អលាភាយ បរិសក្កតិ ភិក្ខុំ អនត្ថាយ បរិសក្កតិ ភិក្ខុំ អនាភាសាយ បរិសក្កតិ ភិក្ខុ អក្កោសតិ បរិភាសតិ ភិក្ខុនិយោ ភិក្ខូហិ ភេទេតិ ។ ឥមេហិ ខោ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតាយ ភិក្ខុនិយា កម្មំ ការេតព្ពំ ។ អបរេហិបិ ខុបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតាយ ភិក្ខុនិយា កម្មំ ការេតព្ពំ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ ភិក្ខុំ អលាភាយ បរិសក្កតិ ភិក្ខុំ អនត្ថាយ បរិសក្កតិ ភិក្ខុំ អនាភាសាយ បរិសក្កតិ

ឧបាលិបញ្ចកៈ សង្ឃត្រូវធ្វើកម្មដល់ភិក្ខុនៃសប្រកបដោយអង្គ ៥

(๒๘๖) ព្រះឧបាលិគ្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សង្ឃត្រូវធ្វើកម្មដល់ភិក្ខុនី ដែលប្រកបដោយអង្គប៉ុន្មាន ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលឧបាលិ សង្ឃត្រូវធ្វើកម្មដល់ភិក្ខុនី ដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ។ អង្គ ៥ អ្វីខ្លះ ។ គឺភិក្ខុនីដែលបើកកាយ បង្ហាញពួកភិក្ខុ ๑ បើកក្តៅបង្ហាញ ๑ បើកអង្គជាតបង្ហាញ ๑ បើកបច្ចយស្មាទាំងសងខាង បង្ហាញ ๑ និយាយលួងលោម ប្តូរផ្តុំនឹងគ្រហស្ថ ๑ ។ ម្នាលឧបាលិ សង្ឃត្រូវធ្វើកម្មដល់ភិក្ខុនី ដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ។ ម្នាលឧបាលិ សង្ឃត្រូវធ្វើកម្មដល់ភិក្ខុនី ដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺភិក្ខុនីព្យាយាមដើម្បីមិនឲ្យមានលាភ ដល់ពួកភិក្ខុ ๑ ព្យាយាមដើម្បីមិនឲ្យមានប្រយោជន៍ ដល់ពួកភិក្ខុ ๑ ព្យាយាមដើម្បីមិនឲ្យមានទីលំនៅ ដល់ពួកភិក្ខុ ๑ ដេរគំរាមភិក្ខុទាំងឡាយ ๑ ធ្វើពួកភិក្ខុនីឲ្យបែកចាកពួកភិក្ខុ ๑ ។ ម្នាលឧបាលិ សង្ឃត្រូវធ្វើកម្មដល់ភិក្ខុនីដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ។ ម្នាលឧបាលិ សង្ឃត្រូវធ្វើកម្មដល់ភិក្ខុនីដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺភិក្ខុនីព្យាយាមដើម្បីមិនឲ្យមានលាភដល់ភិក្ខុ ๑ ព្យាយាមដើម្បីមិនឲ្យមានប្រយោជន៍ដល់ពួកភិក្ខុ ๑ ព្យាយាមដើម្បីមិនឲ្យមានទីលំនៅ ដល់ពួកភិក្ខុ ๑

กิญฺจิ อากาสคตํ ปริคฺคหคตญฺจ กิญฺจิ ยถา กิญฺจิ สมฺปยุตฺตธมฺมานนฺติ ฯ สพฺเพปิ เต ขนฺธาทโย ปญฺหาวเสน สมฺมสนฺตสฺส ตสฺส ภิกฺขุโน ปญฺญาย อารมฺมณกรณวเสน กิญฺจนา ฯ

(๒๘๗) กตเมสุ ปน เตสุ ขนฺเธสุ สมฺมสนฺตสฺส ตสฺส ภิกฺขุโน กิญฺจนานิ ปหียนฺติ ฯ ปญฺจสุ ขนฺเธสุ สมฺมสนฺตสฺส ตสฺส ภิกฺขุโน ตีสุ ขนฺเธสุ ปหียนฺติ ฯ ตีสุ ขนฺเธสุ สมฺมสนฺตสฺส ตสฺส ภิกฺขุโน ทฺวีสุ ขนฺเธสุ ปหียนฺติ ฯ ทฺวีสุ ขนฺเธสุ สมฺมสนฺตสฺส ตสฺส ภิกฺขุโน เอกสฺมิญฺเจว ขนฺเธ ปหียนฺติ ฯ เอกสฺมิญฺเจว ขนฺเธ สมฺมสนฺตสฺส ตสฺส ภิกฺขุโน ตีสุ ขนฺเธสุ ปหียนฺติ ฯ ตีสุ ขนฺเธสุ สมฺมสนฺตสฺส ตสฺส ภิกฺขุโน ปญฺจสุ ขนฺเธสุ ปหียนฺติ ฯ ปญฺจสุ ขนฺเธสุ สมฺมสนฺตสฺส ตสฺส ภิกฺขุโน กิญฺจนานิ ปหียนฺติ ฯ กตเมสุ ปน เตสุ ขนฺเธสุ สมฺมสนฺตสฺส ตสฺส ภิกฺขุโน กิญฺจนานิ ปหียนฺติ ฯ ปญฺจสุ ขนฺเธสุ สมฺมสนฺตสฺส ตสฺส ภิกฺขุโน ตีสุ ขนฺเธสุ ปหียนฺติ ฯ ตีสุ ขนฺเธสุ สมฺมสนฺตสฺส ตสฺส ภิกฺขุโน ทฺวีสุ ขนฺเธสุ ปหียนฺติ ฯ ทฺวีสุ ขนฺเธสุ สมฺมสนฺตสฺส ตสฺส ภิกฺขุโน เอกสฺมิญฺเจว ขนฺเธ ปหียนฺติ ฯ เอกสฺมิญฺเจว ขนฺเธ

ដេរគំរាមកំកុ ១ ផ្សំផ្គុំពួកកំកុនីនឹងពួកកំកុ ១ ។ ម្នាលទុបាលិ សង្ឃត្រូវ
ធ្វើកម្មដល់កំកុនី ដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ។

(២៨៧) ព្រះទុបាលក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន
កំកុដែលប្រកបដោយអង្គប៉ុន្មាន មិនត្រូវបញ្ឈប់នូវឧបាទ ដល់កំកុនីពាំង
ឡាយ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលទុបាលិ កំកុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥
មិនត្រូវបញ្ឈប់ នូវឧបាទដល់កំកុនីពាំងឡាយទេ ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។
គឺកំកុមិនមានសេចក្តីខ្មាស ១ ជាមនុស្សល្ងង់ ១ មិនមែនជាបកតត្ត ១
ជាអ្នកនិយាយប៉ងញុំាងកំកុដទៃឲ្យឃ្លាតចាក (សាសនា) ១ មិនជ្រាបច្បា
ន់ធំចេញចាកអាបត្តិ ១ ។ ម្នាលទុបាលិ កំកុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥
នេះឯង មិនត្រូវបញ្ឈប់នូវឧបាទដល់កំកុនីពាំងឡាយទេ ។ ម្នាលទុបាលិ
កំកុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត ក៏មិនត្រូវបញ្ឈប់នូវឧបាទ ដល់
កំកុនីពាំងឡាយដែរ ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកំកុមានកាយសមា-
ចារមិនបរិសុទ្ធ ១ មានវចីសមាចារមិនបរិសុទ្ធ ១ មានអាជីវៈមិនបរិ-
សុទ្ធ ១ ជាមនុស្សល្ងង់មិនឈ្លាសវៃ ១ កាលបើគេសាកសួរ ក៏មិនអាចនឹង
ឲ្យគេសាកសួរ ១ ។ ម្នាលទុបាលិ កំកុប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង

ชีวิตเหตุ ๆ ปฯ อปเรหิปิ อุจฺฉลิ ปญฺหาปุจฺฉเกหิ สมณพฺราหฺมเณหิ กิญฺจิ กิญฺจิทีปํ ชีวิตเหตุ ๆ กตเมหิ ปญฺหาปุจฺฉเกหิ ๆ กายิเกน อกาจาเรน สมณพฺราหฺมเณหิ เหตุ วาจสิเกน อกาจาเรน สมณพฺราหฺมเณหิ เหตุ กายิกวาจสิเกน อกาจาเรน สมณพฺราหฺมเณหิ เหตุ กิญฺจิทีปํ อกฺกาสกปวาสกา เหตุ กิญฺจิทีปหิ สทฺธึ สมฺสนฺทา วิหารติ อนนุโลมิเกน สมฺผปฺปลาเปน ๆ ฯปฯ เหตุ วา อุจฺฉลิ ปญฺหาปุจฺฉเกหิ สมณพฺราหฺมเณหิ กิญฺจิ กิญฺจิทีปํ ชีวิตเหตุ ๆ อปเรหิปิ อุจฺฉลิ ปญฺหาปุจฺฉเกหิ สมณพฺราหฺมเณหิ กิญฺจิ กิญฺจิทีปํ ชีวิตเหตุ ๆ กตเมหิ ปญฺหาปุจฺฉเกหิ ๆ อลชฺชี จ เหตุ พาโล จ อพฺยตฺโต จ กณฺฑุกาโร จ เหตุ กลหการโก ภณฺฑนการโก จ เหตุ วิคฺคหการโก จ เหตุ วิวาทาปนฺโน จ น ปริมุจฺจิตาโร ๆ ฯปฯ เหตุ วา อุจฺฉลิ ปญฺหาปุจฺฉเกหิ สมณพฺราหฺมเณหิ กิญฺจิ กิญฺจิทีปํ ชีวิตเหตุ ๆ

ឧភាលិបញ្ចកៈ កិក្ខុមិនត្រូវបញ្ឈប់នូវទាទងសិក្ខាទាំងឡាយ

មិនត្រូវបញ្ឈប់នូវនុវាទដល់តិក្ខុនីទាំងឡាយទេ ។ ម្នាលឧបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត ក៏មិនត្រូវបញ្ឈប់នូវនុវាទដល់តិក្ខុនីទាំងឡាយដែរ ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកិក្ខុប្រកបដោយអនាចារខាងផ្លូវកាយ ១ ប្រកបដោយអនាចារខាងផ្លូវវាចា ១ ប្រកបដោយយអនាចារទាំងផ្លូវកាយទាំងផ្លូវវាចា ១ ដេរគំពាមពួកតិក្ខុនី ១ នៅច្រឡូកច្រឡំនឹងពួកតិក្ខុនីដោយសេចក្តីច្រឡូកច្រឡំមិនសមគួរ ១ ។ ម្នាលឧបាលិ កិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង មិនត្រូវបញ្ឈប់នូវនុវាទ ដល់តិក្ខុនីទាំងឡាយទេ ។ ម្នាលឧបាលិ កិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត ក៏មិនត្រូវបញ្ឈប់នូវនុវាទដល់តិក្ខុនីទាំងឡាយដែរ ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺតិក្ខុមិនមានសេចក្តីខ្មាស ១ ជាមនុស្សល្ងង់ ១ មិនមែនជាបុគ្គល ១ ជាអ្នកធ្វើនូវការបង្កហេតុ ធ្វើនូវជម្លោះ ១ ជាអ្នកមិនធ្វើនូវសិក្ខាឱ្យបរិបូណ៌ ១ ។ ម្នាលឧបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង មិនត្រូវបញ្ឈប់នូវនុវាទដល់តិក្ខុនីទាំងឡាយទេ ។

[๒๘๘] กตีหิ นุ โข ภนฺเต อาจริเยหิ สมฺมา-
สเตน ภิกฺขุนา ภิกฺขุนีนํ ปาติโมกฺขํ อุทฺทิสิตุนฺติ ฯ
ปญฺจหุปาลิ อาจริเยหิ สมฺมาสเตน ภิกฺขุนา ภิกฺขุ-
นีนํ ปาติโมกฺขํ อุทฺทิสิตุนฺติ ฯ กตเมหิ ปญฺจหิ ฯ
กายิเกน อนาจาเรน สมนฺนาคโต โหติ ภิกฺขุ-
เกน อนาจาเรน สมนฺนาคโต โหติ กายิกภิกฺขุ-
สิเกน อนาจาเรน สมนฺนาคโต โหติ ภิกฺขุนีนํ
อกฺกาสกปวาริกาสโก โหติ ภิกฺขูหิ สทฺธึ สํ-
สนฺทติ วิหรติ อนนุโลมิเกน สํสคฺเคน ฯ สเมหิ
โข อุปาลิ ปญฺจหาจริเยหิ สมฺมาสเตน ภิกฺขุนา
ภิกฺขุนีนํ ปาติโมกฺขํ อุทฺทิสิตุนฺติ ฯ อปเรหิปิ อุปาลิ
ปญฺจหาจริเยหิ สมฺมาสเตน ภิกฺขุนา ภิกฺขุนีนํ ปาติโมกฺขํ
อุทฺทิสิตุนฺติ ฯ กตเมหิ ปญฺจหิ ฯ อลชฺชี จ
โหติ พาโล จ อปกตตฺโต จ กมฺมิโก จ โหติ
ตีลาโทปิ จ ฯ สเมหิ โข อุปาลิ ปญฺจหาจริเยหิ
สมฺมาสเตน ภิกฺขุนา ภิกฺขุนีนํ ปาติโมกฺขํ อุทฺทิสิตุ-
นฺติ ฯ

(๔๘๘) ព្រះទុដ្ឋលិគ្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កិក្ខុប្រកបដោយអង្គប៉ុន្មាន ដែលមិនត្រូវឲ្យពួកកិក្ខុនីកាន់យកទុវាទ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលទុដ្ឋលិ កិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៥ ដែលមិនត្រូវឲ្យពួកកិក្ខុនីកាន់យកទុវាទ ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកិក្ខុប្រកបដោយអនាចារខាងផ្លូវកាយ ១ ប្រកបដោយអនាចារខាងផ្លូវវាចា ១ ប្រកបដោយអនាចារទាំងផ្លូវកាយទាំងផ្លូវវាចា ១ ជាអ្នកដេរគំរាមពួកកិក្ខុនី ១ ជាអ្នកនៅច្របូកច្របល់នឹងពួកកិក្ខុនី ដោយសេចក្តីច្របូកច្របល់មិនសមគួរ ១ ។ ម្នាលទុដ្ឋលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង មិនត្រូវឲ្យពួកកិក្ខុនីកាន់យកទុវាទ ។ ម្នាលទុដ្ឋលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត ក៏មិនត្រូវឲ្យពួកកិក្ខុនីកាន់យកទុវាទដែរ ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកិក្ខុមិនមានសេចក្តីខ្មាស ១ ជាមនុស្សពាល ១ មិនមែនជាបកតត្ត ១ ជាអ្នកដំណើរ ១ ជាអ្នកមានជម្ងឺ ១ ។ ម្នាលទុដ្ឋលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយង្គ ៥ នេះឯង មិនត្រូវឲ្យពួកកិក្ខុនីកាន់យកទុវាទ ។

[๒๘๙] กตีหาทิ นุ โข กตฺเถ อนฺตฺเถหิ สมนฺนาคตาติ กิกฺขนฺธา สทฺธาทิ สากจฺฉาติ ฯ ปญฺหาวาโร อนฺตฺเถหิ สมนฺนาคตาติ กิกฺขนฺธา สทฺธาทิ สากจฺฉาติ ฯ กตาเมหิ ปญฺหาหิ ฯ น อาเสวนฺเตน สีลวนฺเตน สมนฺนาคโต โหติ น อาเสวนฺเตน สมาธิวนฺเตน สมนฺนาคโต โหติ น อาเสวนฺเตน ปญฺญาวนฺเตน[๑] สมนฺนาคโต โหติ น อาเสวนฺเตน วิมุตฺติวนฺเตน สมนฺนาคโต โหติ น อาเสวนฺเตน วิมุตฺติญาณทสฺสนวนฺเตน สมนฺนาคโต โหติ ๘เมหิ โข อุปาลิ ปญฺหาวาเรหิ สมนฺนาคตาติ กิกฺขนฺธา สทฺธาทิ สากจฺฉาติ ฯ ปญฺหาวาโร อนฺตฺเถหิ สมนฺนาคตาติ กิกฺขนฺธา สทฺธาทิ สากจฺฉาติ ฯ กตาเมหิ ปญฺหาหิ ฯ อาเสวนฺเตน สีลวนฺเตน สมนฺนาคโต โหติ อาเสวนฺเตน สมาธิวนฺเตน สมนฺนาคโต โหติ อาเสวนฺเตน ปญฺญาวนฺเตน[๒] สมนฺนาคโต โหติ อาเสวนฺเตน วิมุตฺติวนฺเตน สมนฺนาคโต โหติ อาเสวนฺเตน วิมุตฺติญาณทสฺสนวนฺเตน สมนฺนาคโต โหติ ฯ

๑-๒ ปญฺญาวนฺเตนาติ สพฺพตฺถปิ สาสนานุสาเรน กตฺตพฺพา โยควิภาคานุโยคา ทิสฺสนฺติ ฯ

ឧបាលិបញ្ចកៈ កថាមិនត្រូវសោតជ្ឈានជាមួយនឹងកថាប្រកបដោយអង្គ ៥

(๖๘๙) ព្រះឧបាលិ ក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កថាមិនត្រូវសោតជ្ឈានជាមួយនឹងកថា ដែលប្រកបដោយអង្គប៉ុន្មាន ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលឧបាលិ កថាមិនត្រូវសោតជ្ឈានជាមួយនឹងកថាដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកថាមិនប្រកបដោយសីលក្ខន្ធ ជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ១ មិនប្រកបដោយសមាធិក្ខន្ធ ជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ១ មិនប្រកបដោយបញ្ញាខន្ធ ជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ១ មិនប្រកបដោយវិមុត្តិក្ខន្ធ ជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ១ មិនប្រកបដោយវិមុត្តិ-ញាណទស្សនក្ខន្ធ ជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ១ ។ ម្នាលឧបាលិ កថាមិនត្រូវសោតជ្ឈានជាមួយនឹងកថា ដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ។ ម្នាលឧបាលិ កថាត្រូវសោតជ្ឈានជាមួយនឹងកថា ដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកថាប្រកបដោយសីលក្ខន្ធ ជារបស់អសេក្ខ-បុគ្គល ១ ប្រកបដោយសមាធិក្ខន្ធ ជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ១ ប្រកបដោយបញ្ញាខន្ធ ជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ១ ប្រកបដោយវិមុត្តិក្ខន្ធ ជារបស់អសេក្ខ-បុគ្គល ១ ប្រកបដោយវិមុត្តិញាណទស្សនក្ខន្ធ ជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ១ ។

สเมหิ เอกา อุทาลิ ปญฺหาเฉหิ สมฏฺฐาเนน กิกฺขา สงฺฆี สาเกฏฺฐาเน ฯ อปเรหิปิ อุทาลิ ปญฺหาเฉหิ สมฏฺฐาเนน กิกฺขา สงฺฆี น สาเกฏฺฐาเน ฯ เกเนหิ ปญฺหิ ฯ น อตฺถปฏิสมฺภิทาปตฺตา เหาติ น ธมฺมปฏิสมฺภิทาปตฺตา เหาติ น นิรุตฺติปฏิสมฺภิทาปตฺตา เหาติ น ปฏิภาณปฏิสมฺภิทาปตฺตา เหาติ น ยถาวิมุตฺตึ จิตฺตึ ปจฺจเวกฺขติ(๑) ฯ สเมหิ เอกา อุทาลิ ปญฺหาเฉหิ สมฏฺฐาเนน กิกฺขา สงฺฆี น สาเกฏฺฐาเน ฯ ปญฺหุทาลิ อาเฉหิ สมฏฺฐาเนน กิกฺขา สงฺฆี สาเกฏฺฐาเน ฯ เกเนหิ ปญฺหิ ฯ อตฺถปฏิสมฺภิทาปตฺตา เหาติ ธมฺมปฏิสมฺภิทาปตฺตา เหาติ นิรุตฺติปฏิสมฺภิทาปตฺตา เหาติ ปฏิภาณปฏิสมฺภิทาปตฺตา เหาติ ยถาวิมุตฺตึ จิตฺตึ ปจฺจเวกฺขติ(๒) ฯ สเมหิ เอกา อุทาลิ ปญฺหาเฉหิ สมฏฺฐาเนน กิกฺขา สงฺฆี สาเกฏฺฐาเนเหิ ฯ

กิกฺขนิทฺเทสวาโร นิฏฺฐิโต ฯ

๑-๒ ปี. ปจฺจเวกฺขติ ฯ

ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុត្រូវសាកច្ចាជាមួយនឹងកិក្ខុ ដែលប្រកបដោយអង្គ៥ នេះឯង ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុមិនត្រូវសាកច្ចាជាមួយនឹងកិក្ខុ ដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកិក្ខុមិនចាន់ដល់នូវអត្ថប្បដិសម្ភិទា (ការបែកធ្លាយក្នុងអដ្ឋកថា) ១ មិនចាន់ដល់នូវធម្មប្បដិសម្ភិទា (ការបែកធ្លាយក្នុងបាលី) ១ មិនចាន់ដល់នូវនិរុត្តិប្បដិសម្ភិទា (ការបែកធ្លាយក្នុងភាសា ឬដីកា) ១ មិនចាន់ដល់នូវបដិភាណប្បដិសម្ភិទា (ការបែកធ្លាយដោយសេចក្តីឈ្លោសវៃ) ១ មិនពិចារណានូវចិត្ត ដែលរួចហើយចាកកិលេសយ៉ាងណា ១ ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុមិនត្រូវសាកច្ចាជាមួយនឹងកិក្ខុ ដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុត្រូវសាកច្ចាជាមួយនឹងកិក្ខុ ដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកិក្ខុដល់នូវអត្ថប្បដិសម្ភិទា ១ ដល់នូវធម្មប្បដិសម្ភិទា ១ ដល់នូវនិរុត្តិប្បដិសម្ភិទា ១ ដល់នូវបដិភាណប្បដិសម្ភិទា ១ ពិចារណានូវចិត្តដែលរួចហើយចាកកិលេសយ៉ាងណា ១ ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុត្រូវសាកច្ចាជាមួយនឹងកិក្ខុ ដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ។

ตสฺสุทฺทานํ

(๒๙๐) กิจฺฉาลาเภน กาตพฺพา
อปเรหิ ตถา ทุเว
กิจฺฉาลาภนิทานา ยา กมฺมา
ฉ ปเวตฺตเยฺย เจ ทุกา
ฉ ตโตตฺตเยฺย[1] เจ วุตฺตา
สาตฺถกถาสุ จ เจ ทุกาติ ฯ

(๒๙๑) กตีหิ นุ โข ภนฺเต อาปตฺตีหิ สมฺปนฺนตโต กิจฺฉา อุฏฺฐาปิกาย ฉ สมฺมุขาตเยฺยติ ฯ ปญฺหปุจฺฉาสิ อาปตฺตีหิ สมฺปนฺนตโต กิจฺฉา อุฏฺฐาปิกาย ฉ สมฺมุขาตเยฺย ฯ กตาหิ ปญฺหิ ฯ ฉ อตฺถกุสลา โหนฺติ ฉ ธมฺมกุสลา โหนฺติ ฉ นิรุตฺติกุสลา โหนฺติ ฉ ฆฏนกุสลา โหนฺติ ฉ ปุพฺพาปรกุสลา โหนฺติ ฯ เอตาหิ โข อุปาลิ ปญฺหาปตฺตีหิ สมฺปนฺนตโต กิจฺฉา อุฏฺฐาปิกาย ฉ สมฺมุขาตเยฺย ฯ ปญฺหปุจฺฉาสิ อาปตฺตีหิ สมฺปนฺนตโต กิจฺฉา อุฏฺฐาปิกาย สมฺมุขาตเยฺย ฯ

---

๑ ม. ตโตตฺตเยฺย ฯ

ឧបាលិបញ្ចកៈ ឧទ្ទានគាថា សង្ឃមិនត្រូវសន្មតដោយឧញ្ញាហិកាកម្ម

ឧទ្ទាន គឺបញ្ហាវៀរនៃកិច្ចនីយវត្តនោះដូចម្តេចៈ

(๒๙๐) និយាយអំពីរឿងដែលកិច្ចនីយសង្ឃត្រូវធ្វើកម្ម ๑ អំពីកម្មពីរយ៉ាង ដែលកិច្ចនីយសង្ឃត្រូវធ្វើដល់កិច្ចប្រកបដោយអង្គ ๕ ជាដើម ๑ អំពីកម្ម ๓ យ៉ាង ដែលសង្ឃត្រូវធ្វើដល់ពួកកិច្ចនីយ ๑ អំពីកិច្ចមិនត្រូវបញ្ឈប់ឧបាទមាន ๒ ពួក: ๑ អំពីកិច្ចមិនត្រូវឲ្យកាន់យកឧបាទមាន ๒ ពួក: ដែលព្រះមានភាគត្រាស់ហើយ ๑ អំពីពួក: ๒ ក្នុងការនិយាយធម៌ ๑ ។

(๒๙๑) ព្រះឧបាលិក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កិច្ចប្រកបដោយអង្គប៉ុន្មាន ដែលសង្ឃមិនត្រូវសន្មតដោយឧញ្ញាហិកាកម្ម ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលឧបាលិ កិច្ចប្រកបដោយអង្គ ๕ សង្ឃមិនត្រូវសន្មតដោយឧញ្ញាហិកាកម្មទេ ។ អង្គ ๕ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកិច្ចមិនឈ្មោះសក្កដអដ្ឋកថា ๑ មិនឈ្មោះសក្កដធម្មៈ ๑ មិនឈ្មោះសក្កដភាសា ๑ មិនឈ្មោះសក្កដព្យញ្ជនៈ (មានសិថិលនឹងធនិតជាដើម) ๑ មិនឈ្មោះសក្កដពាក្យខាងដើមនឹងខាងចុង ๑ ។ ម្នាលឧបាលិ កិច្ចដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ នេះឯង សង្ឃមិនត្រូវសន្មតដោយឧញ្ញាហិកាកម្មទេ ។ ម្នាលឧបាលិ កិច្ចដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ សង្ឃគប្បីសន្មតដោយឧញ្ញាហិកាកម្មបាន ។

---

๑ ការជ្រើសរើសយកភិក្ខុអំពីសង្ឃ ដើម្បីរម្ងាប់អធិករណ៍ ដែលកើតឡើង ហៅថា ឧញ្ញាហិកាកម្ម ។

កតមេហិ បញ្ចហិ ។ អត្តកុសលោ ហោតិ ធម្មកុសលោ ហោតិ និរុត្តិកុសលោ ហោតិ ព្យញ្ជនកុសលោ ហោតិ បុព្ពបរកុសលោ ហោតិ ។ ឥមេហិ ខោ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ ឧញ្ញាហិកាយ សម្មន្តនាយ ។ អបរេហិបិ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ ឧញ្ញាហិកាយ ន សម្មន្តនាយ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ ឆោឆនោ ហោតិ ឆោឆភិក្ខូតោ មក្ខី ហោតិ មក្ខាភិក្ខូតោ បលាសី ហោតិ បលាសភិក្ខូតោ ឥស្សុកី ហោតិ ឥស្សាភិក្ខូតោ សង្ឃដ្ឋបរមាសី ហោតិ អាធានគ្គាហី ទុប្បដិនិស្សគ្គី ។ ឥមេហិ ខោ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ ឧញ្ញាហិកាយ ន សម្មន្តនាយ ។ បញ្ចហុបាលិ អង្គេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ ឧញ្ញាហិកាយ សម្មន្តនាយ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ ន ឆោឆនោ ហោតិ ន ឆោឆភិក្ខូតោ ន មក្ខី ហោតិ ន មក្ខាភិក្ខូតោ ន បលាសី ហោតិ ន បលាសភិក្ខូតោ

នៃឃរបិឯក បរិវារៈ

អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺភិក្ខុឈ្មោះសក្ខដអដ្ឋកថា ១ ឈ្មោះសក្ខដបាលី ១ ឈ្មោះសក្ខដកាសហ ១ ឈ្មោះសក្ខដពាក្យញុះ: ១ ឈ្មោះសក្ខដពាក្យខាងដើមនឹងខាងចុង១ ។ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង សង្ឃគប្បីសន្ទុតដោយទុព្ភហិតាកម្មបាន ។ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត សង្ឃក៏មិនត្រូវសន្ទុត ដោយទុព្ភហិតាកម្មដែរ ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺភិក្ខុជាអ្នកក្រោធ បណ្តាយឲ្យសេចក្តីក្រោធគ្របសង្កត់ ១ មានសេចក្តីលុបគុណ បណ្តាយឲ្យសេចក្តីលុបគុណគ្របសង្កត់ ១ មានសេចក្តី លីកខ្ជួន បណ្តាយឲ្យសេចក្តីលីកខ្ជួនគ្របសង្កត់ ១ មានសេចក្តីប្រណាន បណ្តាយឲ្យសេចក្តីប្រណានគ្របសង្កត់ ១ មានសេចក្តីប្រកាន់ដោយទិដ្ឋិរបស់ខ្លួន មានសេចក្តីប្រកាន់មាំ លះបង់បាន ដោយកម្រ ១ ។ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង សង្ឃមិនត្រូវសន្ទុតដោយទុព្ភហិតាកម្មទេ ។ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ សង្ឃគប្បីសន្ទុត ដោយទុព្ភហិតាកម្មបាន ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺភិក្ខុជាអ្នកមិនក្រោធ មិនបណ្តាយឲ្យសេចក្តីក្រោធគ្របសង្កត់ ១ ជាមនុស្សមិនមានសេចក្តីលុបគុណ មិនបណ្តាយឲ្យសេចក្តីលុបគុណគ្របសង្កត់ ១ ជាមនុស្សមិនមានសេចក្តីលីកខ្ជួន មិនបណ្តាយឲ្យសេចក្តី

ន ឥស្សុកី ហោតិ ន ឥស្សាភិភូតោ អស្សទ្ធិយមាសី ហោតិ អនាធានគ្គាហី សុប្បដិនិស្សគ្គី ។ ឥមេហិ ខោ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ ឧញ្ហាហិកាយ សម្មដ្ឋតញ្ចោ ។ អបរេហិបិ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ ឧញ្ហាហិកាយ ន សម្មដ្ឋតញ្ចោ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ កុប្បតិ ញ្ចាបត្តិ បតិត្តិយតិ តោបំ ជនេតិ អក្ខមោ ហោតិ អប្បទក្ខិណគ្គាហី អនុសាសនិ ។ ឥមេហិ ខោ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ ឧញ្ហាហិកាយ ន សម្មដ្ឋតញ្ចោ ។ បញ្ចហុបាលិ អង្គេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ ឧញ្ហាហិកាយ សម្មដ្ឋតញ្ចោ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ ន កុប្បតិ ន ញ្ចាបត្តិ ន បតិត្តិយតិ ន តោបំ ជនេតិ ខមោ ហោតិ បទក្ខិណគ្គាហី អនុសាសនិ ។ ឥមេហិ ខោ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ ឧញ្ហាហិកាយ សម្មដ្ឋតញ្ចោ ។ អបរេហិបិ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ ឧញ្ហាហិកាយ ន សម្មដ្ឋតញ្ចោ ។

ឧបាលិបញ្ចកៈ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៥ សង្ឃមិនត្រូវបន្ទូតដោយទុកាកម្ម

លើកខ្លួនគ្រប់សង្កត់ ๑ ជាមនុស្សមិនប្រណែន មិនបណ្តាយឲ្យសេចក្តីប្រណែនគ្រប់សង្កត់ ๑ ជាមនុស្សមិនប្រកាន់ដោយទិដ្ឋិរបស់ខ្លួន មិនប្រកាន់ម៉ាំ លះបង់ចាន់ដោយងាយ ๑ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ នេះឯង សង្ឃគប្បីសន្ទូតដោយទុកាហិកាកម្មបាន ។ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ ដទៃទៀត សង្ឃក៏មិនត្រូវសន្ទូតដោយទុកាហិកាកម្មដែរ ។ អង្គ ๕ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺភិក្ខុតែងកត្រើតរំពើត ๑ តែងឆ្លើយប្រសេចក្តីពាក្យចា ๑ តែងចង្អៀតចង្អល់ដោយសេចក្តីក្រោធ ๑ តែងបណ្តាលឲ្យកើតសេចក្តីក្រោធ ๑ មិនចេះអត់ធន់ មិនគាន់យកពាក្យប្រៀនប្រដៅដោយចំណែកខាងស្តាំ ๑ ។ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ នេះឯង សង្ឃមិនត្រូវសន្ទូតដោយទុកាហិកាកម្មទេ ។ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ សង្ឃគប្បីសន្ទូតដោយទុកាហិកាកម្មបាន ។ អង្គ ๕ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺភិក្ខុមិនតែងកត្រើតរំពើត ๑ មិនឆ្លើយប្រសេចក្តីពាក្យចា ๑ មិនចង្អៀតចង្អល់ដោយសេចក្តីក្រោធ ๑ មិនបណ្តាយឲ្យកើតសេចក្តីក្រោធ ๑ ចេះអត់ធន់ ជាអ្នកគាន់យកពាក្យប្រៀនប្រដៅដោយចំណែកខាងស្តាំ ๑ ។ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ នេះឯង សង្ឃគប្បីសន្ទូតដោយទុកាហិកាកម្មបាន ។ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ ដទៃទៀត សង្ឃក៏មិនត្រូវសន្ទូតដោយទុកាហិកាកម្មដែរ។

กตเมหิ ปญฺหิ ฯ ปสาเรตา[๑] โหติ เอว สาเรตา อเนกาสกมฺมํ กาตพฺพา วฏฺฏา โหติ ฉ ยถาฉมฺเย ยถาวินเย ยถาปตฺติยา เอเตสา โหติ ฉ ยถาฉมฺเย ยถาวินเย ยถาปตฺติยา การเตา โหติ ฉ ยถาธิฏฺฐิยา ฆฏิตา โหติ ฯ สเมหิ เอ ขุ-ทาลิ ปญฺหาเฉหิ สมฺปาเตา ภิกฺขุ ขุญฺหิกาย ฉ สมฺปฏิจฺฉา ฯ ปญฺหาขุทาลิ อเฉหิ สมฺปาต-เตา ภิกฺขุ ขุญฺหิกาย สมฺปฏิจฺฉา ฯ กตเมหิ ปญฺหิ ฯ สาเรตา โหติ เอ ปสาเรตา ขุกาส-กมฺมํ กาตพฺพา วฏฺฏา โหติ ยถาฉมฺเย ยถาวินเย ยถาปตฺติยา เอเตสา โหติ ยถาฉมฺเย ยถาวินเย ยถาปตฺติยา การเตา โหติ ยถาธิฏฺฐิยา ฆฏิตา โหติ ฯ สเมหิ เอ ขุทาลิ ปญฺหาเฉหิ สมฺปาต-เตา ภิกฺขุ ขุญฺหิกาย สมฺปฏิจฺฉา ฯ อปเร-หิปิ ขุทาลิ ปญฺหาเฉหิ สมฺปาเตา ภิกฺขุ ขุญฺ-หิกาย ฉ สมฺปฏิจฺฉา ฯ กตเมหิ ปญฺหิ ฯ ฉกฺกาตี กปฺปติ เอสาตี กปฺปติ เมหากาตี กปฺปติ

---

๑ อปสาเรตา กตฺตพฺพ เอตฺตเก ทิสฺสติ ฯ อฏฺฐกถายมฺปิ ฯ ทิสฺสติ ฯ

អង្គ ๕ គឺអ្វីខ្លះ ? គឺភិក្ខុជាអ្នកមិនឲ្យគេរលឹកឃើញ គឺប៉ះគាន់ប៉ះ
ប៉ាំងពាក្យអ្នកដើមចោទនឹងចម្ងាយ មិនរលឹកស្មារតី ๑ ជាអ្នកមិនសួម
ទុកាសកម្មសិន ហើយស្រាប់តែនិយាយ ๑ ជាអ្នកមិនចោទតាមធម៌ តាម
វិន័យ នឹងតាមអាបត្តិ ๑ ជាអ្នកមិនកាត់សេចក្តីតាមធម៌ តាមវិន័យ នឹង
តាមអាបត្តិ ๑ ជាអ្នកមិនប្រាប់តាមសេចក្តីយល់ឃើញ ๑ ? ម្នាលទុបលិ
ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ នេះឯង សង្ឃមិនត្រូវសន្ធតដោយទុព្ភាហិកា
កម្មទេ ? ម្នាលទុបលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ សង្ឃគប្បីសន្ធត
ដោយទុព្ភាហិកាកម្មបាន ? អង្គ ๕ គឺអ្វីខ្លះ ? គឺភិក្ខុជាអ្នកឲ្យគេ
រលឹកឃើញ មិនប៉ះគាន់គេ ๑ ជាអ្នកសួមទុកាសកម្មសិន ហើយខឹប
និយាយ ๑ ជាអ្នកចោទតាមធម៌ តាមវិន័យ នឹងតាមអាបត្តិ ๑ ជាអ្នកកាត់
សេចក្តីតាមធម៌ តាមវិន័យ នឹងតាមអាបត្តិ๑ ជាអ្នកប្រាប់តាមសេចក្តីយល់
ឃើញ ๑ ? ម្នាលទុបលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ នេះឯង សង្ឃ
គប្បីសន្ធតដោយទុព្ភាហិកាកម្មបាន ? ម្នាលទុបលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយ
អង្គ ๕ ដទៃទៀត សង្ឃក៏មិនត្រូវសន្ធតដោយទុព្ភាហិកាម្ដងៗ ? អង្គ ๕
គឺអ្វីខ្លះ ? គឺភិក្ខុលុះឆន្ទាគតិ ๑ លុះទោសាគតិ ๑ លុះមោហាគតិ ๑

กายาคตสฺส กุสลสฺส อลาภา จ โหนฺติ ฯ สเมหิ เจ ขุ ฉฬงฺคสมาธิ ปญฺญายเถ สมฺปตฺตเต กิจฺจ ฉฬงฺคิกกาย สมฺปนฺนเต ฯ ปญฺญายเถ อเถ สมฺปตฺตเต กิจฺจ ฉฬงฺคิกกาย สมฺปนฺนเต ฯ กตเมหิ ปญฺจหิ ฯ น ฉฬภิญฺญสฺส กุสลสฺส น เจโตปริยสฺส กุสลสฺส น ปุพฺเพนิวาสานุสฺสติยา กุสลสฺส น กายาคตสฺส กุสลสฺส อลาภา จ โหนฺติ ฯ สเมหิ เจ ขุ ฉฬงฺคสมาธิ ปญฺญายเถ สมฺปตฺตเต กิจฺจ ฉฬงฺคิกกาย สมฺปนฺนเต ฯ อปเรหิปิ ขุ ฉฬงฺคสมาธิ ปญฺญายเถ สมฺปตฺตเต กิจฺจ ฉฬงฺคิกกาย น สมฺปนฺนเต ฯ กตเมหิ ปญฺจหิ ฯ ฉฬภิญฺญสฺส กุสลสฺส เจโตปริยสฺส กุสลสฺส ปุพฺเพนิวาสานุสฺสติยา กุสลสฺส กายาคตสฺส กุสลสฺส อกุสลสฺส จ โหนฺติ ลาภายเถ ฯ สเมหิ เจ ขุ ฉฬงฺคสมาธิ ปญฺญายเถ สมฺปตฺตเต กิจฺจ ฉฬงฺคิกกาย น สมฺปนฺนเต ฯ ปญฺญายเถ อเถ สมฺปตฺตเต กิจฺจ ฉฬงฺคิกกาย สมฺปนฺนเต ฯ กตเมหิ ปญฺจหิ ฯ น ฉฬภิญฺญสฺส กุสลสฺส น เจโตปริยสฺส กุสลสฺส น ปุพฺเพนิวาสานุสฺสติยา กุสลสฺส น กายาคตสฺส กุสลสฺส อกุสลสฺส จ โหนฺติ

ឧបាលិបញ្ចកៈ សង្ឃគប្បីសន្ទុតដោយឧញ្ញហិកាកម្មក៏មាន មិនគប្បីសន្ទុតក៏មាន

លុះកយោគតិ ๑ ជាអ្នកមិនមានសេចក្តីខ្មាស ๑ ฯ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុ ដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ នេះឯង សង្ឃមិនត្រូវសន្ទុតដោយទុញ្ញហិកាកម្ម ទេ ฯ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ សង្ឃគប្បីសន្ទុត ដោយទុញ្ញហិកាកម្មបាន ฯ អង្គ ๕ គឺអ្វីខ្លះ ฯ គឺភិក្ខុមិនលុះឆន្ទាគតិ ๑ មិនលុះទោសាគតិ ๑ មិនលុះមោហាគតិ ๑ មិនលុះភយាគតិ ๑ ជាអ្នកមានសេចក្តីអៀនខ្មាស ๑ ฯ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយ អង្គ ๕ នេះឯង សង្ឃគប្បីសន្ទុតដោយទុញ្ញហិកាកម្មបាន ฯ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ ដទៃទៀត សង្ឃក៏មិនត្រូវសន្ទុតដោយទុញ្ញ-ហិកាកម្មដែរ ฯ អង្គ ๕ គឺអ្វីខ្លះ ฯ គឺភិក្ខុលុះឆន្ទាគតិ ๑ លុះ ទោសាគតិ ๑ លុះមោហាគតិ ๑ លុះភយាគតិ ๑ ជាអ្នកមិនឈ្លាសក្នុង វិន័យ ๑ ฯ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ๕ នេះ សង្ឃមិនត្រូវ សន្ទុតដោយទុញ្ញហិកាកម្មទេ ฯ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយ អង្គ ๕ សង្ឃគប្បីសន្ទុតដោយទុញ្ញហិកាកម្មបាន ฯ អង្គ ๕ គឺអ្វី ខ្លះ ฯ គឺភិក្ខុមិនលុះឆន្ទាគតិ ๑ មិនលុះទោសាគតិ ๑ មិនលុះមោហាគតិ ๑

ฉ ภยาภตานิ ภิกฺขุสโต ฉ ภาเชตุ วฏฺฏติ ฯ สเมปิ เจ ทุจาลิ ปญฺหาเวฬิ สมฺปาภตาโย ภิกฺขุนิยา สมฺปฏิจฺฉาเปตุ ฯ

(๒๙๒) ภิกฺขุนิยา ปน เจเฬ อาเวฬิ สมฺปาภตาโย ภิกฺขุนิยา ยาจิตฺวา สนฺตี ภิกฺขุสโต (๑) ฯ ปญฺหาจาลิ อาเวฬิ สมฺปาภตาโย ภิกฺขุนิยา ยาจิตฺวา สนฺตี ภิกฺขุสโต ฯ ภิกฺขุนิยา ปญฺหิ ฯ สุตฺตนฺตานิ สุตฺตานุโลมานิ ฉ วินยานิ วินยานุโลมานิ ฉ ฐานาฐานิกานิ ฉ ฯ ฐานาฐานิกานิ ภิกฺขุสโต ภาเชตุ ฯ สเมปิ เจ ทุจาลิ ปญฺหาเวฬิ สมฺปาภตาโย ภิกฺขุนิยา ยาจิตฺวา สนฺตี ภิกฺขุสโต ฯ ปญฺหาจาลิ อาเวฬิ สมฺปาภตาโย ภิกฺขุนิยา ปณฺฑิจฺจาโย ยาจิตฺวา สนฺตี ภิกฺขุสโต ฯ ภิกฺขุนิยา ปญฺหิ ฯ สุตฺตนฺตานิ สุตฺตานุโลมานิ วินยานิ วินยานุโลมานิ ฐานาฐานิกานิ ฉ ฯ สเมปิ เจ ทุจาลิ ปญฺหาเวฬิ สมฺปาภตาโย ภิกฺขุนิยา ปณฺฑิ-

๑ ฉ. ม. ภิกฺขุสโต ฯ

มิจฺฉาวณิชาคตสิกฺขาปทวณฺณนา ๑ ชื่อว่าอกุสลกรรมบถ ๑ ๆ ชื่อว่าอกุสลกรรมบถ ๑ ๆ ชื่อว่าอกุสลกรรมบถ ๑ ๆ

โตเตฺวว สงฺโฆ ภชฺชติ ฯ อปเรหิปิ ขุทฺทาลิ ปญฺหาเฉฏฺเฐหิ สมฺปนฺนาหิ ภิกฺขุ ปาเลตเตฺวว สงฺโฆ ภชฺชติ ฯ ภิกฺขุนิมฺหิ ฯ ฉหิ น ชานาติ ฉนฺทาคมนํ น ชานาติ วินยํ น ชานาติ วินยาคมนํ น ชานาติ น จ ปุญฺญปกฺขสโล โหติ ฯ อิเมหิ โข ขุทฺทาลิ ปญฺหาเฉฏฺเฐหิ สมฺปนฺนาเยน ภิกฺขุ ปาเลตเตฺวว สงฺโฆ ภชฺชติ ฯ ปญฺหาขุทฺทาลิ อเฏฺเฐหิ สมฺปนฺนาหิ ภิกฺขุ ปณฺฑิเตน โตเตฺวว สงฺโฆ ภชฺชติ ฯ ภิกฺขุนิมฺหิ ฯ ฉหิ ชานาติ ฉนฺทาคมนํ ชานาติ วินยํ ชานาติ วินยาคมนํ ชานาติ ปุญฺญปกฺขสโล จ โหติ ฯ อิเมหิ โข ขุทฺทาลิ ปญฺหาเฉฏฺเฐหิ สมฺปนฺนาหิ ภิกฺขุ ปณฺฑิเตน โตเตฺวว สงฺโฆ ภชฺชติ ฯ อปเรหิปิ ขุทฺทาลิ ปญฺหาเฉฏฺเฐหิ สมฺปนฺนาหิ ภิกฺขุ ปาเลตเตฺวว สงฺโฆ ภชฺชติ ฯ ภิกฺขุนิมฺหิ ฯ ฉหิ น ชานาติ นิทานํ น ชานาติ ปญฺญตฺตึ น ชานาติ ปธานปญฺญตฺตึ น ชานาติ อนุสนฺธิวจนปถํ น ชานาติ ฯ อิเมหิ โข ขุทฺทาลิ ปญฺหาเฉฏฺเฐหิ

ពិត ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត ក៏ដល់នូវការរាប់ថាជាភិក្ខុពាលដែរ ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺភិក្ខុមិនចេះធម៌ ១ មិនចេះធម្មានុលោម ១ មិនចេះវិនិច្ឆ័យ ១ មិនចេះវិនិយានុលោម ១ ជាអ្នកមិនឈ្លាស ក្នុងពាក្យខាងដើមនឹងពាក្យខាងចុង ១ ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ទើបដល់នូវការរាប់ថាជាភិក្ខុពាលពិត ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ទើបដល់នូវការរាប់ថាជាភិក្ខុបណ្ឌិតពិត ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺភិក្ខុចេះធម៌ ១ ចេះធម្មានុលោម ១ ចេះវិនិច្ឆ័យ ១ ចេះវិនិយានុលោម ១ ជាអ្នកឈ្លាសក្នុងពាក្យខាងដើមនឹងពាក្យខាងចុង ១ ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ទើបដល់នូវការរាប់ថាជាភិក្ខុបណ្ឌិតពិត ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត ក៏ដល់នូវការរាប់ថាជាភិក្ខុពាលពិត ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺភិក្ខុមិនដឹងវត្ត ១ មិនដឹងទិទាន ១ មិនដឹងបញ្ញត្តិ ១ មិនដឹងបទបាលីក្រៃយមុន ១ មិនដឹងគន្ថធាក្យដែលជាប់គ្នា ១ ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង

សមុដ្ឋានតោ កតិកា ពាលោត្វេវ សង្ខំ គច្ឆតិ ។ បញ្ចហុ-
ចាលំ អន្តេហិ សមុដ្ឋានតោ តតិយា បណ្ឌិតោត្វេវ សង្ខំ
គច្ឆតិ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ វត្ថុ ជាតតោ នានាជាតំ
ជាតតោ បញ្ញត្តិ ជាតតោ បឋមបញ្ញត្តិ ជាតតោ
អនុសន្ធិវបឋមបត្តិ ជាតតោ ។ អនេហិ ខោ ឧចាលំ
បញ្ចហន្តេហិ សមុដ្ឋានតោ តតិយា បណ្ឌិតោត្វេវ សង្ខំ
គច្ឆតិ ។ អបរេហិបិ ឧចាលំ បញ្ចហន្តេហិ សមុដ្ឋានតោ
តតិយា ពាលោត្វេវ សង្ខំ គច្ឆតិ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។
អាបត្តិ ន ជាតតោ អាបត្តិសមុដ្ឋានំ ន ជាតតោ
អាបត្តិយោ បយោគំ ន ជាតតោ អាបត្តិយោ វិបសមំ
ន ជាតតោ ន អាបត្តិយោ វិនិច្ឆយកុសលោ ហោតិ ។
អនេហិ ខោ ឧចាលំ បញ្ចហន្តេហិ សមុដ្ឋានតោ តតិយា
ពាលោត្វេវ សង្ខំ គច្ឆតិ ។ បញ្ចហុចាលំ អន្តេហិ
សមុដ្ឋានតោ តតិយា បណ្ឌិតោត្វេវ សង្ខំ គច្ឆតិ ។
កតមេហិ បញ្ចហិ ។ អាបត្តិ ជាតតោ អាបត្តិសមុដ្ឋានំ
ជាតតោ អាបត្តិយោ បយោគំ ជាតតោ អាបត្តិយោ វិប-

ដល់នូវការពោលថាជាកិរិយាពាលពិត ។ ម្នាលទេបាលិ កិរិយាដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ទើបដល់នូវការពោលថាជាកិរិយាបណ្ឌិតពិត ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកិរិយាដឹងវត្ថុ ១ ដឹងនិទាន ១ ដឹងបញ្ញត្តិ ១ ដឹងបទបាលីក្រោយមុន ១ ដឹងគន្លងពាក្យដែលជាប់តគ្នា ១ ។ ម្នាលទេបាលិ កិរិយាដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ទើបដល់នូវការពោលថាជាកិរិយាបណ្ឌិតពិតមែន ។ ម្នាលទេបាលិ កិរិយាដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត ក៏ដល់នូវការពោលថាជាកិរិយាពាលដែរ ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកិរិយាមិនដឹងអាបត្តិ ១ មិនដឹងសមុដ្ឋាននៃអាបត្តិ ១ មិនដឹងប្រយោគនៃអាបត្តិ ១ មិនដឹងសេចក្តីរម្ងាប់នៃអាបត្តិ ១ ជាអ្នកមិនឈ្លាសក្នុងការវិនិច្ឆ័យអាបត្តិ ១ ។ ម្នាលទេបាលិ កិរិយាដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ដល់នូវការពោលថាជាកិរិយាពាលពិត ។ ម្នាលទេបាលិ កិរិយាដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ទើបដល់នូវការពោលថាជាកិរិយាបណ្ឌិតពិត ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកិរិយាដឹងអាបត្តិ ១ ដឹងសមុដ្ឋាននៃអាបត្តិ ១ ដឹងប្រយោគនៃអាបត្តិ ១ ដឹងសេចក្តីរម្ងាប់នៃអាបត្តិ ១ ជា

សមំ ជានាតិ អាបត្តិយោ វិនិច្ឆយកុសលោ ហោតិ ។ ឥមេហិ ខោ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ កិក្ខុ បណ្ឌិតោត្វេវ សង្ខំ គច្ឆតិ ។ អបរេហិបិ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ កិក្ខុ ពាលោត្វេវ សង្ខំ គច្ឆតិ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ អនិករណំ ន ជានាតិ អនិករណសមុដ្ឋានំ ន ជានាតិ អនិករណស្ស បយោគំ ន ជានាតិ អនិករណស្ស វូបសមំ ន ជានាតិ ន អនិករណស្ស វិនិច្ឆយកុសលោ ហោតិ ។ ឥមេហិ ខោ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ កិក្ខុ ពាលោត្វេវ សង្ខំ គច្ឆតិ ។ បញ្ចហុបាលិ អង្គេហិ សមន្នាគតោ កិក្ខុ បណ្ឌិតោត្វេវ សង្ខំ គច្ឆតិ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ អនិករណំ ជានាតិ អនិករណសមុដ្ឋានំ ជានាតិ អនិករណស្ស បយោគំ ជានាតិ អនិករណស្ស វូបសមំ ជានាតិ អនិករណស្ស វិនិច្ឆយកុសលោ ហោតិ ។ ឥមេហិ ខោ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ កិក្ខុ បណ្ឌិតោត្វេវ សង្ខំ គច្ឆតីតិ ។

ឧភ្ញហិភាវេត្តោ នវមោ(๑) ។

---

๑ បាឋត្ថ ឧភ្ញ កិភាវេត្តោ និដ្ឋិតោ នវមោតិ ទិស្សតិ ។ ឥតោ បរំបិ តត្ថគ្គោសានេ និដ្ឋិតោតិ វេបល្លេ លិខិយតិ ។

អ្នកឈ្មោសកុដ្ឋការនិច្ចយអាបត្តិ ១ ។ ម្នាលទុជ្ជលិ កិច្ចដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ទើបដល់នូវការរាប់ថាជាកិច្ចបណ្ឌិតពិត ។ ម្នាលទុជ្ជលិ កិច្ចដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត ក៏ដល់នូវការរាប់ថាជាកិច្ចពាលដែរ ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកិច្ចមិនដឹងអធិការណ៍ ១ មិនដឹងសមុដ្ឋាននៃអធិការណ៍ ១ មិនដឹងប្រយោគនៃអធិការណ៍ ១ មិនដឹងសេចក្តីរម្ងាប់នៃអធិការណ៍ ១ ជាអ្នកមិនឈ្មោសកុដ្ឋការនិច្ចយអធិការណ៍ ១ ។ ម្នាលទុជ្ជលិ កិច្ចដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ដល់នូវការរាប់ថាជាកិច្ចពាលពិត ។ ម្នាលទុជ្ជលិ កិច្ចដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ទើបដល់នូវការរាប់ថាជាកិច្ចបណ្ឌិតពិត ។ អង្គ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺកិច្ចដឹងអធិការណ៍ ១ ដឹងសមុដ្ឋាននៃអធិការណ៍ ១ ដឹងប្រយោគនៃអធិការណ៍ ១ ដឹងសេចក្តីរម្ងាប់នៃអធិការណ៍ ១ ជាអ្នកឈ្មោសកុដ្ឋការនិច្ចយនៃអធិការណ៍ ១ ។ ម្នាលទុជ្ជលិ កិច្ចដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ទើបដល់នូវការរាប់ថាជាកិច្ចបណ្ឌិតពិតមែន ។

ចប់ឧត្ថាហិការត្តុ ទី ៩ ។

តស្សុទ្ទានំ

(๒๙๓) អនត្តកុសលោ ចេវ
តោរណោ កុប្បតី ច យោ
បសារេតា ឆឌ្ឌេតព្ពំ
ន កុសលោ តថេវ ច
សុត្តំ ធម្មញ្ច វត្តញ្ច
អាបត្តិ អធិករណំ
ទ្វេ ទ្វេ បកាសិតា សព្ពេ
កណ្ហាសុក្កំ វិជានថាតិ ។

(๒๙๔) កតីហិ ឧទោ កត្តេ អង្គេហិ សមន្នាគតោ កិត្តេ ជាលំ អធិករណំ រូបសមេតុន្តិ ។ បញ្ចហុជាលំ អង្គេហិ សមន្នាគតោ កិត្តេ ជាលំ អធិករណំ រូបសមេតុំ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ អាបត្តិំ ន ជានាតិ អាបត្តិសមុដ្ឋានំ ន ជានាតិ អាបត្តិយោ បយោគំ ន ជានាតិ អាបត្តិយោ រូបសម្បំ ន ជានាតិ ន អាបត្តិយោ វិនិច្ឆយកុសលោ[๑] ហោតិ ។ ឥមេហិ ខោ ឧជាលំ បញ្ច-

---

๑ ម. អាបត្តិយោ ន វិនិច្ឆយកុសលោ ។

ឧទ្ទាន គឺបញ្ជីរឿងនៃទុព្ភូតាវគ្គនោះ ដូចេ្នះ

(៤៩៣) និយាយអំពីកិក្ខុមិនឈ្វាសក្នុងអដ្ឋកថា ១ កិក្ខុជា
អ្នកក្រោធ ១ កិក្ខុតែងកត្រើករំពើក ១ កិក្ខុជាអ្នកបំភាន់គេ ១
កិក្ខុលុះឆន្នាគតិ ១ កិក្ខុមិនឈ្វាស ១ សុត្តៈ ១ ធម្មៈ ១ វិត្ត ១
អាបត្តិ ១ អធិករណ៍ ១ ធម៌ទាំងអស់មានពីរ ៗ ដែលព្រះ
អដ្ឋសំដែងហើយ អ្នកទាំងឡាយចូរដឹង ថាជាធម៌ខ្មៅនឹងស
គឺមានអាក្រក់ មានល្អ ៗ

(៤៩៤) ព្រះទុប្បលិ ក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន
កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គប៉ុន្មាន មិនគួរម្បាប់អធិករណ៍ឯាន ។ ព្រះអង្គ
ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលទុប្បលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ មិនគួរម្បាប់
អធិករណ៍ឯាន ។ អង្គ ៥ នោះតើដូចម្តេច ។ គឺកិក្ខុមិនដឹងអាបត្តិ ១
មិនដឹងសមុដ្ឋាននៃអាបត្តិ ១ មិនដឹងប្រយោគនៃអាបត្តិ ១ មិនដឹងកិរិយា
រម្បាប់អាបត្តិ ១ មិនឈ្វាសក្នុងការវិនិច្ឆ័យអាបត្តិ ១ ។ ម្នាលទុប្បលិ កិក្ខុ

ฉกามาวจรกุสลกัมมปถกถา อาทิกัมมิกวรรณนา

ปาเณติหิ สมฺปตฺตเจตา ปาณฆาตกมฺมปถสงฺขาตา วธกจิตฺตุปฺปาทกิริยา ปาณาติปาโต ฯ ปาณาติปาตีติ ปาณาติปาตี ปาณาติปาตีสฺส ภาโว ปาณาติปาติตา ฯ อาทิสทฺเทน ปาณาติปาตกรณาทีนิ สงฺคณฺหาติ ฯ ตตฺถ ปาณาติปาตกรณานิ ปาณาติปาตสฺส วิสุงฺ วิสุงฺ กรณานิ ฯ ปาณาติปาตสฺส ปโยคา ปาณาติปาตปโยคา ฯ ปาณาติปาตสฺส วิสุงฺ วิสุงฺ ปโยคา ปาณาติปาตปโยคา ฯ ปาณาติปาตสฺส สมุฏฺฐานานิ ปาณาติปาตสมุฏฺฐานานิ ฯ ปาณาติปาตสฺส วิสุงฺ วิสุงฺ สมุฏฺฐานานิ ปาณาติปาตสมุฏฺฐานานิ ฯ ปาณาติปาตสฺส กมฺมานิ ปาณาติปาตกมฺมานิ ฯ ปาณาติปาตสฺส วิสุงฺ วิสุงฺ กมฺมานิ ปาณาติปาตกมฺมานิ ฯ ปาณาติปาตสฺส วิปากา ปาณาติปาตวิปากา ฯ ปาณาติปาตสฺส วิสุงฺ วิสุงฺ วิปากา ปาณาติปาตวิปากา ฯ ปาณาติปาตสฺส กิริยา ปาณาติปาตกิริยา ฯ ปาณาติปาตสฺส วิสุงฺ วิสุงฺ กิริยา ปาณาติปาตกิริยา ฯ ปาณาติปาตสฺส ปกติ ปาณาติปาตปกติ ฯ ปาณาติปาตสฺส วิสุงฺ วิสุงฺ ปกติ ปาณาติปาตปกติ ฯ ปาณาติปาตสฺส ปกติโย ปาณาติปาตปกติโย ฯ ปาณาติปาตสฺส วิสุงฺ วิสุงฺ ปกติโย ปาณาติปาตปกติโย ฯ ปาณาติปาตสฺส ปกติกรณานิ ปาณาติปาตปกติกรณานิ ฯ ปาณาติปาตสฺส วิสุงฺ วิสุงฺ ปกติกรณานิ ปาณาติปาตปกติกรณานิ

ឧបាលិបញ្ហកៈ កិក្ខុអាចរម្ងាប់អធិករណ៍បានកំមាន មិនអាចកំមាន

ប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង មិនគួរម្ងាប់អធិករណ៍ទេ ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ទើបគួរម្ងាប់អធិករណ៍បាន ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺកិក្ខុជឹងអាបត្តិ ១ ជឹងសមុដ្ឋាននៃអាបត្តិ ១ ជឹងប្រយោគនៃអាបត្តិ ១ ជឹងកិរិយារម្ងាប់អាបត្តិ ១ ឈ្លាសក្នុងការវិនិច្ឆ័យអាបត្តិ ១ ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ទើបគួរម្ងាប់អធិករណ៍បាន ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត មិនគួរម្ងាប់អធិករណ៍ទេ ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺកិក្ខុមិនជឹងអធិករណ៍ ១ មិនជឹងសមុដ្ឋាននៃអធិករណ៍ ១ មិនជឹងប្រយោគនៃអធិករណ៍ ១ មិនជឹងកិរិយារម្ងាប់អធិករណ៍ ១ មិនឈ្លាសក្នុងការវិនិច្ឆ័យអធិករណ៍ ១ ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង មិនគួរម្ងាប់អធិករណ៍ទេ ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ទើបគួរម្ងាប់អធិករណ៍បាន ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺកិក្ខុ

ฌานสฺส อธิคมาสมฺปชฺชนํ ฌานสฺส อธิคมาสฺส ปโยคกาโล ฌานสฺส วุฏฺฐานสมโย ฌานสฺส อธิคมาสฺส วิโรธิธมฺมวิคมกุสลา ธมฺมา ฯ สเมปิ โข ปฐมชฺฌานลาภิปุคฺคลสฺส ปฐมชฺฌานสมงฺคิกาโล ปฐมชฺฌานสฺส อธิคมาสมฺปชฺชนกาโล นาม โหติ ฯ อปเรปิ ปฐมชฺฌานลาภิปุคฺคลสฺส ปฐมชฺฌานสมงฺคิกาโล ปฐมชฺฌานสฺส อธิคมาสมฺปชฺชนกาโล นาม โหติ ฯ กตเมปิ ปญฺจปิ ฯ ฉฏฺฐกตฺตา กฏตฺตา โธวนกาลตฺตา กฏตฺตา ภาวนากาลตฺตา กฏตฺตา กยากาลตฺตา กฏตฺตา อลฺลตฺตา จ โหติ ฯ สเมปิ โข ปฐมชฺฌานลาภิปุคฺคลสฺส ปฐมชฺฌานสมงฺคิกาโล ปฐมชฺฌานสฺส อธิคมาสมฺปชฺชนกาโล นาม โหติ ฯ ปญฺจมฺปิ ปฐมชฺฌานลาภิปุคฺคลสฺส ปฐมชฺฌานสมงฺคิกาโล ปฐมชฺฌานสฺส อธิคมาสมฺปชฺชนกาโล นาม โหติ ฯ กตเมปิ ปญฺจปิ ฯ ฉ ฉฏฺฐกตฺตา กฏตฺตา ฉ โธวนกาลตฺตา กฏตฺตา ฉ ภาวนากาลตฺตา กฏตฺตา ฉ กยากาลตฺตา กฏตฺตา อลฺลตฺตา จ โหติ ฯ สเมปิ โข ปฐมชฺฌานลาภิปุคฺคลสฺส ปฐมชฺฌานสมงฺคิกาโล ปฐมชฺฌานสฺส อธิคมาสมฺปชฺชนกาโล นาม โหติ ฯ อปเรปิ ปฐมชฺฌานลาภิปุคฺคลสฺส ปฐมชฺฌานสมงฺคิกาโล ปฐมชฺฌานสฺส อธิคมาสมฺปชฺชนกาโล นาม โหติ ฯ

វិនយបិដក បរិវារៈ

ដឹងអធិករណ៍ ១ ដឹងសមុដ្ឋាននៃអធិករណ៍ ១ ដឹងប្រយោគនៃអធិករណ៍ ១ ដឹងកិរិយាសម្រាប់អធិករណ៍ ១ ឈ្មោះក្នុងការវិនិច្ឆ័យអធិករណ៍ ១ ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ទើបគួរសម្រាប់អធិករណ៍បាន ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត មិនគួរសម្រាប់អធិករណ៍ទេ ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺកិក្ខុលំអៀងព្រោះសេចក្តីស្រឡាញ់ ១ លំអៀងព្រោះសេចក្តីស្អប់ ១ លំអៀងព្រោះសេចក្តីល្ងង់ ១ លំអៀងព្រោះសេចក្តីខ្លាច ១ ជាអ្នកឥតខ្មាស ១ ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង មិនគួរសម្រាប់អធិករណ៍ទេ ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ទើបគួរសម្រាប់អធិករណ៍បាន ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺកិក្ខុមិនលំអៀងព្រោះសេចក្តីស្រឡាញ់ ១ មិនលំអៀងព្រោះសេចក្តីស្អប់ ១ មិនលំអៀងព្រោះសេចក្តីល្ងង់ ១ មិនលំអៀងព្រោះសេចក្តីខ្លាច ១ ជាអ្នកមានខ្មាស ១ ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ទើបគួរសម្រាប់អធិករណ៍បាន ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត មិនគួរសម្រាប់អធិករណ៍ទេ ។

กตเมหิ បញ្ចហិ ។ ឆន្ទាគតិ គច្ឆតិ ទោសាគតិ គច្ឆតិ មោហាគតិ គច្ឆតិ ភយាគតិ គច្ឆតិ អប្បស្សុតោ ច ហោតិ ។ ឥមេហិ ខោ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ ឆាលំ អធិករណំ វូបសមេតុំ ។ បញ្ចហុបាលិ អង្គេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ អលំ អធិករណំ វូបសមេតុំ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ ឆន្ទាគតិ គច្ឆតិ ទោសាគតិ គច្ឆតិ មោហាគតិ គច្ឆតិ ភយាគតិ គច្ឆតិ ពហុស្សុតោ ច ហោតិ ។ ឥមេហិ ខោ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ អលំ អធិករណំ វូបសមេតុំ ។ អបរេហិបិ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ ឆាលំ អធិករណំ វូបសមេតុំ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ វត្ថុំ ឆ ជានាតិ ឆិទ្ទំ ឆ ជានាតិ បញ្ញត្តិ ឆ ជានាតិ បទបច្ឆាភដ្ឋំ ឆ ជានាតិ អនុសន្ធិវចនបថំ ឆ ជានាតិ ។ ឥមេហិ ខោ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ ឆាលំ អធិករណំ វូបសមេតុំ ។ បញ្ចហុបាលិ អង្គេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ អលំ អធិករណំ វូបសមេតុំ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ វត្ថុំ ជានាតិ

ឧបាលិបញ្ចកៈ ភិក្ខុអាចរម្ងាប់អធិករណ៍បានក៏មាន មិនអាចក៏មាន

អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺភិក្ខុលំអៀងព្រោះសេចក្តីស្រឡាញ់ ១ លំអៀងព្រោះសេចក្តីស្អប់ ១ លំអៀងព្រោះសេចក្តីល្ងង់ ១ លំអៀងព្រោះសេចក្តីខ្លាច ១ ជាអ្នកចេះដឹងតិច ១ ។ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង មិនគួរម្ងាប់អធិករណ៍ទេ ។ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ទើបគួរម្ងាប់អធិករណ៍បាន ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺភិក្ខុមិនលំអៀងព្រោះសេចក្តីស្រឡាញ់ ១ មិនលំអៀងព្រោះសេចក្តីស្អប់ ១ មិនលំអៀងព្រោះសេចក្តីល្ងង់ ១ មិនលំអៀងព្រោះសេចក្តីខ្លាច ១ ជាអ្នកចេះដឹងច្រើន ១ ។ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ទើបគួរម្ងាប់អធិករណ៍បាន ។ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត មិនគួរម្ងាប់អធិករណ៍ទេ ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺភិក្ខុមិនដឹងវត្ថុ ១ មិនដឹងនិទាន ១ មិនដឹងបញ្ញត្តិ ១ មិនដឹងបទខាងបុព្វនិទ្ទេសបទខាងដើម ១ មិនដឹងអនុព្យញ្ជនពាក្យដែលជាប់តគ្នា ១ ។ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង មិនគួរម្ងាប់អធិករណ៍ទេ ។ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ទើបគួរម្ងាប់អធិករណ៍បាន ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺភិក្ខុដឹងវត្ថុ ១

ฉันทะ ชาตัง ปญญา ชาตา ปทปญญา ชาตา อนุสันธิวจนปโถ ชาตา ฯ สเมหิ โข ขันธาลิ ปญหาพยากรณา สมฏฐานโต กิริยา อลัง อธิการานัง วิสเมตุง ฯ อปเรหิปิ ขันธาลิ ปญหาพยากรณา สมฏฐานโต กิริยา ชาลัง อธิการานัง วิสเมตุง ฯ กตเมหิ ปญหิ ฯ ฉฏฐาตี กฏตัง โสฬสาตี กฏตัง มหาตี กฏตัง ภยาตี กฏตัง อกุสโล จ โหติ วิปาโก ฯ สเมหิ โข ขันธาลิ ปญหาพยากรณา สมฏฐานโต กิริยา ชาลัง อธิการานัง วิสเมตุง ฯ ปญหาขันธาลิ อาพยากรณา สมฏฐานโต กิริยา อลัง อธิการานัง วิสเมตุง ฯ กตเมหิ ปญหิ ฯ ฉ ฉฏฐาตี กฏตัง ฉ โสฬสาตี กฏตัง ฉ มหาตี กฏตัง ฉ ภยาตี กฏตัง กุสโล จ โหติ วิปาโก ฯ สเมหิ โข ขันธาลิ ปญหาพยากรณา สมฏฐานโต กิริยา อลัง อธิการานัง วิสเมตุง ฯ อปเรหิปิ ขันธาลิ ปญหาพยากรณา สมฏฐานโต กิริยา ชาลัง อธิการานัง วิสเมตุง ฯ กตเมหิ ปญหิ ฯ ฉฏฐาตี กฏตัง

ដំណនិទាន ១ ដំណបញ្ញត្តិ ១ ដំណបទខាងចុងនៃដំណបទខាងដើម ១ ដំណគន្ថនៈ
ពាក្យដែលដាប់តគ្នា ១ ។ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥
នេះឯង ទើបគួរអោយបំអធិករណ៍បាន ។ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកប
ដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត មិនគួរអោយបំអធិករណ៍ទេ ។ អង្គ ៥
តើដូចម្តេច ។ គឺភិក្ខុលំអៀងព្រោះសេចក្តីស្រឡាញ់ ១ លំអៀងព្រោះ
សេចក្តីស្អប់ ១ លំអៀងព្រោះសេចក្តីល្ងង់ ១ លំអៀងព្រោះសេចក្តីខ្លាច ១
ជាអ្នកមិនឈ្វាសក្នុងវិនយ ១ ។ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយ
អង្គ ៥ នេះឯង មិនគួរអោយបំអធិករណ៍ទេ ។ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុ
ដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ទើបគួរអោយបំអធិករណ៍បាន ។ អង្គ ៥
តើដូចម្តេច ។ គឺភិក្ខុមិនលំអៀងព្រោះសេចក្តីស្រឡាញ់ ១ មិនលំអៀង
ព្រោះសេចក្តីស្អប់ ១ មិនលំអៀងព្រោះសេចក្តីល្ងង់ ១ មិនលំអៀង
ព្រោះសេចក្តីខ្លាច ១ ជាអ្នកឈ្វាសក្នុងវិនយ ១ ។ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុ
ដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ទើបគួរអោយបំអធិករណ៍បាន ។ ម្នាល
ទុបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត មិនគួរអោយបំអធិករណ៍
ទេ ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺភិក្ខុលំអៀងព្រោះសេចក្តីស្រឡាញ់ ១

នោសាកតឺ កច្ចតិ មោហាកតឺ កច្ចតិ កយាកតឺ កច្ចតិ បុគ្គលករុ ហោតិ នោ សង្ឃករុ ។ ឥមេហិ ខោ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ នាលំ អធិការណំ វ្ឫបសមេតុំ ។ បញ្ចហុបាលិ អង្គេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ អលំ អធិការណំ វ្ឫបសមេតុំ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ ឆន្ទាគតឺ កច្ចតិ ន នោសាកតឺ កច្ចតិ ន មោហាកតឺ កច្ចតិ ន កយាកតឺ កច្ចតិ សង្ឃករុ ហោតិ នោ បុគ្គលករុ ។ ឥមេហិ ខោ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ អលំ អធិការណំ វ្ឫបសមេតុំ ។ អបរេហិបិ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ នាលំ អធិការណំ វ្ឫបសមេតុំ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ ឆន្ទាគតឺ កច្ចតិ នោសាកតឺ កច្ចតិ មោហាកតឺ កច្ចតិ កយាកតឺ កច្ចតិ អាមិសករុ ហោតិ នោ សន្ធម្មករុ ។ ឥមេហិ ខោ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ នាលំ អធិការណំ វ្ឫបសមេតុំ ។ បញ្ចហុបាលិ អង្គេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ អលំ អធិការណំ វ្ឫបសមេតុំ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។

ឧបាលិបញ្ហកៈ ភិក្ខុអាចវម្លាប់អធិករណ៍បានក៏មាន មិនអាចក៏មាន

លំអៀងព្រោះសេចក្តីស្អប់ ១ លំអៀងព្រោះសេចក្តីល្ងង់ ១ លំអៀងព្រោះសេចក្តីខ្លាច ១ ជាអ្នកមានចិត្តធ្ងន់ក្នុងបុគ្គល មិនធ្ងន់ក្នុងសង្ឃ ១ ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង មិនគួរនឹងវម្លាប់អធិករណ៍ទេ ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ទើបគួរនឹងវម្លាប់អធិករណ៍បាន ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺភិក្ខុមិនលំអៀងព្រោះសេចក្តីស្រឡាញ់ ១ មិនលំអៀងព្រោះសេចក្តីស្អប់ ១ មិនលំអៀងព្រោះសេចក្តីល្ងង់ ១ មិនលំអៀងព្រោះសេចក្តីខ្លាច ១ ជាអ្នកមានចិត្តធ្ងន់ក្នុងសង្ឃ មិនធ្ងន់ក្នុងបុគ្គល ១ ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ទើបគួរនឹងវម្លាប់អធិករណ៍បាន ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀតមិនគួរនឹងវម្លាប់អធិករណ៍ទេ ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺភិក្ខុលំអៀងព្រោះសេចក្តីស្រឡាញ់ ១ លំអៀងព្រោះសេចក្តីស្អប់ ១ លំអៀងព្រោះសេចក្តីល្ងង់ ១ លំអៀងព្រោះសេចក្តីខ្លាច ១ ជាអ្នកមានចិត្តធ្ងន់ក្នុងអាមិសៈ មិនធ្ងន់ក្នុងព្រះសទ្ធម្ម ១ ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង មិនគួរនឹងវម្លាប់អធិករណ៍ទេ ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ទើបគួរនឹងវម្លាប់អធិករណ៍បាន ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។

ន ឆណ្ណាគតិំ គច្ឆតិ ន នោសាគតិំ គច្ឆតិ ន មោហាគតិំ គច្ឆតិ ន ភយាគតិំ គច្ឆតិ សទ្ធម្មស្ស ឋិតិយា ហោតិ នោ អន្តរធានាយ ។ ឥមេហិ ខោ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ អលំ អធិករណំ វូបសមេតុន្តិ ។

(๒๙๕) កតីហិ ឯកោ ភគ្គេ អាការេហិ សង្ឃោ ភិជ្ជតីតិ ។ បញ្ចហុបាលិ អាការេហិ សង្ឃោ ភិជ្ជតិ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ កម្មេន ឧទ្ទេសេន ភេទាភេទោ[1] អនុសាវនេន សលាកគ្គាហេន ។ ឥមេហិ ខោ ឧបាលិ បញ្ចហាការេហិ សង្ឃោ ភិជ្ជតីតិ ។

---

๑ ភេទាភេទោតិ ជាហិ យុត្តតរោ មញ្ញេ ។

គឺកិក្ខុមិនលំអៀនព្រោះសេចក្តីស្រឡាញ់ ១ មិនលំអៀនព្រោះសេចក្តីស្អប់ ១ មិនលំអៀនព្រោះសេចក្តីល្ងង់ ១ មិនលំអៀនព្រោះសេចក្តីខ្លាច ១ ជាអ្នកមានចិត្តជ្រួនក្នុងព្រះសង្ឃ មិនជ្រួនក្នុងអាមិសៈ ១ ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ទើបគួរនឹងរម្ងាប់អធិករណ៍ឃាន ។

(៤៩៥) ព្រះទុបាលិក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សង្ឃរម្ងាប់គ្នាដោយអាការប៉ុន្មាន ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលទុបាលិ សង្ឃរម្ងាប់គ្នាដោយអាការ ៥ ។ អាការ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺដោយកម្ម (មានអបលោកនកម្មជាដើម) ១ ដោយទុទ្ទិស (មានទិដ្ឋទុទ្ទិសជាដើម) ១ ដោយសំដែងភេទកវត្ថុ ១៨ យ៉ាង ១ ដោយអនុស្សាវនៈ គឺសូត្របញ្ញាក់អំពីសេចក្តីស្មោះត្រង់របស់ខ្លួន[1] ១ ដោយប្រគល់ស្មាក[2] ១ ។ ម្នាលទុបាលិ សង្ឃរម្ងាប់គ្នាដោយអាការ ៥ យ៉ាងនេះឯង ។

---

១ អដ្ឋកថា ថាភិក្ខុអ្នកចំបែកសង្ឃសូត្របញ្ញាក់ដោយពាក្យដូច្នេះដាស៊ើមថាលោកទាំងឡាយចូរឆើងចុះ ខ្ញុំនេះជាអ្នកចេញចាកត្រកូលខ្ពង់ខ្ពស់មកបួស ពើយជាពហុស្សូតផង សូមលោកគ្រប់រូបទុកចិត្តចុះថា ខ្ញុំមិនមែនតាំងឲ្យលោកគ្រប់រូបកាន់ខុសធម៌វិន័យទេ មួយទៀតខ្ញុំមិនមែនសំគាល់អរិចិនរកថាត្រង់ជាក់ជ្វីចជាដ្តាឧប្បលខៀវទេ ខ្ញុំមិនមែនជាមិនខ្លាចអបាយនោះទេ ។ បើតាមដីកាថា សូត្របញ្ញាក់ពាក្យខ្លួនដែលភិក្ខុដែលខ្លួនត្បូចំបែក ។ ២ អដ្ឋកថា ថាលុះសូត្របញ្ញាក់យ៉ាងនេះហើយក៏ញ៉ាំងចិត្តភិក្ខុទាំងនោះឲ្យជឿសិក្សាមិនឲ្យងាកបែត្រឡប់ញុះញង់បានហើយក៏ប្រគល់ស្មាកឲ្យទៅថា លោកទាំងឡាយចូរយកស្មាកនេះទៅចុះ ។ ឯអាការទាំង ៥ នេះត្រង់អាការទី ១ ទី ២ ជាសំខាន់ក្នុងការចំបែកសង្ឃនេះ ចំណែកឯអាការទី ៣ ទី ៤ ទី ៥ គ្រាន់តែជាបុព្វភាគទេ ។

(๒๘๖) សង្ឃភេទំ ភន្តេ វុច្চតិ កតិត្ថាវតា នុ ខោ ភន្តេ សង្ឃភេទោ ហោតីតោ ច សង្ឃភេទោ កតិត្ថាវតា ច បន សង្ឃភេទោ ចេវ ហោតិ សង្ឃភេទោ ចាតិ ។ បញ្ចេត្ថ ភិក្ខវេ ឧបាលិ មយា អាកប្បកានំ ភិក្ខូនំ អាកប្បករណំ ឃំ សុប្បញ្ញត្តេ ខោ ឧបាលិ មយា សិក្ខាបទេ អាកប្បកា ភិក្ខូ អាប្បករណេ ន វត្តន្តិ ឃវមប្បិ ខោ ឧបាលិ សង្ឃភេទោ ហោតិ ខោ ច សង្ឃភេទោ ។ បញ្ចេត្ថ ភិក្ខវេ ឧបាលិ មយា អាវាសិកានំ ភិក្ខូនំ អាវាសិកករណំ ឃំ សុប្បញ្ញត្តេ ខោ ឧបាលិ មយា សិក្ខាបទេ អាវាសិកា ភិក្ខូ អាវាសិកករណេ ន វត្តន្តិ ឃវមប្បិ ខោ ឧបាលិ សង្ឃភេទោ ហោតិ ខោ ច សង្ឃភេទោ ។ បញ្ចេត្ថ ភិក្ខវេ ឧបាលិ មយា ភិក្ខូនំ ភត្តគ្គេ ភត្តគ្គករណំ យាគុឃ្លាយ យាគុឃ្លាយ យាគុយា ដ្ឋបំ អគ្គាសនំ អគ្គោទកំ អគ្គបិណ្ឌំ ឃំ សុប្បញ្ញត្តេ ខោ ឧបាលិ មយា សិក្ខាបទេ ឆព ភិក្ខូ ភត្តគ្គេ ថេរាសនំ ភិក្ខូនំ អាសនំ បដិពាហន្តិ ឃវមប្បិ

ឧបាលិបញ្ចកៈ ការប្រេះធានៃសង្ឃនិងការបែកធ្លាយនៃសង្ឃ

(៤៩៦) ព្រះឧបាលិក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រះអង្គត្រាស់ថាការប្រេះធានៃសង្ឃ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ការប្រេះធានៃសង្ឃ តែមិនទាន់បែកធ្លាយនៃសង្ឃតើដូចម្តេច មួយ៉ាងទៀតការប្រេះធានៃសង្ឃផង ការបែកធ្លាយនៃសង្ឃផងដូចម្តេច ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលឧបាលិ តថាគតបានបញ្ញត្តអាគន្តុកវត្តនេះ ដល់ពួកភិក្ខុជាអាគន្តុកៈ ម្នាលឧបាលិ កាលបើសិក្ខាបទដែលតថាគតបានបញ្ញត្ត ដោយប្រពៃយ៉ាងនេះហើយ ពួកភិក្ខុជាអាគន្តុកៈមិនបានប្រព្រឹត្តក្នុងអាគន្តុកវត្ត ម្នាលឧបាលិ យ៉ាងនេះហើយហៅថា ការប្រេះធានៃសង្ឃ តែមិនទាន់ហៅថា បែកធ្លាយនៃសង្ឃទេ ម្នាលឧបាលិ តថាគតបានបញ្ញត្តអាវាសិកវត្តនេះដល់អាវាសិកភិក្ខុ ម្នាលឧបាលិ កាលបើសិក្ខាបទដែលតថាគតបានបញ្ញត្តដោយប្រពៃយ៉ាងនេះ ពួកអាវាសិកភិក្ខុមិនប្រព្រឹត្តក្នុងអាវាសិកវត្តទេ ម្នាលឧបាលិ យ៉ាងនេះហើយហៅថា ការប្រេះធានៃសង្ឃ តែមិនទាន់ហៅថាបែកធ្លាយនៃសង្ឃ ។ ម្នាលឧបាលិ តថាគតបានបញ្ញត្តកគ្គគ្គវត្តនេះក្នុងវេរ័កគ្គដល់ពួកភិក្ខុ តាមលំដាប់ថាស់ខ្ចី តាមលំដាប់ពាក្រឹ ឬលំដាប់នៃវេរៈ តាមកិច្ចដ៏សមគួរ តាមអាសនៈខ្ពស់ តាមទឹកថ្នោង តាមចង្ក្រានថ្នោង ម្នាលឧបាលិ កាលបើសិក្ខាបទដែលតថាគតបានបញ្ញត្តដោយប្រពៃយ៉ាងនេះហើយ ពួកភិក្ខុថ្មី ហាមឃាត់អាសនៈដល់ពួកភិក្ខុជាវេរៈក្នុងវេរ័កគ្គ ម្នាលឧបាលិ យ៉ាងនេះហើយ

ខោ ទុចាលំ សង្ឃភដ្ឋំ ហោតំ ខោ ច សង្ឃភេទោ ។ បញ្ញត្តេតំ ទុចាលំ មយា កិត្តិមំ សេនាសនេ សេនា-សនវត្ថុំ យាវទុក្ខំ យាវទត្ថំ យាបដិរូបំ វា សុប្បញ្ញត្តេ ខោ ទុចាលំ មយា សិក្ខាបទេ ឆ កិត្តិ ថេរកំ កិត្តិមំ សេនាសនំ បដិពាហន្តិ វាមប្បិ ខោ ទុចាលំ សង្ឃភដ្ឋំ ហោតំ ខោ ច សង្ឃភេទោ ។ បញ្ញត្តេតំ ទុចាលំ មយា កិត្តិមំ អន្តោសីមាយ ឋិតំ ទុខោសថ ឋិតំ បវារណា ឋិតំ សង្ឃកម្មំ ឋិតំ កម្មាកម្មំ វា សុប្បញ្ញត្តេ ខោ ទុចាលំ មយា សិក្ខាបទេ តត្ថេវ អន្តោសីមាយ អាវេណិកាវំ ភេរិត្វា តណំ ពន្ធិត្វា អាវេណិ[1] ទុខោសថំ ភេរេន្តិ អាវេណិ[2] បវារណំ ភេរេន្តិ អាវេណិ[3] សង្ឃកម្មំ ភេរេន្តិ អាវេណិ[4] កម្មាកម្មានំ ភេរេន្តិ វាមប្បិ ខោ ទុចាលំ សង្ឃភដ្ឋំ ថេរ ហោតំ សង្ឃភេទោ ចាតំ ។

អធិករណវូបសមវត្តេ ទសមោ ។

๑–๒–๓–๔ ម. អាវេណំ ។

ឈ្មោះថាការប្រែធានៃសង្ឃ តែមិនទាន់ហៅថា បែកធ្លាយនៃសង្ឃទេ ។ ម្នាលទុជ្ជសិ តថាគតបានបញ្ញត្តសេនាសនវត្តនេះ ក្នុងសេនាសនៈដល់ភិក្ខុតាមលំដាប់ថាស់ខ្ពី តាមលំដាប់ពរ្សត្រី តាមកិច្ចដ៏សមគួរ ម្នាលទុជ្ជសិ កាលបើសិក្ខាបទដែលតថាគត បានបញ្ញត្តដោយប្រពៃ យ៉ាងនេះហើយ ហើយពួកភិក្ខុថ្មីក៏ហាមឃាត់សេនាសនៈដល់ពួកភិក្ខុដាវែរៈ ម្នាលទុជ្ជសិ យ៉ាងនេះឈ្មោះថា ការប្រែធានៃសង្ឃ តែមិនទាន់ហៅថាបែកធ្លាយនៃសង្ឃទេ ។ ម្នាលទុជ្ជសិ តថាគតបានបញ្ញត្តទុក្ខោសថដាមួយគ្នា បវារណាដាមួយគ្នា សង្ឃកម្មដាមួយគ្នា កម្មត្ថូបកម្មធំដាមួយគ្នានេះខាងក្នុងសីមាដល់ភិក្ខុទាំងឆ្ងាយហើយ ម្នាលទុជ្ជសិ កាលបើសិក្ខាបទដែលតថាគតបានបញ្ញត្តដោយប្រពៃយ៉ាងនេះហើយ ភិក្ខុទាំងឆ្ងាយក៏ធ្វើសេចក្តីកំណត់ផ្សែងគ្នា ចងគ្នាជាពួក ធ្វើទុក្ខោសថផ្សែងគ្នា ធ្វើបវារណាផ្សែងគ្នា ធ្វើសង្ឃកម្មផ្សែងគ្នា ធ្វើកម្មត្ថូបកម្មធំផ្សែងគ្នា ខាងក្នុងសីមាទោះ ម្នាលទុជ្ជសិ យ៉ាងនេះហើយឈ្មោះថា ការប្រែធានៃសង្ឃផង ឈ្មោះថាការបែកធ្លាយនៃសង្ឃផង ។

តស្សុទ្ទានំ

(๒๙๗) អាបត្តិ អធិករណំ
ឆន្ទា អប្បស្សុតេន ច
វត្ថុញ្ច អកុសលោ ច
បុគ្គលោ អាមិសេន ច
កិច្ចតំ សង្ឃភេទំ ច
សង្ឃភេទោ តថេវ ចាតិ ។

(๒๙๘) កតិមេ ឧ ខោ ភន្តេ អន្តេមា សមណ្ឌាគតោ សង្ឃភេទកោ អាបាយិកោ នេរយិកោ កប្បដ្ឋោ អតេកិច្ឆោតិ ។ បញ្ចហុបាលិ អន្តេមា សមណ្ឌាគតោ សង្ឃភេទកោ អាបាយិកោ នេរយិកោ កប្បដ្ឋោ អតេកិច្ឆោ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ ឥធុបាលិ ភិក្ខុ អធម្មំ ធម្មោតិ ទីបេតិ ធម្មំ អធម្មោតិ ទីបេតិ អវិនយំ វិនយោតិ ទីបេតិ វិនយំ អវិនយោតិ ទីបេតិ វិនិជាយ ឋិដ្ឋឹ ភិម្មេន ។ ឥមេហិ ខោ ឧបាលិ បញ្ចហន្តេមា សមណ្ឌាគតោ សង្ឃភេទកោ

ឧបាលិបញ្ចកៈ ឧទ្ទានគាថា ទំងភីក្ខុបំបែកសង្ឃតែងទៅកើតក្នុងអបាយ

ទុទ្ទានគឺបញ្ជីរឿងនៃអធិករណវូបសមវគ្គនោះដូច្នេះ

(๒๙๗) និយាយអំពីអាបត្តិ ๑ អធិករណ៍ ๑ ការសំអៀនដោយស្រទ្ធាញ់ ๑ កិក្ខុបេះដើងតិច ๑ វគ្គ ๑ កិក្ខុមិនឈ្មោស ๑ មានចិត្តជួនក្នុងបុគ្គល ๑ ជួនកំណាមិសៈ ๑ សង្ឃបែកគ្នា ๑ ការប្រែធាតនៃសង្ឃ ๑ ការបែកជ្រាយនៃសង្ឃ ๑ ។

(๒๙๘) ព្រះទុបាលក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កិក្ខុប្រកបដោយអង្គប៉ុន្មាន ឈ្មោះថាជាអ្នកបំបែកសង្ឃ តែងទៅកើតក្នុងអបាយ ទៅកើតក្នុងនរក ឋិតនៅអស់មួយកប្ប តែខ្ជួនលែងបាន ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ๕ ឈ្មោះថាជាអ្នកបំបែកសង្ឃ តែងទៅកើតក្នុងអបាយ ទៅកើតក្នុងនរក ឋិតនៅអស់មួយកប្ប តែខ្ជួនលែងបាន ។ អង្គ ๕ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុក្នុងសាសនានេះសំដែងនូវសភាវៈមិនមែនធម៌ថាជាធម៌ ๑ សំដែងនូវធម៌ថាមិនមែនធម៌ ๑ សំដែងនូវសភាវៈមិនមែនវិន័យថាជាវិន័យ ๑ សំដែងនូវវិន័យថាមិនមែនវិន័យ ๑ បិទបាំងទង្វើហើយធ្វើសង្ឃកម្មផ្សេងគ្នា ๑ ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ๕ នេះឯង ឈ្មោះថាជាអ្នកបំបែកសង្ឃ តែង

អាទាយិកោ នេរយិកោ តិរច្ឆានគោ អតេតិច្ឆោ ។ អបរេហិបិ ទុទ្ទាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ សង្ឃភេទកោ អាទាយិកោ នេរយិកោ តិរច្ឆានគោ អតេតិច្ឆោ ។ តតមេហិ បញ្ចហិ ។ ឥធុទ្ទាលិ ភិក្ខុ អធម្មំ ធម្មោតិ ទីបេតិ ធម្មំ អធម្មោតិ ទីបេតិ អវិនយំ វិនយោតិ ទីបេតិ វិនយំ អវិនយោតិ ទីបេតិ វិនិធាយ ទិដ្ឋិំ ខន្តិំ រុចិំ ។ ឥមេហិ ខោ ទុទ្ទាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ សង្ឃភេទកោ អាទាយិកោ នេរយិកោ តិរច្ឆានគោ អតេតិច្ឆោ ។ អបរេហិបិ ទុទ្ទាលិ បញ្ច-ហង្គេហិ សមន្នាគតោ សង្ឃភេទកោ អាទាយិកោ នេរយិកោ តិរច្ឆានគោ អតេតិច្ឆោ ។ តតមេហិ បញ្ច-ហិ ។ ឥធុទ្ទាលិ ភិក្ខុ អធម្មំ ធម្មោតិ ទីបេតិ ធម្មំ អធម្មោតិ ទីបេតិ អវិនយំ វិនយោតិ ទីបេតិ វិនយំ អវិនយោតិ ទីបេតិ វិនិធាយ ទិដ្ឋិំ ខន្តិំ រុចិំ ។ ឥមេហិ ខោ ទុទ្ទាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ សង្ឃភេទកោ

ភៅកើតក្នុងអបាយ ភៅកើតក្នុងនរក បិតនៅអស់មួយកប្ប តែខ្លួនលែងបាន ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៥ ដ៏ទៃទៀត ឈ្មោះថាជាអ្នកបំបែកសង្ឃ តែងភៅកើតក្នុងអបាយ ភៅកើតក្នុងនរក បិតនៅអស់មួយកប្ប តែខ្លួនលែងបាន ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុក្នុងសាសនានេះ សំដែងនូវសភាវៈមិនមែនធម៌ថាជាធម៌ ១ សំដែងនូវធម៌ថាមិនមែនធម៌ ១ សំដែងនូវសភាវៈមិនមែនវិន័យថាជាវិន័យ ១ សំដែងនូវវិន័យថាមិនមែនវិន័យ ១ បិទបាំងទិដ្ឋិហើយសំដែងបាតិមោក្ខ ១ ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ឈ្មោះថា ជាអ្នកបំបែកសង្ឃ តែងភៅកើតក្នុងអបាយ ភៅកើតក្នុងនរក បិតនៅអស់មួយកប្ប តែខ្លួនលែងបាន ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៥ ដ៏ទៃទៀត ឈ្មោះថាជាអ្នកបំបែកសង្ឃ តែងភៅកើតក្នុងអបាយ ភៅកើតក្នុងនរក បិតនៅអស់មួយកប្ប តែខ្លួនលែងបាន ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុក្នុងសាសនានេះ សំដែងនូវសភាវៈមិនមែនធម៌ថាជាធម៌ ១ សំដែងនូវធម៌ថាមិនមែនជាធម៌ ១ សំដែងនូវសភាវៈមិនមែនវិន័យថាជាវិន័យ ១ សំដែងនូវវិន័យថាមិនមែនវិន័យ ១ បិទបាំងទិដ្ឋិហើយសំដែង (កេទកវត្ថុ ១៨ យ៉ាង) ១ ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង

អាបាយិកោ នេរយិកោ តិរច្ឆានគតោ អនេកវិហ្ហោ ។ អបរេហិបិ ខុទ្ទាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមង្គាគតោ សង្ឃភេទកោ អាបាយិកោ នេរយិកោ តិរច្ឆានគតោ អនេកវិហ្ហោ ។ តត្តមេហិ បញ្ចហិ ។ ឥធុទ្ទាលិ ភិក្ខុ អធម្មំ ធម្មោតិ ទីបេតិ ធម្មំ អធម្មោតិ ទីបេតិ អវិនយំ វិនយោតិ ទីបេតិ វិនយំ អវិនយោតិ ទីបេតិ វិនិជាយ ឋានំ អនុសិក្ខាវនេន ។ ឥមេហិ ខោ ខុទ្ទាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមង្គាគតោ សង្ឃភេទកោ អាបាយិកោ នេរយិកោ តិរច្ឆានគតោ អនេកវិហ្ហោ ។ អបរេហិបិ ខុទ្ទាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមង្គាគតោ សង្ឃភេទកោ អាបាយិកោ នេរយិកោ តិរច្ឆានគតោ អនេកវិហ្ហោ ។ តត្តមេហិ បញ្ចហិ ។ ឥធុទ្ទាលិ ភិក្ខុ អធម្មំ ធម្មោតិ ទីបេតិ ធម្មំ អធម្មោតិ ទីបេតិ អវិនយំ វិនយោតិ ទីបេតិ វិនយំ អវិនយោតិ ទីបេតិ វិនិជាយ ឋានំ សលាកគ្គាហេន ។

ឧបាលិបញ្ចកៈ កថាអ្នកបំបែកសង្ឃតែងទៅកើតក្នុងអបាយ ទៅកើតក្នុងនរក

ឈ្មោះថាជាអ្នកបំបែកសង្ឃ តែងទៅកើតក្នុងអបាយ ទៅកើតក្នុងនរក ឋិតនៅអស់មួយកប្ប តែខ្លួនលែងបាន ។ ម្នាលទុបាលិ តិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត ឈ្មោះថាជាអ្នកបំបែកសង្ឃ តែងទៅកើតក្នុងអបាយ ទៅកើតក្នុងនរក ឋិតនៅអស់មួយកប្ប តែខ្លួនលែងបាន ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលទុបាលិ តិក្ខុក្នុងសាសនានេះ សំដែងនូវសភាវៈមិនមែនធម៌ថាជាធម៌ ១ សំដែងនៅធម៌ថាមិនមែនធម៌ ១ សំដែងនូវសភាវៈមិនមែនវិន័យថាជាវិន័យ ១ សំដែងនូវវិន័យថាមិនមែនវិន័យ ១ បិទបាំងទិដ្ឋិហើយសូត្រប្រាប់អំពីសេចក្តីស្មោះត្រង់របស់ខ្លួន ។ ម្នាលទុបាលិ តិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ឈ្មោះថាជាអ្នកបំបែកសង្ឃ តែងទៅកើតក្នុងអបាយ ទៅកើតក្នុងនរក ឋិតនៅអស់មួយកប្ប តែខ្លួនលែងបាន ។ ម្នាលទុបាលិ តិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត ឈ្មោះថាជាអ្នកបំបែកសង្ឃ តែងទៅកើតក្នុងអបាយ ទៅកើតក្នុងនរក ឋិតនៅអស់មួយកប្ប តែខ្លួនលែងបាន ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលទុបាលិ តិក្ខុក្នុងសាសនានេះ សំដែងនូវសភាវៈមិនមែនធម៌ថាជាធម៌ ១ សំដែងនូវធម៌ថាមិនមែនធម៌ ១ សំដែងនូវសភាវៈមិនមែនវិន័យថាជាវិន័យ ១ សំដែងនូវវិន័យថាមិនមែនវិន័យ ១ បិទបាំងទិដ្ឋិប្រគល់ស្ងាត ១ ។

ឥមេហិ ខោ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ សង្ឃភេទោ អាចរិយោ នេរយិកោ កប្បដ្ឋោ អតេកិច្ឆោ ។ អបរេហិបិ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ សង្ឃភេទោ អាចរិយោ នេរយិកោ កប្បដ្ឋោ អតេកិច្ឆោ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ ឥធុបាលិ ភិក្ខុ អធម្មំ ធម្មោតិ ទីបេតិ ធម្មំ អធម្មោតិ ទីបេតិ អវិនយំ វិនយោតិ ទីបេតិ វិនយំ អវិនយោតិ ទីបេតិ វិនិជាយ ទុដ្ឋិ កម្មេន ។ បេ ។ វិនិជាយ ទុដ្ឋិ ទុន្នេសេន ។ វិនិជាយ ទុដ្ឋិ ភេទរាគ្គេ ។ វិនិជាយ ទុដ្ឋិ អនុស្សាវនេន ។ វិនិជាយ ទុដ្ឋិ សលាកគ្គាហេន ។ ឥមេហិ ខោ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ សង្ឃភេទោ អាចរិយោ នេរយិកោ កប្បដ្ឋោ អតេកិច្ឆោ ។ អបរេហិបិ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ សង្ឃភេទោ អាចរិយោ នេរយិកោ កប្បដ្ឋោ អតេកិច្ឆោ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ ឥធុបាលិ ភិក្ខុ

ម្នាលទុជ្ជាលិ កិរិយាប្រកបដោយអង្គ៥នេះឯង ឈ្មោះថាជាអ្នកបំបែកសង្ឃ តែងទៅកើតក្នុងអបាយ ទៅកើតក្នុងនរក ឋិតទៅអស់មួយកប្ប កែឲ្យនលែងបាន ។ ម្នាលទុជ្ជាលិ កិរិយាប្រកបដោយអង្គ៥ដទៃទៀត ឈ្មោះថាជាអ្នកបំបែកសង្ឃ តែងទៅកើតក្នុងអបាយ ទៅកើតក្នុងនរក ឋិតទៅអស់មួយកប្ប កែឲ្យនលែងបាន ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលទុជ្ជាលិ កិរិយាក្នុងសាសនានេះ សំដែងនូវសភាវៈមិនមែនធម៌ថាជាធម៌ ១ សំដែងនូវធម៌ថាមិនមែនធម៌ ១ សំដែងនូវសភាវៈមិនមែនវិន័យថាជាវិន័យ ១ សំដែងនូវវិន័យថាមិនមែនវិន័យ ១ បិទបាំងសេចក្តីពេញចិត្តហើយដើរសង្ឃកម្មផ្សេងគ្នា ១ ។ បេ ។ បិទបាំងសេចក្តីពេញចិត្តហើយសំដែងភាតិមោក្ខ ។ បិទបាំងសេចក្តីពេញចិត្តហើយ សំដែងនេទគវត្ថុ ១៨ យ៉ាង ។ បិទបាំងសេចក្តីពេញចិត្តហើយ សូត្របញ្ជាក់អំពីសេចក្តីស្មោះត្រង់របស់ខ្លួន ។ បិទបាំងសេចក្តីពេញចិត្តហើយប្រគល់ស្លាក ។ ម្នាលទុជ្ជាលិ កិរិយាប្រកបដោយអង្គ៥នេះឯង ឈ្មោះថាជាអ្នកបំបែកសង្ឃ តែងទៅកើតក្នុងអបាយ ទៅកើតក្នុងនរក ឋិតទៅអស់មួយកប្ប កែឲ្យនលែងបាន ។ ម្នាលទុជ្ជាលិ កិរិយាប្រកបដោយអង្គ៥ដទៃទៀត ឈ្មោះថាជាអ្នកបំបែកសង្ឃ តែងទៅកើតក្នុងអបាយ ទៅកើតក្នុងនរក ឋិតទៅអស់មួយកប្ប កែឲ្យនលែងបាន ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលទុជ្ជាលិ កិរិយាក្នុងសាសនានេះ

អធម្មំ ធម្មោតិ ទីបេតិ ធម្មំ អធម្មោតិ ទីបេតិ អវិនយំ វិនយោតិ ទីបេតិ វិនយំ អវិនយោតិ ទីបេតិ វិនិធាយ រុចឹ ភាសេន ។ បេ ។ វិនិធាយ រុចឹ ខន្តិយា ។ វិនិធាយ រុចឹ ខមាយ ។ វិនិធាយ រុចឹ អនុស្សវនេន ។ វិនិធាយ រុចឹ សលាកគ្គាហេន ។ ឥមេហិ ខោ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ សង្ឃភេទោ អាបាយិកោ នេរយិកោ កប្បដ្ឋោ អតេកិច្ឆោ ។ អបរេហិបិ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ សង្ឃភេទោ អាបាយិកោ នេរយិកោ កប្បដ្ឋោ អតេកិច្ឆោ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ ឥធុបាលិ ភិក្ខុ អធម្មំ ធម្មោតិ ទីបេតិ ធម្មំ អធម្មោតិ ទីបេតិ អវិនយំ វិនយោតិ ទីបេតិ វិនយំ អវិនយោតិ ទីបេតិ វិនិធាយ សញ្ញំ ភាសេន ។ បេ ។ វិនិធាយ សញ្ញំ ខន្តិយា ។ វិនិធាយ សញ្ញំ ខមាយ ។ វិនិធាយ សញ្ញំ អនុស្សវនេន ។ វិនិធាយ

ឧបាលិបញ្ចកៈ ភិក្ខុអ្នកបំបែកសង្ឃតែងទៅកើតក្នុងអបាយ ក្នុងនរក

សំដែងនូវសភាវៈមិនមែនធម៌ថាជាធម៌ ๑ សំដែងនូវធម៌ថាមិនមែនធម៌ ๑ សំដែងនូវសភាវៈមិនមែនវិន័យ ๑ ជាវិន័យ ๑ សំដែងនូវវិន័យថាមិនមែនវិន័យ ๑ បំពេញសេចក្តីគាប់ចិត្តហើយធ្វើសង្ឃកម្មផ្សេងគ្នា ๑ ฯ បេ ฯ បំពេញសេចក្តីគាប់ចិត្តហើយសំដែងបាតិមោក្ខ ฯ បំពេញសេចក្តីគាប់ចិត្តហើយសំដែងកេទកវត្ថុ ๑๙ យ៉ាង ฯ បំពេញសេចក្តីគាប់ចិត្តហើយសូត្របញ្ជាក់អំពីសេចក្តីស្មោះត្រង់របស់ខ្លួន ฯ បំពេញសេចក្តីគាប់ចិត្តហើយប្រគល់ស្លាក ฯ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ๕ នេះឯង ឈ្មោះថាជាអ្នកបំបែកសង្ឃ តែងទៅកើតក្នុងអបាយ ទៅកើតក្នុងនរក ឋិតនៅអស់មួយកប្ប កែខ្នះលែងបាន ฯ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ๕ ដទៃទៀត ឈ្មោះថាជាអ្នកបំបែកសង្ឃ តែងទៅកើតក្នុងអបាយ ទៅកើតក្នុងនរក ឋិតនៅអស់មួយកប្ប កែខ្នះលែងបាន ฯ អង្គ ๕ តើដូចម្តេច ฯ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ សំដែងនូវសភាវៈមិនមែនធម៌ថាជាធម៌ ๑ សំដែងនូវធម៌ថាមិនមែនធម៌ ๑ សំដែងនូវសភាវៈមិនមែនវិន័យថាជាវិន័យ ๑ សំដែងនូវវិន័យថាមិនមែនជាវិន័យ ๑ បំពេញសញ្ញាហើយធ្វើសង្ឃកម្មផ្សេងគ្នា ๑ ฯ បេ ฯ បំពេញសញ្ញាហើយសំដែងបាតិមោក្ខ ฯ បំពេញសញ្ញាហើយសំដែងកេទកវត្ថុ ๑๙ យ៉ាង ฯ បំពេញសញ្ញាហើយសូត្របញ្ជាក់អំពីសេចក្តីស្មោះត្រង់របស់ខ្លួន ฯ បំពេញសញ្ញា

สญฺญี สเลาเกกฺกาเหน ฯ สเมหิ เจว อุตฺตเรหิ จ ปญฺ-
เหหิ สมฺปนฺเนหิ สมฺพุทฺเธหิ อาจริเยหิ
เนรเยหิ กปฺปฏฺเฐ อเตกิจฺโฉติ ฯ

สงฺฆเภทวตฺถุ(๑) ฉกาทสเมา ฯ

ตสฺสุทฺทานํ

(๒๙๙) วินิจฺฉย ฉฏฺฐี กมฺเมน
อุโปสเถน ภิกฺขาเรน จ
อนุสฺสาวเน สลากาเคน
ปญฺเหเต ฉฏฺฐิสงฺคหา ฯ
อฏฺฐ รูปิ จ สญฺญา จ
ตโย เจว ปกาสนา นยาติ ฯ

(๓๐๐) กตีหิ นุ เขา กตฺถ อเนฺตหิ สมฺปา-
เทหิ สงฺฆเภทาย น อาจริเยหิ น เนรเยหิ
น กปฺปฏฺเฐ น อเตกิจฺโฉติ ฯ ปญฺหุทฺทานโต อเนฺตหิ
สมฺปาเทหิ สงฺฆเภทาย น อาจริเยหิ น

---

๑ ฉ. ม. สงฺฆเภทวตฺถุ ฉฏฺฐเม ฯ

ហើយប្រគល់ស្ងាក ។ ម្នាលទុបាលិ តិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ឈ្មោះថាជាអ្នកបំបែកសង្ឃ តែងទៅកើតក្នុងអបាយ ទៅកើតក្នុងនរក ឋិតនៅអស់មួយកប្ប កែឱនលែងបាន ។

ចប់ សង្ឃភេទវត្ថុ ជាគំរប់១១ ។

ឧទ្ទាន គឺបញ្ជីរឿងនៃសង្ឃភេទវត្ថុនោះ ដូច្នេះ

(២៩៩) និយាយអំពីបិទបាំងទង្ហិលហើយធ្វើសង្ឃកម្មផ្សេងគ្នា ១ សំដែងឋានតិរច្ឆាន ១ សំដែងភេទវត្ថុ ១៨ យ៉ាង ១ សូត្រ បញ្ឆាក់អំពីសេចក្តីស្មោះត្រង់របស់ខ្លួន ១ ប្រគល់ស្ងាក ១ អាការ:ទាំង ៥ នេះអាស្រ័យនូវទង្ហិល ។ សេចក្តីពេញចិត្ត ១ សេចក្តីគាប់ចិត្ត ១ សញ្ញា ១ ធម៌ទាំង ៣ យ៉ាងនោះមានន័យ ៥ប្រការដូចគ្នាដែរ ។

(៣០០) ព្រះទុបាលិ ក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន តិក្ខុជាអ្នកបំបែកសង្ឃ ប្រកបដោយអង្គប៉ុន្មាន មិនកំណត់ជាទៅកើតក្នុងអបាយ មិនកំណត់ជាទៅកើតក្នុងនរក មិនឋិតនៅអស់មួយកប្ប នៅកែឱនបាន ។ ម្នាលទុបាលិ តិក្ខុជាអ្នកបំបែកសង្ឃ ប្រកបដោយអង្គ ៥ មិន

นิคณฺฐา ๘ กปฺปฏฺฐา ๘ อเนกวิหิตา ฯ กตเมหิ
ปญฺจหิ ฯ ฌานาลาภี ภิกฺขุ อชฺฌตฺตํ ฉนฺทสฺส ทิฏฺเฐ ฉนฺเท
อชฺฌตฺตํ ทิฏฺเฐ อวีตยา วีตโยคสฺส ทิฏฺเฐ วีตยา
อวีตโยคสฺส ทิฏฺเฐ อวิตกฺกาย อิตฺถึ กาเมน ฯ สเมหิ
โข ปนาลา ปญฺเญหิ สมณกตา สงฺฆเภท-
กา ๘ อาชีวกา ๘ นิคณฺฐา ๘ กปฺปฏฺฐา ๘
อเนกวิหิตา ฯ อปเรหิปิ ปนาลา ปญฺเญหิ
สมณกตา สงฺฆเภทกา ๘ อาชีวกา ๘
นิคณฺฐา ๘ กปฺปฏฺฐา ๘ อเนกวิหิตา ฯ กตเมหิ
ปญฺจหิ ฯ ฌานาลาภี ภิกฺขุ อชฺฌตฺตํ ฉนฺทสฺส ทิฏฺเฐ
ฉนฺเท อชฺฌตฺตํ ทิฏฺเฐ อวีตยา วีตโยคสฺส ทิฏฺเฐ วีตยา
อวีตโยคสฺส ทิฏฺเฐ อวิตกฺกาย อิตฺถึ ปุริเสน ฯ สเมหิ
โข ปนาลา ปญฺเญหิ สมณกตา สงฺฆเภทกา
๘ อาชีวกา ๘ นิคณฺฐา ๘ กปฺปฏฺฐา ๘ อเน-
กวิหิตา ฯ อปเรหิปิ ปนาลา ปญฺเญหิ สมณ-

ฉฉาสปัญหา: ภิกษุผู้ทำลายสงฆ์ไม่ไปเกิดในอบายในนรก

กัณฑ์ว่าไปเกิดในอบาย ไม่กัณฑ์ว่าไปเกิดในนรก ไม่ตั้งอยู่อสงไขยกัปป์ เหลือประมาณ ฯ อย่างนี้ ๆ พระโยคาวจรพึงทราบ ฯ พระเจ้าข้า ภิกษุผู้ทำลายสงฆ์ในพระศาสนานี้ สวดกรรมวาจาไม่เป็นธรรม ว่าเป็นธรรม ๑ สวดกรรมวาจาเป็นธรรม ว่าไม่เป็นธรรม ๑ สวดกรรมวาจาไม่เป็นวินัย ว่าเป็นวินัย ๑ สวดกรรมวาจาเป็นวินัย ว่าไม่เป็นวินัย ๑ ไม่ชอบใจชอบใจแล้วทำสังฆกรรมแยกกัน ๑ ๆ พระเจ้าข้า ภิกษุผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ นี้ไม่กัณฑ์ว่าไปเกิดในอบาย ไม่กัณฑ์ว่าไปเกิดในนรก ไม่ตั้งอยู่อสงไขยกัปป์ เหลือประมาณ ฯ พระเจ้าข้า ภิกษุผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ อย่างอื่นอีก ไม่กัณฑ์ว่าไปเกิดในอบาย ไม่กัณฑ์ว่าไปเกิดในนรก ไม่ตั้งอยู่อสงไขยกัปป์ เหลือประมาณ ฯ องค์ ๕ อย่างไรบ้าง ฯ พระเจ้าข้า ภิกษุในพระศาสนานี้ สวดกรรมวาจาไม่เป็นธรรม ว่าเป็นธรรม ๑ สวดกรรมวาจาเป็นธรรม ว่าไม่เป็นธรรม ๑ สวดกรรมวาจาไม่เป็นวินัย ว่าเป็นวินัย ๑ สวดกรรมวาจาเป็นวินัย ว่าไม่เป็นวินัย ๑ ไม่ชอบใจชอบใจแล้ว ทำสังฆกรรมเดียว ๑ ๆ พระเจ้าข้า ภิกษุผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ไม่กัณฑ์ว่าไปเกิดในอบาย ไม่กัณฑ์ว่าไปเกิดในนรก ไม่ตั้งอยู่อสงไขยกัปป์ เหลือประมาณ ฯ พระเจ้าข้า ภิกษุผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ อย่างอื่นอีก

តតោ សង្ឃភេទកោ ន អាចារិយកោ ន នេវយិកោ ន កម្មវគ្គោ ន អតេកិច្ឆោ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ ឥធុបាលិ ភិក្ខុ អធម្មំ ធម្មោតិ ទីបេតិ ធម្មំ អធម្មោតិ ទីបេតិ អវិនយំ វិនយោតិ ទីបេតិ វិនយំ អវិនយោតិ ទីបេតិ អវិនិធាយ ទិដ្ឋិ ភេទាយ វគ្គា ។ ឥមេហិ ខោ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ សង្ឃភេទកោ ន អាចារិយកោ ន នេវយិកោ ន កម្មវគ្គោ ន អតេកិច្ឆោ ។ អបរេហិបិ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ សង្ឃភេទកោ ន អាចារិយកោ ន នេវ-យិកោ ន កម្មវគ្គោ ន អតេកិច្ឆោ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ ឥធុបាលិ ភិក្ខុ អធម្មំ ធម្មោតិ ទីបេតិ ធម្មំ អធម្មោតិ ទីបេតិ អវិនយំ វិនយោតិ ទីបេតិ វិនយំ អវិនយោតិ ទីបេតិ អវិនិធាយ ទិដ្ឋិ អនុស្សាវនេន ។ ឥមេហិ ខោ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ សង្ឃភេទកោ ន អាចារិយកោ ន នេវយិកោ

មិនកំណត់ជាទៅកើតក្នុងអបាយ មិនកំណត់ជាទៅកើតក្នុងនរក មិនឋិត
នៅអស់មួយកប្ប នៅកែខ្លួនបាន ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុក្នុងសាសនានេះ សំដែងនូវសភាវៈមិនមែនធម៌ថាជាធម៌ ១
សំដែងនូវធម៌ថាមិនមែនធម៌ ១ សំដែងនូវសភាវៈមិនមែនវិន័យថាជាវិន័យ
១ សំដែងនូវវិន័យថាមិនមែនជាវិន័យ ១ មិនបិទចុងទង្គិ ហើយសំដែង
កេទកវត្ថុ ១៨ យ៉ាង ១ ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុជាអ្នកបំបែកសង្ឃ ប្រកប
ដោយអង្គ ៥ នេះឯង មិនកំណត់ជាទៅកើតក្នុងអបាយ មិនកំណត់ជាទៅ
កើតក្នុងនរក មិនឋិតនៅអស់មួយកប្ប នៅកែខ្លួនបាន ។ ម្នាលទុបាលិ
កិក្ខុជាអ្នកបំបែកសង្ឃ ប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត មិនកំណត់ជាទៅ
កើតក្នុងអបាយ មិនកំណត់ជាទៅកើតក្នុងនរក មិនឋិតនៅអស់មួយកប្ប
នៅកែខ្លួនបាន ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុក្នុងសាស-
នានេះ សំដែងនូវសភាវៈមិនមែនធម៌ថាជាធម៌ ១ សំដែងនូវធម៌ថាមិនមែន
ជាធម៌ ១ សំដែងនូវសភាវៈមិនមែនវិន័យថាជាវិន័យ ១ សំដែងនូវវិន័យថា
មិនមែនវិន័យ ១ មិនបិទចុងទង្គិហើយសូត្រចេញអំពីសេចក្តីស្មោះត្រង់
របស់ខ្លួន ១ ។ ម្នាលទុបាលិ កិក្ខុជាអ្នកបំបែកសង្ឃប្រកបដោយអង្គ ៥
នេះឯង មិនកំណត់ជាទៅកើតក្នុងអបាយ មិនកំណត់ជាទៅកើតក្នុងនរក

ฉ กปฺปฏฺโฐ ฉ อเตกิจฺโฉ ฯ อปรมฺปิ ทุกามาวจรา ปญฺจ-
หานนฺตริยา สมฺปตฺตกาลา สงฺฆเภทกา ฉ อาจริยกา
ฉ นิรยิกา ฉ กปฺปฏฺโฐ ฉ อเตกิจฺโฉ ฯ กตเมหิ
ปญฺจหิ ฯ ฯเปฯ กาลา กมฺมํ ฉฺฐานนฺตรา มาตุ ชีวิตา มาตรา
อฉฺฐานนฺตรา ชีวิตา อรหนฺตา ฉฺฐานนฺตรา ชีวิตา อรหนฺ-
ตานิ ชีวิตา ฉฺฐานนฺตรา ชีวิตา ฉฺฐานนฺตรา ฯ ทิฏฺฐิ สลากคฺคาหาย ฯ
ฯเปฯ อิเมหิ ปญฺจหิ ทุกามาวจรา ปญฺจหานนฺตริยา สมฺปตฺตกาลา สงฺฆ-
เภทกา ฉ อาจริยกา ฉ นิรยิกา ฉ กปฺปฏฺโฐ ฉ
อเตกิจฺโฉ ฯ อปรมฺปิ ทุกามาวจรา ปญฺจหานนฺตริยา สมฺปตฺ-
ตกาลา สงฺฆเภทกา ฉ อาจริยกา ฉ นิรยิกา ฉ กปฺปฏฺโฐ
ฉ อเตกิจฺโฉ ฯ กตเมหิ ปญฺจหิ ฯ ฯเปฯ กาลา กมฺมํ ฉฺฐานนฺตรา
ชีวิตา มาตรา มมฺปิ ชีวิตา อรหนฺตา ฉฺฐานนฺตรา ชีวิตา
ชีวิตา อรหนฺตานิ ชีวิตา ฉฺฐานนฺตรา ชีวิตา ฉฺฐานนฺตรา ฯ
ทิฏฺฐิ สลากคฺคาหาย ฯ ฯเปฯ อิเมหิ ปญฺจหิ ทุกามาวจรา ปญฺจ-
หานนฺตริยา สมฺปตฺตกาลา สงฺฆเภทกา ฉ อาจริยกา
ฉ นิรยิกา ฉ กปฺปฏฺโฐ ฉ อเตกิจฺโฉ ฯ กตเมหิ ปญฺจหิ ฯ
ฯเปฯ กาลา กมฺมํ ฉฺฐานนฺตรา มาตุ ชีวิตา มาตรา มมฺปิ
ชีวิตา อรหนฺตา ฉฺฐานนฺตรา ชีวิตา ชีวิตา อรหนฺตานิ
ชีวิตา ฉฺฐานนฺตรา ชีวิตา ฉฺฐานนฺตรา ฯ ทิฏฺฐิ สลากคฺคาหาย ฯ
ฯเปฯ อิเมหิ ปญฺจหิ ทุกามาวจรา ปญฺจหานนฺตริยา สมฺปตฺตกาลา
สงฺฆเภทกา ฉ อาจริยกา ฉ นิรยิกา ฉ กปฺปฏฺโฐ
ฉ อเตกิจฺโฉ ฯ กตเมหิ ปญฺจหิ ฯ ฯเปฯ กาลา กมฺมํ ฉฺฐานนฺตรา
มาตุ ชีวิตา มาตรา มมฺปิ ชีวิตา อรหนฺตา ฉฺฐานนฺตรา
ชีวิตา ชีวิตา อรหนฺตานิ ชีวิตา ฉฺฐานนฺตรา ชีวิตา ฉฺฐานนฺตรา ฯ
ทิฏฺฐิ สลากคฺคาหาย ฯ ฯเปฯ อิเมหิ ปญฺจหิ ทุกามาวจรา ปญฺจ-
หานนฺตริยา สมฺปตฺตกาลา สงฺฆเภทกา ฉ อาจริยกา
ฉ นิรยิกา ฉ กปฺปฏฺโฐ ฉ อเตกิจฺโฉ ฯ กตเมหิ ปญฺจหิ ฯ
ฯเปฯ กาลา กมฺมํ ฉฺฐานนฺตรา มาตุ ชีวิตา มาตรา มมฺปิ
ชีวิตา อรหนฺตา ฉฺฐานนฺตรา ชีวิตา ชีวิตา อรหนฺตานิ
ชีวิตา ฉฺฐานนฺตรา ชีวิตา ฉฺฐานนฺตรา ฯ ทิฏฺฐิ สลากคฺคาหาย ฯ
ฯเปฯ อิเมหิ ปญฺจหิ ทุกามาวจรา ปญฺจหานนฺตริยา สมฺปตฺตกาลา
สงฺฆเภทกา ฉ อาจริยกา ฉ นิรยิกา ฉ กปฺปฏฺโฐ
ฉ อเตกิจฺโฉ ฯ กตเมหิ ปญฺจหิ ฯ ฯเปฯ กาลา กมฺมํ ฉฺฐานนฺตรา
มาตุ ชีวิตา มาตรา มมฺปิ ชีวิตา อรหนฺตา ฉฺฐานนฺตรา
ชีวิตา ชีวิตา อรหนฺตานิ ชีวิตา ฉฺฐานนฺตรา ชีวิตา ฉฺฐานนฺตรา ฯ
ทิฏฺฐิ สลากคฺคาหาย ฯ ฯเปฯ อิเมหิ ปญฺจหิ ทุกามาวจรา ปญฺจ-

មិនបិតនៅអស់មួយកប្ប នៅតែខ្លួនបាន ។ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុជាអ្នកបំបែកសង្ឃ ប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត មិនគំណត់ជាទៅកើតក្នុងអបាយ មិនគំណត់ជាទៅកើតក្នុងនរក មិនបិតនៅអស់មួយកប្ប នៅតែខ្លួនបាន ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ សំដែងនូវសភាវៈមិនមែនធម៌ថាជាធម៌ ១ សំដែងនូវធម៌ថាមិនមែនធម៌ ១ សំដែងនូវសភាវៈមិនមែនវិន័យថាជាវិន័យ ១ សំដែងនូវវិន័យថាមិនមែនវិន័យ ១ មិនបិទចាំងចិដ្ឋហើយប្រគល់ស្លាក ១ ។ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុជាអ្នកបំបែកសង្ឃប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង មិនគំណត់ជាទៅកើតក្នុងអបាយ មិនគំណត់ជាទៅកើតក្នុងនរក មិនបិតនៅអស់មួយកប្ប នៅតែខ្លួនបាន ។ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុជាអ្នកបំបែកសង្ឃ ប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត មិនគំណត់ជាទៅកើតក្នុងអបាយ មិនគំណត់ជាទៅកើតក្នុងនរក មិនបិតនៅអស់មួយកប្ប នៅតែខ្លួនបាន ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ សំដែងនូវសភាវៈមិនមែនធម៌ថាជាធម៌ ១ សំដែងនូវធម៌ថាមិនមែនធម៌ ១ សំដែងនូវសភាវៈមិនមែនវិន័យថាជាវិន័យ ១ សំដែងនូវវិន័យថាមិនមែនវិន័យ ១ មិនបិទចាំងសេចក្តីពេញចិត្តហើយដូសង្ឃកម្មផ្សេងគ្នា ១ ។បេ។ មិនបិទចាំងសេចក្តីគាប់ចិត្តហើយសំដែងភូតិមោក្ខ ។ មិនបិទចាំងសេចក្តីគាប់ចិត្តហើយសំដែងកេទកវត្ថុ ១៨ យ៉ាង

អវិនិជាយ ១ន្តឹ អនុសញ្ញាវនេន ។ អវិនិជាយ ១ន្តឹ សលាកគ្គាហេន ។ ឥមេហិ ខោ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ សង្ឃភេទកោ ន អាបាយិកោ ន នេរ-យិកោ ន កប្បដ្ឋោ ន អតេកិច្ឆោ ។ អបរេហិ បិ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ សង្ឃភេទកោ ន អាបាយិកោ ន នេរយិកោ ន កប្បដ្ឋោ ន អតេ-កិច្ឆោ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ ឥធុបាលិ ភិក្ខុ អធម្មំ ធម្មោតិ ទីបេតិ ធម្មំ អធម្មោតិ ទីបេតិ អវិនយំ វិនយោតិ ទីបេតិ វិនយំ អវិនយោតិ ទីបេតិ អវិនិជាយ រុចិំ កម្មេន ។ បេ ។ អវិនិជាយ រុចិំ ឧទ្ទេសេន ។ អវិនិ-ជាយ រុចិំ វោហារេន្តោ ។ អវិនិជាយ រុចិំ អនុសញ្ញាវនេន ។ អវិនិជាយ រុចិំ សលាកគ្គាហេន ។ ឥមេហិ ខោ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ សង្ឃភេទកោ ន អាបា-យិកោ ន នេរយិកោ ន កប្បដ្ឋោ ន អតេកិច្ឆោ ។

មិនបិទបាំងសេចក្តីគាប់ចិត្តហើយសូត្របញ្ឆោកអំពីសេចក្តីស្មោះត្រង់របស់ខ្លួន ។ មិនបិទបាំងសេចក្តីពេញចិត្តហើយប្រគល់ស្ងាត ម្នាលទុបលិ ភិក្ខុជាអ្នកបំបែកសង្ឃ ប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង មិនកំណត់ជាទៅកើតក្នុងអបាយ មិនកំណត់ជាទៅកើតក្នុងនរក មិនបិតនៅអស់មួយកប្ប នៅកែខ្លួនបាន ។ ម្នាលទុបលិ ភិក្ខុជាអ្នកបំបែកសង្ឃប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត មិនកំណត់ជាទៅកើតក្នុងអបាយ មិនកំណត់ជាទៅកើតក្នុងនរក មិនបិតនៅអស់មួយកប្ប នៅកែខ្លួនបាន ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលទុបលិ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ សំដែងនូវសភាវៈមិនមែនធម៌ថាជាធម៌ ១ សំដែងនូវធម៌ថាមិនមែនធម៌ ១ សំដែងនូវសភាវៈ មិនមែនវិន័យថាជាវិន័យ ១ សំដែងនូវវិន័យថាមិនមែនវិន័យ ១ មិនបិទបាំងសេចក្តីគាប់ចិត្តហើយធ្វើសង្ឃកម្មផ្សេងគ្នា ១ ។បេ។ មិនបិទបាំងសេចក្តីគាប់ចិត្តហើយសំដែងបាតិមោក្ខ ។ មិនបិទបាំងសេចក្តីគាប់ចិត្តហើយសំដែងកេទកវត្ថុ ១៨ យ៉ាង ។ មិនបិទបាំងសេចក្តីគាប់ចិត្តហើយសូត្របញ្ឆោកអំពីសេចក្តីស្មោះត្រង់របស់ខ្លួន ។ មិនបិទបាំងសេចក្តីគាប់ចិត្តហើយប្រគល់ស្ងាត ។ ម្នាលទុបលិ ភិក្ខុជាអ្នកបំបែកសង្ឃ ប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង មិនកំណត់ជាទៅកើតក្នុងអបាយ មិនកំណត់ជាទៅកើតក្នុងនរក មិនបិតនៅអស់មួយកប្ប នៅកែខ្លួនបាន

អបរេហិបិ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ សង្ឃ-
ភេទាយ អាធាយិកោ ន នេរយិកោ ន កប្បដ្ឋោ ន
អតេកិច្ឆោ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ ឥធុបាលិ ភិក្ខុ
អធម្មំ ធម្មោតិ ទីបេតិ ធម្មំ អធម្មោតិ ទីបេតិ អវិនយំ
វិនយោតិ ទីបេតិ វិនយំ អវិនយោតិ ទីបេតិ អវិនិដ្ឋាយ
សញ្ញំ កម្មេន ។ បេ ។ អវិនិដ្ឋាយ សញ្ញំ ឧទ្ទេសេន ។
អវិនិដ្ឋាយ សញ្ញំ ភេហារេន ។ អវិនិដ្ឋាយ សញ្ញំ
អនុសាវនេន ។ អវិនិដ្ឋាយ សញ្ញំ សលាកគ្គាហេន ។
ឥមេហិ ខោ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ សង្ឃ-
ភេទាយ អាធាយិកោ ន នេរយិកោ ន កប្បដ្ឋោ
ន អតេកិច្ឆោតិ ។

ទុតិយសង្ឃភេទវគ្គោ[1] ឆដ្ឋោ ។

តស្សុទ្ទានំ

(៧០១) អវិនិដ្ឋាយ និដ្ឋឺ កម្មេន
ឧទ្ទេសេន ភេហារេន ច

---

១ ខ. ម. ទុតិយសង្ឃភេទកវគ្គោ និដ្ឋិតោ ។

ម្នាលទុជ្ជលិ ភិក្ខុជាអ្នកបំពៃកសង្ឃ ប្រកបដោយអង្គ ៥ ដ៏ទៃទៀត មិនកំណត់ជាទៅកើតក្នុងអបាយ មិនកំណត់ជាទៅកើតក្នុងនរក មិនឋិតនៅអស់មួយកប្ប នៅតែខ្ជួនបាន ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលទុជ្ជលិ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ សំដែងនូវសភាវៈមិនមែនធម៌ថាជាធម៌ ១ សំដែងនូវធម៌ថាមិនមែនធម៌ ១ សំដែងនូវសភាវៈមិនមែនវិន័យថាជាវិន័យ ១ សំដែងនូវវិន័យ ថាមិនមែនវិន័យ ១ មិនបរិភោគសញ្ញាហើយ ធ្វើសង្ឃកម្មផ្សេងគ្នា ១ ។ បេ ។ មិនបរិភោគសញ្ញាហើយសំដែងបាតិមោក្ខ ។ មិនបរិភោគសញ្ញាហើយសំដែងកេទកវត្ថុ ១៨ យ៉ាង ។ មិនបរិភោគសញ្ញាហើយសូត្របញ្ជាក់អំពីសេចក្តីស្មោះត្រង់របស់ខ្លួន ។ មិនបរិភោគសញ្ញាហើយប្រគល់ស្លាក ។ ម្នាលទុជ្ជលិ ភិក្ខុជាអ្នកបំពៃកសង្ឃ ប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង មិនកំណត់ជាទៅកើតក្នុងអបាយ មិនកំណត់ជាទៅកើតក្នុងនរក មិនឋិតនៅអស់មួយកប្ប នៅតែខ្ជួនបាន ។

ចប់ ទុតិយសង្ឃភេទវគ្គ ជាគំរប់ ១២ ។

ទុទ្ទាន គឺបញ្ជីរឿងនៃសង្ឃភេទវគ្គនោះដូចម្តេច

[๓๐๑] និយាយអំពីមិនបរិភោគទុដ្ឋហើយធ្វើសង្ឃកម្មផ្សេងគ្នា ១ សំដែងបាតិមោក្ខ ១ សំដែងកេទកវត្ថុ ๑๘ យ៉ាង ๑

อนุสฺสวาเนน สลาเกน
ปฏิเวเธน ทิฏฺฐิสงฺขาติ ฯ
ทฺวิฏฺฐิ จ สญฺญา จ[๑]
ตเยเต ปญฺจสา ธมฺมาติ ฯ
เหฏฺฐิเม กณฺหาภิชฺฌาทิ
สมาทิสติ วิธึ ยถา
ตเถว สุกฺกาภิชฺฌาทิ
สมาทิสติ ฌานงฺคาติ ฯ

(๓๐๒) กตีหิ ขุ โข ภนฺเต อาโลหิ สมฺปาเทติ อาภสิโก อาภสิกตฺตาย กิจฺจาย ยถาภตํ นิกฺขิตฺโต ฯเปฯ นิรเยติ ฯ ปญฺหมุตฺตาลิ อาโลหิ สมฺปาเทติ อาภสิโก อาภสิกตฺตาย กิจฺจาย ยถาภตํ นิกฺขิตฺโต ฯเปฯ นิรเย ฯ กตเมหิ ปญฺจหิ ฯ ฉนฺทาคตึ คจฺฉติ โทสาคตึ คจฺฉติ โมหาคตึ คจฺฉติ ภยาคตึ คจฺฉติ สทฺธึ กตปุญฺญลิ ภวปริโยสาเนน ปริกฺขยญฺจ ฯ อิเมหิ ขฺวาหิ ปญฺจหาลิ ปญฺหาลิ อาโลหิ สมฺปาเทติ อาภสิโก อาภสิกตฺตาย กิจฺจาย ยถาภตํ

---

๑ ม. ทฺวิฏฺฐิ จ สญฺญา ฯ

សូត្របញ្ជាក់អំពីសេចក្តីស្មោះត្រង់របស់ខ្លួន ១ ប្រគល់ស្លាក ១ អាការៈ ៤ នេះអាស្រ័យនូវទិដ្ឋិ ។ សេចក្តីពេញចិត្ត ១ សេចក្តីគាប់ចិត្ត ១ សញ្ញា ១ ធម៌ ៣ យ៉ាងនោះមានន័យ ៤ ប្រការដូចគ្នាដែរ ។ វិធី ២០ គត់ ក្នុងចំណែកខាងអាក្រក់ មានក្នុងខាងក្រោម (ខាងដើម) យ៉ាងណា អ្នកចាំងឡាយ ចូរដឹងនូវវិធី ២០ គត់ ក្នុងចំណែកខាងល្អ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

(៣០២) ព្រះទុប្បលិគ្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន អាវសិកកិត្តុ គឺកិត្តុដែលនៅក្នុងអាវាសប្រកបដោយអង្គប៉ុន្មាន រមែងធ្លាក់ទៅក្នុងនរក ដូចជាគេនាំយកទៅទំលាក់ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលទុប្បលិ អាវសិកកិត្តុដែលប្រកបដោយអង្គ ៤ រមែងធ្លាក់ទៅក្នុងនរក ដូចជាគេនាំយកទៅទំលាក់ ។ អង្គ ៤ តើដូចម្តេច ។ គឺកិត្តុលំអៀងព្រោះសេចក្តីស្រឡាញ់ ១ លំអៀងព្រោះសេចក្តីស្អប់ ១ លំអៀងព្រោះសេចក្តីល្ងង់ ១ លំអៀងព្រោះសេចក្តីខ្លាច ១ ប្រើប្រាស់នូវវត្តជារបស់សង្ឃដោយការប្រើប្រាស់ដូចជារបស់បុគ្គល ១ ។ ម្នាលទុប្បលិ អាវសិកកិត្តុដែលប្រកបដោយអង្គ ៤ នេះឯង រមែងធ្លាក់ទៅក្នុងនរក ដូចជាគេនាំយកទៅ

ฉกฺขิตฺตา ฬวา ฉิรเย ฯ ปญฺจหุปาลิ อาเนญฺชาหิ สมฺปนฺ-
นตา อาภิสงฺขารา กิกฺขุ ยถาคตสฺส ฉกฺขิตฺตา ฬวา สตฺถุ ฯ
กตเมหิ ปญฺจหิ ฯ น ฉนฺทาคตึ คจฺฉติ น โทสาคตึ
คจฺฉติ น โมหาคตึ คจฺฉติ น ภยาคตึ คจฺฉติ
สงฺฆิกสฺส น ปุคฺคลิกปริโภเคน ปริภุญฺชติ ฯ อิเมหิ
โข อุปาลิ ปญฺจหาเนญฺชาหิ สมฺปนฺนตา อาภิสงฺขารา
กิกฺขู ยถาคตสฺส ฉกฺขิตฺตา ฬวา สตฺถุ ฯ

(๓๐๓) กตฺถ นุ โข ภนฺเต อธมฺมิกา วินย-
ปาครณาติ ฯ ปญฺจิเม อุปาลิ อธมฺมิกา วินย-
ปาครณา ฯ กตเม ปญฺจ ฯ อิธุปาลิ กิกฺขู
อธมฺมึ ธมฺมาติ ปริณาเมติ ธมฺมึ อธมฺมาติ ปริณาเมติ
อวินยึ วินยาติ ปริณาเมติ วินยึ อวินยาติ ปริ-
ณาเมติ อภาสิตมฺปิ ตถาเมติ ภาสิตมฺปิ สมุจฺจินฺนติ ฯ
อิเมหิ โข อุปาลิ ปญฺจ อธมฺมิกา วินยปาคร-
ณา ฯ ปญฺจิเม อุปาลิ ธมฺมิกา วินยปาครณา ฯ

ถามว่า ๆ ภนฺเต นาคเสน ภิกฺขุ ประกอบด้วยองค์ ๕ ชื่อว่าตกนรก ฯ องค์ ๕ เป็นไฉน ฯ คือ ภิกษุไม่ศึกษาในพระสูตร ๑ ไม่ศึกษาในพระวินัย ๑ ไม่ศึกษาในพระอภิธรรม ๑ ไม่ศึกษาในอรรถกถา ๑ ไม่ศึกษาในฎีกา ๑ ฯ ภนฺเต นาคเสน ภิกษุประกอบด้วยองค์ ๕ นี้แล ชื่อว่าตกนรก ฯ

(๓๐๓) พระเจ้ามิลินท์ตรัสถามว่า ท่านผู้เจริญ ก็ข้อที่ว่าการแก้ปัญหาวินัยมิได้ประกอบด้วยธรรมมีประมาณเท่านี้ ๆ พระนาคเสนเถระวิสัชนาว่า ดูก่อนมหาบพิตร การแก้ปัญหาวินัยมิได้ประกอบด้วยธรรม ๕ อย่างนี้ ๆ ๕ อย่าง เป็นไฉน ฯ ดูก่อนมหาบพิตร ภิกษุในพระศาสนานี้ ยังบอกปัดพระสูตรว่ามิใช่ธรรม ๑ ยังบอกปัดธรรมว่ามิใช่ธรรม ๑ ยังบอกปัดพระสูตรว่ามิใช่วินัย ๑ ยังบอกปัดวินัยว่ามิใช่วินัย ๑ ยังบอกปัดบทที่ตถาคตมิได้บัญญัติว่าตถาคตได้บัญญัติแล้ว ๑ ฯ ดูก่อนมหาบพิตร การแก้ปัญหาวินัยมิได้ประกอบด้วยธรรม ๕ อย่างนี้แล ฯ ดูก่อนมหาบพิตร การแก้ปัญหาวินัยที่ประกอบด้วยธรรม ๕ อย่างนี้ ฯ

---

๑ อฏฺฐกถายนฺติ กถาคตสีหฬนิยาย ฯ

กตเมา ปญฺจ ฯ สุขาลา ภิกฺขู อชฺฌตฺตา อชฺฌตฺตสมา ปาณาเมตา ชฺฌตฺตา ชฺฌตฺตสมา ปาณาเมตา อาณยา อาณ-ยาตา ปาณาเมตา าณยา าณยาตา ปาณาเมตา อปฺปฺญตฺตา ชฺ ปฺญาเปตา ปฺญตฺตา ชฺ สมุจฺเฉทาตา ฯ อิเมา โข สุขาลา ปญฺจ ชฺฌตฺตาา าณยฺยกรณสมาตา ฯ

(๓๐๔) กตีหิ นุ โข ภนฺเต อาปตฺตีหิ สมณฺฑกโต ภิกฺขุ ปาราชิโก โหติ สงฺฆาทิเสสาย วา ถุลฺลจฺจยาย วา ปาจิตฺติยาย วา ปาฏิเทสนิยาย วา ทุกฺกฏาย วา ทพฺภาสิตาย วา อาปตฺติยา ฯ ปญฺจหิ สุขาลา อาปตฺตีหิ สมณฺฑกโต ภิกฺขุ ปาราชิโก โหติ สงฺฆาทิเสสาย วา ถุลฺลจฺจยาย วา ปาจิตฺติยาย วา ปาฏิเทสนิยาย วา ทุกฺกฏาย วา ทพฺภาสิตาย วา อาปตฺติยา ฯ กตเมหิ ปญฺจหิ ฯ ฉนฺทาคตึ คจฺฉติ โทสาคตึ คจฺฉติ โมหาคตึ คจฺฉติ ภยาคตึ คจฺฉติ ทิฏฺิสามนฺตา ชานาติ ฯ อิเมหิ โข สุขาลา ปญฺจหาปตฺตีหิ สมณฺฑกโต ภิกฺขุ ปาราชิโก

៥ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ បង្អាននូវសភាវៈមិនមែនធម៌ថាមិនមែនធម៌ ១ បង្អាននូវធម៌ថាជាធម៌ ១ បង្អាននូវសភាវៈមិនមែនវិន័យថាមិនមែនវិន័យ ១ បង្អាននូវវិន័យថាជាវិន័យ ១ មិនបញ្ញត្តនូវសិក្ខាបទដែលតថាគតមិនបានបញ្ញត្ត តាំងមិនដកសិក្ខាបទដែលតថាគតបានបញ្ញត្តហើយ ១ ។ ម្នាលទុបាលិ ការដោះស្រាយវិន័យដែលប្រកបដោយធម៌មាន ៥ យ៉ាងនេះឯង ។

(៣០៤) ព្រះទុបាលិ ក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ភិក្ខុដែលជាកត្តុទ្វេសក៍[1] (អ្នកសំដែងកត្ត) ប្រកបដោយអង្គប៉ុន្មាន រមែងធ្លាក់ទៅក្នុងនរក ហាក់ដូចជាគេនាំយកទៅចំលាក់ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុដែលជាកត្តុទ្វេសក៍ប្រកបដោយអង្គ ៥ រមែងធ្លាក់ទៅក្នុងនរក ហាក់ដូចជាគេនាំយកទៅចំលាក់ ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺភិក្ខុលំអៀងព្រោះសេចក្តីស្រឡាញ់ ១ លំអៀងព្រោះសេចក្តីស្អប់ ១ លំអៀងព្រោះសេចក្តីល្ងង់ ១ លំអៀងព្រោះសេចក្តីខ្លាច ១ មិនដឹងនូវកត្តុដែលខ្លួនបានសំដែងហើយ តាំងមិនទាន់បានសំដែង[2] ១ ។ ម្នាលទុបាលិ ភិក្ខុដែលជាកត្តុទ្វេសក៍ប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង រមែងធ្លាក់ចុះទៅក្នុងនរក ហាក់ដូច

---

១ ភិក្ខុអ្នកចាត់ភិក្ខុសង្ឃក្នុងការទទួលភត្ត (មេបញ្ជី) ។ ២ មិនដឹងនូវភត្តដែលខ្លួនគួរសំដែងនឹងមិនគួរសំដែង ។

យថាភតំ ឯក្ខិត្តោ ឋវំ ឯវាយេ ។ បញ្ចហុបាលិ អង្គេហិ សមន្នាគតោ ភគ្គុទ្វេសកោ យថាភតំ ឯក្ខិត្តោ ឋវំ សង្កេ ។ ភគតមេហិ បញ្ចហិ ។ ឧ ឆន្ទាគតិំ គច្ឆតិ ឯ នោសាគតិំ គច្ឆតិ ឯ មោហាគតិំ គច្ឆតិ ឯ ភយោ-គតិំ គច្ឆតិ ទុទ្ធិដ្ឋាទុទ្ធិដ្ឋំ ជានាតិ ។ ឥមេហិ ខោ ឧបាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ ភគ្គុទ្វេសកោ យ-ថាភតំ ឯក្ខិត្តោ ឋវំ សង្កេតិ ។ ភគតីហិ ឯ ខោ ភន្តេ អង្គេហិ សមន្នាគតោ សេនាសនប្បញ្ញាបកោ ។បេ។ ភណ្ឌាគារិកោ ចីវរប្បដិគ្គាហកោ ចីវរភាជកោ យាគុភាជកោ ផលភាជកោ ខជ្ជភាជកោ អប្បមត្ត-កវិស្សជ្ជកោ សាដិយគ្គាហាបកោ បត្តគ្គាហាបកោ អារាមដិកបេសកោ សាមណេរបេសកោ យថាភតំ ឯក្ខិត្តោ ឋវំ ឯវាយេតិ ។ បញ្ចហុបាលិ អង្គេហិ ស-មន្នាគតោ សាមណេរបេសកោ យថាភតំ ឯក្ខិត្តោ ឋវំ ឯវាយេ ។ ភគតមេហិ បញ្ចហិ ។ ឆន្ទាគតិំ គច្ឆតិ ទោសាគតិំ គច្ឆតិ មោហាគតិំ គច្ឆតិ ភយាគតិំ គច្ឆតិ

ជាគេនាំយកទៅចំលាក់ ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលជាភត្តុទ្វេសក៏ប្រកបដោយអង្គ ៥ រមែងទៅកើតក្នុងសួគ៌ ហាក់ដូចជាគេនាំយកទៅដំកល់ទុក ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺភិក្ខុមិនលំអៀងព្រោះសេចក្តីស្រឡាញ់ ១ មិនលំអៀងព្រោះសេចក្តីស្អប់ ១ មិនលំអៀងព្រោះសេចក្តីល្ងង់ ១ មិនលំអៀងព្រោះសេចក្តីខ្លាច ១ ដឹងនូវភត្តដែលខ្លួនបានសំដែងហើយ ចាំមិនភាន់បានសំដែង ១ ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុដែលជាភត្តុទ្វេសក៏ប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង រមែងទៅកើតក្នុងសួគ៌ ហាក់ដូចជាគេនាំយកទៅដំកល់ទុក ។ ព្រះឧបាលិក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ចុះភិក្ខុអ្នកត្រួសត្រាយសេនាសនៈ ។ បេ ។ ភិក្ខុអ្នករក្សាឃ្លាំង ភិក្ខុអ្នកទទួលចីវរ ភិក្ខុអ្នកចែកចីវរ ភិក្ខុអ្នកចែកបបរ ភិក្ខុអ្នកចែកផ្លែឈើ ភិក្ខុអ្នកចែកបង្អែម ភិក្ខុអ្នកលះបង់នូវបរិស្សាវៈ ភិក្ខុអ្នកប្រគល់សាដក ភិក្ខុអ្នកប្រគល់ចាត្រ ភិក្ខុអ្នកប្រើនូវអាគមិកជនគឺញោមវត្ត ភិក្ខុអ្នកប្រើសាមណេរ ប្រកបដោយអង្គប៉ុន្មាន រមែងធ្លាក់ទៅក្នុងនរក ហាក់ដូចជាគេនាំយកទៅចំលាក់ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុអ្នកប្រើសាមណេរប្រកបដោយអង្គ ៥ រមែងធ្លាក់ទៅក្នុងនរក ហាក់ដូចជាគេនាំយកទៅចំលាក់ ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺភិក្ខុលំអៀងព្រោះសេចក្តីស្រឡាញ់ ១ លំអៀងព្រោះសេចក្តីស្អប់ ១ លំអៀងព្រោះសេចក្តីល្ងង់ ១ លំអៀងព្រោះសេចក្តីខ្លាច ១ មិនដឹង

បេសិតាបេសិតំ ឯ ជាជាតំ ។ ឥមេហិ ទោ ខុទ្ទាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមង្គាគតោ សាមណេរបេសកោ យ-ជាភតំ ឯក្ខិត្តោ ឃរំ ឯរយេ ។ បញ្ចហុទ្ទាលិ អង្គេហិ សមង្គាគតោ សាមណេរបេសកោ យជាភតំ ឯក្ខិត្តោ ឃរំ សត្តេ ។ កតមេហិ បញ្ចហិ ។ ឯ ឆង្គាគតិ កច្ចតិ ឯ ទោសាគតិ កច្ចតិ ឯ មោហាគតិ កច្ចតិ ឯ ភយាគតិ កច្ចតិ បេសិតាបេសិតំ ជាជាតំ ។ ឥមេហិ ទា ខុ-ទ្ទាលិ បញ្ចហង្គេហិ សមង្គាគតោ សាមណេរបេសកោ យជាភតំ ឯក្ខិត្តោ ឃរំ សត្តេ ។

អារាសំការត្តោ តេរសមោ ។

តស្សុទ្ទានំ

(៣០៥) អារាសិភត្តាគរណា

ភត្តសេនាសនេ ឯ

កណ្ណចីវរគ្គាហោ ច

ចីវរេសុ ច ភាជកោ

នូវសាមណេរដែលខ្លួនបានប្រើតាំងមិនទាន់បានប្រើ[1] ១ ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុអ្នកប្រើសាមណេរប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង រមែងធ្លាក់ទៅក្នុងនរក ហាក់ដូចជាគេនាំយកទៅចំលាក់ ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុអ្នកប្រើសាមណេរប្រកបដោយអង្គ ៥ រមែងទៅកើតក្នុងសួគ៌ ហាក់ដូចជាគេនាំយកទៅដំកល់ទុក ។ អង្គ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺភិក្ខុមិនលំអៀនព្រោះសេចក្តីស្រឡាញ់ ១ មិនលំអៀនព្រោះសេចក្តីស្អប់ ១ មិនលំអៀនព្រោះសេចក្តីល្ងង់ ១ មិនលំអៀនព្រោះសេចក្តីខ្លាច ១ ដឹងនូវសាមណេរដែលខ្លួនបានប្រើតាំងមិនទាន់បានប្រើ ១ ។ ម្នាលឧបាលិ ភិក្ខុអ្នកប្រើសាមណេរប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង រមែងទៅកើតក្នុងសួគ៌ ហាក់ដូចជាគេនាំយកទៅដំកល់ទុក ។

ចប់ អាវាសិកវគ្គ ជាតំរប់ ១៣ ។

ឧទ្ទានគឺបញ្ជីរឿងនៃអាវាសិកវគ្គនោះដូចខ្នេះ

(៣០៩) និយាយអំពីអាវាសិកភិក្ខុ ១ ការដោះស្រាយវិន័យ ១ ភិក្ខុជាគណ្ឌុទ្ទេសក៍ ១ ភិក្ខុអ្នកគ្រាលសេនាសនៈ ១ ភិក្ខុអ្នករក្សាឃ្លាំង ១ ភិក្ខុអ្នកទទួលចីវរ ១ ភិក្ខុអ្នកចែកចីវរ ១ ចែក

---

១ មិនធ្វើឲ្យនូវសាមណេរដែលគួរប្រើឲ្យមិនគួរប្រើ ។

យាតุ ឆលំ ឥដ្ឋកញ្ច
អប្បសាធិយត្តាមាតោ
បត្តអាភមិតា ចេវ[๑]
សាមណេរេន ទេសិតោតិ

(๓๐๖) កតិ ឯតេ អានិសំសា កថិនត្ថារេតិ។ បញ្ចមេ ឧបាលិ អានិសំសា កថិនត្ថារេ។ កតមេ បញ្ច។ អនាមន្តចារោ អសមាទានចារោ គណភោជនំ យាវទត្ថចីវរំ យោ ច តត្ថ ចីវរុប្បាទោ សោ នេសំ ភវិស្សតិ។ ឥមេ ខោ ឧបាលិ បញ្ច អានិសំសា កថិនត្ថារេតិ។

(๓๐๗) កតិ ឯតេ អាទិនវា មុដ្ឋស្សតិស្សុ អសម្បជានស្សុ និទ្ទំ ឱក្កមតោតិ[๒]។ បញ្ចមេ ឧបាលិ អាទិនវា មុដ្ឋស្សតិស្សុ អសម្បជានស្សុ និទ្ទំ ឱក្កមតោ។ កតមេ បញ្ច។ ទុក្ខំ សុបតិ ទុក្ខំ បដិពុជ្ឈតិ បាបកំ សុបិនំ បស្សតិ ទេវតា ន រក្ខន្តិ អសុចិ មុច្ចតិ។ ឥមេ ខោ ឧបាលិ បញ្ច អាទិនវា

---

๑ ម. បត្តោ អាភមិកោ ចេវ។ ๒ ខ. ម. ឱក្កមយតោតិ។

បហរ ๑ ចែកផ្លែឈើ ๑ ចែកបង្អែម ๑ កិក្ខុអ្នកលះបង់នូវវត្ថុបន្តិច បន្តួច ๑ កិក្ខុអ្នកប្រគល់សាដក ๑ កិក្ខុអ្នកប្រគល់ចាត្រ ๑ កិក្ខុអ្នកប្រើអារាមិកជន ๑ កិក្ខុអ្នកប្រើសាមណេរ ๑ ។

(๓๐๖) ព្រះឧបាលិ ក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន អានិសង្សក្នុងការក្រាលកម្ចីនមានប៉ុន្មាន ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលឧបាលិ អានិសង្សក្នុងការក្រាលកម្ចីនមាន ៥ ។ អានិសង្ស ៥ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ គឺការគ្រាច់ថៅដោយមិនចាប់លាកិក្ខុផង[1] ๑ ការគ្រាច់ថៅដោយមិនចាប់យកត្រែចីវរឲ្យគ្រប់ចាំវស្សា ๓ ថៅកំបាន ๑ ឆាន់គណភោជនបាន ๑ ប្រើប្រាស់អតិរេកចីវរបាន តាមសេចក្តីត្រូវការ ๑ ចីវរលាភ ដែលកើតឡើងក្នុងទីអារាមនោះនឹងបានដល់កិក្ខុចាំវស្សានោះ ๑ ។ ម្នាលឧបាលិ អានិសង្សក្នុងការក្រាលកម្ចីនមាន ៥ យ៉ាងនេះឯង ។

(๓๐๗) ព្រះឧបាលិ ក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ទោសរបស់កិក្ខុអ្នកភ្ញេចស្មារតី មិនដឹងខ្លួន ដេកលក់ មានប៉ុន្មាន ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលឧបាលិ ទោសរបស់កិក្ខុអ្នកភ្ញេចស្មារតី មិនដឹងខ្លួន ដេកលក់នេះ មាន ៥ ។ ទោស ៥ យ៉ាង ដូចម្តេច ។ គឺដេកលក់ជាទុក្ខ ๑ ភ្ញាក់ឡើងក៏ជាទុក្ខ ๑ យល់សប្តិឃើញមិនល្អ ๑ ទេវតាមិនរក្សា ๑ អសុចិឃ្លាតចេញ ๑ ។ ម្នាលឧបាលិ ទោសរបស់កិក្ខុ

---

๑ ចំពោះតែចារិត្តសិក្ខាបទប៉ុណ្ណោះ ។

ปุญฺญสฺสาติสฺส อสมฺภินฺนสฺส อขณฺฑํ ฉิทฺทรหิตนฺติ[๑] ฯ ปญฺโห ฯ กถาลปิ อาปตฺติสมุฏฺฐานสฺส สมฺภินฺนสฺส อขณฺฑํ ฉิทฺทรหิตนฺติ[๒] ฯ กตเม ปญฺจ ฯ สุทฺธํ สุปริสุทฺธนฺติ สุทฺธํ ปริปุณฺณนฺติ อนูนกสุปิณนฺ ปริสุทฺธนฺติ เขมฏฺเฐน กฺเขมนฺติ อสุขิ อมุจฺจติ ฯ สเมจ โข ภิกฺขเว ปญฺจ อาปตฺติสมุฏฺฐานสฺส สมฺภินฺนสฺส อขณฺฑํ ฉิทฺทรหิตนฺติ[๓] ฯ

(๓๐๘) กถญฺจ ปน โข ภิกฺขเว อาปตฺติสมุฏฺฐานสฺส ปริปุณฺณนฺติ[๔] ฯ ปญฺโห ฯ กถาลปิ อาปตฺติ ฯ กตเม ปญฺจ ฯ อนฺตรายิกา ปริปุณฺณา อาปตฺติ รตฺตึ กาลา อาปตฺติ ทิวสมสิกา อาปตฺติ อสมฺภินฺนาปรนฺตา อาปตฺติ สุทฺธา อาปตฺติ ฯ สเมจ โข ภิกฺขเว ปญฺจ อาปตฺติ ฯ อปเรปิ ภิกฺขเว ปญฺจ อาปตฺติ ฯ กตเม ปญฺจ ฯ ยาวกุตาเน อาปตฺติ

๑-๒-๓ ฉ. ม. ฉกฺกมฺยาเน ฯ ๔ อาปตฺติมิปิ ปาเฐ ฯ ฉา สพฺพตฺถ ฯ

អ្នកក្តៅស្មោរតី មិនដឹងខ្លួន ដេកលក់ មាន ៥ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលទុបាលិ អានិសង្សរបស់ភិក្ខុអ្នកមានសតិតាំងខ្ជាប់ ដឹងខ្លួន ដេកលក មាន ៥ យ៉ាង ។ អានិសង្ស ៥ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ គឺដេកលក់ជាសុខ ១ ក្បាក់ឡើងក៏ជាសុខ ១ មិនយល់សប្តិឃើញអាក្រក់ ១ ទេវតារក្សា ១ អសុចិមិនឃ្មាតចេញ ១ ។ ម្នាលទុបាលិ អានិសង្សរបស់ភិក្ខុអ្នកមានសតិតាំងខ្ជាប់ ដឹងខ្លួន ដេកលក់ មាន ៥ យ៉ាងនេះឯង ។

(៣០៨) ព្រះទុបាលិ ក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន បុគ្គលដែលភិក្ខុមិនគួរសំពះមានប៉ុន្មានពួក ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលទុបាលិ បុគ្គលដែលភិក្ខុមិនគួរសំពះមាន ៥ ពួក ។ បុគ្គល ៥ ពួក តើដូចម្តេច ។ គឺភិក្ខុកំពុងចូលទៅគាស់ចង្អៀរផ្លុំមិនគួរភិក្ខុសំពះ ១ កំពុងដើរតាមប្រកដ្ឋវមិនគួរសំពះ ១ នៅក្នុងទីងងឹតមិនគួរសំពះ ១ ភិក្ខុដែលកំពុងខ្វល់ខ្វាយដោយការងារមិនបានអើពើនឹងការសំពះមិនគួរសំពះ ១ កំពុងដេកលក់មិនគួរសំពះ ១ ។ ម្នាលទុបាលិ បុគ្គល ៥ ពួកនេះឯង ភិក្ខុមិនគួរសំពះទេ ។ ម្នាលទុបាលិ បុគ្គល ៥ ពួកដទៃទៀត ភិក្ខុមិនគួរសំពះ ។ បុគ្គល ៥ ពួក តើដូចម្តេច ។ គឺភិក្ខុកំពុងឆាន់បបរមិនគួរសំពះ ១

ភគ្គវេត្តេ អវន្ទិយោ ปิลกาวณฺเณ อวนฺทิโย អញ្ញាវិមោតោ
អវន្ទិយោ ឧត្តរោ អវន្ទិយោ ។ ឥមេ ខោ ឧបាលិ បញ្ច
អវន្ទិយា ។ អបរេបិ ឧបាលិ បញ្ច អវន្ទិយា ។ កតមេ
បញ្ច ។ ខាណុវេត្តេ អវន្ទិយោ កុញ្ជវេត្តេ អវន្ទិយោ
ឧច្ចាវំ កកេវេត្តេ អវន្ទិយោ បស្សាវំ កកេវេត្តេ អវន្ទិយោ
ឧក្ខិត្តវេលោ អវន្ទិយោ ។ ឥមេ ខោ ឧបាលិ បញ្ច
អវន្ទិយា ។ អបរេបិ ឧបាលិ បញ្ច អវន្ទិយា ។
កតមេ បញ្ច ។ បុរេ ឧបសម្បន្នេន បច្ឆា ឧបសម្បន្នោ
អវន្ទិយោ អនុបសម្បន្នោ អវន្ទិយោ ឆាយាសំកិលេសកោ
វុឌ្ឍតរេ អធម្មកាមី អវន្ទិយោ មាតុគ្គាមោ អវន្ទិយោ
បណ្ឌកោ អវន្ទិយោ ។ ឥមេ ខោ ឧបាលិ បញ្ច
អវន្ទិយា ។ អបរេបិ ឧបាលិ បញ្ច អវន្ទិយោ ។
កតមេ បញ្ច ។ ចារិកាសំកិលេសកោ អវន្ទិយោ មូលាយ
បដិកស្សនារហោ អវន្ទិយោ មានត្តារហោ អវន្ទិយោ

ឧបាលិបញ្ចកៈ បុគ្គល៥ពួកផងទៃទៀតដែលមិនគួរសំពះ

នៅក្នុងពេកគ្គមិនគួរសំពះ ១ កិក្ខុជាកសៅក្នុងទីម្ខាង គឺបុគ្គលមានព្យាធិធ្ងន់ ឆ្កាជាវិសភាគបុគ្គលមិនគួរសំពះ ១ កិក្ខុបញ្ឆេទចិត្តសៅកាន់អារម្មណ៍ដទៃ គឺកំពុងគិតហេតុដទៃមិនគួរសំពះ ១ កិក្ខុអក្រាតមិនគួរសំពះ ១ ។ ម្នាលឧបាលិ បុគ្គល ៥ ពួកនេះឯង មិនគួរសំពះទេ្បីយ ។ ម្នាលឧបាលិ បុគ្គល ៥ ពួកដទៃទៀត មិនគួរសំពះ ។ បុគ្គល ៥ ពួកតើដូចម្តេច ។ គឺ កិក្ខុកំពុងធាន់បង្អែមមិនគួរសំពះ ១ កំពុងធាន់បំអបមិនគួរសំពះ ១ កំពុងបន្ទោបង់ឧច្ចារៈមិនគួរសំពះ ១ កំពុងបន្ទោបង់បស្សាវៈមិនគួរសំពះ ១ កិក្ខុដែលសង្ឃលើកវត្តមិនគួរសំពះ ១ ។ ម្នាលឧបាលិ បុគ្គល ៥ ពួកនេះឯង មិនគួរសំពះទេ្បីយ ។ ម្នាលឧបាលិ បុគ្គល ៥ ពួកដទៃទៀត មិនគួរសំពះ ។ បុគ្គល ៥ ពួកតើដូចម្តេច ។ គឺកិក្ខុដែលបានឧបសម្បទាក្រោយ កិក្ខុដែលបានឧបសម្បទាមុនមិនគួរសំពះ ១ អនុបសម្បន្នកិក្ខុមិនគួរសំពះ ១ កិក្ខុមានសំវាសផ្សេងគ្នា ទោះបីចាស់ជាងតែជាអធម្មវាទី កិក្ខុមិនគួរសំពះ ១ មាតុគ្រាមកិក្ខុមិនគួរសំពះ ១ បណ្ឌកៈ កិក្ខុមិនគួរសំពះ ១ ។ ម្នាលឧបាលិ បុគ្គល ៥ ពួកនេះឯង មិនគួរសំពះទេ្បីយ ។ ម្នាលឧបាលិ បុគ្គល ៥ ពួកដទៃទៀត ក៏មិនគួរសំពះ ។ បុគ្គល ៥ ពួកតើដូចម្តេច ។ គឺកិក្ខុដែលកំពុងនៅបរិវាសមិនគួរសំពះ ១ កិក្ខុដែលគួរនឹងឆាញ្ញមកជាក់ក្នុងមូលាបត្តិមិនគួរសំពះ ១ កិក្ខុគួរដល់មានត្តមិនគួរសំពះ ១

มาเนฺตวาสิโก อาวุโสยเถ อนฺตาวาสเมว อาวุโสยเถ ฯ
สเมเธน อุปาลินา ปญฺหา อาวุโสติ ฯ

[๓๐๙] กตเม ปญฺจ เย เต อาวุโสติ ฯ ปญฺหเมว
อุปาลิ อาวุโส ฯ กตเมเต ปญฺหา ฯ ปญฺจ อุปสมฺปนฺเน
ปุเร อุปสมฺปนฺเน อาวุโส ภควนฺตเมว อุปสงฺกมิตพฺพนฺติ
ปุจฺฉาตเวว

กิกฺขุกปฺปสฺส ปฏิคฺคหิตตฺตา อกปฺปิยตฺตา น ทาตพฺพา ฯ ภิกฺขุนา ปฏิคฺคหิตตฺตา อกปฺปิยตฺตา น ปริภุญฺชิตพฺพา ฯ ภิกฺขุนา ปริภุญฺชิตตฺตา อกปฺปิยตฺตา น ทาตพฺพา ฯ ภิกฺขุนา ทินฺน

ទានាវដ្ដតញ្ច ។ កតមេ បញ្ច ។ នវកតវេទុទាលិ កិត្តុ-
ទាវុដ្ឋតរស្ស កិត្តុនោ ទានេ វដ្ដន្តេន ឯកំសំ ឧត្តរាសង្គំ
ករិត្វា អញ្ជលឹ បគ្គហេត្វា ឧភោហិ ទាឡិតលេហិ ទា-
ទានំ បរិសម្ភាវេន្តេន បេមញ្ច តារវញ្ច ឧបដ្ឋាបេត្វា
ទាទា វដ្ដតញ្ច ។ នវកតវេទុទាលិ កិត្តុនា វុដ្ឋតរស្ស
កិត្តុនោ ទានេ វដ្ដន្តេន ឥមេ បញ្ច ធម្មេ អជ្ឈត្តំ ឧបដ្ឋា-
បេត្វា ទានា វដ្ដិតញ្ចាតិ ។

កឋិនត្ថារវគ្គោ ឋុទ្ទសមោ ។

តស្សុទ្ទានំ

(ឧ.១.) កឋិនត្ថារនិទ្ទា ច

អន្តរយោគុទានេ

ឋុរេ ច ទានវិធិ ច

វដ្ដេយ្យា វដ្ដិតញ្ចកដ្ឋិ ។

ឧបាលិបញ្ហកំ និដ្ឋិតំ ។

យ៉ាងទុកខាងក្នុង ទើបថ្វាយបង្គំចំពោះបាទ ។ ធម៌ ៥ យ៉ាងគឺ ដូចម្តេច ។ ម្នាលឧបាលិ កិក្ខុឱជាង គាលនឹងថ្វាយបង្គំបាទកិក្ខុចាស់ជាង ត្រូវឆ្លើងតួកាសង្គ:ឆៀងស្មាម្ខាង ១ ផ្គងអញ្ជលី ១ ប្រចាំបាទ ដោយបាតដៃទាំងគូ ១ ដំកល់សេចក្តីស្រឡាញ់ទុក ១ សេចក្តីគោរព ១ ទើបថ្វាយបង្គំចំពោះបាទបាន ។ ម្នាលឧបាលិ កិក្ខុឱជាង គាលនឹងថ្វាយបង្គំបាទកិក្ខុចាស់ជាង ត្រូវដំកល់ធម៌ ៥ យ៉ាងនេះឯងទុកខាងក្នុង ទើបថ្វាយបង្គំចំពោះបាទ ។

ចប់ កឋិនត្ថារវគ្គ ជាគំរប់ ១៤ ។

ឧទ្ទាន គឺបញ្ជីរឿងនៃកឋិនត្ថារវគ្គនោះដូច្នេះ

(៣១១) និយាយអំពីអានិសង្សក្រាលកឋិន ១ គោសរបស់កិក្ខុក្លែចស្មារតីដេកលក់ ១ កិក្ខុកំពុងបួលទៅកន្លែងបន្ទោះផ្លុំមិនគួរសំពះ ១ កិក្ខុកំពុងធាន់បបរមិនគួរសំពះ ១ កិក្ខុកំពុងធាន់បង្អែមនឹងចំអាបមិនគួរសំពះ ១ កិក្ខុបួសមុនមិនគួរសំពះកិក្ខុបួសក្រោយ ១ កិក្ខុកំពុងទៅបរិវាសមិនគួរសំពះ ១ បុគ្គលដែលគួរសំពះ ១ កិក្ខុឱជាងគួរថ្វាយបង្គំបាទកិក្ខុចាស់ជាង ១ ។

ចប់ ឧបាលិបញ្ចក: តែប៉ុណ្ណោះ ។

តៃសំ វក្ខាឝំ ឝុទ្ធាឝំ

(๓๑๒) អឝិសរ្យិតៃឝេ តកម្មុញ្ច

ភៃឞាភវិតកម្មេឝ ច

ថោឝនា ច ឆុឝន្តិ ច

មុសា តិក្ខុឝិមៃវ ច

ឝុញ្ញហិតា ឝិតារណំ

តៃឝតា បញ្ញមា ឬរៃ

អាភសិតា តបិឝញ្ច

ចុទ្ទសា សុឬតាសិតានិ ។

ទុតិយគណ្ឋិបញ្ចាវិធីនៃវគ្គទាំងនោះដូច្នេះ

(๓๑๒) និយាយអំពីអនិសង្សនៃវគ្គ ๑ កម្មនប្បដិប្បស្សម្ភនវគ្គ ๑ រោហវគ្គ ๑ ទិដ្ឋាវិកម្មវគ្គ ๑ ចោទនាកណ្ឌវគ្គ ๑ ឆូតង្គវគ្គ ๑ មុសាវាទវគ្គ ๑ កិកុនោវាទវគ្គ ๑ ទុព្ភាហិកាវគ្គ ๑ អធិករណវូបសមវគ្គ ๑ សង្ឃភេទវគ្គមានធម៌ ๕ យ៉ាង ๑ ទុតិយសង្ឃភេទវគ្គមានធម៌ ๕ យ៉ាងដូចមុន ๑ អាវាសិកវគ្គ ๑ កឋិនត្ថារវគ្គ ๑ រួមទាំងអស់ត្រូវជា ๑๔ វគ្គ ដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ប្រកាសទុកមកហើយដោយល្អ ។

សម្មុជ្ជាធំ

(៣១៣) អត្តាបត្តិ អចិត្តកោ អាបជ្ជតិ សចិត្តកោ
វុដ្ឋាតិ អត្តាបត្តិ សចិត្តកោ អាបជ្ជតិ អចិត្តកោ
វុដ្ឋាតិ អត្តាបត្តិ អចិត្តកោ អាបជ្ជតិ អចិត្តកោ
វុដ្ឋាតិ អត្តាបត្តិ អចិត្តកោ អាបជ្ជតិ **សចិត្តកោ**
វុដ្ឋាតិ ។ អត្តាបត្តិ កុសលចិត្តោ អាបជ្ជតិ កុសល-
ចិត្តោ វុដ្ឋាតិ អត្តាបត្តិ កុសលចិត្តោ អាបជ្ជតិ អកុ-
សលចិត្តោ វុដ្ឋាតិ អត្តាបត្តិ កុសលចិត្តោ អាបជ្ជតិ
អព្យាកតចិត្តោ វុដ្ឋាតិ អត្តាបត្តិ អកុសលចិត្តោ
អាបជ្ជតិ កុសលចិត្តោ វុដ្ឋាតិ អត្តាបត្តិ អកុសល-
ចិត្តោ អាបជ្ជតិ អកុសលចិត្តោ វុដ្ឋាតិ អត្តាបត្តិ អកុ-
សលចិត្តោ **អាបជ្ជតិ** អព្យាកតចិត្តោ វុដ្ឋាតិ ។
អត្តាបត្តិ អព្យាកតចិត្តោ អាបជ្ជតិ កុសលចិត្តោ

សម្មុដ្ឋាន

(ក្នុង៣) អាបត្តិដែលកិក្ខុមិនមានចិត្តគិតហើយត្រូវ មានចិត្តគិត
ហើយចេញចាកអាបត្តិនោះក៏មាន អាបត្តិដែលកិក្ខុមានចិត្តគិតហើយត្រូវ
មិនមានចិត្តគិតហើយចេញចាកអាបត្តិនោះក៏មាន អាបត្តិដែលកិក្ខុមិនមាន
ចិត្តគិតហើយត្រូវ មិនមានចិត្តគិតហើយចេញចាកអាបត្តិនោះក៏មាន អាបត្តិ
ដែលកិក្ខុមានចិត្តគិតហើយត្រូវ មានចិត្តគិតហើយចេញចាកអាបត្តិនោះក៏
មាន ។ អាបត្តិដែលកិក្ខុមានកុសលចិត្តហើយត្រូវ មានកុសលចិត្តហើយ
ចេញចាកអាបត្តិនោះក៏មាន អាបត្តិដែលកិក្ខុមានកុសលចិត្តហើយត្រូវ
មានអកុសលចិត្តហើយចេញចាកអាបត្តិនោះក៏មាន អាបត្តិដែលកិក្ខុមាន
កុសលចិត្តហើយត្រូវ មានអព្យាកតចិត្តហើយចេញចាកអាបត្តិនោះក៏មាន
អាបត្តិដែលកិក្ខុមានអកុសលចិត្តហើយត្រូវ មានកុសលចិត្តហើយចេញ
ចាកអាបត្តិនោះក៏មាន អាបត្តិដែលកិក្ខុមានអកុសលចិត្តហើយត្រូវ មាន
អកុសលចិត្តហើយចេញចាកអាបត្តិនោះក៏មាន អាបត្តិដែលកិក្ខុមានអកុ-
សលចិត្តហើយត្រូវ មានអព្យាកតចិត្តហើយ ចេញចាកអាបត្តិនោះ
ក៏មាន ។ អាបត្តិដែលកិក្ខុមានអព្យាកតចិត្តហើយត្រូវ មានកុសលចិត្ត

วุฏฺฐาติ อตฺถาปตฺติ อญฺญาตกอจิตฺตา อาปชฺชติ อกุสลจิตฺตา วุฏฺฐาติ อตฺถาปตฺติ อญฺญาตกอจิตฺตา อาปชฺชติ อญฺญาตกจิตฺตา วุฏฺฐาติ ฯ

(๓๑๔) ปฐมํ ฌานติกฺกมา สมุฏฺฐาเนหิ สมุฏฺฐาติ ฯ ปฐมํ ฌานติกฺกมา ฉเกน สมุฏฺฐาเนน สมุฏฺฐาติ กายโต จ จิตฺตโต จ สมุฏฺฐาติ น กายโต ฯ ทุติยํ ฌานติกฺกมา กติหิ สมุฏฺฐาเนหิ สมุฏฺฐาติ ฯ ทุติยํ ฌานติกฺกมา ติหิ สมุฏฺฐาเนหิ สมุฏฺฐาติ สิยา กายโต จ จิตฺตโต จ สมุฏฺฐาติ น กายจิตฺตโต สิยา กายจิตฺตโต จ จิตฺตโต จ สมุฏฺฐาติ น กายโต สิยา กายโต จ กายจิตฺตโต จ จิตฺตโต จ สมุฏฺฐาติ ฯ ตติยํ ฌานติกฺกมา กติหิ สมุฏฺฐาเนหิ สมุฏฺฐาติ ฯ ตติยํ ฌานติกฺกมา ติหิ สมุฏฺฐาเนหิ สมุฏฺฐาติ สิยา กายโต จ จิตฺตโต จ สมุฏฺฐาติ น กายจิตฺตโต สิยา กายจิตฺตโต จ จิตฺตโต จ สมุฏฺฐาติ น กายโต สิยา กายโต จ กายจิตฺตโต จ กายจิตฺ-

ហើយចេញចាកអាបត្តិនោះក៏មាន អាបត្តិដែលកើតមានអព្យាកតចិត្តហើយ
ត្រូវ មានអកុសលចិត្តហើយចេញចាកអាបត្តិនោះក៏មាន អាបត្តិដែលកើត
មានអព្យាកតចិត្តហើយត្រូវ មានអព្យាកតចិត្តហើយចេញចាកអាបត្តិនោះ
ក៏មាន ។

[๓๑๔] បឋមឈានជិតតាំនឡើងអំពីសមុដ្ឋានប៉ុន្មាន ។ បឋមឈានជិត
តាំនឡើងអំពីសមុដ្ឋាន ๑ គឺតាំនឡើងអំពីកាយនឹងចិត្ត មិនតាំនឡើងអំពី
វាចា ។ ទុតិយឈានជិតតាំនឡើងអំពីសមុដ្ឋានប៉ុន្មាន ។ ទុតិយឈានជិត
តាំនឡើងអំពីសមុដ្ឋាន ๓ គឺតាំនឡើងអំពីកាយនឹងចិត្ត មិនបានតាំនឡើង
អំពីវាចាក៏មាន តាំនឡើងអំពីវាចានឹងចិត្ត មិនបានតាំនឡើងអំពីកាយ
ក៏មាន តាំនឡើងអំពីកាយនឹងវាចានឹងចិត្តក៏មាន ។ តតិយឈានជិតតាំន
ឡើងអំពីសមុដ្ឋានប៉ុន្មាន ។ តតិយឈានជិតតាំនឡើងអំពីសមុដ្ឋាន ๓ គឺតាំន
ឡើងអំពីកាយនឹងចិត្ត មិនបានតាំនឡើងអំពីវាចាក៏មាន តាំនឡើងអំពី
វាចានឹងចិត្ត មិនបានតាំនឡើងអំពីកាយក៏មាន តាំនឡើងអំពីកាយនឹងវាចា

តោ ច ចិត្តតោ ច សមុដ្ឋាតិ ។ ចតុត្ថំ ចារាជិកំ កាយតោ-
ហិ សមុដ្ឋានេហិ សមុដ្ឋាតិ ។ ចតុត្ថំ ចារាជិកំ តីហិ
សមុដ្ឋានេហិ សមុដ្ឋាតិ សិយា កាយតោ ច ចិត្តតោ
ច សមុដ្ឋាតិ ន វាចតោ សិយា វាចតោ ច ចិត្តតោ ច
សមុដ្ឋាតិ ន កាយតោ សិយា កាយតោ ច វាចតោ ច
ចិត្តតោ ច សមុដ្ឋាតិ ។

បញ្ហាវារ ចារាជិក ឧទ្ទិដ្ឋ ។

(๓๑๘) ឧបក្កមិត្វា អសុចិំ មោចេន្តស្ស សង្ឃាទិ-
សេសោ កាយតោ សមុដ្ឋានេហិ សមុដ្ឋាតិ ។ ឧបក្កមិ-
ត្វា អសុចិំ មោចេន្តស្ស សង្ឃាទិសេសោ ឯកេន
សមុដ្ឋានេន សមុដ្ឋាតិ កាយតោ ច ចិត្តតោ ច សមុ-
ដ្ឋាតិ ន វាចតោ ។ មាតុគ្គាមេ សទ្ធិំ កាយសំសគ្គំ
សមាបជ្ជន្តស្ស សង្ឃាទិសេសោ កាយតោ សមុដ្ឋានេហិ
សមុដ្ឋាតិ ។ មាតុគ្គាមេ សទ្ធិំ កាយសំសគ្គំ សមា-
បជ្ជន្តស្ស សង្ឃាទិសេសោ ឯកេន សមុដ្ឋានេន ស-
មុដ្ឋាតិ កាយតោ ច ចិត្តតោ ច សមុដ្ឋាតិ ន វាចតោ ។

ទឹងចិត្តក៏មាន ។ បតុត្តជ្ឈាភជកតាំងឡើងអំពីសមុដ្ឋានប៉ុន្មាន ។ បតុត្ត-
ជ្ឈាភជកតាំងឡើងអំពីសមុដ្ឋាន ๓ គឺតាំងឡើងអំពីកាយនឹងចិត្ត មិនបាន
តាំងឡើងអំពីវាចាក៏មាន តាំងឡើងអំពីវាចានឹងចិត្ត មិនបានតាំងឡើង
អំពីកាយក៏មាន តាំងឡើងអំពីកាយនឹងវាចានឹងចិត្តក៏មាន ។

ចប់ ឆាភជិក ๔ ។

(๓๑๕) អាបត្តិសង្ឃាទិសេសរបស់កិក្ខុដែលព្យាយាមធ្វើអសុចិឲ្យ
ឃ្លាតចេញ តាំងឡើងអំពីសមុដ្ឋានប៉ុន្មាន ។ អាបត្តិសង្ឃាទិសេស
របស់កិក្ខុដែលព្យាយាមធ្វើអសុចិឲ្យឃ្លាតចេញ តាំងឡើងអំពីសមុដ្ឋាន ๑
គឺតាំងឡើងអំពីកាយនឹងចិត្ត មិនបានតាំងឡើងអំពីវាចា ។ អាបត្តិ
សង្ឃាទិសេសរបស់កិក្ខុ ដែលដល់ព្រមទ្វារកាយសំសគ្គៈ មួយអន្ទើដោយ
មាតុគ្រាម តាំងឡើងអំពីសមុដ្ឋានប៉ុន្មាន ។ អាបត្តិសង្ឃាទិសេសរបស់
កិក្ខុដែលដល់ព្រមទ្វារកាយសំសគ្គៈ មួយអន្ទើដោយមាតុគ្រាម តាំងឡើង
អំពីសមុដ្ឋាន ๑ គឺតាំងឡើងអំពីកាយនឹងចិត្ត មិនបានតាំងឡើងអំពីវាចា ។

มาตุคามสฺส ทุฏฺฐุลฺลาหิ ภาวาหิ ฉิคาสงฺขาตสฺส สงฺฆาเ-
สสาสา ภาคีหิ สมุฏฺฐาเนหิ สมุฏฺฐาติ ฯ มาตุคามสฺส
ทุฏฺฐุลฺลาหิ ภาวาหิ ฉิคาสงฺขาตสฺส สงฺฆาเสสาสา ภาคีหิ
สมุฏฺฐาเนหิ สมุฏฺฐาติ สิยา กายโต จ จิตฺตโต
จ สมุฏฺฐาติ น ภาวโต สิยา ภาวโต จ จิตฺตโต จ
สมุฏฺฐาติ น กายโต สิยา กายโต จ ภาวโต
จ จิตฺตโต จ สมุฏฺฐาติ ฯ มาตุคามสฺส สงฺกิเลส อตฺถ-
กามตาวิจริยาย วณฺโณ ภาสงฺขาตสฺส สงฺฆาเสสาสา
ภาคีหิ สมุฏฺฐาเนหิ สมุฏฺฐาติ ฯ มาตุคามสฺส สงฺกิ-
เลส อตฺถกามตาวิจริยาย วณฺโณ ภาสงฺขาตสฺส สงฺฆาเ-
สสาสา ภาคีหิ สมุฏฺฐาเนหิ สมุฏฺฐาติ ฯเปฯ สญฺจริตฺตํ
สมาปชฺชนสฺส สงฺฆาเสสาสา ภาคีหิ สมุฏฺฐาเนหิ
สมุฏฺฐาติ ฯ สญฺจริตฺตํ สมาปชฺชนสฺส สงฺฆาเสสาสา
ภาคีหิ สมุฏฺฐาเนหิ สมุฏฺฐาติ สิยา กายโต สมุ-
ฏฺฐาติ น ภาวโต น จิตฺตโต สิยา ภาวโต สมุฏฺฐาติ
น กายโต น จิตฺตโต สิยา กายโต จ ภาวโต
จ สมุฏฺฐาติ น จิตฺตโต สิยา กายโต จ จิตฺตโต

អាបត្តិសង្ឃាទិសេសរបស់កិក្ខុ ដែលពោលល្មើសមាតុគ្រាម ដោយវាចាអាក្រក់ តាំងខ្សើងអំពីសម្ដុះសម្ដាលប្ដីប្ពាន ។ អាបត្តិសង្ឃាទិសេសរបស់កិក្ខុដែលពោលល្មើសមាតុគ្រាមដោយវាចាអាក្រក់ តាំងខ្សើងអំពីសម្ដុះសម្ដាល ៣ គឺតាំងខ្សើងអំពីកាយនឹងចិត្ត មិនបានតាំងខ្សើងអំពីវាចាក៏មាន តាំងខ្សើងអំពីវាចានឹងចិត្ត មិនបានតាំងខ្សើងអំពីកាយក៏មាន តាំងខ្សើងអំពីកាយនឹងវាចានឹងចិត្តក៏មាន ។ អាបត្តិសង្ឃាទិសេសរបស់កិក្ខុ ដែលពោលសរសើរការបម្រើដោយកាម ដើម្បីខ្លួនក្នុងសំណាក់នៃមាតុគ្រាម តាំងខ្សើងអំពីសម្ដុះសម្ដាលប្ដីប្ពាន ។ អាបត្តិសង្ឃាទិសេសរបស់កិក្ខុ ដែលពោលសរសើរការបម្រើដោយកាម ដើម្បីខ្លួនក្នុងសំណាក់នៃមាតុគ្រាម តាំងខ្សើងអំពីសម្ដុះសម្ដាល ៣ ។ បេ ។ អាបត្តិសង្ឃាទិសេសរបស់កិក្ខុ ដែលប្រព្រឹត្តដឹកនាំ (បុរសស្ត្រីឲ្យបានគ្នាជាប្ដីប្រពន្ធ) តាំងខ្សើងអំពីសម្ដុះសម្ដាលប្ដីប្ពាន ។ អាបត្តិសង្ឃាទិសេសរបស់កិក្ខុ ដែលប្រព្រឹត្តដឹកនាំ តាំងខ្សើងអំពីសម្ដុះសម្ដាល ៦ គឺតាំងខ្សើងអំពីកាយ មិនបានតាំងខ្សើងអំពីវាចានឹងចិត្តក៏មាន តាំងខ្សើងអំពីវាចា មិនបានតាំងខ្សើងអំពីកាយនឹងចិត្តក៏មាន តាំងខ្សើងអំពីកាយនឹងវាចា មិនបានតាំងខ្សើងអំពីចិត្តក៏មាន តាំងខ្សើងអំពីកាយនឹងចិត្ត

ច សមុដ្ឋាតិ ន កាយតោ សិយា កាយតោ ច ចិត្តតោ ច
សមុដ្ឋាតិ ន កាយតោ សិយា កាយតោ ច កាយតោ ច
ចិត្តតោ ច សមុដ្ឋាតិ ។ សញ្ចេតនិកាយ កុដិ ការា-
បេត្វស្ស សង្ឃាទិសេសោ កតិហិ សមុដ្ឋានេហិ ស-
មុដ្ឋាតិ ។ សញ្ចេតនិកាយ កុដិ ការាបេត្វស្ស សង្ឃាទិ-
សេសោ ចហិ សមុដ្ឋានេហិ សមុដ្ឋាតិ ។ បេ ។
មហល្លកំ វិហារំ ការាបេត្វស្ស សង្ឃាទិសេសោ
កតិហិ សមុដ្ឋានេហិ សមុដ្ឋាតិ ។ មហល្លកំ វិហារំ
ការាបេត្វស្ស សង្ឃាទិសេសោ ចហិ សមុដ្ឋានេហិ
សមុដ្ឋាតិ ។ បេ ។ តិកុំ អម្ពលេកេន ចាដិកេន
ឆម្នេន អនុទ្ធំសេត្វស្ស សង្ឃាទិសេសោ កតិហិ ស-
មុដ្ឋានេហិ សមុដ្ឋាតិ ។ តិកុំ អម្ពលេកេន ចាដិ-
កេន ឆម្នេន អនុទ្ធំសេត្វស្ស សង្ឃាទិសេសោ តីហិ
សមុដ្ឋានេហិ សមុដ្ឋាតិ ។ បេ ។ តិកុំ អញ្ញតរ-
យស្ស អធិការណស្ស កញ្ចិ នេសំ លេសមត្តំ ឧបា-
ទាយ ចាដិកេន ឆម្នេន អនុទ្ធំសេត្វស្ស សង្ឃាទិ-
សេសោ កតិហិ សមុដ្ឋានេហិ សមុដ្ឋាតិ ។

មិនឃានតាំងខ្លើងអំពីវាចាក៏មាន តាំងខ្លើងអំពីវាចានឹងចិត្ត មិនឃានតាំង
ខ្លើងអំពីកាយក៏មាន តាំងខ្លើងអំពីកាយនឹងវាចានឹងចិត្តក៏មាន ។ អាបត្តិ
សង្ឃាទិសេសរបស់កិក្ខុដែលឲ្យគេធ្វើកុដិ ដោយសូមគ្រឿងបបករណ៍អំពី
គេមកដោយខ្លួនឯង តាំងខ្លើងអំពីសមុដ្ឋានប៉ុន្មាន ។ អាបត្តិសង្ឃាទិ-
សេសរបស់កិក្ខុដែលឲ្យគេធ្វើកុដិ ដោយសូមគ្រឿងបបករណ៍អំពីគេមក
ដោយខ្លួនឯង តាំងខ្លើងអំពីសមុដ្ឋាន ៦ ។ បេ ។ អាបត្តិសង្ឃាទិសេស
របស់កិក្ខុដែលឲ្យគេធ្វើវិហារធំ តាំងខ្លើងអំពីសមុដ្ឋានប៉ុន្មាន ។ អាបត្តិ
សង្ឃាទិសេសរបស់កិក្ខុដែលឲ្យគេធ្វើវិហារធំ តាំងខ្លើងអំពីសមុដ្ឋាន ៦
។ បេ ។ អាបត្តិសង្ឃាទិសេសរបស់កិក្ខុ ដែលចោទកិក្ខុផងគ្នាដោយអាបត្តិ
ឃុំពាដិកមិនមានមូល តាំងខ្លើងអំពីសមុដ្ឋានប៉ុន្មាន ។ អាបត្តិសង្ឃា-
ទិសេសរបស់កិក្ខុដែលចោទកិក្ខុផងគ្នា ដោយអាបត្តិឃុំពាដិកមិនមានមូល
តាំងខ្លើងអំពីសមុដ្ឋាន ៣ ។ បេ ។ អាបត្តិសង្ឃាទិសេសរបស់កិក្ខុ ដែល
តាន់យកហេតុបច្ចុប្បន្នរបស់អធិករណ៍ ដាចំណែកដទៃមកជាគ្រឿងអាង
ហើយចោទកិក្ខុផងគ្នាដោយអាបត្តិឃុំពាដិក តាំងខ្លើងអំពីសមុដ្ឋានប៉ុន្មាន ។

ภิក្ខុំ អញ្ញាភាគិយស្ស អធិករណស្ស កម្មំ នេសំ លេសមត្តំ ឧបាទាយ ចាវជីកេន ឆម្នេន អនុទ្ធំ-សេន្តស្ស សង្ឃាទិសេសោ តីហិ សមុដ្ឋានេហិ សមុដ្ឋាតិ ។ បេ ។ សង្ឃកេឧកស្ស ភិក្ខុនោ យាវតតិយំ សមនុភាសនាយ ឆប្បដិនិស្សជ្ជនស្ស សង្ឃាទិសេសោ កតីហិ សមុដ្ឋានេហិ សមុដ្ឋាតិ ។ សង្ឃកេឧកស្ស ភិក្ខុនោ យាវតតិយំ សមនុភាសនាយ ឆប្បដិនិស្សជ្ជនស្ស សង្ឃាទិសេសោ ឯកេន សមុដ្ឋានេន សមុដ្ឋាតិ កាយតោ ច ភាចតោ ច ចិត្តតោ ច សមុដ្ឋាតិ ។ ភេទានុវត្តកានំ ភិក្ខូនំ យាវតតិយំ សមនុភាសនាយ ឆប្បដិនិស្សជ្ជន្តានំ សង្ឃាទិសេសោ កតីហិ សមុដ្ឋានេហិ សមុដ្ឋាតិ ។ ភេទានុវត្តកានំ ភិក្ខូនំ យាវតតិយំ សមនុភាសនាយ ឆប្បដិនិស្សជ្ជន្តានំ សង្ឃាទិសេសោ ឯកេន សមុដ្ឋានេន សមុដ្ឋាតិ កាយតោ ច ភាចតោ ច ចិត្តតោ ច សមុដ្ឋាតិ ។

អាបត្តិសង្ឃាទិសេសរបស់កិក្ខុ ដែលគាន់យកហេតុបន្តិចបន្តួចរបស់អធិក-
រណ៍ជាចំណែកដទៃមកជាគ្រឿងអាង ហើយចោទកិក្ខុផងគ្នាដោយអាបត្តិ
បារាជិក តាំងឡើងអំពីសមុដ្ឋាន ๓ ។ បេ ។ អាបត្តិសង្ឃាទិសេស
របស់កិក្ខុជាអ្នកវិលាយសង្ឃ ដែលសង្ឃសូត្រសមនុភាសនកម្ម (ហាម
ប្រាម) ជាគំរប់ ๓ ដងហើយ នៅតែមិនលះបង់កម្មនោះចេញ តាំង
ឡើងអំពីសមុដ្ឋានប៉ុន្មាន ។ អាបត្តិសង្ឃាទិសេស របស់កិក្ខុជាអ្នក
វិលាយសង្ឃ ដែលសង្ឃសូត្រសមនុភាសនកម្ម ជាគំរប់ ๓ ដង
ហើយ នៅតែមិនលះបង់កម្មនោះចេញ តាំងឡើងអំពីសមុដ្ឋាន ๑ គឺ
តាំងឡើងអំពីកាយនឹងវាចានឹងចិត្ត ។ អាបត្តិសង្ឃាទិសេស របស់ពួក
កិក្ខុដែលប្រព្រឹត្តតាមកិក្ខុ ជាអ្នកវិលាយសង្ឃ ដែលសង្ឃសូត្រ
សមនុភាសនកម្ម ជាគំរប់ ๓ ដងហើយ នៅតែមិនលះបង់កម្មនោះ
ចេញ តាំងឡើងអំពីសមុដ្ឋានប៉ុន្មាន ។ អាបត្តិសង្ឃាទិសេសរបស់ពួក
កិក្ខុដែលប្រព្រឹត្តតាមកិក្ខុ ជាអ្នកវិលាយសង្ឃ ដែលសង្ឃសូត្រ
សមនុភាសនកម្ម ជាគំរប់ ๓ ដងហើយ នៅតែមិនលះបង់កម្មនោះ
ចេញ តាំងឡើងអំពីសមុដ្ឋាន ๑ គឺតាំងឡើងអំពីកាយនឹងវាចានឹងចិត្ត ។

ទុព្ភច្ចស្ស ភិក្ខុនោ យោវតតិយំ សមនុភាសនាយ
នប្បដិនិស្សដ្ឋស្ស សង្ឃាទិសេសោ កតីហិ សមុដ្ឋា-
នេហិ សមុដ្ឋាតិ ។ ទុព្ភច្ចស្ស ភិក្ខុនោ យោវតតិយំ ស-
មនុភាសនាយ នប្បដិនិស្សដ្ឋស្ស សង្ឃាទិសេសោ
ឯកេន សមុដ្ឋានេន សមុដ្ឋាតិ កាយតោ ច ភាចតោ
ច ចិត្តតោ ច សមុដ្ឋាតិ ។ កុលទូសកស្ស ភិក្ខុនោ
យោវតតិយំ សមនុភាសនាយ នប្បដិនិស្សដ្ឋស្ស
សង្ឃាទិសេសោ កតីហិ សមុដ្ឋានេហិ សមុដ្ឋាតិ ។
កុលទូសកស្ស ភិក្ខុនោ យោវតតិយំ សមនុភាស-
នាយ នប្បដិនិស្សដ្ឋស្ស សង្ឃាទិសេសោ ឯកេន
សមុដ្ឋានេន សមុដ្ឋាតិ កាយតោ ច ភាចតោ ច ចិត្តតោ
ច សមុដ្ឋាតិ ។

តេរស សង្ឃាទិសេសា និដ្ឋិតា ។

(៣១៦) ។ បេ ។ អនាទរិយំ បដិច្ច ឧទកេ ឧច្ចារំ
វា បស្សាវំ វា ខេឡំ វា កាកេន្តស្ស ទុក្កដំ កតីហិ

សមដ្ឋាន សង្ឃាទិសេស ១៣ នឹងសេក្ខិយៈ

អាបត្តិសង្ឃាទិសេស របស់ភិក្ខុដែលគេប្រដៅក្រ ដែលសង្ឃសូត្រសមនុ-
ភាសនកម្ម (ហាមប្រាម) ជាគំរប់ ៣ ដងហើយ នៅតែមិនលះបង់កម្មនោះ
ចេញ តាំងឡើងអំពីសមុដ្ឋានប៉ុន្មាន ។ អាបត្តិសង្ឃាទិសេសរបស់ភិក្ខុ
ដែលគេប្រដៅក្រដែលសង្ឃសូត្រសមនុភាសនកម្ម (ហាមប្រាម) ជាគំរប់
៣ ដងហើយ នៅតែមិនលះបង់កម្មនោះចេញ តាំងឡើងអំពីសមុដ្ឋាន ១
គឺតាំងឡើងអំពីកាយនឹងវាចានឹងចិត្ត ។ អាបត្តិសង្ឃាទិសេសរបស់ភិក្ខុ
ដែលទ្រុស្តត្រកូល ដែលសង្ឃសូត្រសមនុភាសនកម្ម (ហាមប្រាម) ជា
គំរប់ ៣ ដងហើយ នៅតែមិនលះបង់កម្មនោះចេញ តាំងឡើងអំពីសមុដ្ឋាន
ប៉ុន្មាន ។ អាបត្តិសង្ឃាទិសេស របស់ភិក្ខុដែលទ្រុស្តត្រកូលដែលសង្ឃ
សូត្រសមនុភាសនកម្ម (ហាមប្រាម) ជាគំរប់ ៣ ដងហើយ នៅតែមិនលះ
បង់កម្មនោះចេញ តាំងឡើងអំពីសមុដ្ឋាន ១ គឺតាំងឡើង អំពីកាយនឹង
វាចានឹងចិត្ត ។

ចប់ សង្ឃាទិសេស ១៣ ។

(៣១៦) ។ បេ ។ អាបត្តិទុក្កដរបស់ភិក្ខុដែលអាស្រ័យសេចក្តីមិន
អើពើបន្ទោបង់ទុច្চរិតក្តី បស្សាវៈក្តី ស្មោះទឹកមាត់ក្តីក្នុងទឹក តាំងឡើងអំពី

សមុដ្ឋានេហិ សមុដ្ឋានំ ។ អនាទរិយំ បដិច្ច ទុន្និក្ខិត្តំ ឧច្ចារំ ឯ បស្សាវំ ឯ ខេឡំ ឯ កាកេ្ខន្តស្ស ទុក្កដំ ឯកេ្ខន សមុដ្ឋានេន សមុដ្ឋានំ កាយតោ ច ចិត្តតោ ច សមុដ្ឋានំ ន ឯចតោ ។

សេក្ខិយ ឧទ្ទិ្ទ ។

(៣១៧) ចត្តារេ ចាវដិកា កតីហិ សមុដ្ឋានេហិ សមុដ្ឋហន្តិ ។ ចត្តារេ ចាវដិកា តីហិ សមុដ្ឋានេហិ សមុដ្ឋហន្តិ សិយា កាយតោ ច ចិត្តតោ ច សមុដ្ឋហន្តិ ន ឯចតោ សិយា ឯចតោ ច ចិត្តតោ ច សមុដ្ឋហន្តិ ន កាយតោ សិយា កាយតោ ច ឯចតោ ច ចិត្តតោ ច សមុដ្ឋហន្តិ ។

(៣១៨) តេរស សង្ឃាទិសេសា កតីហិ សមុដ្ឋានេហិ សមុដ្ឋហន្តិ ។ តេរស សង្ឃាទិសេសា ឆហិ សមុដ្ឋានេហិ សមុដ្ឋហន្តិ សិយា កាយតោ សមុដ្ឋហន្តិ ន ឯចតោ ន ចិត្តតោ សិយា ឯចតោ សមុដ្ឋហន្តិ

วิនยปิฎก ปริวาร:

สมุฏฐานปุ๎ฉา ๆ อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส กิตฺตุ ฉลา อาสฺสย เสจิตฺต มิน อเจ
ปนฺนาปตฺติ วุฏฺฐา ปสฺสา ทิฏฺฐิ สมฺภาร ภูต ทีฆ ติณ วิตาน ปฐม
สมุฏฐาน ๑ คือ กายจิตฺต ไม่ วาจา ๆ

จบ สัตตกะ ๆ

[๓๑๗] ปาจิตฺติย ๔ ปฐมปุ๎ฉา ๆ ปาฏิเทสนีย ๔ ปฐม
สมุฏฐาน ๓ คือ กายจิตฺต ไม่ วาจาจิตฺต ไม่ วาจากมฺม กายจิตฺต
กมฺม วาจาจิตฺต กมฺม ๆ

[๓๑๘] สงฺฆาทิเสส ๑๓ ปฐมปุ๎ฉา ๆ สงฺฆาทิเสส ๑๓ ปฐม
สมุฏฐาน ๖ คือ กาย ไม่ วาจาจิตฺต ไม่ วาจากมฺม กายจิตฺต กมฺม
วาจาจิตฺต กมฺม ๆ

น กายโต น จิตฺตโต สิยา กายโต จ ภาวโต จ สมุฏฺฐหนฺติ น จิตฺตโต สิยา กายโต จ จิตฺตโต จ สมุฏฺฐหนฺติ น ภาวโต สิยา ภาวโต จ จิตฺตโต จ สมุฏฺฐหนฺติ น กายโต สิยา กายโต จ ภาวโต จ จิตฺตโต จ สมุฏฺฐหนฺติ ฯ

(๓๑๙) ทฺเว อนนฺตรา กตีหิ สมุฏฺฐาเนหิ สมุฏฺฐหนฺติ ฯ ทฺเว อนนฺตรา ตีหิ สมุฏฺฐาเนหิ สมุฏฺฐหนฺติ สิยา กายโต จ จิตฺตโต จ สมุฏฺฐหนฺติ น ภาวโต สิยา ภาวโต จ จิตฺตโต จ สมุฏฺฐหนฺติ น กายโต สิยา กายโต จ ภาวโต จ จิตฺตโต จ สมุฏฺฐหนฺติ ฯ

(๓๒๐) ตีณิ อนนฺตรานิ จตูหิ กตีหิ สมุฏฺฐาเนหิ สมุฏฺฐหนฺติ ฯ ตีณิ อนนฺตรานิ จตูหิ สิยา กายโต สมุฏฺฐหนฺติ น ภาวโต น จิตฺตโต สิยา ภาวโต สมุฏฺฐหนฺติ น กายโต น จิตฺตโต สิยา กายโต จ ภาวโต จ สมุฏฺฐหนฺติ

ឡើងអំពីកាយនឹងចិត្តក៏មាន តាំងឡើងអំពីកាយនឹងវាចា មិនបានតាំងឡើងអំពីចិត្តក៏មាន តាំងឡើងអំពីកាយនឹងចិត្ត មិនបានតាំងឡើងអំពីវាចាក៏មាន តាំងឡើងអំពីវាចានឹងចិត្ត មិនបានតាំងឡើងអំពីកាយក៏មាន តាំងឡើងអំពីកាយនឹងវាចានឹងចិត្តក៏មាន ។

(៣១៩) អនិយតៈតាំង ២ តាំងឡើងអំពីសមុដ្ឋានប៉ុន្មាន ។ អនិយតៈតាំង ២ តាំងឡើងអំពីសមុដ្ឋាន ៣ គឺតាំងឡើងអំពីកាយនឹងចិត្ត មិនបានតាំងឡើងអំពីវាចាក៏មាន តាំងឡើងអំពីវាចានឹងចិត្ត មិនបានតាំងឡើងអំពីកាយក៏មាន តាំងឡើងអំពីកាយនឹងវាចានឹងចិត្តក៏មាន ។

(៣២០) និស្សគ្គិយបាចិត្តិយៈតាំង ៣០ តាំងឡើងអំពីសមុដ្ឋានប៉ុន្មាន ។ និស្សគ្គិយបាចិត្តិយៈតាំង ៣០ តាំងឡើងអំពីសមុដ្ឋាន ៦ គឺតាំងឡើងអំពីកាយ មិនបានតាំងឡើងអំពីវាចានឹងចិត្តក៏មាន តាំងឡើងអំពីវាចា មិនបានតាំងឡើងអំពីកាយនឹងចិត្តក៏មាន តាំងឡើងអំពីកាយនឹងវាចា

น จิตฺตสฺส สมยา กายสฺส จ จิตฺตสฺส จ สมุฏฺฐหนฺติ น จิตฺตสฺส สมยา จิตฺตสฺส จ จิตฺตสฺส จ สมุฏฺฐหนฺติ น กายสฺส สมยา กายสฺส จ จิตฺตสฺส จ จิตฺตสฺส จ สมุฏฺฐหนฺติ ฯ

(๓๒๑) เทฺว ธมฺมา จิตฺตสฺส กตีหิ สมุฏฺฐานีหิ สมุฏฺฐหนฺติ ฯ เทฺว ธมฺมา จิตฺตสฺส อีหิ สมุฏฺฐานีหิ สมุฏฺฐหนฺติ สมยา กายสฺส สมุฏฺฐหนฺติ น จิตฺตสฺส น จิตฺตสฺส สมยา จิตฺตสฺส สมุฏฺฐหนฺติ น กายสฺส น จิตฺตสฺส สมยา กายสฺส จ จิตฺตสฺส จ สมุฏฺฐหนฺติ น จิตฺตสฺส สมยา กายสฺส จ จิตฺตสฺส จ สมุฏฺฐหนฺติ น จิตฺตสฺส สมยา จิตฺตสฺส จ จิตฺตสฺส จ สมุฏฺฐหนฺติ น กายสฺส สมยา กายสฺส จ จิตฺตสฺส จ จิตฺตสฺส จ สมุฏฺฐหนฺติ ฯ

(๓๒๒) จตฺตาโร จิตฺตสฺส กตีหิ สมุฏฺฐานีหิ สมุฏฺฐหนฺติ ฯ จตฺตาโร จิตฺตสฺส อีหิ สมุฏฺฐานีหิ สมุฏฺฐหนฺติ สมยา กายสฺส

មិនបានតាំងខ្លើងអំពីចិត្តក៏មាន តាំងខ្លើងអំពីកាយនឹងចិត្ត មិនបានតាំងខ្លើងអំពីវាចាក៏មាន តាំងខ្លើងអំពីវាចានឹងចិត្ត មិនបានតាំងខ្លើងអំពីកាយក៏មាន តាំងខ្លើងអំពីកាយនឹងវាចានឹងចិត្តក៏មាន ។

[៣៦១] ចាបិត្តិយៈ ចាំង ៩២ តាំងខ្លើងអំពីសម្មុដ្ឋានប៉ុន្មាន ។

ចាបិត្តិយៈ ចាំង ៩២ តាំងខ្លើងអំពីសម្មុដ្ឋាន ៦ គឺតាំងខ្លើងអំពីកាយ មិនបានតាំងខ្លើងអំពីវាចានឹងចិត្តក៏មាន តាំងខ្លើងអំពីវាចា មិនបានតាំងខ្លើងអំពីកាយនឹងចិត្តក៏មាន តាំងខ្លើងអំពីកាយនឹងវាចា មិនបានតាំងខ្លើងអំពីចិត្តក៏មាន តាំងខ្លើងអំពីកាយនឹងចិត្ត មិនបានតាំងខ្លើងអំពីវាចាក៏មាន តាំងខ្លើងអំពីវាចានឹងចិត្ត មិនបានតាំងខ្លើងអំពីកាយក៏មាន តាំងខ្លើងអំពីកាយនឹងវាចានឹងចិត្តក៏មាន ។

[៣៦២] ចាដិទេសនីយៈ ចាំង ៤ តាំងខ្លើងអំពីសម្មុដ្ឋានប៉ុន្មាន ។

ចាដិទេសនីយៈ ចាំង ៤ តាំងខ្លើងអំពីសម្មុដ្ឋាន ៤ គឺតាំងខ្លើងអំពីកាយ

សមុដ្ឋហន្តិ ន ភិក្ខតោ ន ចិត្តតោ សិយា កាយតោ ច ភិក្ខតោ ច សមុដ្ឋហន្តិ ន ចិត្តតោ សិយា កាយតោ ច ចិត្តតោ ច សមុដ្ឋហន្តិ ន ភិក្ខតោ សិយា កាយតោ ច ភិក្ខតោ ច ចិត្តតោ ច សមុដ្ឋហន្តិ ។

(๓๒๓) បញ្ចសត្តតិ សេក្ខិយា កតីហិ សមុដ្ឋានេហិ សមុដ្ឋហន្តិ ។ បញ្ចសត្តតិ សេក្ខិយា តីហិ សមុដ្ឋានេហិ សមុដ្ឋហន្តិ សិយា កាយតោ ច ចិត្តតោ ច សមុដ្ឋហន្តិ ន ភិក្ខតោ សិយា ភិក្ខតោ ច ចិត្តតោ ច សមុដ្ឋហន្តិ ន កាយតោ សិយា កាយតោ ច ភិក្ខតោ ច ចិត្តតោ ច សមុដ្ឋហន្តីតិ ។

សមុដ្ឋានំ និដ្ឋិតំ ។

តស្សុទ្ទានំ

(๓๒๔) អចិត្តកុសលា ចេវ[1]
សមុដ្ឋានញ្ច សព្ពថា
យថានមេន ញាយេន
សមុដ្ឋានំ វិជានថាតិ ។

---

๑ ឧ ម. អចិត្តកុសលោ ចេវ ។

មិនបានតាំងឡើងអំពីវាចានឹងចិត្តក៏មាន តាំងឡើងពីកាយនឹងវាចា មិនបានតាំងឡើងអំពីចិត្តក៏មាន តាំងឡើងអំពីកាយនឹងចិត្ត មិនបានតាំងឡើងអំពីវាចាក៏មាន តាំងឡើងអំពីកាយនឹងវាចានឹងចិត្តក៏មាន ។

(๓๒๓) សេក្ខិយៈតាំង ๗๕ តាំងឡើងអំពីសមុដ្ឋានប៉ុន្មាន ។ សេក្ខិយៈតាំង ๗๕ តាំងឡើងអំពីសមុដ្ឋាន ๓ គឺតាំងឡើងអំពីកាយនឹងចិត្ត មិនបានតាំងឡើងអំពីវាចាក៏មាន តាំងឡើងអំពីវាចានឹងចិត្ត មិនបានតាំងឡើងអំពីកាយក៏មាន តាំងឡើងអំពីកាយនឹងវាចានឹងចិត្តក៏មាន ។

ចប់ សមុដ្ឋាន តែប៉ុណ្ណោះ ។

ឧទ្ទានគឺបញ្ជីរឿងនៃសមុដ្ឋាននោះដូច្នេះ

(๓๒๔) និយាយអំពីអាបត្តិដែលកើតអំពីមិនមានចិត្តគិត ๑ មានកុសលចិត្ត ๑ និយាយអំពីសមុដ្ឋាននៃអាបត្តិតាំងអស់ ๑ អ្នកតាំងឡាយចូរដឹងសមុដ្ឋានដោយបញ្ញាដ៏សមគួរដល់អាបត្តិចុះ ។

(៣២៥) កតំ អាបត្តិយោ តាយិតា
កតំ ឯបសិតា កតា
ឯតេន្តសុ កតំ អាបត្តិយោ
កតំ សំសគ្គបច្ចយា ។
ឆ អាបត្តិយោ តាយិតា
ឆ ឯបសិតា កតា
ឯតេន្តសុ តីសុបិ អាបត្តិយោ
បញ្ច សំសគ្គបច្ចយា ។
(៣២៦) អរុណុគ្គេ កតំ អាបត្តិយោ
កតំ យោវតតិយកា
កតេន អដ្ឋវត្ថុកា
តតីហិ សត្តសត្តហោ ។
អរុណុគ្គេ តីសុបិ អាបត្តិយោ
ទ្វេ យោវតតិយកា
ឆតេន អដ្ឋវត្ថុកា
ឆតេន សត្តសត្តហោ ។

ទុតិយគាថាសង្ខេបកថា

(៣៤៥) សួរថា អាបត្តិដែលតាំងឡើងអំពីកាយមានប៉ុន្មាន អាបត្តិដែលតាំងឡើង អំពីវាចាមានប៉ុន្មាន អាបត្តិប៉ុន្មានមានដល់ឧបសម្បន្នដែលបិទបាំងទោសទុក អាបត្តិប៉ុន្មានដែលត្រូវព្រោះបច្ច័យគឺការប៉ះពាល់នូវកាយ ។ ឆ្លើយថា អាបត្តិដែលតាំងឡើងអំពីកាយមាន ៦ អាបត្តិដែលតាំងឡើងអំពីវាចាមាន ៦ អាបត្តិ ៣ មានដល់ឧបសម្បន្នដែលបិទបាំងទោសទុក អាបត្តិ ៥ ដែលត្រូវព្រោះបច្ច័យគឺការប៉ះពាល់នូវកាយ ។

(៣៤៦) អាបត្តិដែលត្រូវកន្លងវេលាអរុណរះឡើង មានប៉ុន្មាន អាបត្តិដែលត្រូវកន្លងៗណៈដែលសង្ឃសូត្រសមនុភាសនកម្មចប់ជាគំរប់ ៣ ដង មានប៉ុន្មាន អាបត្តិដែលត្រូវព្រោះបំពេញនូវវត្តគ្រប់ចាំង ៨ មានប៉ុន្មាន ក្នុងសាសនានេះ ការសង្គ្រោះចាំងអស់ដោយទុទ្ទេសប៉ុន្មាន ។ អាបត្តិដែលត្រូវកន្លងវេលាអរុណរះឡើងមាន ៣ អាបត្តិដែលត្រូវកន្លងៗណៈដែលសង្ឃសូត្រសមនុភាសនកម្មចប់ជាគំរប់ ៣ ដង មាន ២ អាបត្តិដែលត្រូវព្រោះបំពេញនូវវត្តឲ្យគ្រប់ចាំង ៨ មានតែ ១ ក្នុងសាសនានេះ ការសង្គ្រោះចាំងអស់ដោយទុទ្ទេសតែ ១ គឺនិទានុទ្ទេស ។

ទុតិយគាថាសង្គណ៍កំ វិនយមូលាទិបុច្ឆាវិស្សជ្ជនា

(๓๒๗) វិនយស្ស កតិ មូលានិ
យានិ ពុទ្ធេន បញ្ញត្តា
វិនយកម្មា កតិ វុត្តា
ឧទ្ទិស្សន្តិ កតិ ។
វិនយស្ស ទ្វេ មូលានិ
យានិ ពុទ្ធេន បញ្ញត្តា
វិនយកម្មា ទ្វេ វុត្តា
ទ្វេ ឧទ្ទិស្សន្តិ ។

(๓๒๘) គាមន្តរេ កតិ អាបត្តិយោ
កតិ ឆេទិតាវប្បច្ចយា
កតិមំសេសុ ថុល្លច្ចយំ
កតិមំសេសុ ទុក្កដំ ។
គាមន្តរេ ចតស្សោ អាបត្តិយោ
ចតស្សោ ឆេទិតាវប្បច្ចយា
ឯកមំសេ ថុល្លច្ចយំ
ឆវមំសេសុ ទុក្កដំ ។

ទុតិយគាថាសង្គណភិក្ខុ បុច្ឆាវិស្សជ្ជនាអំពីមូលនៃវិន័យជាដើម

[๓๒๗] មូលរបស់វិន័យមានប៉ុន្មាន ដែលព្រះពុទ្ធទ្រង់បញ្ញត្តទុកមក គុរុកាបត្តិក្នុងវិន័យមានប៉ុន្មាន ដែលព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ទុកមក អាបត្តិដែលត្រូវព្រោះបទឃាំងទុដ្ឋុល្លាបត្តិមានប៉ុន្មាន ។ មូលរបស់វិន័យមាន ២ ដែលព្រះពុទ្ធទ្រង់បញ្ញត្តទុកមក គុរុកាបត្តិក្នុងវិន័យមាន ២ ដែលព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ទុកមក ដែលត្រូវព្រោះបទឃាំងទុដ្ឋុល្លាបត្តិមាន ២[1] ។

[๓๒๘] អាបត្តិប៉ុន្មាន ដែលត្រូវក្នុងចន្លោះផ្ទះ អាបត្តិប៉ុន្មានដែលត្រូវព្រោះឆ្ងល់ថាកាន់ត្រើយស្ទឹង ជាបច្ចុយ សាច់ប៉ុន្មានប្រការ ដែលភិក្ខុធាន់ត្រូវថុល្លច្ចុយ សាច់ប៉ុន្មានប្រការ ដែលភិក្ខុធាន់ត្រូវទុក្កដ ។ អាបត្តិ ២ ដែលត្រូវក្នុងចន្លោះផ្ទះ អាបត្តិ ២ ដែលត្រូវព្រោះឆ្ងល់ថាកាន់ត្រើយស្ទឹង ជាបច្ចុយ សាច់មនុស្សតែមួយដែលធាន់ត្រូវអាបត្តិថុល្លច្ចុយ សាច់ ៩ ប្រការ ដែលភិក្ខុធាន់ ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។

---

๑ អដ្ឋកថា អាបត្តិ ២ នោះគឺ អាបត្តិបាចិត្តិយៈរបស់ភិក្ខុនីដែលត្រូវព្រោះដួយបិទបាំងទោសភិក្ខុនីដូចគ្នា ๑ អាបត្តិបាចិត្តិយៈរបស់ភិក្ខុដែលត្រូវព្រោះដួយបិទបាំងអាបត្តិសង្ឃាទិសេសនៃភិក្ខុដូចគ្នា ๑ ។

(๓๒๙) กตี ภวสงฺคหา วุตฺตา

กตี ภวสงฺคหา นิกฺขิตฺตา

ยตฺถ ยตฺถ สฺวายํ กตี อาปตฺติโย

ปฏิกฺขิตฺตา สฺวายํ กตฺถจิ กตา ฯ

เอตฺถ ภวสงฺคหา วุตฺตา

เอตฺถ ภวสงฺคหา นิกฺขิตฺตา

ยตฺถ ยตฺถ สฺวายํ ตีสฺวา อาปตฺติโย

จตฺตาโร จ ปฏิกฺกเมา ฯ

(๓๓๐) กตี เทสนาคามินิโย

กตี สมฺปฏิกมฺมา กตา

กเตฺถ อสมฺปฏิกมฺมา วุตฺตา

ตุเลฺยตพฺพตุลฺยตา ฯ

ปญฺจ เทสนาคามินิโย

ฉ สมฺปฏิกมฺมา กตา

ฆเตฺถ อสมฺปฏิกมฺมา วุตฺตา

ตุเลฺยตพฺพตุลฺยตา ฯ

(៣៦៩) អាបត្តិប៉ុន្មានដែលតាំងឡើងអំពីវាចាហើយត្រូវតែកន្លងក្នុងកត្រី អាបត្តិប៉ុន្មានដែលតាំងឡើងអំពីវាចា ហើយត្រូវតែកន្លងវេលាថ្ងៃ អាបត្តិប៉ុន្មានមានដល់ទុបសម្បន្នដែលឲ្យ អាបត្តិប៉ុន្មានមានដល់ទុបសម្បន្នដែលទទួល ។ អាបត្តិ ២ ប្រកបដោយវាចាហើយត្រូវតែកន្លងក្នុងកត្រី អាបត្តិ ២ ដែលតាំងឡើងអំពីវាចាហើយត្រូវតែកន្លងវេលាថ្ងៃ អាបត្តិ ៣ មានដល់ទុបសម្បន្នដែលឲ្យ អាបត្តិ ៤ មានដល់ទុបសម្បន្នដែលទទួល ។

(៣៧០) អាបត្តិប៉ុន្មានដែលជាទេសនាគាមិនី អាបត្តិប៉ុន្មានដែលជាសប្បដិកម្ម[1] ក្នុងសាសនានេះ មានអាបត្តិប៉ុន្មានដែលព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្សគ្រែតាស់ថាជាអប្បដិកម្ម[2] ក្នុងសាសនានេះ ។ អាបត្តិដែលជាទេសនាគាមិនីមាន ៥ អាបត្តិដែលជាសប្បដិកម្មមាន ៦ អាបត្តិ ១ ដែលព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្សគ្រែតាស់ថាជាអប្បដិកម្ម ក្នុងសាសនានេះ ។

---

១ អដ្ឋកថា ថា សប្បដិកម្ម ប្រែថា អាបត្តិដែលកែបាន បានដល់អាបត្តិ ៦ កង ក្រៅពីសង្ឃាទិសេស រហូតដល់ទុក្កដ ។ ២ អប្បដិកម្ម ប្រែថា អាបត្តិកែលែងបាន បានដល់ឆាកដឹក ៤ ឬទាំង ៨ ។

ទុតិយគាថាឋានសង្គណិកំ គរុកាទិបុច្ឆាវិស្សជ្ជនា

(๓๓๑) វិនយតន្តិកា តេតិ វុត្តា
តាយភាគវតា ច
តេតិ វិតក្កោ ឧញ្ញារសោ[๑]
តេតិ ញត្តិចតុត្ថេន សម្មតិ ។
វិនយតន្តិកា ទ្វេ វុត្តា
តាយភាគវតា ច
ឯកោ វិតក្កោ ឧញ្ញារសោ
ឯកា ញត្តិចតុត្ថេន សម្មតិ ។

(๓๓๒) ចារាជិកា តាយិកា តេតិ
តេតិ សំវាសតេភូមិយោ[๒]
តេតីនញ្ច វត្ថុច្ឆេទោ
បញ្ញត្តា ទ្វត្តិំសា តេតិ ។
ចារាជិកា តាយិកា ទ្វេ
ទ្វេ សំវាសតេភូមិយោ[๓]
ទ្វិន្នញ្ច វត្ថុច្ឆេទោ
បញ្ញត្តា ទ្វត្តិំសា ទ្វេវ ។

---

๑ ម. ឧញ្ញារសោ ។ ๒-๓ ឧ. សំវាសភូមិយោ ។

ទុតិយភាថាសង្គណិកៈ បុច្ឆាវិស្សជ្ជនាអំពីគរុកាបត្តិដាដើម

(៣៣១) អាបត្តិប៉ុន្មាន ដែលព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់ត្រាស់ថាជាគរុកាបត្តិក្នុងវិន័យ សិក្ខាបទប៉ុន្មាន ដែលតាំងឡើងអំពីកាយនឹងវាចា រសស្រូវប៉ុន្មានដែលគួរធាន់បានក្នុងវេលាវិកាល ការសន្ទូតដោយញត្តិចតុត្ថកម្មវាចាមានប៉ុន្មាន ។ អាបត្តិ ២ យ៉ាងដែលព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្សទ្រង់ត្រាស់ថាជាគរុកាបត្តិក្នុងវិន័យ សិក្ខាបទតាំងអស់សុទ្ធតែតាំងឡើងអំពីកាយនឹងវាចា រសស្រូវតែ១គីឡូ ឈ្មោះលោណសោចិរកៈ[1] ដែលគួរធាន់បានក្នុងវេលាវិកាល ការសន្ទូតដោយញត្តិចតុត្ថកម្មវាចាមានតែ១ ។

(៣៣២) អាបត្តិចុរាដិក ដែលតាំងឡើងអំពីកាយមានប៉ុន្មាន ភូមិនៃសំវាសមានប៉ុន្មាន ភត្រីជាច់មានដល់កិក្ខុប៉ុន្មាន ពួកព្រះអគ្គបញ្ញត្តិភាគត្រឹមពីរផ្នាប់ មានប៉ុន្មានសិក្ខាបទ ។ អាបត្តិចុរាដិកដែលតាំងឡើងអំពីកាយមាន ២ ភូមិនៃសំវាសមាន ២ ភត្រីជាច់មានដល់កិក្ខុ ២ ពួក (កិក្ខុកំពុងនៅបរិវាស ១ ប្រព្រឹត្តមានត្ត ១) ព្រះអគ្គទ្រង់បញ្ញត្តិភាគត្រឹមពីរផ្នាប់ មាន២ សិក្ខាបទ[2] ។

---

១ អដ្ឋកថា ឋា ត្រូវមើលនយលក្ខណៈក្នុងសៀវភៅទី ៣ ក្នុងភេសជ្ជក្ខន្ធកៈទំព័រ ២៥៦ ។

២ព្រះអង្គ ទ្រង់បញ្ញត្តិមិនឲ្យកិក្ខុនីយកម្រាមដៃលាងអង្គជាតឲ្យហួសដាង២ភ្ជាំងម្រាមដៃឡើងទៅ អនញ្ញាតត្រឹមតែ ២ ភ្ជាំងដៃ១ទ្រង់បញ្ញត្តិមិនឲ្យរុកសក់រែងហួសដាង ២ ផ្នាប់ឡើងទៅ ១ ។

(๓๓๓) กตฺตาหํ วิจริสฺสามิ
กตีหิ สงฺฆาฏีหิ
กตฺตพฺพ ปตฺตมาปชฺชิตฺวา
ญาณสฺมิญฺจ กรณีเย ฯ
โน อตฺตาหํ วิจริสฺสามิ
โนสีหิ สงฺฆาฏีหิ
โนตฺตพฺพ ปตฺตมาปชฺชิตฺวา
ญาณสฺมิญฺจ กรณีเย โนวาติ ฯ

(๓๓๔) ยาวญฺหิ ตถาคเต กงฺขติ อาปชฺชิตฺวา
ยถา ยาวชีกา กงฺขา
ติกิจฺฉนา กงฺขติ วุฏฺฐา
สญฺหริตฺวาปิ น กงฺขติ ฯ
ยาวญฺหิ ตถาคเต ตีเรสฺสา อาปชฺชิตฺวา
ยถา ยาวชีกา ตีรณา
ติกิจฺฉนา ตีรณา วุฏฺฐา
สญฺหริตฺวาปิ น ตีรณา ฯ

(៣៣៣) កិកុនី វាយ១នឯង ត្រូវអាបត្តិប៉ុន្មាន សង្ឃបែកគ្នាដោយអាការប៉ុន្មាន អាបត្តិដែលត្រូវជាដំបូងក្នុងវិន័យនេះមានប៉ុន្មាន ការធ្វើញត្តិមានប៉ុន្មាន ។ កិកុនី វាយ១នឯង ត្រូវអាបត្តិ ២ សង្ឃបែកគ្នាដោយអាការ ២ អាបត្តិដែលត្រូវជាដំបូងក្នុងវិន័យនេះមាន ២ ការធ្វើញត្តិមាន ២ ។

(៣៣៤) ក្នុងចាណាតិបាតមានអាបត្តិប៉ុន្មាន អាបត្តិបាចិត្តិយដែលតាំងឡើងអំពីវាចាមានប៉ុន្មាន អាបត្តិដែលកិកុនិយាយលួងមាតុគ្រាមដោយពាក្យអាក្រក់មានប៉ុន្មាន អាបត្តិប៉ុន្មានដែលកិកុត្រូវព្រោះការដឹកនាំបុរសនឹងស្ត្រី ឲ្យបានគ្នាជាប្តីប្រពន្ធ ។ ក្នុងចាណាតិបាតមានអាបត្តិ ៣ អាបត្តិបាចិត្តិយដែលតាំងឡើងអំពីវាចាមាន ៣ អាបត្តិដែលកិកុនិយាយលួងមាតុគ្រាមដោយពាក្យអាក្រក់មាន ៣ អាបត្តិ ៣ ត្រូវ(ព្រោះការដឹកនាំបុរសនឹងស្ត្រីឲ្យបានគ្នាជាប្តីប្រពន្ធ) ។

(๓๓๕) កតំ បុច្ឆលា ន ឧបសម្បន្នេតព្វា
កតី កម្មេ[1] សង្គហា
ជាសិតកា កតំ វុត្តា
កតីនំ ឯកាភិកា ។
តយោ បុច្ឆលា ន ឧបសម្បន្នេតព្វា
តយោ កម្មេ[2] សង្គហា
ជាសិតកា តយោ វុត្តា
តិណ្ណំ ឯកាភិកា ។

(๓๓๖) អធិដ្ឋានេ កតំ អាបត្តិយោ
កតំ មេថុនប្បច្ចយោ
ជិឆ្ឌន្តស្ស កតំ អាបត្តិយោ
កតំ ឆឌ្ឌិតប្បច្ចយោ ។
អធិដ្ឋានេ តំសេ្ស អាបត្តិយោ
ចតសេ្ស មេថុនប្បច្ចយោ
ជិឆ្ឌន្តស្ស តំសេ្ស អាបត្តិយោ
បញ្ច ឆឌ្ឌិតប្បច្ចយោ ។

๑-๒ ម. កម្មេនំ ។

(៣៣៩) បុគ្គលដែលមិនត្រូវឲ្យឧបសម្បទាមានប៉ុន្មានពួក ការសង្គ្រោះកម្មមានប៉ុន្មាន បុគ្គលដែលព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ត្រូវឲ្យនិស្ស័យមានប៉ុន្មាន ជនប៉ុន្មានពួកដែលត្រូវសូត្រកម្មវាចាតែម្តងបាន ។ បុគ្គលដែលមិនត្រូវឲ្យឧបសម្បទាមាន ៣ ពួក ការសង្គ្រោះកម្មមាន ៣ បុគ្គលដែលព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថាត្រូវឲ្យនិស្ស័យមាន ៣ ពួក ជន ៣ ពួក ដែលត្រូវសូត្រកម្មវាចាតែម្តងបាន ។

(៣៣០) ក្នុងអទិន្នាទានមានអាបត្តិប៉ុន្មាន អាបត្តិព្រោះមេថុនជាបច្ច័យមានប៉ុន្មាន អាបត្តិប៉ុន្មានមានដល់ភិក្ខុដែលកាត់ អាបត្តិប៉ុន្មានដែលភិក្ខុត្រូវព្រោះចោលជាបច្ច័យ ។ ក្នុងអទិន្នាទានមានអាបត្តិ ៣ អាបត្តិព្រោះមេថុនជាបច្ច័យមាន ៤ អាបត្តិ ៣ មានដល់ភិក្ខុដែលកាត់ អាបត្តិ ៥ ដែលភិក្ខុត្រូវព្រោះចោលជាបច្ច័យ ។

(៣៣៧) កិំភិក្ខវោ ឯកច្ចស្មិំ
ចាតុទ្ទសេ ឧបោសថេ
ភេសជ្ជេ ឧប្បន្នេ
តេន ភិក្ខូន ន ជានន្តិ
តេន ភិក្ខូន ន ជានន្តិ
កិំភិក្ខវោ ឯកច្ចស្មិំ
ចាតុទ្ទសេ ឧបោសថេ
ភេសជ្ជេ ឧប្បន្នេ
តេន ភិក្ខូន ន ជានន្តិ
តេន ភិក្ខូន ន ជានន្តិ

(៣៣៨) កិំភិក្ខវេ ឯកច្ចេ អភព្វា
ចាតុទ្ទសេ ឧបោសថេ
ភេសជ្ជេ ឧប្បន្នេ
ភព្វាភាគមនាយ
តេន ភិក្ខូន ន ជានន្តិ
កិំភិក្ខវេ ឯកច្ចេ អភព្វា
អជ្ជ ចាតុទ្ទសេ ឧបោសថេ
ភេសជ្ជេ ឧប្បន្នេ
ភព្វាភាគមនាយ
តេន ភិក្ខូន ន ជានន្តិ

នៃឃោសិតវត្ថុ បរិវារៈ

(៣៣៧) ក្នុងតិក្ខនោវាទវគ្គ មានអាបត្តិទុក្កដលាយ ដោយអាបត្តិបាចិត្តិយៈដែរឬទេ នវកៈក្នុងបឋមសិក្ខាបទនេះ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា មានប៉ុន្មាន អាបត្តិដែលត្រូវ ព្រោះបីវារមានដល់តិក្ខប៉ុន្មានពួក ។ ក្នុងតិក្ខនោវាទវគ្គ មានអាបត្តិទុក្កដលាយដោយអាបត្តិបាចិត្តិយៈដែរ ក្នុងបឋម-សិក្ខាបទនេះមាននវកៈ ៤ ដែលព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ទុកមក ហើយ អាបត្តិដែលត្រូវព្រោះបីវារមានដល់តិក្ខពីរពួក ។

(៣៣៨) អាបត្តិបាដិទេសនីយៈរបស់តិក្ខនីព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ ថាមានប៉ុន្មាន អាបត្តិទុក្កដលាយដោយអាបត្តិបាចិត្តិយៈព្រោះ សូមស្រូវស្រែស់យកមកនាន់មានដែរឬទេ ។ អាបត្តិបាដិ-ទេសនីយៈរបស់តិក្ខនីព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថាមាន ៨ អាបត្តិ ទុក្កដលាយដោយអាបត្តិបាចិត្តិយៈ ព្រោះសូមស្រូវស្រែស់យក មកនាន់ក៏មានដែរ ។

(๓๓๙) កច្ចន្តស្ស កតំ អាបត្តិយោ
បឋមស្ស វសេ កត្តុកាម
ឯសិន្ទ្ធស្ស កតំ អាបត្តិយោ
ឯបន្ទ្ធស្សវសេ កត្តុកាម(๑) ។
កច្ចន្តស្ស ចតស្សោ អាបត្តិយោ
បឋមស្ស វសេ តត្តុកាម(๒)
ឯសិន្ទ្ធស្ស ចតស្សោ អាបត្តិយោ
ឯបន្ទ្ធស្សវសេ តត្តុកាម(๓) ។

(๓๔๐) តតំ ឆាចិត្តិយានំ សញ្ញានំ ឆាឆាវត្តុកានំ
អបុព្ពំ អចរិមំ អាបជ្ជយ្យ ឯកតោ ។
បញ្ច ឆាចិត្តិយានំ សញ្ញានំ ឆាឆាវត្តុកានំ
អបុព្ពំ អចរិមំ អាបជ្ជយ្យ ឯកតោ ។

---

๑ ឱ. កិត្តុកា ។ ๒–๓ តត្តុកា ។

ទុតិយគាថាសង្គណិកៈ បុច្ឆាវិស្សជ្ជនាអំពីអាបត្តិជាចិត្តិយៈ

(៣៣៩) អាបត្តិប៉ុន្មានមានដល់តិក្ខុដែលដើរ អាបត្តិប៉ុន្មានមានដល់តិក្ខុដែលឈរ អាបត្តិប៉ុន្មានមានដល់តិក្ខុដែលអង្គុយ អាបត្តិប៉ុន្មានមានដល់តិក្ខុដែលដេក ។ អាបត្តិ ៤ មានដល់តិក្ខុដែលដើរ ឯតិក្ខុដែលឈរក៏មានអាបត្តិប៉ុណ្ណោះដែរ អាបត្តិ ៤ មានដល់តិក្ខុដែលអង្គុយ ឯតិក្ខុដែលដេកក៏មានអាបត្តិប៉ុណ្ណោះដែរ ។

(៣៤០) តិក្ខុត្រូវអាបត្តិជាចិត្តិយៈ ចាំងអស់ប៉ុន្មាន ដែលមានវត្ថុផ្សេងៗគ្នាក្នុងខណៈមួយមិនមុនមិនក្រោយ ។ តិក្ខុត្រូវអាបត្តិជាចិត្តិយៈ ចាំងអស់ ៥ ដែលមានវត្ថុផ្សេងៗគ្នា ក្នុងខណៈមួយ មិនមុន មិនក្រោយ ។

[๓๘๑] อหนฺติ ปาจิตฺติยนฺติ สญฺญิ ปาจิตฺติยนฺติ วิมติ

อปตฺติ อจิตฺตกมาปชฺชติ ฯ

น ปาจิตฺติยนฺติ สญฺญิ ปาจิตฺติยนฺติ วิมติ

อปตฺติ อจิตฺตกมาปชฺชติ ฯ

[๓๘๒] กถนฺติ ปาจิตฺติยนฺติ สญฺญิ ปาจิตฺติยนฺติ วิมติ

กถนฺติกาย เทเสยฺย วุตฺตา อาทิจฺจพนฺธุนา ฯ

ปญฺจ ปาจิตฺติยนฺติ สญฺญิ ปาจิตฺติยนฺติ วิมติ

ปกฺขนฺติกาย เทเสยฺย วุตฺตา อาทิจฺจพนฺธุนา ฯ

(๓๘๑) កិក្ខុត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយៈទាំងអស់ប៉ុន្មាន ដែលមានវត្ថុផ្សេង ๆ គ្នា ក្នុងខណៈមួយ មិនមុន មិនក្រោយ ។ កិក្ខុត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយៈទាំងអស់ ៩ ដែលមានវត្ថុផ្សេង ๆ គ្នា ក្នុងខណៈមួយ មិនមុន មិនក្រោយ ។

(๓๘๒) ព្រះពុទ្ធជាអាទិច្চវង្ស ទ្រង់ត្រាស់ទុកមកថា កិក្ខុត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយៈទាំងអស់ប៉ុន្មាន ដែលមានវត្ថុផ្សេង ๆ គ្នា ហើយគួរសំដែងដោយវាចាប៉ុន្មានដងបាន ។ ព្រះពុទ្ធជាអាទិច্চវង្សទ្រង់ត្រាស់ទុកមកថា កិក្ខុត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយៈទាំងអស់ ៩ ដែលមានវត្ថុផ្សេង ๆ គ្នា ហើយគួរសំដែងដោយវាចាតែម្តងបាន ។

ទុតិយគាថាសង្គណិកំ ចាចិត្តិយបុច្ឆាវិស្សជ្ជនា

[๓๖๓] កតំ ចាចិត្តិយានិ សញ្ញានិ ជាតរូបរជតានិ

កតំវាចាយ នេសេយ្យ វុត្តា អាទិច្ចពន្ធុនា ។

ឧរ ចាចិត្តិយានិ សញ្ញានិ ជាតរូបរជតានិ

ឋកវាចាយ នេសេយ្យ វុត្តា អាទិច្ចពន្ធុនា ។

[๓๖๔] កតំ ចាចិត្តិយានិ សញ្ញានិ ជាតរូបរជតានិ

កិញ្ចិ កិត្តេត្វា នេសេយ្យ វុត្តា អាទិច្ចពន្ធុនា ។

បញ្ច ចាចិត្តិយានិ សញ្ញានិ ជាតរូបរជតានិ

វត្តុំ កិត្តេត្វា នេសេយ្យ វុត្តា អាទិច្ចពន្ធុនា ។

ទុតិយគាថាសង្គណិកៈ បុច្ឆាវិស្សជ្ជនាអំពីអាបត្តិបាចិត្តិយៈ

(៣៤៣) ព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់ត្រាស់ទុកថា ភិក្ខុ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយៈ ៣ តើអស់ប៉ុន្មាន ដែលមានវត្ថុផ្សេងៗគ្នា ហើយគួរសំដែងដោយវាចាប៉ុន្មានដងបាន ។ ព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្សទ្រង់ត្រាស់ទុកមកថា ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយៈ ៣ អស់ ៩ ដែលមានវត្ថុផ្សេងៗគ្នា ហើយគួរសំដែង ដោយវាចាតែម្តងបាន ។

(៣៤៤) ព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់ត្រាស់ទុកមកថា ភិក្ខុ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយៈ ៣ តើអស់ប៉ុន្មានដែលមានវត្ថុផ្សេង ។ គ្នា ហើយគួរប្រាប់អ្វី ទើបសំដែងបាន ។ ព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់ត្រាស់ទុកមកថា ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយៈ ៣ អស់ ៩ ដែលមានវត្ថុផ្សេងៗគ្នាហើយគួរប្រាប់វត្ថុទើបសំដែងបាន ។

(๓๘๕) กตฺถ จาติกฺกมิยมาน สญฺญาน ตาสาวตฺถุกาน

กตฺถญฺจ กตฺถจฺจา เอเสยฺย วุตฺตา อาคนฺตุภนฺตา ฯ

เอว จาติกฺกมิยมาน สญฺญาน ตาสาวตฺถุกาน

วตฺตุ กตฺถจฺจา เอเสยฺย วุตฺตา อาคนฺตุภนฺตา ฯ

(๓๘๖) ยาวตติยเก กตฺถ อาคตฺถิยา

กตฺถ เวหาสยฺหุยา

ตาทนฺตสฺส กตฺถ อาคตฺถิยา

กตฺถ เคาฆนยฺหุยา ฯ

ยาวตติยเก ตตฺรา อาคตฺถิยา

ต เวหาสยฺหุยา

ตาทนฺตสฺส ตตฺรา อาคตฺถิยา

ปญฺห เคาฆนยฺหุยา ฯ

(๓๔๕) ព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់ត្រាស់ទុកមកថា ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយៈទាំងអស់ប៉ុន្មាន ដែលមានវត្ថុផ្សេងៗគ្នា ហើយគួរប្រាប់អ្វីទើបសំដែងបាន ។ ព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់ត្រាស់ទុកមកថា ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយៈទាំងអស់ ៩ ដែលមានវត្ថុផ្សេង ៗ គ្នាហើយគួរប្រាប់វត្ថុទើបសំដែងបាន ។

(๓๔๖) អាបត្តិប៉ុន្មានយ៉ាងដែលត្រូវក្នុង ๑ ណៈ ដែលសង្ឃសូត្រសមនុភាសនកម្មបប់ជាគំរប់ ๓ ដង អាបត្តិប៉ុន្មាន ដែលត្រូវព្រោះពោលជាបច្ច័យ អាបត្តិប៉ុន្មានដែលត្រូវព្រោះទំពាស៊ី (សាច់) អាបត្តិប៉ុន្មានដែលត្រូវព្រោះកោជនជាបច្ច័យ ។ អាបត្តិ ๓ ដែលត្រូវក្នុង ๑ ណៈ ដែលសង្ឃសូត្រសមនុភាសនកម្មបប់ជាគំរប់ ๓ ដង អាបត្តិ ๖ ដែលត្រូវព្រោះពោលជាបច្ច័យ ។ អាបត្តិ ๓ ដែលត្រូវព្រោះទំពាស៊ី (សាច់) អាបត្តិ ๔ ដែលត្រូវព្រោះកោជនជាបច្ច័យ ។

(๓๔๗) សញ្ញា យោវតតិយោ
កតំ ឋានានំ តច្ឆន្តិ
កតីនញ្ច អាបត្តិ
កតីនំ អធិករណានញ្ច ។
សញ្ញា យោវតតិយកា
បញ្ច ឋានានំ តច្ឆន្តិ
បញ្ចន្នញ្ច អាបត្តិ
បញ្ចន្នំ អធិករណានញ្ច ។

(๓๔๘) កតីនំ វិនិច្ឆយោ ហោតិ
កតីនំ រូបសមេន ច
កតីនញ្ច អនាបត្តិ
កតីហិ ឋានេហិ សោភតិ ។
បញ្ចន្នំ វិនិច្ឆយោ ហោតិ
បញ្ចន្នំ រូបសមេន ច
បញ្ចន្នញ្ច អនាបត្តិ
តីហិ ឋានេហិ សោភតិ ។

(๓๔๗) យាវតតិយាបត្តិ ចាំងអស់ រមែងដល់នូវស្ថានប៉ុន្មាន មួយទៀត អាបត្តិមានដល់បុគ្គលប៉ុន្មានពួក អធិករណ៍មានដល់បុគ្គលប៉ុន្មានពួក ។ យាវតតិយាបត្តិ ចាំងអស់ រមែងដល់នូវស្ថាន ៥ អាបត្តិមានដល់បុគ្គល ៥ ពួក អធិករណ៍មានដល់បុគ្គល ៥ ពួក ។

(๓๔๘) ការវិនិច្ឆ័យមានដល់បុគ្គលប៉ុន្មានពួក ការរម្ងាប់អធិករណ៍មានដល់បុគ្គលប៉ុន្មានពួក អនាបត្តិមានដល់បុគ្គលប៉ុន្មានពួក បុគ្គលរុងរឿងដោយស្ថានប៉ុន្មានយ៉ាង ។ ការវិនិច្ឆ័យមានដល់បុគ្គល ៥ ពួក ការរម្ងាប់អធិករណ៍មានដល់បុគ្គល ៥ ពួក អនាបត្តិមានដល់បុគ្គល ៥ ពួក បុគ្គលរុងរឿងដោយស្ថាន ๓ យ៉ាង ។

(๓๔๙) กตัง กายิกา วัณฑี
กตัง กายิกา ธิกา
ฉัฑฑนสฺส กตัง อาปตฺติ
กตัง ปัฏิคฺคหิตาตปฺปจฺจยา ฯ
เนฺต กายิกา วัณฑี
เนฺต กายิกา ธิกา
ฉัฑฑนสฺส ปกา อาปตฺติ
ปกา ปัฏิคฺคหิตาตปฺปจฺจยา ฯ

(๓๕๐) กตาฉัสัง สมฺปสฺสี
ปเรสัง สนฺตายะ เทสะเย[๑]
ทุกฺกัฏกา กตัง วุฏฺฐา
กตัง สมฺมาปวัฏฺฐา[๒] ฯ
อฏฺฐาฉัสัง สมฺปสฺสี
ปเรสัง สนฺตายะ เทสะเย
ทุกฺกัฏกา ตะยา วุฏฺฐา
เตจตฺตาฬีสะ สมฺมาวัฏฺฐา ฯ

---

๑ ฉ. เทเสยฺย ฯ ๒ ฉ. ม. สมฺมาวัตฺถา ฯ

(៣៤៩) អាបត្តិដែលតាំងឡើងអំពីកាយ ហើយត្រូវតែក្នុងពាក្យមានប៉ុន្មាន អាបត្តិដែលតាំងឡើងអំពីកាយ ហើយត្រូវតែក្នុងវេលាថ្ងៃមានប៉ុន្មាន អាបត្តិប៉ុន្មានដែលត្រូវព្រោះគយគន់ អាបត្តិប៉ុន្មានដែលត្រូវព្រោះបិណ្ឌបាតជាបច្ច័យ ? អាបត្តិដែលតាំងឡើងអំពីកាយ ហើយត្រូវតែក្នុងវេលាពាក្យមាន ២ អាបត្តិ ដែលតាំងឡើងអំពីកាយ ហើយត្រូវតែក្នុងវេលាថ្ងៃមាន ២ អាបត្តិតែ ១ ដែលត្រូវព្រោះគយគន់ (មើលអដ្ឋកថាតាមគ្រាមដោយតម្រែក) អាបត្តិតែ ១ ដែលត្រូវព្រោះបិណ្ឌបាតជាបច្ច័យ[1] ?

(៣៥០) កិក្ខុឃើញអានិសង្សប៉ុន្មាន ទើបសំដែងធម៌ដល់អ្នកដទៃដោយសព្វា ទុក្ខដ្ឋកកិក្ខុ (កិក្ខុដែលសង្ឃលើកវត្ត) ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថាមានប៉ុន្មាន ការប្រព្រឹត្តិវត្តដោយប្រពៃមានប៉ុន្មាន ? កិក្ខុឃើញអានិសង្ស ៨ យ៉ាង ទើបសំដែងធម៌ ដល់អ្នកដទៃដោយសព្វា ទុក្ខដ្ឋកកិក្ខុព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថាមាន ៣ ពួក ការប្រព្រឹត្តិវត្តដោយប្រពៃមាន ៤៣ ?

---

១ អដ្ឋកថា ថា អាបត្តិតែ ១ ដែលត្រូវព្រោះបិណ្ឌបាតជាបច្ច័យនោះគំ កិក្ខុសំឡឹងមើលមុខស្ត្រីដែលប្រគេនចង្ហាន់ត្រូវទុក្កដ ។ ដោយហោចទៅសូម្បីតែសំឡឹងមើលមុខសាមណេរដែលកំពុងប្រគេនបបរ ឬម្ហូបក្រៀមក៏ត្រូវទុក្កដដែរ ។ ប៉ុន្តែក្នុងកុរុន្ទីលោកកែក្នុងបទថា អាបត្តិតែ ១ ដែលត្រូវព្រោះបិណ្ឌបាតជាបច្ច័យនោះ គឺកិក្ខុឆាន់បិណ្ឌបាតដែលកិក្ខុនីបាត់ចែងត្រូវបាចិត្តិយៈ។ (ពាក្យក្នុងកុរុន្ទីនេះ ត្រូវគ្នានឹងបរិបោចនសិក្ខាបទ ក្នុងមហាវិភង្គ) ។

ទុតិយភាវាសង្គណិកំ មុសាវាទវិបុក្ខវិស្សជ្ជនា

(៣៩១) កតិហាវេ មុសាវាទោ

កតិ បរមង្គុ វុច្ចតិ

កតិ ចាដិនេសដិយោ

កតីនំ នេសនាយ ច ។

បញ្ចហាវេ មុសាវាទោ

បុច្ឆស បរមង្គុ វុច្ចតិ

ទ្វាទស ចាដិនេសដិយោ

ចតុន្នំ នេសនាយ ច ។

(៣៩២) កតង្គិកោ មុសាវាទោ

កតិ ឧទោសថង្គានិ

កតិ ទ្វេយ្យង្គានិ

កតិ តិត្ថិយវត្តនា ។

អដ្ឋង្គិកោ មុសាវាទោ

អដ្ឋ ឧទោសថង្គានិ

អដ្ឋ ទ្វេយ្យង្គានិ

អដ្ឋ តិត្ថិយវត្តនា ។

(๓๙๑) មុសាវាទដល់នូវស្ថានប៉ុន្មាន ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា អាបត្តិប៉ុន្មានដែលមានកំណត់ថ្ងៃ អាបត្តិជាដំទេសនីយៈមានប៉ុន្មាន មួយទៀត បុគ្គលប៉ុន្មានពួកដែលគួរសំដែងទោស ។ មុសាវាទដល់នូវស្ថាន ៥ យ៉ាង ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា អាបត្តិដែលមានកំណត់ថ្ងៃ (នោះ) មាន ១៤ អាបត្តិជាដំទេសនីយៈ មាន ១២ (ដោយរួមតាំងកិក្ខុ កិក្ខុនី) បុគ្គល ៤ ពួកដែលគួរសំដែងទោស ។

(๓๙๒) មុសាវាទប្រកបដោយអង្គប៉ុន្មាន ខេបោសថមានអង្គប៉ុន្មាន អង្គរបស់កិក្ខុដែលគួរដល់នូវទុតកម្មមានប៉ុន្មាន ការប្រព្រឹត្តិតិត្ថិយវត្តមានប៉ុន្មាន ។ មុសាវាទប្រកបដោយអង្គ ៨ ខេបោសថប្រកបដោយអង្គ ៨ អង្គរបស់កិក្ខុដែលគួរដល់នូវទុតកម្មមាន ៨ ការប្រព្រឹត្តិតិត្ថិយវត្តមាន ៨ ប្រការ ។

(๓๙๓) កតិវាចិកា อุปสมฺปทา

กติหิ ปจฺฉาตพฺพา

กติหิ อาสนหิ ฐาตพฺพา

กิตฺตเกหิ ฐาเนหิ กติหิ ฯ

อฏฐวาจิกา อุปสมฺปทา

อฏฐหิ ปจฺฉาตพฺพา

อฏฐหิ อาสนหิ ฐาตพฺพา

กิตฺตเกหิ ฐาเนหิ อฏฐหิ ฯ

(๓๙๔) กติหิ ฉฑฺเฑตพฺพา โทสา

กติหิ ปุคฺคเลหิ

กติหิ ฐาเนหิ อาปตฺติ

สงฺฆสฺส ปกาสนกา ฯ

ปกาสฺสา ฉฑฺเฑตพฺพา โทสา

จตูหิ ปุคฺคเลหิ

จตูหิ ฐาเนหิ อาปตฺติ

สงฺฆสฺส ปกาสนกา ฯ

នៃយមិឝក បរិវារៈ

(៣៩៣) ឧបសម្បទា (របស់កិក្ខុនី) ប្រកបដោយកម្ម-
វាចាប៉ុន្មាន កិក្ខុនីត្រូវក្រោកទទួលចំពោះកិក្ខុនីប៉ុន្មានពួក ត្រូវ
ឲ្យអាសនៈដល់កិក្ខុនីប៉ុន្មានពួក កិក្ខុប្រកបដោយអង្គប៉ុន្មាន
ទើបគួរប្រដៅកិក្ខុនីបាន ។ ឧបសម្បទា (របស់កិក្ខុនី) ប្រកប
ដោយកម្មវាចា ៨ កិក្ខុនីត្រូវក្រោកទទួលចំពោះកិក្ខុនី ៨ ពួក
ត្រូវឲ្យអាសនៈដល់កិក្ខុនី ៨ ពួក កិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៨ ទើប
គួរប្រដៅកិក្ខុនីបាន ។

(៣៩៤) ឆេជ្ជវត្តុ (វត្ថុជាហេតុឲ្យដាច់ចាកកិក្ខុភាវៈ) មាន
ដល់បុគ្គលប៉ុន្មានពួក អាបត្តិថុល្លច្ច័យមានដល់បុគ្គលប៉ុន្មាន
ពួក អនាបត្តិមានដល់បុគ្គលប៉ុន្មានពួក អាបត្តិនឹងអនាបត្តិ
គាំងអស់ (នេះ) មានវត្តុតែមួយទេឬ ។ ឆេជ្ជវត្តុមានដល់
បុគ្គល ១ ពួក អាបត្តិថុល្លច្ច័យមានដល់បុគ្គល ៤ ពួក អនា-
បត្តិមានដល់បុគ្គល ៤ ពួក អាបត្តិនឹងអនាបត្តិគាំងអស់ (នេះ)
មានវត្តុតែ ១ ។

ទុតិយគាថាសង្គណិកំ អាយាតវត្ថុអាទិបុច្ឆាវិស្សជ្ជនា

(๓๕๕) កតំ អាយាតវត្ថុំ

កតីហិ សង្គ្រោ កត្ថតិ

កតេត្ថ បឋមាយត្តិកា

ញត្តិយោ ការណា កតិ ។

ឆវ អាយាតវត្ថុំ

ឆវហិ សង្គ្រោ កត្ថតិ

ឆវេត្ថ បឋមាយត្តិកា

ញត្តិយោ ការណា ឆវ ។

(๓๕๖) កតំ បុគ្គលោ ជាតិវាទេតព្ពោ

អញ្ញត្រ សាមញ្ញេន ច

កតីនំ ខុក្កដំ ហោតិ

កតំ ចីវរការណា ។

ទស បុគ្គលា ជាតិវាទេតព្ពោ

អញ្ញត្រ សាមញ្ញេន ច

ទសន្នំ ខុក្កដំ ហោតិ

ទស ចីវរការណា ។

[៣៩៥] អាយាតវត្ថុ (វត្ថុជាហេតុឲ្យកើតចិត្តគុំគួន) មានប៉ុន្មាន សង្ឃបែកគ្នាដោយកថ្មីប៉ុន្មានរូប ក្នុងវិន័យនេះ បឋមាបត្តិកាបត្តិមានប៉ុន្មាន កិច្ចដែលធ្វើដោយញត្តិមានប៉ុន្មាន ។ អាយាតវត្ថុមាន ៩ យ៉ាង សង្ឃបែកគ្នាដោយកថ្មី ៩ រូប ក្នុងវិន័យនេះ បឋមាបត្តិកាបត្តិមាន ៩ យ៉ាង កិច្ចដែលធ្វើដោយញត្តិមាន ៩ យ៉ាង ។

[៣៩៦] បុគ្គលដែលមិនគួរអភិវាទ នឹងបុគ្គលដែលមិនគួរធ្វើអញ្ជលីកម្មនឹងសាមីចិកម្មមានប៉ុន្មានពួក អាបត្តិទុក្កដមានដល់បុគ្គលប៉ុន្មានពួក ការទុកអតិរេកចីវរបានប៉ុន្មានថ្ងៃ ។ បុគ្គលដែលមិនគួរអភិវាទ នឹងបុគ្គលដែលមិនគួរធ្វើអញ្ជលីកម្មនឹងសាមីចិកម្មមាន ១០ ពួក អាបត្តិទុក្កដមានដល់បុគ្គល ១០ ពួក ការទុកអតិរេកចីវរបានត្រឹម ១០ ថ្ងៃ ។

(๓๘๗) กตีหิ วสฺสา วุฏฺฐา
ฉาตกา ๔๓ ปีฬา
กตีหิ สทฺธึ ฉาตกา
กตีหิญฺจ น ฉาตกา ฯ
ปญฺจหิ วสฺสา วุฏฺฐา
ฉาตกา ๔๓ ปีฬา
สตฺตหิ สทฺธึ ฉาตกา
โสฬสหิ น ฉาตกา ฯ

(๓๘๘) กติสตา รตฺติสตา
อาปตฺติ ฉาทยิตฺถ
กติ รตฺติโย วสิตฺถ
มุจฺเจยฺย ฉาริกาสิเกา ฯ
ทสสตา รตฺติสตา
อาปตฺติ ฉาทยิตฺถ
ทส รตฺติโย วสิตฺถ
มุจฺเจยฺย ฉาริกาสิเกา ฯ

(៣៩៧) ក្នុងសាសនានេះ បុគ្គលត្រូវឲ្យចីវរដល់បុគ្គលប៉ុន្មានពួកដែលនៅចាំវស្សារួចហើយ កាលបើមានអ្នកទទួលដ៏សមគួរហើយបុគ្គលត្រូវឲ្យចីវរដល់បុគ្គលប៉ុន្មានពួក មិនត្រូវឲ្យដល់បុគ្គលប៉ុន្មានពួក។ ក្នុងសាសនានេះ បុគ្គលត្រូវឲ្យចីវរដល់បុគ្គល ៥ ពួក[1] ដែលនៅចាំវស្សារួចហើយ កាលបើមានបុគ្គលអ្នកទទួលដ៏សមគួរ បុគ្គលត្រូវឲ្យចីវរដល់បុគ្គល ៧ ពួក មិនត្រូវឲ្យដល់បុគ្គល ១០ ពួកទេ។

(៣៩៨) ភិក្ខុបវេទចាំដ៏អាបត្តិអស់មួយរយរាត្រី ត្រូវជាប៉ុន្មានរយអាបត្តិ ហើយចូលបរិវាសនៅប៉ុន្មានរាត្រី ទើបរួច (ចាកអាបត្តិ) បាន។ ភិក្ខុបវេទចាំដ៏អាបត្តិអស់មួយរយរាត្រី ត្រូវជាមួយពាន់[2] អាបត្តិ ហើយចូលបរិវាសនៅ ១០ រាត្រី ទើបរួច (ចាកអាបត្តិនោះ) បាន។

---

១ អដ្ឋកថា ថា សហធម្មិកទាំង ៥។ ២ រាត្រីទី ១ ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិមួយរយ ហើយក៏បិទចាំងពុកអស់ ១០ រាត្រី លុះដល់ថ្ងៃទី១១ ទើបត្រូវអាបត្តិមួយរយ ១ លើកទៀត ហើយក៏បិទចាំងពុកអស់១០រាត្រី ទើបត្រូវអាបត្តិមួយរយ១លើកទៀត ត្រូវធ្វើងបិទចាំងយ៉ាងនេះដរាបដល់ ១០ លើករួមរាត្រីទាំងអស់ មួយរយរាត្រី រួមអាបត្តិជា ១ ពាន់។

ទុតិយភាគស្ស ឧត្តរកម្មទោសាទិបុច្ឆាវិស្សជ្ជនា

(๓๕๙) កតិ កម្មទោសា វុត្តា
ពុទ្ធេន ធម្មញ្ច សង្ឃញ្ច
ចម្បាយំ វិនយវត្ថុស្មឹ
សព្ពេ[๑] អធម្មិកា កតិ ។
ទ្វាទស កម្មទោសា វុត្តា
ពុទ្ធេន ធម្មញ្ច សង្ឃញ្ច
ចម្បាយំ វិនយវត្ថុស្មឹ
សព្ពេ[๒] អធម្មិកា កតា ។

(๓๖๐) កតិ កម្មសម្បត្តិយោ វុត្តា
ពុទ្ធេន ធម្មញ្ច សង្ឃញ្ច
ចម្បាយំ វិនយវត្ថុស្មឹ
សព្ពេ វ ធម្មិកា កតិ ។
ចតស្សោ កម្មសម្បត្តិយោ វុត្តា
ពុទ្ធេន ធម្មញ្ច សង្ឃញ្ច
ចម្បាយំ វិនយវត្ថុស្មឹ
សព្ពេ វ ធម្មិកា កតា ។

๑–๒ ឧ. ម. សព្ពេ វ ។

(៣៩៨) ទោសរបស់កម្មមានប៉ុន្មាន ដែលព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចពន្ធុ ទ្រង់ត្រាស់ក្នុងវិនយវត្ថុ ក្នុងនគរចម្បា កម្មទាំងអស់ (នោះ) ឈ្មោះថាមិនប្រកបដោយធម៌ឬអ្វី ។ ទោសរបស់កម្ម (មានអបលោកនកម្មជាដើម) មាន ១៦ ដែលព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចពន្ធុ ទ្រង់ត្រាស់ក្នុងវិនយវត្ថុ ក្នុងនគរចម្បា កម្មទាំងអស់ (នោះ) ឈ្មោះថា មិនប្រកបដោយធម៌មែនហើយ ។

(៣៩) សម្បត្តិរបស់កម្ម មានប៉ុន្មាន ដែលព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចពន្ធុ ទ្រង់ត្រាស់ក្នុងវិនយវត្ថុ ក្នុងនគរចម្បា កម្មទាំងអស់ (នោះ) ឈ្មោះថា ប្រកបដោយធម៌ឬអ្វី ។ សម្បត្តិរបស់កម្ម មាន ៤ ដែលព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចពន្ធុ ទ្រង់ត្រាស់ក្នុងវិនយវត្ថុ ក្នុងនគរចម្បា កម្មទាំងអស់ (នោះ) ឈ្មោះថា ប្រកបដោយធម៌មែនហើយ ។

(๓๖๑) កតិ កម្មានិ វុត្តានិ

ពុទ្ធេនាទិច្ចពន្ធុនា

ចម្បាយំ វិនយវត្ថុស្មិំ

ឆម្ចិកា អឆម្ចិកា កតិ ។

ឆ កម្មានិ វុត្តានិ

ពុទ្ធេនាទិច្ចពន្ធុនា

ចម្បាយំ វិនយវត្ថុស្មិំ

ឯកេត្ត ឆម្ចិកា វុត្តា

បញ្ច អឆម្ចិកា វុត្តា

ពុទ្ធេនាទិច្ចពន្ធុនា ។

(๓๖๒) កតិ កម្មានិ វុត្តានិ

ពុទ្ធេនាទិច្ចពន្ធុនា

ចម្បាយំ វិនយវត្ថុស្មិំ

ឆម្ចិកា អឆម្ចិកា កតិ ។

ចត្តារិ កម្មានិ វុត្តានិ

ពុទ្ធេនាទិច្ចពន្ធុនា

ចម្បាយំ វិនយវត្ថុស្មិំ

(៣៦១) កម្មមានប៉ុន្មាន ដែលព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់
គ្រាស់ក្នុងវិនយវត្ថុ ក្នុងនគរចម្បា (កម្មនោះ) ប្រកបដោយធម៌
មានប៉ុន្មាន មិនប្រកបដោយធម៌មានប៉ុន្មាន ។ កម្មមាន ៦
ដែលព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់គ្រាស់ក្នុងវិនយវត្ថុ ក្នុងនគរ
ចម្បា បណ្តាកម្មទាំង ៦នេះ ព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់
គ្រាស់ថា ប្រកបដោយធម៌មានតែ ១ ពួក មិនប្រកបដោយ
ធម៌មាន ៥ ។

(៣៦២) កម្មមានប៉ុន្មាន ដែលព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់
គ្រាស់ក្នុងវិនយវត្ថុ ក្នុងនគរចម្បា (កម្មនោះ) ប្រកបដោយធម៌
មានប៉ុន្មានមិនប្រកបដោយធម៌មានប៉ុន្មាន ។ កម្ម ៤ ដែល
ព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់គ្រាស់ក្នុងវិនយវត្ថុ ក្នុងនគរចម្បា

ឯកេត្ត ឆម្មិកា កតា

ឥយោ អឆម្មិកា វុត្តា

តុន្នៃជាតិច្ចពន្ធុជា ។

(๓๖๓) យំ ទេសិតំ[๑] អនន្តជិនេន តាទិនា_

អាបត្តិក្ខន្ធានិ វិវេកទស្សិនា

កតេត្ត សម្មតិ វិនា សមថេហិ

បុច្ឆាមិ តំ ព្រូហិ វិភង្គកោវិទ ។

យំ ទេសិតំ[๒] អនន្តជិនេន តាទិនា

អាបត្តិក្ខន្ធានិ វិវេកទស្សិនា

ឯកេត្ត សម្មតិ វិនា សមថេហិ

ឯតន្តេ អក្ខាមិ វិភង្គកោវិទ ។

(๓๖๔) កតិ អាចាយិកា វុត្តា

តុន្នៃជាតិច្ចពន្ធុជា

វិនយំ បដិជានន្តសុ

វិសយានិ សុណោម តេ

๑–๒ ឆ. ម. ទេសិតា ។

បណ្តាកម្មទាំង ៤ នេះ ព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់ត្រាស់ថា ប្រកបដោយធម៌មានតែ ១ ពួក មិនប្រកបដោយធម៌មាន ៣ ។

(៣៦៣) ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ជ្ញាននូវព្រះនិព្វាន ប្រកបដោយតាទិគុណ ទ្រង់ឃើញនូវវិវេកធម៌ ជ្ញានសំដែងនូវកងនៃអាបត្តិ តើដូចម្តេច បណ្តាកងនៃអាបត្តិទាំង+នុ៎ះ កងនៃអាបត្តិប៉ុន្មាន ដែលមិនរម្ងាប់ដោយសមថៈតើដូចម្តេច បពិត្រលោកអ្នកឈ្មោះវិកក្ខនវិនីតគ្គ ខ្ញុំសូមសួរនូវកងនៃអាបត្តិនោះ សូមលោកឆ្លើយមក ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ជ្ញាននូវព្រះនិព្វាន ប្រកបដោយតាទិគុណ ទ្រង់ឃើញនូវវិវេកធម៌ ជ្ញានសំដែងនូវកងនៃអាបត្តិណា បណ្តាកងនៃអាបត្តិទាំង+នុ៎ះ មានតែកងអាបត្តិ ១ គឺជ្ញាតដីក ដែលមិនរម្ងាប់ដោយសមថៈតើដូចម្តេច បពិត្រលោកអ្នកឈ្មោះវិកក្ខនវិនីតគ្គ ខ្ញុំជ្រាបនូវកងនៃអាបត្តិ+នុ៎ះចំពោះលោក ។

(៣៦៤) ព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់ត្រាស់ថា បុគ្គលប៉ុន្មានពួក ដែលទៅកើតក្នុងអបាយ ខ្ញុំនឹងចាំស្តាប់នូវវិស័យរបស់អ្នក ដែលជាអ្នកជ្រាបច្បាស់នូវវិនីយ ។

ឆឆនេនិយឝ្ឍសតា វុត្តា

ពុទ្ធេនាទិច្ចពន្ធុនា

អាចារិយេកា នេរយិកា

កប្បដ្ឋា សន្ថវកេនកា

វិនយំ បដិជានន្តសុ្ស

វិសយេនិ សុណោហិ មេ ។

(៣៦៥) កតិ ជាចារិយេកា វុត្តា

ពុទ្ធេនាទិច្ចពន្ធុនា

វិនយំ បដិជានន្តសុ្ស

វិសយេនិ សុណោម តេ ។

អដ្ឋារស ជាចារិយេកា វុត្តា

ពុទ្ធេនាទិច្ចពន្ធុនា

វិនយំ បដិជានន្តសុ្ស

វិសយេនិ សុណោហិ មេ ។

ព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់ត្រាស់ថា បុគ្គល ១៤៤ ពួក[1] ដែលបំបែកសង្ឃ តែងទៅកើតក្នុងអបាយ ទៅកើតក្នុងនរក ឋិតនៅអស់ ១ កប្ប ចូរលោកស្តាប់វិស័យរបស់ខ្ញុំ ដែលជាអ្នកដឹងច្បាស់នូវវិនិច្ឆយចុះ ។

(๓๖๙) ព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់ត្រាស់ថា បុគ្គលប៉ុន្មានពួកដែលមិនកើតក្នុងអបាយ ខ្ញុំនឹងតំស្តាប់នូវវិស័យរបស់អ្នកដែលជាអ្នកជ្រាបច្បាស់នូវវិនិច្ឆយ ។ ព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់ត្រាស់ថា បុគ្គល ១៨ ពួកដែលមិនទៅកើតក្នុងអបាយ ចូរអ្នកស្តាប់នូវវិស័យរបស់ខ្ញុំ ដែលជាអ្នកដឹងច្បាស់នូវវិនិច្ឆយចុះ ។

---

๑ អដ្ឋកថា ថា បុគ្គល ๑๔๔ ពួកនោះ គឺយកបុគ្គល ๘ ពួកទៅគុណនឹងភេទការ-វត្ត ๑๘ យ៉ាង ត្រូវជា ๑๔๔ ពួក ។ ទី ๑ គឺភិក្ខុសំដែងនូវអធម៌ថាជាធម៌មាន ๘ យ៉ាងទៀត ពួកបុគ្គលយល់ឃើញក្នុងអធម្មនោះថាជាអធម្មមែន យល់ឃើញក្នុងការបំបែកថាជាអធម្មដែរ ๑ យល់ឃើញក្នុងអធម៌នោះថាជាអធម៌មែន តែយល់ឃើញ ក្នុងការបំបែកថាជាធម៌ទៅវិញ ๑ យល់ឃើញក្នុងអធម្មនោះថាជាអធម៌មែន តែសង្ស័យក្នុងការបំបែក ๑ យល់ឃើញក្នុងអធម៌នោះថាជាធម្មទៅវិញ តែយល់ឃើញក្នុងការបំបែកថាជាអធម៌ ๑ យល់ឃើញក្នុងអធម៌នោះថាជាធម៌ទៅវិញ តែសង្ស័យក្នុងការបំបែក ๑ សង្ស័យក្នុងអធម៌នោះ យល់ឃើញក្នុងការបំបែកថាជាអធម្មមែន ๑ សង្ស័យក្នុងអធម្មនោះ យល់ឃើញក្នុងការបំបែកថាជាធម៌ទៅវិញ ๑ សង្ស័យក្នុងអធម៌នោះ នឹងសង្ស័យក្នុងការបំបែក ๑ ។ នេះជាបុគ្គលពួកទី ๑ ឯបុគ្គលពួកទី ๒ រហូតដល់ ๑๔๔ នោះ ក៏មានសេចក្តីប្រហែលៗគ្នាដែរ (សេចក្តីពិស្តារមានក្នុងសង្ឃភេទកក្ខន្ធកៈ) ។

(๓๖๖) กตัง อัฏฐกา วุตฺตา

พุทฺเธนาทิจฺจพนฺธุนา

วินยัง ปฏิชานนฺตสฺส

วิสยาทิ สุณาม เต ฯ

อชฺชาสฺส อัฏฐกา วุตฺตา

พุทฺเธนาทิจฺจพนฺธุนา

วินยัง ปฏิชานนฺตสฺส

วิสยาทิ สุณาหิ เม ฯ

(๓๖๗) กตัง กัมมานิ วุตฺตานิ

พุทฺเธนาทิจฺจพนฺธุนา

วินยัง ปฏิชานนฺตสฺส

วิสยาทิ สุณาม เต ฯ

โสฬฺส กัมมานิ วุตฺตานิ

พุทฺเธนาทิจฺจพนฺธุนา

วินยัง ปฏิชานนฺตสฺส

วิสยาทิ สุณาหิ เม ฯ

(៣៦៦) ធម៌ទាំង ៨ ព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់សំដែងប៉ុន្មាន លើក ខ្ញុំនឹងចាំស្តាប់នូវវិស័យរបស់អ្នក ដែលជាអ្នកជ្រាបច្បាស់នូវនិរុត្តិ ។ ធម៌ទាំង ៨ ព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់សំដែងមាន ១៨ លើក ចូរអ្នកស្តាប់នូវវិស័យរបស់ខ្ញុំ ដែលជាអ្នកដឹងច្បាស់នូវនិរុត្តិចុះ ។

(៣៦៧) ព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់ត្រាស់ថា កម្មមានប៉ុន្មានយ៉ាង ខ្ញុំនឹងចាំស្តាប់នូវវិស័យរបស់អ្នក ដែលជាអ្នកជ្រាបច្បាស់នូវនិរុត្តិ ។ ព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់ត្រាស់ថា កម្មមាន ១៦ យ៉ាង ចូរអ្នកស្តាប់នូវវិស័យរបស់ខ្ញុំ ដែលជាអ្នកដឹងច្បាស់នូវនិរុត្តិចុះ ។

(๓๖๘) กตเม กมฺมนิโรธสา ปุคฺคลา

พุทฺธิยา ทิฏฺฐธมฺมา

วิมโย ปฏิปนฺนสฺส

วิสยาธิ สุณาม เต ฯ

ทฺวาทส กมฺมนิโรธสา ปุคฺคลา

พุทฺธิยา ทิฏฺฐธมฺมา

วิมโย ปฏิปนฺนสฺส

วิสยาธิ สุณาม เม ฯ

(๓๖๙) กตเม กมฺมสมฺปตฺติโย ปุคฺคลา

พุทฺธิยา ทิฏฺฐธมฺมา

วิมโย ปฏิปนฺนสฺส

วิสยาธิ สุณาม เต ฯ

ตถาสฺส กมฺมสมฺปตฺติโย ปุคฺคลา

พุทฺธิยา ทิฏฺฐธมฺมา

วิมโย ปฏิปนฺนสฺส

วิสยาธิ สุณาม เม ฯ

[៣៦៨] ព្រះពុទ្ធដារាគទិច្ចវង្ស ទ្រង់ត្រាស់ថា ទោសរបស់កម្មមានប៉ុន្មានយ៉ាង ខ្ញុំនឹងចាំស្តាប់នូវវិស័យរបស់អ្នក ដែលជាអ្នកជ្រាបច្បាស់នូវវិនយ ។ ព្រះពុទ្ធដារាគទិច្ចវង្ស ទ្រង់ត្រាស់ថា ទោសរបស់កម្មមាន ១២ យ៉ាង ចូរអ្នកស្តាប់នូវវិស័យរបស់ខ្ញុំ ដែលជាអ្នកដឹងច្បាស់នូវវិនយចុះ ។

[៣៦៩] ព្រះពុទ្ធដារាគទិច្ចវង្ស ទ្រង់ត្រាស់ថា សម្បត្តិរបស់កម្មមានប៉ុន្មានយ៉ាង ខ្ញុំនឹងចាំស្តាប់នូវវិស័យរបស់អ្នក ដែលជាអ្នកជ្រាបច្បាស់នូវវិនយ ។ ព្រះពុទ្ធដារាគទិច្ចវង្ស ទ្រង់ត្រាស់ថា សម្បត្តិរបស់កម្មមាន ៤ យ៉ាង ចូរអ្នកស្តាប់នូវវិស័យរបស់ខ្ញុំ ដែលជាអ្នកដឹងច្បាស់នូវវិនយចុះ ។

(៣៧០) កតំ កម្មានំ វុត្តានំ
ពុទ្ធេនាទិច្ចពន្ធុនា
វិនយំ បដិជានន្តស្ស
វិសយានំ សុណោម តេ ។
ឯ កម្មានំ វុត្តានំ
ពុទ្ធេនាទិច្ចពន្ធុនា
វិនយំ បដិជានន្តស្ស
វិសយានំ សុណោមា មេ ។

(៣៧១) កតំ កម្មានំ វុត្តានំ
ពុទ្ធេនាទិច្ចពន្ធុនា
វិនយំ បដិជានន្តស្ស
វិសយានំ សុណោម តេ ។
ចត្តារំ កម្មានំ វុត្តានំ
ពុទ្ធេនាទិច្ចពន្ធុនា
វិនយំ បដិជានន្តស្ស
វិសយានំ សុណោមា មេ ។

(៣៧០) ព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់ត្រាស់ថា កម្មមានប៉ុន្មានយ៉ាង ខ្ញុំនឹងចាំស្តាប់នូវវិស័យរបស់អ្នក ដែលជាអ្នកជ្រាបច្បាស់នូវវិនិច្ឆ័យ ។ ព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់ត្រាស់ថា កម្មមាន ៥ យ៉ាង ចូរអ្នកស្តាប់នូវវិស័យរបស់ខ្ញុំ ដែលជាអ្នកដឹងច្បាស់នូវវិនិច្ឆ័យចុះ ។

(៣៧១) ព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់ត្រាស់ថា កម្មមានប៉ុន្មានយ៉ាង ខ្ញុំនឹងចាំស្តាប់នូវវិស័យរបស់អ្នក ដែលជាអ្នកជ្រាបច្បាស់នូវវិនិច្ឆ័យ ។ ព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់ត្រាស់ថា កម្មមាន ៤ យ៉ាង ចូរអ្នកស្តាប់នូវវិស័យរបស់ខ្ញុំ ដែលជាអ្នកដឹងច្បាស់នូវវិនិច្ឆ័យចុះ ។

(๓๗๒) ตตฺถ จาตุรงฺคิกา วุตฺตา

ตุณฺเหภาวนิทฺเทสา

วินยํ ปฏิจฺจ อนฺตรายิกา

วิสยาเน สุณาม เต ฯ

อฏฺฐ จาตุรงฺคิกา วุตฺตา

ตุณฺเหภาวนิทฺเทสา

วินยํ ปฏิจฺจ อนฺตรายิกา

วิสยาเน สุณาหิ เม ฯ

(๓๗๓) ตตฺถ สงฺฆาทิเสสา วุตฺตา

ตุณฺเหภาวนิทฺเทสา

วินยํ ปฏิจฺจ อนฺตรายิกา

วิสยาเน สุณาม เต ฯ

เตรส สงฺฆาทิเสสา วุตฺตา

ตุณฺเหภาวนิทฺเทสา

วินยํ ปฏิจฺจ อนฺตรายิกา

วิสยาเน สุณาหิ เม ฯ

(៣៧២) ព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់ត្រាស់ថា ឱពាធដ៏កាបត្តិ
មានប៉ុន្មាន ខ្ញុំនឹងចាំស្តាប់នូវវិស័យរបស់អ្នក ដែលជាអ្នក
ជ្រាបច្បាស់នូវវិនិច្ឆ័យ ។ ព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់ត្រាស់ថា
ឱពាធដ៏កាបត្តិមាន ៨ ចូរអ្នកស្តាប់នូវវិស័យរបស់ខ្ញុំ ដែលជា
អ្នកដឹងច្បាស់នូវវិនិច្ឆ័យចុះ ។

(៣៧៣) ព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់ត្រាស់ថា សង្ឃាទិ-
សេសាបត្តិ មានប៉ុន្មាន ខ្ញុំនឹងចាំស្តាប់នូវវិស័យរបស់អ្នក
ដែលជាអ្នកជ្រាបច្បាស់នូវវិនិច្ឆ័យ ។ ព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់
ត្រាស់ថា សង្ឃាទិសេសាបត្តិ មាន ៦៣ ចូរអ្នកស្តាប់នូវ
វិស័យរបស់ខ្ញុំ ដែលជាអ្នកដឹងច្បាស់នូវវិនិច្ឆ័យចុះ ។

(๓๗๔) កតិ អនិយតា វុត្តា

ពុទ្ធេនាទិច្ចពន្ធុនា

វិនយំ បដិជានន្តសុ

វិសយានិ សុណោម តេ ។

ទ្វេ អនិយតា វុត្តា

ពុទ្ធេនាទិច្ចពន្ធុនា

វិនយំ បដិជានន្តសុ

វិសយានិ សុណោមិ មេ ។

(๓๗๕) កតិ ធិសុត្តិយោ វុត្តា

ពុទ្ធេនាទិច្ចពន្ធុនា

វិនយំ បដិជានន្តសុ

វិសយានិ សុណោម តេ ។

ទ្វេចត្តាឥ្ឍិស ធិសុត្តិយោ វុត្តា

ពុទ្ធេនាទិច្ចពន្ធុនា

វិនយំ បដិជានន្តសុ

វិសយានិ សុណោមិ មេ ។

(៣៧៤) ព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់ត្រាស់ថា អនិយតៈមាន ប៉ុន្មាន ខ្ញុំនឹងចាំស្តាប់នូវវិស័យរបស់អ្នក ដែលជាអ្នកជ្រាបច្បាស់នូវវិនិច្ឆ័យ ។ ព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់ត្រាស់ថា អនិយតៈមាន ២ ចូរអ្នកស្តាប់នូវវិស័យរបស់ខ្ញុំ ដែលជាអ្នកដឹងច្បាស់នូវវិនិច្ឆ័យចុះ ។

(៣៧៥) ព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់ត្រាស់ថា និស្សគ្គិយៈមានប៉ុន្មាន ខ្ញុំនឹងចាំស្តាប់នូវវិស័យរបស់អ្នក ដែលជាអ្នកជ្រាបច្បាស់នូវវិនិច្ឆ័យ ។ ព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់ត្រាស់ថា និស្សគ្គិយៈមាន ៤២ ចូរអ្នកស្តាប់នូវវិស័យរបស់ខ្ញុំ ដែលជាអ្នកដឹងច្បាស់នូវវិនិច្ឆ័យចុះ ។

(៣៧៦) កតិ ចាចិត្តិយា វុត្តា

ពុទ្ធេនាទិច្ចពន្ធុនា

វិនយំ បដិជានន្តស្ស

វិសយានិ សុណោម តេ ។

អដ្ឋាសីតិសតំ ចាចិត្តិយា វុត្តា

ពុទ្ធេនាទិច្ចពន្ធុនា

វិនយំ បដិជានន្តស្ស

វិសយានិ សុណោថ តេ ។

(៣៧៧) កតិ ចាដិទេសនីយា វុត្តា

ពុទ្ធេនាទិច្ចពន្ធុនា

វិនយំ បដិជានន្តស្ស

វិសយានិ សុណោម តេ ។

ទ្វាទស ចាដិទេសនីយា វុត្តា

ពុទ្ធេនាទិច្ចពន្ធុនា

វិនយំ បដិជានន្តស្ស

វិសយានិ សុណោថ តេ ។

(៣៧៦) ព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលចិត្តិយាបត្តិ មានប៉ុន្មានយ៉ាង ខ្ញុំនឹងចាំស្តាប់នូវវិស័យរបស់អ្នក ដែលជាអ្នកជ្រាបច្បាស់នូវវិនិច្ឆ័យ ។ ព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលចិត្តិយាបត្តិមាន ១៨៨ ចូរអ្នកស្តាប់នូវវិស័យរបស់ខ្ញុំ ដែលជាអ្នកជឿនច្បាស់នូវវិនិច្ឆ័យចុះ ។

(៣៧៧) ព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលជាទេសនីយាបត្តិមានប៉ុន្មាន ខ្ញុំនឹងចាំស្តាប់នូវវិស័យរបស់អ្នក ដែលជាអ្នកជ្រាបច្បាស់នូវវិនិច្ឆ័យ ។ ព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលជាទេសនីយាបត្តិមាន ១២ ចូរអ្នកស្តាប់នូវវិស័យរបស់ខ្ញុំ ដែលជាអ្នកជឿនច្បាស់នូវវិនិច្ឆ័យចុះ ។

ទុតិយគាថាសង្គណិកំ សេក្ខិយបុច្ឆាវិស្សជ្ជនា

(៣៧៨) កតិ សេក្ខិយា វុត្តា

ពុទ្ធេនាទិច្ចពន្ធុនា

វិនយំ បដិជានន្តស្ស

វិសយានិ សុណោម តេ ។

បញ្ចសត្តតិ សេក្ខិយា វុត្តា

ពុទ្ធេនាទិច្ចពន្ធុនា

វិនយំ បដិជានន្តស្ស

វិសយានិ សុណោមហំ មេ ។

យាវ សុបុដ្ឋិតំ តយា

តាវ សុវិសុទ្ធិតំ មយា

បុច្ឆាវិស្សជ្ជនាយ ភ

ន្តំ កិញ្ចិ អសុត្តកន្តិ ។

ទុតិយគាថាសង្គណិកំ និដ្ឋិតំ ។

ទុតិយគាថាសង្គណិកៈ បញ្ហាវិស្សជ្ជនាអំពីសេក្ខិយៈ

(៣៧៩) ព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់ត្រាស់ថា សេក្ខិយៈមានប៉ុន្មាន ខ្ញុំនឹងចាំស្តាប់នូវវិស័យរបស់អ្នកដែលជាអ្នកជ្រាបច្បាស់នូវវិន័យ ។ ព្រះពុទ្ធជាអាទិច្ចវង្ស ទ្រង់ត្រាស់ថា សេក្ខិយៈមាន ៧៥ ចូរអ្នកស្តាប់នូវវិស័យរបស់ខ្ញុំដែលជាអ្នកដឹងច្បាស់នូវវិន័យចុះ ។ ពាក្យដែលអ្នកសួរមកដោយប្រពៃត្រឹមណា ខ្ញុំក៏បានវិស្សជ្ជនាដោយប្រពៃត្រឹមនោះហើយ ពាក្យបន្តិចបន្តួចដែលមិនមែនជាខ្សែបន្ទាត់ មិនមានក្នុងពាក្យបុច្ឆាវិស្សជ្ជនានេះឡើយ ។

ចប់ ទុតិយគាថាសង្គណិកៈ ។

សេទមេឃគាថា

[៣៧៩] អសំវាសោ កិក្ខូហិ[1] កិក្ខុនីហិ ច

សម្ភោគោ ឯកច្ចោ តេហិ ន លព្ភតិ

អវិប្បវាសេន អធាបត្តិ

បញ្ហា មេសា កុសលេហិ ចិន្តិតា ។

[៣៨០] អវិសុទ្ធិកំ[2] អវេកច្ចិយំ បញ្ហុត្តា មហេសិនា

វិសុទ្ធន្តសុទ្ធ បរិកុញ្ជន្តសុទ្ធ អធាបត្តិ

បញ្ហា មេសា កុសលេហិ ចិន្តិតា ។

[៣៨១] ឧស បុក្កលេ ឧ វាទាមិ ឯកាឧស វិវជ្ជិយ

វុត្តំ វជ្ជន្តសុទ្ធ អាបត្តិ

បញ្ហា មេសា កុសលេហិ ចិន្តិតា ។

---

១ ឱ. ម. កិក្ខូហិ ច ។ ២ ឱ. អវិសុទ្ធិយំ ។ ម. អវិសុទ្ធិកំ អវេកច្ចិកំ ។

សេទមោចនគាថា

(៣៧៩) ពួកភិក្ខុក្តី ពួកភិក្ខុនីក្តី មិនមានសំវាស[1] សម្ភោគ ពួកមួយ គឺពួកភិក្ខុ ឬពួកភិក្ខុនី មិនបានក្នុងបុគ្គលនោះទេ[2] ការនៅរួមមិនត្រូវអាបត្តិ[3] ប្រស្នានេះ ពួកលោកអ្នកឈ្វាសវៃ បានគិតមកហើយ ។

(៣៨០) ព្រះមានព្រភាគជាមហាឥសី (ទ្រង់សែ្វងរកនូវប្រយោជន៍ដ៏ប្រសើរ) ទ្រង់ត្រាស់ថា របស់ ៥ យ៉ាង មិនត្រូវលះ មិនត្រូវចែក តែកាលបើកិក្ខុលះនឹងប្រើប្រាស់មិនត្រូវអាបត្តិ[4] ប្រស្នានេះ ពួកលោកអ្នកឈ្វាសវៃ បានគិតមកហើយ ។

(៣៨១) យើងមិនបានពោលចំពោះអវន្ទិយបុគ្គលតាំង ១០ ពួកទេ តាំងអកត្តបុគ្គល ១១ មានបណ្តាកជាដើម កំលើកលែងដែរ តែភិក្ខុសំពះភិក្ខុថា[5] ត្រូវអាបត្តិ ប្រស្នានេះ ពួកលោកអ្នកឈ្វាសវៃ បានគិតមកហើយ ។

---

១ ពួកភិក្ខុក្តី ភិក្ខុនីក្តីដែលត្រូវបោរដិក ឬមិនមែនជាបកតត្ត ឈ្មោះថាមិនមានសំវាសគឺធ្វើឧបោសថជាដើមជាមួយនឹងសង្ឃមិនបានទេ ។ ២ ការបម្រើមានផ្តិតទឹកជាដើមពួកមាតុគ្រាមធ្វើដល់ភិក្ខុមិនបាន លើកតែមាតាបង្កើត ឯភិក្ខុនីក៏ដូចគ្នាដែរ ។ ៣ សេចក្តីនេះចំពោះភិក្ខុនីដែលនៅជាមួយនឹងកូនប្រុសរបស់ខ្លួន ក្នុងទីប្រកាន់ទីចាំងជាមួយគ្នាបាន ។ ៤ មានក្នុងគរុភណ្ឌ-វិនិច្ឆ័យក្នុងសេនាសនក្ខន្ធកៈចុល្លវគ្គ ។ ៥ គឺភិក្ខុថ្វាយបង្គំភិក្ខុអាក្រាត ។

(๓๘๒) ន ខុទ្ទិន្តកោ ន ច បន ឆារវាសិកោ

ន សន្ធ្យភិន្នោ ន ច បន បក្ខសង្កន្តោ

សមានឆាសភូមិយោ ឋិតោ

កថំ នុ សិក្ខាយ អសាធារណោ សិយា

បញ្ហោ មេសោ កុសលេហិ ចិន្តិតោ ។

(๓๘๓) ខុបេតំ ឆម្មំ បរិបុច្ឆមានោ

កុសលំ អត្ថូបសញ្ហិតំ

ន ជីវតិ ន មតោ ន ជិញ្ញោ ។

តំ បុគ្គលំ កតមំ វទន្តិ ពុទ្ធា

បញ្ហោ មេសោ កុសលេហិ ចិន្តិតោ ។

(๓๘๔) ខុព្ភក្ខកោ ន វាទាមិ

អណោទាភឹ វាដ្ឋិយ

(៣៨៦) កិក្ខុមិនមែនជាកិក្ខុដែលសង្ឃលើកវត្ត ពាំងមិនមែនជាកិក្ខុដែលនៅបរិវាស មិនមែនជាអ្នកទំលាយសង្ឃពាំងមិនមែនជាអ្នកបូលពួកតិរ្ថិយ (កិក្ខុនោះ) បិតនៅក្នុងកូមិនៃសមានសំវាសកៈ (កូមិរបស់កិក្ខុមានសំវាសស្មើគ្នា) តែកិក្ខុនោះមិនសាធារណៈដោយសិក្ខា[1] ដូចម្តេច ប្រស្នានេះពួកលោកអ្នកឈ្លាសវៃ ចានគិតមកហើយ ។

(៣៨៣) មានបុគ្គលដែលចូលទៅសាកសួរធម៌ជាកុសលប្រកបដោយប្រយោជន៍ បុគ្គលនោះនឹងថាវស់នៅក៏មិនមែនឹងថាស្លាប់ក៏មិនមែន នឹងថានិព្វានក៏មិនមែន ។ ព្រះពុទ្ធពាំងឆ្លើយត្រាស់ហៅបុគ្គលនោះថា ដូចម្តេចទៅវិញ[2] ប្រស្នានេះពួកលោកអ្នកឈ្លាសវៃ ចានគិតមកហើយ ។

(៣៨៤) យើងមិនចានពោលចំពោះអាយុៈតាំងពីដងកាំបិតឡើងទៅទេ ពាំងអាយុៈតាំងពីផ្តិតបុះមកក្រោម កំលើតលែង

---

១ អដ្ឋកថា សំដៅយកកិក្ខុដែលធ្លាប់ធ្វើជាខ្ញុំព្រះកេសដាដើម ឯកិក្ខុបែបនេះព្រះអង្គទ្រង់បញ្ញត្តមិនឲ្យរក្សាកាំបិតកោរទុកទេ ។ ២ បុគ្គលមានសភាពយ៉ាងនេះគឺសំដៅយកពុទ្ធនិមិត្ត ។

មេថុនធម្មប្បច្ចយា

កថំ ទាភជនីកោ សិយា

បញ្ហា មេសា កុសលេហិ ចិន្តិតា ។

(๓๘๕) ភិក្ខុ សញ្ញាចិកាយ ភុញ្ជិ ភោគេ

អនេសិតវត្ថុកំ បមាណាតិក្កន្តំ

សារម្ភំ អបរិក្កមនំ អជាវត្តិំ

បញ្ហា មេសា កុសលេហិ ចិន្តិតា ។

(๓๘๖) ភិក្ខុ សញ្ញាចិកាយ ភុញ្ជិ ភោគេ

នេសិតវត្ថុកំ បមាណិកំ

អជាវម្ភំ សបរិក្កមនំ អាបត្តិំ

បញ្ហា មេសា កុសលេហិ ចិន្តិតា ។

ដែរ តែហេតុដូចម្តេចបានជាកិក្ខុត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ព្រោះមេថុនធម្ម[1]ជាបច្ច័យ ប្រស្នានេះ ពួកលោកអ្នកឈ្លាសវៃបានគិតមកហើយ ។

(៣៨៥) កិក្ខុធ្វើកុដិ ដោយការសូមគ្រឿងទបករណ៍គេមកដោយខ្លួនឯង ឥតមានពួកកិក្ខុសំដែងទីឲ្យ ធ្វើឲ្យកន្លងហួសប្រមាណ មានហេតុគាស់ មិនមានទីទបចារៈ តែកិក្ខុនោះមិនត្រូវអាបត្តិ[2] ប្រស្នានេះ ពួកលោកអ្នកឈ្លាសវៃ បានគិតមកហើយ ។

(៣៨៦) កិក្ខុធ្វើកុដិ ដោយការសូមគ្រឿងទបករណ៍គេមកដោយខ្លួនឯង ដែលមានពួកកិក្ខុសំដែងទីឲ្យ ប្រកបដោយប្រមាណ មិនមានហេតុគាស់ មានទីទបចារៈ តែកិក្ខុនោះត្រូវអាបត្តិ[3] ប្រស្នានេះ ពួកលោកអ្នកឈ្លាសវៃ បានគិតមកហើយ ។

---

១ អដ្ឋកថា ថា សាកសពដែលគ្មានក្បាល មានតែភ្នែកនឹងមាត់ជិះត្រង់ទ្រូង ហើយភិក្ខុទៅសេពមេថុនធម្មនឹងទ្វារមាត់ត្រូវបាចិត្តិយ ។ ២ ព្រោះកុដិនោះភិក្ខុធ្វើប្រកបដោយស្មៅ បានដាមិនត្រូវអាបត្តិ ។ ៣ សំដៅយកកុដិដែលភិក្ខុធ្វើដោយដីសុទ្ធ (កុដិការសិក្ខាបទទី ៦) ។

(๗๘๗) ន កាយិកំ កិញ្ចិ បយោគមាចរេ
ន ចាបិ ភាចាយ បរេ កណោយ្យ
អាបជ្ជេយ្យ ឥរុកំ ឆេជ្ជវត្ថុំ
បញ្ហា មេសា កុសលេហិ ចិន្តិតា ។

(๗๘๘) ន កាយិកំ ភចសិកញ្ច កិញ្ចិ
មនសាបិ សន្តោ ន ករេយ្យ ចាបំ
សោ ឆាសិតោ កិន្តិ សុឆាសិតោ ភវេ
បញ្ហា មេសា កុសលេហិ ចិន្តិតា ។

(๗๘๙) អឆាលបន្តោ មធុផេន តោនចិ
ភាចាគិរំ ឆោ ច បរេ កណោយ្យ
អាបជ្ជេយ្យ ភចសិកំ ន កាយិកំ
បញ្ហា មេសា កុសលេហិ ចិន្តិតា ។

(៣៨៧) ឧបសម្បន្ន មិនបានប្រព្រឹត្តប្រយោគអ្វីមួយ ប្រកបដោយកាយ ទាំងមិនបានពោលនឹងអ្នកដទៃ ដោយវាចា តែឧបសម្បន្ននោះត្រូវគុំកាបត្តិ ដាវត្តដាច់ចាកកិក្ខុនីការៈ[1] ប្រស្នានេះពួកលោកអ្នកឈ្វាសវៃ បានគិតមកហើយ ។

(៣៨៨) បុគ្គលមានចិត្តស្ងប់រម្ងាប់ មិនបានធ្វើបាបបន្ថិចបន្ថួចដោយកាយក្តី វាចាក្តី ចិត្តក្តី បុគ្គលនោះ សង្ឃត្រូវឲ្យវិនាសចេញ ចុះធ្វើដូចម្តេច ទើបឈ្មោះថា ឲ្យវិនាសចេញដោយស្រួល[2] ប្រស្នានេះ ពួកលោកអ្នកឈ្វាសវៃ បានគិតមកហើយ ។

(៣៨៩) កិក្ខុកាលមិនចរចានឹងមនុស្សណាមួយ មួយទៀត កាលនឹងបញ្ជាវាចា ក៏មិនបានពោលចំពោះអ្នកដទៃឡើយ តែកិក្ខុ (នោះ) ត្រឡប់ត្រូវអាបត្តិប្រកបដោយវាចា[3] មិនត្រូវអាបត្តិប្រកបដោយកាយ ប្រស្នានេះពួកលោកអ្នកឈ្វាសវៃ បានគិតមកហើយ ។

---

១ អដ្ឋកថា សំដៅយកភិក្ខុនីដែលជួយបិទបាំងទោសភិក្ខុនីដូចគ្នា ។ ២ គឺបុគ្គលដែលជាអភព្វបុគ្គល១១ពួកកូលមកបួស ទោះបីឥតប្រព្រឹត្តអាក្រក់សោះក៏ត្រូវតែឲ្យវិនាសគឺបណ្តេញចេញ ។ ៣ គឺភិក្ខុដែលអង្គុយស្ងាប់ព្រះជាតិគេកូ កាលបើគេសួរចំពោះអាបត្តិមានពាក្យថា បើលោកមានអាបត្តិ ចូរប្រាប់ដោយច្បាស់លាស់មក ឯភិក្ខុនោះទុកជាមានអាបត្តិ កុំនៅតែស្ងៀមយ៉ាងនោះ ត្រូវសម្បជានមុសាវាទ ព្រោះស្ងៀម ។

(๓๙๐) សិត្ថាមធា ពុទ្ធវរេន វណ្ណិតា

សង្ឃាធិសេសា ចតុរ អវេយ្យាំ

អាបជ្ជេយ្យ ឯតេបប្បយោគេន សព្ពេ

បញ្ចា មេសា ភុសលេហិ ចិដ្ឋិតា ។

(๓๙๑) ទុតោ ឯតាតោ ឧបសម្បន្នោ

ទុតិយំ្ច បាតោ ចីវរំ បដិក្កណ្ហេយ្យ

សិយោ អាបត្តិយោ ឯកា

បញ្ចា មេសា ភុសលេហិ ចិដ្ឋិតា ។

វិនយបិដក បរិវារៈ

(៣៤០) សិក្ខាបទទាំង៧ព្រោយដែលព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ទ្រង់ពណ៌នាទុកថា សង្ឃាទិសេស ៤ សិក្ខាបទ កិក្ខុនីត្រូវអាបត្តិទាំងអស់នោះ ដោយប្រយោគតែមួយ[1] ប្រស្នានេះពួកលោកអ្នកឈ្លាសវៃ ឃានគិតមកហើយ ។

(៣៤១) កិក្ខុនីពីររូបឃានឧបសម្បទាកម្មរួមដោយគ្នា កិក្ខុទទួលចីវរអំពីដៃនៃកិក្ខុនីទាំងពីររូប ត្រូវអាបត្តិផ្សេងៗ គ្នា[2] ប្រស្នានេះពួកលោកអ្នកឈ្លាសវៃ ឃានគិតមកហើយ ។

---

១ អដ្ឋកថា ថា កិក្ខុនីមួយរូបចេញពីស្រុករបស់ខ្លួនក្នុងបច្ចូសសម័យ គ្រានតែដល់ទៅត្រើយស្ទឹង អរុណក៏រះឡើង កិក្ខុនីនោះត្រូវអាបត្តិ ៤ គឺ ១ ត្រូវព្រោះនៅប្រាសចាកភត្រ ២ ត្រូវព្រោះទៅកាន់ចន្លោះស្រុក ៣ ត្រូវព្រោះឆ្លងស្ទឹង ៤ ត្រូវព្រោះនៅប្រាសចាកគណៈ ទាំង ៤ នេះត្រូវដោយប្រយោគតែ ១ ។ ២ កិក្ខុទទួលចីវរអំពីដៃកិក្ខុនីដែលឃានឧបសម្បទាតែខាងសំណាក កិក្ខុនីត្រូវបាចិត្តិយៈទទួលចីវរអំពីដៃកិក្ខុនីដែលឃានឧបសម្បទាតែខាងសំណាកកិក្ខុនី ត្រូវទុក្កដ ។

(८४२) ततो ये सत्ता सम्पराये कुरुघरम्हा अवहारं[1]

अयो आकासे वेगो न आकासे

पञ्ञा मेसा कुसलेहि चिन्तिता ॥

(८४३) सत्तिं च अग्गळवे सायो

कत्तुं च वासिञ्च सायो

छिन्दं वस्सी यवे वत्तिं

मेदुनधम्मप्पटियो

तासं आकासे सायो

पञ्ञा मेसा कुसलेहि चिन्तिता ॥

---

१ सी. म. अवहारं ॥

សេទមោចនគាថា ប្រស្នាសួរអំពីការលួចគរុភណ្ឌជាដើម

(៣៩២) ជន តីភិក្ខុ ៤ រូប បបួលគ្នាលួចគរុភណ្ឌ ឯភិក្ខុ ៣ រូបត្រូវអាបត្តិបារាជិក ភិក្ខុ ១ រូបមិនត្រូវអាបត្តិបារាជិកទេ (១) ប្រស្នានេះពួកលោកអ្នកឈ្លាសវៃ ចូរគិតមកហើយ ។

(៣៩៣) ស្រីទៅខាងក្នុង ភិក្ខុទៅខាងក្រៅ ក្នុងផ្ទះនោះឥតប្រយោជន៍សោះ ដូចម្តេចបានជាភិក្ខុត្រូវអាបត្តិបារាជិក (២) ព្រោះសេពមេថុនធម្មជាបច្ច័យ ប្រស្នានេះពួកលោកអ្នកឈ្លាសវៃ ចូរគិតមកហើយ ។

---

១ ជន ៤ នាក់ គឺអាចារ្យ១ រូប កូនសិស្ស៣ រូបប្រាថ្នានឹងលួចយកគរុភណ្ឌចំនួន៦អាសក ចំណែកអាចារ្យបង្គាប់កូនសិស្សទាំង ៣ រូបថា អ្នកទាំងអស់គ្នាចូរយក ១ អាសក ។ ម្នាក់ ។ ចំណែកខាងខ្ញុំឯងយក ៣ អាសក ឯកូនសិស្សទី ១ និយាយថា លោកអាចារ្យចូរយក៣អាសកចុះ លោកឯណោះយក ១ អាសក លោកឯណោះទៀតយក ១ អាសក ឯខ្លួនខ្ញុំយក១ អាសកដែរ កូនសិស្សទី ២ ទី ៣ ក៏និយាយដូចកូនសិស្សទី១ កូនសិស្សទាំង ៣ រូបត្រូវអាបត្តិបារាជិកទាំងអស់គ្នា លោកចារ្យត្រូវតែត្រឹមអាបត្តិថុល្លច្ច័យ ។ កូនសិស្សទាំង ៣ រូប បានជាត្រូវអាបត្តិបារាជិក ព្រោះបង្គាប់ឲ្យគេយកដល់ ៥ អាសក តែក្នុងអាណត្តិកបយោគ ១ ឯអាចារ្យដែលជាអ្នកបង្គាប់ឲ្យសិស្សយកមួយ ។ អាសកម្នាក់នោះ ត្រូវអាបត្តិថុល្លច្ច័យ ជាអាណត្តិកបយោគ ដែលយកចំពោះខ្លួន ៣ អាសកនោះ ក៏ត្រូវអាបត្តិថុល្លច្ច័យដែរ តែជាសាហត្ថិកបយោគ ។ ឯសាហត្ថិកបយោគនឹងអាណត្តិកបយោគនេះ រាប់បញ្ចូលគ្នាមិនបានទេ ដូចជាភិក្ខុលួចដោយសាហត្ថិកបយោគ ៣ អាសក លួចដោយអាណត្តិកបយោគ ៣ អាសក ត្រូវជា ៣ អាសកពីរដង ភិក្ខុនោះត្រូវទោសតែត្រឹមអាបត្តិថុល្លច្ច័យ ព្រោះក្នុងបយោគមួយ ។ មិនគ្រប់ចំនួន ៥ អាសក ។ បើលួចដោយសាហត្ថិក: ១ អាសក លួចដោយអាណត្តិក: ៤ អាសក ទើបត្រូវអាបត្តិបារាជិក ព្រោះក្នុងអាណត្តិកបយោគ ១ នោះគ្រប់ចំនួន ៥ អាសក ។ ឯលួចដោយសាហត្ថិកបយោគ ១ អាសកនោះត្រូវតែត្រឹមអាបត្តិទុក្កដ ។ ២ បានជាត្រូវបារាជិក ព្រោះដូចក្នុងទីនេះលោកសំដៅយកសំពត់ទេ ព្រោះថាភិក្ខុអាចប្រព្រឹត្តដើមេថុនធម្មទាំងសំពត់បាន ។

[๓๙๔] เตสาหํ ภคฺคุ ชานามิ ตญฺจาปิ สมฺปนฺนเมธสา
สภาคเตน ทีฆาวุ ตสฺมา เอวมพฺรวุนฺ
อาทิตฺตวตฺถุ สตฺถาโร
สพฺเพ ปชฺชเย ปริกุญฺจสฺส อาปตฺติ
ปญฺหา เมสา กุสเลหิ จินฺติตา ฯ

[๓๙๕] ฉสฺสตฺถิเยน อาปตฺติ
สุทฺธเกน จาจินฺติเย
อาปชฺชนสฺส[๑] ปกตา
ปญฺหา เมสา กุสเลหิ จินฺติตา ฯ

[๓๙๖] ภิกฺขุ สิยา วิสงฺเยา สมาคตา
กมฺมํ กเรยฺยุ สมคฺคสญฺญิโน
ภิกฺขุ สิยา ฉนฺทสเยน ปาเต
กมฺมสฺส ตสฺส กุเปยฺย วคฺคตา
ปญฺหา เมสา กุสเลหิ จินฺติตา ฯ

---

๑ อาปชฺเชยฺยาติปิ กตฺวาปิ เจตฺถ ทิสฺสติ ฯ

(៣៨៤) ឧបសម្បន្ន ទទួលប្រេង ទឹកឃ្មុំ ទឹកអំពៅ ទឹក
ដោះគោ ហើយទុកជាត់ដោយខ្លួនឯង ទុកជាមិនទាន់កន្លង
៧ ថ្ងៃនៅឡើយ កាលបើមានបច្ច័យហើយឆាន់ត្រូវអាបត្តិ(១)
ប្រស្នានេះពួកលោកអ្នកឈ្លាសវៃ បានគិតមកហើយ ។

(៣៨៥) ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិទុក្កដាបាចិត្តិយៈ ទើសុទ្ធកបា-
ចិត្តិយៈក្នុងខណៈជាមួយគ្នា(២) ប្រស្នានេះពួកលោកអ្នកឈ្លាស
វៃ បានគិតមកហើយ ។

(៣៨៦) ភិក្ខុ ២០ រូបមកប្រជុំគ្នា មានសេចក្តីសំគាល់ថា
ព្រមព្រៀងគ្នាហើយធ្វើសង្ឃកម្មទៅ មានភិក្ខុ ១ រូបឋិតនៅ
ក្នុងទីឆ្ងាយមានប្រមាណ ១២ យោជន៍ក៏មាន ចុះហេតុដូចម្តេច
បានជាសង្ឃកម្មនោះកម្រើក(៣) ព្រោះបច្ច័យគឺកម្មនោះជាពួក
ប្រស្នានេះ ពួកលោកអ្នកឈ្លាសវៃ បានគិតមកហើយ ។

---

១ ភិក្ខុនីបើគ្មានធម្មីហើយសូមភេសជ្ជៈមានប្រេងជាដើមយកមកឆាន់ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយៈ បើសូមបានមកមិនទាន់បានឆាន់នៅឡើយហើយភេតក៏ក្តាយជាភិក្ខុទៅ ឯភេសជ្ជៈនោះទុកជាមិនទាន់កន្លងហួស ៧ ថ្ងៃ បើភិក្ខុនោះយកមកឆាន់ក៏នៅតែត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយៈដែរ ។ ២ ភិក្ខុបង្អោនចីវរជាសង្ឃលាភពីរ គឺចីវរ ១ ដើម្បីខ្លួនត្រូវនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយ ចីវរ ១ ទៀតដើម្បីបុគ្គលដទៃវិញ ត្រូវបាចិត្តិយៈ ។ ៣ អដ្ឋកថា ថា កម្មនេះបានជាកម្រើក ព្រោះភិក្ខុដែលនៅចម្ងាយ ១២ យោជន៍នោះ ឋិតនៅក្នុងគាមសីមាជាមួយគ្នា ។

[๓๙๗] បចវីតិហារមត្ថេន ឯកាយ កណាតេន ច

សញ្ញិ កុក្កាធិ សប្បដិកម្មាធិ

ចតុសដ្ឋី អាបត្តិយោ អាបជ្ជេយ្យ ឯកតោ

បញ្ហា មេសា កុសលេហិ ចិន្តិតា ។

[๓๙๘] ឯវត្តោ អន្តរាសនេន

ឯកុណាំ សង្ឃាដឹ ចារុតោ

សញ្ញិ តានិ ឯសុក្កិយោធិ ហោន្តិ

បញ្ហា មេសា កុសលេហិ ចិន្តិតា ។

[๓๙๙] ន ចាបិ ញត្តិ ន ច បន កម្មវាចា

ន ចេហិកិក្ខុតិ ឯតោ អភេច

សរណាគមនម្បិ ន តស្ស អត្ថិ

ឧបសម្បទា ចស្ស អកុប្បា

បញ្ហា មេសា កុសលេហិ ចិន្តិតា ។

(៣៩៧) ភិក្ខុត្រូវគរុកាបត្តិចាំងអស់ ៦៤ ជាអាបត្តិដែលខ្លួនកែបាន ក្នុងខណៈជាមួយគ្នា ដោយគ្រាន់តែឈានដំហានទៅនឹងពោលដោយវាចា[1] ប្រស្នានេះ ពួកលោកអ្នកឈ្លាសវៃបានគិតមកហើយ ។

(៣៩៨) ភិក្ខុស្ត្រីកសឡំ គ្រងសង្ឃាដិមានជាន់ពីរ តែចីវរចាំងអស់នោះជានិស្សគ្គិយៈ[2] ប្រស្នានេះ ពួកលោកអ្នកឈ្លាសវៃ បានគិតមកហើយ ។

(៣៩៩) ញត្តិ (របស់បុគ្គលនោះ) ក៏មិនមាន ចាំងកម្ម-វាចាសោតក៏មិនមាន សូម្បីព្រះដ៏នស្រីក៏មិនបានត្រាស់ហៅថា ឯហិភិក្ខុ ទេ មួយទៀត សរណាគមន៍ របស់បុគ្គលនោះ ក៏មិនមាន (ចុះហេតុអ្វីបានជា) ឧបសម្បទា របស់បុគ្គលនោះមិនកម្រើក[3] (គឺបានឧបសម្បទាពេញបរិបូណ៌) ប្រស្នានេះ ពួកលោកអ្នកឈ្លាសវៃ បានគិតមកហើយ ។

---

១ អដ្ឋកថា ថា សំដៅយកភិក្ខុដែលទទួលពាក្យបណ្តាំរបស់បុរសទៅប្រាប់ដំណឹងដល់ពួកស្ត្រីចំនួន ៦៤ នាក់ ដើម្បីឲ្យបានជាប្រពន្ធរបស់បុរសនោះ បានជាត្រូវគរុកាបត្តិដល់ ៦៤ តាមចំនួនស្ត្រីទាំងនោះ។ ២ សំដៅយកចីវរដែលភិក្ខុប្រើភិក្ខុនីឲ្យលាង ។ ៣ សំដៅយកឧបសម្បទារបស់នាងមហាបជាបតី ដែលគ្រាន់តែទទួលគរុធម៌ ៨ ប្រការ មិនបាច់ពាំងញត្តិ នឹងសូត្រកម្ម-វាចា ក៏បានឡើងជាភិក្ខុនីភាវៈ (ហៅថាអដ្ឋគរុធម្មប្បដិគ្គហណឧបសម្បទា) ។

(៤០០) ឥត្ថី ហរេ ន មាតរំ

បុរិសញ្ច ន បិតរំ ហរេ

ហរេយ្យ អនរិយំ មគ្គោ

តេន ចាបន្នរំ ផុសេ

បញ្ចា មេសា កុសលេហិ ចិន្តិតា ។

(៤០១) ឥត្ថី ហរេ ច មាតរំ

បុរិសញ្ច បិតរំ ហរេ

មាតរំ បិតរំ ហត្វា

ន តេនាបន្នរំ ផុសេ

បញ្ចា មេសា កុសលេហិ ចិន្តិតា ។

(៤០២) អចោទយិត្វា អសារយិត្វា

អសម្មុខីភូតស្ស ករេយ្យ កម្មំ

កតញ្ច កម្មំ សុកតំ ករេយ្យ

តាវតោ ច សង្ឃេ អធិបត្តិតោ សិយា

បញ្ចា មេសរ កុសលេហិ ចិន្តិតា ។

(៤០០) បុគ្គលល្អង់ សម្លាប់ស្ត្រីមិនមែនជាមាតា សម្លាប់បុរសមិនមែនជាបិតា សម្លាប់បុគ្គលមិនមែនជាព្រះអរិយៈ បុគ្គលនោះត្រូវអនន្តរិយកម្ម ព្រោះការសម្លាប់នោះ[1] ប្រស្នានេះ ពួកលោកអ្នកឈ្លាសវៃ បានគិតមកហើយ ។

(៤០១) បុគ្គលសម្លាប់ស្ត្រីដែលជាមាតាពិត សម្លាប់បុរសដែលជាបិតាពិត លុះសម្លាប់មាតាបិតាហើយក៏មិនត្រូវអនន្តរិយកម្ម ព្រោះការសម្លាប់នោះ[2] ប្រស្នានេះ ពួកលោកអ្នកឈ្លាសវៃ បានគិតមកហើយ ។

(៤០២) ភិក្ខុមិនបានពោល មិនបានរំលឹក ហើយធ្វើកម្មដល់បុគ្គលដែលមាននៅក្នុងទីកំបាំងមុខ កម្មដែលភិក្ខុធ្វើនោះឈ្មោះថា ធ្វើប្រពៃហើយ ទាំងការកសង្ឃក៏មិនត្រូវអាបត្តិ[3] ប្រស្នានេះពួកលោកអ្នកឈ្លាសវៃ បានគិតមកហើយ ។

---

๑ អដ្ឋកថាថា បុគ្គលនោះគឺជាមាតាធំងបិតាពិត គ្រាន់តែមាតាក្លាយភេទជាបិតា បិតាក្លាយភេទជាមាតាវិញ សម្លាប់បុគ្គលមិនមែនជាព្រះអរិយៈនោះ គឺសម្លាប់មាតាធំងបិតា ។ ๒ សំដៅយកកូនជាមនុស្ស មាតាធំងបិតាជាសត្វតិរច្ឆាន បើសម្លាប់មាតាធំងបិតាជាសត្វតិរច្ឆានយ៉ាងនេះ មិនត្រូវអនន្តរិយកម្មទេ ។ ๓ សំដៅយក ទូតេន ឧបសម្បទា ដែលព្រះអង្គទ្រង់អនុញ្ញាតឲ្យនាងអឌ្ឍកាសីគណិកាព្រោះនាងនោះចង់មកបួសក្នុងសំណាក់ព្រះអង្គ តែមកមិនរួចព្រោះពួកបុរសចាំស្កាត់ពាក់កណ្តាលផ្លូវ ឯនជាព្រះអង្គទ្រង់អនុញ្ញាតឲ្យឧបសម្បទាដោយទូតជាន ។

(៤០៣) ចោទយិត្វា សារយិត្វា

សម្មុខីភូតស្ស កាយេន្ទ្រ កម្មំ

កតញ្ច កម្មំ អកតំ កាយេន្ទ្រ

ការកោ ច សង្ឃោ សាបត្តិកោ សិយា

បញ្ហា មេសា កុសលេហិ ចិន្តិតា ។

(៤០៤) ចិន្នន្តស្ស អាបត្តិ ចិន្នន្តស្ស អនាបត្តិ

ឆាទេន្តស្ស អាបត្តិ ឆាទេន្តស្ស អនាបត្តិ

បញ្ហា មេសា កុសលេហិ ចិន្តិតា ។

(៤០៥) សង្ឃំ កណាឡ្ហ កុរុកំ

មុសា ច លម្ភ ភាសតោ

មុសា កណាឡ្ហ កុរុកំ

សង្ឃញ្ច លហុ ភាសតោ

បញ្ហា មេសា កុសលេហិ ចិន្តិតា ។

សេទអោចនគាថា ប្រស្នាសួរអំពីការធ្វើកម្មដល់បុគ្គលដែលនៅចំពោះមុខជាដើម

[៤០៣] កិក្ខុបានចោទ បានរំលឹក ហើយធ្វើកម្មដល់បុគ្គលដែលមាននៅក្នុងទីចំពោះមុខ ឯកម្មដែលកិក្ខុនោះធ្វើហើយ ឈ្មោះថា មិនបានធ្វើទៅវិញ ទំនាក់ទំនងសង្ឃក៏ត្រូវអាបត្តិ(១) ប្រស្នានេះ ពួកលោកអ្នកឈ្លាសវៃ បានគិតមកហើយ ។

[៤០៤] កិក្ខុកាត់ ត្រូវអាបត្តិក៏មាន(២) កិក្ខុកាត់ មិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន(៣) កិក្ខុបំទប់ចាំង ត្រូវអាបត្តិក៏មាន(៤) កិក្ខុបំទប់ចាំង មិនត្រូវអាបត្តិក៏មាន(៥) ប្រស្នានេះ ពួកលោកអ្នកឈ្លាសវៃ បានគិតមកហើយ ។

[៤០៥] កិក្ខុពោលពាក្យពិត ត្រូវគប្បីអាបត្តិក៏មាន(៦) ពោលពាក្យកុហក ត្រូវលហុកាបត្តិក៏មាន(៧) ពោលពាក្យកុហក ត្រូវគប្បីអាបត្តិក៏មាន(៨) ពោលពាក្យពិត ត្រូវលហុកាបត្តិក៏មាន(៩) ប្រស្នានេះ ពួកលោកអ្នកឈ្លាសវៃ បានគិតមកហើយ ។

---

១ អដ្ឋកថា ជាសំដៅយកកិក្ខុឲ្យឧបសម្បទា ដល់អភព្វបុគ្គលមានបណ្ឌកជាដើម ។ ២ កាត់វត្ថុមានដើមឈើជាដើម ។ ៣ កាត់ក្រៃចក ឬកាត់សក់ ។ ៤ បំទប់ចាំងអាបត្តិទុក ។ ៥ បំទប់ចាំងទុំលំនៅមានផ្ទះជាដើម ។ ៦ កិក្ខុពោលពាក្យចំពោះទ្វារមគ្គជាដើមរបស់ស្រី ។ ៧ ពោលសម្បជានមុសាវាទ ។ ៨ ពោលប្រាប់ឧត្តរិមនុស្សធម្ម ។ ៩ ប្រាប់ឧត្តរិមនុស្សធម្ម ដែលមានក្នុងសន្តានពិត ដល់អនុបសម្បន្ន ។

(๔๐๖) អដ្ឋដ្ឋំ រជនាយ រត្តំ
កប្បកតំបំ សន្តំ
បរិភុញ្ជន្តស្ស អាបត្តិ
បញ្ចា មេសា កុសលេហិ ចិន្តិតា ។

(๔๐๗) អត្តដ្ឋតេ សុរាយ កំក្ខុ មំសាឯ ខាទតំ
ឯ ខុទ្ទត្តកោ ឯ ច បន ខិត្តចិត្តោ
ឯ ចាបំ សោ វេឌនដ្ដោ អវេយ្យ
ឯ ចស្ស ហោតំ អាបត្តិ
សោ ច ឆម្ភោ សុគតេន ឯសោតោ
បញ្ចា មេសា កុសលេហិ ចិន្តិតា ។

(๔๐๘) ឯ រត្តចិត្តោ ឯ ច បន ឋេយ្យចិត្តោ
ឯ ចាបំ សោ បរំ មរណាយ ឋេតយិ
សលាកំ ឯន្តស្ស ហោតំ ឆេជ្ជំ
បដិក្ខណ្ឌន្តស្ស ថុល្លច្ចយំ
បញ្ចា មេសា កុសលេហិ ចិន្តិតា ។

[៤០៦] ចីវរកិក្ខុបានអធិដ្ឋាន បានជ្រលក់ដោយគ្រឿងជ្រលក់ បានធ្វើពន្លឺកប្បៈ ត្រឹមត្រូវហើយ តែកិក្ខុនោះប្រើប្រាស់ត្រូវអាបត្តិ(១)ប្រស្នានេះ ពួកលោកអ្នកឈ្លាសវៃ បានគិតមកហើយ ។

[៤០៧] កាលបើព្រះអាទិត្យអស្តង្គតហើយ កិក្ខុធាន់សាប់កិក្ខុនោះ មិនមែនជាកិក្ខុឆត តាំងមិនមែនជាកិក្ខុមានចិត្តរវើរវាយ តាំងមិនមែនជាកិក្ខុមានវេទនាគ្របសង្កត់ តែកិក្ខុនោះមិនត្រូវអាបត្តិ(២) តាំងធម៌នោះសោត ក៏ព្រះសុគតទ្រង់បានសំដែងហើយ ប្រស្នានេះពួកលោកអ្នកឈ្លាសវៃ បានគិតមកហើយ ។

[៤០៨] កិក្ខុនោះមិនមានតម្រេក មិនមានថេយ្យចិត្ត តាំងមិនបានគិតដើម្បីសម្លាប់អ្នកដទៃ កាលកិក្ខុនោះឲ្យស្លាកវមែងជាប់ចាកកិក្ខុការ:(៣) កិក្ខុអកខទ្ធលស្លាក ត្រូវថុល្លច្ច័យ (៤) ប្រស្នានេះ ពួកលោកអ្នកឈ្លាសវៃ បានគិតមកហើយ ។

---

១ អដ្ឋកថា ថា ចីវរដែលជានិស្សគ្គិយ កិក្ខុមិនលះបង់ជានិយកម្មសិនហើយប្រើប្រាស់ ។ ២ សំដៅយកភេមដ្ឋកភិក្ខុ គឺភិក្ខុជាអ្នកទំពាអៀង ព្រះអង្គទ្រង់អនញ្ញាតឲ្យទំពាអៀងបាន ព្រោះភិក្ខុនោះឆ្ងាប់យោនយកកំណើតជាគោ (មានក្នុងខុទ្ទកវត្ថុក្ខន្ធកៈទី ៥ ចុល្លវគ្គ) ។ ៣ សំដៅយកភិក្ខុអ្នកបំបែកសង្ឃ កាលភិក្ខុនោះចែកស្លាកឲ្យពួកភិក្ខុដែលកាលនៃនឹងខ្លួនត្រូវអាបត្តិថាវាដឹក ។ ៤ ឯភិក្ខុដែលប្រព្រឹត្តតាមភិក្ខុអ្នកបំបែកសង្ឃនោះ ត្រូវថុល្លច្ច័យ ។

(៤០៩) ន ចាបិ អារញ្ញកំ សាសង្កសម្មតំ
ន ចាបិ សង្ឃេន សម្មតំ ឥត្ថ
ន ច សព្ព កបិំ អត្ថតំ តត្ថេវ ចីវរំ
ឯក្កិមិត្ថា កច្ចេយ្យ អឌ្ឍយោជនំ
តសេ្សវ អរុណា ឧក្កច្ចន្តសេ្ស អជាបត្តិ
បញ្ចា មេសា ករុសលេហិ ចិន្តិតា ។

(៤១០) តាយិ តាយិ ន ភច តាយិ
សញ្ញំ ជាជាវត្តតាយិ
អបុព្ពំ អចរិមំ[1] អាបជ្ជេយ្យ ឯកតោ
បញ្ចា មេសា ករុសលេហិ ចិន្តិតា ។

(៤១១) ភច តាយិ ន តាយិ តាយិ
សញ្ញំ ជាជាវត្តតាយិ
អបុព្ពំ អចរិមំ[2] អាបជ្ជេយ្យ ឯកតោ
បញ្ចា មេសា ករុសលេហិ ចិន្តិតា ។

១-២ អបរិមន្តិបិ កត្តបិ ឆោត្តកេសុ ទិស្សតិ ។

សេទមោចនគាថា ប្រស្នាសួរអំពីសេនាសនៈនៅក្នុងព្រៃដាំដើម

[៤០៩] ទីនោះមិនមែនជាសេនាសនៈនៅក្នុងព្រៃ ដែលគេសន្មតថាប្រកបដោយសេចក្តីរង្គើសោះ ទាំងសង្ឃក៏មិនបានឲ្យសម្មតិ ទាំងភិក្ខុនោះ ក៏មិនបានគ្រាលតបំនែ (បើភិក្ខុនោះ) ទុកចីវរក្នុងទីនោះ ហើយទៅកាន់ទីមានប្រមាណកន្លះយោជន៍ លុះអរុណរះឡើង ភិក្ខុនោះក៏មិនត្រូវអាបត្តិឡើយ(១) ប្រស្នានេះ ពួកលោកអ្នកឈ្លាសវៃ បានគិតមកហើយ ។

[៤១០] ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិទាំងពួង មានវត្ថុផ្សេង ៗ គ្នា ប្រកបដោយកាយ មិនប្រកបដោយវាចា ក្នុង ១ ណៈជាមួយគ្នា មិនមុនមិនក្រោយ(២) ប្រស្នានេះ ពួកលោកអ្នកឈ្លាសវៃ បានគិតមកហើយ ។

[៤១១] ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិទាំងពួង មានវត្ថុផ្សេង ៗ គ្នា ប្រកបដោយវាចា មិនប្រកបដោយកាយ ក្នុង ១ ណៈជាមួយគ្នា មិនមុនមិនក្រោយ(៣) ប្រស្នានេះ ពួកលោកអ្នកឈ្លាសវៃ បានគិតមកហើយ ។

---

១ អដ្ឋកថា ថាបានដាមិនត្រូវអាបត្តិ ព្រោះភិក្ខុនោះទៅនៅអាស្រ័យក្រោមម្លប់ឈើរបស់ត្រកូល ១មានមែកធំហើយវែងចំនួន ១ យោជន៍ ឬ២យោជន៍ ទោះបីភិក្ខុនោះទុកដាក់ចីវរក្រោមម្លប់ឈើនោះហើយដើរទៅចម្ងាយកន្លះយោជន៍ ហើយអរុណរះឡើងក៏មិនត្រូវអាបត្តិ ដ្បិតមិនដាច់ពីម្លប់នៅឡើយ ។ ២ សំដៅយកភិក្ខុដែលចាប់សក់ ឬគ្រាមដៃដាដើម របស់ស្ត្រីច្រើននាក់ក្នុងវេលាដាមួយគ្នា ។ ៣ គឺភិក្ខុពោលពាក្យអាក្រក់ចំពោះទ្វារមគ្គដាដើមរបស់ស្ត្រីច្រើននាក់ក្នុងវេលាដាមួយគ្នា ។

(៤១២) តំសង្ឃំត្តំយោ មេថុនំ តំ ន សេវេ
តយោ បុរិសេ តយោ ច អនរិយមល្លាកេ
ន ចាចរេ មេថុនំ ព្យញ្ជនស្មឹ
ឆដ្ឋំ សំយោ មេថុនធម្មប្បច្ចយា
បញ្ហា មេសា កុសលេហិ ចិន្តិតា ។

(៤១៣) មាតរំ បិតរំ យោធេ
ភោ ច សង្ឃសង្ឃ បរិណាយំ
កេនស្ស ហោតិ អាបត្តិ
អនាបត្តិ ច ញាតកេ
បញ្ហា មេសា កុសលេហិ ចិន្តិតា ។

(៤១៤) កុន្ថោ អារញ្ញកោ ហោតិ
កុន្ថោ ហោតិ តរហិំយោ
អថ កោ ឥមេសោ ឆន្នោ
យេន កុន្ថោ បសំសំយោ
បញ្ហា មេសា កុសលេហិ ចិន្តិតា ។

(៤១៦) ឧបសម្បន្ន មិនសេពមេថុនធ៌ស្រី ៣ ពួកនោះ ធ៌ន បុរស ៣ ពួក មួយទៀត មិនសេពមេថុនធ៌មនុស្សជន តិរច្ឆានគតសត្វញ្ញនក ៣ ពួក ធ៌នបណ្ឌក ៣ ពួក មួយទៀតមិនបានប្រព្រឹត្តមេថុនក្នុងសត្វញ្ញនៈ គឺដោយអំណាចនៃអនុលោមឱកាសដែរ តែឧបសម្បន្ននោះ ត្រូវធ្លាក់ដូច្នេះ ព្រោះមេថុនធម្មជាបច្ចយ(១) ប្រស្នានេះ ពួកលោកអ្នកឈ្លាសវៃ បានគិតមកហើយ ។

(៤១៧) កិក្ខុសូមចីវរធ៌មាតា តែមិនមែនជាចីវរ ដែលមាតាបង្អោនទៅដើម្បីសង្ឃ កិក្ខុនោះត្រូវអាបត្តិ ព្រោះហេតុអ្វី(២) មួយទៀត កិក្ខុមិនត្រូវអាបត្តិ ព្រោះសូមចីវរធ៌ពួកញាតិ ប្រស្នានេះពួកលោកអ្នកឈ្លាសវៃ បានគិតមកហើយ ។

(៤១៨) បុគ្គលក្រោធខ្ចីធ៌ហើយត្រឡប់ទៅជាត្រេកអរវិញ(៣) បុគ្គលក្រោធខ្ចីធ៌ហើយគួរធ៌តិះដៀល (៤) បុគ្គលក្រោធខ្ចីធ៌ហើយគួរធ៌សរសើរ ដោយធម៌ណា ធម៌នោះតើឈ្មោះដូចម្តេច ប្រស្នានេះ ពួកលោកអ្នកឈ្លាសវៃ បានគិតមកហើយ

---

១ អដ្ឋកថា ថា សំដៅយកអដ្ឋិវត្ថុកថាវាជិករបស់ភិក្ខុនី ។ ២ សំដៅយកភិក្ខុសូមសំពត់សឡាក-សាដិកអំពីមាតាក្នុងបិដ្ឋិសម័យ គឺសម័យខាងខ្នងរជ្ជូវ រាប់ពាំងអំពី ១ ភេចខែកត្តិក រហូតធ៌ល់ ១៥ កើតខែដេស្ស ។ ៣ បានធ៌ល់ពួកតិរ្ថីយ៍ដែលកំពុងបំពេញវត្ត កាលបើឮគេសរសើរគុណពួកតិរ្ថីយ៍ ទុកជាខ្ចីធ៌ហើយក៏ត្រឡប់ទៅជាត្រេកអរវិញ ។ ៤ កាលបើគេសរសើរគុណព្រះរតនត្រ័យ បើបុគ្គលណាខ្ចីធ៌ បុគ្គលនោះឈ្មោះថា គួរធ៌តិះដៀល ។

(๔๑๕) តុដ្ឋោ អាភឆតោ ហោតិ

តុដ្ឋោ ហោតិ តរមានោ

អថ តោ ឆាម សោ ឆម្ភោ

យេន តុដ្ឋោ តរមានោ

បញ្ហា មេសា កុសលេហិ ចិន្តិតា ។

(๔๑๖) សង្ឃាធិសេសំ ផុល្លច្ឆយំ

ថាចិត្តិយំ ឆាដនេសនីយំ

ទុក្កដំ អាបត្តេយ្យ ឯកតោ

បញ្ហា មេសា កុសលេហិ ចិន្តិតា ។

(๔๑๗) ទុតោ បរិបុណ្ណាវីសតិវស្សា ទុតិដ្ឋំ

ឯកុបជ្ឈាយោ ឯកាចរិយោ ឯកា តម្មុតា

សេទមោចនគាថា ប្រស្នាសួរអំពីបុគ្គលត្រេកអរហើយត្រេកអរថែមទៀតជាដើម

(៤១៥) បុគ្គលដែលត្រេកអរ ហើយក៏ត្រេកអរថែមទៀត បុគ្គលដែលត្រេកអរហើយ តែគួរនឹងតិះដៀល បុគ្គលដែលត្រេកអរហើយ តែគួរនឹងតិះដៀល ដោយធម៌ណា ធម៌នោះតើឈ្មោះដូចម្តេច ប្រស្នានេះ ពួកលោកអ្នកឈ្លាសវៃ បានគិតមកហើយ ។

(៤១៦) ទុបសម្បន្ន ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេស (លាយដោយអាបត្តិ) ថុល្លច្ចយៈ បាចិត្តិយៈ បាដិទេសនីយៈនឹងទុក្កដទុក្កដ្ឋ ១ណៈជាមួយគ្នា[1] ប្រស្នានេះ ពួកលោកអ្នកឈ្លាសវៃ បានគិតមកហើយ ។

(៤១៧) កុលបុត្រ ២ រូបមានឆ្នាំ ២០ គ្រប់គ្រាន់ហើយ ឯកុលបុត្រទាំង ២ រូបនោះ សឹងមានទុបដ្ឋាយ៍ជាមួយគ្នា អាចារ្យ ជាមួយគ្នា កម្មវាចា ជាមួយគ្នា តែកុលបុត្រមួយរូបជា

---

១ អដ្ឋកថា ថា ភិក្ខុនីមានតម្រេកទទួលបិណ្ឌបាតអំពីដៃបុរសដែលមានតម្រេកដែរ យកមកលាយគ្នានឹងសាច់មនុស្ស, ខ្ទឹម, បណ្តើតកោដន នឹងសាច់ដាអកប្បិយៈនឹសេស ហើយយកមកឆាន់ ត្រូវអាបត្តិទាំងនោះ គឺត្រូវថុល្លច្ចយ ព្រោះឆាន់សាច់មនុស្ស ត្រូវបាចិត្តិយៈ ព្រោះឆាន់ខ្ទឹម ត្រូវបាដិទេសនីយៈ ព្រោះឆាន់បណ្តើកោដនមានទឹកដោះរាជាដើម ត្រូវទុក្កដ ព្រោះឆាន់សាច់ដាអកប្បិយៈនឹសេស បានជាត្រូវអាបត្តិទាំងនោះជាមួយគ្នា ព្រោះយកវត្ថុទាំងអស់នេះមកលាយចូលគ្នាហើយឆាន់ ។

ยาโคา อุปสมฺปนฺนา ยาโคา อนุปสมฺปนฺนา

ปญฺหา เมสา กุสเลหิ จิตฺตา ฯ

(๔๑๘) อกปฺปกตํ ฉปิ[๑] วญฺชาย รตฺตึ

เตน ฉิวตฺตา เยน กามํ วาเชยฺย

น จสฺส เหาตึ อาปตฺติ

เสา จ ฉมฺหา สุกเตน เจสิโต

ปญฺหา เมสา กุสเลหิ จิตฺตา ฯ

(๔๑๙) น เจติ ฉปฺปฏิกฺขิปาติ

ปฏิกฺขิเต เตน น วิฏฺฐติ

อาปชฺชติ ตุกฺกฏํ น ลเหกฺกฏํ

---

๑ ฉ. ม. ฐา ฯ

ឧបសម្បន្ន គឺបានទៀតជាភិក្ខុ មួយរូបទៀត ជាអនុបសម្បន្ន[1] គឺនៅជាសាមណេរ ប្រស្នានេះ ពួកលោកអ្នកឈ្លាសវៃ បានគិតមកហើយ ។

(៤១៨) សំពត់ដែលភិក្ខុមិនបានធ្លីពិន្ទុកប្ប តាំងមិនបានជ្រលក់ដោយគ្រឿងជ្រលក់ ភិក្ខុស្លៀកពាក់សំពត់នោះហើយដើរទៅដោយគួរតាមប្រាថ្នា ភិក្ខុនោះមិនត្រូវអាបត្តិ[2] តាំងពីមិនោះសោតក៏ព្រះសុគតទ្រង់សំដែងហើយ ប្រស្នានេះ ពួកលោកអ្នកឈ្លាសវៃ បានគិតមកហើយ ។

(៤១៩) ឧបសម្បន្ន១ មិនបានឲ្យ ឧបសម្បន្ន១ មិនបានទទួល ព្រោះហេតុនោះ ការទទួលមិនមានទេ តែឧបសម្បន្ននោះ ត្រូវគុំកាបត្តិ[3] មិនមែនជាលហុកាបត្តិ កាលដែល

---

១ អដ្ឋកថា ថា សាមណេរមានឫទ្ធិ ហោះទៅឯអាកាស ឬមុជទ្រែកទៅអង្គុយក្នុងផែនដីសូម្បីប៉ុនចុងចំរៀកសក់ក៏មិនឡើងឧបសម្បទាជាភិក្ខុឡើយ ម្យ៉ាងទៀតចំណែកខាងសង្ឃបើបិតនៅឯអាកាសក៏កម្មនោះកម្រើកដែរ ។ ២ ភិក្ខុដែលចោរធំណ្តើមយកចីវរ ទុកជាស្លៀកពាក់សំពត់យ៉ាងនោះក៏មិនត្រូវអាបត្តិ ។ ៣ ភិក្ខុជាអ្នកបញ្ជូនក៏មិនឲ្យ ភិក្ខុនីដែលត្រូវគេបញ្ជូនក៏មិនបានទទួលអំពីនៃភិក្ខុនីដែលជាអ្នកបញ្ជូននោះ តែភិក្ខុនីជាអ្នកបញ្ជូនត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេសក្នុងពេលដែលភិក្ខុនីត្រូវគេបញ្ជូនថាទទួលបិណ្ឌបាតអំពីនៃបុរសដែលមានសេចក្តីត្រេកអរ តាមពិតនោះគឺត្រូវក្នុងពេលដែលភិក្ខុនីត្រូវគេបញ្ជូនបរិភោគរួចជាស្រេច ។ មានពិស្តារក្នុងភិក្ខុនីវិភង្គ បច្ចេកភាគទី ៤ ត្រង់សង្ឃាទិសេសសិក្ខាបទទី ៦ ទំព័រ ៦៤ អដ្ឋកថាក៏មានដូចគ្នា ។

សេទមោចនគាថា អាទានប្បដិនិទ្ទេសោ ទុតិយោ

តញ្ហ បរិភោគមប្បច្ចយោ

បញ្ញា មេសា កុសលេហិ ចិន្តិតា ។

[๘๒๐] ន នេតំ នប្បដិក្កូលញ្ញាតំ

បដិក្កូលោ តេន ន វិជ្ជតិ

អាបជ្ជតិ លហុកំ ន គរុកំ

តញ្ហ បរិភោគមប្បច្ចយោ

បញ្ញា មេសា កុសលេហិ ចិន្តិតា ។

[๘๒๑] អាបជ្ជតិ គរុកំ សាវសេសំ

ហោនេតំ អនានរិយំ បដិក្ខ

ន តិក្ខត្តុំ តោ ច ផុសេយ្យវជ្ជំ

បញ្ញា មេសា កុសលេហិ ចិន្តិតា ។

សេទមោចនគាថា តតិយា ។

សេទមោចនគាថា ប្រស្នាសួរអំពីការមិនបានឲ្យ នឹងមិនបានទទួលជាដើម

នឹងត្រូវអាបត្តិនោះ កំត្រូវព្រោះការបរិភោគ ជាបច្ច័យ ប្រស្នានេះពួកលោកអ្នកឈ្លាសវៃ ឋានគិតមកហើយ ។

(៤២០) ទុបសម្បន្ន ១ មិនបានឲ្យ ទុបសម្បន្ន១ មិនបានទទួល ព្រោះហេតុនោះ ការទទួលមិនមានទេ តែទុបសម្បន្ននោះ ត្រូវលហុកាបត្តិ[1] មិនមែនជាគរុកាបត្តិទេ កាលដែលត្រូវអាបត្តិនោះ កំត្រូវព្រោះការបរិភោគ ជាបច្ច័យ ប្រស្នានេះពួកលោកអ្នកឈ្លាសវៃ ឋានគិតមកហើយ ។

(៤២១) ទុបសម្បន្នមិនមែនជាភិក្ខុនី ត្រូវគរុកាបត្តិ ជាសាវសេសាបត្តិ ហើយបរិទណ្ឌឹកឯ ព្រោះអាស្រ័យសេចក្តីមិនអើពើ[2] តែមិនត្រូវទោស ប្រស្នានេះពួកលោកអ្នកឈ្លាសវៃ ឋានគិតមកហើយ ។

ចប់ សេទមោចនគាថា ។

---

១ ត្រង់គាថាទី ២ នេះ គឺភិក្ខុនីនោះដំណែល ឋានជាត្រូវលហុកាបត្តិ ព្រោះវត្ថុនោះជាទឹកនឹងឈើសួន ឯកិច្ចដែលត្រូវអាបត្តិនោះ មានវិធីដូចគ្នានឹងគាថាទី ១ ។ ២ សំដៅយកឧភតោភិក្ខុ គឺភិក្ខុដែលសង្ឃលើកវត្ត ព្រោះភិក្ខុនោះមិនត្រូវមានវិនយកម្មជាមួយនឹងសង្ឃភេទ ព្រោះហេតុនោះបានជាត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេស ហើយបរិទណ្ឌឹកឯមិនត្រូវទោសព្រោះបរិទណ្ឌឹក ។

ឥសិទ្ធិគាថំ

(๔๒๒) អសំវាសោ អារិសฺฏฺเฐ
ยสฺส จ อนุกมฺปโก
ขุเปตฺวา ธมฺมํ ขุทฺทกฺขึ (๑)
ตโต สญฺเจตโก จ โย
ย กาเยกจฺเจ สุกฺกสีลํ
ย กาเยกจฺเจ สุทฺธสีลํ (๒)
อกาลปโลโก สีลฺวา จ
ขุโก จ จตุเร ฌาน
สตฺเต เตลญฺ จ สิฺจติ
กิจฺเจ จ ปฏิโลมโย
ธีวาโก จ ย จ ญาตฺเถ
ย ฆาตกา ปิตกา ปาเย
อโจรยิตฺวา โจรยิตฺวา

---

๑ ฉ. ม. ขุทฺทกฺขึ ฯ ๒ ย กาจิสีลํ ฯ

ទុតិយគណ្ឋិបញ្ហាវិស្សជ្ជនាសេទមោចនគាថានោះដូចម្តេចខ្លះ

(៤៦៤) និយាយអំពីមិនមានសំវាស ១ គរុកណ្ឌ ៥ ដែលកឋិនមិនបាន ១ អវន្ទិយបុគ្គល ១០ ពួក ១ កឋិនដែលសង្ឃមិនបានលើកវត្ត ១ បុគ្គលដែលចូលទៅសាកសួរធម៌ ១ អវយវៈត្រឹមដងកាំបិត ៧លើ ១ កឋិនធ្វើក្នុងដោយការសូមគ្រឿងបរិក្ខារណ៍គេមកដោយខ្លួនឯងមាន ២ ប្រភេទ ១ កឋិនប្រព្រឹត្តប្រយោគមិនប្រកបដោយកាយត្រូវគរុកាបត្តិ ១ កឋិនមិនធ្លាប់ប្រកបដោយកាយ ដែលសង្ឃត្រូវឲ្យវិនាសដោយល្អ ១ កឋិនមិនចរោ ១ សិក្ខាដែលព្រះអង្គទ្រង់សំដែង ១ កឋិនមិនបានឧបសម្បទាជាមួយគ្នា ១ ជនគឺកឋិន ៤ រូប បបួលគ្នាទៅលួចគរុកណ្ឌ ១ ស្រីនៅកន្លែង កឋិននៅក្រៅ ១ កឋិនទទួលប្រធានជាដើម ១ កឋិនត្រូវអាបត្តិនិស្សគ្គិយៈនឹងបាចិត្តិយៈកន្លះណៈជាមួយ ១ កឋិន ២០ រូប មកប្រជុំគ្នា ១ កឋិនត្រូវគរុកាបត្តិដោយគ្រាន់តែឈានដំបូង ១ កឋិនស្លៀកសង្ឃាដាជាដើម ១ ឧបសម្បទាមិនមានញត្តិជាដើម ១ បុគ្គលសម្រាប់មានាបិតាតែមិនត្រូវអនន្តរិយកម្ម ១ កឋិនមិនបានចោទ ១ កឋិនបានចោទ ១

ជំឆន្ទំ សច្ចមេវ ច
អធិដ្ឋាតព្ពតញ្ចេត
ឧភត្ថំ ឧ ចារញ្ចកំ
កាយិកា ចេតសិកា ច [1]
តំសច្ឆិត្តំ ចាបិ មាតរំ
កុន្ទោ អាភជកោ តុជ្ជោ
សង្ឃាធិសេសកា [2] ឧភោ
អកប្បកតំ ឧ នេតំ
ឧ នេតាបជ្ជតេ [3] ភុំ
សេនមោចនំ គាថា
បញ្ហា វិញ្ញវិភាវិតាតិ ។

---

๑ ឱ. កាយិកាចសិកា ។ ๒ សង្ឃាទិសេសា ច ។ ម. សង្ឃាទិសេសា ច ។
๓ ឱ. ម. ឧ ទេតាបជ្ជតិ ។

កិក្ខុកាត់ ១ កិក្ខុពោលពាក្យពិត ១ ចីវរដែលកិក្ខុបានអធិដ្ឋានហើយ ១ កិក្ខុធាន់សាច់ក្នុងវេលាព្រះអាទិត្យអស្តង្គត ១ កិក្ខុមិនមានចិត្តត្រេកអរ ១ ទីសេនាសនៈដែលមិនបានតាំងនៅក្នុងព្រៃ ១ កិក្ខុត្រូវអាបត្តិមិនប្រកបដោយកាយ ប្រកបតែដោយវាចា ១ ស្រីៗពួក ១ កិក្ខុសូមចីវរនឹងមាតា ១ បុគ្គលក្រោធខឹងហើយត្រឡប់ជាត្រេកអរ ១ បុគ្គលត្រេកអរហើយក៏ត្រេកអរថែមទៀត ១ ឧបសម្បន្នត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេសជាដើម ១ កុលបុត្រ ២ រូប ១ សំពត់ដែលកិក្ខុមិនបានធ្វើពិន្ទុកប្បជាដើម ១ ឧបសម្បន្នមួយរូបមិនបានឲ្យ ១ ឧបសម្បន្នមួយរូបបានឲ្យ ១ ឧបសម្បន្នត្រូវគុំកាបត្តិ ១ ចប់សេទមោចនិកាគាថា ប្រស្នាដែលលោកអ្នកជ្រាជ្ញ បានសំដែងឲ្យច្បាស់លាស់ហើយ ។

(៤២៣) ចតុន្នវ៌ កម្មានំ អបលោកនកម្មំ ញត្តិ-
កម្មំ ញត្តិទុតិយកម្មំ ញត្តិចតុត្ថកម្មំ ។ ឥមានិ ចតុន្នវ៌
កម្មានំ កតិបហ កាវេហិ វិបច្ចន្តិ ។ ឥមានិ ចតុន្នវ៌
កម្មានំ បញ្ចហា កាវេហិ វិបច្ចន្តិ វត្តតោ ភ ញត្តិតោ ភ
អនុស្សាវនតោ ភ សីមតោ ភ បរិសតោ ភ ។

(៤២៤) កតំ វត្តតោ កម្មានិ វិបច្ចន្តិ ។ សម្មុខា ក-
រណីយំ កម្មំ អសម្មុខា កតេ តំ វត្តវិបន្នំ អធម្មកម្មំ ។
បដិបុច្ឆា ករណីយំ កម្មំ អប្បដិបុច្ឆា កតេ តំ វត្តវិបន្នំ
អធម្មកម្មំ ។ បដិញ្ញាយ ករណីយំ កម្មំ អប្បដិញ្ញាយ
កតេ តំ វត្តវិបន្នំ អធម្មកម្មំ ។ សតិវិនយារហស្ស អមូឍ-
វិនយំ ទេតិ តំ វត្តវិបន្នំ អធម្មកម្មំ ។ អមូឍវិនយារហស្ស
តស្សបាបិយសិកា កម្មំ កតេ តំ វត្តវិបន្នំ អធម្មកម្មំ ។
តស្សបាបិយសិកា កម្មារហស្ស តជ្ជនីយកម្មំ កតេ តំ
វត្តវិបន្នំ អធម្មកម្មំ ។ តជ្ជនីយកម្មារហស្ស និយស្ស-
កម្មំ កតេ តំ វត្តវិបន្នំ អធម្មកម្មំ ។ និយស្សកម្មា-
រហស្ស បព្ពាជនីយកម្មំ កតេ តំ វត្តវិបន្នំ អធម្មកម្មំ ។

បញ្ចវគ្គ

(៤៦៣) កម្ម ៤ យ៉ាង គឺ អបលោកនកម្ម ១ ញត្តិកម្ម ១ ញត្តិ-ទុតិយកម្ម ១ ញត្តិចតុត្ថកម្ម ១ ។ កម្មទាំង ៤ នេះ តែងវិបត្តិព្រោះអាការ ប៉ុន្មាន ។ កម្មទាំង ៤ នេះ តែងវិបត្តិព្រោះអាការ ៥ គឺ វត្ថុ ១ ញត្តិ ១ អនុស្សាវនៈ ១ សីមា ១ បរិសទ្យ ១ ។

(៤៦៤) កម្មវិបត្តិព្រោះវត្ថុដូចម្តេច ។ កម្មដែលសង្ឃត្រូវធ្វើចំពោះមុខ បែរជាធ្វើកំបាំងមុខទៅវិញ កម្មនេះចាត់ជាវត្ថុវិបត្តិ ជាអធម្ម-កម្ម ។ កម្មដែលសង្ឃត្រូវធ្វើដោយការសាកសួរ បែរជាធ្វើដោយការមិនសាកសួរវិញ កម្មនេះចាត់ជាវត្ថុវិបត្តិ ជាអធម្មកម្ម ។ កម្មដែលសង្ឃត្រូវធ្វើតាមពាក្យប្តេជ្ញា បែរជាធ្វើមិនតាមពាក្យប្តេជ្ញាវិញ កម្មនេះចាត់ជាវត្ថុវិបត្តិ ជាអធម្មកម្ម ។ សង្ឃឲ្យអមូឡ្ហវិនយដល់ភិក្ខុគួរដល់សតិ-វិនយ កម្មនេះចាត់ជាវត្ថុវិបត្តិ ជាអធម្មកម្ម ។ សង្ឃធ្វើតស្សបាបិយ-សិកាកម្ម ដល់ភិក្ខុគួរដល់អមូឡ្ហវិនយ កម្មនេះចាត់ជាវត្ថុវិបត្តិ ជាអធម្ម-កម្ម ។ សង្ឃធ្វើតជ្ជនីយកម្មដល់ភិក្ខុគួរដល់តស្សបាបិយសិកាកម្ម កម្មនេះចាត់ជាវត្ថុវិបត្តិ ជាអធម្មកម្ម ។ សង្ឃធ្វើនិយស្សកម្ម ដល់ភិក្ខុគួរដល់តជ្ជនីយកម្ម កម្មនេះចាត់ជាវត្ថុវិបត្តិ ជាអធម្មកម្ម ។ សង្ឃធ្វើបព្វាជនីយ-កម្ម ដល់ភិក្ខុគួរដល់និយស្សកម្ម កម្មនេះចាត់ជាវត្ថុវិបត្តិ ជាអធម្មកម្ម ។

បញ្ចវគ្គិយកម្មារហស្ស បដិសារណីយកម្មំ កភេតំ វត្តុវិបន្នំ អធម្មកម្មំ។ បដិសារណីយកម្មារហស្សុក្ខេ-បនីយកម្មំ កភេតំ វត្តុវិបន្នំ អធម្មកម្មំ ។ ឧក្ខេបនីយ-កម្មារហស្ស បរិវាសំ ទេតំ វត្តុវិបន្នំ អធម្មកម្មំ ។ បរិវា-សារហំ មូលាយ បដិកស្សតំ វត្តុវិបន្នំ អធម្មកម្មំ ។ មូលាយ បដិកស្សារហស្ស មានត្តំ ទេតំ វត្តុវិបន្នំ អធម្មកម្មំ ។ មានត្តារហំ អព្ភេតំ វត្តុវិបន្នំ អធម្មកម្មំ ។ អព្ភានារហំ ឧបសម្បាទេតំ វត្តុវិបន្នំ អធម្មកម្មំ ។ អនុ-ទោសនេ ឧទោសនេ កភេតំ វត្តុវិបន្នំ អធម្មកម្មំ ។ អបលោកនាយ បលោកេតំ វត្តុវិបន្នំ អធម្មកម្មំ ។ ឯវំ វត្តុតោ កម្មានិ វិបជ្ជន្តិ ។

(๔๓๕) កថំ ញត្តិតោ កម្មានិ វិបជ្ជន្តិ។ បញ្ចហា-ការេហិ ញត្តិតោ កម្មានិ វិបជ្ជន្តិ វត្តុំ ន បកាសតិ សង្ឃំ ន បកាសតិ បុគ្គលំ ន បកាសតិ ញត្តិ ន បកាសតិ បច្ចា ញត្តិំ ឋបេតិ ។ ឥមេហិ បញ្ចហាកា-រេហិ ញត្តិតោ កម្មានិ វិបជ្ជន្តិ ។

សង្ឃឆ្លើបដំសារណីយកម្ម ដល់តិក្ខុគួរដល់បញ្ហាដនីយកម្ម កម្មនេះចាត់ជាវត្តុរំបត្តិ ជាអធម្មកម្ម ។ សង្ឃឆ្លើទេក្ខបនីយកម្ម ដល់តិក្ខុគួរដល់បដិសារណីយកម្ម កម្មនេះចាត់ជាវត្តុរំបត្តិ ជាអធម្មកម្ម ។ សង្ឃឲ្យបរិវាស ដល់តិក្ខុគួរដល់ទេក្ខបនីយកម្ម កម្មនេះចាត់ជាវត្តុរំបត្តិ ជាអធម្មកម្ម ។ សង្ឃទាញតិក្ខុគួរដល់បរិវាស មកជាក់តង់មូលបត្តិ កម្មនេះចាត់ជាវត្តុរំបត្តិ ជាអធម្មកម្ម ។ សង្ឃឲ្យមានត្ត ដល់តិក្ខុគួរដល់មូលាយបដ្ឋដ្ឋកស្សនៈ កម្មនេះចាត់ជាវត្តុរំបត្តិ ជាអធម្មកម្ម ។ សង្ឃឲ្យអព្ភាន ដល់តិក្ខុគួរដល់មានត្ត កម្មនេះចាត់ជាវត្តុរំបត្តិ ជាអធម្មកម្ម ។ សង្ឃញ៉ាំងតិក្ខុគួរដល់អព្ភាន ឲ្យៗឧបសម្បទា កម្មនេះចាត់ជាវត្តុរំបត្តិ ជាអធម្មកម្ម ។ សង្ឃឆ្លើទេបាសថ ក្នុងថ្ងៃមិនមែនជាថ្ងៃទេបាសថ កម្មនេះចាត់ជាវត្តុរំបត្តិ ជាអធម្មកម្ម ។ សង្ឃឆ្លើបវារណា ក្នុងថ្ងៃមិនមែនជាថ្ងៃបវារណា កម្មនេះចាត់ជាវត្តុរំបត្តិ ជាអធម្មកម្ម ។ កម្ម រំបត្តិព្រោះវត្តុយ៉ាងនេះឯង ។

(៤២៥) កម្មទាំងឡាយ រំបត្តិព្រោះញត្តិដូចម្តេច ។ កម្មទាំងឡាយ រំបត្តិព្រោះញត្តិ ដោយអាការ ៥ គឺតិក្ខុមិនសូត្រចេញឈ្មោះវត្តុ គឺឧបសម្បទាបេក្ខៈ ១ មិនចេញឈ្មោះសង្ឃ ១ មិនចេញឈ្មោះបុគ្គល គឺឧបជ្ឈាយ៍ ១ មិនតាំងញត្តិ ១ ឬតាំងញត្តិខាងក្រោយកម្មវាចា ១ ។ កម្មទាំងឡាយ រំបត្តិព្រោះញត្តិ ដោយអាការ ៥ នេះឯង ។

(๔๒๖) ตถา อนุสฺสาวนโต กมฺมาธิ วิปจฺจติ ฯ ปญฺหาการโต อนุสฺสาวนโต กมฺมาธิ วิปจฺจติ วตฺถุ ฯ ปกาสนโต สงฺฆ ฯ ปกาสนโต ปุคฺคลา ฯ ปกาสนโต สาวนา ปาเปตา อการเก จ สาเวตา ฯ สเมหิ ปญฺหาการโต อนุสฺสาวนโต กมฺมาธิ วิปจฺจติ ฯ

(๔๒๗) กถา สีมโต กมฺมาธิ วิปจฺจติ ฯ ปกาสนสหาการโต สีมโต กมฺมาธิ วิปจฺจติ อตฺถุทฺธาโร สีมา สมฺปตฺติ อตฺถมหาตี สีมา สมฺปตฺติ ๑ ณฺหาธิมิตฺตา สีมา สมฺปตฺติ ฆาฬาธิมิตฺตา สีมา สมฺปตฺติ ฆาธิมิตฺตา สีมา สมฺปตฺติ ฆหาสีเม ปิโต สีมา สมฺปตฺติ ฆธิ-ยา สีมา สมฺปตฺติ สมุทฺเท สีมา สมฺปตฺติ ชาตสฺสุ-เร สีมา สมฺปตฺติ สีมาย สีมา สมฺปตฺติ สีมาย สีมา อเปฺปตฺรตา ฯ สเมหิ ปกาสนสหาการโต สีมโต กมฺมาธิ วิปจฺจติ ฯ

(๔๒๘) กถา ปริสโต กมฺมาธิ วิปจฺจติ ฯ ฐานสหาการโต ปริสโต กมฺมาธิ วิปจฺจติ จตุวคฺคกรณา

(៤៦៦) កម្មចាំងឡាយ វិបត្តិព្រោះអនុស្សាវនៈដូចម្តេច ? កម្មចាំងឡាយ វិបត្តិព្រោះអនុស្សាវនៈ ដោយអាការ ៩ គឺសូត្រមិនចេញឈ្មោះវត្ថុ ១ មិនចេញឈ្មោះសង្ឃ ១ មិនចេញឈ្មោះបុគ្គល ១ ធ្វើអនុស្សាវនវិធីឲ្យខូច ១ សូត្រក្នុងកាលមិនគួរ ១ ។ កម្មចាំងឡាយ វិបត្តិព្រោះអនុស្សាវនៈ ដោយអាការ ៩ នេះឯង ។

(៤៦៧) កម្មចាំងឡាយ វិបត្តិព្រោះសីមាដូចម្តេច ? កម្មចាំងឡាយ វិបត្តិព្រោះសីមា ដោយអាការ ១១ គឺសន្ធតសីមាតូចពេក ១ សន្ធតសីមាធំពេក ១ សន្ធតសីមាមានឧទកុក្ខេបមិនគ្នា ១ សន្ធតសីមាយកស្រមោលជាន់មិត្ត ១ សន្ធតសីមាមិនមានអ្វីជាន់មិត្ត ១ ឈរខាងក្រៅសីមាសន្ធតសីមា ១ សន្ធតសីមាក្នុងសីមា ១ សន្ធតសីមាក្នុងសមុទ្រ ១ សន្ធតសីមាក្នុងជាតស្រះ ១ ខណ្ឌសីមាដោយសីមា ១ គ្រប់សីមាដោយសីមា ១ ។ កម្មចាំងឡាយ វិបត្តិព្រោះសីមាដោយអាការ ១១ នេះឯង ។

(៤៦៨) កម្មចាំងឡាយ វិបត្តិព្រោះបរិសដូចម្តេច ? កម្មចាំងឡាយ វិបត្តិព្រោះបរិសា ដោយអាការ ១៤ គឺកម្មដែលសង្ឃធ្វើដោយ

កម្មេ យោវតិកា កិត្តិ កម្មប្បត្តា តេ អនាគតា ហោន្តុ
ឆដ្ឋារហានំ ឆន្នំ អនាហាដោ ហោតិ **សម្មុខីភូតា** ប-
ដិញ្ញាសន្តិ ចតុវគ្គករណេ កម្មេ យោវតិកា កិត្តិ
កម្មប្បត្តា តេ អនាគតា ហោន្តុ ឆដ្ឋារហានំ ឆន្នំ អនា-
ហាដោ ហោតិ **សម្មុខីភូតា** បដិញ្ញាសន្តិ ចតុវគ្គករណេ
កម្មេ យោវតិកា កិត្តិ កម្មប្បត្តា តេ អនាគតា ហោន្តុ
ឆដ្ឋារហានំ ឆន្នំ អនាហាដោ ហោតិ **សម្មុខីភូតា** ប-
ដិញ្ញាសន្តិ បញ្ចវគ្គករណេ កម្មេ ។បេ។ ទសវគ្គករ-
ណេ កម្មេ ។បេ។ វីសតិវគ្គករណេ កម្មេ យោវតិកា
កិត្តិ កម្មប្បត្តា តេ អនាគតា ហោន្តុ ឆដ្ឋារហានំ
ឆន្នំ អនាហាដោ ហោតិ **សម្មុខីភូតា** បដិញ្ញាសន្តិ
វីសតិវគ្គករណេ កម្មេ យោវតិកា កិត្តិ កម្មប្បត្តា តេ
អនាគតា ហោន្តុ ឆដ្ឋារហានំ ឆន្នំ អនាហាដោ ហោតិ
សម្មុខីភូតា បដិញ្ញាសន្តិ វីសតិវគ្គករណេ កម្មេ
យោវតិកា កិត្តិ កម្មប្បត្តា តេ អនាគតា ហោន្តុ

ចតុវគ្គ កិក្ខុចាំឆ្ងាយមានចំនួនប៉ុន្មានរូបដែលគួរដល់កម្ម កិក្ខុចាំនោះ
ក៏មិនបានមក ចាំឆន្ទៈរបស់កិក្ខុដែលគួរដល់ឆន្ទៈក៏មិនបាននាំមក ពួកកិក្ខុ
ដែលមាននៅក្នុងទីចំពោះមុខ ក៏ឃាត់ហាម ១ កម្មដែលសង្ឃធ្វើដោយ
ចតុវគ្គ កិក្ខុចាំឆ្ងាយមានចំនួនប៉ុន្មានរូបដែលគួរដល់កម្ម កិក្ខុចាំនោះ
បានមកហើយតែឆន្ទៈរបស់កិក្ខុដែលគួរដល់ឆន្ទៈមិនបាននាំមក ចាំឆពួកកិក្ខុ
ដែលនៅក្នុងទីចំពោះមុខក៏ឃាត់ហាម ១ កម្មដែលសង្ឃធ្វើដោយចតុវគ្គ
កិក្ខុចាំឆ្ងាយមានចំនួនប៉ុន្មានរូបដែលគួរដល់កម្ម កិក្ខុចាំនោះក៏បានមក
ហើយ ចាំឆន្ទៈរបស់កិក្ខុដែលគួរដល់ឆន្ទៈក៏បាននាំមកហើយដែរ តែពួក
កិក្ខុដែលនៅក្នុងទីចំពោះមុខក៏ឃាត់ហាម១កម្មដែលសង្ឃធ្វើដោយបញ្ចវគ្គ
។ បេ ។ កម្មដែលសង្ឃធ្វើដោយទសវគ្គ ។ បេ ។ កម្មដែលសង្ឃធ្វើ
ដោយវីសតិវគ្គ ពួកកិក្ខុមានចំនួនប៉ុន្មានរូបដែលគួរដល់កម្ម កិក្ខុចាំនោះ
មិនបានមក ចាំឆន្ទៈរបស់កិក្ខុដែលគួរដល់ឆន្ទៈក៏មិនបាននាំមក ចាំឆពួក
កិក្ខុដែលនៅក្នុងទីចំពោះមុខក៏ឃាត់ហាម ១ កម្មដែលសង្ឃធ្វើដោយវីសតិ
វគ្គ កិក្ខុចាំឆ្ងាយមានចំនួនប៉ុន្មានរូបដែលគួរដល់កម្ម កិក្ខុចាំនោះក៏បាន
មកហើយដែរ តែឆន្ទៈរបស់កិក្ខុដែលគួរដល់ឆន្ទៈមិនបាននាំមក ចាំឆពួកកិក្ខុ
ដែលនៅក្នុងទីចំពោះមុខក៏ឃាត់ហាម ១ កម្មដែលសង្ឃធ្វើដោយវីសតិវគ្គ
កិក្ខុចាំឆ្ងាយមានចំនួនប៉ុន្មានរូបដែលគួរដល់កម្ម កិក្ខុចាំនោះក៏បានមក

ฉฏฺฐารมฺภาทิ ฉฏฺโฐ อาทิมาโส เยสนฺติ สมฺปิณฺฑิตา ปฏิปตฺติ ฯ ตสฺมา ตสฺสา ปฏิปตฺติยา ปริสาโต กมฺมานิ วิปชฺชนฺติ ฯ

(๔๒๙) จตุวีสติกรณเ กมฺเม จตฺตาโร กิจฺจา ปกติ-กตฺตา กมฺมปฺปตฺตา อาเสวนา ปกติกตฺตา ฉฏฺฐารมฺภา ยสฺส สงฺฆา กมฺมา กเรติ เสวนาย กมฺมปฺปตฺโต ธมฺโม[1] ฉฏฺฐารมฺโภ อธิจฺจ กมฺมารมฺโภ ฯ ปญฺจวีสติกรณเ กมฺเม ปญฺจ กิจฺจา ปกติกตฺตา กมฺมปฺปตฺตา อาเสวนา ปกติกตฺตา ฉฏฺฐารมฺภา ยสฺส สงฺฆา กมฺมา กเรติ เสวนาย กมฺมปฺปตฺโต ธมฺโม ฉฏฺฐารมฺโภ อธิจฺจ กมฺมารมฺโภ ฯ ฉสวีสติกรณเ กมฺเม ฉ กิจฺจา ปกติกตฺตา กมฺมปฺปตฺตา อาเสวนา ปกติกตฺตา ฉฏฺฐารมฺภา ยสฺส สงฺฆา กมฺมา กเรติ เสวนาย กมฺมปฺปตฺโต ธมฺโม ฉฏฺฐารมฺโภ อธิจฺจ กมฺมารมฺโภ ฯ สตฺตวีสติกรณเ กมฺเม สตฺต กิจฺจา ปกติ-กตฺตา กมฺมปฺปตฺตา อาเสวนา ปกติกตฺตา ฉฏฺฐารมฺภา ยสฺส สงฺฆา กมฺมา กเรติ เสวนาย กมฺมปฺปตฺโต ธมฺโม ฉฏฺฐารมฺโภ อธิจฺจ กมฺมารมฺโภ ฯ

---

๑ ม. นาปิ ฯ

ចាំងឆ្នូះរបស់កិក្ខុដែលគួរដល់ឆ្នូះក៏ឃ្លាតទាំមកហើយដែរ តែពួកកិក្ខុដែលនៅក្នុងទីចំពោះមុខក៏ឃាត់ហាម ១ ។ កម្មចាំងឡាយ វិបត្តិព្រោះបរិស្សាដោយអាការ ១២ នេះឯង ។

(៤៦៩) កម្ម សង្ឃធ្វើដោយចតុវគ្គ ឃានដល់កិក្ខុ ៤ រូប ជាបកតត្តដែលគួរដល់កម្ម កិក្ខុជាបកតត្តដ៏សេសជាអ្នកគួរដល់ឆ្នូះដែរ បើសង្ឃធ្វើកម្មដល់កិក្ខុណា កិក្ខុនោះជាអ្នកមិនគួរដល់កម្ម ចាំងមិនគួរដល់ឆ្នូះទេ តែថាជាអ្នកគួរដល់កម្ម (ដែលសង្ឃធ្វើនោះ) ។ កម្មដែលសង្ឃធ្វើដោយបញ្ចវគ្គ ឃានដល់កិក្ខុ ៥ រូប ជាបកតត្តដែលគួរដល់កម្ម កិក្ខុជាបកតត្តដ៏សេសជាអ្នកគួរដល់ឆ្នូះ បើសង្ឃធ្វើកម្មដល់កិក្ខុណា កិក្ខុនោះជាអ្នកមិនគួរដល់កម្មចាំងជាអ្នកមិនគួរដល់ឆ្នូះ តែថាជាអ្នកគួរដល់កម្ម (ដែលសង្ឃធ្វើនោះ) ។ កម្មដែលសង្ឃធ្វើដោយទសវគ្គ ឃានដល់កិក្ខុ ១០ រូប ជាបកតត្តដែលគួរដល់កម្ម កិក្ខុជាបកតត្តដ៏សេសជាអ្នកគួរដល់ឆ្នូះ បើសង្ឃធ្វើកម្មដល់កិក្ខុណា កិក្ខុនោះជាអ្នកមិនគួរដល់កម្មជាអ្នកមិនគួរដល់ឆ្នូះ តែថាជាអ្នកគួរដល់កម្ម (ដែលសង្ឃធ្វើនោះ) ។ កម្មដែលសង្ឃធ្វើដោយវីសតិវគ្គ ឃានដល់កិក្ខុ ២០ រូប ជាបកតត្តដែលគួរដល់កម្ម កិក្ខុជាបកតត្តដ៏សេសគួរដល់ឆ្នូះ បើសង្ឃធ្វើកម្មដល់កិក្ខុណា កិក្ខុនោះជាអ្នកមិនគួរដល់កម្ម ចាំងជាអ្នកមិនគួរដល់ឆ្នូះ តែថាជាអ្នកគួរដល់កម្ម (ដែលសង្ឃធ្វើនោះ) ។

(๔๓๐) ចត្តារិ កម្មានិ អបលោកនកម្មំ ញត្តិ-
កម្មំ ញត្តិទុតិយកម្មំ ញត្តិចតុត្ថកម្មំ ។ ឥមានិ ចត្តារិ
កម្មានិ កតីរហាការេហិ វិបជ្ជន្តិ ។ ឥមានិ ចត្តារិ
កម្មានិ បញ្ចហាការេហិ វិបជ្ជន្តិ វគ្គោ ច ញត្តិទោ
ច អនុស្សាវនតោ ច សីមតោ ច បរិសតោ ច ។

(๔๓๑) កតំ វគ្គោ កម្មានិ វិបជ្ជតិ ។ បណ្ឌកំ
ឧបសម្បាទេតិ វគ្គវិបត្តិ អធម្មកម្មំ ។ ថេយ្យសំវាសកំ
ឧបសម្បាទេតិ វគ្គវិបត្តិ អធម្មកម្មំ ។ តិត្ថិយបក្កន្តកំ
ឧបសម្បាទេតិ វគ្គវិបត្តិ អធម្មកម្មំ ។ តិរច្ឆានគតំ ឧប-
សម្បាទេតិ វគ្គវិបត្តិ អធម្មកម្មំ ។ មាតុឃាតកំ ឧប-
សម្បាទេតិ វគ្គវិបត្តិ អធម្មកម្មំ ។ បិតុឃាតកំ ឧប-
សម្បាទេតិ វគ្គវិបត្តិ អធម្មកម្មំ ។ អរហន្តឃាតកំ ឧប-
សម្បាទេតិ វគ្គវិបត្តិ អធម្មកម្មំ ។ ភិក្ខុនីទូសកំ ឧប-
សម្បាទេតិ វគ្គវិបត្តិ អធម្មកម្មំ ។ សង្ឃភេទកំ ឧប-

បញ្ជាក្តៃ កម្ម ៤ យ៉ាង នឹងវត្តុវិបត្តិ

(៤៣០) កម្ម ៤ យ៉ាង គឺ អបរាបរិយកម្ម ១ ញត្តិកម្ម ១ ញត្តិ-ទុតិយកម្ម ១ ញត្តិចតុត្ថកម្ម ១ ។ កម្មទាំង ៤ នោះ តែងវិបត្តិព្រោះអាការ ប៉ុន្មាន ។ កម្មទាំង ៤ នេះ តែងវិបត្តិព្រោះអាការ ៥ គឺ វត្ថុ ១ ញត្តិ ១ អនុស្សាវនៈ ១ សីមា ១ បរិសម្ប ១ ។

(៤៣១) កម្មទាំងឡាយវិបត្តិព្រោះវត្ថុដូចម្តេច ។ (កម្មទាំងឡាយវិបត្តិព្រោះវត្ថុនោះ) គឺសង្ឃញ៉ាំងឧបាលកឲ្យទទួលឧបសម្បទា កម្មនេះចាត់ជាវត្ថុវិបត្តិ ជាអធម្មកម្ម ។ សង្ឃញ៉ាំងបុគ្គលជាថេយ្យសំវាស ឲ្យទទួលឧបសម្បទា កម្មនេះចាត់ជាវត្ថុវិបត្តិ ជាអធម្មកម្ម ។ សង្ឃញ៉ាំងបុគ្គលដែលបួសពួកតិរ៍ឲ្យទទួលឧបសម្បទា កម្មនេះចាត់ជាវត្ថុវិបត្តិ ជាអធម្មកម្ម ។ សង្ឃញ៉ាំងសត្តរិវាទនឲ្យទទួលឧបសម្បទា កម្មនេះចាត់ជាវត្ថុវិបត្តិ ជាអធម្មកម្ម ។ សង្ឃញ៉ាំងមាតុឃាតកបុគ្គល (អ្នកសម្លាប់មាតា) ឲ្យទទួលឧបសម្បទា កម្មនេះចាត់ជាវត្ថុវិបត្តិជាអធម្មកម្ម ។ សង្ឃញ៉ាំងបិតុឃាតក-បុគ្គល (អ្នកសម្លាប់បិតា) ឲ្យទទួលឧបសម្បទា កម្មនេះចាត់ជាវត្ថុវិបត្តិ ជាអធម្មកម្ម ។ សង្ឃញ៉ាំងអរហន្តឃាតកបុគ្គល (អ្នកសម្លាប់ព្រះអ-រហន្ត) ឲ្យទទួលឧបសម្បទា កម្មនេះចាត់ជាវត្ថុវិបត្តិ ជាអធម្មកម្ម ។ សង្ឃ ញ៉ាំងភិក្ខុនីទូសកៈ (អ្នកប្រទូស្តភិក្ខុនី) ឲ្យទទួលឧបសម្បទា កម្មនេះចាត់ ជាវត្ថុវិបត្តិ ជាអធម្មកម្ម ។ សង្ឃញ៉ាំងសង្ឃភេទកបុគ្គល (អ្នកបំបែកសង្ឃ)

សម្ភារេនតំ វត្តុវិបត្តំ អជ្ឈត្តកម្មំ ។ លោហិតុប្បាទកំ ឧបសម្ភារេនតំ វត្តុវិបត្តំ អជ្ឈត្តកម្មំ ។ ទុកតោព្យញ្ជនកំ ឧបសម្ភារេនតំ វត្តុវិបត្តំ អជ្ឈត្តកម្មំ ។ ឆនវីសតិវស្សំ បុក្កលំ ឧបសម្ភារេនតំ វត្តុវិបត្តំ អជ្ឈត្តកម្មំ ។ ឯវំវត្តុតោ កម្មានំ វិបជ្ជន្តិ ។

(៤៣២) កថំ ញត្តិតោ កម្មានំ វិបជ្ជន្តិ ។ បញ្ចហាការេហិ ញត្តិតោ កម្មានំ វិបជ្ជន្តិ វត្តុំ ន បរាមសតិ សង្ឃំ ន បរាមសតិ បុក្កលំ ន បរាមសតិ ញត្តឹ ន បរាមសតិ បច្ចា ភ ញត្តឹ ហាបេតិ ។ ឥមេហិ បញ្ចហាការេហិ ញត្តិតោ កម្មានំ វិបជ្ជន្តិ ។

(៤៣៣) កថំ អនុស្សាវនតោ កម្មានំ វិបជ្ជន្តិ ។ បញ្ចហាការេហិ អនុស្សាវនតោ កម្មានំ វិបជ្ជន្តិ វត្តុំ ន បរាមសតិ សង្ឃំ ន បរាមសតិ បុក្កលំ ន បរាមសតិ សារណំ ហាបេតិ អការេ ភ សារេតិ ។ ឥមេហិ បញ្ចហាការេហិ អនុស្សាវនតោ កម្មានំ វិបជ្ជន្តិ ។

ឲ្យទទួលឧបសម្បទា កម្មនេះចាត់ជាវត្ថុវិបត្តិ ជាអធម្មកម្ម ។ សង្ឃញ្ចាំង
លោហិតុប្បាទកបុគ្គល (អ្នកធ្វើព្រះលោហិតព្រះពុទ្ធឲ្យពុះពងឈ្មោះដូច្នេះ) ឲ្យ
ទទួលឧបសម្បទា កម្មនេះចាត់ជាវត្ថុវិបត្តិ ជាអធម្មកម្ម ។ សង្ឃញ្ចាំង
ទុកគោព្យញ្ជនកបុគ្គលឲ្យទទួលឧបសម្បទា កម្មនេះ ចាត់ជាវត្ថុវិបត្តិ ជា
អធម្មកម្ម ។ សង្ឃញ្ចាំបុគ្គលមានឆ្នាំថយពី ២០ ឲ្យទទួលឧបសម្បទា
កម្មនេះចាត់ជាវត្ថុវិបត្តិ ជាអធម្មកម្ម ។ កម្មពាំងឡាយវិបត្តិព្រោះវត្ថុ
យ៉ាងនេះឯង ។

(៤៣២) កម្មវិបត្តិព្រោះញត្តិដូចម្តេច ។ កម្មដែលវិបត្តិព្រោះ
ញត្តិ ដោយអាការ៩ គឺកំពុងសូត្រមិនចេញឈ្មោះវត្ថុ ១ មិនចេញឈ្មោះ
សង្ឃ១ មិនចេញឈ្មោះបុគ្គល ១ មិនតាំងញត្តិ ១ ឬតាំងញត្តិក្រោយ
(កម្មវាចា) ១ ។ កម្មវិបត្តិព្រោះញត្តិដោយអាការ ៩ នេះឯង ។

(៤៣៣) កម្មវិបត្តិព្រោះអនុស្សាវនៈដូចម្តេច ។ កម្មវិបត្តិព្រោះ
អនុស្សាវនៈដោយអាការ ៩ គឺកំពុងសូត្រមិនចេញឈ្មោះវត្ថុ ១ មិនចេញ
ឈ្មោះសង្ឃ ១ មិនចេញឈ្មោះបុគ្គល ១ ធ្វើអនុស្សាវនវិធីឲ្យខូច ១
ឬសូត្រក្នុងកាលមិនគួរ ១ កម្មពាំងឡាយវិបត្តិព្រោះអនុស្សាវនៈ ដោយ
អាការ ៩ នេះឯង ។

(៤៣៤) កថំ សីមតោ កម្មានំ វិបជ្ជតិ ។ ឯកា-
ទសហាការេហិ សីមតោ កម្មានំ វិបជ្ជតិ អតិខុទ្ទកំ
សីមំ សម្មន្នតិ អតិមហតឹ សីមំ សម្មន្នតិ ខណ្ឌនិមិត្តំ
សីមំ សម្មន្នតិ ឆាយានិមិត្តំ សីមំ សម្មន្នតិ អនិមិត្តំ
សីមំ សម្មន្នតិ ពហិសីមេ ឋិតោ សីមំ សម្មន្នតិ ន-
ទិយា សីមំ សម្មន្នតិ សមុទ្ទេ សីមំ សម្មន្នតិ ជាតស្សរេ
សីមំ សម្មន្នតិ សីមាយ សីមំ សម្ភិន្ទតិ សីមាយ សីមំ
អជ្ឈោត្ថរតិ ។ ឥមេហិ ឯកាទសហាការេហិ សីមតោ
កម្មានំ វិបជ្ជតិ ។

(៤៣៥) កថំ បរិសតោ កម្មានំ វិបជ្ជតិ ។ ទ្វា-
ទសហាការេហិ បរិសតោ កម្មានំ វិបជ្ជតិ ។ ចតុវគ្គករ-
ណេ កម្មេ យាវតិកា ភិក្ខូ កម្មប្បត្តា តេ អនាគតា
ហោន្តិ ឆន្ទារហានំ ឆន្ទោ អនាហដោ ហោតិ សម្មុខី-
ភូតា បដិក្កោសន្តិ ចតុវគ្គករណេ កម្មេ យាវតិកា
ភិក្ខូ កម្មប្បត្តា តេ អាគតា ហោន្តិ ឆន្ទារហានំ ឆន្ទោ
អនាហដោ ហោតិ សម្មុខីភូតា បដិក្កោសន្តិ ចតុវគ្គ-
ករណេ កម្មេ យាវតិកា ភិក្ខូ កម្មប្បត្តា តេ អាគតា

(៤៣៤) កម្មវិបត្តិព្រោះសីមាដូចម្តេច ? កម្មវិបត្តិព្រោះសីមាដោយអាការ ១១ គឺសន្ធសីមាតូចពេក ១ សន្ធសីមាធំពេក ១ សន្ធសីមាមានន័មិត្តមិនតគ្នា ១ សន្ធសីមាយកស្រមោលជានិមិត្ត ១ សន្ធសីមាមិនមានអ្វីជានិមិត្ត ១ ឈរខាងក្រៅសីមាសន្ធសីមា ១ សន្ធសីមាក្នងសួន ១ សន្ធសីមាក្នងសមុទ្រ ១ សន្ធសីមាក្នងជាតស្រះ ១ ខំលាយសីមាដោយសីមា ១ គ្រប់សីមាដោយសីមា ១ ? កម្មទាំងឡាយវិបត្តិព្រោះសីមាដោយអាការ ១១ នេះឯង ?

(៤៣៥) កម្មទាំងឡាយវិបត្តិព្រោះបរិសឈ្មោះដូចម្តេច ? កម្មទាំងឡាយវិបត្តិព្រោះបរិសឈ្មោះដោយអាការ ១២ គឺកម្មដែលសង្ឃធ្វើដោយចតុវគ្គ កិក្ខុទាំងឡាយមានចំនួនប៉ុន្មានរូបដែលគួរដល់កម្ម កិក្ខុទាំងនោះមិនបានមក ទាំងឆន្ទៈរបស់កិក្ខុដែលគួរដល់ឆន្ទៈក៏មិនបាននាំមក ពួកកិក្ខុដែលនៅក្នងទីចំពោះមុខ តំយាត់ហាម ១ កម្មដែលសង្ឃធ្វើដោយចតុវគ្គ កិក្ខុមានចំនួនប៉ុន្មានរូបដែលគួរដល់កម្ម កិក្ខុទាំងនោះបានមកហើយ តែឆន្ទៈរបស់កិក្ខុដែលគួរដល់ឆន្ទៈមិនបានទាំមក ទាំងពួកកិក្ខុដែលនៅក្នងទីចំពោះមុខ តំយាត់ហាម ១ កម្មដែលសង្ឃធ្វើដោយចតុវគ្គ កិក្ខុមានចំនួនប៉ុន្មានរូបដែលគួរដល់កម្ម កិក្ខុទាំងនោះបានមកហើយ ទាំងឆន្ទៈរបស់កិក្ខុ

ហោន្តុ ឆន្ទារហានំ ឆន្ទោ អាហាដោ ហោតុ សម្ពហុលា ភិក្ខូ តា បដិក្កោសន្តុ បញ្ចវគ្គករណោ កម្មោ ។ បេ ។ ទសវគ្គករណោ កម្មោ ។ បេ ។ វីសតិវគ្គករណោ កម្មោ យាវតិកា ភិក្ខូ កម្មប្បត្តា តេ អាគតា ហោន្តុ ឆន្ទារហានំ ឆន្ទោ អាហាដោ ហោតុ សម្ពហុលា ភិក្ខូ តា បដិក្កោសន្តុ វីសតិវគ្គករណោ កម្មោ យាវតិកា ភិក្ខូ កម្មប្បត្តា តេ អាគតា ហោន្តុ ឆន្ទារហានំ ឆន្ទោ អាហាដោ ហោតុ សម្ពហុលា ភិក្ខូ តា បដិក្កោសន្តុ វីសតិវគ្គករណោ កម្មោ យាវតិកា ភិក្ខូ កម្មប្បត្តា តេ អាគតា ហោន្តុ ឆន្ទារហានំ ឆន្ទោ អាហាដោ ហោតុ សម្ពហុលា ភិក្ខូ តា បដិក្កោសន្តុ ។ ឥមេហិ ធ្វាទសហាការេហិ បរិសតោ កម្មានិ វិបជ្ជន្តិ ។

(๔๓๖) អបលោកនកម្មំ ករតិ ហាបេតិ តច្ចនីយកម្មំ ករតិ ហាបេតិ តជ្ជនីយនិស្សយកម្មំ ករតិ ហាបេតិ តជ្ជនីយបព្ពាជនីយកម្មំ ករតិ ហាបេតិ តជ្ជនីយ ។

ដែលគួរដល់ឆន្នៈ កំពុងនាំមកហើយ តែពួកភិក្ខុដែលនៅក្នុងទីចំពោះមុខ កំឃាត់ហាម ១ កម្មដែលសង្ឃធ្វើដោយបញ្ហាវគ្គ ។ បេ ។ កម្មដែលសង្ឃធ្វើដោយទសវគ្គ ។ បេ ។ កម្មដែលសង្ឃធ្វើដោយវីសតិវគ្គ ភិក្ខុមានចំនួនប៉ុន្មានរូបដែលគួរដល់កម្ម ភិក្ខុទាំងនោះមិនបានមក ទាំងឆន្នៈរបស់ភិក្ខុដែលគួរដល់ឆន្នៈក៏មិនបាននាំមក ពួកភិក្ខុដែលនៅក្នុងទីចំពោះមុខកំឃាត់ហាម ១ កម្មដែលសង្ឃធ្វើដោយវីសតិវគ្គ ភិក្ខុមានចំនួនប៉ុន្មានរូបដែលគួរដល់កម្ម ភិក្ខុទាំងនោះក៏បានមកហើយ តែឆន្នៈរបស់ភិក្ខុដែលគួរដល់ឆន្នៈក៏មិនបាននាំមក ពួកភិក្ខុដែលនៅក្នុងទីចំពោះមុខ កំឃាត់ហាម ១ កម្មដែលសង្ឃធ្វើដោយវីសតិវគ្គ ភិក្ខុមានចំនួនប៉ុន្មានរូបដែលគួរដល់កម្ម ភិក្ខុទាំងនោះបានមកហើយ ទាំងឆន្នៈរបស់ភិក្ខុដែលគួរដល់ឆន្នៈក៏បាននាំមកហើយ តែពួកភិក្ខុដែលនៅក្នុងទីចំពោះមុខ កំឃាត់ហាម ១ ។ កម្មទាំងឡាយរមែងត្រូវព្រោះបរិសទ្យដោយអាការ ១២ នេះឯង ។

(៤៣៦) អបលោកនកម្មដល់នូវបាន:ប៉ុន្មាន ញត្តិកម្មដល់នូវបាន: ប៉ុន្មាន ញត្តិទុតិយកម្មដល់នូវបាន:ប៉ុន្មាន ញត្តិចតុត្ថកម្មដល់នូវបាន:ប៉ុន្មាន ។

អបលោកនកម្មំ បញ្ច ឋានានិ កច្ចតិ ញត្តិកម្មំ ទ្វេ ឋានានិ កច្ចតិ ញត្តិទុតិយកម្មំ សត្ត ឋានានិ កច្ចតិ ញត្តិចតុត្ថកម្មំ សត្ត ឋានានិ កច្ចតិ ។

(๔๓๗) អបលោនកម្មំ កតមានិ បញ្ច ឋានានិ កច្ចតិ ។ ឆិសារលាំ ឆិសញ្ញារលាំ កល្លាកម្មំ ព្រហ្មទណ្ឌាំ កម្មលក្ខណាញ្ញោ បញ្ចមំ ។ អបលោកនកម្មំ ឥមានិ បញ្ច ឋានានិ កច្ចតិ ។

(๔๓๘) ញត្តិកម្មំ កតមានិ ទ្វេ ឋានានិ កច្ចតិ ។ ឆិសារលាំ ឆិសញ្ញារលាំ ឧភោសជំ បឋារលាំ សម្មតិ ឆានំ បដិក្ខេបាំ បក្ខុក្កច្ឆនំ កម្មលក្ខណាញ្ញោ ទ្វេមំ ។ ញត្តិ-កម្មំ ឥមានិ ទ្វេ ឋានានិ កច្ចតិ ។

(๔๓๙) ញត្តិទុតិយកម្មំ កតមានិ សត្ត ឋានានិ កច្ចតិ ។ ឆិសារលាំ ឆិសញ្ញារលាំ សម្មតិ ឆានំ ឧទ្ធារលាំ ឧេសនំ កម្មលក្ខណាញ្ញោ សត្តមំ ។ ញត្តិទុតិយកម្មំ ឥមានិ សត្ត ឋានានិ កច្ចតិ ។

(๔๔๐) ញត្តិចតុត្ថកម្មំ កតមានិ សត្ត ឋានានិ កច្ចតិ ។ ឆិសារលាំ ឆិសញ្ញារលាំ សម្មតិ ឆានំ ឆិក្ខេបាំ

អបរិយាបន្នកម្មដល់នូវឋានៈ ៥ ញត្តិកម្មដល់នូវឋានៈ ៨ ញត្តិទុតិយកម្ម ដល់នូវឋានៈ ៧ ញត្តិចតុត្ថកម្មដល់នូវឋានៈ ៧ ។

(៤៣៨) អបរិយាបន្នកម្មដល់នូវឋានៈ ៥ ដូចម្តេច ។ ឋានៈ ៥ គឺ ទិសាវណា ១ និស្សារណា ១ កណ្ណកម្ម ១ ព្រហ្មទណ្ឌ ១ ជាគំរប់ ៥ នឹងកម្មលក្ខណៈ ។ អបរិយាបន្នកម្មដល់នូវឋានៈ ៥ នេះឯង ។

(៤៣៨) ញត្តិកម្មដល់នូវឋានៈ ៨ ដូចម្តេច ។ ឋានៈ ៨ គឺ ទិសាវណា ១ និស្សារណា ១ ទុប្បាសថ ១ បព្វាវណា ១ សម្មតិ គឺសន្ទុតខ្លួនជាអ្នកសួរ ឆ្លើយ ឬសន្ទុតបុគ្គល សន្ទុតវត្ថុ ១ ការឲ្យឋាត្រនឹងចីវរជាដើម ១ ការទទួលអាបត្តិ ១ ការបង្ហិតថ្ងៃបព្វាវណាទៅខាងមុខ ១ ជាគំរប់ ៨ នឹងកម្មលក្ខណៈ ។ ញត្តិកម្មដល់នូវឋានៈទាំង ៨ នេះឯង ។

(៤៣៨) ញត្តិទុតិយកម្មដល់នូវឋានៈ ៧ ដូចម្តេច ។ ឋានៈ ៧ គឺ ទិសាវណា ១ និស្សារណា ១ សម្មតិ ១ ការឲ្យឋាត្រនឹងចីវរជាដើម ១ ការដោះកឋិន ១ ការសំដែង គឺសូត្រសំដែងទីដីសង់កុដិ៍វិហារជាដើម ១ ជាគំរប់ ៧ នឹងកម្មលក្ខណៈ ។ ញត្តិទុតិយកម្មដល់នូវឋានៈទាំង ៧ នេះឯង ។

(៤៤០) ញត្តិចតុត្ថកម្មដល់នូវឋានៈ ៧ ដូចម្តេច ។ ឋានៈ ៧ គឺ ទិសាវណា ១ និស្សារណា ១ សម្មតិ ១ ការឲ្យឋាត្រនឹងចីវរជាដើម ១ និគ្គហៈ

សមធុកាសនំ កម្មលក្ខណាញ្ញេវ សត្តវំ ។ ញត្តិចតុត្ថ-
កម្មំ ឥមានិ សត្ត ឋានានិ កុប្បតិ ។

(๔๔๑) ចតុវគ្គករណេ កម្មេ បត្តារហេ កិច្ចេ បក-
តត្តា កម្មប្បត្តា អវិសេសា បកតត្តា ឆន្ទារហា យស្ស
សង្ឃោ កម្មំ ករោតិ សោ នេវ កម្មប្បត្តោ ន ច ឆន្ទា-
រហោ អបិច កម្មារហោ ។ បញ្ចវគ្គករណេ កម្មេ ។បេ។
ទសវគ្គករណេ កម្មេ ។បេ។ វីសតិវគ្គករណេ កម្មេ
វីសតិ កិច្ចេ បកតត្តា កម្មប្បត្តា អវិសេសា បក-
តត្តា ឆន្ទារហា យស្ស សង្ឃោ កម្មំ ករោតិ សោ
នេវ កម្មប្បត្តោ ន ច ឆន្ទារហោ អបិច កម្មារហោ ។

កម្មវគ្គោ ឆដ្ឋោ បឋមោ ។

(๔๔๒) ទ្វេ អត្ថវសេ បដិច្ច តថាគតេន សាវកានំ
សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ សង្ឃសុដ្ឋុតាយ សង្ឃផាសុតាយ ។
ឥមេ ទ្វេ អត្ថវសេ បដិច្ច តថាគតេន សាវកានំ
សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ។ ទ្វេ អត្ថវសេ បដិច្ច តថាគតេន

គឺការសង្កត់សង្កិនដោយពាក្យមកជាកំពូលមួលាបត្តិ ១ សមនុភាសនកម្ម ១ ជាគំរប់ ៧ នឹងកម្មលក្ខណៈ ។ ញត្តិចតុត្ថកម្មដល់ទួរហានៈទាំង ៧ នេះឯង ។

(៤៤១) កម្មដែលសង្ឃធ្វើដោយចតុវគ្គ បានដល់កិក្ខុ ៤ រូបជាបកតត្តៈ ដែលគួរដល់កម្ម កិក្ខុជាបកតត្តដ៏សេសគួរដល់ឆន្ទៈ បើសង្ឃធ្វើកម្មដល់កិក្ខុណា កិក្ខុនោះជាអ្នកមិនគួរដល់កម្ម ទាំងជាអ្នកមិនគួរដល់ឆន្ទៈ តែជាអ្នកគួរដល់កម្ម (ដែលសង្ឃធ្វើនោះ) ។ កម្មដែលសង្ឃធ្វើដោយបញ្ចវគ្គ ។ បេ ។ កម្មដែលសង្ឃធ្វើដោយទសវគ្គ ។ បេ ។ កម្មដែលសង្ឃធ្វើដោយវីសតិវគ្គ បានដល់កិក្ខុ ២០ រូបជាបកតត្តៈ ដែលគួរដល់កម្ម កិក្ខុជាបកតត្តដ៏សេសជាអ្នកគួរដល់ឆន្ទៈ បើសង្ឃធ្វើកម្មដល់កិក្ខុណា កិក្ខុនោះជាអ្នកមិនគួរដល់កម្ម ទាំងជាអ្នកមិនគួរដល់ឆន្ទៈ តែថាជាអ្នកគួរដល់កម្ម (ដែលសង្ឃធ្វើនោះ) ។

ចប់ កម្មវត្តជាបឋម ។

(៤៤២) ព្រះតថាគត ទ្រង់បញ្ញត្តសិក្ខាបទដល់ពួកសាវ័ក ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការ គឺបញ្ញត្តដើម្បីសេចក្តីល្អដល់សង្ឃ ១ ដើម្បីសេចក្តីសប្បាយដល់សង្ឃ ១ ។ ព្រះតថាគត ទ្រង់បញ្ញត្តសិក្ខាបទដល់ពួកសាវ័ក ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការនេះឯង ។ ព្រះតថាគត ទ្រង់បញ្ញត្តសិក្ខាបទដល់ពួកសាវ័ក ព្រោះអាស្រ័យអំណាច

សាវកានំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ទុម្មង្កូនំ បុគ្គលានំ ឯក-
ហាយ បេសលានំ ភិក្ខូនំ ផាសុវិហារាយ ។ ឥមេ ទ្វេ
អត្ថវសេ បដិច្ច តថាគតេន សាវកានំ សិក្ខាបទំ
បញ្ញត្តំ ។ ទ្វេ អត្ថវសេ បដិច្ច តថាគតេន សាវកានំ
សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ឯដ្ឋធម្មិកានំ អាសវានំ សំវរាយ
សម្បរាយិកានំ អាសវានំ បដិឃាតាយ ។ ឥមេ ទ្វេ
អត្ថវសេ បដិច្ច តថាគតេន សាវកានំ សិក្ខាបទំ
បញ្ញត្តំ ។ ទ្វេ អត្ថវសេ បដិច្ច តថាគតេន សាវកានំ
សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ឯដ្ឋធម្មិកានំ វេរានំ សំវរាយ សម្ប-
រាយិកានំ វេរានំ បដិឃាតាយ ។ ឥមេ ទ្វេ អត្ថវសេ
បដិច្ច តថាគតេន សាវកានំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ។
ទ្វេ អត្ថវសេ បដិច្ច តថាគតេន សាវកានំ សិក្ខាបទំ
បញ្ញត្តំ ឯដ្ឋធម្មិកានំ វជ្ជានំ សំវរាយ សម្បរាយិកានំ
វជ្ជានំ បដិឃាតាយ ។ ឥមេ ទ្វេ អត្ថវសេ បដិច្ច តថា-
គតេន សាវកានំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ។ ទ្វេ អត្ថ-
សេ បដិច្ច តថាគតេន សាវកានំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ

ប្រយោជន៍ ២ ប្រការ គឺបញ្ញត្តដើម្បីសង្កត់សង្កិនពួកបុគ្គលដែលមិនមានអៀនខ្មាស ១ ឧ៩ដើម្បីនៅសប្បាយដល់ពួកភិក្ខុអ្នកមានសីលជាទីស្រឡាញ់ ១ ។ ព្រះតថាគត ទ្រង់បញ្ញត្តសិក្ខាបទដល់ពួកសាវ័ក ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការនេះឯង ។ ព្រះតថាគត ទ្រង់បញ្ញត្តសិក្ខាបទដល់ពួកសាវ័ក ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការ គឺ បញ្ញត្តដើម្បីរាំ៩អាសវៈទាំ៩ឡាយក្នុង៩បច្ចុប្បន្ន ១ ដើម្បីឃាត់ហាមអាសវៈទាំ៩ឡាយក្នុង៩បរលោក ១ ។ ព្រះតថាគត ទ្រង់បញ្ញត្តសិក្ខាបទដល់ពួកសាវ័ក ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការនេះឯង ។ ព្រះតថាគត ទ្រង់បញ្ញត្តសិក្ខាបទដល់ពួកសាវ័ក ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការ គឺបញ្ញត្តដើម្បីរាំ៩នូវពៀរក្នុង៩បច្ចុប្បន្ន ១ ដើម្បីឃាត់ហាមនូវពៀរក្នុង៩បរលោក ១ ។ ព្រះតថាគត ទ្រង់បញ្ញត្តសិក្ខាបទដល់ពួកសាវ័ករព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការនេះឯង ។ ព្រះតថាគត ទ្រង់បញ្ញត្តសិក្ខាបទដល់ពួកសាវ័ក ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការ គឺបញ្ញត្តដើម្បីរាំ៩ទោសក្នុង៩បច្ចុប្បន្ន ១ ដើម្បីឃាត់ហាមទោសក្នុង៩បរលោក ១ ។ ព្រះតថាគត ទ្រង់បញ្ញត្តសិក្ខាបទដល់ពួកសាវ័ក ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការនេះឯង ។ ព្រះតថាគត ទ្រង់បញ្ញត្តសិក្ខាបទដល់ពួកសាវ័ក ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការ

ធិដ្ឋធម្មិកានំ កយានំ សំវាយ សម្បាយិកានំ កយានំ បដិឃាតាយ ។ ឥមេ ខ្វេ អត្ថវសេ បដិច្ច តថាគតេន សាវកានំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ។ ខ្វេ អត្ថវសេ បដិច្ច តថាគតេន សាវកានំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ធិដ្ឋធម្មិកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ សំវាយ សម្បាយិកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ បដិឃាតាយ ។ ឥមេ ខ្វេ អត្ថវសេ បដិច្ច តថាគតេន សាវកានំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ។ ខ្វេ អត្ថវសេ បដិច្ច តថាគតេន សាវកានំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ តិហានំ អនុកម្បាយ ទាមិច្ឆានំ បក្កុបច្ចនាយ ។ ឥមេ ខ្វេ អត្ថវសេ បដិច្ច តថាគតេន សាវកានំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ។ ខ្វេ អត្ថវសេ បដិច្ច តថាគតេន សាវកានំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ អប្បសន្នានំ បសាទាយ បសន្នានំ តិយ្យត្តាយ ។ ឥមេ ខ្វេ អត្ថវសេ បដិច្ច តថាគតេន សាវកានំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ។ ខ្វេ អត្ថវសេ បដិច្ច តថាគតេន សាវកានំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ

គឺបញ្ញត្តដើម្បីរាំងនូវភ័យក្នុងបច្ចុប្បន្ន ១ ដើម្បីឃាត់ហាមនូវភ័យ ក្នុងបរលោក ១ ។ ព្រះតថាគត ទ្រង់បញ្ញត្តសិក្ខាបទដល់ពួកសាវ័ក ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការនេះឯង ។ ព្រះតថាគត ទ្រង់បញ្ញត្តសិក្ខាបទដល់ពួកសាវ័ក ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការ គឺបញ្ញត្តដើម្បីរាំងអកុសលធម៌ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ១ ដើម្បីឃាត់ហាមអកុសលធម៌ក្នុងបរលោក ១ ។ ព្រះតថាគត ទ្រង់បញ្ញត្តសិក្ខាបទដល់ពួកសាវ័ក ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការនេះឯង ។ ព្រះតថាគតទ្រង់បញ្ញត្តសិក្ខាបទ ដល់ពួកសាវ័ក ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការ គឺដើម្បីអនុគ្រោះដល់ពួកគ្រហស្ថ ដើម្បីផ្តាច់ផ្តិលបក្ខពួករបស់បុគ្គលមានសេចក្តីប្រាថ្នាដ៏លាមក ១ ។ ព្រះតថាគត ទ្រង់បញ្ញត្តសិក្ខាបទដល់ពួកសាវ័ក ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការនេះឯង ។ ព្រះតថាគតទ្រង់បញ្ញត្តសិក្ខាបទដល់ពួកសាវ័ក ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការ គឺបញ្ញត្តដើម្បីសេចក្តីជ្រះថ្លាដល់ពួកជន ដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លា ១ ដើម្បីញុំាងជនដែលជ្រះថ្លាស្រាប់ហើយ ឲ្យរឹងរឹតតែជ្រះថ្លាឡើង ១ ។ ព្រះតថាគត ទ្រង់បញ្ញត្តសិក្ខាបទដល់ពួកសាវ័ក ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការនេះឯង ។ ព្រះតថាគត ទ្រង់បញ្ញត្តសិក្ខាបទដល់ពួកសាវ័ក ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការ

បញ្ចកវគ្គោ ទុតិយោ អត្ថវសេ បដិច្ច ចាតុមោក្ខំ បញ្ញត្តំ

សទ្ធម្មដ្ឋិតិយោ វិនយានុគ្គហាយ ។ ឥមេ ទ្វេ អត្ថវសេ បដិច្ច តថាគតេន សាវកានំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តន្តិ ។

អត្ថវសវគ្គោ ទុតិយោ ។

(៤៤៣) ទ្វេ អត្ថវសេ បដិច្ច តថាគតេន សាវកានំ ចាតុមោក្ខំ បញ្ញត្តំ ។ បេ ។ ចាតុមោក្ខន្តេសោ បញ្ចង្គោ ចាតុមោក្ខដ្ឋបនំ បញ្ញត្តំ បវារណា ពញ្ចង្គា បវារណា-ឋបនំ បញ្ញត្តំ តជ្ជនីយកម្មំ បញ្ញត្តំ និយស្សកម្មំ បញ្ញត្តំ បព្ពាជនីយកម្មំ បញ្ញត្តំ បដិសារណីយកម្មំ បញ្ញត្តំ ឧក្ខេបនីយកម្មំ បញ្ញត្តំ បរិវាសទានំ បញ្ញត្តំ មូលាយ បដិកស្សនា បញ្ញត្តា មានត្តទានំ បញ្ញត្តំ អព្ភានំ បញ្ញត្តំ ឯសារណីយំ បញ្ញត្តំ ឯសារណីយំ បញ្ញត្តំ ឧបសម្បទា បញ្ញត្តា អបលោកនកម្មំ បញ្ញត្តំ ញត្តិកម្មំ បញ្ញត្តំ ញត្តិទុតិយកម្មំ បញ្ញត្តំ ញត្តិចតុត្ថកម្មំ បញ្ញត្តន្តិ ។

បញ្ចង្គវគ្គោ តតិយោ ។

(៤៤៤) អប្បញ្ចេ បញ្ចង្គំ បញ្ចេ អនុប្បញ្ចង្គំ សម្មុខាវិនយោ បញ្ចង្គោ សតិវិនយោ បញ្ចង្គោ អមូឡ្ហ-

គឺបញ្ញត្តដើម្បីញុំាងព្រះសទ្ធម្មឲ្យឋិតថេរ ๑ ដើម្បីអនុគ្រោះដល់ព្រះវិន័យ ๑ ។ ព្រះតថាគតទ្រង់បញ្ញត្តសិក្ខាបទដល់ពួកសាវ័ក ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ๒ ប្រការនេះឯង ។

ចប់ អត្តសែវគ្គ ជាគំរប់ ๒ ។

(๔๔๓) ព្រះតថាគត ទ្រង់បញ្ញត្តជាតិមោក្ខដល់ពួកសាវ័ក ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ๒ ប្រការ ។ បេ ។ ព្រះតថាគត ទ្រង់បញ្ញត្តជាតិមោក្ខទ្វេស បញ្ញត្តនូវការបញ្ឈប់ជាតិមោក្ខ បញ្ញត្តបវារណា បញ្ញត្តនូវការបញ្ឈប់បវារណា បញ្ញត្តតជ្ជនីយកម្ម បញ្ញត្តនិយស្សកម្ម បញ្ញត្តបព្ពាជនីយកម្ម បញ្ញត្តបដិសារណីយកម្ម បញ្ញត្តខុក្ខបនីយកម្ម បញ្ញត្តការឲ្យបរិវាស បញ្ញត្តមូលាយបដិកស្សនៈ គឺការទាញកិច្ចមកដាក់ក្នុងមូលាបត្តិ បញ្ញត្តការឲ្យមានត្ត បញ្ញត្តអព្ភាន បញ្ញត្តឧសារណីយកម្ម បញ្ញត្តនិស្សារណីយកម្ម បញ្ញត្តឧបសម្បទា បញ្ញត្តអបលោកនកម្ម បញ្ញត្តញត្តិកម្ម បញ្ញត្តញត្តិទុតិយកម្ម បញ្ញត្តញត្តិចតុត្ថកម្ម ។

ចប់ បញ្ចវគ្គ ជាគំរប់ ๙ ។

(๔๔๔) កាលសិក្ខាបទដែលអ្នកណាមួយ មិនទាន់បានបញ្ញត្តទុក ព្រះតថាគតទ្រង់បញ្ញត្តសិក្ខាបទឡើង សិក្ខាបទដែលព្រះអង្គបញ្ញត្តហើយ ទ្រង់បញ្ញត្តថែមទៀត ទ្រង់បញ្ញត្តសម្ភារៈវិន័យ បញ្ញត្តសត្ថិវិន័យ បញ្ញត្ត

ឯយោ បញ្ញត្តោ បដិញ្ញាតករណំ បញ្ញត្តំ យេភុយ្យសិ-
កា បញ្ញត្តា តស្ស ទាបិយសិកា បញ្ញត្តា តិណវត្ថា-
រកោ បញ្ញត្តោ សន្ថរសុត្តាយ សន្ថរជាសុតាយ ។
ឥមេ ខ្វេ អត្ថវសេ បដិច្ច តថាគតេន សាវកានំ តិណ-
វត្ថារកោ បញ្ញត្តោ ។ ខ្វេ អត្ថវសេ បដិច្ច តថាគតេន
សាវកានំ តិណវត្ថារកោ បញ្ញត្តោ ទុម្មង្កូនំ បុគ្គលានំ
និគ្គហាយ បេសលានំ ភិក្ខូនំ ផាសុវិហារាយ ។ ឥមេ
ខ្វេ អត្ថវសេ បដិច្ច តថាគតេន សាវកានំ តិណវត្ថា-
រកោ បញ្ញត្តោ ។ ខ្វេ អត្ថវសេ បដិច្ច តថាគតេន
សាវកានំ តិណវត្ថារកោ បញ្ញត្តោ ឯឆ្ឌនម្ចិកានំ អា-
សវានំ សំវរាយ សម្បរាយិកានំ អាសវានំ បដិឃា-
តាយ ។ ឥមេ ខ្វេ អត្ថវសេ បដិច្ច តថាគតេន
សាវកានំ តិណវត្ថារកោ បញ្ញត្តោ ។ ខ្វេ អត្ថវសេ
បដិច្ច តថាគតេន សាវកានំ តិណវត្ថារកោ បញ្ញត្តោ

អម្ពទ្ធវិនីយ បញ្ញត្តបដិញ្ញាតករណៈ បញ្ញត្តយេកុយ្យសិកា បញ្ញត្តតស្សបាបិយសិកា បញ្ញត្តតិណវត្ថារកៈ (ព្រោះអាស្រ័យនូវអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការ) គឺដើម្បីសេចក្តីល្អដល់សង្ឃ ១ ដើម្បីសេចក្តីសប្បាយដល់សង្ឃ ១ ។ ព្រះតថាគតទ្រង់បញ្ញត្តតិណវត្ថារកៈដល់ពួកសាវ័កព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការនេះឯង ។ ព្រះតថាគតទ្រង់បញ្ញត្តតិណវត្ថារកៈដល់ពួកសាវ័ក ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការ គឺ បញ្ញត្តដើម្បីសង្កត់សង្កិនពួកបុគ្គល ដែលមិនមានខ្មាស ១ ដើម្បីទៅសប្បាយដល់ពួកភិក្ខុដែលមានសីលជាទីស្រឡាញ់ ១ ។ ព្រះតថាគតទ្រង់បញ្ញត្តតិណវត្ថារកៈដល់ពួកសាវ័ក ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការនេះឯង ។ ព្រះតថាគតទ្រង់បញ្ញត្តតិណវត្ថារកៈដល់ពួកសាវ័ក ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការ គឺបញ្ញត្តដើម្បីការពារនូវអាសវៈទាំងឡាយក្នុងបច្ចុប្បន្ន ១ ដើម្បីឃាត់ហាមអាសវៈទាំងឡាយក្នុងបរលោក ១ ។ ព្រះតថាគតទ្រង់បញ្ញត្តតិវត្ថារកៈ ដល់ពួកសាវ័ក ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការនេះឯង ។ ព្រះតថាគតទ្រង់បញ្ញត្តតិណវត្ថារកៈដល់ពួកសាវ័ក ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការ គឺបញ្ញត្តដើម្បី

ឥដ្ឋឆម្ភិកាយំ វេកំ សំវរាយ សម្បវរយិកាយំ វេកំ បដិយាតាយ ។ ឥមេ ទ្វេ អត្ថវសេ បដិច្ច តថាគតេន សាវកានំ តំណវត្ថារកោ បញ្ញត្តោ ។ ទ្វេ អត្ថវសេ បដិច្ច តថាគតេន សាវកានំ តំណវត្ថារកោ បញ្ញត្តោ ឥដ្ឋឆម្ភិកាយំ វជ្ជានំ សំវរាយ សម្បវរយិកាយំ វជ្ជានំ បដិយាតាយ ។ ឥមេ ទ្វេ អត្ថវសេ បដិច្ច តថាគតេន សាវកានំ តំណវត្ថារកោ បញ្ញត្តោ ។ ទ្វេ អត្ថវសេ បដិច្ច តថាគតេន សាវកានំ តំណវត្ថារកោ បញ្ញត្តោ ឥដ្ឋឆម្ភិកាយំ កយានំ សំវរាយ សម្បវរយិកាយំ កយានំ បដិយាតាយ ។ ឥមេ ទ្វេ អវសេ បដិច្ច តថាគតេន សាវកានំ តំណវត្ថារកោ បញ្ញត្តោ ។ ទ្វេ អត្ថវសេ បដិច្ច តថាគតេន សាវកានំ តំណវត្ថារកោ បញ្ញត្តោ ឥដ្ឋឆម្ភិកាយំ អកុសលានំ ឆម្ភានំ សំវរាយ សម្បវរយិកាយំ អកុសលានំ ឆម្ភានំ បដិយាតាយ ។ ឥមេ ទ្វេ អត្ថវសេ បដិច្ច តថាគតេន សាវកានំ តំណវត្ថារកោ បញ្ញត្តោ ។ ទ្វេ អត្ថវសេ បដិច្ច តថាគតេន សាវកានំ តំណវត្ថារកោ បញ្ញត្តោ តំហីនំ អនុកម្បាយ

បញ្ចវគ្គ ទ្រង់បញ្ញត្តតិណវត្ថារកៈ ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការ

ពាក់ព័ន្ធក្នុងដំបូងបច្ចុប្បន្ន ១ ដើម្បីឃាត់ហាមពួកក្នុងបរលោក ១ ព្រះតថាគតទ្រង់បញ្ញត្តតិណវត្ថារកៈដល់ពួកសាវ័ក ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍២ប្រការនេះឯង ។ ព្រះតថាគតទ្រង់បញ្ញត្តតិណវត្ថារកៈដល់ពួកសាវ័ក ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការ គឺបញ្ញត្តដើម្បីពាក់ព័ន្ធទោសក្នុងបច្ចុប្បន្ន ១ ដើម្បីឃាត់ហាមទោសក្នុងបរលោក ១ ។ ព្រះតថាគតទ្រង់បញ្ញត្តតិណវត្ថារកៈដល់ពួកសាវ័ក ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការនេះឯង ។ ព្រះតថាគតទ្រង់បញ្ញត្តតិណវត្ថារកៈដល់ពួកសាវ័ក ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការ គឺបញ្ញត្តដើម្បីពាក់ព័ន្ធភ័យក្នុងបច្ចុប្បន្ន ១ ដើម្បីឃាត់ហាមភ័យក្នុងបរលោក ១ ។ ព្រះតថាគតទ្រង់បញ្ញត្តតិណវត្ថារកៈដល់ពួកសាវ័ក ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការនេះឯង ។ ព្រះតថាគតទ្រង់បញ្ញត្តតិណវត្ថារកៈដល់ពួកសាវ័ក ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការ គឺបញ្ញត្តដើម្បីពាក់ព័ន្ធអកុសលធម៌ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ១ ដើម្បីឃាត់ហាមអកុសលធម៌ក្នុងបរលោក ១ ។ ព្រះតថាគតទ្រង់បញ្ញត្តតិណវត្ថារកៈដល់ពួកសាវ័ក ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការនេះឯង ។ ព្រះតថាគតទ្រង់បញ្ញត្តតិណវត្ថារកៈដល់ពួកសាវ័ក ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការ គឺបញ្ញត្តដើម្បីអនុគ្រោះដល់ពួកគ្រហស្ថ ១

ชาปิตฺถาเน ปกฺขิปเนนาเยว ฯ สเมเ ธมฺเม อตฺถวเส ปฏิจฺจ
ตถาคเตน สาวกานํ สิกฺขาปทานิ ปญฺญตฺตานิ ฯ เอเต
อตฺถวเส ปฏิจฺจ ตถาคเตน สาวกานํ สิกฺขาปทานิ
ปญฺญตฺตานิ อปฺปสนฺนานํ ปสาทนาย ปสนฺนานํ ภิยฺโย-
ภาวาย ฯ สเมเ ธมฺเม อตฺถวเส ปฏิจฺจ ตถาคเตน สา-
วกานํ สิกฺขาปทานิ ปญฺญตฺตานิ ฯ เอเต อตฺถวเส ปฏิจฺจ
ตถาคเตน สาวกานํ สิกฺขาปทานิ ปญฺญตฺตานิ สทฺธมฺ-
ฏฐิติยา วินยานุคฺคหาย ฯ สเมเ ธมฺเม อตฺถวเส ปฏิจฺจ
ตถาคเตน สาวกานํ สิกฺขาปทานิ ปญฺญตฺตานีติ ฯ

ปญฺจตฺถวิโค ฉฏฺโฐ จตุกฺโก ฯ

[๘๘๙] ฉ สงฺฆา วตฺถุสงฺฆา วิปตฺติสงฺฆา
อาปตฺติสงฺฆา ฉนฺทาทานสงฺฆา ปุคฺคลสงฺฆา ๒ ทฺ-
สงฺฆา สมฺมุขาสงฺฆา อธิกรณสงฺฆา ส-
มถสงฺฆา ฯ

ដើម្បីផ្តាច់ផ្តិលនូវបក្ខពួកនៃបុគ្គលមានសេចក្តីប្រកាន់ជាដើមមក ១ ។ ព្រះតថាគតទ្រង់បញ្ញត្តតិណវត្ថារកៈ ដល់ពួកសាវ័ក ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការនេះឯង ។ ព្រះតថាគតទ្រង់បញ្ញត្តតិណវត្ថារកៈដល់ពួកសាវ័កព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការ គឺបញ្ញត្តដើម្បីសេចក្តីជ្រះថ្លាដល់ពួកជនដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លា ១ ដើម្បីញុំាងពួកជនដែលជ្រះថ្លាស្រាប់ហើយឲ្យរឹងរឹតតែជ្រះថ្លាឡើង ១ ។ ព្រះតថាគតទ្រង់បញ្ញត្តតិណវត្ថារកៈដល់ពួកសាវ័ក ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការនេះឯង ។ ព្រះតថាគតទ្រង់បញ្ញត្តតិណវត្ថារកៈដល់ពួកសាវ័ក ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការ គឺបញ្ញត្តដើម្បីញុំាងព្រះសទ្ធម្មឲ្យឋិតថេរ ១ ដើម្បីអនុគ្រោះដល់ព្រះវិន័យ ១ ។ ព្រះតថាគតទ្រង់បញ្ញត្តតិណវត្ថារកៈដល់ពួកសាវ័ក ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការនេះឯង ។

ចប់ បញ្ចត្តិក្តី ជាគំរប់ ៤ ។

[៤៤៩] សង្គហៈ គាំទ្រ ៩ គឺវត្ថុសង្គហៈ ១ វិបត្តិសង្គហៈ ១ អាបត្តិសង្គហៈ ១ និទានសង្គហៈ ១ បុគ្គលសង្គហៈ ១ ទ្វន្ទសង្គហៈ ១ សមុដ្ឋានសង្គហៈ ១ អធិករណសង្គហៈ ១ សមថសង្គហៈ ១ ។

បញ្ច វគ្គ វត្ថុ អរហោបេតព្ពំ វត្ថុអាទិកំ ដាឝិតព្ពំ

[៤៤៦] អឝិការណេ សម្ពុប្បន្នេ សចេ ឧភោ អត្តប្បច្ចត្ថិកា[1] អាគច្ឆន្តិ ឧភិន្នម្បិ វត្ថុំ[2] អរហោបេតព្ពំ ឧភិន្នម្បិ វត្ថុំ អរហោបេត្វា ឧភិន្នម្បិ បដិញ្ញាសោតព្ពា ឧភិន្នម្បិ បដិញ្ញំ សុត្វា ឧភោបិ វត្តព្ពា អម្ហាកំ ឝ-មស្មឹ អឝិការណេ វូបសមិតេ[3] ឧភោបិ តុដ្ឋា ភវិស្សថាតំ សចេ អាហំសុ ឧភោបិ តុដ្ឋា ភវិស្សាមាតំ សង្ឃេន តំ អឝិការណំ បដិឝ្ឆិតព្ពំ ។ សចេ អលជ្ជិស្សុន្នា ហោតំ បរិសា ពុព្ភាហិកាយ វូបសមេតព្ពំ ។ សចេ ពាលុស្សុន្នា ហោតំ បរិសា វិនយធរោ បរិយេសិតព្ពោ ។ យេន ឝម្មេន យេន វិនយេន យេន សត្ថុសាសនេន តំ អឝិការណំ វូបសមតិ តថា តំ អឝិការណំ វូបសមេតព្ពំ ។

[៤៤៧] វត្ថុំ[4] ជានិតព្ពំ តោ តំ ជានិតព្ពំ ឝាមំ ជានិតព្ពំ អាបត្តិ ជានិតព្ពា ។ មេថុនធម្មោតិ វត្ថុញ្ហេវ[5] តោ តញ្ច ។ ចាវដិកម្ហិ ឝាមញ្ហេវ អាបត្តិ ច ។ អនិដ្ឋានេ វត្ថុញ្ហេវ តោ តញ្ច ។ ចាវដិកម្ហិ ឝាមញ្ហេវ

---

១ ខ. ម. អត្តប្បច្ចត្ថិកា។ ២ ខ. ម. វត្ថុ ។ ៣ ម. វូបសមេថ ៤ ខ.ម.វត្ថុ។ ៥ ខ.ម. វត្ថុ ចេវ ។

(៤៤៦) កាល បើអធិករណ៍តើតឡើងហើយ បើកិក្ខុពាំងពីររូប ដែលជាសត្រូវនឹងគ្នាមកដល់ សង្ឃត្រូវឲ្យលោកពាំងពីររូប (នោះ) ឃ្លាប់រឿងភ័ះ លុះឲ្យលោកពាំងពីររូបឃ្លាប់រឿងភ័ះហើយ សង្ឃត្រូវស្តាប់ពាក្យប្តេជ្ញារបស់កិក្ខុពាំងពីរ (នោះ) លុះស្តាប់ពាក្យប្តេជ្ញារបស់ពួកកិក្ខុពាំងពីររូប (នោះ) ហើយ សង្ឃត្រូវឃ្លាប់លោកពាំងពីររូប (នោះ) ថា កាលបើអធិករ ណ៍នេះយើងបានរម្ងាប់រួចហើយ លោកពាំងពីររូបនឹងត្រេកអរ (ឬទេ) បើកិក្ខុពាំងពីររូបពោលថា យើងពាំងពីររូបនឹងទទួលត្រេកអរ សង្ឃត្រូវទទួលអធិករណ៍នោះចុះ ។ បើបរិសេសជាពួកក្រាស់ដោយអលជ្ជី សង្ឃត្រូវរម្ងាប់អធិករណ៍នោះ ដោយទញ្ហាហិកា គឺត្រូវអបលោក ហើយសឹមសន្ទុត ឬសន្ទុតដោយទុតិយកម្មវាចា ។ បើបរិសេសជាពួកក្រាស់ដោយលួងំ សង្ឃត្រូវស្វែងរកវិន័យធរ ។ អធិករណ៍នោះតែងរម្ងាប់ដោយធម្មណា ដោយវិន័យណា ដោយពាក្យប្រៀនប្រដៅ របស់ព្រះសាស្តាណា សង្ឃត្រូវរម្ងាប់អធិករណ៍នោះ តាមទំនងនោះចុះ ។

(៤៤៧) កិក្ខុត្រូវស្គាល់វត្ត ត្រូវស្គាល់គោត្រ ត្រូវស្គាល់នាម ត្រូវស្គាល់អាបត្តិ ។ ត្រង់ពាក្យថា មេឋុនធម្ម បានដល់វត្តផង គោត្រផង ។ ត្រង់ពាក្យថា បាពជិក បានដល់នាមផង អាបត្តិផង ។ ត្រង់ពាក្យថាអទិន្នាទាន បានដល់វត្តផង គោត្រផង ។ ត្រង់ពាក្យថា បាពជិក បានដល់នាម

អាបត្តិ ច ។ មនុស្សវិគ្គហេតិ វត្តព្វោ តោត្តព្វោ ។ ចាវជីកណ្ឌំ ភាសេយ្យោ អាបត្តិ ច ។ ឧត្តរិមនុស្សធម្មេតិ វត្តព្វោ តោត្តព្វោ ។ ចាវជីភណ្ឌំ ភាសេយ្យោ អាបត្តិ ច ។ សុក្កវិសដ្ឋិតិ វត្តព្វោ តោត្តព្វោ ។ សង្ឃាទិសេសោតិ ភាសេយ្យោ អាបត្តិ ច ។ តាយ សំសគ្គោតិ វត្តព្វោ តោត្តព្វោ ។ សង្ឃាទិសេសោតិ ភាសេយ្យោ អាបត្តិ ច ។ ទុដ្ឋុល្លវាចាតិ វត្តព្វោ តោត្តព្វោ ។ សង្ឃាទិសេសោតិ ភាសេយ្យោ អាបត្តិ ច ។ អត្តកាមំ វត្តព្វោ តោត្តព្វោ ។ សង្ឃាទិសេសោតិ ភាសេយ្យោ អាបត្តិ ច ។ សញ្ចរិត្តំ វត្តព្វោ តោត្តព្វោ ។ សង្ឃាទិសេសោតិ ភាសេយ្យោ អាបត្តិ ច ។ សញ្ញាចិកាយ កុដិំ តាវមជ្ឈំ វត្តព្វោ តោត្តព្វោ ។ សង្ឃាទិសេសោតិ ភាសេយ្យោ អាបត្តិ ច ។ មហល្លកំ វិហារំ តាវមជ្ឈំ វត្តព្វោ តោត្តព្វោ ។ សង្ឃាទិសេសោតិ ភាសេយ្យោ អាបត្តិ ច ។ តិក្ខត្តុំ អម្ពណតោ ចាវជីតោ ឆម្ភេ អដ្ឋត្វា សន្ធិ វត្តព្វោ តោត្តព្វោ ។

ផង អាបត្តិផង ។ ត្រង់ពាក្យថា មនុស្សវិគ្គហៈ បានដល់វត្ថុផង គោត្រផង ។ ត្រង់ពាក្យថា បារាជិក បានដល់នាមផង អាបត្តិផង ។ ត្រង់ពាក្យថា ទុដ្ឋុល្លមនុស្សធម្ម បានដល់វត្ថុផង គោត្រផង ។ ត្រង់ពាក្យថា បារាជិក បានដល់នាមផង អាបត្តិផង ។ ត្រង់ពាក្យថា សុក្កវិសដ្ឋិ បានដល់វត្ថុផង គោត្រផង ។ ត្រង់ពាក្យថា សង្ឃាទិសេស បានដល់នាមផង អាបត្តិផង ។ ត្រង់ពាក្យថា កាយសំសគ្គៈ បានដល់វត្ថុផង គោត្រផង ។ ត្រង់ពាក្យថា សង្ឃាទិសេស បានដល់នាមផង អាបត្តិផង ។ ត្រង់ពាក្យថា ទុដ្ឋុល្លវាចៈ បានដល់វត្ថុផង គោត្រផង ។ ត្រង់ពាក្យថា សង្ឃាទិសេស បានដល់នាមផង អាបត្តិផង ។ ត្រង់ពាក្យថា អត្តកាមៈ បានដល់វត្ថុផង គោត្រផង ។ ត្រង់ពាក្យថា សង្ឃាទិសេស បានដល់នាមផង អាបត្តិផង ។ ត្រង់ពាក្យថា សញ្ចរិត្តៈ បានដល់វត្ថុផង គោត្រផង ។ ត្រង់ពាក្យថា សង្ឃាទិសេស បានដល់នាមផង អាបត្តិផង ។ ត្រង់ពាក្យថា កឋិនេ កុដិយា សូមគ្រឿងទបករណ៍គេមកដោយខ្លួនឯង បានដល់វត្ថុផង គោត្រផង ។ ត្រង់ពាក្យថា សង្ឃាទិសេស បានដល់នាមផង អាបត្តិផង ។ ត្រង់ពាក្យថា កឋិនេ អញ្ញេសំ កុដិយា បានដល់វត្ថុផង គោត្រផង ។ ត្រង់ពាក្យថា សង្ឃាទិសេស បានដល់នាមផង អាបត្តិផង ។ ត្រង់ពាក្យថា កឋិនេ កឋិនេ ផងគ្នាដោយអាបត្តិបារាជិកមិនមានមូល បានដល់វត្ថុផង គោត្រផង ។

សង្ឃាទិសេសោតិ ឆាមញ្ជោ អាបត្តិ ច ។ តិក្ខត្តុំ អញ្ញា-
តកិយស្ស អធិការណាស្ស កាយេ ឧសុំ លេសមត្តំ
ឧបាទាយ ចាវជីវេន ឆម្ភេន អនុទ្ធំសនត្ថំ វត្តញ្ជោ
តោត្តព្ពោ ។ សង្ឃាទិសេសោតិ ឆាមញ្ជោ អាបត្តិ ច ។
សង្ឃភេទកស្ស តិក្ខត្តុំ យាវតតិយំ សមនុភាសនា-
យ ឧប្បដិនិស្សជ្ជនត្ថំ វត្តញ្ជោ តោត្តព្ពោ ។ សង្ឃាទិសេ-
សោតិ ឆាមញ្ជោ អាបត្តិ ច ។ ភេទកានុវត្តកានំ តិក្ខ-
ត្តុំ យាវតតិយំ សមនុភាសនាយ ឧប្បដិនិស្សជ្ជនត្ថំ
វត្តញ្ជោ តោត្តព្ពោ ។ សង្ឃាទិសេសោតិ ឆាមញ្ជោ អាបត្តិ
ច ។ ទុព្ពចស្ស តិក្ខត្តុំ យាវតតិយំ សមនុភាសនាយ
ឧប្បដិនិស្សជ្ជនត្ថំ វត្តញ្ជោ តោត្តព្ពោ ។ សង្ឃាទិសេសោ-
តិ ឆាមញ្ជោ អាបត្តិ ច ។ កុលទូសកស្ស តិក្ខត្តុំ
យាវតតិយំ សមនុភាសនាយ ឧប្បដិនិស្សជ្ជនត្ថំ វត្តញ្ជោ
តោត្តព្ពោ ។ សង្ឃាទិសេសោតិ ឆាមញ្ជោ អាបត្តិ ច

ត្រង់ពាក្យថា សង្ឃាទិសេស ជានដល់នាមផង អាបត្តិផង ។ ត្រង់ពាក្យថា កិក្ខុអាស្រ័យនូវគ្រឿងអាងបន្តិចបន្តួចនៃអធិករណ៍ ជាចំណែកដទៃឲ្យជាលេសហើយចោទកិក្ខុផង្គាដោយអាបត្តិជាពាជក ជានដល់វត្ថុផង គោត្រូផង ។ ត្រង់ពាក្យថា សង្ឃាទិសេស ជានដល់នាមផង អាបត្តិផង ។ ត្រង់ពាក្យ កិក្ខុបំបែកសង្ឃ សង្ឃជានសូត្រសមនុភាសនវិធីជាគំរប់ ៣ ដង ហើយនៅតែមិនលះបង់ (ទិដ្ឋិអាក្រក់នោះ) ចេញ ជានដល់វត្ថុផង គោត្រូផង ។ ត្រង់ពាក្យថា សង្ឃាទិសេស ជានដល់នាមផង អាបត្តិផង ។ ត្រង់ពាក្យថា ពួកកិក្ខុជាអ្នកប្រព្រឹត្តតាមកិក្ខុអ្នកបំបែកសង្ឃ សង្ឃជានសូត្រសមនុភាសនវិធីជាគំរប់ ៣ ដងហើយ នៅតែមិនលះបង់ (ទិដ្ឋិអាក្រក់នោះ) ចេញ ជានដល់វត្ថុផង គោត្រូផង ។ ត្រង់ពាក្យថា សង្ឃាទិសេស ជានដល់នាមផង អាបត្តិផង ។ ត្រង់ពាក្យថា កិក្ខុដែលគេប្រដៅជានដោយក្រ សង្ឃជានសូត្រសមនុភាសនវិធីជាគំរប់ ៣ ដងហើយ នៅតែមិនលះបង់ (ទិដ្ឋិអាក្រក់នោះ ចេញ ជានដល់វត្ថុផង គោត្រូផង ។ ត្រង់ពាក្យថា សង្ឃាទិសេស ជានដល់នាមផង អាបត្តិផង ។ ត្រង់ពាក្យថា កិក្ខុអ្នកទ្រុស្តត្រកូល សង្ឃជានសូត្រសមនុភាសនវិធីជាគំរប់ ៣ ដងហើយនៅតែមិនលះបង់ (ទិដ្ឋិអាក្រក់នោះ) ចេញ ជានដល់វត្ថុផង គោត្រូផង ។ ត្រង់ពាក្យថា សង្ឃាទិសេស ជានដល់នាមផង អាបត្តិផង

។ បេ ។ អញ្ញានរិយំ បដិច្ច ទុក្ខារំ ភ បស្សាវំ ភ ខេឡំ ភ ការណាដ្ឋេ វត្តព្ពេ ។ ទុក្កដន្តិ ញាមព្ពេ អាបត្តិ ចាតិ ។

ឧរសង្គហវគ្គោ ឆដ្ឋោ បញ្ចមោ ។

តស្សុទ្ទានំ

(๔๔๘) អបលោកនំ ញត្តិ ច[1]
ទុតិយំ ចតុត្ថេន ច
វត្ត ញត្តិ អនុស្សាវនំ
សីមាបរិសមេវ ច
សម្មុខា បដិបុច្ឆា ច
បដិញ្ញា វិនយារហោ
វត្ថុសង្ឃបុគ្គលញ្ច
ញត្តិ បច្ចា ញត្តិ ឋបេ

---

๑ ម. អបលោកនញ្ញត្តិ ច ។

។ បេ ។ ត្រង់ពាក្យថា កិកូអាស្រ័យសេចក្តីមិនអើពើ បន្ទោបង់ទុច្ចរិតក្តី បស្សាវៈក្តី ស្តោះទឹកមាត់ក្តី ក្នុងទឹក ឬនដល់វត្តផង គោត្រផង ។ ត្រង់ពាក្យថា ទុក្កដ ឬនដល់នាមផង អាបត្តិផង ។

ចប់ នវសេង្គហវត្ត ដាតំរប់ ៥ ។

ទុទ្ទាន គឺបញ្ជីរឿងនៃបញ្ចវគ្គនោះដូចេ្នះ

(៤៤៨) (និយាយពីកម្ម ៤ យ៉ាង) គឺ អបលោកនកម្ម ១ ញត្តិកម្ម ១ ញត្តិទុតិយកម្ម ១ ញត្តិចតុត្ថកម្ម ១ (និងវិបត្តិ ៥ យ៉ាង) គឺវត្ថុវិបត្តិ ១ ញត្តិវិបត្តិ ១ អនុស្សាវនវិបត្តិ ១ សីមាវិបត្តិ ១ បរិសវិបត្តិ ១ (ឯវត្ថុវិបត្តិនោះ) គឺសង្ឃត្រូវធ្វើកម្មក្នុងទីចំពោះមុខ បែរជាធ្វើក្នុងទីកំបាំងមុខវិញ សង្ឃគួរសាកសួរ បែរជាមិនសាកសួរវិញ សង្ឃគួរធ្វើកម្មតាមប្តេជ្ញា បែរជាធ្វើមិនតាមពាក្យប្តេជ្ញាវិញ សង្ឃធ្វើកម្មដល់ភិក្ខុដែលគួរដល់សតិវិន័យ (ជាដើមញត្តិវិបត្តិនោះ) គឺសូត្រញត្តិមិនចេញឈ្មោះវត្ថុ ១ មិនចេញឈ្មោះសង្ឃ ១ មិនចេញឈ្មោះបុគ្គល ១ មិនតាំងញត្តិ ១ ឬតាំងញត្តិក្រោយកម្មវាចា ១ (អនុស្សាវន-

បញ្ចវគ្គោ ឧត្តរគាថា

វត្ថុសង្ឃបុគ្គលញ្ច
សភាវំ ច អកាលិកំ (๑)
អតិទុក្ខា (๒) មហគ្គា ច
ទ្វេ ឆ្ឌាយានិមិត្តកា
ពហិនទីសមុទ្ទេ ច
ជាតស្សរេ ច ភិន្នតិ
អដ្ឋង្គេ ទ្វេ សីមាយ
ចតុប្បញ្ចវត្ថិកា
ឧស វីសតិវគ្គា ច
អជាមជា ច អាមជា
កម្មប្បត្តា ឆឌ្ឌារហា
កម្មារហា ច បុគ្គលា
អបលោកនំ បញ្ចង្គំ
ញត្តិ ច ឆវ ហានិកា
ញត្តិទុតិយំ សត្តង្គំ
ចតុត្ថា សត្ត ហានិកា
សុទ្ធ ដាសុ (๓) ឧម្មត្តំ

---

๑ ឧ. ម. សាវនំ អកាលេន ច ។ ๒ ឧ. ម. អតិទុក្ខា ។ ๓ ឧ. ម. ដាសុ ច ។

វិបត្តិនោះ) គឺសូត្រមិនចេញឈ្មោះវត្ថុ ๑ មិនចេញឈ្មោះសង្ឃ ๑ មិនចេញឈ្មោះបុគ្គល ๑ ធ្វើអនុស្សាវនវិធីឲ្យខូច ๑ សូត្រក្នុងកាលមិនគួរ ๑ (សីមាវិបត្តិនោះ) គឺសីមាតូចពេក ๑ សីមាធំពេក ๑ សីមាមានន័មិត្តមិនតគ្នា ๑ យកស្រមោលជានិមិត្ត ๑ សីមាមិនមានអ្វីជានិមិត្ត ๑ ឈរខាងក្រៅសីមាសន្ធត ๑ សន្ធតសីមាក្នុងស្ទឹង ๑ សន្ធតសីមាក្នុងសមុទ្រ ๑ សន្ធតសីមាក្នុងជាតស្រះ ๑ ទំលាយសីមា ដោយសីមា ๑ គ្របសីមាដោយសីមា ๑ (បរិសវិបត្តិនោះ) គឺកម្មដែលសង្ឃធ្វើដោយចតុវគ្គកម្ម បញ្ចវគ្គកម្ម ទសវគ្គកម្ម វីសតិវគ្គកម្ម ភិក្ខុពាំងឮថាជាអ្នកគួរដល់កម្មមិនបានមក ពាំងមិនបាននាំឆន្ទៈមក ๑ ភិក្ខុពាំងឮថាជាអ្នកគួរដល់កម្មបានមកហើយ ពាំងឆន្ទៈរបស់ភិក្ខុដែលគួរដល់ឆន្ទៈក៏បាននាំមកហើយ តែថាជាបុគ្គលដែលគួរដល់កម្ម ๑ អបលោកនកម្មដល់នូវវិបាន: ๕ ញត្តិកម្មដល់នូវវិបាន: ๘ ញត្តិទុតិយកម្មដល់នូវវិបាន: ๗ ញត្តិចតុត្ថកម្មដល់នូវវិបាន: ๗ ទ្រង់បញ្ញត្តដើម្បីសេចក្តីល្អដល់សង្ឃ ដើម្បីសេចក្តីសប្បាយដល់សង្ឃ ដើម្បីសង្កត់សង្កិនបុគ្គលដែលឥតខ្មាស

បេសលា ចាបិ អាសុំ
វេរវជ្ជកយញ្ហេវ
អកុសលវញ្ហ តីហាំ (๑)
ចាបិច្ឆា អប្បសន្នាំ
បសន្នាឆម្មុបគា
វិនយានុត្តរេ ចេវ
ចាតិមោក្ខុទ្ទេសេ ច
ចាតិមោក្ខេ ឋបគា
បរិវារណាញ្ហ ឋបនំ
តជ្ជនីយានិយស្សញ្ហ
បញ្ចវប្បដិសារណី (๒)
ឧក្ខេបនបរិវាសំ
មូលំ មានត្តញ្ហានកំ (๓)
ឧសារណំ និស្សារណំ
តថេវ ឧបសម្បទា
អបលោកនំ ញត្តិ ច (๔)

---

๑ ម. អកុសលំ តីហាំនញ្ហ ។ ๒ ម. បញ្ចវិធនីយប្បដិសារណី ។
๓ ម. មូលមានត្តអញ្ហានំ ។ ๔ អបលោកនញ្ញត្តិ ច ។

ដើម្បីនៅសប្បាយ ជាល់ពួកភិក្ខុអ្នកមានសីលជាទីស្រឡាញ់ ដើម្បីពាំនូវអាសវធម៌ ដើម្បីឃាត់ហាមនូវអាសវធម៌ ដើម្បីរាពាំងពៀរ ទោស ភ័យ អកុសលធម៌ ដើម្បីអនុគ្រោះដល់ពួកគ្រហស្ថ ដើម្បីផ្តាច់ផ្តិលនូវបក្ខពួកនៃបុគ្គល ដែលមានសេចក្តីច្រឡាំងច្រឡាលមក ដើម្បីសេចក្តីជ្រះថ្លានៃពួកជនដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លា ដើម្បីធ្វើជនដែលជ្រះថ្លាស្រាប់ហើយឲ្យរឹងរឹតតែជ្រះថ្លាឡើង ដើម្បីធ្វើព្រះសទ្ធម្មឲ្យឋិតថេរ ដើម្បីអនុគ្រោះដល់ព្រះវិន័យ ទ្រង់បញ្ញត្តចុតាមោក្ខ ចុតាមោក្ខុទ្ទេស ការបញ្ឈប់ចុតាមោក្ខ បវារណា ការបញ្ឈប់នូវបវារណា តជ្ជនីយកម្ម និយស្សកម្ម បព្វាជនីយកម្ម បដិសារណីយកម្ម ខក្ខបនីយកម្ម ការឲ្យបរិវាស មូលាយបដ្ឋាជកស្សនៈ គឺការពាញភិក្ខុមកជាក់កងមូលាបត្តិ ការឲ្យមានត្តៈ អព្ភានកម្ម ឧក្ខេបនីយកម្ម និស្សារណាកម្ម ឧបសម្បទាកម្ម អបលោកនកម្ម ញត្តិកម្ម

ទុតិយញ្ច ចតុត្ថកំ
អប្បញ្ញត្តេនុប្បញ្ញត្តំ
សម្មុខាវិនយោ សតិ
អមូឡ្ហបដិយេកុយ្យ
ចាបិយតិណវត្ថារកំ
វុត្តំ (១) បិតត្តិ អាបត្តិ
ឯទានំ បុគ្គលេន ច
ទ្វិន្នា ចេវ សមុដ្ឋានា
អធិករណាមេវ ច
សមថា សង្គហា ចេវ
ឆាមា អាបត្តិកា (២) តថាតិ ។

បរិវារោ ទុតិយោ ។

---

១ ឧ. ម. វុត្តំ ។ ២ ឆាមអាបត្តិកា ។

ញត្តិទុតិយកម្ម ញត្តិចតុត្ថកម្ម កាលសិក្ខាបទដែលអ្នកណាមួយមិនទាន់បញ្ញត្តទុក ព្រះអង្គទ្រង់បញ្ញត្តឡើង សិក្ខាបទដែលព្រះអង្គបញ្ញត្តហើយ ទ្រង់បញ្ញត្តថែមទៀត ទ្រង់បញ្ញត្តសម្ភារនិស្ស័យ សតនិស្ស័យ អមូទ្ធនិស្ស័យ បដិញ្ញាតករណៈ យេកុយ្យសិក្ខា តស្សុបាលិយសិក្ខា តិណវត្ថារកៈ សង្គហៈ ៩ យ៉ាង គឺវត្ថុសង្គហៈ វិបត្តិសង្គហៈ អាបត្តិសង្គហៈ និទានសង្គហៈ បុគ្គលសង្គហៈ ខន្ធសង្គហៈ សមុដ្ឋានសង្គហៈ អធិករណសង្គហៈ សមថសង្គហៈ (ម៉្យាងទៀត) ភិក្ខុត្រូវស្គាល់នាម ១ ត្រូវស្គាល់អាបត្តិ ១ ។

ចប់ បរិវារៈតែប៉ុណ្ណេះ ។

បរិយោសានគាថា

(៤៤៩) បុញ្ញាចរិយមគ្គញ្ច
បុច្ឆិត្វា វ តហិំ តហិំ
ឥមជាមោ មហាបញ្ញោ
សុតនុភេ វិចក្ខណោ
ឥមំ វិត្ថារសន្ទេបំ
សជ្ឈាមក្តេន មជ្ឈិមេ
ចិន្តយិត្វា លរិខាមេសិ
សិស្សកានំ សុខាវហំ ។
បរិភារត្ថិ យំ វុត្តំ
សព្ពំ វុត្តំ សលក្ខណំ
អត្តំ អត្តេន សន្ធម្មេ
ធម្មំ ធម្មេន បញ្ញត្តេ
សាសនំ បរិភារសេ
ជម្ពុទីបំវ សាគរេ ។
បរិភារំ អជានន្តោ
ភុតោ ធម្មវិនិច្ឆយំ ។

បរិយោសានគាថា

(៤៤៩) មហាអ្នកប្រាជ្ញមានឈ្មោះថា ទីបៈ ជាអ្នកទ្រទ្រង់សុតៈ គឺព្រះត្រៃបិដក មានប្រាជ្ញាជាគ្រឿងពិចារណា បានសាកសួរផ្លូវនៃអាចារ្យជាន់ដើម ក្នុងបាលីបទេសនោះៗ ហើយគិតឲ្យចាកសេចក្តីពិស្តារនៃសង្ខេបនេះ ដែលជាហេតុនាំមកឲ្យបានសេចក្តីស្រួលងាយ ដល់ពួកសិស្សានុសិស្សខ្លះក្នុងឆមដ្ឋមបទេសតាមផ្លូវស្ទាត់ឯណោះ ។ រីឯណាដែលបានពោលថាបរិវារៈដូច្នេះ រឹតតែចាំងអស់នោះប្រកបដោយលក្ខណៈ កាលបើព្រះសទ្ធម្មដែលព្រះពុទ្ធ បញ្ញត្តនូវអត្ថជ័សមគួរ តាមអត្ថហើយ ទ្រង់បញ្ញត្តនូវធម្មជ័សមគួរ តាមធម៌ហើយ តែងចោមរោមអបសាសនា ដូចសាគរដែលព័ទ្ធជុំវិញជម្ពូទ្វីប ។ កាលបើកុលបុត្រមិនបេះបរិវារៈហើយ នឹងបេះរំនិច្ឆ័យធម៌តាចិដូចម្តេចតើតៗ

បរិយោសានគាថា បញ្ចមភាគ

វិបត្តិវត្ថុ បញ្ចត្តិ

អនុប្បញ្ញត្តិ បុច្ឆលោ

ឯកតោ ទុកតោ ចេវ

លោកបណ្ណត្តិវជ្ជតោ

យស្ស ជាយតិ វិមតិ

បរិវារេន ឯជ្ជតិ

ចក្កវត្តិ មហាសេនេ

មិគមជ្ឈេវ កេសរី

វរំ រំសិមរំគិណ្ហោ

ចន្ទោ តារគណោ យថា

ព្រហ្មា ព្រហ្មបរិសាយ

គណមជ្ឈេវ ជាយតោ ។

ឯវំ សទ្ធម្មវិនយោ

បរិវារេន សោភតីតិ ។

បរិយោសានគាថា សេចក្តីឧបមា ៥ យ៉ាង

សេចក្តីសង្ស័យអំពីវិបត្តិក្តី វត្ថុក្តី បញ្ញត្តិក្តី អនុប្បញ្ញត្តិក្តី បុគ្គលក្តី ឯកគោបញ្ញត្តិក្តី ទុកគោបញ្ញត្តិក្តី លោកវជ្ជៈក្តី បណ្ណត្តិវជ្ជៈក្តី កើតឡើងដល់កុលបុត្តណា កុលបុត្រនោះដឹងកាត់សេចក្តីសង្ស័យបានដោយបរិវារៈ ស្តេចចក្រតែងល្អាងរឿងក្នុងកណ្តាលពលប្រដុំមហាសេនា តេសរពជសីហ៍ល្អាងរឿងក្នុងកណ្តាលហ្វូងម្រឹគ ព្រះអាទិត្យមានរស្មីភ្លឺច្បាស់ (ល្អរុងរឿងលើអាកាស) ព្រះចន្ទល្អាងរឿងក្នុងកណ្តាលពពួកផ្កាយ ព្រហ្ម ជានាយក តែងល្អាងរឿងក្នុងកណ្តាលពួកនៃព្រហ្ម ជាបរិសទ្យ យ៉ាងណាមិញ ព្រះសទ្ធម្មនឹងព្រះវិន័យក៏ល្អាងរឿង ដោយបរិវារៈយ៉ាងនោះដែរ ។

វិរុទ្ធាហារោ	អវិរុទ្ធាហារោ	អង្គំ	វជ្ជនីយំ
សិប្បន្តិសំ	សិនន្តិស្សំ	១	៤
ឯកតរិកំ	ឯកុត្តរិកំ	១១	១
"	"	១៥	"
លន្តិនោចនយោចតិ	លន្តី នោ ច យោចតិ	១៦	៨
ឯកតរិកំ	ឯកុត្តរិកំ	២៣	១
តិលានោ–	តិលានោ	២៩	១៥
ចារិវិសិកស្ស	ចារិវិសិកស្ស	៣០	៦
ឯកុត្តរិកេ	ឯកុត្តរិកំ	៣៣	១
"	"	៣៥	"
សមនាគតស្ស	សមន្នាគតស្ស	៣៦	១៨
"	"	៣៧	"
ព្រហ្មចារី	ព្រហ្មចារិ	៣៨	"
ឯកុត្តរិកេ	ឯកុត្តរិកំ	៣៩	១
ទុន្និល្លាទុន្និលំ	ទុន្និល្លាទុន្និល្លំ	៦៤	១៨
អនាគតតា	អនាគតត្តា	៧៧	១៧
បេសុញ្ញ	បេសុញ្ញ	១០២	"
បត្តលាទយោ	បុត្តលាទយោ	១០៣	១
បញ្ញត្តា	បញ្ញត្តា	១១៩	១៨
អធិករណំ	អធិករណំ	១៤២	៣
អាបត្តិ	អាបត្តិំ	១៤៧	១០
តតិយ	តតិយំ	១៥២	១៣
កិច្ចាធិករណ	កិច្ចាធិករណំ	១៥៥	៧

វិរុទ្ធាវិរុទ្ធបត្តិ

វិរុទ្ធបាឋៈ	អវិរុទ្ធបាឋៈ	អង្គ	វណ្ណលេខាយំ
អាបត្តិយោ	អាបត្តិយា	១៥៥	១៥
អាបត្តាធិករណំ	អាបត្តាធិករណំ ។	១៥៨	៣
អម្ហឡ្ហិនេយ្យោ	អម្ហឡ្ហិនេយ្យោ	១៥៩	១៥
រុត្តេ	រុត្តេន	១៧២	៥
បន្តនា	មន្តនា	១៧៥	៨
ទ្វេបាវីសេ	ទ្វេបញ្ចាវីសេ	២០០	១៦
គនព្ភនំ	គន្តព្ភនុំ	២០៤	១៧
អាបត្តិតិ	អាបត្តីតិ	២១៦	២
តស	តស្ស	"	១៤
ទេសនីយ	ទេសនីយំ	២១៩	៨
ជាវជិក	ជាវជិកំ	២១៩	១៧
ជាចិត្តិយ	ជាចិត្តិយំ	២២០	១៥
កំនេ	កំន្តេ	២២៣	១
ទុក្កដាបត្តិ	ទុក្កដាបត្តិ	"	១៤
និស្សយប្បដិប្បស្សទ្ធយេ	និស្សយប្បដិប្បស្សទ្ធិយេ	២៣២	៣
បុព្ពករណា	បុព្ពករណំ	២៣៤	១១
វត្តុ	វត្តុ–	២៣៨	៣
ចីវរេ	ចីវរេ	២៤៦	១៥
និភោធេ ន	និភោធេន	២៥២	"
សមតោបិ	សម្មតោបិ	២៦២	១២

វិរុទ្ធាវិរុទ្ធបត្តំ

វិរុទ្ធបាឋោ	អវិរុទ្ធបាឋោ	អង្គ	វណ្ណសមាយំ
ឧបសង	ឧបសង្គ–	២៦៤	១៦
យថាធម្មេ–	យថាធម្មេ	២៦៦	២
បញ្ចង្គានំ	បញ្ចង្គានិ	២៦៧	១
វត្តេ( )	វត្តេ(១)	២៧១	៤
ឧកា កម្មំ	ឧកាសកម្មំ	២៨៤	៦
កល្យា	កល្យា–	២៨៩	២
សមនាគតស្ស	សមន្នាគតស្ស	៣១៣	១១
ឧញ្ហាហិការត្តោ	ឧញ្ហាហិការត្តោ	៣២៩	១៨
វិនយំ	វិនយំ	៣៤៣	១៣
អវិនិធា	អវិនិធាយ	៣៤៧	៧
អាបច្ចតិ	អាបជ្ជតិ	៣៦១	៦
តតិយ	តតិយំ	៣៦២	១៣
ជាវជីវិក	ជាវជីវំ	"	១៤
សមនុភាសនា	សមនុភាសនា–	៣៦៦	៨
អាបតិយោ	អាបត្តិយោ	៣៧៩	២
បិណ្ឌាបាតប្បច្ចយោ	បិណ្ឌបាតប្បច្ចយោ	៣៨៤	៥
ភាទិនា–	ភាទិនា	៣៩១	"
វិនយបិដក	វិនយបិដកេ	៤០៤	១
អាបជ្ជិន្តស្ស	អាបជ្ជិន្តស្ស	៤០៦	៩
អនុសន្ធានេតោ	អនុសន្ធានេតោ	៤១៨	៦
ឧបោសថំ	ឧបោសថំ	៤១៩	១០
(៤៣៥)	(៤២៥)	"	១៣

សន្ទឹកប្រៀបពាក្យខុស-ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
អាបត្តិកំមាន	អាបត្តិ	១៣	៨
ប៉ប៊ិល	អំបិល	១៩	១០
វិ៍និយ	វិន័យ	២៣	២
ឯកតរិកៈ	ឯកត្តរិកៈ	២៧	១
ជាក-	ជាតិ-	២៤	៥
ឯកត្តរីកៈ	ឯកត្តរិក	២៧	១
មិនន្តមែន	មិនមែន	៣៧	១០
អាបតិ	អាបត្តិ	៤៥	១
សទ្ធិវិហារីក	សទ្ធិវិហារិក	៤៩	១២
នៅខាក្រៅ	នៅខាងក្រៅ	៥២	៦
ជាតិមោទ	ជាតិមោក្ខ	៥៧	៥
អាបត្ត	អាបត្តិ	"	៩
របស់ជាតិនិទ្ទៃ	របស់ជនដទៃ	៦១	១៥
របស់ជាតិ	របស់ជន	"	១៦
ជាតិនិទ្ទៃ	ជនដទៃ	៦២	៣
"	"	"	៤
និស្ស័យទេ	និស្ស័យទេ	៦៩	២
(៩)	(៦៩)	៧៣	៩
គោខាយិ	គោខាយិត	៧៤	១០
ធកៈ	ធក្កៈ	៨០	១៥

សន្ទឹកប្រៀបពាក្យខុស-ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
នាៈ	នោៈ	៨៥	១៨
សតកៈ	សត្តកៈ	៨៧	១
ប្រថ្នា	ប្រាថ្នា	៨៨	២
ក្នុងង	ក្នុង	"	៦
ប្រថ្នា	ប្រាថ្នា	"	១១
ម្រេច	សម្រេច	"	១៥
ប្រអូ.ប	ប្រអូ.ប១	៨៩	១២
ឯកុតរកៈ	ឯកុត្តរកៈ	៩១	១
របស	របស់	៩២	១៦
ជាតិដទៃ	ជនដទៃ	៩៦	៤
"	"	"	៥
"	"	"	១៩
"	"	"	១២
ឯកុតរតៈ	ឯកុត្តរកៈ	៩៩	១
ភប់អានថា	ភប់ថា	៩៩	៥
សុប្តិ	សប្តិ	១០៤	៣
ទវៃ	ទេវៃ	"	៤
ឧន–	ឩន–	១២៣	១៧
ក្តិ	ក្តី	២២៥	៩
សម្ភុខា	សម្ភុខា–	១៣៤	៤

សន្ទឹកប្រាប់ពាក្យខុស-ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
នរំ	នូរំ	១៤៥	១៣
មួយទ	មួយទេ	១៥៤	៦
បុគល	បុគ្គល	"	១៦
ជាវជិក	ជាវជិក	១៥៦	១៣
អាធីវិបតិ	អាធីវិបត្តិ	១៧៦	៩
យ៉ាងនេះជា	យ៉ាងនេះជា	១៧៨	៣
អកថោទ	អ្នកថោទ	១៨៣	២
បតិបត្តិ	ប្រតិបតិ	"	៤
វិន្ទ័យ	វិន័យ	១៨៤	"
រមាប់	រម្ងាប់	"	៤
ដាយ	ដោយ	១៩១	១៧
ពល់	ពន្យល់	២០៣	"
(១៩)	(១៩៧)	២១៦	១៣
ំពី	អំពី	២២៤	៩
មិជាន	មិនជាន	២២៩	១១
ដិល	ដែល	២៣០	៦
"	"	២៣២	១៦
បពូកវណៈ	បុព្វកវណៈ	"	"
សាល់	ស្គាល់	២៦៩	១៩
ព្រះអង	ព្រះអង្គ	២៧៩	១០

សន្ទឹកប្រាប់ពាក្យខុស-ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
៥រូប១	៥រូប១(១)	២៧៨	១៥
អង្គកថា	១អង្គកថា	"	១៧
សទ្ធជា	សុទ្ធជា	"	"
សីមនរកកី	សីមន្តរកក្តី	២៧៩	១៨
ល់ណាក់	សំណាក់	"	"
ប្តេជា	ប្តេជ្ញា	២៨៣	៣
សាកថា	សាកច្ឆា	២៨៥	១៤
ដេល	ដែល	"	១៦
បកប	ប្រកប	២៩៣	៤
អត្ថាទាន	អត្ថាទាន(១)	២៩៥	៥
ដល	ដែល	៣០០	៦
កៃកុ	កិកុ	"	៩
ពីកម	ពីកម្ម	៣១០	១៧
ដលគេ	ដែលគេ	៣១១	៥
ឧសាកសួរ	គេសាកសួរ	៣១៦	១៥
ឧញ្ញាហិកាកម្ម	ឧញ្ញាហិកាកម្ម(១)	៣២១	១០
ដាយ	ដោយ	៣២៦	៦
អង្គថា	អង្គកថា	៣៣៦	១៧
កៃខ្លួនជាន	កែខ្លួនជាន	៣៤៥	១១
ហ៏យ	ហើយ	"	១៥

សន្ទីកប្រៀបពាក្យខុស-ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
អពី	អំពី	៣៦៤	៧
ផែង្ស	ផ្សែង	៣៧២	៣
(៣៦)	(៣៦០)	៣៧៩	៧
ដាផើម	ដាដើម	៤០០	១៦
ចន្លោះស្រែក	ចន្លោះស្រុក	៤០៤	១១
ភិក្ខុនីត្រូវចោទចិត្តិយៈ	ភិក្ខុត្រូវចោទចិត្តិយៈ	"	១៣
លោកចារ្យ	លោកអាចារ្យ	៤០៥	១៤
ភេត	ភេទ	៤០៦	១៥
មកហើយ	មកហើយ ។	៤១២	១៦
បណ្តីភោជនេ	បណ្តីតភោជនេ	៤១៣	១៧
សង្ឃភេទ	សង្ឃទេ	៤១៥	១៦
ញ៉ាំបុគ្គល	ញ៉ាំងបុគ្គល	៤២៤	៦
(៤៣៧)	(៤៣៧)	៤២៧	៤
រឹងរឹត	រឹងរឹត	៤៣០	១៥

សន្ទ្ធកចន្ទ្ធលទ្រាប់មាតិកា

ខន្ធកប្បុច្ចា

លេខទំព័រ

បុច្ចាវិស្សជ្ជនា អំពីឧបសម្បទាខន្ធកៈជាដើម ១

អំពីចីវរសេញ្ចកៈជាដើម ៣

អំពីសេនាសនក្ខន្ធកៈជាដើម ៥

ឧទ្ទានគាថា ៧

ឯកុត្តរិកៈ

ឯកកៈ (ពួកមួយៗ ត្រូវស្គាល់ធម៌ដែលធ្វើឲ្យត្រូវអាបត្តិជាដើម) ៩

ឧទ្ទានគាថា ១១

ទុកៈ(ពួក ពីរៗ)អាបត្តិដែលប្រកបនឹងគ្រឿងបរិក្ខារជាដើម ១៣

អាបត្តិជាភាគីកទាំងពីរចំណែកជាដើម ១៥

ការហាមឃាត់មានពីរយ៉ាងជាដើម ១៧

ការមិនអើពើមានពីរយ៉ាងជាដើម ១៩

បុគ្គលពីរពួកជាដើម ២១

ឧទ្ទានគាថា ២៣

តិកៈ (ពួកបីៗ) វត្ថុជាគ្រឿងចោទមាន ៣យ៉ាងជាដើម ២៧

ការបិទបាំងមាន ៣ យ៉ាងជាដើម ២៩

ការធ្វើកម្មមានតជ្ជនីយកម្មជាដើម ៣១

ការធ្វើកម្មមានឧក្ខេបនីយកម្មជាដើម ៣៣

កិច្ចមានការឲ្យឧបសម្បទាជាដើម ៣៥

មានភិក្ខុមិនមានខ្មាសជាដើម ៣៧

មូលនៃកុសល ៣ ជាដើម ៣៩

ឯកុត្តរិកៈ

លេខទំព័រ

ឧទ្ទានគាថា ៤១

ឯកកៈ (ពួកមួយ ។) ការត្រូវនឹងការចេញចាកអាបត្តិជាដើម ៤៣

បរិវាស ៤ ជាដើម ៤៧

សេចក្តីផ្សេងគ្នាដោយវត្ថុជាដើម ៤៩

ការត្រូវអាបត្តិតែក្នុងកាលមិនត្រូវក្នុងវិកាលជាដើម ៥១

ការមិនលុះអគតិទាំង ៤ ជាដើម ៥៣

ឧទ្ទានគាថា ៥៤

ទុកៈ (ពួកគូ ។) អាបត្តិមាន ៥ យ៉ាងជាដើម ៥៧

សំពត់ប៉ំសុកូល ៥ យ៉ាងជាដើម ៥៩

អង្គ ៥ របស់វិន័យធរ ៦១

អង្គ ៥ របស់ភិក្ខុមិនត្រូវនៅដោយឥតនិស្ស័យនឹងត្រូវនៅដោយ
ឥតនិស្ស័យ ៦៣

អង្គ៥របស់ភិក្ខុនីដែលឥតនិស្ស័យនឹងមិនត្រូវនៅដោយឥតនិស្ស័យ ៦៥

អានិសង្ស ៥ ប្រការនឹងទោស ៥ ប្រការ ៦៩

អានិសង្ស ៥ ប្រការ របស់ភិក្ខុអ្នកទ្រទ្រង់វិន័យ ៧៣

ឧទ្ទានគាថា ៧៥

តិកៈ (ពួកបី ។) អង្គ ៦ របស់ឧបជ្ឈាយ៍ ៧៧

ឧទ្ទានគាថា ៨១

ចតុក្កៈ (ពួកបួន ។) អង្គ ៧ របស់ភិក្ខុជាវិន័យធរ ៨៣

អសទ្ធម្ម ៧ នឹងព្រះសទ្ធម្ម ៧ . . . . . ៨៥

បញ្ចកៈ (ពួកប្រាំ ។) អានិសង្ស ៨ ប្រការជាដើម ៨៩

ឯកុត្តរកៈ

	លេខទំព័រ
ឆក្កៈ (ពួកប្រាំបួនៗ) អាយាតនវគ្គ ចាំង ៩ ដងដើម	៩៣
ទសកៈ (ពួកដប់ ៗ) វត្ថុដងទីកើតធំនុំចាំង ១០ ដងដើម	៩៥
អង្គ ១០ របស់វិនីយធរ	៩៧
អង្គ ១០ ដងដើមរបស់ភិក្ខុនៃលសង្ឃគួរសន្មតដោយឧភាហិកាកម្ម	៩៨
ឧទ្ទានគាថា	១០១
ឯកាទសកៈ (ពួកដប់មួយៗ) បុគ្គល ១១ ដងដើម	១០៣
ឧទ្ទានគាថា	១០៥

បុព្វវិសជ្ជនាអំពីទោសថកម្មជាដើម

កម្មមានឧចោសថកម្មដងដើម	១០៧
ការសន្មតិភិក្ខុឲ្យដងអ្នកប្រដៅភិក្ខុនីដងដើម	១០៩

បករណៈ៖ សំដែងអំពីអំណាចប្រយោជន៍

មហាវគ្គ	អំណាចនៃប្រយោជន៍ ១០ យ៉ាង	១១១
ឧទ្ទានគាថា		១១៧

គាថាសង្គណិកៈ

បញ្ញាត្តិការណ៍	១១៩
ការទ្រង់ព្យាករណ៍អាបត្តិមានអាបត្តិដងយាវតតិយកដងដើម	១២៥
ការទ្រង់ព្យាករណ៍បុគ្គល ១១ រូបដងដើម	១២៧
ការទ្រង់ព្យាករណ៍សិក្ខាបទ ២២០	១២៩
ការទ្រង់ព្យាករណ៍សិក្ខាបទនៃបដងអសាធារណៈ	១៣១
សេចក្តីឧបមានៃចោរដិក ៨ ដងដើម	១៣៣

គាថាសង្គ្រណិកៈ

	លេខទំព័រ
អាបត្តិមានអាបត្តិសង្ឃាទិសេសជាដើម	๑๓๕
អាបត្តិបាចិត្តិយៈ ជាដាវយ្ហ :	๑๓๗
សេក្ខិយសិក្ខាបទ	๑๓๙

អធិករណវគ្គ

ការបានន្វូវការលើរើ ๑๐ យ៉ាងជាដើម	๑๔๓
អធិករណៈមានកិច្ចាធិករណៈជាដើម	๑๔๕
អាបត្តិទំនងអនាបត្តិនៃវិវាទាធិករណៈ	๑๔๗
ការត្រូវអាបត្តិព្រោះអធិករណៈ ជាបច្ច័យ.	๑๔๙
ការត្រូវអាបត្តិព្រោះបច្ច័យនៃអធិករណៈ	๑๕๐
សេចក្តីអធិប្បាយនៃអធិករណៈមានវិវាទាធិករណៈជាដើម	๑๕๕
សេចក្តីអធិប្បាយនៃអធិករណៈមានអាបត្តាធិករណៈជាដើម	๑๕๓
សំដែងអំពីពាក្យថា សតិវិនយមានក្នុងទីណាន្វូវនេះជាដើម	๑๕๙
សំដែងអំពីហេតុនៃសមថៈទាំង ๗ ជាដើម	๑๖๑
សំដែងអំពីអត្ថផ្សេង ๆ នៃសមថៈទាំង ๗ ជាដើម	๑๖๕
អនុវិវាទាធិករណៈ	๑๖๗
កិច្ចាធិករណៈ	๑๖๙

គាថាសង្គ្រណិកៈ ជាដំណាមក

បុច្ឆាវិស្សជ្ជនាអំពីអសទ្ធីបុគ្គលជាដើម	๑๗๓
បុច្ឆាវិស្សជ្ជនាអំពីអ្នកចោទត្រូវតាមធម៌ជាដើម	๑๗๕

ចោទនាកណ្ឌ

លេខទំព័រ

ការសាកសួរ របស់ភិក្ខុដាវិន័យធរ ១៧៩

សេចក្តីប្រតិបត្តិ របស់ភិក្ខុដាវិន័យធរ ១៨១

សេចក្តីប្រតិបត្តិរបស់អ្នកចោទនឹងអ្នកដាប់ចោទដាដើម ១៨៣

ការងុឹតខ្លួនឯងរបស់អ្នកដាប់ចោទ ១៨៥

ឧទ្ធានគាថា ១៨៩

ឋបូវសង្ឃាទិសេស

សេចក្តីប្រតិបត្តិ របស់ភិក្ខុដាវិន័យធរ ១៩១

សេចក្តីប្រតិបត្តិ នើម្បីប្រយោជន៍មិនឲ្យក្តៅក្រហាយចិត្តដាដើម. . . . ១៩៥

ភិក្ខុនៃលបណ្តិតគប្បីរកប់រក ១៩៧

មហាសង្ឃាទិសេស

ពាក្យថា ត្រូវស្គាល់ទំាងដាដើម ២០១

ពាក្យថា ត្រូវស្គាល់កម្មដែលគួរធ្វើនឹងមិនគួរធ្វើដាដើម. ២០៣

ការសំដែងនូវធម៌ថា មិនមែនធម៌ដាដើម ២០៥

ភិក្ខុដាវិន័យធរមិនត្រូវសំអៀងដោយទោសាគតិ ២០៧

ភិក្ខុដាវិន័យធរមិនត្រូវសំអៀងដោយភយាគតិ ២០៩

សេចក្តីមិនសំអៀងដោយឆន្ទាគតិ ២១១

ការមិនសំអៀងដោយភយាគតិដាដើម ២១៣

ទីដែលគួរជ្រះថ្លាដាដើម ២១៥

សំដែងអំពីពាក្យថា មិនត្រូវពោលនូវហេតុដែលមិនទាន់មកដល់ដាដើម. ២១៧

សេចក្តីប្រតិបត្តិ របស់ភិក្ខុដាវិន័យធរ ២១៩

ការចែកពាក្យមានពាក្យថា អ្នកបានឃើញនូវបម្តេចដាដើម ២២៣

ពាក្យថា លោកបានឃើញក្នុងទីណានឹងឧទ្ធានគាថា ២២៥

កឋិនកថា

	លេខទំព័រ
កម្មមានការធ្វើនិមិត្តជាដើម	២២៩
ធម៌ ១៥ ប្រការមានមាតិកា ៨ ជាដើម	២៣១
បច្ចុយមានអនន្តរប្បច្ចុយជាដើម	២៣៣
កិច្ចមានបុព្វការណៈជាដើមមានបយោគជាដើមចមជាដើម	២៣៥
កិច្ចមានបុព្វការណៈជាដើម លោកសង្គ្រោះដោយធម៌ ៧ យ៉ាង	២៣៧
ការក្រាលកឋិនរបស់បុគ្គល ៣ ពួក	២៣៩
ការចែកពាក្យមានពាក្យថា កិច្ចនុគប្បីស្តាប់កឋិនជាដើម	២៤១
វិធីក្រាលកឋិន	២៤៣
បញ្ហាព្យាករណ៍អំពីបលិពោធក្នុងមាតិកាទាំង ៨	២៤៥
ការដោះកឋិន ទំនងនៃអានថា	២៥១

ទុកាលិបញ្ហកៈ

សំដែងអំពីពាក្យថា ភិក្ខុមិនត្រូវឲ្យឧបសម្បទាជាដើម	២៥៥
អង្គ ៥ របស់ភិក្ខុដែលសង្ឃត្រូវធ្វើកម្ម	២៥៩
នៃអានថា	២៦១
ធម៌ ៥ ប្រការ របស់ភិក្ខុដែលចូលទៅកាន់សង្គ្រាម	២៦៣
អង្គ ៥ របស់ភិក្ខុដែលនិយាយក្នុងកណ្តាលធំនុំសង្ឃ	២៦៥
នៃអានថា ទំនងអង្គ ៥ មានមិនស្គាល់អាបត្តិជាដើម	២៦៩
អង្គ ៥ មាននិយាយសង្កត់សង្កិនគេជាដើម	២៧១
អង្គ ៥ មានស្គាល់កម្មជាដើម	២៧៣
អង្គ ៥ មានលំអៀងដោយឆន្ទាគតិជាដើម	២៧៥
អង្គ ៥ មានមិនចេះធម៌ជាដើម	២៧៧

ទុតិយបញ្ចកៈ

លេខទំព័រ

ការប្រាប់សេចក្តីយល់ឃើញដែលប្រកបដោយធម៌នឹងមិនប្រកបដោយធម៌ ២៧៩

ការទទួលប្រគេនប្រកបដោយធម៌ ៥ យ៉ាងនឹងអនតិរិត្តភោជន ៥ យ៉ាង . ២៨១

បដិញ្ញាតករណៈដែលមិនប្រកបដោយធម៌មាន ៥ យ៉ាង ២៨៣

ភិក្ខុមិនគួរសោកក្តាវិន័យជាមួយនឹងភិក្ខុ ២៨៥

សុទ្ធិមាន ៥ យ៉ាង ២៨៧

ភិក្ខុអ្នកចោទត្រូវពិចារណាធម៌ ៥ យ៉ាងទុកក្នុងខ្លួន ២៨៩

ភិក្ខុអ្នកចោទត្រូវធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវធម៌ ៥ យ៉ាងក្នុងខ្លួន ២៩៣

ភិក្ខុត្រូវកាន់យកអត្តាទានដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ . . . . . ២៩៥

ភិក្ខុដែលមានឧបការៈច្រើនដល់ពួកភិក្ខុដែលកើតអធិករណ៍ ២៩៩

អង្គ ៥ របស់ភិក្ខុដែលមិនគួរសោកស្តាយនឹងគួរសោកស្តាយ ៣០១

ភិក្ខុអ្នកកាន់អារញ្ញកង្គមាន ៥ ពួកជាដើម ៣០៥

មុសាវាទមាន ៥ យ៉ាងជាដើម ៣០៧

សង្ឃមិនត្រូវឲ្យការសោកស្តាយដល់ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៥ . . . . . ៣០៩

ពៀរមាន ៥ យ៉ាង ការិយាពៀរមាន ៥ យ៉ាង ៣១១

ឧទ្ទានគាថា ភិក្ខុនីសង្ឃត្រូវធ្វើកម្មដល់ភិក្ខុ ៣១៣

សង្ឃត្រូវធ្វើកម្មដល់ភិក្ខុនីដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ . . . . . ៣១៥

ភិក្ខុមិនត្រូវឃាត់ឧភតោទដល់ភិក្ខុនីទាំងឡាយ ៣១៧

ភិក្ខុមិនត្រូវសោកក្តាជាមួយនឹងភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ . . . . . ៣១៩

ឧទ្ទានគាថា សង្ឃមិនត្រូវសន្មតដោយឧត្តាហិកាកម្ម ៣២១

ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៥ សង្ឃមិនត្រូវសន្មតដោយឧត្តាហិកាកម្ម . . . ៣២៣

សង្ឃគប្បីសន្មតដោយឧត្តាហិកាកម្មក៏មាន មិនគប្បីសន្មតក៏មាន . . . ៣២៥

ការៈនៃភិក្ខុជាពាលនឹងជាបណ្ឌិត ៣២៧

ភិក្ខុអាចរម្ងាប់អធិករណ៍បានក៏មាន មិនអាចក៏មាន ៣៣១

១ ចុលវិបញ្ចកៈ

	លេខទំព័រ
ការប្រែធាតុនៃសង្ឃនឹងការបែកឆ្ងាយនៃសង្ឃ	៣៣៧
ឧទ្ទានគាថា នឹងភិក្ខុបំបែកសង្ឃតែងទៅកើតក្នុងអបាយ	៣៣៩
ភិក្ខុអ្នកបំបែកសង្ឃតែងទៅកើតក្នុងអបាយ ទៅកើតក្នុងនរក	៣៤១
ឧទ្ទានគាថា	៣៤៩
ការដោះស្រាយវិន័យមិនប្រកបដោយធម៌មាន ៥ យ៉ាង	៣៥១
អង្គ ៥ របស់ភិក្ខុមានភិក្ខុជាភត្តុទ្ទេសកៈជាដើម	៣៥៣
អាទិសង្ឃនៃការក្រាលកបិនឆ្នឹងទោសរបស់ភិក្ខុភ្លេចស្មារតី	៣៥៥
បុគ្គល ៥ ពួកជាទៃទៀតដែលមិនគួរសំពះ	៣៥៧
ឧទ្ទានគាថា	៣៥៩

សម្មុជ្ជាន

សង្ឃាទិសេស ១៣	៣៦៣
សង្ឃាទិសេស១៣ នឹងសេក្ខិយៈ	៣៦៧
អនិយតៈ ២ នឹងនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយៈ ៣០	៣៦៩
សេក្ខិយៈ ៧៥ នឹងឧទ្ទានគាថា	៣៧១

ទុតិយគាថាសង្គ្រណិកៈ

បុព្វារិស្សជ្ជនា	អំពី មូលនៃវិន័យជាដើម	៣៧៣
	ឧរុកាបត្តិជាដើម	៣៧៥
	បុគ្គល ៣ ពួកជាដើម	៣៧៧
	អាបត្តិបាចិត្តិយៈ	៣៧៩

ទុតិយគាថាសង្គ្រណិកៈ

លេខទំព័រ

បុប្ផាវិស្សជ្ជនា អំពី យោតែតិយោបត្តិដាំដើម ៣៨៣

មុសាវាទដាំដើម ៣៨៥

អាឃាតវត្តដាំដើម ៣៨៧

ទោសរបស់កម្មដាំដើម ៣៨៩

កងនៃអបត្តិដាំដើម ៣៩១

ធម្មិកាំង ៨ ដាំដើម ៣៩៣

កម្ម ៣៩៥

អនិយតៈដាំដើម ៣៩៧

សេក្ខិយៈ ៣៩៩

សេទមោចនគាថា

ប្រស្នាសួរ អំពី ភិក្ខុដែលមិនសាធារណៈដោយសិក្ខាដាំដើម . . . ៤០១

ការត្រូវគរុកាបត្តិដាំដើម ៤០៣

ការលួចគរុភណ្ឌដាំដើម ៤០៥

គរុកាបត្តិដាំដើម ៤០៧

ការធ្វើកម្មនឹងបុគ្គលដែលនៅចំពោះមុខដាំដើម ៤០៩

សេនាសនៈនៅក្នុងព្រៃដាំដើម ៤១១

បុគ្គលត្រេកអរហើយត្រេកអរថែមទៀតដាំដើម ៤១៣

ការមិនបានឲ្យនឹងមិនបានទូលដាំដើម ៤១៥

ឧទ្ទានគាថា ៤១៧

បញ្ជីវគ្គ

	លេខទំព័រ
វត្ថុវិបត្តិ ទំងញត្តិវិបត្តិ	៤១៩
បរិសវិបត្តិ	៤២១
កម្ម ៤ យ៉ាង ទំងវត្ថុវិបត្តិ	៤២៣
សីមាវិបត្តិ ទំងបរិសវិបត្តិ	៤២៥
កម្មទាំងឡាយមានអបលោកនកម្មជាដើម	៤២៧
ទ្រង់បញ្ញត្តសិក្ខាបទ ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការ . .	៤២៩
ទ្រង់បញ្ញត្តជាតិមោក្ខ ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការ . .	៤៣១
ទ្រង់បញ្ញត្តតិណវត្ថារកៈ ព្រោះអាស្រ័យអំណាចប្រយោជន៍ ២ ប្រការ .	៤៣៣
ត្រូវឲ្យប្រាប់រឿងភ័ ត្រូវទំងវត្ថុជាដើម	៤៣៥
តាមដំង អាបត្តិដំងជាដើម	៤៣៧
ឧទ្ទានគាថា	៤៣៩

បរិយោសានគាថា

សេចក្តីឧបមា ៥ យ៉ាង	៤៤៣

INSTITUT BOUDDHIQUE